

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
SİYASET BİLİMİ VE KAMU YÖNETİMİ ANABİLİM DALI
SİYASET BİLİMİ VE KAMU YÖNETİMİ BİLİM DALI

KAMU DİPLOMASİSİ VE YEREL YÖNETİMLER
KONYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ÖRNEĞİ

SELİM YÜCEL GÜLEÇ

DOKTORA TEZİ

DANIŞMAN
PROF. DR. ÖNDER KUTLU

KONYA-2021

 KONYA	T.C. NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü	 NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
--	--	--

ÖZET

Öğrencinin	Adı Soyadı	Selim Yücel Güleç
	Numarası	17810401059
	Ana Bilim Dalı	Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi
	Bilim Dalı	Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi
	Programı	Doktora
	Tezin Adı	Kamu Diplomasisi ve Yerel Yönetimler: Konya Büyükşehir Belediyesi Örneği

Türkiye’de yerel yönetimlerin doğrudan ya da dolaylı olarak sınır ötesi yerel ve bölgesel yönetimlerle iletişim içerisinde olduğu bir gerçektir. Ülkenin dış politika hedefleri, araçları ve kaynak kullanımı konusunda aktörler arası yetki paylaşımı, koordinasyon ve eşgüdüm konularında belirsizlikler vardır. Ancak buna rağmen uluslararası ilişkilerdeki çeşitlilik ve zenginleşme devam etmektedir. Yerel yönetimler, ulaşım ve iletişim teknolojilerinin gelişmesine uygun olarak, uluslararası ilişkilerin yeni bir aktörü haline gelmiştir. Yerel yönetimlerin katılımıyla kurulan ve idare edilen uluslararası birlikler her geçen gün artmakta, bunlardan bazıları önemli çalışmalara imza atmaktadır. Yerel yönetimler arasında, uluslararası kardeş şehir münasebetleri artmakta, genel kültürel dostluk ilişkilerinin yanında daha özel boyutlar da eklenerek yerel diplomasisi gelişmeye devam etmektedir.

Merkezî yönetim, dış politikasına uygun olarak oluşturduğu yeni kurum ve kuruluşlarıyla yerel yönetimlerin uluslararasılaşmasında lokomotif rol oynamaktadır. Uluslararası kurum ve kuruluşların doğrudan veya dolaylı olarak yerel yönetimleri kapsayan fon ve projeleri artış göstermekte, yerel yönetimlerin dünyaya açılmasına önemli katkılar vermektedir. Yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkileri, merkezî yönetimin ulusal dış politikasına destek olma, saygınlık kazanma, know-how ve maddi kazanç sağlama, özellikle ortak kültür coğrafyasına dönük milli ve dini duygularla yardımcı olma yolu olarak görülmektedir.

Lakin özellikle kamu diplomasisi alanında yapılan çalışmalarda klasik diplomasi dışı aktörlere ve faaliyetlerine geniş yer verilirken, yerel yönetimlerin sınır ötesi ilişki ve faaliyetlerine hiç değinilmediği, kamu diplomasisi çerçevesinde ele alınmadığı tespit edilmiştir. Görüldüğü kadarıyla kamu diplomasisi çalışmalarında yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkileri boyutu, yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkileri çalışmalarında da kamu diplomasisi boyutu genellikle ele alınmamıştır. Oysa Türkiye’de yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkileri büyük oranda kamu diplomasisi çerçevesinde değerlendirilebilir bir nitelik arz etmektedir.

Türkiye'deki yerel yönetimlerin kamu diplomasisi yoluyla dış politikaya olan katkısı bazı istisnalar dışında merkezî hükümet ve yerel yönetimler arasında karşılıklı iş birliği yoluyla diğer bir

deyişle karşılıklı bağımlılık teorisi çerçevesinde gerçekleşmektedir. Türkiye’de bulunan yerel yönetimler yabancı ülkelerde sürdürdükleri faaliyetler ile ülkenin dış politikasına ve kamu diplomasisine ya zemin hazırlamakta ya da altyapısını oluşturmaktadır. Dolayısıyla kamu diplomasisi alanındaki akademik çalışmalarda, uluslararası ilişkiler ve dış politika araştırmalarında yerel yönetimlerin sınır ötesi ilişkileri ve artan önemi ciddiyeyle ele alınmalıdır. Türkiye'deki yerel yönetimlerin kamu diplomasisi yoluyla dış politikaya olan katkısı bazı istisnalar dışında merkezî hükûmet ve yerel yönetimler arasında karşılıklı iş birliği yoluyla diğer bir deyişle karşılıklı bağımlılık teorisi çerçevesinde gerçekleşmektedir. Türkiye’de bulunan yerel yönetimler yabancı ülkelerde sürdürdükleri faaliyetler ile ülkenin dış politikasına ve kamu diplomasisine ya zemin hazırlamakta ya da temellerini oluşturmaktadır. Dolayısıyla kamu diplomasisi alanındaki akademik çalışmalarda, uluslararası ilişkiler ve dış politika araştırmalarında yerel yönetimlerin sınır ötesi ilişkileri ve artan önemi ciddiyeyle ele alınmalıdır.

Bu çalışmada, bu noktadan hareketle, öncelikle şehir kavramı ele alınmış, yerel diplomasi, şehir diplomasisi, paradiplomasi gibi kavramlar ile şehir diplomasisinin tarihi seyri ve uluslararası alandaki anlayış farklılıkları irdelenmiştir. Sonra, Türkiye’deki mevcut durumun hukuki ve siyasi arka planı ve fiili durumu hakkında tespitler yapılarak, yerel yönetimlerin yerel diplomasi uygulama mekanizmaları ve hedefleri konusunda literatür taraması, gözlem, anket ve röportajlara dayalı değerlendirmelerde bulunulmuştur. Daha sonra, Türkiye’nin yerel diplomasi uygulama örneği olarak, Konya Büyükşehir Belediyesinin yurt dışı ilişkileri ele alınmış, ortaya konan teorik çerçeve kapsamında analiz edilmiştir.

Türkiye’de yerel yönetimler, pek çok aşamadan geçerek bugünkü haline ulaşmıştır. Yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkileri konusunda da son dönemlerde iyi bir ivme yakaladığı söylenebilir. Elbette bu konuda bulunan bazı eksiklikler sorunlara yol açsa da uzun vadeli dönemde yerel yönetimler hem yurt dışı ilişkiler konusunda hem de kamu diplomasisi konusunda daha fazla öne çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye’de Yerel Yönetimler, Yerel Diplomasi, Kamu Diplomasisi, Yerel Yönetimlerin Yurt Dışı İlişkileri, Konya Büyükşehir Belediyesi.

	T.C. NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü	
---	---	---

ABSTRACT

Author's	Name and Surname	Selim Yücel Güleç
	Student Number	17810401059
	Department	Political Science and Public Administration
	Study Programme	Doctoral Degree (Ph.D.)
	Supervisor	Professor Doctor Önder KUTLU
	Title of the Thesis/Dissertation	Public Diplomacy and Local Administrations: The Case of Konya Metropolitan Municipality

It is a fact that local governments in Turkey are in direct or indirect communication with cross-border local and regional governments. There are uncertainties regarding the country's foreign policy goals, tools and resource use, regarding the sharing of power, coordination and coordination among actors. However, despite this, the diversity and enrichment in international relations continues. Local governments have become a new actor of international relations in parallel with the development of transportation and communication technologies. International unions established and managed with the participation of local governments are increasing day by day, and some of them are signing important works. Relations between local governments are increasing in international sister city relations, and local diplomacy continues to develop by adding more specific dimensions in addition to general cultural friendship relations.

The central government plays a leading role in the internationalization of local governments with the new institutions and organizations it has created in parallel with its foreign policy. Funds and projects of international institutions and organizations, which directly or indirectly cover local governments, are increasing, making significant contributions to opening local governments to the world. Local governments see international relations as a way of supporting the national foreign policy of the central government, gaining prestige, gaining know-how and financial gain, and helping with national and religious feelings especially towards the common cultural geography.

However, especially in the studies conducted in the field of public diplomacy, it has been determined that while classical non-diplomatic actors and their activities are widely covered, cross-border relations and activities of local governments are not mentioned at all and are not addressed within the framework of public diplomacy. As it can be seen, the dimension of international relations of local governments in public diplomacy studies and the dimension of public diplomacy in studies of international relations of local administrations are generally not addressed. However, in Turkey, the international relations of local administrations can be evaluated within the framework of public diplomacy to a large extent.

With some exceptions, the contribution of local governments in Turkey to foreign policy through public diplomacy is realized through mutual cooperation between the central government and local governments, in other words, within the framework of the theory of interdependence. Local governments in Turkey either prepare the ground or fill the ground for the foreign policy and public diplomacy of the country with their activities in foreign countries. Therefore, in academic studies in the

field of public diplomacy, in international relations and foreign policy research, the cross-border relations of local governments and their increasing importance should be taken seriously. With some exceptions, the contribution of local governments in Turkey to foreign policy through public diplomacy is realized through mutual cooperation between the central government and local governments, in other words, within the framework of the theory of interdependence. Local governments in Turkey either prepare the ground or fill the ground for the foreign policy and public diplomacy of the country with their activities in foreign countries. Therefore, in academic studies in the field of public diplomacy, international relations and foreign policy research, the cross-border relations of local governments and their increasing importance should be taken seriously.

In this study, starting from this point, firstly the concept of the city was discussed, concepts such as local diplomacy, city diplomacy, paradiplomacy, the historical course of city diplomacy and differences in understanding in the international arena were examined. Then, determinations were made about the legal and political backgrounds and actual situation of the current situation in Turkey, and evaluations were made based on literature review, observations, surveys and interviews about local diplomacy implementation mechanisms and targets of local governments. Then, as an example of local diplomacy practice of Turkey, the foreign relations of Konya Metropolitan Municipality were discussed and analyzed within the scope of the theoretical framework.

Local governments in Turkey have reached their present state by going through many stages. It can be said that local governments have gained a good momentum in their foreign relations recently. Of course, although some deficiencies in this matter cause problems, in the long term, local governments will come to the fore in both foreign relations and public diplomacy.

Keywords: Local Governments in Turkey, Local Diplomacy, Public Diplomacy, Foreign Relations of Local Governments, Konya Metropolitan Municipality.

TEŞEKKÜR

Tez süreci boyunca her türlü destek ve yönlendirmelerde bulunan danışman hocam Prof. Dr. Önder Kutlu'ya içtenlikle şükranlarımı sunuyorum.

Tez İzleme Komitesi hocalarıma katkıları için daima minnettarım.

Akademik çalışmaları her zaman önemseyen ve destekleyen Konya Büyükşehir Belediye Başkanına, Dış İlişkiler Dairesi ve Kültür Dairesi Personeline ayrı ayrı teşekkür ederim.

Tez yazım süreci boyunca zamanlarını aldığım eşim Dr. Fatma Esra Güleç ve çocuklarıma da sabır ve destekleri için müteşekkirim.

İÇİNDEKİLER

ÖZET	ii
ABSTRACT	iv
ÖN SÖZ VE TEŞEKKÜR	vi
TABLO DİZİNİ	xii
ŞEKİL DİZİNİ	xiii
EKLER	xiv
GİRİŞ	1
AMAÇ	6
KAPSAM VE SINIRLILIKLAR	6
YÖNTEM	7
VARSAYIMLAR VE ARAŞTIRMA SORULARI	9
ALANA DAİR ÇALIŞMALAR	11

BİRİNCİ BÖLÜM

ŞEHİR VE DİPLOMASİSİ: KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1. Giriş	19
1.1. Şehir ve Şehir Diplomasisinin Tarihsel Kökenleri	20
1.1.1. Antik Yunan Şehirleri	23
1.1.2. İtalyan Şehirleri	24
1.1.3. İslam Dünyasında Şehirler	26
1.2. Diploması	32
1.3. Kamu Diplomasisi	33
1.4. Şehir Diplomasisi	33
1.5. Paradiploması	36
1.6. Sermayenin Küreselleşmesi ve Şehirler	43
1.7. Global-Glokâl Değerlendirmeleri, Ulus Devletlerin Aşınması ve Şehirlerin Artan Önemi	48

İKİNCİ BÖLÜM

ULUSLARARASI İLİŞKİLERİN HUKUKİ ÇERÇEVESİ

2. Giriş	50
2.1. Uluslararası Sistem ve Uluslararası Hukuk	51
2.2. Uluslararası Anlaşma ve Belgeler	55
2.2.1. Viyana Kongresi	56

2.2.2. Lahey Barış Konferansları	58
2.2.3. Cenevre Sözleşmeleri	59
2.2.4. Viyana Sözleşmeleri	60
2.2.5. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi	61
2.2.6. Milletlerarası Şehirler ve Mahalli İdareler Birliği (Union Internationale des Villes, UIV)	62
2.3. Türkiye'nin Uluslararası İlişkilerinin Hukuki Çerçevesi	63
2.3.1. Anayasa ve Diğer İlgili Kanun ve Düzenlemeler	63
2.4. Yerel Yönetim Reformu	69
2.5. Yerel Yönetimlerin Yurt Dışı İlişkilerinin Hukuki Çerçevesi	73
2.6. Yerel Yönetimlerin Uluslararası İlişkilerinin Siyasi Çerçevesi	82
2.6.1. AK Parti'nin Dış İlişkiler Vizyonunda Yerel Yönetimlerin Yeri	83
2.6.2. CHP'nin Dış İlişkiler Vizyonunda Yerel Yönetimlerin Yeri	85
2.7. İçişleri Bakanlığı İller İdaresi Genel Müdürlüğü ve İl Valilikleri	86
2.8. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü	88

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRKİYE'NİN MERKEZİ YÖNETİM ÖRGÜTLENMESİNDE KAMU DİPLOMASİSİ VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER İDARESİ

3. Giriş	92
3.1. Türkiye'nin Uluslararası İlişkilerinin Siyasi Çerçevesi: Adalet ve Kalkınma Partisi'nin Dış İlişkiler Vizyonu	92
3.2. Yumuşak Güç ve Kamu Diplomasisi	97
3.3. AK Parti Dönemi Türkiye'nin Kamu Diplomasisi Uygulamaları ve Yumuşak Güç	103
3.3.1. Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü (KDK)	104
3.3.2. Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı	107
3.3.3. Türk İş Birliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA)	108
3.3.4. Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB)	112
3.3.5. Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı	115
3.3.6. Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD)	117
3.3.7. Yunus Emre Enstitüsü (YEE)	120
3.3.8. Diyanet İşleri Başkanlığı	124
3.3.9. Dışişleri Bakanlığı	128
3.3.10. Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK)	134
3.3.11. Türkiye Maarif Vakfı (TMV)	136
3.3.12. Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu (TRT)	138

3.3.13. Türk Hava Yolları (THY)	142
3.3.14. Kültür ve Turizm Bakanlığı Tanıtma Genel Müdürlüğü ve Tanıtım M��avirlikleri	144
3.3.15. Ticaret Bakanlığı Ticaret M��avirlikleri	148
3.3.16. Milli Savunma Bakanlığı Yurt Dışı Askerî At�şelikleri	151
3.3.17. Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dış İlişkileri	153
3.3.18. G�� İdaresi Genel Müdürlüğü	157

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BELEDİYE B RL KLER  VE ULUSLARARASI YEREL Y NET M A LARI

4. Giriş	160
4.1. Belediye Birlikleri	160
4.1.1. Türkiye Belediyeler Birliği (TBB)	162
4.1.2. Marmara Belediyeler Birliği (MBB)	165
4.2. Uluslararası Yerel Yönetim Ağları	167
4.2.1. Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler (UCLG) Teşkilatı	167
4.2.2. Avrupa Konseyi - Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi (KONGRE)	169
4.2.3. Avrupa Belediyeler ve Bölgeler Konseyi (CEMR)	170
4.2.4. Türk Dünyası Belediyeler Birliği (TDBB)	170
4.2.5. Avrupa Bölgeler Meclisi (AER)	173
4.2.6. Asya Belediye Başkanları Forumu (AMF)	174
4.2.7. Güneydoğu Avrupa Yerel Yönetim Birlikleri A�ı (NALAS)	175
4.2.8. İslami Ba�kentler ve �ehirleri Teşkilatı (OICC)	175
4.2.9. Güçlü Kentler A�ı (SCN)	176
4.2.10. Yavaş �ehirler (CITTASLOW)	177
4.2.11. Metropol Kentler Birliği (Metropolis)	177
4.2.12. Kentler İttifakı	178
4.2.13. Avrupa Enerji Kentleri	179
4.2.14. Barış İçin Belediye Başkanları	179
4.2.15. Küresel Kardeş Kentler (SCI)	180
4.2.16. Avrupa Tarihî Termal Kentler Birliği (EHTTA)	180
4.2.17. Küresel �ehir Geliştirme Fonu (FMDV)	181
4.2.18. Küresel Belediye Başkanları Forumu	181
4.2.19. Dünya Mirası �ehirler Organizasyonu (OWHC)	182
4.2.20. C 40 Kentleri	183

4.2.21. Akıllı Dünya Kentleri	183
4.2.22. Eurocities	183
4.2.23. Uluslararası Toplu Taşımacılar Birliği (UITP)	184
4.3. Yerel Yurt Dışı İlişkiler Aracı Olarak UNESCO	185

BEŞİNCİ BÖLÜM

TÜRKİYE’DE YEREL YÖNETİMLERİN YURT DIŞI İLİŞKİLER İDARESİ VE FAALİYET ALANLARI

5. Giriş	192
5.1. Yerel Yönetimlerin Yurt Dışı İlişkiler İdaresi	192
5.2. Yerel Yönetimlerin Yur Dışı Faaliyetleri	196
5.3. Büyükşehir Belediyelerinin Yur Dışı Çalışmalarına Dair Alan Araştırması	199
5.4. Yurt Dışı Görevlendirmeler	211
5.5. Diplomatik Misyon Şefleri ile Münasebetler	213
5.6. Dışarıya Yardımlar, Dışarıdan Yardımlar	215
5.7. Uluslararası Birliklere Üye Olmak	216
5.8. Uluslararası İş birliği Protokolü Yapmak	219
5.9. Kardeş Şehir Münasebeti Kurmak	221
5.10. Uluslararası Birlik Kurmak	226

ALTINCI BÖLÜM

KONYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİNİN ULUSLARARASI İLİŞKİLERİ

6. Giriş	228
6.1. Konya Büyükşehir Belediyesinin Tarihi	229
6.2. Konya Büyükşehir Belediyesinin Yurt Dışı İlişkileri	231
6.2.1. İdari Yapı	237
6.2.2. Dış İlişkiler Daire Başkanlığı, Dış İlişkiler Şubesi	238
6.2.3. Personel Yapısı	240
6.2.4. Dış İlişkiler Şubesinin Faaliyetleri	241
6.2.5. Kardeş Şehir Münasebetleri (58 Kardeş Şehir)	243
6.2.6. Üye Olunan Uluslararası Birlikler	252
6.2.7. Kurulan veya Kurulma Aşamasında Olan Birlikler	261
6.2.7.1. Uluslararası Tarım Şehirleri Birliği (Agricities)	262
6.2.7.2. Anadolu Medeniyetleri Belediyeler Birliği	264
6.2.7.3. Konya Belediyeler Birliği	265
6.2.7.4. Uluslararası Mevlevihanesi Olan Şehirler Platformu	265
6.2.8. Uluslararası Belediye Akademisi	268

6.2.9. Dış Yardımlar	269
6.2.10. Diplomatik Misyonlar ile Olan İlişkiler	270
6.2.11. Diğer Faaliyetler	270
6.2.11.1. Konferanslar, Fuarlar, Programlar, Seminerler ve Sempozyumlar	271
6.2.12. Pandemi Dönemi Yerel Yönetimlerin Uluslararası İlişkileri	271
6.3. Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ve Konya Büyükşehir Belediyesi	275
6.4. Konya Büyükşehir Belediyesinin Uluslararası İlişkilerinin Teorik Zemini	288
6.4.1. İçerideki İçeri	290
6.4.2. Dışarıdaki İçeri	293
6.4.3. İçerideki Dışarı	296
6.4.4. Dışarıdaki Dışarı	297
SONUÇ VE ÖNERİLER	299
KAYNAKÇA	310
EKLER	342

TABLO DİZİNİ

Tablo 1 İş Birliği Dağılımları 2016-2019	84
Tablo 2 Eski ve Yeni Kamu Diplomasisi	101
Tablo 3 İş birliği Dağılımları 2019-2020.....	199
Tablo 4 Yerel Yönetimlerin Yurt Dışı İlişkilerini Araştıran Anket- Ağustos 2020	201
Tablo 5 Belediyelerin Bir Senelik Yutdışı Faaliyetleri - Yerel Yönetimlerin Yurt Dışı İlişkilerini Araştıran Anket - Ağustos 2020	208
Tablo 6 Konya Büyükşehir Belediyesinin Kardeş Şehirleri	244
Tablo 7 Konya Büyükşehir Belediyesinin Kardeş Şehir İlişkileri - Kronolojik.....	247
Tablo 8 Konya Büyükşehir Belediyesinin Üye Olduğu Uluslararası Birlikler	253
Tablo 9 Konya Büyükşehir Belediyesinin Uluslararası Birlikler ile İlişkileri.....	254
Tablo 10 Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ve Konya Büyükşehir Belediyesi	284

ŞEKİL DİZİNİ

Şekil 1 Yabancı Dil ve Donanım Bakımından Yeterli olan Personel Sayısı	202
Şekil 2 Belediyelerin Yurt Dışı İlişkilerini Etkileyen Makamlar	203
Şekil 3 Belediyelerin Yurt Dışı İlişkilerinde En çok İş birliği Yaptığı Kurumlar...	203
Şekil 4 Belediyelerin Yurt Dışı İlişkilerinin Geleceğini Etkileyen Kurum ve Kuruluşlar	205
Şekil 5 Belediyelerin Yurt Dışı İlişkiler Birimlerinin Faaliyetleri	206
Şekil 6 Belediyelerin Yurt Dışı İlişkilerindeki Öncelikleri	207
Şekil 7 Konya Büyükşehir Belediyesi'nin Yurt Dışı İlişkilerine Yönelik Teorik Çerçeve.	288

EKLER

EK 1 Konya Büyükşehir Belediyesi Dışa Yardımlar, Dışarıdan Yardımlar Listesi	342
EK 2 Konya Büyükşehir Belediyesinin Diğer Yurt Dışı Faaliyetleri.....	342
EK 3 Konya Büyükşehir Belediyesinin Yurt Dışı İlişkilerinde Konferanslar, Fuarlar, Programlar, Seminerler ve Sempozyumlar	349
EK 4 Konya Büyükşehir Belediyesinin Diplomatik Misyonlar ile İlişkisi	358
EK 5 Kardeş Şehir İlişkisi Kurulmasına Dair Bakanlığa Yazılan Yazı Örneği	367
EK 6 Kardeş Şehir İlişkisi Kurulmasına Dair Belediye Meclis Kararı Örneği	368
EK 7 Uluslararası Birliklere Üyelik İçin Belediye Meclis Kararı Örneği	369
EK 8 Konya Büyükşehir Belediyesi ve Yunus Emre Enstitüsü ile Ortak İş Birliği Protokolü.....	370
EK 9 Türkiye'deki Mevlevihaneler ve Asitaneler	371
EK 10 Konya Büyükşehir Belediyesi UNESCO Öğrenen Şehirler Üyelik Sertifikası	374
EK 11 Konya'nın İslam Dünyası Turizm Başkenti Seçilmesi Sertifikası.....	375
EK 12 Türk Dünyası Belediyeler Birliği'nin Konya Büyükşehir Belediyesine Verdiği Olduğu Üyelik Beratı.....	376
EK 13 Uluslararası Tarım Şehirleri Birliğinin Kuruluşu ile İlgili Tebliğ Tebellüğ Belgesi	377
EK 14 Dışişleri Bakanlığı'nın Yurt Dışı Temsilcilikleri	378
EK 15 Diyanet İşleri Başkanlığı Yurt Dışı Temsilcilikleri.....	382
EK 16 Konya Büyükşehir Belediyesi “Konya ve Mevlana Günleri” Programları 2007 – 2008	385
EK 17 Maarif Vakfı Yurt Dışı Ofisleri	386
EK 18 Yunus Emre Enstitüsü Yurt Dışı Kültür Merkezleri	387
EK 19 TRT Kanal Listesi	388
EK 20 UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı Temaları (UNESCO Creative Cities Network)	389
EK 21 Konya Büyükşehir Belediyesi Başkanları	393
EK 22 Konya Büyükşehir Belediyesi Projeler ve Hibeler Şubesi Faaliyetleri	395
EK 23 UCLG Genel Merkez'inin Filistin ile İlgili Yazısı (Taslak).....	397
EK 24 UCLG Filistin Taslak Metnine Karşı Konya Büyükşehir Belediyesi'nin Düzeltme Talebi.....	398
EK 25 UCLG Filistin Bildirisi Son Haline karşı Konya Büyükşehir Belediyesinin Çekince ve Şerhleri	399

GİRİŞ

Türkiye'nin AK Parti iktidarıyla birlikte dış politika alanlarını genişletmesi, bu alanlara yeni aktörlerin girmesi sonucunu doğurmuştur. Bu aktörler, genel olarak merkezî yönetimin faaliyet alanı tanımlamasına göre oluşturduğu ve devreye soktuğu aktörlerdir. Ülkenin dış politika hedefleri, araçları ve kaynak kullanımı konusunda aktörler arası yetki paylaşımı, koordinasyon ve eş güdüm konularında belirsizlikler vardır. Ancak buna rağmen uluslararası ilişkilerdeki çeşitlilik ve zenginleşme devam etmektedir. Yerel yönetimler, ulaşım ve iletişim teknolojilerinin gelişmesine uygun olarak, uluslararası ilişkilerin yeni bir aktörü haline gelmiştir.

İnsani boyutu öne çıkan, hikâyesi olan uluslararası ilişkiler, karşılıklı dostluk münasebetlerinin gelişmesinde ve sürdürülebilir olmasında önemli bir etkidir. Bu anlamda, ülkeler ve halklar arası kalıcı ve sürdürülebilir ilişkilerin kurulması açısından uluslararası topluma doğrudan hizmet arzı yapan yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkileri gün geçtikçe önemini artırmaktadır.

Yerel yönetimlerin katılımıyla kurulan ve idare edilen uluslararası birlikler her geçen gün artmakta, bunlardan bazıları önemli çalışmalara imza atmaktadır. Yerel yönetimler arasında, uluslararası kardeş şehir münasebetleri artmakta, bölgesel ve küresel meselelerin çözümüne katkı vermek amacıyla uluslararası alanda yerel yönetimler arası ağlar her geçen gün çoğalmaktadır.

Türkiye'de merkezî yönetim, dış politikasına paralel olarak oluşturduğu yeni kurum ve kuruluşlarıyla doğrudan veya dolaylı olarak yerel yönetimlerin uluslararasılaşmasında lokomotif rol oynamaktadır. Uluslararası kurum ve kuruluşların yerel yönetimleri kapsayan fon ve projeleri artış göstermekte, yerel yönetimlerin dünyaya açılmasına önemli katkılar sağlamaktadır.

Yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkileri, merkezî yönetimin ulusal dış politikasına destek olma, prestij, know-how ve maddi kazanç sağlama, özellikle ortak kültür coğrafyasına dönük milli ve dini duygularla yardımcı olma yolu olarak görmektedir. Ancak bu konuda Türkiye'de önemli bir literatür eksikliği bulunmaktadır. Kamu diplomasisi çalışmalarında yerel yönetimler, yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkileri çalışmalarında da kamu diplomasisi boyutu genellikle ele alınmamıştır. Yerel

yönetimlerin yurt dışı ilişkilerini kamu diplomasi çerçevesinde ele almak, hem bu faaliyetlerin genel karakteristiğini anlamak hem de Türkiye'nin yürüttüğü kamu diplomasisi faaliyetlerinin bütününe ortaya koymak açısından önemlidir.

Yerel yönetimlerin hizmet verdikleri mücavir alanlarındaki toplum yapısı da hızla çok uluslu bir yapıya doğru evrilmekte, kendisinden beklenen hizmet sınıfları çeşitlenmektedir. Sadece kamu diplomasisi alanında değil, uluslararası gündem içerisinde de yerel ve bölgesel yönetimlerin yeri ve önemi gün geçtikçe artmakta, yerel diplomasi şehirler için kuvvetli bir uluslararası diplomasi aracı haline dönüşmektedir.

Bu çalışmanın birinci bölümünde şehir ve diplomasi ile alakalı temel kavramlar üzerinde durulmaktadır.

Şehirler, genel olarak tarih boyunca aydınlanma ve çağdaşlaşma merkezleri olmuşlardır. Şehirler ilerleyen süreçte eski önemini yitirse de, günümüzde küreselleşme ile birlikte uluslararası sistem içerisinde yeniden önem kazanmaktadır. Tarihi perspektif içerisinde bu durumu anlamak açısından çalışmanın birinci bölümünde, çeşitli medeniyetler bağlamında şehir kavramı üzerinde durulacak ve yerel diplomasinin doğuşunun kökleri açıklanmaktadır. Şehir diplomasinin varlığının ulus devlet, üniter veya federal devlet sistemlerinden daha eski olduğu konusu detaylı bir şekilde ele alınmaktadır.

Diplomatik tarihin temel bir kaynağı olan Eski Yunan Diplomasisi, “diplomasi” tanımını bulmuş, şehirler arasındaki diplomatik ilişkileri geliştirmek için temsili enstitüler kurmuştur. İtalyan şehir devletleri ile devam eden süreçle birlikte İslam şehirleri de bir dönemin ilim, bilim ve politik merkezleri olarak anılmışlardır. Tarih sahnesinde yer almış önemli şehirlerin temsilcileri uluslararası seçmenler adına bağlantı kurmuş ve müzakere etmiş elçilikleri ve elçileri yoluyla da yerel hükûmetlerini diğer şehirlerde temsil etmişlerdir.

Şehirlerin yapmış oldukları diplomasi, hem üçüncü taraf aktörler arasında hem de kendi aralarında arabuluculuk çalışmalarını ve anlaşmalarını içermektedir. Paradiplomasi ise, devlet dışında kalan diğer aktörlerin, (kısmen yerel yönetimlerin) yürüttüğü yurt dışı ilişkilere verilen genel addır. Günümüzde küreselleşme süreci pek çok alana etki etmiştir. Sermayenin küreselleşmesi de sermayenin yoğunlaştığı

şehirleri ön plana çıkarmıştır. Bu şehirler günümüzde “dünya şehirleri” olarak adlandırılmakta ve sistem içerisinde büyük bir rol oynamaktadır. Glokalleşme ise aktörlerin bir yandan küreselleşirken diğer yandan yerelleştiğini belirtmekte, yine aynı şekilde şehirlerin ve yerel yönetimlerin önemine değinmektedir.

Çalışmanın ikinci bölümünde, Türkiye’deki merkezî ve yerel yönetimlerin sınır ötesi ilişkilerinin temelini de teşkil eden uluslararası ilişkileri düzenleyen hukuki temel taşları ele alınmaktadır. Uluslararası sistem ve uluslararası hukuk, tarihi süreç içerisinde evrilerek gelişmiş, ortaya çıkan işbirlikleri günümüz uluslararası sisteminin inşasında büyük rol oynamıştır. Viyana Kongresi ve Sözleşmeleri, Lahey Barış Konferansı, Cenevre Sözleşmeleri, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmeleri ve Milletlerarası Şehirler ve Mahallî İdareler Birliği gibi oluşumlar sistem içerisindeki aktörlerin uluslararası iş birliği ve diplomasi gibi alanlarda gelişmesini sağlamıştır.

Ayrıca Türkiye’de yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkilerini nasıl bir hukuki, siyasi ve idari çerçevede yürütmekte olduğu konusu ele alınmış, bu durumun yerel yönetimleri nasıl etkilediği tartışılmıştır.

Türkiye’de yapılan merkezî yönetim ve yerel yönetim reformları ile birlikte yerel yönetimler, yurt dışı ilişkileri için daha geniş bir alan elde etmiştir. Bu alan sayesinde pek çok yerel yönetim uluslararası alanda şehrini ve ülkesini temsil etme olanağına sahip olmuştur. Ancak bu temsil süreci ülkenin yasal sınırları kapsamında gerçekleştirilmektedir. Bu nedenle yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkilerinin hukuki ve siyasi boyutunu anlamak çok önemlidir.

Üçüncü bölümde, Türkiye’nin merkezî yönetim örgütlenmesinde kamu diplomasisi ve uluslararası ilişkiler idaresi incelenmektedir. Bu bölümde Türkiye’de uluslararası ilişkilerin hukuki ve siyasi çerçevesinin AK Parti iktidarı ile birlikte yaşadığı değişim süreci, yumuşak güç ve kamu diplomasisi anlayışının önem kazanması bağlamında ele alınmaktadır. Yine bu bölümde merkezî hükûmet bünyesinde görev alan ve kamu diplomasisi faaliyetlerini yürüten ve destek olan kurumlar incelenmekte, bu kurumlar ile yerel yönetimler arasındaki ilişkilere de değinilmektedir. Bu örgütlenmenin niteliği ve niceliği ile faaliyet alanlarını ortaya koymak, yerel yönetimlerin yurt dışı faaliyetlerinin çerçevesini değerlendirmek, yerel

yönetimlerin aslında hangi merkezî birimin faaliyet alanına nasıl katkıda bulunduğunu görmek açısından faydalı olabilir.

Bu kapsamda, Türk İş birliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı, Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü, Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, Yunus Emre Enstitüsü, Diyanet İşleri Başkanlığı, Dışişleri Bakanlığı, Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu, Maarif Vakfı, Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu, Kültür ve Turizm Bakanlığı Tanıtma Genel Müdürlüğü ve Tanıtım Müşavirlikleri, Ticaret Bakanlığı Ticaret Müşavirlikler, Türk Silahları Kuvvetleri Genelkurmay Başkanlığı Askerî Ataşelikleri, Türkiye Büyük Millet Meclisi gibi merkezî yönetimin belli başlı kamu diplomasisi aktörleri ele alınarak incelenmiştir.

Dördüncü bölümde, yerel yönetimler için önemli olan Türkiye'deki belediye birlikleri ile Türkiye'deki belediye birlik ve yerel yönetimler tarafından münferit olarak ilgi duyulan belli başlı uluslararası yerel yönetim ağları ele alınmaktadır. Böylece Türk yerel yönetimlerinin yurt dışı ilişkilerinde, kardeş şehir münasebetlerinin yanında hangi alanlarda ne tür yapılar ile paydaş olduğu ortaya konulmaktadır.

Beşinci bölümde, yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkiler idaresi kurma amaçları, nasıl bir mekanizma kurdukları ve kurulan bu mekanizmanın işleyişi ele alınmaktadır. Uygulamadaki durumun değerlendirilebilmesi için büyükşehir belediyeleri ile sınırlı olarak gerçekleştirilen anket çalışması ve sonuçları bu bölümde değerlendirilmektedir. Türkiye'deki büyükşehirlerin tamamını kapsayan bu anket ile büyükşehirlerin yurt dışı ilişkiler idaresinin yapısı ve faaliyet mekanizmaları kısaca değerlendirilmiştir.

Altıncı bölümde, uygulamada bir örneklik teşkil etmesi açısından Konya Büyükşehir Belediyesinin yurt dışı ilişkileri idari yapı, faaliyetleri şehir diplomasisi dolayısıyla kamu diplomasisi bağlamında ele alınmaktadır. Ayrıca, Konya Büyükşehir Belediyesinin idari yapısı, yurt dışı ilişkiler idaresi ve personel yapısı ile uluslararası ilişki ağları ve faaliyetleri ele alınmaktadır. Gerek yapılanma, gerekse faaliyetlerin

niteliği ve niceliği sorgulanmakta ve söz konusu idarenin uluslararası faaliyetlerinde kamu diplomasisi boyutunun öne çıktığı bir modelleme çalışması yapılmaktadır.

Bu çalışmada, Konya Büyükşehir Belediyesinin örnek olarak ele alınması gelişigüzel bir seçim olmayıp, aşağıdaki varsayımlara dayanmaktadır:

Anadolu Selçuklu Devleti'ne başkentlik eden Konya, gerek Osmanlı İmparatorluğu'nun kuruluşu ve gerekse Türkiye Cumhuriyeti'nin yeniden bağımsız bir devlet olarak ortaya çıkmasında ve devlet geleneğinin oluşmasında tarihi bir misyona sahiptir.

Bu misyon, 1980 sonrası belediyeçilik hizmetleri açısından yakaladığı başarı ile AK Parti iktidarına giden yolda da itici güç olmuştur. AK Parti döneminde kanaatimizce bir kamu diplomasisi unsuru olarak yerel yönetimlerin uluslararası alana açılmasının arkasında, AK Parti'yi kuran siyasi hareketin öncesinde belediyelerdeki başarı hikâyesi ve deneyiminin etkisi büyüktür.

Konya, dini ve kültürel aidiyet bakımından Türkiye'nin en muhafazakâr şehirlerinden bir tanesidir. Bu muhafazakârlık Konya'nın içe dönük bir şehir olarak algılanmasına neden olmaktadır. Konya'nın yurt dışı ilişkilerinin incelenmesi, şehrin ülkede bulunan ve daha uluslararası gibi düşünülen diğer şehirlerden pek bir farkı olmadığını kanıtlar niteliktedir.

Yani, Konya'nın örnek olarak seçilmesinde bir diğer etken muhafazakâr bir kimliğin altında dışa açık bir karakterin olduğu varsayımdır. Anadolu Selçuklu Dönemi'nde Asya içlerinden gelen konar-göçer Türk kabilelerin içlerindeki ilim adamlarıyla birlikte Konya'ya gelmeleri, Konya'yı muhafazakâr bir çizgide beslemiştir. Ancak, gelenlerden önemli bir kısmı ilerleyen zaman diliminde yeni toprakların fethi ile Konya üzerinden Anadolu'nun batısı ve Balkanlara sevk edilmiştir. Osmanlı İmparatorluğu Dönemi'nde ise, Osmanlı Beyliği'nin Karamanoğulları Beyliği ile rekabeti sonucu Konya ve civarında yerleşik halk, bir kez daha Arnavutluk, Bosna Hersek, Makedonya gibi Balkan topraklarına göç etmiştir.

En nihayetinde ise Konyalılar, II. Dünya Savaşı sonrasında Avrupa'nın yükselen ekonomilerinin iş imkânlarından faydalanmak istemiş başta Almanya olmak üzere çeşitli Avrupa ülkelerine göç etmiştir. Bundan dolayı Konya, günümüze ulaşan

aslında muhafazakâr kimliğiyle beraber dışa açık bir karakteri de içerisinde barındırmaktadır. Yine, Konya'nın, sosyal ve ekonomik parametreler açısından Türkiye'deki büyükşehirlerin çoğunluğunun ortalamasına yakın rakamlara sahip olduğu da söylenebilir.

AMAÇ

Bu çalışmanın amacı, şehirlerin artan öneminden bahsederek şehir diplomasisinin son yıllarda yaygınlaştığını vurguladıktan sonra yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkilere katılımının açıklanması ve bu katılımın genel olarak kamu diplomasisi çerçevesinde ilerlediğinin vurgulanmasıdır. Türkiye'de yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkilerinin ana eksenini, merkezî hükûmetin kamu diplomasi politikalarını destekleme anlayışı üzerine oturmaktadır.

Konya Büyükşehir Belediyesinin yurt dışı ilişkileri de bu duruma bir örnek teşkil etmektedir. Bunu ifade edebilmek için öncelikle diplomasi ve kamu diplomasisini açıklamak gerekmektedir. Bu kavramların açıklanmasının amacı, merkezî hükûmetin yürüttüğü kamu diplomasisi faaliyetlerini anlamak ve anlamlandırmaktır. Zira merkezî hükûmetin kamu diplomasisi çalışmalarının anlaşılması yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkilerinin kamu diplomasisine yönelik katkıları için önemlidir.

Bu tez, Türkiye'de yerel yönetimlerin, özellikle de büyükşehir belediyelerinin ve en nihayetinde Konya Büyükşehir Belediyesinin aktif bir şehir diplomasisi yürüttüğünü ve bu faaliyetlerin temel itici gücünün merkezî hükûmetin kamu diplomasisini desteklemek olduğunu açıklama amacını taşımaktadır.

KAPSAM VE SINIRLILIKLAR

Bu çalışma, öncelikle sınırlarını Türkiye üzerinden çizmiştir. Çalışmanın ana aktörleri; şehirler, devletler ve yerel yönetim ile alakalı olan uluslararası iş birlikleridir.

Kavramsal çerçeve olarak kamu diplomasisi, paradiplomasi gibi kavramları daha iyi anlatabilmek için, diplomasi kavramının yurt dışı ilişkilerdeki tarihi literatür taraması ile ele alınmıştır. Bütüncül bir bakış açısıyla kamu diplomasisinin Türkiye'de

nasıl işlediğini ve yerel yönetimlerle bağlarını ortaya koymak için merkezî hükûmetin kamu diplomasisi organlarına bakılmıştır.

Ak Parti hükûmetinin yerel diplomasi ve uluslararası ilişkilere bakışını anlamak için iktidarda bulunduğu 18 yıl içerisinde bu alana dair yapmış olduğu tüm faaliyetler ele alınmamış, sadece kamu diplomasisi ve yerel yönetimler ile alakalı konular ile ilgili olarak araştırma sınırlandırılmıştır. Aynı sınıflandırma diğer partilerin yerel diplomasiye bakış açılarını anlatmak için de kullanılmıştır.

Türkiye’de bulunan yerel yönetimlerin yerel diplomasi ile ilişkili faaliyetlerini ve kapsamını ortaya koymak için kapasiteleri daha güçlü olan büyükşehirlere yönelik bir anket çalışması gerçekleştirilmiştir. Aslında Türkiye’de sadece büyükşehirler değil pek çok ilçe belediyesi de şehir diplomasisi konusunda önemli faaliyetler yürütmekte ve Türk kamu diplomasisine hatırı sayılır katkılarda bulunmaktadır. Ancak genel toplam itibarıyla büyükşehirlerin çalışmalarının ilçelerin çalışmalarından daha kapsamlı olduğu tespitinden hareketle bu çalışma sadece büyükşehir belediyeleri ile sınırlandırılmıştır.

Örnek olay olarak Konya Büyükşehir Belediyesi ele alınmıştır. Bu sınırlandırmanın yapılmasındaki varsayımlar şu şekildedir: Konya, Türkiye’de yer alan önemli şehirlerden birisidir. Ekonomik, sosyal ve kültürel bakımdan yadsınamaz bir potansiyele sahiptir. Bu potansiyelin yurt dışı ilişkilerde kullanılması, aslında genel bir yanılsamadan dolayı, beklenmemektedir. Konya’nın muhafazakâr ve dışa kapalı bir şehir olduğu algısına rağmen, aslında yurt dışı ilişkiler konusunda Konya’nın ne kadar aktif olduğunu göstermek için Belediye’nin çalışmaları yurt dışı ilişkiler kapsamında sınırlandırılarak ele alınmıştır.

YÖNTEM

Nitel araştırma yöntemi, istatistiksel değerlendirmeler veya diğer ölçüm araçlarıyla ulaşılmayan bulguları içeren bilgilere ulaşma yöntemidir. Kişilerin ve kurumların deneyimleri, davranışları, organizasyonel işleyişleri, sosyal hareketleri, kültürel fenomenler ve uluslararası etkileşimler hakkındaki bilgiler bu kapsamda değerlendirilmektedir. Nitel araştırma yöntemini kullanmanın bazı faydaları vardır. Nitel araştırma yaklaşımı, katılımcıların eylemlerinin ve deneyimlerinin öznel ve

ayrıntılı bir çıktısını sunmaktadır. Nitel araştırmalar önemli faydalarının yanında bazen veri kaybına veya veri yanılsamasına sebep olabilir. Öznel ve ayrıntılı olarak elde edilmiş veriler araştırmanın bakış açısına göre farklı şekillenebilir.

Nicel araştırma yöntemi ise daha çok sayısal verileri içermektedir. Nicel sonuçlar ölçülebilir, ancak nitel çalışma için bunu söylemek mümkün değildir. Belirli bir konuda teoriler geliştirmek için elverişli olan nicel araştırma, bir hipotezin doğru olduğuna dair kanıt sağlamanın bir yolu olarakta kullanılmaktadır. Nicel araştırmanın avantajları daha hızlı bilgi toplanabilmesi, örneklem büyüklüğünün daha çok olması şeklinde özetlenebilir. Dezavantajları ise, nicel araştırmanın maliyeti fazla olabilir ve elde edilen bilgilerin tam anlamıyla hangi yöne ışık tuttuğunu analiz etmeyi gerektirmesidir. Özellikle sayısal verileri içeren nicel araştırmalar genel bir bakış açısı sunduğu için sosyal bilimler açısından istenilen verilere ulaşma konusunda sıkıntılar oluşturulabilir.

Bu çalışmada literatür taraması, arşiv taraması, gözlem, deneyim, röportaj ve anket gibi nitel ve nicel araştırma yöntemleri birlikte kullanılmıştır. İki çalışma yöntemlerinin de avantajlarından faydalanarak belirlenen hipotezlere ulaşmak için gidilecek yol belirlenmeye çalışılmıştır. Bütünden parçaya doğru bir ilerleme yöntemi takip edilmiştir.

Öncelikle kamu diplomasisi ve şehir diplomasisi gibi kavramlar açıklanmış, daha sonra Türkiye genelinde kamu diplomasisi çalışmaları incelenmiştir. Yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkilerini açıklayan kısımda ise öncelikle Türkiye'deki tüm yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkilere olan tutumu değerlendirilmiş en sonunda ise Konya Büyükşehir Belediyesinin yurt dışı ilişkileri ele alınmıştır.

İlk olarak çalışmada sık sık vurgulanan kavramlar ile ilgili çoğunlukla ikincil kaynaklardan literatür taraması yapılmış ve kavramlar açıklanmıştır. Kamu yönetimi ve yerel diplomasi arasında ayrılmaz bir bağ olduğunu vurgulayan çalışma savını kanıtlamak için eleştirel literatür taraması yöntemi de uygulanmıştır. Daha sonra hukuki zeminlerin, kurumların işleyişlerinin anlatıldığı bölümlerde anayasa, kanun ve yönetmelikler başta olmak üzere çoğunlukla birincil kaynaklardan yararlanılmıştır.

Türkiye’de bulunan büyükşehir belediyelerinin yurt dışı ilişkilerini anlamak için anket tekniği ile değerlendirmeler yapılmıştır. Bu anket Google Formlar aracılığı ile 30 büyükşehir belediyesine gönderilmiştir. 20 Ağustos 2020 tarihinde oluşturulan ve 20 sorudan oluşan anket ile belediyelerin yurt dışı ilişkilere bakış açısı ve ilişkilerin kapsamı ölçülmeye çalışılmıştır.

Konya Büyükşehir Belediyesinin yurt dışı ilişkilerinin ele alındığı bölümde ise çoğunlukla kurumun Dış İlişkiler Dairesinden ve kurumun haber sitesinden kaynak sağlanmıştır. Kardeş şehir ve uluslararası birlik sayıları belgeler ile sabit olup birincil kaynak niteliğinde olduğundan o şekilde değerlendirilmiştir. İlişkilerin gidişatı ve faaliyetler konusunda belediyenin arşiv belgeleri, gazete ve dijital haber sitelerinden yararlanılmıştır.

Konya Büyükşehir Belediyesinin yurt dışı ilişkilerinin geçmişi konusunda yapılan analiz sonucunda bir sınıflandırma yöntemi kullanılmıştır. Bu sınıflandırma yöntemi ile yazar, hem Konya Büyükşehir Belediyesinin yurt dışı ilişkilerinin hem de AK Parti dönemi Türk kamu diplomasisinin gidişatının aynı düzlem üzerinden hareket ettiğini kanıtlamayı amaçlamıştır.

VARSAYIMLAR VE ARAŞTIRMA SORULARI

Bu çalışmada üzerinde durulan ve incelenmeye çalışılan varsayımlar şunlardır:

- 1) Türkiye’de kamu diplomasisi alanında yapılan ilmi çalışmalarda şu ana kadar çoğunlukla yerel yönetimlerin rolü ve önemi değerlendirmeye alınmamıştır.
- 2) Şehir diplomasisi medeniyetin bir aşaması olan şehirleşme yoluyla insanlığın temel sorunlarına çözüm üretme potansiyeline sahiptir.
- 3) Şehir diplomasisi daha önceki dönemlerde sık sık kullanılmasına rağmen belirli bir dönemde önemini kaybetmiş ancak yaşanan süreçler ona duyulan ihtiyacı arttırmıştır. Küreselleşme süreci ile birlikte dünyada olduğu gibi Türkiye’de de şehir diplomasi son yıllarda sık sık başvurulmuş bir yöntem olmuştur.
- 4) Günümüzde halen gelişmekte olan kamu diplomasisi ve şehir diplomasisi hem dünyada hem de Türkiye’de yapay bir durum olmayıp, halen mevcut olan uluslararası ve ulusal hukuki ve siyasi düzenin bir çıktısıdır.

- 5) Türkiye’de uluslararası ilişkilerin hukuki ve siyasi çerçevesi AK Parti iktidarı ile değişime uğramış, kamu diplomasisi yapılanması ve uygulaması ile belediyelerin uluslararası ilişkileri bu durumdan etkilenmiştir.
- 6) Şehir diplomasisinin dünya ölçeğinde yaygınlaştırılmasına yönelik ülkeler ve uluslararası kuruluşlar tarafından çok önemli adımlar atılmaktadır.
- 7) Yerel yönetimler arası kurulan pek çok uluslararası ağ ve birlikler, yerel konuları uluslararası alana taşımak, uluslararası konuları yerele ulaştırmak işlevinin yanında, iklim değişikliği, çevre, çatışmaların izalesi gibi tüm insanlığı ilgilendiren pek çok konuda uluslararası kamuoyunda etkin bir konuma gelmiştir.
- 8) Türkiye’de yerel yönetimlerin, özellikle de büyükşehir belediyelerinin şehir diplomasisi alanını keşfetmekte oldukları, buna yönelik bir çaba içine girdikleri söylenebilir.
- 9) Özellikle AK Parti dönemi itibarıyla yapılan reformlarında da etkisiyle Türkiye’deki yerel yönetimlerin yerel yurt dışı ilişkilere yönelik faaliyetleri artmıştır.
- 10) Bu faaliyetler, genel itibarıyla merkezî hükûmetin yürüttüğü dış politika ve kamu diplomasisi hedeflerinden doğrudan etkilenmekte ve onu destekler bir özellik göstermektedir.
- 11) Ancak şehir diplomasisindeki önemli ivmeye rağmen hem hukuki, hem siyasi anlamda yerel yönetimlerin hareket özgürlüğünü daraltan sınırlılıklar halen mevcuttur.
- 12) Yine de Türkiye’de yerel yönetimlerin şehir diplomasisi aracılığıyla dünyaya verebilecekleri çok önemli mesajlar ve katkılar bulunmaktadır.
- 13) Kurduğu yurt dışı ilişkiler birimi ile Belediyenin bütün birimlerinin yurt dışı ilişkilerini bütüncül bir şekilde koordine eden Konya Büyükşehir Belediyesi, kardeş şehir münasebetleri, yabancı misyon ziyaretleri, uluslararası öğrenci münasebetleri, uluslararası fon ve hibe kaynaklı proje iş birlikleri gibi araçlarla şehir diplomasisinin sağladığı avantaj ve imkânların farkında olan ve bu durumu aktif olarak değerlendiren bir yerel yönetim kuruluşudur.
- 14) Konya Büyükşehir Belediyesinin şehir diplomasisi faaliyetlerinin temel eksenini kimlik anlayışı üzerine kurulu dört katmanlı bir yapıdadır. Bunlar, içerideki içeri, dışarıdaki içeri, içerideki dışarı, dışarıdaki dışarı şeklinde özetlenebilir. Konya

Büyükşehir Belediyesinin yurt dışı ilişkileri incelendiğinde içerideki içeri ve dışarıdaki içeri olarak sınıflandırılan katmanlarda bir yoğunluk söz konusudur.

15) Konya Büyükşehir Belediyesi yerel yurt dışı ilişkilerinde şehir diplomasisi vasıtasıyla merkezî yönetimin dış politika hedefleri ve kamu diplomasi faaliyetlerini desteklemektedir.

Yukarıdaki varsayımlardan hareketle bu çalışmada aşağıdaki soruların cevapları aranmaktadır:

1. Türkiye’de kamu diplomasisi alanında yapılan çalışmalarda yerel yönetimler nasıl değerlendirilmiştir, konu ile ilgili kavramsal çerçeve nedir?
2. Uluslararası düzende diplomasi, kamu diplomasisi ve şehir diplomasisinin tarihsel gelişimi, hukuki zemini ve ilişkileri nasıl kurgulanmıştır?
3. Şehir diplomasisine giden süreçte Türkiye’de 2000’li yıllar sonrasındaki kamu diplomasisi çalışmalarının hukuki, siyasi ve idari yapısı nasıldır?
4. Türkiye’de 2000’li yıllardan sonra gelişen kamu diplomasisi dinamikleri ve bunların yerel yönetimlerle ilişkileri nasıl oluşturulmuştur?
5. Türkiye’de yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkilere katılımına nasıl bakılmaktadır? Bununla alakalı hukuki ve idari zemin nasıldır?
6. Şehir diplomasisi çalışmalarında dünyada ve Türkiye’de hangi aktörler ön plana çıkmaktadır?
7. Yerel Yönetimlerin yurt dışı ilişkiler çalışmalarına örnek olması açısından Konya Büyükşehir Belediyesinde durum nasıldır, yapılan çalışmalar merkezî hükûmetin dış politikası ve kamu diplomasisi hedefleri ile ne boyutta örtüşmektedir?
8. Konya Büyükşehir Belediyesinin yurt dışı ilişkilerini açıklamak için teorik bir zemin kurgulanabilir mi?

ALANA DAİR ÇALIŞMALAR

Türkiye’de kamu diplomasisi alanında yapılan ilmi çalışmalarda şu ana kadar çoğunlukla yerel yönetimlerin rolü ve önemi değerlendirmeye alınmamıştır.

Kamu diplomasisi konusu Türkiye’de yeni sayılabilecek bir alan olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle 1980 sonrası dönemde Türkiye’nin dışa açılma sürecine uygun olarak kamu diplomasisi konusu önem kazanmaya başlamıştır. Bu

alandaki akademik çalışmalara ise genellikle 2002 yılından sonraki dönemde başlanmıştır. Ancak yapılan çalışmalar bir bakımdan eksik kalmıştır çünkü yerel yönetimlerin kamu diplomasisine yönelik katkıları bu kaynaklarda yer almamıştır. Bu durumu uluslararası ilişkiler disiplini için önemli olan birkaç kaynakta görmek mümkündür.

Tayyar Arı’nın, “*Uluslararası İlişkiler Teorileri*” adlı kitabında, uluslararası ilişkilerdeki teorik sorunlar, çatışma ve iş birliğini açıklayan teoriler, postmodern ve eleştirel teoriler ile ele alınmış, iş birliğini açıklayan teoriler kısmında pluralizm ve transnasyonalizm anlatılırken, uluslararası ilişkileri kuran devletlerin yekpare yapılar olmadığı ve aktörlerin çok olduğu vurgulanmış, ancak kamu diplomasisi, yerel diplomasi ve yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkilerine hiçbir şekilde yer verilmemiş, sözlük kısmına da bu deyimler alınmamıştır (Arı, 2013).

Adem aylak, Mehmet Dikkaya, Cihat Göktepe ve Hsn Kapu’nun “*Türkiye’nin Politik Tarihi Osmanlı’dan İkininli Yıllara*” adlı kitapta ise, Osmanlı’dan iki binli yıllara Türkiye’nin politik tarihi ele alınmıştır. Ancak eserde kamu diplomasisi veya yerel diplomasiye değinilmemiştir (aylak, vd, 2014).

Muharrem Ekşi’nin 2018 yılında yazmış olduğu “*Kamu Diplomasisi ve AK Parti Dönemi Türk Dış Politikası*” adlı çalışmada, kamu diplomasisinin kuramsal ve kavramsal erevesi, paradigması, türleri, küresel, bölgesel gler ile Türkiye’nin kamu diplomasisi söylem ve uygulamaları merkezî düzeyde incelenmiş, ancak yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkileri ve kamu diplomasisi faaliyetlerine değinilmemiştir. Dizinde de yerel diplomasi kavramı yer almamaktadır (Ekşi, 2018).

“*Uluslararası İlişkiler Sözlüğü*”’nde ise kamu diplomasisi ve yerel diplomasi kavramlarına yer verilmemiştir. Diplomasi kavramının açıklamasında da yine bu kavramlara değinilmemiştir (Evans, G. ve Newnham J., 2007)

Ali Aslan, Kemal İnat, Burhanettin Duran’ın “*Kuruluşundan Bugüne AK Parti: Dış Politika*” adlı kitabının beşinci bölümünde dış politikada sert ve yumuşak güç ana başlığı altında beş ayrı araştırmacının makalesine yer verilmiştir. Bunlar arasında Oğuz Güngörmez’in, “*Türkiye’nin Kamu Diplomasisi Politikasının Yükselişi*” başlıklı çalışmasına yer verilmiştir. Ancak bu çalışma merkezî kurum ve

kuruluşların kamu diplomasisi çalışmalarına yer verirken, yerel diplomasiye değinmemiştir. (Aslan, vd, 2018).

Kamu diplomasisini yurt dışı ilişkilerde yeni bir boyut olarak ele alan “*Uluslararası İlişkilerde Yeni Boyut, Kamu Diplomasisi*” adlı çalışmada, kamu diplomasisinin önemi, tekniği, uygulama mekanizması, tarihsel süreci incelenmiş, Türkiye’deki uygulama örnekleri olarak merkezî kurum ve kuruluşlara yer verilmiş ancak yerel yönetimlerin bu alandaki çalışmalarına değinilmemiştir. Dizinde de yerel yönetimler bulunmamaktadır (Karadağ ve Demirkıran, 2016).

“*Türk Kamu Diplomasisi Halkla İlişkiler Eksenli Model Arayışları*” adlı çalışmada dış politika ve güç ilişkisi ile ilgili teoriler, Türk dış politikasının tarihsel değişimi, 21. yy. Türk dış politikasının SWOT analizi, kamu diplomasisi araçları, dünyadan ve Türkiye’den örnekler verilmiş, bu alanda faaliyet gösteren merkezî kurum ve kuruluşlar tanıtılmış, ancak yerel yönetimlere değinilmemiştir (Kavoğlu, 2018).

Önemli bir çalışma olan “*Kamu Yönetimi Sözlüğü*” adlı çalışmada diplomasi kavramı kısaca açıklanmış, kamu diplomasisi ve yerel diplomasi kavramlarına yer verilmemiştir (Parlak, 2018).

“*Kamu Diplomasisinde Yeni Yaklaşımlar ve Örnekler*” kitabında, Yeni Kamu Diplomasisi, Vatandaş Diplomasisi, Sağlık Diplomasisi, Gastrodiplomasi, Müzik Diplomasisi, Dijital Diplomasi ve Görsel Diplomasi gibi başlıklar ele alınsa da yerel diplomasi kavramına veya uygulamalarına yer verilmemiştir (Sancar, 2016).

“*Türk Dış Politikası ve Kamu Diplomasisi*” adlı kitapta, Türkiye’de Kamu Diplomasisi ve Yumuşak Güç, Diaspora ve Markalaşma, YTB Çalışmaları, Din ve Dini Diplomasi, İnsani Yardımlar ve Dış Politika, AFAD örneği, Kamu Diplomasisinde Sivil Toplum Kuruluşlarının rolü, KIZILAY, TİKA, Türk Silahlı Kuvvetlerinin Kamu Diplomasisi Faaliyetleri, YEE ve TRT’nin Kamu Diplomasisi Faaliyetleri, Yumuşak Güç ve düşünce kuruluşları gibi farklı konular altında 20 başlıktan fazla araştırma yer almasına rağmen yerel yönetimlerin diplomasi çalışmalarına yer verilmemiştir (Şahin ve Çevik, 2015).

Kalkınma yardımları ve algı araştırması çerçevesinde kamu diplomasisini ele alan “*Kamu Diplomasisi: Kalkınma Yardımları ve Algı Araştırması Çerçevesinde*” adlı çalışmada, stratejik iletişim, halkla ilişkilerin önemi, Yeni Dünya Düzeni, Neo liberal küresel politikalarla gelişen kamu diplomasisi, iletişim parametreleri, Türkiye’de kamu diplomasisi ve uygulamaları, Orta Asya ve Kırgızistan özelinde kamu diplomasisinde etkinlik ölçümü gibi konular incelenmiş, ancak yerel yönetimlere yer verilmemiştir (Ünal,2016).

“*Kültürel Diplomasi Ekseninde Uluslararası Halkla İlişkiler Çerçevesinden Kamu Diplomasisi*” adlı çalışma, Uluslararası Halkla İlişkiler ve Kamu Diplomasisi, Yeni Dünya Düzeni ve Kamu Diplomasisi, Ülkeler ve Türkiye Bazında Kamu Diplomasisi Uygulamaları, Kültürel Diplomasi başlıkları altında merkezî kurum ve kuruluşlar eksenli bir çalışma olup, yerel yönetimlere değinilmemektedir (Yıldırım, 2015).

Mert Gökırmak’ın “*Küreselleşen Dünyada Diplomasi: Kamu Diplomasisi*” adlı çalışmasında kamu diplomasisi için hedef ülkenin şehirlerinde düzenlenebilecek faaliyetlerden bahsedilmiş ancak ülkemizdeki şehirlerin de kamu diplomasisine katılabileceği vurgulanmamıştır.

Jan Melissen’in, “*The New Public Diplomacy: Soft Power in International Relations*” adlı kitabında kamu diplomasisi çalışmalarında şehirlerde hayat bulan turizm gibi pek çok konunun önemi açıklanmıştır. Ancak bu potansiyeli yerel yönetimlerin de kullanabileceğinden bahsedilmemiştir (Melissen, 2005).

Joseph S. Nye Jr, “*Public Diplomacy and Soft Power* ” adlı makelesinde yerel yönetimlerin kamu diplomasisi ve yumuşak güç konusundaki potansiyeline değinilmemiştir (Nye Jr, 2008).

Geoffrey Cowan ve Nicholas J. Cull, “*Public Diplomacy in a Changing World* ” adlı makalesinde şehir kavramına yer almamaktadır. (Cowan ve Jull, 2008).

Bu örneklerden de anlaşılacağı üzere kamu diplomasisi konusunda yapılan çalışmalar, yerel yönetimlerin kamu diplomasisindeki rolüne değinmemiştir.

Yine aynı şekilde şehir diplomasisi ve yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkilerini içeren çalışmalarda ise kamu diplomasisinin ilişkileri yönlendirmedeki etkisine değinilmemiştir.

Salih Batal ve Kubilay Tuğlu'nun "*Türkiye'de Yerel Yönetimlerin Çok Düzlemli Yönetişim ve Kent Diplomasisi Bakımından Değerlendirilmesi*" adlı makalesinde yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkilerdeki rolü kamu diplomasisi bağlamında değil kent diplomasisi adı altında ele alınmıştır (Batal ve Tuğlu, 2018).

Aaron Fishbone'un "*Municipal Foreign Affairs A Study of the Offices of International Affairs in Europe and the USA* " adlı çalışmasında yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkileri anlatılırken, "*Şehir Diplomasisi*", "*Diploma-city*", "*Paradiplomasi*", "*Federal Diplomasi*", "*İntermestic Diplomasi*" (hem iç hem uluslararası konularla ilgili) gibi kavramlar kullanmıştır fakat kamu diplomasisi bu çerçevede ele alınmamıştır (Fishbone, 2015).

Marmara Belediyeler Birliğinin "*47 Şehirde Uluslararası Angajman Araştırması*" çalışmasında yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkileri kent diplomasisi ve yerel diplomasi yönüyle ele alınmıştır. Kamu diplomasisi ifadesi çalışmada yer almamaktadır (Marmara Belediyeler Birliği Yerel Diplomasi Platform Bülteni:12, 2020).

Murat Daoudov'un "*Yerel Dış Politikanın Temelleri* " adlı kitabında, "*Paradiplomasi*", "*Kurucular Diplomasisi*", "*Katalitik Diplomasi veya Çok-Düzeyli Diplomasi*" ve "*Şehirler Diplomasisi*" gibi kavramlar yer almasına rağmen, yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkileri kamu diplomasisi bağlamında ele alınmamıştır. (Daoudov, 2013a). Yine Daoudov'un, "*Bağcılar Belediyesi'nde Uluslararası İlişkilerin Yönetimi*" adlı makalesinde de bu ilişkilerin kamu diplomasisi boyutuna değinilmemiştir. (Daoudov, 2013b).

Birgül Demirtaş'ın, "*Türkiye'de Yerel Yönetimlerin Dış İlişkilerinin Analizi: Merkez-Çevre Etkileşimini Yeniden Düşünmek* " adlı makalesinde kamu diplomasisi ibaresi sadece Dışişleri Bakanlığının temsilcilikleri için kullanılmıştır. (Demirtaş, 2016).

Çiğdem Akman'ın, “*Türkiye’de Yerel Yönetimlerin Uluslararası Kuruluşlara Üyelikleri Üzerine Bir Değerlendirme*” adlı makalesinde de kamu diplomasisi boyutuna değinilmemiştir. (Akman, 2017).

Richard B. Bilder'in, “*The Role of States and Cities in Foreign Relations* ” adlı makalesinde yerel yönetimlerin yurt dışı politikaya katılımının nedenleri açıklanırken kamu diplomasisine de katkı verdiği ifadesi yer almamıştır (Bilder, 1989).

Michael H. Shuman'ın, “*Dateline Main Street: Local Foreign Policies*” adlı makelesinde yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkiler yoluyla kamuoyunun bilinçlendirilmesine katıldığı belirtilmiş ancak bunun bir kamu diplomasisi süreci olduğundan bahsedilmemiştir (Shuman, 1986).

Türk Dünyası Belediyeler Birliği ve Jahja Muhasilovic'in hazırlamış olduğu, “Turkey’s Soft Power and Public Diplomacy in Bosnia-Herzegovina and Sandžak (2002 -2017)” adlı kitap, Türkiye’nin üç çeşit yöntemle kamu diplomasisi yürüttüğünü belirtmiş;inanç temelli diplomasi, öğrenci değişimleri ve şehir diplomasisi bu yöntemler olarak açıklanmıştır. Yani bu kaynak şehirlerin yurt dışı ilişkileri ve şehir diplomasisi ile kamu diplomasisini aynı çizgi üzerinde ele almıştır (Muhasilovic, 2020:23).

YÖKTEZ platformunda yapılan literatür taraması sonucunda yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkileri ile ilgili bazı kaynaklara ulaşılmıştır. Buna göre bu çalışmalar şu şekildedir,

Ece Aktulun 2015 yılında hazırlamış olduğu “Yönetişim Çerçevesinde Ortaklıklar ve Belediyelerin Kardeş Şehir İlişkileri: Ankara Büyükşehir Belediyesi Örneği” adlı yüksek lisans tezinde Ankara Belediyesinin yanı sıra İstanbul ve Bursa başlıkları da ele alınmıştır. Ancak yerel yönetimlerin kamu diplomasisine yönelik boyutu ele alınmamıştır (Aktulun, 2015).

Sabiha Tuğba Ekşi ise 2017 yılında yayınlamış olduğu “Yerel ve Ulusal Politikalar Bağlamında Kentlerin “Diplomatik” Faaliyetleri: Türkiye’deki Belediyelerin “Kardeş Şehir İlişkileri” adlı yüksek lisans tezinde, yerel yurt dışı

ilişkilerin kamu diplomasisi için bir araç olarak kullanılabileceğini vurgulamıştır (Ekşi, 2017).

Hüseyin Can 2018 yılında yayınlamış olduğu yüksek lisans tezinde, “Yerel diplomasi, kamu diplomasisinin yerini alan değil, bilakis koordineli bir şekilde onu tamamlayan bir kavramdır” (Can, 2018) ifadelerini kullanmıştır. Bu ifade, bu tezde yer alan yerel yönetimlerin kamu diplomasisi çalışmalarını desteklediği hipotezini güçlendirmektedir.

Malik Özmen 2018 yılında İstanbul Büyükşehir Belediyesinin yurt dışı ilişkilerini incelemiştir. Özmen, yerel yurt dışı ilişkileri paradiplomasi temelinde ele almış kamu diplomasisinden bahsetmemiştir (Özmen, 2018).

2019 yılında Koray Kurutçu Trabzon Büyükşehir Belediyesinin yurt dışı ilişkileri ile ilgili bir yüksek lisans tezi hazırlamıştır. Tez içerisinde kamu diplomasisinden bahsedilmediği gibi kardeş şehir ilişkileri açıklanırken diplomasi yönü ele alınmamıştır (Kurutçu, 2019).

Bahadır Aydoğdu 2020 yılında “*Türkiye’de Kardeş Şehir Uygulamaları ve Konya Büyükşehir Belediyesi Örneği*” adlı bir yüksek lisans tezi hazırlamıştır. Bu tezde Konya Büyükşehir Belediyesinin yurt dışı ilişkileri açıklanmış ancak kurumun kamu diplomasisi bölümüne yaptığı katkıdan bahsedilmemiştir (Aydoğdu, 2020).

1971 yılından günümüze yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkileri ile ilgili yapılan literatür taramasında Türkiye’de yayınlamış yaklaşık 50 çalışma olduğunu söylemek mümkündür. Son 5 yıl başta olmak üzere 2000’li yıllarda bir artış söz konusudur. Bu artış yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkiler çalışmaları için sevindiricidir.

Şu ana kadar yapılan çalışmalar göz önünde bulundurularak bu çalışma açısından şu değerlendirmeyi yapabiliriz: Kamu diplomasisini araştıran çalışmalarda yerel yönetimlerin yeri ve önemi, yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkileri ve şehir diplomasisini araştıran çalışmalarda ise bu çalışmaların ülke kamu diplomasisine katkı boyutu çoğunlukla ele alınmamıştır. Bu tez, kamu diplomasisi faaliyetlerinde yerel yönetimlerin rolünü göz ardı etmeyen bir bakış açısıyla konuya yaklaşması, Türkiye’de yerel yönetimlerin yerel yurt dışı ilişkiler ve şehir diplomasisi yoluyla

Türkiye'nin kamu diplomasisi faaliyetlerine önemli bir boyut kazandırdığı gerçeğini ortaya koymaya çalışması ile önceki çalışmalardan önemli ölçüde ayrılmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

ŞEHİR VE DİPLOMASİSİ: KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.Giriş

Bu bölümde, çalışmanın tamamı boyunca sık sık kullanılacak olan kavramlar ve bunların tarihi seyri açıklanmaya çalışılmıştır. Bu kavramsal çerçevenin ele alınması tezin ana savını güçlendireceği için önemlidir.

Şehirler tarihin kritik dönemlerinde öne çıkmış önemli aktörlerdendir. Bu aktörler dönem dönem önemini kaybetmiş olsa da günümüzde yeniden ön plana çıkmış ve artan rolleri nedeniyle küresel sistem içerisinde tekrar adlarından söz ettirmeye başlamıştır.

Antik Yunan şehirleri, İtalyan şehirleri ve İslan dünyası şehirleri, kendi dönemlerinde sürdürdükleri etkiler sayesinde bugün sosyal bilimlerde sık sık kullanılan pek çok yöntem ve teorinin kurucu merkezleri olmuşlardır.

Aslında ilk olarak “diplomasi” kavramını ortaya koyan devletler değil şehirlerdir. Diğer bir deyişle diplomasi, şehirlerin sosyal bilimlere kattığı en önemli kavramlardan birisidir. Bu nedenle bu bölüm içerisinde diplomasi kavramı ele alınmıştır. Diplomasi günümüzde sanki merkezî hükûmetlere ait bir kavram ve araçmış, bir süreçmiş gibi algılansa da aslında özü itibarıyla şehirlere ait bir kavramdır. Dolayısıyla bu çalışmada hem şehir diplomasisi başlığı hem de paradiplomasi başlığı diplomasi aracını yerel yönetimlerin de sık sık kullandığının izahını yapmaktadır.

Şehirlerin günümüzde tekrar öne çıkmasında pek çok itici faktör bulunmaktadır. Sermaye, teknoloji, ulaşım ve iletişim gibi olumlu, iklim değişikliği, çevre kirliliği gibi olumsuz pek çok alandaki küreselleşme süreçleri, ulus devletlerin başat gittiği dünya düzeninde bu süreçlerin mutfağı, hazırlanma ve ortaya konma veya ortaya çıkma mekânları olan şehirlerin öne çıkmasına yol açmış, şehirler de bazen merkezî hükûmetin teşviki, bazen de kendi inisiyatifleri ile şehir diplomasisine önem vermeye başlamış, diğer ülke şehirleri ile doğrudan veya dolaylı ilişkileri geliştirme yoluna girmiştir. Hatta farklı ülkelerden şehirler bire bir ilişkilerin ötesine geçerek

çeşitli uluslararası yerel yönetim ağları kurarak küresel sistemde devletlerin yanında küresel sorunlara çözümler arama durumuna gelmiştir. Dolayısıyla bu bölüm:

a) Şehir diplomasisi, medeniyetin bir aşaması olan şehirleşme yoluyla insanlığın temel sorunlarına çözüm üretme potansiyeline sahiptir;

b) Şehir diplomasisi daha önceki dönemlerde sık sık kullanılmasına rağmen belirli bir dönemde önemini kaybetmiş ancak yaşanan süreçler ona duyulan ihtiyacı arttırmıştır. Küreselleşme süreci ile birlikte dünyada olduğu gibi Türkiye’de de şehir diplomasi son yıllarda sık sık başvurulmuş bir yöntem olmuştur;

c) Şehir diplomasisinin dünya ölçeğinde yaygınlaştırılmasına yönelik ülkeler ve uluslararası kuruluşlar tarafından çok önemli adımlar atılmaktadır;

Yerel yönetimlerin yani şehirlerin tarihi süreçteki durumunu incelemek ve günümüzdeki durumu analiz etmeye çalışan bu bölüm yerel yönetimlerin artan yurt dışı ilişkilerini dolayısıyla genişleyen şehir diplomasisi faaliyetlerini ortaya koymak açısından da gereklidir.

1.1. Şehir ve Şehir Diplomasisinin Tarihsel Kökenleri

Uluslararası İlişkiler disiplinin kırılma noktası olarak kabul edilen 1648 Westphalia Antlaşması ulus devlet yapısının oluşmasını sağlamıştır ve genellikle bilimsel çalışmalar bu tarih referans alarak yapılmıştır. Ancak Westphalia öncesi dünya sisteminde de insan toplulukları hayatlarını idame ettirebilmek için çeşitli yapılar vasıtasıyla bölgesel ve küresel arenada yer almıştır.

Hobbes, *Leviathan* kitabında devlet öncesi düzeni kargaşa ve anarşi ortamı olarak tanımlamış, insanların doğa durumunda olduğu için savaşa meyilli olduğunu belirtmiş ve “*İnsan insanın kurdudur*” demiştir (Hobbes, 1968). Bu sözleri ile doğa durumunda olan devletlerdeki hâkim olan kargaşa durumuna atıfta bulunmuştur. Ancak tarihte küçük bir yolculuk yapıldığı zaman ulus devlet öncesi düzende var olan şehirlerin bugün disiplin için vazgeçilmez olan pek çok kavramın ortaya çıkmasında büyük rol oynadığı görülmektedir. Zira şehirler diplomasi, uluslararası ilişkiler, kamu yönetimi ve daha pek çok sosyal bilimin referans noktasını oluşturmaktadır.

Realist paradigma köklerini iki Yunan şehri olan Atina ve Sparta savaşını anlatan Peloponez Savaşları’ndan almaktadır. Yine aynı şekilde hukuk sistemi Roma

şehir devletlerinde anlam kazanmış, diplomasi denilince İtalyan şehirlerinden bahsetmemek imkânsız hale gelmiştir. İslam dünyasında ise pek çok şehir tarihe adını altın harflerle yazdırmış, yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkilere katılımının incelendiği bu çalışmada da tezin ana savının kanıtlanmasında göz ardı edilemeyecek bir etkisi olmuştur. Durum böyle olunca da çalışmaların direk Westphalia sonrasından başlaması, şehirleri göz ardı etmeye neden olmaktadır.

İnsanoğlunun tarımla birlikte yerleşik yaşama geçmesi sonucu artık tarihte bir inşa süreci başlamıştır. Göçebe yaşam süresince yapılamayanın aksine yerleşik yaşam, getirdiği düzen ile medeniyetlerin doğmasını sağlamış, şehirler medeniyetlere kültürle beşiklik yapan biricik mekânlar haline gelmiştir. Tanım olarak şehir, “*nüfusunun çoğu ticaret, sanayi, hizmet veya yönetimle ilgili işlerle uğraşan yerleşim alanıdır*” (TDK, 2019). Şehirler, ortaya çıkışlarını tarıma geçilmesine borçludur zira tarım, yerleşik hayatın temellerindendir. Zaman geçtikçe şehirlerde oluşan düzenlilikler dönüşmüş ve şehirler pek çok yapıya bürünmüştür.

Mumford’un tanımına göre şehirler bir medeniyet yeridir. Onun için şehirler, insanların doğa ile barbarca ilişkilerinden çıkmasına ve düzenli, kültürlü, sosyal bir istikrar geliştirmesine neden olmuştur. Şehirler coğrafi bir etkiye, ekonomik organizasyona, kurumsal bir birliğe, sosyal eylemler sahip olan kolektif birliklerdir (Mumford, 161:657).

Tarihte ilk şehirler M.Ö 3500-4000 yılları arasında (Pustu, 2006: 129) Yakın-Doğu’da önce Fırat ve Dicle vadilerinde ortaya çıkmış daha sonraları Nil Vadisi’nde görülmüştür. Daha sonra ise Uzak Doğu ve özellikle Avrupa’ya yayılan ve tarihte büyük miras bırakan şehirleri görmek mümkündür. Şehir devletleri, bir bölgenin nihai hâkimidirler. Ancak büyük resme bakıldığı zaman bu şehir devletleri kültürel olarak birbirleri ile bağlantılıdır. Bu bağlantıların şehirlerarası bir ilişkiye dönüşmesi yalnızca dışarıdan gelen ortak bir tehditte söz konusu olmuştur çünkü şehirler özgürlük temelli olarak yönetilmiştir. Bu nedenle de ortak bir tehdit olmadığı zaman savaş ve kargaşalar yaşanmıştır zira Peloponez Savaşları da şehir devletlerinin özgür ruhlu olduğunun bir kanıtı gibidir. Ancak İtalyan şehirlerinde bir güç dengesi hâkim olduğu için savaş yerine diplomasi tercih edilmiş ve bugünkü diplomasinin temelleri atılmıştır (Tuna,2013:195).

Ortaya ilk çıktığı günden beri küçük değişikliklerle güncellenen şehir devletleri tarih boyunca *şehir*, *site* *komün*, gibi isimler almıştır. (Pustu, 2006:129) İlk görülen şehirlere antik kent devletleri de denilmektedir. Yunan şehir sistemine *polis* adı verilmiş bu yapı diğer Yunan şehirlerini diğer şehir devletlerinden farklı bir noktaya ulaştırmıştır çünkü Polis, sınırları olan toplumsal düşüncelerden uzaklaşmış demokrasinin gelişmesine yardımcı olmuştur. Tarih boyunca Milano, Venedik, Floransa ve Cenova gibi şehirlerin yanı sıra Ortaçağ ve Rönesans İtalya'sı gibi pek çok şehir günümüz literatüründe yer alan; demokrasi, uluslararası hukuk, diplomasi, bireysel özgürlük, keskin olmayan sınırlar, yasalar önünde eşitlik gibi pek çok demokratik kavramı sisteme kazandırmış ve sosyal bilimlerin ilerlemesinde büyük rol oynamışlardır. Günümüzdeki şehirlerin uluslararası alanda etkisini anlayabilmek için tarih boyunca etkili olmuş şehirlerin incelenmesi gerekmektedir (Pustu,2006: 60, Tuna, 2013: 95).

Küresel şehirler, 1990'larda Sovyetler Birliği'nin dağılmasının ardından liberal dünya düzeninin artması ile hızla çoğalmıştır. Bugün modern ulus devletlerde insanlar, artan nüfus, geniş sınırlar bozulan toplum yapısı gibi pek çok nedenden dolayı birbirlerini tanımamaktadır. Yine aynı şekilde demokrasilerde halk liderini seçse bile bu tanışıklık bürokratik fayda temelinde gerçekleşmekte halkın içerisindeki pek çok insan kendilerini uluslarıyla özdeşleştirmiş ve uluslarının kimliğini taşıdığını düşündüğünden dolayı sözde katılım göstermektedir.

Günümüzde devletlerin koymuş olduğu keskin sınırlar küreselleşme ile aşındırılmış olsa bile hala etkisini göstermektedir. Fakat geçmişte şehirlerde durum daha farklı bir halde seyretmiştir. Şöyle ki; bu devletlerin vatandaşları genellikle birbirlerini birebir bilmekte, liderleriyle tanışmakta ve kendilerini bir bütün olarak bir ulusa değil şehir devletine özdeşleştirmekteydiler. Bu dönemlerde teknoloji ve bilgi eksikliği nedeniyle insanlar, sorunlar ve imkânsızlıklar yaşamış, bunları çözmek için de toplumsal birliği sağlamayı yegâne çözüm olarak görmüşlerdir. Bu yüzden şehir devletleri kendi kendilerine yeten politikalar yürütmüşler ve bu politikalar onların yaşamını sürdürmesi için bir gereksinim haline gelmiştir. Surlar ile ayrılan şehirler özgür yapıları nedeniyle siyasi birlikten yoksun, merkezî bir otoriteye sahip olmayan her türlü dış saldırı ve işgallere açık bir yapıda olmuşlardır, buna rağmen bu şehirlerde

özgür düşünce bilim ve kültür ilerlemiştir ve şehirler birbirleri ile rekabet halinde olmuşlardır. Özgür düşüncenin sağlandığı ortamda medeniyetlere büyük katkılar sağlayan bu şehirler zaman içinde hem kendi aralarında yaşanan çatışmalar hem de krallıkların ve imparatorlukların baskıları ile önemini kaybetmiş olsa da günümüzde bazı şehirler hâlâ yadsınamaz bir etkiye sahiptir (Tuna,2013:582).

Son zamanlarda küreselleşmenin de etkisi ile şehirlerin önemi daha da artmıştır. Karmaşık bir uluslararası sistem içerisinde hem ulusal hem de uluslararası alanda etkili olmak isteyen devletler ekonomilerini, sınırlarını, şirketleri, vatandaşlarını ve pek çok mekanizmayı hâkimiyeti altında tutmak istemektedirler. İşte bu iş yükü altında asıl güç, hızlı karar alabilmekten geçmektedir. Şehirler daha serbest ve daha kolay harekete geçebilen yapısı ile günümüz küresel dünyasında etkili olmaktadır. Tarihte ise pek çok şehir ön plana çıkmıştır. Çalışmanın bu bölümünde bu şehirler ele alınmaktadır.

1.1.1. Antik Yunan Şehirleri

Diplomatik tarihin temel bir kaynağı olan Eski Yunan şehirleri, “diplomasi” tanımını yaratmış, şehirlerarasındaki diplomatik ilişkileri geliştirmek için temsili enstitüler kurmuşlardır. Eski Yunan diplomasisi, “Roma diplomasisi ve hukukuna giriş” için bir anahtar olarak kabul edilmektedir (Mammadova, 2017:4-7).

Roma hukuku, Yunan diplomasisinden başlamış, ardından Roma hukukunun gelişmesi nedeniyle "uluslar hukuku" ortaya çıkmıştır(Mammadova, 2017:4-7).

Yunan diplomasisi hem kamu diplomasisine hem de modern diplomasiye tarih boyunca önemli noktalarda katkıda bulunmuştur. Diplomasi terimi Eski Yunan sözlüğünde “*ikiye katlanmış kâğıt*” olarak açıklanmıştır. Yunan diplomasisinin ilk kaynak materyali, Homeros İlyada ve Odyssey gibi kaynaklarda kendisini göstermiş, olimpiyat oyunlarında şehirlerarası ilişkilerde etkili olmuştur (Mammadova, 2017:4-7).

Eski Yunan diplomasisi, Roma diplomasisine giriş için anahtar bir unsurdur. Yunan diplomasisi günümüze kadar uygulanan diplomasi çeşitleri içerisinde şimdiye kadar uygulanan en açık diplomasilere birisi olarak tarihte yerini almıştır. Elçiler, gittikleri şehirlerde vatandaşlarının halka açık toplandığı yerlerde “*ikiye katlanmış*

kâğıtlarını” okumuşlardır. Zaman zaman bu tam açıklık ve şeffaflık, karmaşık problemleri çözmekte ve karar vermek konusunda başarılı olmasa da Yunan şehir diplomasisi bugünkü diplomasi için olumlu sonuçlar doğurmuştur (Mammadova, 2017:4-7).

Yunan Polisleri iki farklı tür diplomasi uygulamıştır. İlk olarak bölgedeki şehir devletleri ile ikinci olarak ise düşman olarak gördüğü diğer şehirler ile diplomasi çalışmaları yürütmüşlerdir. Yunan şehirleri zaman zaman birbirleri ile savaşmış zaman zamanda dışarıdan gelen düşmanlara karşı birleşmişlerdir. Yeri geldiğinde ise dış aktörler ile anlaşarak içeride bir güç elde etmeye çalışmışlardır. Yunan şehirleri, sadece politik ittifaklar yoluyla değil, askerî ittifaklar yoluyla da yurt dışı ilişkilerde etkili olmaya çalışmışlardır (Sivrioğlu ve Yılmaz, 2017: 198).

Yunan şehirleri yani Polisler, siyasi, sanatsal ve dini etkileşimleri içeren çeşitli ilginç özelliklere sahiptir. Polisler, politik gücün uygulandığı merkezlerdir. Yunan kentleri din ve şehir kavramını bir arada yönetmeye çalışarak bir dizi sivil gelenek ve kurum kullanmışlardır. Şehir devletleri çok dinamik değişim kaynaklarına sahiptir. Sonuç olarak Yunan şehirleri ekonomik, askerî ve politik, sanatsal, edebi, felsefi ve şehir yaşamı modeli açısından göstermiş olduğu gelişimleri Avrupa, Orta Doğu ve modern dünya için çok önemli bir miras olarak bırakmıştır (Ferguson, 2005).

1.1.2. İtalyan Şehirleri

Bir şehir devleti, büyük bir şehir tarafından bağımsız olarak yönetilen bir bölge olarak tanımlanmaktadır. İtalya, bir dönem boyunca birkaç küçük bağımsız şehir devleti tarafından yönetilmiştir. Bu şehirlerden bazıları seçilmiş liderler tarafından, bazıları ise yönetici aileler tarafından yönetilmiştir.

İtalyan şehirleri, Etrüskler ve Yunanlılar ve daha sonra Romalılar gibi pek çok çeşitli medeniyetle etkileşime maruz kalmıştır. İtalyan şehirleri, Batı Roma İmparatorluğu'nun çöküşünden sağ çıkmış ve o dönemde tarım ve ticaret merkezleri olarak önemlerini çağ boyunca korumuşlardır. O dönemde İtalya'da bulunan Floransa, Milano ve Venedik şehirleri İtalya'nın üç büyük ekonomik bölgesi olarak gelişmiştir. Ticari kapasitesinden şehirler, nüfusu 5.000'den fazla olan ve yaklaşık 100 küçük

kasaba ile çevrili alanlar olmuşlardır. Zira on altıncı yüzyılın sonunda bu şehirler sayesinde İtalya, Avrupa'nın en büyük sanayi bölgesi olmuştur (Bosker vd, 2007:2-5).

Diplomasi kavramı neredeyse aynı kapasitede olan İtalyan şehir devletleri için vazgeçilmez bir unsur olarak kendisini göstermiş o dönemde başlayan diplomasi çalışmaları bugün için bir referans noktasını oluşturmuştur. Diplomasi, çok uzun yıllar boyunca İtalyan ulusunu bir araya getirmiştir. Nitekim diplomatik beceriler İtalyan şehir devletleri tarafından birbirleriyle başa çıkmak, çatışmaları çözmek ve özellikle Cenevizliler ve Venedikliler için yurt dışında kârlı pazarlar açmak için sürekli kullanılan bir yol olmuştur. Birbirleri üzerinde yeterli güç ya da nüfuz sahibi olamayan İtalyan kentleri, Roma İmparatorluğu'nun parçalanmasından sonra müzakere ve uzlaşma yoluyla hayatta kalmayı başarmışlardır (Lenzi, 2011:67).

On birinci yüzyılın sonlarında ve on ikinci yüzyılın başlarında ortaya çıkmaya başlayan ve Orta ve Kuzey İtalya yarımadası boyunca on dördüncü yüzyıla kadar süren bağımsız vatandaşların yönettiği sivil İtalyan kentleri sanat konusunda da büyük gelişme göstermişlerdir. Ortaçağ ve Rönesans Avrupa'sı bilim adamlarına bol miktarda araştırma konusu sağlayan şehirler, siyasi ve sosyal yapılarının yanı sıra zengin kültürel üretimleriyle de ön plana çıkmıştır. Bununla birlikte, kentler tarihsel süreç içerisinde hem siyasi hem de dini bir topluluk olarak görülmüşler ve bu konu hakkında yazılan çeşitli eserlere konu olmuşlardır (Doyno, 2011: 420-421).

Orta Çağ Avrupa'sında ticaret canlanmaya ve şehirlerin büyümesine güçlü bir ivme kazandırmaya başladığında İtalya, bu alanda önemli bir aktör olarak kendisini göstermiştir. İtalyan şehirlerinden bazıları bankacılık, ticaret ve sanayi için büyük merkezler haline gelmişlerdir. İtalya, şehirleri sayesinde on dördüncü yüzyılda Batı Avrupa'nın en çok şehirleşmiş bölgesi haline gelmiştir. İtalyan şehir devletleri, ulusların şehir devletlerinin rollerini üstlendiği dönemlerden önce Uluslararası İlişkiler disiplini için katkı sağlamıştır. Diplomasi, bu katkılardan birisidir. Ayrıca ilk olarak yabancı mahkemelerde daimi büyükelçiler bulunduranlar İtalyanlar olmuş ve ilk İtalyan diplomatik temsilcilerinden bazıları günümüzde diplomasi için temel sayılabilecek bazı protokollerin de temelini oluşmasına yardımcı olmuşlardır (Gilbert, 1998).

Rönesans zamanında, İtalya'nın güçlü şehir devletlerine sahip olması o dönemde yaşanan gelişmelerden doğrudan faydalanmasına katkı sağlamıştır. Zira bu şehirler, o dönemde tüm Avrupa'nın en büyük ve en zengin şehirlerinden Floransa, Milano, Venedik, Napoli ve Roma gibi şehirler Rönesans Dönemi'ne katkı sağlamıştır. İtalyan şehir devletinin zenginliği, Rönesans'ta önemli bir rol oynamıştır. Bu zenginlik, önde gelen aileleri yeni fikirlere ve sanatsal hareketlere teşvik etmiş sanatçıların, bilim adamlarının ve filozofların toplum içerisinde desteklemesine olanak sağlamıştır. Leonardo da Vinci ve Michelangelo gibi pek çok sanatçıya da imkân sağlayan bu zenginlik, mimari açıdan da etkisini göstermiştir. Bu şehirler, ekonomik ve ticari anlamda da oldukça iyi bir konumda hayatlarını sürdürmüşlerdir. Örneğin Floransa şehri, tekstil üretiminin yanı sıra bir bankacılık merkezî ile de tanınmıştır. Milan, zırh takımlarının da dâhil olduğu metal işçiliği ile ünlenmiş bir ada şehri olan Venedik ise Uzak Doğu ile baharat, ipek gibi ürünleri ithal ederek ticareti hareketlendirmiş ve güçlü bir şehir devleti haline gelmiştir. Roma ise, Papa tarafından yönetilmekteydi. Papa, hem Katolik Kilisesi'ni hem de Roma şehir devletini yönetmiştir. Bir başka şehir devleti olan Napoli, Rönesans Dönemi'nde Güney İtalya'nın çoğunu yönetmiştir. Napoli, ayrıca müziği ile de tanınmıştır. Şehir devletlerinde yaşayan insanların çoğu esnaf ve tüccarlardan oluşmaktaydı. Yenileşme ve çağdaşlaşma serüveninden olumlu bir şekilde faydalanan şehirlerden Milano, Napoli ve Floransa, 1454'te Lodi Barışı adlı bir barış anlaşması imzalamışlar, bu anlaşma yaklaşık 30 yıl boyunca sınırların ve barışın tesis edilmesine yardımcı olmuştur (Ducksters, 2020).

Tüm bu özellikleri ile İtalyan şehirleri, ilerde anlatılacak konular için önemli bir referans noktası oluşturmuştur.

1.1.3. İslam Dünyasında Şehirler

"İslam Şehri", Kur'an-ı Kerim ve peygamberlik öğretileri üzerine kurulmuş bir şehir anlamına gelirken, "Müslümanlar Şehri" Müslümanların yaşadığı bir şehir anlamına gelmektedir. İslam dünyasında inşa edilen şehirlerde bazı temel İslami kurallar bulunmaktadır. Bunlar; insan refahı ve zafer, adalet ve eşitlik, merkezî düşünce, birlik ve iyilik, ekonomik kalkınma, güvenlik ve çevre koruma olarak sıralanabilir. İslam şehirleri genellikle bu ilkeler üzerine kurulmuşlardır. İslami şehirler, toplumdaki vatandaşlık haklarını garanti altına almakta ve bunlara saygı

duymaktadır. Zarar gören insanları kurtarmak isteyen veya zarar görmüş insanlara yardımcı olmak isteyen hayırseverler sayesinde şehirlerde toplumsal bilincin geliştiğini söylemek mümkündür. (Jamalinezhad, Talakesh ve Soltani, 2011:331).

Aslında Kur'an-ı Kerim'de uluslararası ve şehirlerarası ilişkilere yönelik bir dolaylı ifadeler bulunmaktadır. Ancak Kur'an, barışı ve iş birliğini tavsiye etmektedir (Durmuş, 2020:211). Bunun için İslam şehirleri önemli gelişim kaydetmiştir.

İslam şehirlerinde, mimarlık, matematik, astronomi, coğrafya, geometri, şiir, fizik, felsefeye ve sanat gibi pek çok kavram öne çıkmıştır. Hz. Muhammed eğitim, öğretim, kamusal hizmetler, günlük yaşamda sürekli olarak gündeme gelen diğer işleri çözmek ve adaleti sağlamak için mümkün mertebe elverişli yaşam alanlarının geliştirmesini istemiş, bu doğrultuda Mescid-i Nebevi'yi inşa etmiştir. Böylelikle ilerleyen dönemlerde kurulacak olan İslam'ı merkezine alan şehirlerin önünü açarak ekonomik sosyal ve de dini adımları (Cami merkezli şehirler) atmıştır (İslam Ansiklopedisi, 2010: 441).

Dünyanın hemen hemen tüm ülkelerinde kentleşmenin doğası, düzeyi ve büyüklüğünde önemli değişiklikler olmuştur. Arap-Müslüman fetihleri Ortadoğu şehircilik tarihinde yeni bir dönem açmıştır. Eskiyle birlikte yeni şehirler kurulmuş; yeni bir göçmen halk, yerleşik hayata geçmiştir. Aşamalı olarak yerleşik hayata geçilmesi şehirlerdeki "kabilelerin" örgütlenmesini sağlamış ve "mahalle" yapısının kentsel sosyal yaşamının bir birimi olarak yenilenmesi için kökten bir değişim yaşanmıştır. Bu değişim sayesinde ekonomik ve sosyal anlamda pozitif yönde ilerlemiş aynı zamanda askerî ve idari amaçlarla yeniden gruplanmıştır. Zaman geçtikçe zenginlik ve güç bakımından farklılık göstermeye başlayan şehirler farklılaşmış ve daha kentleşmiş bir toplum türünü ortaya çıkarmışlardır (Lapidus, 2014: 28).

İslam dünyasında ortaya çıkan şehirlerin dinsel ağırlıklı olarak kendini gösterdiğini söylemek mümkündür. Aslında İslam, kentsel yaşamla sıkı bir şekilde bağlantılıdır. İslam dininin Cuma ibadetlerini yürütmek için sabit bir yerleşim yerine

sahip olması gerekmekte bu da yerleşik olarak bir cemaate (en az kırk yetişkin erkeğe¹) ve ibadet edilebilecek alana olan gerekliliği canlı tutmuş, bu da yerleşik olarak bir bölgede kalma ve o bölgede “şehirleşme” çabalarını anlatan önemli etmenlerden birisi olmuştur. Mezopotamya döneminde şehirleşen bazı yapılar İslam’ın bölgeye gelmesi ile üç farklı alanda şehirleşmiştir. Bu alanlar şu şekilde özetlenebilir; kentsel yapılar (adeta bir devrim yaşanmıştır), ekonomik ve coğrafi alan. Bu alanlarda yaşanan değişimler İslam kentlerinde şehirleşmeyi hızlandırmıştır.

Kur’an-ı Kerim’ de geçen çeşitli ayetlerde şehirleşmeyi desteklemektedir. Bu ayetler şu şekildedir;

“İbrahim, "Rabbim! Burayı güvenli bir şehir yap, halkından Allah’a ve ahiret gününe inananları da çeşitli nimetlerle rızıklandır" diye dua etmiştir (Bakara,126).

Bu (Kur’an), Ümmülkurâ (Mekke) ve çevresindekileri uyarman için sana indirdiğimiz, kendisinden öncekileri doğrulayıcı mübarek bir kitaptır. (En’am, 92)

En’am suresinde geçen bu ifadede Mekke yerine kullanılan “Ümmülkurâ” Mekke’nin aslında gelişmiş bir merkez olduğunu ifade etmekte, dinin önce bu bölgede yerleşik olarak yayıldığını daha sonra başka coğrafyalara aktarıldığından bahsetmektedir. Zira tarih boyunca görülmüştür ki din yerleşik hayattaki topluluklarda daha çok ve geniş kapsamlı yayılmıştır. Ayrıca “Ümmülkurâ”; “şehirlerin anası” anlamına gelmektedir (İslam Ansiklopedisi, 2003: 555).

İslam şehirlerinin sadece İslamiyetteki yeni güçler / hanedanlar tarafından kurulmuş olan ve İslam medeniyetinin bir dizi dini inanç ve kanununun yaşatıldığı şehirler olmadığını belirtmek gerekmektedir. Bu şehirler aynı zamanda Müslümanların hayatını da organize etmiş, İslami olarak işleyen bir toplum olgusu oluşturmuştur. Arap-İslam topraklarında modern öncesi çağlarda gelişen tarihi şehirler, iklim, arazi, inşaat teknolojileri, dolaşım ve üretim teknolojileri gibi İslami olmayan faktörlerin yanı sıra siyasi değişkenlerden de derinden etkilenmişlerdir (Abu-Lughod, 1997).

¹ Cuma namazının kılınabilmesi için, İmam Ebû Hanîfe ve İmam Muhammed’e göre, imamın dışında en az üç, Ebû Yusuf’a göre ise, iki kişinin bulunması gerekir (İbnü’l-Hümâm, Feth, II, 58). Şâfiî ve Hanbelî mezheplerine göre, en az kırk kişi bulunmalıdır (Nevevî, el-Mecmû’, IV, 487; İbn Kudâme, el-Muğnî, III, 202-203). Mâlikî mezhebine göre ise on iki kişinin bulunması şarttır (Haraşî, Şerhu Muhtasar, II, 76-77).

İslam şehirlerini "*ticaret yollarıyla birbirine bağlanmış bir dizi kentsel adalar*" olarak tanımlamak mümkündür. Bu tanımla beraber İslam dünyasının şehirlerinin, Orta Çağ Dönemi'nin en büyük ve en zengin şehirleri arasında olduğunu söylemek mümkündür. Şehirler, Orta Doğu ve Orta Asya'nın yerel merkezietinden yararlanmış ve bu toplumlara dünya bölgeleri arasında ticaret yolları aracılığıyla köprü kurma avantajına sahip olmuştur (Blaydes, Paik, 2017:19-20).

Mekke şehri İslam'ın en kutsal şehri olan ve Batı Arabistan'ın Hicaz bölgesinde yer alan, Hz. Muhammed'in doğduğu ve hayatının büyük bir bölümünü geçirdiği şehirdir. Ayrıca bu şehirde Müslümanların Hac ziyaretini gerçekleştirdiği Kâbe de bulunmaktadır. Mekke'nin bulunduğu coğrafi konum, ticaret açısından avantajlı bir durum sağlamakta ve şehre hem ekonomik açıdan hem de kültürel açıdan zenginlik kazandırmaktaydı. Mekke kuzeye, Suriye'ye (Gazze ve Şam'a); Sart'ın Irak'a uzanan dağ zincirindeki bir boşluktan kuzey-doğuya; güneyde Yemen'e; batıda Kızıldeniz'e, Habeşistan'a ve diğer yerlere erişimi bulunmaktaydı. Zira Milat'tan sonra 6. yüzyılın ikinci yarısında Mekke'nin ticaretinin muazzam bir şekilde arttığı görülmüştür. Bunun nedeni ise, Bizanslılar ile Persler arasındaki savaşların Batı Arabistan üzerinden geçerek Basra Körfezi'nden Halep'e giden rotayı daha çekici hale getirmiş olması olarak kayıtlara geçmiştir. Mekke sadece bir ticaret merkezî değil aynı zamanda bir finans merkezî olarak da gelişmiştir.(Bosworth, 2007: 342).

Medine şehri günümüzde Suudi Arabistan Krallığı'nın batı eyaletinde yer almaktadır. Kutsal Mekke Şehri'nin 447 kilometre kuzeyinde yer alan Medine, İslam'ın en kutsal ikinci şehridir. Hz. Muhammed, Mekke'de bulunan İslamiyet karşıtı kişilerin düşmanlığı ve zulmü karşısında Milat'tan sonra 622'de Medine'ye hicret etmiştir. Medine vatandaşları, Peygamber'den kendi aralarında yaşamalarını ve işlerinde hakemlik etmelerini istemişlerdir. Böylece Medine'de İslami dönem başlamıştır. Medine, Kur'an-ı Kerim'in derlendiği ve sahabelerin Müslüman toplumunun işlerini yönettiği yer olarak ilk İslam devletinin merkezî olarak tarihe geçen önemli şehirlerdendir. Medine'den başta yakın coğrafyada yer alan Mısır, İran ve Suriye'ye ve daha sonra da dünyanın geri kalanına Hz. Muhammed'in mirası yayılmıştır. Medine'nin sahip olduğu ulusal ve uluslararası iletişim ağları yoğun siyasi ve sosyal ilişkileri beslemiştir. Hz. Muhammed'in vefatından sonra Medine, kültürel, ticari

faaliyetler, bilgi, düşünce okulları, yeni değerler ve aydınlanma merkezî olmaya devam etmiştir. Sonuç olarak, tüm dünya İslam'ı, doğuyu ve batıyı öğrenmiş ve şehirleşme konusunda Medine, İslam şehirlerinin parlayan yıldızlarından olmuştur (Ali, 2012: 11).

İslam şehirlerinde eğitimin de çok önemi vardır. Eğitim doğrultusunda bilinçlenme ve gelişme de şehirleşme için çok önemlidir. Sadece dünyevi bilgi değil aynı zamanda Kur'an okuma ve tefsir ile hadis ve hukuk çalışmaları Müslümanların dini faaliyetlerinin merkezî haline gelmiştir. Şehir yapısının kurmuş olduğu düzen sayesinde Hz. Muhammed vefat ettikten sonra bile halifeler, resmi makamları olmamasına rağmen, Müslümanlar tarafından saygı görmüş ve her alanda düzen devam ederek şehir kalkınması sağlanmıştır. İslam dünyası bir dönemler eğitim ve bilim konusunda ön plana çıkmış, pek çok ilim insanı bilimsel buluşlara kapı aralamakta öncü olmuştur. Bu altın çağ, İslamiyetin yayılmasında büyük bir etkiye sahiptir. Ticaret yolları sayesinde icatlar yayılmış örneğin pusula, kâğıt, matbaa gibi pek çok icat, ticaret yolları güzergâhında olan şehirlere ulaşmış, bu kentlerde kültürün ve diğer etmenlerin gelişmesini sağlamıştır. Böylelikle İslam şehirleri, hem kendi şehirleşmelerini gerçekleştirmiş hem de küresel bir şehirleşmeye öncülük etmiştir. İslam'ın merkezini oluşturan Mekke'nin de bir ticaret merkezî olduğu düşünülürse eğitim ve ilmin yayılmasında bu durum etkili olmuştur (Deming, 2010: 64).

Bağdat, Orta Mezopotamya'da Eski Çağ'da da var olan bir şehirdir. Milat'tan sonra 8. yüzyılın ortalarından itibaren Abbasi halifeliği döneminde Irak'ın başkenti olarak etkinliğini sürdürmüş ve bu konuda bir öncü olmuştur. Abbasiler Dönemi'nde ilk kez Bağdat'ta kurulan kâğıt fabrikaları, şehirleşmede ve gelişmede büyük rol oynamıştır. Halifeliğin Bağdat'a taşınmasından sonra İslam'ın altın çağı başlamış, kalkınma çalışmaları çok yüksek şekilde devam etmiştir. Bu dönemde Bağdat, entelektüel dünyanın merkezî olmuş ve Arapça, bilimin dili olarak adlandırılır hale gelmiştir. Fars ve Yunan kültürleri ile İslam medeniyeti bir araya gelmiş, yapılan ticaretlerin ve fetihlerin etkisi ile İslam şehirleri zenginleşmiş ve ilme daha fazla yönelir hale gelmiştir. Bu dönemde yapılan çeviri çalışmaları da gelişimde önemli bir etkiye sahip olmuştur. Aristoteles, Platon gibi pek çok düşünürün eserleri İslam dünyasına aktarılmış sadece bununla kalmayıp hayatın her alanını kapsayan sosyal

bilimler, tıp, astroloji, fizik, kimya, matematik botanik, zooloji gibi pek çok bilim dalında eserlerin çevirisi yapılarak bir etkileşim bir nevi küreselleşme sağlanmıştır (Aydın, 2002: 8).

Dış dünyadaki zenginliğin fark edilmesi üzerine Kilise, kutsal topraklarını kurtarmanın hayati olduğunu belirterek bir sefer düzenlemeyi önermiş Kudüs ve Anadolu topraklarından İslam'ı ve Türkleri atmanın dini bir vazife olduğunu dile getirmiştir. Bu durum Haçlı Seferleri'ni doğurmuştur. Görünüşte dini bir neden gibi gözükse de aslında bu seferlerin temel amacı Avrupa'yı yeniden güçlendirmek ve verimli topraklara sahip olmak olarak açıklanabilir.

Haçlı Seferleri tarih boyunca pek çok kez yapılmıştır. Bu seferler, İslam dünyasına hem maddi hem manevi zararlar vermiştir. Yaşanan toprak kayıpları, yakılıp yıkılan şehirler, yağmalanan topraklar zararın sadece küçük bir bölümünü oluşturmaktadır. Hâl böyle olunca İslam dünyasındaki şehirleşme zarar görmüştür. İslam dünyası geçmişte başladığı düşüşü daha sonraki yıllarda da devam ettirmiştir. Gerek dil üzerinden yaşanan kayıp gerekse İslam ülkelerinin çoğunun içerisinde olduğu siyasi iktidarsızlıklar, eğitim ve bilimi de olumsuz etkilemiş dolayısıyla şehirleşme çalışmaları gerilemeye başlamıştır. (Erer ve Özemre, 2002).

Haçlı Seferleri ile İslam toplumu zayıflarken Avrupa gelişmeye başlamıştır. Yeni bir tarım topluluğu kurma yolunda adımlar atan Avrupa, Rönesans ve Reform hareketleri ile ilerlemesini hızlandırmış, coğrafi keşifler doğrultusunda da gelişme ve şehirleşme çalışmaları artmıştır. Coğrafi keşifler nedeni ile yeni ticaret yolları gelişmiş Müslüman ülkeler üzerindeki yollara talep azalmış bu da ekonomik bir kayba sebep olmuştur. Bunların aksine Avrupa'da teknolojinin gelişmesi, skolastik düşüncenin yaygınlaşarak kilisenin etkisini kaybetmesi, Orta Çağ'dan kalan engizisyon düşüncesinin yerini bilim ve araştırma sevdasının alması Avrupa'nın ve özellikle Avrupai şehirlerin gelişiminin hızlanmasında büyük oranda etkili olmuştur (Kurt, 2008: 49).

Avrupa gelişirken İslam dünyası için bir diğer sorun Moğol İstilaları olmuştur. Moğollar, İslam ile tanışmadan önce farklı dinlere mensup olarak tanınmışlardır. Haçlı Seferleri ile zayıflamış olan İslam şehirlerinin Moğol istilalarına da maruz kalmış

olması düşüşü tetiklemiştir. Bir dönem şehirleşmenin en güzel örneklerini oluşturan Bağdat kaybedilmiş, bu durum gerçekten düşüşü hızlandıran dış nedenlerden olmuştur (Kurt, 2008: 49). Tüm bunların olmadığı bir dönemde İslami şehirlerin bugün akla gelen tüm üst düzey şehirlerin yerinde olabileceğini tahmin etmek zor değildir. Osmanlı zamanında şehir yönetimi yukarıda bahsedilen "İslami" şehir ile aynı esaslara dayanmaktadır.

Belediye hizmetlerinin temini, ticaret loncaları, vakıflar ve mahalle sakinleri arasında paylaşılmaktadır. Bu ortamda, devlet çoğunlukla vekilleri, kadı ve muhtesip aracılığıyla denetleyici bir rol oynamaktadır. Ekonomi, şehirlerin şekillenmesinde belirleyici bir rol oynamakta; dolayısıyla, Osmanlı şehirlerinin yönetiminde Loncaların etkisi çok önemli bir yer tutmaktaydı. Loncalar, her biri belirli bir mesleğe odaklanan karmaşık ticari kuruluşlar olarak çalışmaktaydı. Ayrıca Loncalar, padişah ve nüfus arasında idari bir bağlantı sağlayarak önemli bir aracılık rolü oynamışlardır. Osmanlı'nın sahip olduğu idari sistem, İmparatorluğun doğrudan müdahale etmek zorunda kalmadan sosyal kontrol uygulamasına ve belediye hizmetlerini sürdürmesine izin vermiştir. Osmanlı'da mahalleler, dini veya mesleki bağlılığın katı bir ayrımına dayanmamaktadır. Mahkeme kayıtları, farklı inançlara sahip insanların yan yana yaşadıklarını, sürekli olarak mülk alıp sattıklarını ve mahallelerin farklı Loncaların üyelerinden oluştuğunu ortaya koymaktadır. Bu nedenle mahallelere bölünmenin, çatışmayı önlemekten ziyade Osmanlı şehrinin yönetimini kolaylaştırmaya hizmet ettiği sonucuna varılmaktadır (Demirakın, 2006: 15-18).

1.2. Diplomasi

Dış politikanın temel bir parçası olan diplomasi, devletlerin amaçlarını ve görevlerini tanımlamakta, uluslararası ortamda düzenli ve karmaşık ilişkiler kurmak için pratik formlar, yöntemler ve araçlar uygulamaktadır. 1796 yılında Edmund Burke, diplomasi kelimesini çok taraflı müzakerelere atıfta bulunarak; "*devletlerarası münasebetlerin ve müzakerelerin icrasında tatbik edilen maharet ve taktik edilmesi*" anlamında kullanılmıştır. (Aktaran: Demir, 2012:9) İlk başlarda geçici (ad hoc) olarak yürütülen diplomasi faaliyetleri daha sonra sürekli hale gelmiş elçilikler açılmıştır. Şehirlerin sistem içerisinde aktif olduğu dönemlerde diplomasi en çok ticaret alanında kullanılmaktaydı. Niteliksiz kişiler diplomatlık görevler sürdürmüş, ilerleyen

zamanlarda bu işin ehemmiyeti kavranmış ve diplomasi yapan kesim donanımlı bireylerden seçilmeye başlanmıştır. Şehir diplomasisi de bu noktada önem kazanan bir kavramdır.

1.3. Kamu Diplomasisi

İlk kez 1965 yılında Fletcher Okulu eski Dekanı Edmund A.Gullion tarafından kullanılan “Kamu Diplomasisi” kavramı; Geleneksel diplomasinin ötesinde kamu kurumlarının dış politikalarını oluşturmada ve yürütmesinde etkili olan bir terimdir. Buna göre bu terim, uluslararası ilişkilerde diğer hükûmetlerin kamuoylarına yönelik olumlu bir tutum elde etmeyi ve çıkarların etkileşiminin yanında ulusal bir bilgi ve fikir akışı ve anlayışı sağlayarak ülkelerin kendi diplomatik cazibesini artırma süreci olarak tanımlanmıştır (Cull, 2009: 10). Kamu diplomasisi, bir devletin, yabancı kamuoyunun görüş, misyon ve ilgi alanlarına yönelik başlattığı iletişim ve etkileşim sürecidir (Signitzer, 2006, 436).

Yumuşak güç, zorlama veya yaptırım uygulama yerine cazibe yoluyla istediği sonuçları elde etmek için başkalarını etkileme yeteneğidir. Bir ülkenin yumuşak gücü, kültürüne, değerlerine ve politikalarına dayanır. Akıllı güç stratejisi, sert ve yumuşak güç kaynaklarını birleştirmektedir. Buna göre kamu diplomasisi, bir ülkenin yumuşak gücünü destekleme aracı olarak kullanılmaktadır.

Kalpleri ve zihinleri kazanma temelli bir diplomasi anlayışına sahip olan kamu diplomasisi, devlet kurumları, sivil toplum kuruluşları ya da özel kişiler eliyle yapılabilir. Kamu diplomasisi, hükûmetlerin, diğer ülkelerin hükûmetlerinden ziyade halklarıyla iletişim kurmak ve onları kendi çıkarları istikametinde yönlendirmek için kaynaklarını kullandıkları bir araçtır. Bu kaynaklar kültürel temelli olabileceği gibi sosyo-ekonomik ya da politik gündemlerden beslenebilir. Kamu diplomasisinin etkinliği, harcanan paralar ile olduğu kadar halkların ülkeye bakışı ile doğru orantılı olan bir kavramdır.

1.4. Şehir Diplomasisi

Şehir diplomasisi, gelişen bir sürecin ürünüdür. Bu süreç genellikle şehirler arasındaki karşılıklı projelerden oluşmaktadır. Şehirler; demokrasiyi sağlamlaştırma, barış ve istikrarı sağlama, vatandaşların demokratik süreçlere katılımını artırma ve

dolayısıyla şehirlerin uluslararasılaşmasında önemli bir role sahiptir (Berg, 2007: 15-16).

Tarih sahnesinde yer almış önemli şehirlerin temsilcileri uluslararası seçmenler adına bağlantı kurmuş ve müzakere etmiş, elçilikleri ve elçileri yoluyla da yerel hükûmetlerini diğer şehirlerde temsil etmişlerdir. Şehirlerin yapmış oldukları diplomasi hem üçüncü taraf aktörler arasında hem de kendi aralarında arabuluculuk çalışmalarını ve anlaşmalarını içermektedir. Şehirler arasında yüzyıllar boyunca geliştirilen ekonomik, siyasi ve dini diplomasi, uluslararası müzakere ve arabuluculuk gibi çağdaş diplomatik çalışmaların temelini oluşturmaktadır. Şehirler, sahip oldukları dış bağlantılar ile yurt dışı ilişkilerin ve dolayısıyla diplomasinin geliştirilmesi için önemlidir. Günümüzde Tokyo veya Paris gibi büyük küresel şehirler de, özellikle şehri yurt dışında tanıtmak ve uluslararası bağlantılar kurmakla görevlendirilmiş özel yurt dışı ilişkiler büroları bulundurarak bu kapasiteyi kullanmaktadırlar. Şehirler, uluslararası iş birliğinde meşru aktörler olarak devletler ve çok taraflı örgütler tarafından giderek daha fazla tanınmaktadır. Bu durum, bölgeler arası iş birliği için küresel ağa bağlı yapılar oluşturmaktadır (Constantinou, vd. 2016: 515-517).

Şehir diplomasisi; yerel diplomasi, vatandaş diplomasisi ve şehirlerarası diplomasi gibi çeşitli adlar ile anılmaktadır. Dünya, tanık olduğu çeşitli savaşlardan sonra bir barış dönemine girmiştir. Barışın inşası ile birlikte şehir diplomasisi teriminin ilk kullanıcılarından birisi olan ve şehirler ağı olarak bilinen Glocal Forum 2003 yılında “glokalizasyon” çalışmaları üzerinde durmaya başlamıştır.

Glokalizasyon terimi bir yandan teknoloji, bilgi ve ekonominin küreselleşmesi, diğer yandan yerel gerçeklikler arasındaki bağlantıya işaret etmektedir. Forumda, küresel yönetimlerin ve daha fazla eşitliğin yönetimi için aşağıdan yukarıya doğru bir sistem(yerel yönetimlerden devlet düzeyine), inşa edilmiş, kilit hükûmetler olarak yerel yönetimler vurgulanmış ve ana aktörler arasında ademimerkeziyet ve şehirden kente iş birliği önerilmiştir. Şehir diplomasisi bir öncelik olarak tanımlanmış ve barış inşası, şehir diplomasisinin temel amaçlarından birisi olmuştur (Sizoo ve Musch, 2008: 10).

Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler Dünya Teşkilatı (UCLG), yerel yönetimleri temsil eden, uluslararası alanda faaliyet gösteren en etkili örgütlerden birisidir. Küresel dünyada yerel yönetimlerin sesini duyurmak, haklarını ve çıkarlarını savunmak, mobilizasyonu sağlayarak güçlü ve etkili yerel ve bölgesel otoriteleri temsil etmek ve yerel yönetişimin faydası için iş birliğini teşvik etmek amacıyla hareket etmektedir. UCLG, pek çok alt örgütü ile misyonunu gerçekleştirmek üzere çalışmalar yapmaktadır. (UCLG Who Are We) Kurum, şehir diplomasisini; şehirlerin ve yerel yönetimlerin sosyal uyum, çatışma önleme, çatışma çözme ve çatışma sonrası yeniden yapılanmayı sağlamak için kullanılan vatandaşlara barış, demokrasi ve refah içinde birlikte yaşayabilecekleri istikrarlı bir ortam sunabilen bir araç olarak tanımlamıştır (Sizoo, 2007:1-8).

Türkiye’de yer alan pek çok yerel yönetim de UCLG bünyesinde faaliyetlerini sürdürmektedir. Hatta 2010 yılında İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Kadir Topbaş UCLG’ye başkan seçilmiş ve Türkiye’de yerel yönetimlerinin uluslararası temsili konusunda bir ilke imza atmıştır. Kadir Topbaş, UCLG ve UCLG’nin bölge teşkilatı olan MEWA’nın gelişimi için önemli çalışmalar yapmıştır (Kadir Topbaş, Biyografi).

Hollanda Uluslararası İlişkiler Enstitüsü, şehir diplomasisinin altı boyutunu tanımlamıştır. Buna göre şehir diplomasisi, sahip olduğu STK’lar, işletmeler ve kamuya hitap edebilme gücü ile ulusal ve uluslararası çatışmaların çözümünde önemli bir rol oynamaktadır. Bunun yanı sıra çatışmaların önlenmesi, arabuluculuk çalışmalarının yapılması ve barış inşasını sağlamak amacıyla *güvenlik* boyutuna sahiptir. Şehirler kalkınma konusunda çok önemli bir etkiye sahiptir. Gerek tek başlarına gerekse devlet otoritesi altında da şehirler ülkelerinin kalkınmasında büyük bir rol oynamaktadır.

Şehirler arasında gerçekleşen işbirlikleri ya da kalkınma yardımları şehir diplomasisinin *kalkınma* boyutuna işaret etmektedir. Şehirlerin uluslararası alanda etkili olması uluslararası faaliyetlere katılması *ekonomik* yönden büyük bir avantaj sağlamaktadır. Şehirler; turistler, yabancı şirketler, uluslararası organizasyonlar vasıtasıyla ekonomik kazanç sağlamak ve “marka olmaktadır” bunun yanında hizmet ve bilgilerini ihraç etmekte ve diğer şehirlerle ortaklık anlaşmaları yapabilmektedir.

Kültür şehir diplomasisinin önemli bir unsurudur. Kültürel ziyaretler düzenlemek ve kültürel gelişmeyi teşvik etmek için rehberler oluşturmak, şehir diplomasisinin kültürel boyutunun kapsamına sadece birkaç örnektir. Zira kültür, şehirlerin markalaşmasında çok önemlidir. Şehir diplomasisi amaçlarını gerçekleştirdiği takdirde bölgesel, küresel ve kıtasal düzeyde *ağlar* kurabilme yeteneğine sahiptir. Şehirler bir araya gelerek oluşturdukları ağlar ile barış, iş birliği ve kalkınma konusunda göz ardı edilemeyecek düzeyde etkili çalışmalar yapmaktadır. Şehir diplomasisinin *temsil* boyutu, şehri uluslararası kuruluşlarda temsil etmeyi amaçlayan tüm faaliyetleri kapsamaktadır. Şehirler sahip oldukları siyasi, sosyal, ekonomik ve kültürel çevresi üzerindeki önemli etkisi sayesinde uluslararası temsil için gerekli olan niteliklere sahiptir (Pluijm ve Melissen, 2007: 20-30).

Şehir diplomasisi kavramını literatür içinde tanımlarken pek çok farklı noktada ayrışma yaşanmıştır. Zira bazı akademisyenler devlet egemenliği altında olan şehirlerin kendilerini dış politikada temsil etmesini egemenliğe yönelik bir tehdit olarak algılamış, bu nedenle yerel yönetimler ve şehirlerin dış politikada yer alması konusunda çekimser davranmıştır. 1990'larda gerçekleştirilen Paradiplomasi tartışmaları, şehir diplomasisini daha iyi tanımlayabilecek bir zemin oluşmasında etkili olmuştur.

1.5. Paradiplomasi

Paradiplomasi, literatürde yerel diplomasi, kent diplomasisi, şehir diplomasisi gibi adlar ile anılmaktadır. Yerel diplomasi birimlerin küresel çapta ilk örgütlenmesi, 1913'te kurulan Uluslararası Belediye Hareketi (International Municipal Movement-UBH) ile gerçekleşmiştir (Demirtaş, 2016:158).

Paradiplomasi, ulus altı hükûmetler tarafından yürütülen yurt dışı ilişkilere verilen genel addır. İçinde yaşadığımız küresel sistem, içerisinde pek çok siyasi aktör bulundurmaktadır. Bu aktörler de şehirlerde gerçekleştirdikleri uluslararası faaliyetler ile merkezî yönetimlerin ulusal dış politikalarını destekleyici faaliyetlerde bulunmakta, hükûmetlerinin ulusal çıkarlarını belirli platformlarda savunmak ve küresel alanda diğer ülke yerel yönetimleri ile iş birliği gerçekleştirmek amacıyla yurt dışı faaliyetlerini yürütmektedirler (Yaylı ve Gönültaş, 2018: 279).

Paradiplomasi, akademik literatürde, genellikle ulus devletlerin şehirlerinin ya da bölgelerinin yurt dışı ilişkilere katılımı olarak açıklanmaktadır. Paradiplomasi olgusuna teorik ve pratik yönüyle odaklanmak, merkezî hükûmetlerin iç ve dış politikalarını şekillendirmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Paradiplomasi içerisinde yer alan aktörler, ülkelerin; kimlik inşası, çıkar tanımı, politik ve siyasi eklemlenmesine destek olmak, kültürel koruma gibi alanları destekleyerek kimlik ve ulus inşası için bir araç olarak hizmet etmektedir (Moreno, 2016:).

Küreselleşme ve bölgeselleşme çalışmaları, modern dünyada bulunan tüm ulusların kalkınması için küresel, siyasi, ekonomik ve kültürel gündemleri önemli ölçüde etkilemektedir. Son yıllarda yaşanan gelişmeler şehirleri; politik, ekonomik, kültürel ve diğer alanlarda daha etkin kılmış ve uluslar üstü ve ulus altı (bölgesel) seviyelerde şehirlerin temsili daha da artmıştır. Ulusal hükûmetlerin yurt dışı ilişkilerde tek ana aktörler olduğuna dair fikirler, son birkaç yılda yaşanan gelişmeler tarafından ciddi bir şekilde değişmiş ve şehirler gibi yeni aktörler sistemde daha görünür hale gelmiştir.

Kuznetsov, paradiplomaside bulunan aktörlerin uluslararası sisteme katılımının araştırma alanlarına dair çok boyutlu bir perspektif sunmaktadır. Buna göre bu boyutlar şunlardır: (1) anayasal boyut (2) federalist boyut (3) milliyetçilik boyutu (4) yurt dışı ilişkiler boyutu (5) sınır çalışmaları boyutu (6) küreselleşme boyutu (7) güvenlik / jeopolitik boyut (8) küresel ekonomi boyutu (9) çevresel boyut (10) diplomasi boyutu (11) ayrılıkçı boyut. Bu 11 boyut, ulus-altı hükûmetlerin yurt dışı ilişkilere katılımı sorununun çeşitli araştırma perspektiflerinden nasıl yorumlanabileceğini göstermektedir (Kuznetsov, 2015: 50-51).

Kuznetsov ayrıca, tüm bu on bir boyutu bir araya getirebilecek dengeli, özgün ve açıklayıcı bir çerçeve sunmak ve akademisyenlerin seçilen paradiplomasi vakaları üzerinde sistematik ve kapsamlı bir çalışma yürütmelerine yardımcı olabilmek için bir araştırma yapmıştır. Paradiplomasi yapan aktörlerin yurt dışı ilişkilere katılımının incelenmesi için açıklayıcı bir çerçeve oluşturmak istemiştir. Bu kapsamda 6 tane soru sormuştur (Kuznetsov, 2015: 116). Bu sorular da şunlardır:

1) İncelenen bölgede paradiplomasi faaliyetlerinin ortaya çıkmasının sebepleri nelerdir?

Küreselleşme; Bölgeselleştirme; Demokratikleşme; Dış politikanın yerelleşmesi ve iç politikanın içselleştirilmesi; Federalleştirme ve ademimerkeziyetçilik; Ulus inşa süreci ile ilgili sorunların yaşanması; Yurt dışı ilişkilerde merkezî yönetimin yetersiz etkinliği; Kurucu birimlerin asimetrisi; Dış uyarıcılar; Bölgesel liderler / siyasi partiler; Sınırlar.

2) İncelenen bölgede paradiplomasiin yasal dayanağı nelerdir?

Bölgesel makamlara yabancı aktörlerle anlaşma yapmak için ulusal anayasalar/yasal düzenlemeler ile verilen yasal izin düzeyi nedir? Yurt dışı ilişkiler konularında paradiplomasi aktörleriyle istişarelerde bulunmak için anayasal gereklilikler nelerdir, gibi sorular sorarak cevap aranmıştır.

3) Paradiplomasi yürüten aktörlerin hükûmetlerinin yurt dışı ilişkilerde yer almasının başlıca nedeni nedir?

Bunun pek çok sebebi olabilir ancak en önemlileri; Siyasi; Ekonomik; Kültürel; Sınır ötesi iş birliği.

4) İncelenen bölgelerde paradiplomasi nasıl kurumsallaşmıştır?

Dışişleri Bakanlığı; daimi yurt dışı ofisleri; resmi ziyaretler; sergiler / forumlar; küresel ve sınır ötesi çok taraflı bölgesel ağlar; resmî merkezî hükûmet delegasyonları yoluyla paradiplomasi çalışmaları yürütülmektedir.

5) Merkezî hükûmetin, kurucu birimlerinin paradiplomasisine yönelik tutumu nedir?

Paradiplomasi tutumunun iki farklı algısı mevcuttur bazı hükûmetler bunu, bütün ulus için bir egemenlik mücadelesi olarak görürken bazıları ise bütün ulus için bir fırsat olarak görmektedir. Bir de pratikte dört farklı şekilde ortaya çıkan tutumlardan söz etmek mümkündür. İlk modelde; federal hükûmetle resmî veya gayriresmî bir koordinasyon altında yurt dışı ilişkilerde bölgesel katılımın sağlandığı durumdur. İkinci durum; paradiplomasiin ulusal dış politikaya resmî veya gayriresmî olarak dâhil edilmesi durumudur. Üçüncü durum; bölgesel yönetimlerin uluslararası

arenada yetkinliklerine uygun olarak bağımsız hareket ettiğini, ancak aynı zamanda eylemlerinin hükûmetin dış politikası ile uyumlu olduğu ve ulusal dış ilişkilerle çelişmediği durumdur. Son durum ise, paradiplomasi aktörlerinin yurt dışı ilişkilerde takındığı tutum merkezî hükûmetin dış politikasına ve söylemlerine tam olarak ters bir tutumun izlendiği durumdur.

6) Uluslararası Paradiplomasi'nin tam anlamıyla gelişmesinin sonuçları nelerdir?

Ulusal dış politikanın rasyonalizasyonunun sağlanması; ulusal dış politikada karar alma sürecinin demokratikleştirilmesi ve çok yüksek olasılıklı olmasa da devletlerde ayrılıkçı tehditlerin ortaya çıkması olarak belirtilmiştir (Kuznetsov, 2015: 116).

Uluslararası ilişkilerin diplomasi boyutu, II. Dünya Savaşı'nın sona ermesinden bu yana çok taraflılık ve müzakerelerinde etkisi ile önemli ölçüde artmıştır. Savaşın çözüm getirmeyeceğine ikna olan aktörler, diplomasi yolunu denemeye karar vermişlerdir. Günümüzde çok taraflılığın simgesi olan pek çok önemli uluslararası örgüt bu dönemin etkisi ile oluşturulmuştur. Birleşmiş Milletler, Avrupa Birliği ya da diğer çok taraflı anlaşmalar, uluslararası sivil toplum kuruluşları, yerel yönetimler gibi daha pek çok aktör artık, uluslararası alanda yer almaya başlamış, günümüzde sadece bir sene içerisinde gerçekleşen toplantı sayıları II. Dünya Savaşı'nın sonundan bu yana gözlemlendiğinde şaşılacak bir artış göstermiştir (UIA International Meetings Statistics Report).² Tüm bu çok taraflı ilişkiler ülkeler arasında çok taraflı kâr sağlamakta ve sürdürülebilir ekonomiye ulaşma yolunun yanı sıra sosyal, kültürel iletişim ve gelişim için de önemli rol oynamaktadır.

Uluslararası müzakereler, merkezî hükûmetlerin münhasır yargı yetkisi altındaki alanlarla sınırlı değildir. Ulusal veya merkezî olmayan hükûmetlerin yanı sıra eyaletler, iller, belediyeler gibi pek çok diğer aktör uluslararası kuruluşlarda, konferanslarda, serbest ticarete, çevre ve iklim değişikliği konularında, hükûmet politikalarını desteklemek amacı ile veya ekonomi, eğitim, tarım, halk sağlığı, kültürel

²Uluslararası Dernekler Birliğine göre 1850 den 1950 yılına kadar 504.822 etkinlik düzenlenmiş, 2020 ve sonrası için planlanan 4.874 etkinlik daha beklenmektedir. Bknz.

https://uia.org/sites/uia.org/files/misc_pdfs/pubs/Look_Inside_UIA_Statistics_Report_ed_61.pdf

çeşitlilik, hizmet ve işgücü hareketliliği gibi konularda uluslararası alanda etkili olabilmektedir. İşte bu düzeyde devletle birlikte uluslararası alanda etkili olma eylemine paradiplomasi denmektedir.

Uluslararası müzakerelere aktif olarak katılan merkezî olmayan hükûmetlerin sayısı 1960'lı yıllardan günümüze giderek artmaktadır. Ancak eyaletler, iller, belediyeler gibi merkezî olmayan hükûmetler genellikle “gerçek uluslararası aktörler” olarak nitelendirilmediği için devlet merkezli uluslararası ilişkilerde ve uluslararası politik ekonomi literatüründe yerini sağlamlaştıramamıştır. Bu nedenle paradiplomasi düşük yoğunluklu veya ikinci sınıf dış politika aracı olarak değerlendirilmektedir (Lequesne ve Paquin, 2017: 185).

Uluslararası ilişkiler disiplini için çok önemli bir akademisyen olan James Rosenau, uluslararası siyasetin iki “dünyası” olduğunu savunmuştur. Buna göre bu dünyalar sırasıyla devletlerden ve devlet dışı aktörlerden oluşmaktadır. Rosenau, devletlere nazaran devlet merkezli dünyadan bağımsız ve sık sık iş birliği yapan veya başka şekillerde etkileşimde bulunan çeşitli sivil toplum aktörlerinin ve diğer devlet dışı aktörlerin iş birliğine yakın olduğunu belirtmiştir. (Rosenau, 2006:220).

Paradiplomasi de devlet dışı aktörlerin oluşturduğu kesimi ifade etmektedir. Bu yaklaşıma günümüz dünyasında farklı açılardan bakmak mümkündür. Zira küreselleşme süreci ile birlikte dünya siyaseti kendisine başka alanlar bulmuştur.

Uluslararası toplum, doğası ve yapısı gereği karmaşık bir yapıya sahiptir. Küreselleşme, karşılıklı bağımlılık, demokratikleşme gibi bazı unsurlar küreselleşme süreci ile daha da karmaşık hale gelmiş, paradiplomasi bu karmaşa içinde alt düzeyden üst düzeye bir tür etkileşim ve iletişim aracı olarak karşımıza çıkmıştır. Son yıllarda yaşanan gelişmeler ile birlikte uluslararası alt-bölgesel kuruluşların varlığı ve bu aktörlerin uluslararası faaliyetleri artmış böylece bu aktörler kolayca fark edilir bir hâl almıştır. Özellikle yurt dışı temsilcilikleri vasıtası ile ticari, kültürel ve sosyal misyonlara öncülük eden paradiplomasi, aktörleri çeşitli müzakereler ile gerek bölgesel gerekse uluslararası kuruluşlara katılır hale getirerek olumlu bir ivme kazanmış uluslararası etkisini arttırmıştır. Paradiplomasi yine de tartışmalı bir konumda bulunmaktadır. Çünkü paradiplomasiyi iktidar ve kültürel çeşitliliğin

bölgesel bölünmesi olarak algılayan ve içerde egemenliğin tehdidi olarak görme eğiliminde olan pek çok aktör bulunmaktadır. Bazı uluslararası ilişkiler uzmanları ise bu durumun olumlu yanını değerlendirmekte, paradiplomasinin ulusal dış politika için destekleyici olduğunu vurgulamaktadır(Woodward, 2010, 239).

Paradiplomasi aktörleri genelde federal sistemlerde daha etkilidir. Antlaşma, ittifak gibi anlamlara gelen federal kelimesi ilk olarak 17. yüzyılda İngiltere ve ABD'nin bölgedeki yerleşim yerlerinden olan New England'da İncil merkezli teologlar tarafından Tanrı ve insanlar arasındaki bir antlaşma sistemine atıfta bulunmak için kullanılmıştır. Daha sonra ise ortak bir düşman karşısında oluşturulan askerî birliklere ortak din ve kültüre sahip olan kabilelere, şehir devletleri ve diğer siyasi oluşumlar arasındaki ittifaklara veya liglere verilen ad olarak kullanılmıştır. Günümüzde ise federal sistemler yine ortak bağlara sahip olan merkezî yönetimin varlığını ve otoritesini koruyan güçlü bir anayasaya sahip bölgesel hükûmetlerin sistemleridir. Federal sistemlerde eyaletler merkezin kendilerine tanımlanmış olduğu alanlarda resmi bağımsızlık ve egemenlik, finansal bağımsızlık haklarına sahiptir. Ancak dış politikada resmî hükûmete bağlıdır. Federal sistemler, üniter sistemlerin aksine şehirlere daha geniş sınırlar tanımaktadır. Zira üniter sistemlerde, iller yetki bakımından sınırlı veya kısıtlıdır ve tüm bu sınırlılık altında hükûmet, illeri denetlemektedir çünkü iller merkezî hükûmetin iradesine bağlıdır. Bu nedenle federal sistemlerdeki eyaletlerin paradiplomasiye katılması daha olanaklıdır (Woodward, 2010, 239).

Federal sistemlerde bulunan şehirler, üniter şehirlere benzer yapılar olmadıkları için her zaman devletler için tasarlanmış geleneksel kanalları kullanmamaktadır. Her ne kadar eyaletler daha geniş bir alanına sahip olsa da bölgesel yönetimler, dünya siyasetine katılmanın çeşitli zorluklarını yaşamaktadır. Her türlü güvenlik, siyasi, ekonomik ya da kültürel stratejilerini uluslararası alanda kolayca kullanamayan bölgesel kuruluşlar daha farklı, daha hassas bir konumda bulunmaktadır. Devlet merkezli ağlara ve geleneksel diplomasinin araçlarına erişme konusunda yetkisiz olan şehirler kendilerine yeni alanlar açmak için çabalamaktadır. Bu nedenle, uluslararası bir perspektiften bakıldığında, dünya siyasetinin ve çok taraflı müzakerelerin aktörleri olarak bölgesel yönetimlerden bahsetmek ana aktör olan

devletlerin alanını sınırlandırıyor gibi görünmektedir. Ancak buna rağmen şehirler kendi etkilerini merkezî hükûmetlerinin doğrultusunda yürütmekte kendilerine yeni bir alan yaratmaktadırlar. Şehirler, kendi başlarına yabancı aktörlerle anlaşmaları müzakere etme ve imzalama gibi uluslararası eylemleri yerine getirme konusunda resmî güce sahip olmasalar da uluslararası alanda göz ardı edilemeyecek bir etkiye sahiptirler. (Lecours, 2002: 95).

Lecours, ayrıca paradiplomasinin üç katmanının bulunduğunu belirtmiştir. Bunlar; ekonomik katman, kültürel teknolojik vb. etkileşim katmanı ve politika katmanıdır. İlk katman, ekonomik konulara karşılık gelmektedir. Bu bağlamda, paradiplomasi yapan aktörler yabancı yatırımları, uluslararası şirketleri bölgeye çekmek ve ihracat için yeni pazarları hedeflemek amacıyla uluslararası bir varlık geliştirmeyi amaçlamaktadır. Bu katmanın açık bir siyasi boyutu yoktur ve kültürel konularla da ilgilenmemektedir. Paradiplomasinin ikinci katmanı, iş birliğini (kültürel, eğitimsel, teknik, teknolojik ve diğerleri) içermektedir. Burada paradiplomasi, basitçe ekonomik kazanca odaklanmadığı sürece daha kapsamlıdır ve daha çok boyutludur. "Merkezî olmayan iş birliği" olarak kavramsallaştırılan bu ilişkiler, kalkınma yardımı, kültürel ve eğitimsel alışverişler ile bilimsel ve teknik iş birliği biçiminde ilerlemektedir. Paradiplomasinin üçüncü katmanı da siyasi mülahazaları içermektedir. Aktörler, temsil ettikleri topluluğun kültürel farklılığını, siyasi özerkliğini ve ulusal karakterini onaylayacak bir dizi uluslararası ilişki geliştirmeye çalışmaktadır. Örneğin, komşu bir bölgenin davranışını etkilemeye çalışabilmektedirler (Lecours, 2008:2-5).

Sonuç olarak paradiplomasi, diplomasiden farklıdır. Birincisi daha pragmatik, hedefe yönelik ve fırsatçı iken, ikincisi daha törensel, kurumsallaşmış ve ritüelci olma eğilimindedir. Paradiplomasi, uluslararası anlaşmalardan çok daha esnek olma avantajına sahiptir. Bu, büyük ölçüde ülkelerin dış politika gündemlerinde bulunmayan ulusal sınırların ötesinde belirli ihtiyaçları hedeflemeyi kolaylaştırmaktadır. Paradiplomasi aynı zamanda politika inovasyonu ve iklim değişikliği gibi zorlu meselelerin üstesinden gelmek için daha uygundur, çünkü riskler uluslararası düzeydekinden çok daha düşüktür. Paradiplomasi, nüfusun refahına fayda sağlayan politikaların benimsenmesi için yerel yönetimlerin kullanabileceği

araçlardan olduğu için vatandaşların ihtiyaçlarına daha fazla yöneliktir (Tavares, 2016).

1.6. Sermayenin Küreselleşmesi ve Şehirler

Sermayenin küreselleşmesini anlatmadan önce bu kavramları tek tek ele almak konunun anlaşılabilirliğini daha da artırmaktadır. Küreselleşmenin pek çok farklı tanımı bulunmaktadır. Bu farklı yorumlar, küreselleşmenin zaman çizelgesinde her alanda farklı bir etki yaratmasından ve bu etkilerin algılanmasının değişiminden ve tanımlayan bireyin siyasi ideolojisi, coğrafi konumu, sosyal statüsü, kültürel arka planı, etnik ve dini ilişkisini de içerisinde barındırdığı için küreselleşmenin kişiden kişiye tanımını değiştirmektedir.

Küreselleşmenin olağan zaman çizelgesi, II. Dünya Savaşı sonrası ve Soğuk Savaş sonrası olarak ifade edilebilir. Sosyal Bilimler literatürüne bakıldığında zaman küreselleşme ile ilgili çalışmaların 1970-1980'li yıllara tekabül ettiği görülmektedir. Ama bu süreci çok daha eskilere taşımak mümkündür.

On dokuzuncu yüzyılda dünyanın ilk kez küreselleştiğini söyleyen bazı sosyal bilimler uzmanları bulunmaktadır ve bu teoriyi desteklemek için de 'dünya' olan birleşik isimlere işaret etmektedirler. Bunlar; “dünya politikası”, “dünya ekonomisi”, “dünya ticareti”, “dünya gücü”, “dünya imparatorluğu”, “dünya koruma”, “dünya düzeni” ve hepsinden önemlisi “dünya tarihi” gibi ifadelerdir. Bu ifadeler artık küresel bir dünyada yaşadığımızın işaretlerinin kanıtı olarak sunulmuştur. Esasen küreselleşme, belirli bir zaman dilimi içinde tanımlanabilen ve kuşatılabilen tek bir kavram ya da bir başlangıç ve bir sonla açıkça tanımlanabilecek bir süreç değildir. Tam da bu noktada Spier küreselleşmeyi; “*evrimsel süreçleri kozmik evrim içinde konumlandıran büyük tarihin bir parçası*” olarak tanımlamıştır (Spier, 2012). Larsson ise küreselleşmeyi; ekonomik entegrasyonun; politikaların, bilginin, kültürün, ülke politikasının, küresel bir süreç haline gelerek sınır ötesi transfer olmasını sağlayan, “*küresel pazarın sosyopolitik kontrolden arındırılmış olmasını*” sağlayan bir kavram aynı zamanda bir devrim olarak tanımlamıştır (Larson, 2001:9).

Steger, küreselleşme tarihi hakkındaki tartışmaları özetlemiş ve beş ayrı tarihsel döneme dayanan kısa bir kronoloji oluşturmuştur. Bu dönemler sosyal,

kültürel, politik, teknolojik ve ekonomik faktörlerdeki önemli değişikliklerle ayrılmaktadır.

Bu tarihsel dönemler şu şekildedir: *Tarih öncesi dönemde* insanlık tarihinin başlangıcında dünyanın dört bir yanındaki binlerce avcı arasındaki etkileşim coğrafi sınırlamalarla sınırlı ve rastlantısaldır. Ancak, gıda işleme konusunda sosyal etkileşimin kapsamı önemli ölçüde değişmiş ve böylece küreselleşmenin ilk tarihsel adımı atılmıştır. *Modern öncesi dönem* ise, Güney Asya'da tekerleğin icadı ve orta Çin, Mısır ve Mezopotamya'da yazının yayılması nedeniyle bu dönemde küreselleşmede dramatik bir değişiklik olmuştur. Tekerleğin icadı, İpek Yolu gibi kalıcı yolların yaygınlaşması ve malların yanı sıra insan kaynaklarının uzak yerlere taşınmasına yardımcı olmuştur. Böylece hayvan arabaları gibi büyük altyapı yenilikleri gerçekleşmiştir. Doğal gaz, hidrolik motor, kâğıt baskı, sofistike metal işleme teknikleri ve ipek kumaştan dokunma yapma gibi teknikler bu dönemde gelişmiş ve yollar sayesinde dünya genelinde yaygınlaşmıştır. Ayrıca madeni paralar, piyasanın ve ticaretin büyümesini sağlamıştır. *Erken modern dönemde* ise modernite ve aydınlanma terimi ortaya çıkmış bu düşünceler on sekizinci yüzyıl düşünce özgürlüğü projesi ile ilişkilendirilmiştir. Avrupa bu dönemde İslam dünyasında ve Çin'de yaşanan ilerlemelere ayak uydurmaya çalışmıştır. Avrupalıların yayılmacılıkları “koloni” anlayışını doğurmuş bu anlayış Avrupalılar için tarihsel açıdan önemli bir dönemin başlangıcı olmuştur. *Modern dönemde* küreselleşme fikri, hızlı bir büyüme aşamasına gelmiştir. Politik ve ekonomik etkiler nedeniyle, sosyal, kültürel ve teknolojik sektörlerde önemli düzeyde ağ kurma eğilimi ve entegrasyon görülmüştür. Çok uluslu bankalar, küresel fiyatlandırma sistemleri, demiryolu sistemleri, mekanik gemiler ve hava taşımacılığı nedeniyle dünya ticaretinin seviyesi önemli ölçüde artmıştır. Ayrıca, telefon, cep telefonu, internet ve diğer birçok ilgili buluş için temel oluşturan telgraf sistemi sayesinde sosyal etkileşim artmıştır. *Çağdaş sistem* döneminde ise, küreselleşmenin genişlemesi ve hızlanması tarihin bir başka kuantum sıçraması olarak anılmaktadır. Artık dünya, mobil, sosyal medya, internet ve elektronik medya aracılığıyla sosyal olarak birbirine bağlı hale gelmiş ve ayrıca kültürel entegrasyon da sağlanmıştır (Mir, Hassan, Qadri, 2014: 609-610).

Küreselleşme, tanımını çok zor olan bir kavram olsa da, en net ifade ile uzağı yakın yapan, ulaşılmazı ulaşılır kılan, yoğun gündemlerde bile varlığını hissettiren, geçilmez denilen sınırları buharlaştıran, içerisinde ekonomik, sosyal, siyasi, kültürel gibi pek çok unsuru barındıran karmaşık bir süreçtir. En kısa tabiriyle küreselleşme, dünya küçülmesi ve mesafelerin kısalması, anlamına gelmektedir. Dünyanın bir tarafındaki bir kimsenin, dünyanın diğer tarafındaki biriyle karşılıklı etkileşime girme, karşılıklı yarar sağlama konusundaki artan kolaylıklarını ifade etmek için kullanılmaktadır.

Türk Dil Kurumu sermayeyi; “*Bir ticaret işinin kurulması, yürütülmesi için gereken anapara ve paraya çevrilebilir malların tamamı*” olarak tanımlamıştır. Bir ekonominin olmazsa olmaz unsurlarından olan sermaye ve emek, çarkların işlemesi için hayati bir öneme sahiptir. Bilindiği üzere küresel ekonomik sistemde sermaye akışı 1980’li yıllara kadar engellenmiştir. 1980’li yıllardan sonra ise sermaye akışının önünden kalkan engel şehirlerin önemini daha da arttırmıştır. Küreselleşme ile birlikte ağır mekanizmalar cazibesini kaybetmiş ve daha hızlı ve çekici birimler olan şehirler ön plana çıkmıştır. 1990’lı yıllara gelindiğinde büyük devletlerden göreceli olarak küçük devletlere doğru hızla ilerleyen bu sermaye akışı, sermayenin de küreselleşmesine neden olmuştur. Küreselleşme ve liberalleşme sermayenin daha fazla hareketliliğine yol açmıştır. Sermayenin küreselleşmesi, farklı ülkelerdeki pazarların, üretimin, mal ve hizmet ticaretinin, sermaye ve teknoloji akışlarının giderek birbirine bağımlı hale gelmesi olgusu olarak anlaşılmaktadır (Brinkman ve Brinkman, 2002:737).

Özetle, küreselleşme, ekonomik sistem içerisinde mal, hizmet vd. gibi her türlü etmenin mevcut sınırlarını aşarak küresel bir iş bölümü ile birbirine bağlanan kapitalist bir dünya ekonomisinin oluşturulmasını ifade etmektedir.

Bu gelişmeler daha önce de belirtildiği gibi şehirleri daha önemli hale getirmiştir. Bugün pek çok düşünür, küreselleşmenin ulus devlete büyük darbe vurduğunu ve zaman geçtikçe de ulus devletin yerini eski şehir devletlerinin alacağını iddia etmektedir. Hâl böyle olunca, sermayenin yoğunlaştığı çok önemli şehirlerin de var olduğu görülmektedir. Bu şehirler küresel ekonominin akışının belirlenmesinde hayati öneme sahiptir. Bu şehirler “dünya şehirleri” olarak adlandırılmaktadır.

Dünya şehirleri, tarihsel olarak uluslarının odak noktaları olmuştur. Bu şehirlerdeki çoğu simge, genellikle tüm ulusu temsil eden ikonlar haline gelmiştir. Şehirlerin sahip olduğu bu semboller zaman zaman fiziki olarak ortaya çıksa da kalıplaşmış başka türlü şeylerde, şehirlerle özdeşleşmiştir. Örneğin İngiltere için Londra sadece bir şehirden ötedir. 2000 yıl öncesinde bile ticaretin, hükûmetin, sosyal faaliyetlerin ana uğrak noktası olan Londra, İngiltere'nin kalkınmasında çok etkili olmuştur. Dünya şehirleri, bir ulus için en önemli faaliyetlerin çoğunu barındırmanın yanı sıra, tarihsel olarak uluslararası anlamda önemli bağlantılar kurabilme imkanı sağlamıştır. Yirminci yüzyılın ortalarına kadar ulus devletlerin şehirleri arasında büyük miktarda mal ve hizmet hareketi çok sık yaşanan bir durum değildi. Küreselleşme ile birlikte dünyanın birçok kentindeki firmalar, diğer ülkelerde yaptıkları iş miktarını önemli ölçüde artırtmışlardır. Şehirler arasındaki bağlantılar küresel bir ağ haline gelmiş, sermaye, kültür, tarihi miras ve sanat gibi pek çok alanda insanlar, ürünler ve yeni fikirler, dünyanın büyük şehirleri arasında o zamana kadar görülmedik bir hızla harekete geçmiştir (Abrahamson, 2004:3).

2018 yılında dünya nüfusunun yaklaşık %55,3'ünün kentsel yerleşim yerlerinde yaşadığı tespit edilmiştir. 2030'a gelindiğinde, kentsel alanların küresel olarak insanların %60'ına ev sahipliği yapacağı ve her üç kişiden birinin en az yarım milyon nüfusa sahip şehirlerde yaşayacağı tahmin edilmektedir.

Kentleşmede önümüzdeki yıllarda ortaya çıkması muhtemel temel eğilimleri anlamak ve şehirleri; kapsayıcı, güvenli, esnek ve sürdürülebilir hale getirebilmek önemlidir. Bu kapsamda bazı şehirler dünya şehri olarak ön plana çıkmaktadır. Günümüzde New York, Paris, Londra, Tokyo, İstanbul, Berlin gibi şehirler ait oldukları devletlerin prestijini arttıran şehirlerdir (The World's Cities in 2018).

Tarih boyunca yaşanan pek çok dalgalanma, dünya şehirlerini de değiştirmiş ve geliştirmiştir. Küresel şehirlere yönelik dört farklı dalgalanmadan bahsetmek mümkündür. Birinci dalga, 1860-1914 yılları arasındadır. İkinci dalga, 1944-1971 yılları arasındadır. Üçüncü dalga, 1989-2007 yıllarını kapsamaktadır. Dördüncü dalga 2010'dan günümüze kadar olan süreci ifade etmektedir.

Bunun dışında, Avrupa temelli literatürler küresel şehirleri tarihsel çerçevede incelemiş buna göre;

- 1462-1650 yılları arasındaki küresel şehirler: Anvers, Cenova, İstanbul, Venedik,
- 1650-1780 yılları arasındaki küresel şehirler: Amsterdam, Guangzhou, Londra ve New York,
- 1780-1850 yılları arasındaki küresel şehirler: Berlin, Paris, Birmingham,
- 1850-1914 yılları arasındaki küresel şehirler: Bilbao, Liverpool, Manchester, Rotterdam, Viyana,
- 1945-1973 yılları arasındaki küresel şehirler: Münih, Seul, Singapur, Tokyo, Toronto,
- 1985-2007 yılları arasındaki küresel şehirler: Bangalore, Barselona, Chicago, Sydney, Melbourne,
- 2010'dan günümüze kadar olan zaman diliminde ise küresel şehirler: Kolombo, Nanjing, Brisbane, Tel Aviv, Sao Paulo olarak açıklamıştır (Clark ve Moonen, 2017).

Bugün uluslararası sistemin kaderi ile ilgili olarak şehirler, devletlerle birlikte daha belirleyicidir. Geçmişte şehir devletlerinde gerçekleşen hızlı ve etkili ilişkiler bugün sermayenin küreselleşmesi ile birlikte yeniden canlanmaktadır. Dünya şehirleri eski şehirlerin bir nevi mirasını taşımaktadır. Önceden ülkeler arasında bir iyileşme yarışı olarak tanımlanan rekabet gücü ölçümü çalışmaları artık yerel düzeyde de değerlendirilmektedir. Bu kapsamda şehirler kent rekabetçiliğinde en üst sıralara gelebilmek adına önemli çalışmalar yürütmektedir (Zengin ve Sağır, 2019:886).

Sonuç olarak, insanların dünyanın öbür ucundaki bir durumdan anlık haberdar olabilir hale gelmiş olması, küreselleşmenin tüm alanlarda etkili olduğunun kanıtıdır. Nüfus ve teknoloji yoğunluğunun merkezî olan şehirlerin, gelecekteki dünya sistemi içerisinde önemlerini artırmaları tartışılmaz bir gerçekliktir.

1.7. Global-Glokâl Değerlendirmeleri, Ulus Devletlerin Aşınması ve Şehirlerin Artan Önemi

Anlam olarak global, küresel demektir. Glokâl ise yerel özellikleri kaybetmeden küreselleşen olarak ifade edilmektedir. Küreselleşmenin getirdiği zorlukları ülkesine sokmak istemeyen devletler glokalleşme terimini ortaya çıkarmıştır. “Glokal” içerisinde “global” ve “lokal” in kısaltılmasını barındırmaktadır. Bu terim Japonya’da destek bulmuştur. Terimi destekleyenler küreselleşme trenini kaçırmadan ona ayak uydurarak kendi benliklerini korumak isteyenlerdir (Robertson, 1999:188).

Küreselleşme, aklımıza gelen her süreçte hayatımıza etki etmiştir. Bu etkiler en küçük birimden en büyük birime kadar pek çok kurum kuruluş ve mekanizmada büyük değişimler yaratmıştır. Bu değişimlerden en çok etkilenen kurum da hiç şüphesiz ulus devlet olmuştur. Ulus devletler küreselleşme sürecinden etkilenirken eski yapısını kaybetmeye yönelik bir yıpranma göstermiştir (Şener, 2014:1).

Bu küreselleşme sürecinde bazılarına göre dünya, tek pazara dönüşmektedir. Küresel ekonomi ve sermaye her yere yayılmıştır ve tüm devletler bu sistemden etkilenmektedir. Devletlerin sınırları zarar görmüştür. Daha önce de bahsedildiği üzere ticaret merkezî haline gelen şehirler ön plana çıkmıştır. Küreselleşmede iki farklı bakış açısı söz konusudur “aşırı küreselleşmeciler” ulus devletin zayıfladığını iddia ederken “geleneksel küreselciler” bunun aksine ulus devletin öneminin arttığını savunmaktadır (Leba, 2001:1).

Bu durum iki farklı sonuç çıkarmakla birlikte iki farklı bakış açısı ve çeşitli yorumlara neden olmaktadır. Fakat reddedilemeyecek bir gerçek vardır ki, o da küreselleşmenin, ortaya çıkması ile birlikte ulus-devletlerin etkisi bir azalma göstermiştir. Bu yeni durumda şehirler daha çok ön plana çıkmaya başlamıştır.

Küreselleşen dünyada yerel kalmak ve glokal olarak küreye ayak uydurmak son zamanların trendi haline gelmiş, yerel mecralarda önemli aktörler olan kentlerin önem kazanması ile birlikte, şehirler arası münasebetleri genel olarak ifade eden şehir diplomasisine yönelmiştir.

Tarihi olarak şehir diplomasisinin evrelerini şu şekilde özetlemek mümkündür. İlk olarak aslında insan topluluklarının yaşadığı sosyolojik bir yapı olarak şehirlerden

başka bir örgütlenmenin olmadığı dönem olarak antik çağlardaki şehirler arasında en basit formuyla şehir diplomasisinin varlığından bahsedebiliriz. Daha sonra, Mezopotamya, Anadolu ve Yunan şehirlerinde, Orta Çağ ve Rönesans Dönemi'nde daha sofistike halde şehir devletleri arasındaki şehir diplomasisi söz konusu olmuş, bu durum daha çok Avrupa şehirlerarası diplomasisi yoluyla kendini göstermiştir. 1648 Westphalia Antlaşması sonrası dönemde ulus devletlerin ortaya çıkışıyla şehirlerin önemi azalmış, devletler arası diplomasi ağırlık kazanmaya başlamıştır. 1815 Viyana Anlaşması ile birlikte ulus devletlerin en dominant olduğu dönemde diplomasi kavramı sadece devletlerarası ilişkileri ifade etmiştir. II. Dünya Savaşı sonrası dönem ulus devlet hâkimiyetinin kırıldığı dönem olarak kayıtlara geçmiştir. Bu dönemde farklı sebeplerle bile olsa, II. Dünya Savaşı'nın galip ve mağlup devlet şehirleri arasındaki eşleştirmeler yaşanmış, Fransa ile Almanya şehirleri arasında, ABD ile Japonya şehirleri arasında birinci kuşak eşleşmeler yapılmıştır.

Daha sonra sermayenin küreselleşmesi kısırtıları ile birlikte Avrupalı şehirler ile eski koloni şehirleri arasındaki ikinci kuşak eşleşmeler kendisini göstermiştir. 1989 sonrası eski "Demir Perde" şehirleri ile Avrupa şehirleri arasında eşleşmeler üçüncü kuşak eşleşmeleri oluşturmaktadır. Avrupa, Amerika şehirleri ile Hindistan, Brezilya şehirleri arasındaki eşleşmeler, Çin, Kore ile Asya, Afrika şehirleri arasında eşleşmeler görülmüştür. Bu ilişkiler, yerel yönetimler arası uluslararası örgütlerin, iklim değişikliği, açlık ve göç ile mücadele, konut hakkı, pandemi ile mücadele gibi küresel konularda tecrübe paylaşımı yapmasına olanak sağlamıştır.

Aynı din ve medeniyet bölgesindeki şehirlerin tecrübe paylaşımı ve ortak kalkınma amaçlı eşleşmeleri ise daha çok 2000'li yıllar ile birlikte Türkiye'de kabul görmüş, Türkiye ile Ortadoğu, Afrika, Orta Asya ve Balkan şehirleri arasındaki eşleşmeler daha çok bu eğilim neticesinde ortaya çıkmıştır. Bu duruma gelecek bölümlerde kapsamlı olarak değinilmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

ULUSLARARASI İLİŞKİLERİN HUKUKİ ÇERÇEVESİ

2.Giriş

Günümüzde halen gelişmekte olan kamu diplomasisi ve şehir diplomasisi hem dünyada hem de Türkiye’de yapay bir durum olmayıp, halen mevcut olan uluslararası ve ulusal hukuki ve siyasi düzenin bir çıktısıdır.

Bu nedenle, birinci bölümde kamu diplomasisi ve şehir diplomasisi ile ilgili ele alınan kavramsal çerçevenin ardından çalışmanın bu bölümünde, uluslararası sistemin bir parçası olan uluslararası hukuk ve diplomasinin köklerinden bahsedilmekte ardından Türkiye’deki durum incelenmektedir. Bu konudan bahsedilmesi önemlidir çünkü şehirlerin yürüttüğü yurt dışı ilişkileri anlamadan önce uluslararası sistemin ve diplomasinin gelişimini bilmek, Türkiye’deki süreci görmek gerekmektedir.

Diplomasinin tarihsel süreç içerisindeki gelişimi, günümüzde yerel yönetimlerin kullandığı şehir diplomasisi ve kamu diplomasisinin anlaşılması için önemlidir. Zira diplomasi, ülkeler arasında resmi süreçler ile yürütülen bir süreç gibi gözüксе de başlangıcı şehirlere dayanmaktadır. Yine ulus devletlerin yürüttüğü mevcut diplomasinin sınırlarını çizen önemli anlaşma ve belgeler, günümüzde yerel yönetimlerin de yürüttüğü diplomasi çalışmaları açısından önemlidir.

Ayrıca bu bölümde, Türkiye’de yerel yönetimler nasıl bir hukuki, siyasi ve idari çerçevede yürütmekte olduğu konusu ele alınmakta, yerel yönetimleri nasıl etkilediği tartışılmaktadır.

Türkiye’de yapılan yerel yönetim reformu ile birlikte yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkileri için daha geniş bir alan elde edilmiştir. Bu alan sayesinde pek çok yerel yönetim uluslararası alanda şehrini ve ülkesini temsil etme olanağına sahip olmuştur. Ancak bu temsil süreci ülkenin yasal sınırları kapsamında gerçekleştirilmektedir. Bu nedenle yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkilerinin hukuki ve siyasi boyutunu anlamak çok önemlidir.

Bilindiği üzere Türkiye Cumhuriyeti demokrasi ile yönetilen bir ülkedir. Bu nedenle yapılan seçimler ile farklı partiler iktidara gelmeleri ve hükümeti kurlmaları her zaman söz konusu olabilir. Yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkileri merkezî hükûmeti

oluşturan parti veya partilerin programına göre şekillenebilir olduğundan, bu bölümde öncelikli olarak iktidar partisi AK Parti'nin yerel yönetimler vizyonu incelenmekte, ardından muhalafet partisi Cumhuriyet Halk Partisi'nin uluslararası ilişkiler boyutundan yerel yönetimler vizyonuna yine parti programı ile sınırlı olacak şekilde değinilmektedir.

Parti programlarında yer verilme durumlarına bakılmaksızın, söz konusu yurt dışı ilişkiler olduğu zaman genel olarak belediyelerin bu konuda istekli olduklarını ve derece farkı olsa bile aktif çalışma yürüttüklerini söylemek mümkündür.

Yerel Yönetimler idari olarak merkezî hükûmeti ile vesayet ilişkileri bakımından önce İçişleri Bakanlığı, Cumhurbaşkanlığı sistemine geçiş ile birlikte ise Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile daha yakın çalışma durumundadır. Bu nedenle her iki Bakanlığın yerel yönetimler ile ilgili Genel Müdürlüklerine de bu bölümde değinilmektedir.

2.1. Uluslararası Sistem ve Uluslararası Hukuk

Uluslararası hukuk, bağımsız devletlerin ve diğer aktörlerin küresel alanda birbirleri olan ilişkilerini düzenleyen hukuk dalıdır. Devletler kendi alanlarında öz egemenlik haklarına sahip olduğu için en biricik yetkilidir, ancak uluslararası alanda her devlet kendi egemenlik haklarını sürdürmek istediği için çeşitli zorluklar yaşanmaktadır. Uluslararası hukukun uygulanmasına aracılık eden uluslararası anlaşmalar, belgeler ve uluslararası teamüller küresel sistem içerisinde önemli bir yere sahiptir. Uluslararası alan, eşit devletlerin olduğu anarşik bir yapıya sahiptir. Burada anarşiden kasıt, anarşinin kelime anlamı olan “*kargaşa*” (TDK, 2018) demek değildir.

Uluslararası İlişkiler bilim dalının terminolojisine göre anarşi; uluslararası alanda merkezî bir otoritenin yokluğunu ifade etmektedir (Evans ve Newnham, 2007: 34). Yani ulusal sistemin aksine uluslararası alanda bir kural koyucu ve yaptırım uygulayıcı kendiliğinden oluşmaz. Mearsheimer anarşiyi; uluslararası sistem içerisinde yer alan bağımsız devletlerin üzerinde merkezî yetkisi olan bir gücün olmadığı düzen ilkesi olarak tanımlamıştır. (Mearsheimer, 2001: 30)

Kenneth Waltz için, uluslararası sistemde sadece iki olası düzen ilkesi bulunmaktadır. Bunlar, anarşi veya hiyerarşidir. Anarşinin hâkim olduğu sistemde

devletler egemenlik hakları açısından eşittirler. Bu nedenle kendi seviyelerindeki siyasi birimler üzerinde maddi yeteneklerinin dağılımı ile mücadele etmek ve sistemde etkili olabilmek için çalışmak zorundadır (Waltz, 1979:103). Bu yeteneklerin farklı dağılımı sistem içerisinde belirsizliklerle sonuçlanmakta ve devletler sistemdeki konumlarını korumak için çeşitli yollar kullanmaktadır. Bunlar arasında *self-help* kavramı ön plana çıkmaktadır. *Self-help* kavramı anarşik uluslararası ilişkiler sisteminde devletler, şirketler ya da diğer aktörlerin hedeflerine ulaşmak ve güvenliklerini sürdürmek için yapmış oldukları eylemleri ifade etmektedir. Bu eylemler siyasi, ekonomik veya başka başlıklar altında olabilmektedir. İşte bu anarşik ortamda devletlerin *kendi kendine yardım etmesi*, uluslararası hukukun gelişimi noktasında bazı sorunlara neden olmaktadır. Yani böyle bir durumda her devlet kendi çıkarlarının peşinden koşacağı için tarafların tamamının saygı duyacağı ortak uluslararası kurallar bütününe ortaya konmasının hayli zor olduğu görüşü savunulmuştur. (Waltz, 1979: 111).

İçinde yaşadığımız dünya her an yeniden şekillenmekte, her türlü olaydan etkilenmekte ve yapısını sürekli olarak güncellemektedir. Bunun bir sonucu olarak da uluslararası sistem, içerisinde bulunan her türlü faktöre tepki vermekte ve düzenini zamana göre adapte etmektedir. Özellikle son zamanlarda yaşanan küreselleşme süreci sisteme etki eden faktörlerin işlevini arttırmış, bugün yaşanacak en küçük bir kriz bile çok kısa bir zamanda tüm dünyayı etkileme kapasitesini haiz bir hale gelmiştir.

Uluslararası sistemin anarşik yapısı da devamlılığı sağlayabilmek için kendi içerisinde bir düzen oluşturmuştur. Tarihi süreç içerisinde uluslararası ilişkiler örgüsü sürekli değişime uğrayan bir yapıya sahiptir. Ancak yine de güç dağılımı merkezli düşünüldüğünde, zaman zaman tek bir devletin, uluslararası alanda diğer devletlere nazaran baskın güç pozisyonunda bulunduğu ve bu mevcut gücünü kullanarak yalnız başına uluslararası ilişkileri tanzim ettiği tek kutuplu sistem (Efegil ve Musaoğlu, 2009:2) ile, tanzim gücünün birkaç büyük güce bölündüğü, bu büyük güçler arasında sabit bir ittifak bulunmayan çok kutuplu sistemden bahsetmek mümkündür (Arı, 2009:84). Bu çok kutuplu sistem idealist paradigmanın da öne sürdüğü uluslararası iş birliği ve hukuk konusunda etkili aktörlerin ortaya çıkmasında önemli rol oynamıştır.

Hukuk anlam olarak, “*belirli bir toplumu oluşturan kişiler arasındaki ilişkileri düzenleyen kurallar bütünüdür*” (Pazarcı, 2017: 2). Ulusal hukukta başta devlet mekanizması bulunduğundan dolayı, ulusal sistemde hiyerarşik bir yapı söz konusu olmakta, bu durum da uluslararası hukuka nazaran sistemin daha etkili olmasını sağlamaktadır. Hukukun uluslararası topluma taşındığı durumlarda ise devletler, uluslararası örgütler, sivil toplum kuruluşları ya da ticari örgütler gibi pek çok aktör arasındaki ilişkileri kendisine göre düzenlemeyi hedeflemektedir. Ancak uluslararası ilişkilerin anarşik yapısı, ulusal hukukta bulunan kuvvetli hukuk yapısının uluslararası alanda tesis edilmesine engel olmaktadır. Fakat bu ifade tabii ki uluslararası alanda bir hukuk sisteminin olmadığı anlamına gelmez. Uluslararası alanda aktörler arasındaki ilişkileri düzenleyen pek çok anlaşma ve belge vardır (Foulke, 1919: 437).

Devletler kendi istekleri ile bu düzene dâhil olurlar ve iş birliği konusunda karşılıklı olarak çıkar sağlamayı amaçlarlar. Yani bir devletin devlet olma vasfı olan ulusal egemenlik hakkını kısmen bile olsa paylaşması için kendi çıkarına yönelik çok önemli bir durumun olması gerekmektedir. Uluslararası arenada bağımsız bir devletin dışında siyasi bir otorite yoktur, dolayısıyla bir devletin çıkarına zarar verecek, iki devlet arasındaki anlaşmazlığı çözecek veya sürdürecektir, bağımsız bir devleti belirli bir eylemi gerçekleştirmeye zorlayabilecek bir güç yoktur. Bunun yerine bazı anlaşmalar ve teamüllerden söz etmek mümkündür. Uluslararası hukuk; devletler arasındaki ilişkileri düzenleyen genel kabul görmüş ilkelerdir (Foulke, 1919:437).

En özet ifade ile uluslararası hukuk, çatışma ve iş birliği sürecinde devletler arasındaki ilişkileri düzenleyen, barışçıl bir şekilde var olmalarını sağlamak için tasarlanmış, bu devletlerin yönetici sınıflarının iradesini ifade eden, devletler tarafından bireysel veya toplu olarak uygulanan toplam kurallar bütünü olarak tanımlanabilir (Shaw, 2003: 34). Uluslararası hukuk, devlet çıkarları etrafında, devletler tarafından şekillendirildiği için tüm devletlerin ortak yararına olan konularda daha fazla anlaşma zemini oluşmuştur. Küresel iklim değişikliğini kontrol etme konusundaki mevcut çabalar buna bir örnek oluşturmaktadır.

Başlangıçta, yalnızca anlaşmalar uluslararası hukukun kaynakları olarak kabul edilirken daha sonra gelenek ve teamüller de bu kaynaklara eklenmiştir. (Shaw, 2003: 34). Uluslararası Adalet Divanı (UAD) Tüzüğü'nde yer alan ifadeye göre uluslararası

hukukun ana kaynakları, uluslararası antlaşmalar ve teamüller, genel hukuk ilkeleri, mahkemelerin kararları ve bilimsel yazılara dayanmaktadır (UAD Statue: 38).

Pakt, sözleşme, tüzük, protokol, mektupların değiştirilmesi gibi çeşitli isimleri olan anlaşmalar uluslararası hukukun en açık kaynağıdır. Bunlar, tipik olarak egemen devletler arasında yapılmaktadır. Antlaşmalar iki taraflı veya çok taraflı olabilir ve çok çeşitli konuları ele alabilir. Uluslararası alanda pek çok anlaşmadan söz etmek mümkündür ancak bazıları, uluslararası hukuku düzenleyerek sisteme istikrar getirmiştir. Buna en iyi örnek, neredeyse evrensel katılım ve kabulün söz konusu olduğu Viyana Diplomatik İlişkiler Sözleşmesi'dir. Bunun dışında geleneksel teamüller devletler arasında alışlagelmiş kuralları içermektedir. Uluslararası alanda bir anlaşma yapmak kolay değildir. Zira çok taraflı bir yasa yapma ve bunun üzerinde tarafların anlaşmasını sağlama birkaç aşamadan oluşmaktadır. Birincisi, Uluslararası Hukuk Komisyonu gibi uzman bir organ tarafından ya da imzacı devletler tarafından anlaşmanın müzakere edilmesi gerekmektedir. Bir sonraki adım, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu gibi siyasi bir organ tarafından taslak anlaşmanın kabul edilmesidir. Daha sonra, taslak anlaşma metninin kesinleştiği bir devlet konferansı gerçekleşmekte nihayetinde ise devletlerin kendi iç hukuk sisteminde antlaşmaları onaylaması gerekmektedir. Bu süreci tamamlayıp yürürlüğe giren anlaşmalar bile, yalnızca açık rıza veren devletleri rıza verdikleri sürece bağlamaktadır (Schreuer, 2000).

Tarihte coğrafi keşiflerin başlaması ile birlikte bölgesel aktörlerin dışında diğer küresel aktörler de birbirleri ile iletişime geçmiş, tarih boyunca yaşanan pek çok gelişme uluslararası hukukun kaynaklarından birisi olan anlaşmaların imzalanmasına yol açmıştır. Örneğin 7 Haziran 1494 tarihinde İspanya ve Portekiz arasında keşfedilen topraklar üzerindeki anlaşmazlıkları çözmeyi amaçlayan anlaşma, İspanya ve Portekiz arasındaki egemenlik alanlarının bölünmesine neden olmuştur. Bunların dışında elde edilen yeni topraklar, sömürgecilik yarışı, açık denizler ve ticaret başlıkları anlaşmada yer almış, anlaşma uluslararası hukuk için önemli bir referans noktası olmuştur (Atalay, 1997:120-122).

Hugo Grotius yani “uluslararası hukukun babası” ile temelleri atılan uluslararası hukuk zamanla gelişmiştir. Grotius, seküler bir bakış açısıyla din haricinde insanlar ve uluslar üzerinde doğal bir hukuk olduğunu savunmuştur (Edwards,

1970:785). Daha sonra pek çok önemli isim, uluslararası hukuk için çalışmalar yapmıştır. Örneğin Richard Zouch tüm uluslararası hukuk alanının sistematik bir araştırmasını yapmıştır. 1650 yılında bu alanda ilk el kitabı olarak kabul edilen ve içerisinde; elçiler, büyükelçiler, antlaşmalar, ittifaklar, savaş durumları barış halleri, uyuşmazlıkların çözümü, uluslararası yargı sorunları ve egemenlik hakları gibi pek çok konuyu içeren çalışmasını yayınlamıştır. Ona göre uluslararası hukuk, devlet başkanları veya egemen halklar arasındaki ilişkileri barışta veya savaşta kontrol eden yasalar bütünüdür (Phillipson, 1908:289-290).

1793 yılında Henri Grégoire tarafından kaleme alınan *Declaration Du Droit Des Gens* kitabı da temel hak ve görevlerin bir kataloğu niteliğindedir. Bunun dışında söz konusu kitap; bağımsızlık, eşitlik, egemenlik, yargılama yetkisi, içişlerine müdahale etmeme, meşru müdafaa hakkı, herkesin haklarına karşılıklı saygı, büyükelçilerin dokunulmazlığı ve *Pacta Sunt Servanda* (ahde vefa ilkesi) gibi ilkelerle ilgili kayıtları da ihtiva etmektedir (Carbone ve Schiano, 2010:2).

Uluslararası hukukun gelişimi için yukarıda değinildiği gibi pek çok teorik çalışma yapılmış olsa da, iş pratiğe döküldüğü zaman bazı sıkıntılar ortaya çıkmıştır. Anarşik uluslararası sistemde devletler, zor zamanlarda kendi çıkarları doğrultusunda hareket etmek istemiş bundan dolayı uluslararası hukukun gelişimi konusunda çaba sarf etmemişlerdir. Daha sonra yaşanan gelişmeler, güç unsuruna egemenlik ve eşitlik gibi kavramları da eklemiş, bu nedenle devletler, kendi çıkarları ile örtüşen anlaşmalara taraf olmayı kabul edilebilir olarak görmeye başlamış, çıkarlarının bir gereği olarak çeşitli konularda sözleşmeler imzalamayı kabul etmişlerdir. Tarih boyunca yaşanan pek çok kriz ve çıkar ilişkisi ve bunların çözülmesi için atılan adımlar, uluslararası hukukun gelişimine etkili olmuştur. Ulusal devletlerin uluslararası hukuka dahil olma sürecini sağlayan anlaşmalar günümüzde yerel yönetimlerin uluslararası sisteme katılımının hukuki çerçevesine de yardımcı olmuştur. Bu nedenle sistemi etkileyen uluslararası anlaşma ve belgelerin incelenmesi, bu çalışmanın ana savının hukuki zeminin anlaşılmasını sağlamaktadır.

2.2. Uluslararası Anlaşma ve Belgeler

Dünya tarihi, kayıt alınmaya başlandığı ilk günden bugüne çok sayıda önemli belge ve anlaşma ile yeniden şekillenmiştir. Bu uluslararası belge ve anlaşmalar her

ne kadar uluslararası ilişkilerin anarşik yapısı nedeniyle doğrudan tüm aktörlerin iç politikasını etkilemese de uluslararası alanda bugünkü düzenin oluşmasında bir şekilde etkili olmuştur. Bunların hepsine burada değinmek, doğal olarak mümkün değildir. Ancak, konu ile ilgili aşağıdaki başlıklarda açıklanacak olan tüm anlaşmalar kendi döneminde bir milat oluşturmuş ve gelecek nesillerin uluslararası sistemi için referans noktalarını belirlemiştir. Bugün uluslararası ilişkiler disiplinde yer alan pek çok kavram aslında bu tarihsel süreçten beslenmektedir. Ülkeler ve şehirler, tarihten gelen bu miras ile uluslararası ilişkilerini şekillendirmekte ve herkes tarafından kabul edilen uluslararası teamüller ile dış politika alanında ilişkilerini sürdürmektedir.

2.2.1. Viyana Kongresi

Viyana Kongresi ve Viyana Sözleşmeleri aslında ulus altı düzeyi ele almayan bir süreci kapsamaktadır. Bu dönemin ana aktörleri merkezî devletlerdir. Ancak bu süreç sonunda, diplomasi kavramının önemi daha iyi anlaşılmış ve barış temelli bir toplum inşası için uluslararası iş birliğinin gerekliliği keşfedilmiştir. Bu süreç dolaylı olarak, yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkileri için tarihi bir adım olarak değerlendirilebilir. Bu nedenle bu süreci anlamak bir nevi kamu diplomasisini ve yerel diplomasiyi anlamak için önemlidir.

Siyasi tarih açısından belki de en önemli gelişmelerden birisi Avrupa’da uzun süreli barışı sağlayan “Avrupa Uyumı” dönemidir. Fransız lideri Napolyon’un yayılmacı politikasından sonra, devletler arasındaki ilişkilerin savaşa yaklaştığı noktalarda duruma müdahale etmek, bir güç dengesi ile barışı sağlamak ve Avrupa’nın Napolyon sonrası yeniden inşasını tamamlamak amacıyla, Eylül 1814’ten Haziran 1815’e kadar Viyana’da müzakere edilen uluslararası konferansın temelleri Fransa ve diğer güçler arasında barışı sağlayan Birinci Paris Antlaşması ile atılmıştır. Kongrede, Almanya, İtalya ve Polonya ile ilgili bölgesel ve politik meseleler ele alınmıştır. Tüm Avrupa devletleri Viyana’ya temsilciler göndermesine rağmen beş büyük güç yani, İngiltere, Avusturya, Prusya, Rusya ve Fransa kongrenin hem gündemi üzerinde hem de verilen önemli kararlar üzerinde oldukça etkili bir kontrol sağlamıştır. Viyana Kongresi, Fransız Devrimi’nden sonra yirmi yıldan fazla süren kargaşa ve savaşın ardından Avrupa için yeni bir siyasi ve yasal düzen kurulmasını sağlamıştır. Viyana Kongresi, modern tarihin en başarılı uluslararası konferanslarından birisidir.

Kongreden çıkan kararlar, uluslararası ilişkilerde iş birliği ruhunu güçlendirmiş, Avrupa'da neredeyse yarım yüzyıl süren barışın sürekliliğine katkıda bulunmuştur. (Frucht, 2000: 136).

Napolyon'un sürgün edildiği Elbe Adası'ndan dönüşü ve savaşın yeniden patlaması ile Kongre, yarım kalmış olsa bile, ileriye dönük gündemini sürdürmeye devam etmiştir. Napolyon'un yeniden yenilmesinden sonra, 20 Kasım 1815'te İkinci Paris Barış Antlaşması imzalanmıştır. 9 Haziran 1815 tarihli Viyana Nihai Kanunu ortaya konmuştur. Buna göre; Avrupa'da güçler dengesinin yeniden kurulması ve korunması amaçlanmış, bunun yanı sıra ortak çıkarlar doğrultusunda Avrupa'da barışın sürdürülmesi için büyük güçler arasındaki iş birliği hedeflenmiştir. Kongre, uluslararası hukuk ve uluslararası iş birliğinin sağlanması için temel taşı niteliğindedir (Lesaffer, 2015).

Viyana Nihai Kanunu, uluslararası su yolları ile ilgili hareket özgürlüğü ilkesini oluşturmuş, bu ilke doğrultusunda düzen ve kontrolü sağlamak üzere Ren'de bir merkez komisyonu kurulmuştur. 1856'da Tuna Nehri için de ayrı bir komisyon oluşturulmuş daha sonra diğer bazı Avrupa nehirleri de bu kapsamda uluslararası anlaşmalara ve düzenlemelere konu olmuştur (Shaw,2003:26). Henry Dunant'ın önerisi ile 19. yüzyılın en kanlı savaşlarından biri olan Solferino Savaşı'ndaki savaş mağdurları ve silahlı şiddete karşı insani koruma ve yardım sağlamak amacıyla Uluslararası Kıızıl Haç Örgütü 1863'te Cenevre'de kurulmuştur (Lachenmann ve Wolfrum, 2016: 515). Bu durum uluslararası alanda yardımlaşma ve insani sorumluluk kapsamında ortak hareket etme düşüncesinin yaygınlaşmasını sağlamıştır.

1864 yılında gerçekleşen ilk Cenevre Konvansiyonu “*Ordularda Bulunan Yaralıların Durumunun İyileştirilmesi Konvansiyonu*” nu kurmuş; hasta ve yaralıların durumu ve gemi enkazlarına yönelik uluslararası girişimlerin başlangıcını oluşturmuştur. Buna göre yaralıların uyruğuna bağlı ayırım yapmadan tedavi etmek, bu işle uğraşan tıbbi personel ve kuruluşların dokunulmazlığını sağlamak gibi ilkeler, uluslararası hukukta yerini almıştır (Convention for the Amelioration of the Condition of the Wounded in Armies in the Field, 1864).

Bunların yanı sıra, 1865 yılında ilk uluslararası örgüt olarak değerlendirilen Uluslararası Telgraf Birliği kurulmuştur. Uluslararası haberleşme sorunlarını çözme, telekomünikasyon teçhizatını standartlaştırmak için ortak kurallar oluşturma, tek tip işletme talimatlarını yaygınlaştırma, uluslararası tarife ve işletme usullerini belirleme amacı ile kurulan bu birlik, günümüzde Uluslararası Telekomünikasyon Birliği adı altında faaliyetlerini halen sürdürmektedir (UNDP-ITU, 1995: 49).

Tüm bu faktörlerin etkisi zamanla hem kamu hem de özel uluslararası kurum ve kuruluşların sayısında ve çeşitliliğinde muazzam bir artış yaşanmasını sağlamıştır. Dolayısıyla uluslararası hukuk, bu yeni düzeni dizayn edebilmek için hızla büyümüştür.

2.2.2. Lahey Barış Konferansları

Lahey Konferansı silahsızlanma üzerine yapılan ilk konferans olması bakımından önemlidir (Evans ve Newnham, 2007:445). Bu konferanslarda; silah sınırlandırması, savaşın ortaya çıkması ile sevk ve idaresine ilişkin kurallar, kara ve deniz savaşları ile ilgili sözleşmeler, savaş mahkûmlarına muamele ve tarafsızların haklarına ilişkin kurallar ele alınmıştır (Evans ve Newnham, 2007:386).

İdealist paradigmanın da savunduğu bu silahsızlanma düşüncesi daha sonra bu konuyu içeren uluslararası anlaşmalara bir esin kaynağı olmuştur. Lahey’de kurulan Tahkim Divanı, günümüz uluslararası ilişkilerin yönetiminde oldukça etkili olan Birleşmiş Milletlerin Uluslararası Adalet Divanı’nın da öncüsü olmuştur. Pek çok kez toplanan komisyon aktörleri, ilk olarak 18 Mayıs 1899’da *“halklara kalıcı bir barış sağlamak ve askerî silahların artırılmasını aşamalı olarak sınırlamaya yönelik en etkili yöntemleri aramak”* için toplanmıştır. Toplantıda, Uluslararası Uyuşmazlıkların Barışçıl Çözümü Konvansiyonu ve 1864 Cenevre Konvansiyonu ilkelerinin deniz savaşlarına adaptasyonu, karadaki savaş yasaları ve gelenekleri, insan vücudunu kolayca genişletebilen veya değiştirebilen mermilerin kullanımının yasaklanması, boğucu zehirli gazların yayılmasına sebep olan mermilerin kullanılmasının yasaklanmasına ilişkin sözleşmelerin imzalanması görüşülmüştür. (UNIDIR, 2017;2).

15 Temmuz 1907 tarihinde gerçekleşen İkinci Lahey Barış Konferansı, uluslararası savaş hukukunu kodlamak için çok önemli bir referans noktasıdır.

Konferans ayrıca uluslararası silahsızlanmaya yönelik modern çağın açılmasını işaret etmektedir. Konferansa, bir öncekine katılmamış 21 ülke daha katılım göstermiştir. 1899 sözleşmelerini iyileştirmek, bildirileri yenilemek, deniz savaş yasaları ve gelenekleri hakkında yeni bir sözleşme hazırlamak amacıyla toplanan İkinci Lahey Konferansı sonucu gerçekleştirilen Lahey Sözleşmesi, yirminci yüzyıl boyunca silahlı çatışma durumları ile ilgili düzenlemeler yapmış, bu anlamda uluslararası hukuku destekleyerek, günümüzde de etkisini sürdüren yapının oluşmasına katkıda bulunmuştur (Higgins,1909: 58).

Birinci ve İkinci Lahey Konferanslarının, uyuşmazlıkların barışçıl çözümü, savaş kurallarını kodlama ve geliştirme gibi konularda uluslararası hukukun kurumsallaşmasına önemli katkılarda bulunmuştur.

2.2.3. Cenevre Sözleşmeleri

Lahey Barış Konferansından sonra savaş ve barış hukukunu düzenlemeye yönelik çalışmalar devam etse de yıllar içinde yaşanan gelişmeler 1914 yılında dünya üzerinde görülmemiş bir felakete neden olmuş ve I. Dünya Savaşı başlamıştır. Çok kanlı geçen Savaş, o zamana kadar uluslararası düzeni sağlamaya yönelik çalışmaların aslında ne kadar yüzeysel kaldığının bir göstergesi olmuştur. dört yıl süren bu savaşın ardından ABD Başkanı Wilson'un da etkisi ile Milletler Cemiyeti kurulmuş; barış, açık diplomasi, uluslararası iş birliği gibi kavramlar bu savaştan sonra daha çok ön plana çıkmıştır (Karabulut, 2014: 61).

Ne var ki savaş sonrası imzalanan Versay Barış Antlaşması, özellikle mağluplar açısından çok ağır maddeler içermesi nedeniyle beklenen sonuca ulaşmamış, yeni bir kaos ortamı yaratmıştır. Almanya, İtalya ve Japonya gibi ülkelerde faşist liderler iş başına geçmiş ve yeni bir savaş hazırlığına başlanmıştır (Cevizliler ve Öncü, 2013: 6). 1939 yılında patlak veren II. Dünya Savaşı ilkinin de yarattığı etkiyi aşarak tam bir insanlık dramına neden olmuştur.

Cenevre Sözleşmeleri, İsviçre'nin Cenevre kentinde imzalanan ve savaş kurallarını içeren sözleşmelerdir. 1929 Cenevre Konvansiyonunun Yaralı ve Hastaların Sahada Yardımına İlişkin Cenevre Sözleşmesi, 1907 Lahey Sözleşmesi, Cenevre Konvansiyonu İlkelerinin Deniz Harplerine uyarlanması ve 1929 Savaş

Esirlerine Muamele Sözleşmesi gibi pek çok maddeyi içeren sözleşmelerin revize edilmesi ve yeniden düzenlenmesini amaçlayan Cenevre Sözleşmeleri uluslararası hukuk açısından çok önemlidir. 12 Ağustos 1942 yılında imzalanmaya başlanan ilk Cenevre Sözleşmesinin ardından dört farklı sözleşme daha imzalanmıştır. Bu sözleşmeler aslında Savaş Mağdurlarının Korunmasına İlişkin Uluslararası Sözleşmelerin Kurulmasına İlişkin Diplomatik Konferansın bir neticesidir ve söz konusu konferansa 59 üye ülke katılmıştır. Konferans sonunda; Kara Kuvvetlerinde Vazife Alıp Sahada Yaralanan veya Hasta Olan Askerlerin Tedavisi; Deniz Kuvvetlerinde Yaralı, Hasta ve Batık Silahlı Kuvvetlerin Durumunun İyileştirilmesi; Savaş Esirlerine Davranışa İlişkin Sözleşme; Savaş Zamanında Sivil Kişilerin Korunmasına İlişkin Cenevre Sözleşmeleri gibi anlaşmaların imzalanması kabul edilmiştir (ICRC, 19-21).

2.2.4. Viyana Sözleşmeleri

Uluslararası ilişkiler disiplinde diplomasi, günümüz dünyasında önemini daha da arttıran bir kavramdır. Aktörler, diplomasi çalışmalarını kendi ulusal çıkarları doğrultusunda kendi rızası ile yürütmektedir. Bu nedenle yürütülen bu ilişkilerde bir düzen ve istikrar sağlanması gerekmektedir. Zira tarih boyunca devletler arasında bu düzenlemelerin yokluğundan dolayı büyük sıkıntılar yaşanmıştır.

18 Nisan 1961 tarihli “*Diplomatik İlişkiler Hakkında Viyana Sözleşmesi*” de bu tarz sorunlara karşı çözüm konusunda oldukça etkili olmuştur. Sözleşme ile; devletler arasında diplomatik ilişkiler ve daimi diplomatik misyonların kurulması, bir diplomatik misyonun görevleri, diplomatik ayrıcalıklar ve bağışıklar gibi konular düzenlenmiştir (BM-UNIC Turkey, 2007).

Sözleşmenin tüm bu maddeleri, devletler arasında mevcut diplomatik ilişkilerin yürütülmesinde çok önemli bir yere sahiptir. Bu nedenle anlaşmaların yapılmasının uluslararası bir standardı olması gerekmektedir. Viyana Antlaşmalar Hukuku Sözleşmeleri bir anlaşmanın ne olduğunu, nasıl yapıldığını ve nasıl yürürlüğe girdiğini, nasıl değiştirildiğini, nasıl fesh edildiğini ve nasıl işlediğini yöneten kurallar bütünüdür (Aust, 2006).

Viyana Sözleşmeleri'ne taraf olan tüm devletler mevcut ilişkilerinde bu sözleşmenin hükümlerini uygulamakla yükümlüdür. Dolayısıyla 1961 ve 1969 tarihli Viyana Sözleşmeleri günümüz uluslararası hukukunun temelini teşkil eden en önemli yapı taşlarından birisidir.

2.2.5. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi

Dünya tarihi, insanlığa yaşattığı iki büyük savaş ile pek çok drama sahne olmuştur. Hem savaş dönemlerinde hem de savaş arası dönemde insanlar hayatını kaybetmiş ve pek çok hakları gasp edilmiştir. Bu nedenle bu duruma dur demek isteyen uluslararası sistemin belirleyici aktörleri bir dizi çalışma gerçekleştirmiştir.

Savaş sonrası düzende yeniden barışı sağlamak isteyen aktörler, savaşın ortaya çıkmasının nedenlerine yoğunlaşmış, yeni bir savaşın ortaya çıkmasını engellemek için en azından Avrupa'da bir birliğin tesisinin gerekli olduğu kanaatine varmıştır. Avrupa Birliği'nin temelleri işte bu noktada atılmıştır. Geçmişte ve günümüzde uluslararası entegrasyon konusunda başarılı bir girişim olduğu kabul edilen Avrupa Birliği fikri, uluslararası hukukun gelişmesi konusuna önemli katkılarda bulunmuştur. Zira üyelik şartları arasına; uluslararası sistem içerisinde güvenliği sağlamak, barış, demokrasi ve insan haklarını geliştirmek, liberal ekonomi temelli sistemler oluşturmak, sosyal kalkınmayı sağlamak ve yoksullukla mücadele etmek gibi maddeleri eklemiştir (European Council in Copenhagen, 1993).

1949 tarihinde imzalanan Avrupa Konseyi Kanunları'na 1953 yılında yapılan güncelleme ile genel hükümler bölümüne "*İnsan Haklarını ve Temel Özgürlükleri Koruma Sözleşmesi*" başlığı eklenerek Konsey'e üye olmanın koşulu bu sözleşmenin kabulüne bağlanmıştır. Bu sözleşmede 10 Aralık 1948'de Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından ilan edilen İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin etkisinin olduğu şüphe götürmeyen bir gerçektir.

Avrupa Konseyi bu maddeyi kabul şartlarına ekleyerek; üyeleri arasında insan hakları ve temel özgürlüklerin sürdürülmesi ve korunması gerektiğini de vurgulamıştır. Zira dünyada adaletin ve barışın temeli, etkili bir siyasi demokrasi ve insan haklarının korunmasından geçmektedir. Ülkelerin temel özgürlüklere olan derin inançlarını tekrar teyit etmek, siyasi gelenekler, idealler, özgürlük ve hukukun

üstünlüğü gibi ortak değerlerin vurgulanması Avrupa Konseyi için önemlidir. Aynı şekilde bu durum bir adım sonrasında dünya genelinde daha sürdürülebilir bir uluslararası sistemin zeminini oluşturmak için de vazgeçilmezdir (European Court of Human Rights, Council of Europe, 2013: 5).

Maddeler içerisinde yaşam haklarına saygı, işkence yasağı, kölelik ve zorla çalıştırma yasağı, adil yargılanma hakkı, düşünce, vicdan ve din özgürlüğü, ölüm cezasının kaldırılması gibi başlıca konuların yanı sıra insan haklarının korunması ile ilgili pek çok madde vardır. Sözleşmeye taraf olan üyeler tarafından Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi içerisinde yer alan bir maddenin ihlali söz konusu olursa, ihlalin sorumluları Strasburg'da bulunan İnsan Hakları Mahkemesinde yargılanır (European Court of Human Rights Council of Europe, 2013).

İnsan hakları ihlali üzerine yapılan bu önleyici çalışmalar uluslararası sistem içerisinde oldukça etkili olmuştur. Hatta bireyler uyruğuna sahip oldukları devletteki tüm yargı yollarını tüketirse, bireysel olarak Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvurarak haklarını arayabilme hakkına sahiptir. Bu da sözleşmenin uygulanmasını daha etkili kılmaktadır.

2.2.6. Milletlerarası Şehirler ve Mahalli İdareler Birliği (Union Internationale des Villes, UIV)

Uluslararası ilişkilerde yerel yönetimlerin de aktör olarak var olmasının ilk adımı olarak bilinen girişim, 1913 yılında Belçika'nın Gent şehrinde toplanan Milletlerarası Şehirler Konferansı (International Congress of the Art of Building Cities and Organising Community Life) sonrasında doğmuştur. Birlik (UIV), yerel yönetimlerde demokrasiyi geliştirmek, yerel yönetimlerin çıkarlarını ulusal ve uluslararası düzeyde temsil etmek ve savunmak, yerel kararlar yoluyla yerel idarenin gelişmesi ve hizmet kalitesinin artırılmasını sağlamak, sosyo-ekonomik kalkınma için yerel yönetimleri güçlendirmek, yerel yönetimler arasında uluslararası bilgi alışverişi ve iş birliğini teşvik etmek amacıyla kurulmuştur.

Birlik, 1928'de isim değişikliğine giderek, Uluslararası Yerel Yönetimler Birliği (Union of Local Authorities, IULA) adını almıştır. Kurum, 2004 yılında merkezî Barselona'da bulunan Birleşik Kentler ve Yerel Yönetimler Teşkilatına

(United Cities and Local Administrations, UCLG) evrilmiştir. UCLG halen dünya çapında en geniş katılımlı yerel yönetimler ağı olarak faaliyetlerini sürdürmektedir.

2.3. Türkiye'nin Uluslararası İlişkilerinin Hukuki Çerçevesi

Uluslararası alanda yerel yönetimlerin uluslararası aktivizminin dünya çapında hızla büyümekte olduğu, diplomatik rutinler ve dış politika açısından önlenemez bir aktör olarak yükselmekte olduğu artık bilinen bir gerçektir. Bu gerçek uluslararası hukuk, uluslararası ilişkiler, karşılaştırmalı siyaset ve uluslararası politik ekonomide de kabul edilmekte, bu alanlarda yapılan güncellemeler ile yeni aktör olan yerel yönetimlerin kurumsal hatları daha sağlam temeller üzerine inşa edilmektedir (Cornago, 2010: 13).

Yukarıda da görüldüğü üzere çok uzun yıllar önce ve günümüzde yaşanan pek çok gelişme uluslararası hukukun oluşumunda etkili olmuş ve sistem içerisinde uluslararası ilişkileri düzenleyen pek çok yapı ve mekanizma oluşmuştur. Bazı konularda gereken karşılıklı bağımlılık anlayışının da etkisiyle uluslararası standartların oluşması için girişimler bulunmaktadır. Ancak bu girişimler bir noktada iç politik düzene göre ilerlemektedir. Yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkilerini sürdürebilmesi için ülkesinin yurt dışı ilişkilere yönelik hukuki çerçevesini bilmesi gerekmektedir.

Türkiye'nin kendi içerisinde bir yönetim düzeni mevcuttur ve bu düzen içerisinde yurt dışı ilişkilerin hukuki çerçevesi bir dizi norm ile belirlenmiş ve düzenlenmiştir. Burada bu düzenlemelere bakılmaktadır.

2.3.1. Anayasa ve Diğer İlgili Kanun ve Düzenlemeler

Türkiye'nin mevcut anayasası olan 1982 Anayasası'nda uluslararası ilişkiler ve uluslararası hukuk ile ilgili doğrudan genel bir ilke bulunmamasına rağmen bazı maddeler içerisinde uluslararası ilişkilerin hukuki çerçevesine yönelik atıflar mevcuttur. Özellikle 15, 16, 42, 90 ve 92. maddelerde bu atıfları görmek mümkündür.

1982 Anayasası'nın 15. maddesine göre;

“Savaş, seferberlik, sıkıyönetim veya olağanüstü hallerde, milletlerarası hukuktan doğan yükümlülükler ihlâl edilmemek kaydıyla, durumun gerektirdiği ölçüde temel hak ve hürriyetlerin kullanılması kısmen veya tamamen durdurulabilir veya

bunlar için Anayasada öngörülen güvencelere aykırı tedbirler alınabilir.” (T.C. Anayasası, 1982: 15).

Bu madde içerisinde konu ile en çok örtüşen ifade hiç şüphesiz olağanüstü durumlarda bile yapılan sınırlandırmalarda milletlerarası hukuktan doğan yükümlülüklerin ihlal edilmemesi ilkesidir. Zira bu madde ile Türkiye Cumhuriyeti’nin, olağanüstü zamanlardaki olağanüstü tedbirler sırasında bile uluslararası hukuktan doğan yükümlülüklerin ihlal edilmemesi teminat altına alınmıştır.

1982 Anayasası’nın 16. maddesinde ise *“Temel hak ve hürriyetler, yabancılar için, milletlerarası hukuka uygun olarak kanunla sınırlanabilir.”* (T.C. Anayasası, 1982: 16) ifadesi ile sınırlamalarda uluslararası hukuktan doğan yükümlülüklerle yine dikkat edilmesi teminat altına alınmıştır.

1982 Anayasası’nın 42. maddesinde ise eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevi konusunda bir düzenleme yapılmış, eğitim ve öğretim dilinde Türkçe’den başka bir dil kullanması yasaklanmıştır. Ancak yine aynı madde içerisinde geçen *“Milletlerarası anlaşma hükümleri saklıdır”* (T.C. Anayasası, 1982:2) ifadesi kullanılarak uluslararası ilişkiler çerçevesinde imzalanan anlaşmaların verdiği yükümlülüklerin Türkiye Cumhuriyeti’nin iç hukuku içerisinde bir takım etkiler doğurabileceği kabul edilmiştir.

Yine 1982 Anayasası’nda bulunan 90. madde, temel hak ve özgürlüklerle ilgili olarak milletlerarası anlaşmalar ile iç hukuk kuralları çatışınca, milletlerarası anlaşmaların hiyerarşik olarak üstün olduğunu düzenlemiştir. 90. maddede geçen tam ifade şu şekildedir;

“Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası antlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası antlaşma hükümleri esas alınır” (T.C. Anayasası, 1982: 90).

Anayasa’da savaş hali ilânı ve silahlı kuvvet kullanılmasına izin verme konusunda düzenleme yapan 92. maddeye göre:

“Milletlerarası hukukun meşrû saydığı hallerde savaş hali ilânına ve Türkiye’nin taraf olduğu milletlerarası andlaşmaların veya milletlerarası nezaket kurallarının gerektirdiği haller dışında, Türk Silahlı Kuvvetlerinin yabancı ülkelere gönderilmesine veya yabancı silahlı kuvvetlerin Türkiye’de bulunmasına izin verme yetkisi Türkiye Büyük Millet Meclisi’nindir. (T.C. Anayasası, 1982: 92).”

TBMM tarafından savaş ilan edilmesi ve Türk Silahlı Kuvvetlerine bağlı askerlerin yabancı ülkelere gönderilmesi gibi durumlar, milletlerarası hukukun meşrû saydığı haller ile sınırlandırılmış durumdadır.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası Türkiye Büyük Millet Meclisine uluslararası ilişkiler konusunda bir takım sorumluluklar yüklemiştir. Buna göre;

“Türkiye Büyük Millet Meclisinin görev ve yetkileri, (...) milletlerarası antlaşmaların onaylanmasını uygun bulmak (...).” (T.C. Anayasası, 1982: 87).” olarak açıklanmıştır.

Anayasa’da bulunan normlar hiyerarşisine göre en üst sırada anayasa yer alırken onu takip eden diğer norm, temel hak ve hürriyetlerle ilgili milletlerarası antlaşmalardır. Temel hak ve hürriyetlerle ilgili milletlerarası antlaşmalarının normlar hiyerarşisinde ikinci sırada yer almasının nedeni 1982 Anayasası’nın 90. maddesinde düzenlenen (Ek cümle: 7.5.2004-5170/7 Md). ifadedir. Bu maddeden anlaşılacağı üzere imzalanan bir milletlerarası antlaşma temel hak ve hürriyetlerle ilgili bir konuyu ilgilendiriyorsa iç hukukta kanunlardan daha etkili bir hal almaktadır.

Onların ardından gelen kanun, kanun hükmünde kararname ve milletlerarası antlaşmalar aynı sütun içerisinde yer almaktadır. Çünkü yine adı geçen maddeye göre: *“Usulüne göre yürürlüğe konulmuş Milletlerarası andlaşmalar kanun hükmündedir.”* denilmektedir. Anayasa’nın 104. Maddesine göre Cumhurbaşkanı, *“Milletlerarası antlaşmaları onaylamak ve yayımlamak”* yetkilerine sahiptir. (T.C. Anayasası, 1982:104).

Anayasa’nın 90. Maddesine göre *“Türkiye Cumhuriyeti adına yabancı devletlerle ve milletlerarası kuruluşlarla yapılacak antlaşmaların onaylanması, Türkiye Büyük Millet Meclisi’nin onaylamayı bir kanunla uygun bulmasına bağlıdır.”* (T.C. Anayasası, 1982: 90).

Ancak imzalanan antlaşma birkaç istisna dışında hemen yürürlüğe girmez. Çünkü yasama organı olan Türkiye Büyük Millet Meclisinin bu yasayı uygun bulması, yani “*Milletlerarası Antlaşmanın Onaylanmasını Uygun Bulma*” kanunu çıkarması gerekmektedir. Bu kanunun dayanağı ise Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın 37. maddesinde yer alan Türkiye Büyük Millet Meclisinin Görevleri başlıklı kısımdır.

Bir istisna olarak, “*Ekonomik, ticari veya teknik ilişkileri düzenleyen ve süresi bir yılı aşmayan antlaşmalar, Devlet Maliyesi bakımından bir yüklenme getirmemek, kişi hallerine ve Türklerin yabancı memleketlerdeki mülkiyet haklarına dokunmamak şartıyla, yayımlanma ile yürürlüğe konabilir.*” (T.C. Anayasası, 1982: 90). İmzalanan ve Meclis tarafından onaylanan antlaşmalar Resmî Gazete’de yayımlanır. Türkiye Cumhuriyeti’nde usulüne göre onaylanan milletlerarası antlaşmalar hakkında “*Anayasaya Aykırılık*” sebebi ile dava açılamamaktadır.

2018 yılında yapılan Anayasa değişikliğinden önce Bakanlar Kuruluna da milletlerarası antlaşmalar ile ilgili bazı yetkiler verilmiştir. 2018 yılında yapılan değişiklikten sonra;

“*Türkiye Cumhuriyeti’ni bağlayan bir milletlerarası antlaşmanın yürürlüğe girmesi için Cumhurbaşkanının onayı ve Türkiye Büyük Millet Meclisi’nin söz konusu milletlerarası antlaşmayı uygun bulunması gerekmektedir*” (30479 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, 2018:2). “*Ekonomik, ticari veya teknik antlaşmalar ise Cumhurbaşkanı tarafından doğrudan onaylanmaktadır*”. (30479 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, 2018:3).

Kuzey Atlantik Antlaşması’nın (NATO) ile yapılan antlaşmalarda iktisadi, ticari, idari ve teknik antlaşmaların yapılmasında Cumhurbaşkanı’nın yetkisi vurgulanmış;

“*Yürürlükteki Gümrük resimlerinde değişiklik yapmaya veya bu maddelerden bazılarının resmini aldirmaya veyahut muaf tutulmuş olanları umumi tarifedeki resme tabi kılmaya ve bu değişikliklerin uygulanmasına dair usul ve şartları tespit etmeye Cumhurbaşkanı yetkili kılınmıştır.*” (11425 Sayılı Kanun, 2018:7).

Bununla birlikte yine aynı maddede; “*Cumhurbaşkanının kararıyla Resmi Gazete’de yayımlanma ile yürürlüğe giren antlaşmalar yürürlüğe girdiği tarihten*

başlayarak üç ay içinde Türkiye Büyük Millet Meclisinin onayına sunulmalıdır” (11425 Sayılı Kanun, 2018:7).

2018 Anayasa değişikliğinden önce bu kanundaki asıl yetkili Bakanlar Kurulu olarak açıklansa da, yapılan değişiklikler doğrultusunda yetki Cumhurbaşkanı’na devredilmiştir.

“Dışişleri Bakanlığı, yabancı devletler ülkelerinde başkonsolosluk, konsolosluk, fahri başkonsolosluk ve fahri konsolosluklar açmaya ve büyükelçilik ve elçiliklere konsolosluk görevleri vermeye yetkilidir”. (13201 Sayılı Kanun:1969:3)

“Belirlenen kurum ve kuruluşlarla yapılan anlaşmalar müzakereler ve milletlerarası andlaşmalar, Dışişleri Bakanlığı ve diğer ilgili bakanlıklarla iş birliği dâhilinde, sorumlu bakanlık veya merci eliyle yapılır.” (13201 Sayılı Kanun:1969:1)

TBMM’nin yurt dışı ilişkileri 6.4.1990 tarihli 20484 sayılı *“Türkiye Büyük Millet Meclisi’nin Dış İlişkilerinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun”* da düzenlenmiştir. Bu kanuna göre, Türkiye Büyük Millet Meclisinin milletlerarası faaliyetlerinden başlıcaları şunlardır:

a) Türkiye Cumhuriyeti’nin üye olduğu milletlerarası kuruluşlardan, üye ülke parlamentolarının temsil edildiği organlar çerçevesinde yürütülen ilişkiler.

b) Türkiye Cumhuriyeti ile bünyesinde parlamenterlerden müteşekkil bir organ bulunan milletlerarası bir kuruluş arasında mevcut bir anlaşma gereği tesis edilmiş veya edilecek karma parlamento komisyonları çerçevesindeki ilişkiler.

c) Milletlerarası bir anlaşma ile veya böyle bir anlaşma olmaksızın kurulmuş veya kurulacak parlamento birlikleri çerçevesindeki ilişkiler.

d) Yabancı devletler parlamentolarının bir veya birkaçı ile karşılıklılık ilkesine göre kurulacak dostluk grupları ile yürütülen ilişkiler.

e) Yabancı devletler parlamentoları ile karşılıklı resmi ziyaretler.

f) Yabancı parlamentolar, hükûmetler, milletlerarası kurum, kurul veya kuruluşların parlamento üyelerinin iştirakiyle düzenleyecekleri milletlerarası toplantılar ile bunlardan Türkiye Büyük Millet Meclisi’nce düzenlenecek toplantılar.

g) *Türkiye'nin dış politikasını ilgilendiren konularda yabancı ülkelere gönderilecek özel parlamento heyetlerinin faaliyetleri.*” (20484 Sayılı Kanun, 1990:1)

Türkiye Cumhuriyeti’nde 2018 yılında yapılan anayasa ve sistem değişikliğinden sonra Cumhurbaşkanlığı bünyesinde çeşitli kurumlar ve ofisler oluşturulmuştur. Bu kurumlardan birisi de; Güvenlik ve Dış Politikalar Kuruludur.

Güvenlik ve Dış Politikalar Kurulunun dış politikaya yönelik yetkileri ise şu şekildedir:

- Türk Dış Politikasını dolayısıyla Türkiye’nin uluslararası ilişkilerine yönelik politika inhaları oluşturmak,
- Bölgesel etkinliği artırmak ve bölgesel sorunlara yönelik çözüm önerileri sunmak,
- Küresel dünya üzerinden yaşanan olayları takip etmek ve analiz ederek ilgili kurum ve kuruluşlara bildirmek,
- Göç ve göçmen sorununa yönelik küresel gelişmeleri takip etmek ve ülkenin göç politikasını yönlendirecek öneriler sunmak ve bunlarla beraber ülkenin iç güvenliğinin yanı sıra dış tehlikeleri de göz önüne alarak ülkenin güvenliğinin sağlanması için her türlü uluslararası iş birliği ve sınır yönetimini sağlamak

şeklinde sıralanmıştır (30474 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, 2018:26).

Hazine ve Maliye Bakanlığı bünyesinde oluşturulan Dış Ekonomik İlişkiler Genel Müdürlüğü;

“Türkiye Cumhuriyeti adına, yabancı devletler, uluslararası ekonomik ve mali kuruluşlar, banka ve fonlarda ülkemizi temsil etmek, bu kuruluşlarla ve bunların temsilcilik ve temsilcileri ile ekonomik ve mali konularda temas ve müzakerelerde bulunmak ve uluslararası anlaşmaları imzalamak, söz konusu anlaşmalara ilişkin her türlü işlemi yürütmek” görevine sahiptir (30474 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, 2018: 225: f).

Ticaret Bakanlığına bağlı olan Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü ise;

“(...) serbest ticaret anlaşmaları, tercihli ticaret anlaşmaları, ticari, sınai, teknik ve gümrük iş birliği anlaşmaları ve ortaklık anlaşmaları başta olmak üzere, mal ve hizmet ticareti, yatırımlar, ticaretle bağlantılı fikri mülkiyet hakları ile kamu alımlarına ilişkin ikili, bölgesel, çoklu ve çok taraflı ekonomik ve ticari her türlü anlaşmayı, gerektiğinde yurt dışında da koordinasyon sağlayarak (...) imzalamak (...),” görevine sahiptir. (30474 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, 2018:448:a).

Bunların dışında oluşturulan pek çok bakanlık, kurum ve ofis, uluslararası alanda faaliyette bulunmakta ve kendi bünyelerinde çeşitli yurt dışı ilişkiler ofisleri bulundurmaktadır.

Sonuç olarak, Anayasada, diğer kanunlar ve kararnamelerde yer alan yukarıdaki düzenlemeler, ülke olarak Türkiye’nin uluslararası sistem ile ilişkilerinin hukuki zeminini oluşturmakta, merkezî yönetimin uluslararası ilişkilerinin genel çerçevesini düzenlemektedir. Ancak, yerel yönetimlerin uluslararası veya sınır ötesi münasebetleri ile ilgili olarak Türkiye Anayasası’nda herhangi bir teminat bulunmamaktadır. Bununla ilgili olarak çeşitli kanunlar çıkarılmıştır.

2.4. Yerel Yönetim Reformu

Türkiye’de idari reform konusu yeni bir konu değildir. Zira, Türkiye uzun yıllar idari sistemin yeniden yapılanması konusunu gündemine almış, yerel yönetim reform bunun hayati bir parçası olmuştur. Türkiye’nin modernleşme sürecinde Osmanlı’nın yerini alan Türkiye Cumhuriyeti’nin kurulması, Batı’dan alınan modern hukuk sisteminin getirilmesi ve 1946’da çok partili demokratik sisteme geçiş gibi büyük dönüşümler yaşadığına şüphe yoktur. Yolsuzluk, yetersiz idari kapasite, rüşvet, hesap verebilirlik eksikliği, liyakat yerine patronaj, nepotizm ve sosyal ilişkilerin varlığı, düşük düzeyde profesyonellik, yüksek düzeyde merkezîleşmiş bürokratik yapı ve kamu hizmetlerinin sunumundaki verimsizlikler Türk kamu sistemi reformunu gerekli kılmıştır (Sözen, 2005).

Türkiye’de bir reform yapma isteği çok uzun bir geçmişe dayanmakla birlikte, bu isteğin uzun yıllar gerçekleştirilememiş olduğu görülmektedir. 2000’li yıllarda başlayan reform sürecinde bazı sıkıntılar yaşanmıştır. Bu sıkıntıların en önemli sebebi, siyasi alanda hedeflenen reformların aslında amaçladığı değişimlerin göz ardı edilmesi

ve eleştirmesinden kaynaklanmıştır. Sadece siyasi aktörler değil aynı zamanda sivil toplum örgütleri ve meslek kuruluşları da bu konuya olumsuz bakmışlardır. Bununla birlikte siyasi aktörlerin reform amacından kimi zaman uzaklaştığı söylenebilir. Tüm bunları da göz önüne tutarsak ülke içinde yaşanan parti kapatma sorunları, Ergenekon davaları gibi konular ve sorunlar reform sürecini yavaşlatmıştır (Dinçer, 2015: 29-32).

Son yıllarda Türkiye ekonomik, siyasi ve sosyal alanlarda çok önemli değişiklikleri hayata geçirmiştir. Siyasi istikrarın varlığı, mevcut iktidarın Türkiye'yi küresel dünyaya dâhil etme politikası, sivil toplumun artan önemi gibi son gelişmeler ülke açısından olumlu bir grafik çizmiştir. Türkiye'nin AB ile gerçekleştirdiği katılım müzakereleri, kamu yönetiminin yeniden yapılandırılması açısından önemli etkiler yaratmıştır. Bu nedenle, diğer birçok alanda olduğu gibi, idari reform açısından da AB önemli bir değişim için itici güç olmuştur. 3 Kasım 2002 tarihinde yapılan genel seçimler sonucunda iktidara gelen AK Parti, hükûmet programında ve Acil Eylem Planı'nda idari reform konusuna ivme kazandırmış ve hükûmet, iddialı bir reform programı uygulamaya koymaya çalışmıştır. Sonuç olarak, kamu idaresini ve yerel yönetimleri yeniden yapılandıran bir dizi kanun çıkarma girişimi gündeme gelmiştir. Yasa değişiklikleri, özellikle yerel yönetimlerin yeni statüsü ve merkezî hükûmetin yetkileri ile ilgili olanlar başta olmak üzere pek çok değişim içermiştir (Sözen, 2005).

Ak Parti, reform sürecinin amacını, *"etkili, katılımcı, adem-imerkeziyetçi ve şeffaf kamu yönetim sistemi"* olarak belirlemiş ve üç aşamalı bir reform stratejisi tasarlamıştır: Kamu yönetimi sisteminin ilkelerini, yerel yönetim kanunlarını ve kamu personeli rejiminin değiştirilmesi. Bu amaçlar doğrultusunda çıkarılan kanunlar ve Cumhurbaşkanlığı kararnameleri ile kamu idaresi ve kamu hizmeti sisteminin yeniden yapılması gerçekleşmiştir ki bu çok önemli bir adımdır. Kamu hizmeti sistemindeki değişikliklerin, idarenin siyasallaşmasını daha da artmış olduğu fikri ön plana çıkmıştır (Tan, 2018: 88).

Aslında yerel yönetimler ile merkezî hükûmet arasındaki ilişkinin merkezî veya ademimerkeziyetçi olması sık sık tartışılan bir konudur. Üniter bir hükûmet sisteminde merkezî hükûmet, yerel yönetimlerle bir dizi istişare sürecinden geçse bile nihai karar vericidir (Göymen ve Sazak, 2014). Türkiye'de iki tür ademimerkeziyet birimi bulunmaktadır. Birincisi, tek bir konuya hizmet veren (üniversiteler ve devlete

ait şirketler) işlevsel birimlerdir. Diğer ademimerkeziyet birimi ise sınırlı bir coğrafi alanda çoklu konuya hizmet eden birimleri içermektedir. Bu birimler yerel yönetimlerdir (Göktolga ve Ekici, 2016: 111).

Avrupa Birliği Yerel Yönetimler Özerklik Şartı, Avrupa uyumu gibi süreçlerin yanında son yıllarda yaşanan gelişmeler, merkezî yapıya sahip olan Türkiye'deki yerel yönetimlerin ademimerkeziyetçi bir yapıda olması gerektiği hissini uyandırmıştır (Güler, 2000: 29).

Merkezî yönetim ile yerel yönetim arasındaki münasebetlerde ana kavramlar yerel özerklik ve idari vesayettir. Yerel özerklik, *"yerel kamu hizmetlerinin yerel yönetimler tarafından kanunlar çerçevesinde serbestçe yerine getirilmesi hakkı"* olarak tanımlanabilir (Bayrakçı, 2014:21-27).

Yerel yönetimler, bireylerin serbestleştirilmesi ile toplumun ve hükûmetlerin demokratikleşmesinin başladığı birincil kurumlardır. Bu nedenle yapılan kamu reformu ile yerel yönetimlerin daha insan temelli ve özgür olması sağlanmıştır (Göktolga ve Ekici, 2016: 125).

Çağdaş ve küreselleşmiş dünyada, "karşılıklı bağımlılık" terimi sıklıkla kullanılmaktadır. Terim, ayrıca dünya siyasetinde devletler dâhil tüm aktörlerin olduğu kadar devlet dışı aktörlerin de birbirine bağımlı olduğu bir durumu ifade etmektedir. Karşılıklı bağımlılık altında devletler ve diğer ulusötesi aktörler de olmak üzere tüm aktörler, aralarındaki bağı, hem iş birliği hem de rekabet noktasında sürdürmektedir. Karşılıklı bağımlılıkta, aktörler arasında yaşanan gelişmeler birbirlerini doğrudan veya dolaylı olarak etkilemektedir. Aktörler birbirlerinin politikaları ve eylemleri üzerinde derin bir etkiye sahiptir. Karşılıklı bağımlılık, artan bağların bir sonucu olarak, ulus-ötesi aktörlerin karşılıklı olarak bağımlı olduğu, birbirlerinin eylemlerine karşı savunmasız ve birbirlerinin ihtiyaçlarına duyarlı hale geldiği karmaşık yolları vurgulayan bir teoridir. Bu teorinin ekonomik, siyasi veya başka boyutları vardır ve aktörler arasında barış ve iş birliği sağlayabilir. (Rana, 2015: 291).

İşte tam da bu noktada yerel yönetimlerle merkezî hükûmet arasındaki ilişkinin merkezîyetçi ya da ademimerkeziyetçi olması tartışmalarında üçüncü bir yoldan

bahsetmek mümkündür. Yerel yönetimler ile merkezî hükûmet arasındaki ilişki şüphesiz karşılıklı bağımlılığa dayanmalıdır. Zira yerel yönetimler, merkezî hükûmetin dış politikasını ilmek ilmek işleyerek altyapıyı oluşturmali sonrasında hükûmet bu politikayı tamamlamalıdır. Yine aynı şekilde şehir pazarlamasının getirdiği artılarının ülkenin gelişimine katkı sağlaması kaçınılmazdır. Bu nedenler taraflar arası ilişkilerde, kimin daha özgür kimin daha etkin olduğunu tartışmak yerine ortak bir konumda buluşmak ülke için daha makul bir yoldur. Sonuç olarak Türkiye’de yerel yönetimler ile merkezî hükûmet arasındaki süreci 3 yola ayırmak mümkündür. 1939-2002: merkezîyetçi bir yapı, 2002-2010 daha ademimerkeziyetçi bir yapı ve günümüze kadar olan süreç karşılıklı bağımlılığın arttığı dönem olarak özetlenebilir.

Sadece yerel yönetimler ve merkezî hükûmet arasında değil aynı zamanda yerel yönetimlerin oluşturdukları birlikler dâhil uluslararası aktörler arasında da karşılıklı bağımlılık vardır. Örneğin yerel yönetimlerin uluslararası alanda temsilini sağlayan önemli kuruluşlar genellikle bölge sekreterlikleri yoluyla hizmet vermektedir. Her bölge sekreterliğinin kendine özel bir bütçesi bulunmaktadır. Bu nedenle bölge sekreterlikleri hem aidatlarını arttırmak hem de daha üst bir temsil sağlamak için şehirlere bağımlıdır. Aynı şekilde şehirlerde, bölge sekreterlikleri vasıtasıyla uluslararası toplum içerisinde daha etkin olma şansına sahip olurlar. Karşılıklı bağımlılık teorisi burada da geçerlidir.

2003 yılından 2005 yılına kadar olan reformlar, çağdaş eğilimlere göre kamu yönetimi sisteminin yapısal değişiklikler ile ilgilidir. Reform sürecinin ilk aşaması yerel yönetimlere, demokratik ademimerkeziyetçilik ilkeleri doğrultusunda daha fazla takdir yetkisi vermeyi ve vatandaşlara karşı aşağıya doğru hesap verebilirliği artırmayı amaçlamıştır. İkinci aşaması, ilk reform safhasının bir sonucu olarak kamu yönetim sisteminde ortaya çıkan çelişkileri ve tepkileri düzeltmekle ilgili olmuştur. Çıkarılan kanunlar ile yeni büyükşehir ve ilçe belediyeleri kurulmuş, büyükşehir belediyelerinin belediye hizmet alanını genişletilmiş, büyükşehir belediye yetki alanlarındaki İl Özel İdareleri kaldırılmış ve köyler belediyelerin mahalleleri haline getirilmiştir tüm bunlarla beraber illerin görevleri daha da arttırılmıştır (Yılmaz ve Güner, 2017:230).

Yapısal reformlar dâhilinde; Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu (2003), Büyükşehir Belediyesi Kanunu (2004), İl Özel İdare Kanunu (2005), Belediye Kanunu

(2005), Yerel Yönetimler Birlikleri Kanunu (2005), Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanun (2006), Hükûmetler Arası Devir Hisselerinin İl Özel İdareleri ve Belediyeler Arasında Tahsisi Hakkında Kanun (2008), İlçe Kuruluş Kanunu Büyükşehir Belediye Sınırları İçerisindeki Belediyeler (2008), Büyükşehir Belediyeleri Kanunu (2014) gibi kanunlar çıkarılmıştır. Tüm bu kanunlar; kamu yönetim sisteminde yapısal değişiklikler yapmış, yerel yönetimler için artan mali ve idari özerklik sağlamıştır (Tan, 2018: 92).

Yerel Yönetim reformu ile belediyelerin görevleri daha çok artmıştır. Bu kapsamda Konya Büyükşehir Belediyesinden örnek vermek gerekirse, Belediye, Reformdan sonra Meclis’inde yer alan üye sayısını yaklaşık 5 kat artırmıştır. Bununla beraber çalışan sayısı da artmıştır. Hizmet alanının genişlemesi ile birlikte yapılacak olan işler de artmıştır (Usta, Akman ve Kocaoğlu, 2018:243).

2007 yılında İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti Hakkında Kanun çıkarılmıştır. Bu kanun ile 2010 yılında Avrupa Kültür Başkenti olarak hazırlamak, organizasyonları düzenlemek ve Avrupa Kültür Başkenti Ajansının kurulması için çalışmalar yapılması gerektiği vurgulanmıştır (T.C Kalkınma Bakanlığı Yerel Yönetimler Özel İhtisas Komisyon Raporu 2023, 2014: 12). Bu önemli bir gelişmedir.

Ayrıca artan sorumluluklar dâhilinde hizmet sunumunda aksaklıkların yaşanmaması için yurt dışı ilişkiler yoluyla tecrübe paylaşımı yapılması gündeme gelmiştir. Tüm bu yasal düzenlemeler yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkilere yönelmesi için daha fazla olanak yaratmıştır.

2.5.Yerel Yönetimlerin Yurt Dışı İlişkilerinin Hukuki Çerçevesi

Türkiye Cumhuriyeti 1982 Anayasası’na göre;

“Türkiye, merkezî idare kuruluşu bakımından, coğrafya durumuna, ekonomik şartlara ve kamu hizmetlerinin gereklerine göre, illere; iller de diğer kademeli bölümlere ayrılmaktadır” (TC Anayasası, 1982:126).

Buradan hareketle, Türkiye’de idari yapı; merkezî idare, mahallî idare (yerel yönetimler) ve diğer kamu tüzel kişilerinden oluşan bir yapı şeklindedir. (TC Anayasası, 1982:126). Türk Anayasası’nda yerel yönetimin özerkliğine ilişkin

herhangi bir hüküm bulunmamaktadır. Anayasa’da olmasa da, Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı’nda “*mali ve idari özerklik*” terimleri ortaya çıkmaktadır. Yerel yönetim yasalarının yanı sıra, bu kurumların idari ve mali özerkliğe sahip olduklarını açıkça ifade edilmiştir ve bu kurumlar kamu tüzel kişiliği statüsündedir. Karar organları seçmen tarafından seçilen yerel yönetimler, sistem içerisinde önemli bir rol oynamaktadır. Türk Yerel İdare Mevzuatı için en önemli kavram idari vesayettir. İdari vesayet, merkezî idarenin yerel yönetim üzerindeki kontrol ve denetimlerini ifade etmekte ve iktidarın sistem üzerindeki baskın rolüne işaret etmektedir. Türk Anayasası’nın 127. maddesi, bu yetkiyi şu şekilde açıklamıştır;

“Merkezi yönetim, yerel hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun olarak çalışmasını sağlamak, kamusal hizmeti tesis etmek, kamu yararını korumak ve halkı güvence altına almak yerel ihtiyaçları doğru bir şekilde karşılamak amacıyla yasa ile belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde yerel yönetimler üzerinde idari vesayet yetkisine sahiptir.” (TC Anayasası, 1982: 127)

Ulus devletler altında varlığını devam ettiren yerel yönetimler, istedikleri her şeyi yapmakta özgür değildirler. İktidarı ancak başkalarının kendileri için izin verdiği yasal çerçeveler içinde kullanabilmektedirler. Yurt dışı ilişkilerin nasıl yürütüleceği de bu şekilde belirlenmiş yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkilerinin hukuki çerçevesi merkezî yönetim tarafından çizilmiştir.

Geleneksel olarak, yerel yönetimlerin uluslararası hukukunun sınırları doğrudan merkezî hükûmetler tarafından belirlenmektedir. Üniter sistemlerde yerel yönetimler, her konuda devlete bağlı olan faktörlerdir. Eyalet sisteminde eyaletler, bazı konularda merkezden ayrı karar verme kabiliyetine sahip olabilmektedir. Ülkelerin sahip oldukları sisteme göre çeşitlilik gösteren bu durum, yerel yönetimlerin hareket alanını ve sınırlarını belirlemektedir. Türkiye’de ise devlet hizmetlerinin yerel olarak sunulmasını üstlenen yerel yönetimler, tam bir özerkliğe sahip değildir bu nedenle kabiliyetleri kanunlarca belirlenmiştir.

2000’li yıllarda başlayan ve AK Parti iktidarı ile devam eden süreçte yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkileri çeşitlenmiş ve gelişme kaydetmiştir. Bu gelişmelerin içerisinde; iki belediyenin sorunlarını beraberce çözümlemek ve zaman içinde daha

yakın ve dostane ilişkiler kurmak için ortaklaşa hareket etmek üzere kurdukları kardeş şehir ilişkileri göze çarpmaktadır. Kardeş şehir ilişkilerinin yanı sıra yerel yönetimler uluslararası örgütlere de üye olabilmektedir (Demirtaş, 2016: 161).

Yerel yönetimler, ülkenin belirli idari-bölgesel biriminin nüfusunu doğrudan temsil eden özel seçilmiş organlar tarafından yürütülen yerel işlerin yönetim sistemidir (Vodyanitskaya, 2016: 2). Türkiye Cumhuriyeti idare teşkilatı altında bulunan yerel yönetimler, yurt dışı ilişkilerinde kullandıkları kanallar ile yurt dışı ilişkilerini yönlendirmektedir. Kardeş şehir ilişkileri, uluslararası örgütlere üyelik, yurt dışı ziyaretlerinde ülkeyi ve şehirleri temsil etmek, insani yardım ya da hibe yapmak, sivil halk içerisinde yabancı uyruklu insanlar ile ortak yaşam kültürünün gelişmesi için çeşitli organizasyonlar düzenlemek yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkilerinin ana çerçevesini oluşturmaktadır.

Yerel yönetimlerin hareket alanını düzenleyen yapı en temelde iç politikadır. İç politikada yaşanacak bir değişim son yıllarda yaşanan gelişmelerin bir anda geriye gitmesine ya da durmasına neden olabilmektedir. İç politikanın bu etkilerinin yanında dış politika da yerel yurt dışı faaliyetlerin işleyişinde önemli bir role sahiptir. Devletler ve onun görevlendirdiği dış ilişkilerle yetkili ve etkili birimler diplomasi ve politika yaparken en büyük biriminden en küçük birimine kadar aynı dili kullanmalı ve aynı doğrultuda hareket etmelidir. Arada yaşanan en ufak bir iletişim bozukluğu ya da farklı yönlü düşünce açıklamaları, devletleri dış politikada zora sokabilir. Bu nedenle de Dışişleri Bakanlığı bu etkin hareket mekanizmasını sağlamak için çeşitli çalışmalar yapmakta ve aktörlerin sınırlarını belirlemektedir.

Dışişleri Bakanlığı, yerel yönetimleri yurt dışı ilişkiler konusunda bazı tedbirlere tabii tutmaktadır. Mesela yerel yönetimlerin, Çevre ve Şehircilik Bakanlığına bağlanmadan önce herhangi bir devletin bir şehri ile kardeş şehir ilişkisi başlatmak, uluslararası örgütlere üye olmak, ya da diğer ülkelerin büyükelçilerini veya görevlilerini ağırlamak için İçişleri Bakanlığı aracılığıyla Dışişleri Bakanlığından onay almaları gerekmektedir. (3335 sayılı Uluslararası Nitelikteki Teşekküllerin Kurulması Hakkında Kanun, 1987). Günümüzde yerel yönetimler genel olarak merkezî hükûmet ile ilişkilerini Çevre ve Şehircilik Bakanlığı üzerinden ilişkilerini

yürütse de Dışışleri Bakanlığının hemen her konuda olumlu görüş vermek şeklindeki etkisi halen devam etmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nda yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkileri ile ilgili net bir ifade yer almamaktadır. Yerel yönetimler arası ilişkileri düzenleyen temel kanun 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu'dur. 5355 Sayılı Mahallî İdare Birlikleri Kanunu;

“Mahallî idarelere rehberlik etmek; mahallî idareler arasında yardımlaşma ve iş birliğini, teknik ve idarî deneyim bilgi değişimini teşvik etmek; iyi uygulama örneklerinin yaygınlaşmasına yardım etmek konularında da faaliyette bulunabilir” (5355 Sayılı Mahallî İdare Birlikleri Kanunu, 2005)

İfadesini kullanarak mahalli idarelere yani belediyelere kendi aralarında ulusal düzeyde birlik kurulması konusunda izin vermiştir. ve bir meclis kararı ile bunu yapmak mümkündür. Yine aynı Kanun'a göre kurulan mahallî idarelerin uluslararası düzeyde ele alınması durumunda ilişkiler kapsamdan çıkarak 3335 sayılı Uluslararası Nitelikteki Teşekküllerin Kurulması Hakkında Kanun'a göre kurulmuş uluslararası teşekkül statüsüne girmektedir.” (5355 Sayılı Mahallî İdare Birlikleri Kanunu, 2005)

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, kanunlar, genelgeler ve diğer belgeler merkez ve yerel yönetimlerin gerçekleştirdiği yurt dışı ilişkilerin çerçevesini düzenlemektedir. Türkiye'de yerel yönetimler, her alana hitap eden ve çok çeşitli maksatlara sahip olan pek çok küresel kuruluşa üye olmaktadır. Zira bu durum yaşadığımız dünyanın hareketliliği içinde kaçınılmaz olarak ortaya çıkmaktadır. Sadece devletler değil aynı zamanda devlet mekanizması içerisinde örgütlenmiş diğer aktörlerin de uluslararası anlamda aktif olması hem ülkenin uluslararasılaşması hem de şehirlerin markalaşması için hayati önem taşımaktadır (Akman, 2017:501).

1987 tarihli 3335 Sayılı Uluslararası Nitelikteki Teşekküllerin Kurulması Hakkında Kanun'da yer alan ifadeye göre, *“Kamu kurum ve kuruluşları da Dışışleri Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle Bakanlar Kurulunca izin verildiği takdirde, birinci fıkradaki amaç doğrultusunda faaliyet gösteren kendi konularıyla ilgili uluslararası birlik, federasyon veya benzeri teşekküllere iştirak edebilirler.”* (3335 sayılı Uluslararası Nitelikteki Teşekküllerin Kurulması Hakkında Kanun, 1987).

Görüldüğü üzere bu madde ile yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkilerinin niteliği belirtilmiş ve sınırları çizilmiştir. Devletin şehirlerdeki eli kolu olan yerel düzeye hitap eden bu aktörler uluslararası alanda yaptıkları faaliyetlerde bazı kurallara uymak zorundadırlar.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nda *Yurt Dışı İlişkileri* başlıklı 74. maddede yer alan ifade şu şekildedir,

“Belediye, belediye meclisinin kararına bağlı olarak görev alanıyla ilgili konularda faaliyet gösteren uluslararası teşekkül ve organizasyonlara, kurucu üye veya üye olabilir.

Belediye bu teşekkül, organizasyon ve yabancı mahallî idarelerle ortak faaliyet ve hizmet projeleri gerçekleştirebilir veya kardeş kent ilişkisi kurabilir. Birinci ve ikinci fıkra gereğince yapılacak faaliyetlerin, dış politikaya ve uluslararası anlaşmalara uygun olarak yürütülmesi ve önceden Çevre ve Şehircilik Bakanlığının izninin alınması zorunludur.” (5393 sayılı Belediye Kanunu, 2005)

Belediye Kanunu, yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkilerde rol almasının önünü açarken bu konu hakkında Belediye Meclisini yetkili kılmıştır. Merkezî yönetim, bu faaliyetleri denetim altında tutmak adına yerel yönetimler için izin gerektiğini Kanun maddesinde açıkça belirtmiştir.

Yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkileri ile alakalı belediyenin giderlerini sağlamak için de madde bulunmaktadır. Belediye Kanunu, belediye giderlerini şu şekilde açıklamıştır;

“Yurt içi ve yurt dışı kamu ve özel kesim ile sivil toplum örgütleriyle birlikte yapılan ortak hizmetler ve proje giderleri” (5393 sayılı Belediye Kanunu, 2005).

Bu madde de belediyelerin yurt dışı ilişkilerinin maddi yönü için hukuki zemin oluşturmaktadır.

1173 sayılı Milletlerarası Münasebetlerin Yürütülmesi ve Koordinasyonu Hakkında Kanun'un 1. maddesine göre,

“Milletlerarası Hukuk ve Anayasa gereğince Cumhurbaşkanının (...) yetkileri saklı kalmak kaydıyla, Türkiye Cumhuriyetinin yabancı devletlerle, bunların

temsilcilikleri ve temsilcileri ile, milletlerarası kurullarla, bunların temsilcilikleri ve temsilcileri ile, müteakıp bentler ve maddeler hükümleri saklı kalmak kaydıyle, temas ve müzakereleri Dışışleri Bakanlığı eliyle, ilgili bakanlıklarla iş birliği yapmak suretiyle yürütölür ve yabancı devletler ve milletlerarası kurullarla Anayasa'nın 65 inci maddesi anlamındaki milletlerarası andlaşmaları da, yine diğler bakanlıklarla iş birliği dâhilinde aynı Bakanlık eliyle yapılır.” (1173 sayılı Milletlerarası Münasebetlerin Yürütölmesi ve Koordinasyonu Hakkında Kanun, 1969)

Bu maddeden anlaşıldığı kadarıyla her türlü uluslararası eylemde Dışışleri Bakanlığına bilgi verme zorunluluğu vardır. Yerel yönetimler de aynı şekilde bu yükümlölüğü yerine getirmelidir. Yasalarla çizilen bu sınırlardan da anlaşılaçağı üzere hem İçişleri Bakanlığı hem Dışışleri Bakanlığı hem de Çevre ve Şehircilik Bakanlığı her türlü eylemi denetimi altında tutmaktadır.

21.04.2021 tarihinde Çevre ve Şehircilik Bakanlığına bağı Yerel Yönetimler Genel Müdürlölüğünün yayınlamış olduğı Genelge, belediyelerin “yurt dışı çıkışları” ile ilgili olarak yayınlanmış ve görevlendirmelerin temel kurallarından bahsetmiştir;

1. Belediyelerin bütçelerinden kendi görev ve hizmet konuları dışında harcama yapılamayacağından, görev ve hizmetle ilişkisi olmayan konular için yurt dışı görevlendirme yapılmayacaktır.

2. Görevlendirmeler; azami tasarruf ilkelerine uygun olarak, asgari sayıda personel ve asgari süreler için yapılacaktır

3. Görevlendirmeler için belediye meclisinden karar alınacaktır.

4. Toplantı, kongre, seminer, panel vb. organizasyonlar ile kardeş şehir ilişkileri nedeniyle yapılacak görevlendirmelerde, organizasyonu düzenleyen kuruluş (belediye, belediye birliği veya uluslararası kuruluş vb). veya resmi makamlar tarafından yapılmış davet yazıları aranacaktır.

5.Yurt dışı görevlendirmeler ve temaslar hakkında belediye meclisine ilk toplantıda bilgi verilecektir.

6. Görevlendirilen personele 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümlerine göre harcırah (yol+yevmiye) giderleri dışında herhangi bir ödeme yapılmayacaktır. (Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Genelgesi, 2021).

İçişleri Bakanlığının yayınlamış olduğu eski bir genelgeye göre;

“Belediyeler, belediye meclisinin kararına bağlı olarak görev alanıyla ilgili konularda faaliyet gösteren uluslararası teşekkül ve organizasyonlara kurucu üye veya üye olmada veya yabancı mahallîdarelerle ortak faaliyet ve hizmet projeleri gerçekleştirme veya kardeş kent ilişkisi kurmada önceden izin alacaklar ve aşağıda belirtilen bilgi ve belgelerle müracaat edeceklerdir:

a)Yurt dışındaki bir belediye ile kardeş kent ilişkisi kurulmasında ilgili belediye meclisinin kararı, kardeş kent ilişkisi kurulacak olan kent hakkında bilgi ve kardeş kent ilişkisinden beklenen faydaların neler olduğu, kardeş kent ilişkisi kurulurken kardeş kent protokolleri de imzalanacaksa ilgili protokollerin metni,

b)Uluslararası kuruluşlara üye olunacaksa, ilgili belediyenin meclis kararı, üye olunacak uluslararası kuruluşun ana statüsünün tam metni ile tasdikli Türkçe çevirisi, üyelikten beklenen faydalar, üyelikle bir katılım payı veya aidat ödenecek ile miktarı ile belediyenin en son kesin hesap özeti.

c)Uluslararası kuruluşlarla birlikte eğitim ve kültür faaliyetleri yürütülmesi ve festivaller düzenlenmesi halinde, uluslararası kuruluş hakkında bilgi ve ilgili belediyenin meclis kararı.

Belediye başkanları ve belediyeyi temsil eden heyetler, yurt dışındaki faaliyetlerini, devletin dış politikasına ve uluslararası anlaşmalara uygun olarak yürüteceklerdir, Ayrıca yurt dışına çıkış amacı, süresi ve program hakkında Bakanlığımıza iletmek üzere önceden ilgili valiliğe bilgi verilecektir.

Yurt içindeki belediyeler arasında kardeş kent ilişkisi ilgili belediyelerin karşılıklı meclis kararları ile kurulabilecektir.” (5272 ve 5216 sayılı Kanunların Uygulanması Hakkında Genelge, 2005)

Ayrıca tüm bu işlerin yürütülmesi için İçişleri Bakanlığı Devlet Personel Başkanlığı, 22.02.2007 tarihinde çıkarılan Yönetmelik ile Belediyelerin kadrolarına

Dış İlişkiler Daire Başkanlıklarının da dâhil edilmesinin önü açılmıştır. (Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahallî İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik'te Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik, 2007)

Güncel olarak kullanılan Belediye Kanunu madde 18'e göre,

“Yurt içindeki ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığının izniyle yurt dışındaki belediyeler ve mahallî idare birlikleriyle karşılıklı iş birliği yapılmasına; kardeş kent ilişkileri kurulmasına; ekonomik ve sosyal ilişkileri geliştirmek amacıyla kültür, sanat ve spor gibi alanlarda faaliyet ve projeler gerçekleştirilmesine; bu çerçevede arsa, bina ve benzeri tesisleri yapma, yaptıрма, kiralama veya tahsis etmeye karar vermek” (5393 sayılı Belediye Kanunu, 2005)

Belediye Meclisinin görevlerinden sayılmıştır.

Merkezî hükûmetin iç hukukta, yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkileri ile ilgili düzenlediği daha pek çok kaynak bulunmaktadır. Bu kaynakların birçoğu Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı ile garantiye alınmıştır. 15 Ekim 1985'te Avrupa Konseyi tarafından kabul edilen Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı, tüm demokratik devletler tarafından evrensel olarak kabul edilen yerel yönetimin genel bir tanımını vermektedir. Yerel yönetimler; yasalar çerçevesinde, kamu işlerinden önemli bir payını kendi sorumluluğu altında tutan ve yerel halkın çıkarları doğrultusunda düzenleme ve yönetme hakkına sahip olan kurumlardır. Avrupa Konseyi'nin çalışmaları çerçevesinde kabul edilen Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı 1 Eylül 1988 tarihinde yürürlüğe girmiştir ve Avrupa devletleri arasındaki çok taraflı ilk uluslararası hukuk belgesidir. Bu belge devletin il, ilçe düzeyinde örgütlendiği aktörlerin görev ve yeterliliğini açıklamakta ve adından da anlaşılacağı üzere bir özerklik tanımaktadır (Mengi, 1998: 29). Türkiye, Avrupa Yerel Yönetimler Şartını kabul ederken bu özerklik konusunda bazı çekinceler koymuştur. Bu çekinceler nedeniyle Türkiye'de bulunan yerel yönetimler dünyadaki diğer benzerlerinden ayrı olarak daha katı bir denetleme mekanizmasına tabidir (Acar, 2019: 286).

Türkiye'nin koyduğu çekinceler şu şekildedir,

Madde 4/6: “Yerel makamları doğrudan ilgilendiren tüm konulara ilişkin planlama ve karar alma süreçleri içinde, kendileriyle olanaklar ölçüsünde zamanında ve uygun biçimde danışılacaktır.”

Madde 6/1: “Kanunla düzenlenmiş daha genel hükümlere hâlel getirmemek koşuluyla, yerel makamlar kendi iç idari örgütlenmelerini, bunları yerel ihtiyaçlarla uyumlu kılmak ve etkin idare sağlamak amacıyla, kendileri kararlaştırabileceklerdir.”

Madde 7/3: “Yerel olarak seçilmiş kişilerin görevleriyle bağdaşmayacak işlev ve faaliyetler kanunla veya temel hukuki ilkelere göre belirlenir.”

Madde 8/3: “Yerel makamların idari denetimi, denetleyen makamın müdahalesinin korunması amaçlanan çıkarların önemiyle orantılı olarak sınırlandırılmasını sağlayacak biçimde yapılmalıdır.”

Madde 9/4: “Yerel makamlara sağlanan kaynakların dayandığı malî sistemler, görevin yürütülmesi için gereken harcamalardaki gerçek artışların mümkün olduğunca izlenebilmesine olanak tanımaya yetecek ölçüde çeşitlilik arzetmeli ve esneklik taşımalıdır.”

Madde 9/6: “Yeniden dağıtılan kaynakların yerel makamlara tahsisinin nasıl yapılacağı konusunda, kendilerine uygun bir biçimde danışılacaktır.”

Madde 9/7: “Mümkün olduğu ölçüde, yerel makamlara yapılan hibeler belli projelerin finansmanına tahsis edilme koşulu taşımayacaktır. Hibe verilmesi yerel makamların kendi yetki alanları içinde kendi politikalarına ilişkin olarak takdir hakkı kullanmadaki temel özgürlüklerine hâlel getirmeyecektir.”

Madde 10/2: “Her Devlet, yerel makamların ortak çıkarlarının korunması ve geliştirilmesi için birliklere üye olma ve uluslararası yerel makamlar birliklerine katılma hakkını tanıyacaktır.”

Madde 10/3: “Yerel makamlar, kanunla muhtemelen öngörülen şartlar dahilinde, başka devletlerin yerel makamlarıyla iş birliği yapabilirler”

Madde 11: “Yerel yönetimler kendi yetkilerinin serbestçe kullanımı ile anayasa veya ulusal mevzuat tarafından belirlenmiş olan özerk yönetim ilkelerine riayetini

sağlanması amacıyla yargı yoluna başvurma hakkına sahip olacaklardır.”
(06/08/1992 tarihli ve 92/3398 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı)

Geçmişte koyulan bu çekinceler, Türkiye’nin yaşadığı sorunlar için bir önem olarak düşünülebilir. Ancak ilerleyen zaman ile birlikte çekince koyulan bazı maddelerin hâlihazırda yerel yönetimler tarafından kullanıldığı söylenebilir.

Büyükşehir belediyeleri ve diğer belediyeler hukuki sınırlar kapsamında yurt dışı ilişkilerini yürütmekte kardeş şehir ilişkileri ve uluslararası örgütlere üyelik konusunda oldukça aktif bir rol izlemektedir. Hiç şüphesiz bu durum küreselleşmenin getirdiği etki ile daha çabuk kalkınma ve markalaşma isteğinden kaynaklanmaktadır. Belediyeler, sorumluluklarını yerine getirirken iş birliği yoluyla sistemin etkin çalışmasını sağlamak ve şehir pazarlaması yaparak şehirlerine daha fazla turist çekmek, tanınırlığını arttırmak için uluslararası iş birliği konusunda oldukça isteklidir. Bu ilişkiler belediye çalışanlarının da bilgi birikimini artırmak ve nitelikli insan açığı konusunda bir tür gelişim gösterilmesini sağlamaktadır. Büyümek önemli bir kavram olsa da kalkınmak daha önemlidir. Bu tür küresel ilişkiler şehirlerin kalkınması için olmazsa olmaz bir araçtır.

Bununla birlikte ülkenin idari ve siyasi yapısı konusunda farklı ideoloji ve söylemleri olan yerel yönetim temsilcilerinin uluslararası yerel ağlara katılarak, yerel yönetimleri uluslararası alanda temsil etmenin ötesinde, bu platformları kendi ülkelerinin hükûmetlerini şikâyet etme ve bu yolla kendilerine uluslararası destek sağlama kaynağı olarak kullandıkları da görülmektedir. Yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkileri bu bakımdan zaman zaman değişiklik göstermektedir.

2.6. Yerel Yönetimlerin Uluslararası İlişkilerinin Siyasi Çerçevesi

Yerel yönetimlerin hareket alanını düzenleyen yapı en temelde iç politikadır. İç politikada yaşanacak bir değişim, son yıllarda yaşanan gelişimin bir anda geriye gitmesine ya da durmasına neden olabilir. Bu nedenle iç politikada yaşanan gelişmeler ya da hükûmet değişimleri yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkilerdeki rolünü değiştirebilir. Burada iktidar partisi ve ana muhalefet partilerinin dış ilişkiler vizyonuna kısaca değinmekte fayda vardır.

2.6.1. AK Parti'nin Dış İlişkiler Vizyonunda Yerel Yönetimlerin Yeri

Ak Parti dış politikadaki geniş çerçeveli anlayışını yerel yönetimler üzerine de yansıtmıştır. Parti programında yerel yönetimler başlığında küreselleşme olgusuna değinilmiş bunun yanında aslında bir de yerelleşme sürecinden de bahsetmiştir (AK Parti-Parti Programı). Burada yerelleşmeden anlaşılması gereken şüphesiz hem ulusal hem de uluslararası sistemde yerel yönetimlerin artan rolüdür. Burada “kü-yerelleşme” kavramından bahsetmek gerekmektedir.

Roland Robertson küyerelleşme kavramının sosyal bilimler literatürüne eklenmesine büyük bir katkı sağlamıştır. Küresel, yerel olanı iç içe geçiren Robertson küresel süreçlerin veya ağların yerelden bağlantısının kesilmeyeceğini vurgulamıştır. Robertson, küyerelleşmenin küreselleşmenin gerçekten işleyiş biçimi olduğunu düşünmektedir (Robertson, 1994: 36-40). George Ritzer ise Robertson'un fikirlerine yaratıcı bir yanıt vermiş bu iki kuramcı sahip oldukları bakış açısı ile küyerelleşme argümanına zemin hazırlamışlardır (Roudometof, 2015: 392). Yerel bir kültürün unsurları küresel bir fenomenle birleştirildiğinde de küreselleşme olgusundan bahsetmek mümkündür. Örneğin günümüzde filmler, küresel markalar veya tüketim kalıpları ülke tanıtımına büyük katkı sağlamakta bu da küyerelleşmenin önemini kanıtlamaktadır. Kurumsal düzeyde, yerel yönetimler küresel sahnede küyerelleşme kavramını kendi dış ilişkilerine referans olarak almışlardır. Bu durum diğer ülkelerdeki yerel yönetimlerle iletişim kurmak, uluslararası yatırımcıları ülkeye çekmek veya elde tutmak için stratejiler geliştirmeye kadar uzanmış ve Türkiye’de şu anda iktidarda olan AK Parti de bu olguyu parti programında belirterek konuya olan ilgisini vurgulamıştır.

Ak Parti'nin yerel yönetimler vizyonunda sürekli adı geçen birisi de şüphesiz Erol Kaya'dır. Erol Kaya küreselleşme olgusunun getirdiği artıları ve eksileri değerlendirmiş, küreselleşmenin kalkınma süreçlerini hızlandığı gibi aynı ölçüde bu gelişmelerden geri kalanların kalkınma konusunda geride kalacağını vurgulamıştır. Küresel kalkınmaya giden yolun yerel kalkınmada olduğunu belirten Erol, bu noktada yerel aktörlerin de kalkınma, girişimcilik ve katılımcılık çalışmalarının desteklenmesi gerektiğini vurgulamıştır. Kentler arasında gerçekleşen kalkınma ve markalaşma rekabetinin uluslararası rekabetin önemli bir parçası olduğunu yeni sistemde görmek mümkündür. Kaya aynı zamanda Türkiye ile AB arasında uzun süredir bir sonuca

bağlanamayan üyelik sürecinin sonuca bağlanması ve ilişkilerin daha üst seviyeye çıkarılması için yerel yönetimlerin önemine vurgu yapmıştır (Kaya, 2007: 3-4).

Ak Parti, kültürel belediyeçilik anlayışı ile şehirlerin sahip oldukları kültürel mirası iyi değerlendirerek şehir kalkınmasını sağlayacak her türlü turizm, ekonomik ve sosyal faaliyetlerde öne geçmeyi, şehirleri markalaştırarak dünya kentleri haline getirmeyi amaçlamaktadır (Şentürk, 2016:150). Bunların yanı sıra sahip olduğu çevre duyarlılığı ile küresel anlamda bir sıkıntı olmaya başlayan çevre sorunlarını önce yerelden çözüme isteğini tetiklemekte, bu doğrultuda önce ulusal sonra da uluslararası bir çevre bilincinin kazanılması hususunda yerel yönetimleri yönlendirmektedir (Şentürk, 2016: 166).

AK Parti iktidarı ile birlikte yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkilerinde ciddi bir artış yaşanmıştır. Tablo 1’de de görüleceği üzere bu artış gözle görülür niteliktedir ve bu denli yüksek bir artışın sebebi hiç şüphesiz AK Parti’nin yurt dışı ilişkiler vizyonu ile doğrudan ilişkilidir ve bu vizyonun detaylı olarak ele alınması zaruridir. Aşağıdaki tabloda yerel yönetimlerin iş birliği dağılımı gösterilmiştir (Türkiye Belediyeler Birliği, 2017: 15).

Tablo 1 İş Birliği Dağılımları 2016-2019

İŞ BİRLİĞİ DAĞILIMLARI	2016	2009
Belediye Türü	İş birliği Sayısı	İş birliği Sayısı
<i>Büyükşehir Belediyesi</i>	320	163
<i>Büyükşehir İlçe Belediyesi</i>	900	340
<i>İl Merkez Belediyesi</i>	150	130
<i>Diğer Belediyeler</i>	163	158
TOPLAM	1533	791

Türkiye Belediyeler Birliği, 2017: 15

AK Parti, yerel yönetimler vizyonunda artan küresel ilişkiler sisteminde yerel yönetimlerin önemini vurgulamış ve bu konuda; yerel yönetimlerin karar alma süreci ve bazı faaliyetlerine sivil toplum kuruluşlarının katılımını, Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı’na uygun olarak, anayasal sisteme yerel yönetim hakkının dâhil edilmesini sağlamayı taahhüt etmiştir (Türkiye Belediyeler Birliği, 2017: 15).

AK Parti hükûmeti döneminde 163 olan dış temsilciliklerimizin sayısı, 2012’de 202’ye yükselmiştir (AK Parti 2023 Siyasi Vizyon). Pek çok uluslararası toplantıya katılım sağlanmış ve pek çok uluslararası organizasyon düzenlenmiştir. AK Parti dış ilişkiler vizyonunda, küresel sistemde daha etkili bir Türkiye inşa etmeyi hedeflemektedir. Küresel güçlerle yarışacak, kalkınmasını tamamlamış bir ülke olarak insani yardımlar ile öne çıkan ve kamu diplomasisinin ateşini körükleyerek gönüllerde taht kurmak vizyonun temel hedeflerindendir.

Bu hedefler doğrultusunda atılan adımlar ve getirilen yenilikler sayesinde yerel yönetimlerin hem kardeş şehir sayıları hem de uluslararası örgütlere üyeliği artmıştır. Bugün Türkiye’de pek çok yerel yönetim, küresel siyaset içinde etkili bir şekilde temsil edilmektedir. Sadece merkezî yönetimin değil yerel yönetimlerin de yaptığı insani yardımlar kamu diplomasisine hizmet etmekte yapılan ikili anlaşmalar ile şehir kalkınması sağlanmakta ülke ekonomisi gelişmektedir. Merkezî yönetim içerisinde küçük bir birim olan yerel yönetimlerdeki bu kalkınma kendinden üst mekanizmaları da etkilemekte bir çarklı sistem gibi hem uluslararası sistemde hem de iç işlerinde itici bir güç haline gelmektedir. Günümüzde seksen bir vilayetin hemen hemen hepsi şehir pazarlamasına hizmet etmekte, küresel şehir olma hedefinde hareket etmektedir.

2.6.2. CHP’nin Dış İlişkiler Vizyonunda Yerel Yönetimlerin Yeri

Türkiye Cumhuriyeti kurulduğu günden bu yana siyasetin içerisinde olan CHP’nin yerel yönetimler vizyonunu da incelemek, konuya bakış açılarını daha iyi anlamak için önemlidir. Bilindiği üzere 2019’da gerçekleşen Yerel Seçimde Türkiye için bazı yerel yönetimlerde yeni dönem başlamıştır. Cumhuriyet Halk Partisi ve İyi Parti ittifakı ile bazı illerde ortak aday çıkarılmış ve önemli şehirler CHP adaylarını desteklemişlerdir. Bu şehirler şu şekildedir; İstanbul, Ankara, İzmir, Eskişehir, Antalya, Adana, Ardahan, Artvin, Aydın, Bilecik, Bolu, Burdur, Çanakkale, Edirne, Hatay, Kırşehir, Mersin, Muğla, Sinop, Tekirdağ, Yalova olmak üzere 10 il ve 11 büyükşehir ile yerel yönetimlerin işleyişini devralmıştır (Yüksek Seçim Kurulu, 2019).

CHP, 2015 seçim manifestosunda, dış politika vizyonunu Atatürk’ün meşhur sloganı olan "Yurtta barış, dünyada barış" temelinde açıklamıştır. Bunun için dış politikada her aktörün daha etkili olmasını ve barışa yönelik adımların atılmasını

desteklemektedir. CHP Parti Programı'nda yerel yönetimlere dair hedeflerini belirtmiştir. Bu hedefler, yerel yönetimleri merkezî yönetim içerisinde daha etkili hale getirmek, merkezî hükûmetin yerel yönetimler üzerindeki denetlemesini hafifletmek, yerel demokrasiyi desteklemek, yeni bir yerel yönetim reformu ile daha etkili kurumlar inşa etmek, sosyal konulara duyarlı vatandaşlarla birebir iletişim halinde olan ve tarihi, kültürel ve çevreye sahip çıkan bir yapı oluşturmak, olarak sıralanmıştır (CHP Parti Programı, 2019).

CHP'li Belediye Başkanı tarafından yönetilen İzmir Büyükşehir Belediyesinde yurt dışı ilişkiler birimi şube müdürlüğü seviyesinde 2001 yılında kurulmuştur. İzmir'in 10 uluslararası örgüte üyeliği ve dünya genelinden 30 şehir ile kardeş şehir ilişkisi bulunmaktadır. (Uluslararası Belediye Akademisi Anket Çalışması, 2020). Sadece büyükşehrin değil ilçe belediyelerinin de dışmünasebetlere önem verdiği görülmektedir.

Sonuç olarak, partiler bazı politikalar konusunda ayrışsa bile yerel yönetimlerin yurt dışı temsiline olumlu yaklaşma konusunda ortak paydada buluşmaktadır. Çünkü bu yapının güçlü temeller üzerinde inşa edilmesi, parçadan bütüne bir yarar sağlamakta ve ülke kalkınmasına ve dış politikasına faydalı olmaktadır.

2.7. İçişleri Bakanlığı İller İdaresi Genel Müdürlüğü ve İl Valilikleri

İçişleri Bakanlığına bağlı İller İdaresi Genel Müdürlüğü, anayasal düzlemde ve doğal haklar çerçevesinde tüm insanlığa atfedilmiş her türlü hak ve özgürlüğü göz önüne alarak illerin içinde ve hudutlarda düzeni ve istikrarı sağlamak, son zamanların sürekli olarak gündemini oluşturan göç ve göçmen politikalarında önemli adımlar atmak, idari yapılar arasındaki iletişimin tesisi ve yönetimi kolaylaştırıcı bir ortam yaratmak, şehrin güvenliğini tehlikeye sokabilecek her türlü acil duruma hazırlıklı bir kent yapısı ve bilinci inşa etmek, şehir içerisinde topluma yönelik sorunların çözümünü kolaylaştırmak ve insan temelli bir sistem oluşturulmasında etkili bir sistem oluşturmak maksadı ile kurulmuştur (İller İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri).

İller İdaresi Genel Müdürlüğü görev alanı kapsamını düzenleyen boyut, Türkiye Cumhuriyeti Anayasa'nın 123 ve 127. maddelerinde düzenlenmiştir. Buna

göre idare, kuruluş ve görevleriyle bir bütündür ve kanunla düzenlenir. İdarenin kuruluş ve görevleri, merkezden yönetim ve yerinden yönetim esaslarına dayanır (TC Anayasa, 1982: 123). İçişleri Bakanlığı İller İdaresi Genel Müdürlüğü, 23.02.1985 tarihli 3152 sayılı İçişleri Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile mevcut şeklini almıştır. Kanun'a göre İller İdaresi Genel Müdürlüğünün görevleri şu şekildedir;

a) Yurdun iç politikasına, il ve ilçelerin genel ve özel durumlarına ait bilgileri toplamak ve değerlendirmek,

b) Mülki idare birimlerinin kurulmasına, kaldırılmasına, sınır ve adlarının değiştirilmesine, merkezlerinin belirtilmesine, mülki ayrılma ve birleşmeler ile köy, önemli mevki ve tabii yer adlarının değiştirilmesine ait işlemleri yürütmek, mülki idare birimleriyle ilgili yayınlar yapmak,

c) İl ve ilçelerin idaresine, yardım toplanmasına, taşınmaz mal zilyetliğine ve sivil hava meydanları, limanlar ve sınır kapılarına ait mevzuatın uygulanmasını takip etmek,

d) Mülki protokol ve merasim hizmetlerini düzenlemek,

e) Bakanlığın diğer birimlerini ilgilendirmeyen ve Bakanlıkça verilecek görevleri yapmak (3152 sayılı İçişleri Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun)

Bu işlemlerin yanı sıra İller İdaresi Genel Müdürlüğü, 2018 yılında yapılan değişiklikten önce belediyelerin yabancı ülke belediyeleri ile kardeş kent ilişkisi kurulmasına onay vermek gibi çok hayati bir göreve de sahipti (Zeren ve Aktulun, 2018: 3).

İçişleri Bakanlığı İller İdaresi Genel Müdürlüğünün yayınladığı istatistiklere göre ise Türkiye'de Kardeş Kent İlişkilerinde başı İstanbul çekmektedir. Daha sonra İzmir, Ankara, Bursa, Konya gibi şehirler ise bu konuda oldukça aktiftir. Müdürlüğün teşkilatı içerisinde yer alan Sınır Yönetimi, Dış İlişkiler ve Proje Daire Başkanlığı ve Dış İlişkiler ve Projeler Şube Müdürlüğü çalışmalarını sürdürmektedir.

5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'na göre, “Türkiye, merkezî idare kuruluşu bakımından coğrafya durumuna, iktisadi şartlara ve kamu hizmetlerinin gereklerine göre illere; iller ilçelere ve ilçeler de bucaklara bölünmüştür.” (5442 sayılı İl İdaresi Kanunu, 1949) Yine aynı Kanun'a göre valiler, illeri yönetmekle görevlendirilmiştir. Valiler, bulundukları illerde hükûmeti temsil eden ildeki bütün idari işlemlerin yürütülmesinden sorumlu memurlardır. Bu geniş yetkiler sebebiyle valiler, yerel yönetimlerin işlerinin yürütülmesinde oldukça etkilidir. Bu nedenle bazı valilikler, kendi bünyelerinde Dış İlişkiler Daireleri oluşturmuş çeşitli AB programları, kardeş şehir ilişkileri ya da uluslararası örgütlere üyelik gibi durumları birinci elden de idare etmektedir.

2.8. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Türkiye Cumhuriyeti'nde 2018 yılında yapılan anayasa değişikliğinden sonra yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkileri Çevre ve Şehircilik Bakanlığına bağlı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü koordinesinde ilerlemeye başlamıştır.

Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğüne 1 sayılı Cumhurbaşkanı Kararnamesi'nde göre şu görevler tanımlanmıştır;

“a) Mahalli idarelerin iş ve işlemlerine dair mevzuatla verilen görev ve hizmetleri yapmak, takip etmek, sonuçlandırmak ve geliştirmek,

b) Mahallî idare yatırım ve hizmetlerinin kalkınma planları ile yıllık programlara uygun şekilde yapılmasını gözetmek,

c) Mahallî idarelerin geliştirilmesi amacıyla araştırmalar yapmak, istatistiki bilgileri toplamak, değerlendirmek ve yayımlamak,

ç) Mahallî idareler personelinin hizmet içi eğitimini planlamak ve uygulanmasını takip etmek,

d) Mahallî idarelerin teşkilat, araç ve kadro standartlarını tespit etmek. (1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, 2018)”

Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü, misyonunu,

“Yerel Yönetimleri ve bunların merkezî idare ile olan alaka ve münasebetlerini düzenlemek” olarak, vizyonunu ise, *(Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Misyon ve Vizyon, <https://yerelyonetimler.csb.gov.tr/misyon-vizyon-i-91363>, 2021)*

“Vatandaş odaklı, şeffaf, katılımcı, hizmet standartları yüksek, mali yapısı güçlü ve yalın yönetim anlayışına sahip yerel yönetimler için; kolaylaştırıcı rehberlik ve değer üreten düzenleyici işlemlerle yönetim geliştirme süreçlerini yürütmek.” *(Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Misyon ve Vizyon, <https://yerelyonetimler.csb.gov.tr/misyon-vizyon-i-91363>, 2021)*” olarak açıklamıştır.

Genel Müdürlük, bu görevleri yerine getirmek için çeşitli daireler kurmuştur. Belediyeler ve Birlikler Daire Başkanlığı ve Eğitim Hizmetleri ve Dış İlişkiler ve Koordinasyon Daire Başkanlığı, belediyelerin yurt dışı ilişkileri ile ilgilenmektedir (Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Teşkilat Şeması, 2021).

Genel yapısı itibariyle Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü, merkezî hükûmet ile yerel yönetimler arasında bir köprü görevi görmektedir. Özellikle yurt dışı ilişkiler bağlamında bakıldığında Dışişleri ve İçişleri Bakanlığı ile de ortak çalışarak ülke dış politikasına uygun, bir yerel yurt dışı ilişkiler inşa edilmesi için önemli çalışmalar yapmaktadır.

Belediyeler, kardeş şehir ilişkisi iznini Çevre ve Şehircilik Bakanlığına bağlı Müdürlükten almaktadır. Bu durumun çeşitli avantajları vardır. Örneğin, bir şehirle ülkemizden pek çok belediye kardeş şehir ilişkisi kurmak istediği zaman Bakanlık gerekli araştırmayı yapmakta ve ortak noktası en fazla olan belediye ile söz konusu şehrin kardeş şehir ilişkisi kurması için zemin hazırlamaktadır.

Yerel yönetimler ile ilgili merkezî idarenin doğrudan ilgili birimi olarak Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü, diğer alanlarda olduğu gibi yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkileri dolayısıyla şehir diplomasisi konusunda da önemli kurumların en başında gelmektedir.

Sonuç olarak, yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkilerindeki dolayısıyla şehir diplomasisinde sağlanan önemli ivmeye rağmen, Türkiye’de halen hem hukuki, hem siyasi anlamda yerel yönetimlerin hareket özgürlüğünü daraltan sınırlılıklar mevcuttur.

Türkiye’de 2018 yılında gerçekleştirilen Cumhurbaşkanlığı sistemine geçişte görüldüğü gibi idari yapılanma sürecinin; hem merkezî hükûmet kademesinde hem de büyükşehirler ile ilgili düzenlemeler ve tartışmalarda görüldüğü gibi yerel yönetimler kademesinde tartışmaların devam etmesi bu durumun bir sebebidir.

Bu çerçevede aslında yerel yönetim kadrolarından ortaya çıkan bir iktidar olarak AK Parti’nin dış ilişkiler vizyonunun 2000’li yıllar sonrası yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkilerinin gelişmesine büyük katkı sağladığı görülmektedir. Diğer partilerin de, parti tüzüklerinde açıkça bir hüküm bulunmasa da yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkilerine olumsuz yaklaşmadıkları görülmüştür.

Ancak, iktidar ve muhalefet partilerinin söz konusu olumlu katkı ve tutumlarının, hukuki ve idari alanın yerel yönetimler lehine genişlemesinin özellikle merkeziyetçi gelenek ve güvenlik kaygıları sebebiyle, olması gereken seviyeye halen ulaşmadığı görülmektedir.

Bu durum, idari yapıdaki geleneksel merkeziyetçi anlayışın halen devam etmekte oluşu, dış politikadaki özellikle Dışişleri Bakanlığının devam eden dominant konumu, ülkenin bütüncül iç güvenlik stratejisi, belediye birliklerindeki merkeziyetçi eğilim, uluslararası yerel yönetim ağları ile ilişkilerde hukuki, siyasi ve ekonomik endişelerin ortaya çıkardığı karşılıklı güven sorunu, belediyelerin yurt dışı ilişkiler idaresindeki yapısal ve işlevsel farklılıklar gibi etmenlerden kaynaklanmaktadır.

Türkiye’nin gönül kazanmak, hoşgörülü ve yardımsever olmak gibi ilkelerle tarih boyunca inşa ettiği ve AK Parti iktidarında söylem olarak daha da öne çıkardığı dış politika ve kamu diplomasisi çalışmaları kapsamında ve kurumlar düzeyinde oldukça etkili bir biçimde desteklediği ve kullandığını söylemek mümkündür. Bu politikalar sonucunda bazı coğrafyalarda Türkiye, attığı her adımda “gönüllerin birleştiği ülke” olarak anılır hale gelmiştir.

Merkezî dış politikanın desteklediği bu diplomasi çalışmaları, yerel yönetimler tarafından da etkin olarak kullanılmaktadır. Bu bilinçle uluslararası alanda yerel yönetimlere daha çok fırsat vermek, küresel bir dünya içerisinde merkezîleşmiş hükûmetin üzerindeki yükün az da olsa kaldırılmasını sağlamak, ademimerkeziyetçi bir yapıda yerel yönetimlere daha özgür alanlar sağlanmak için bazı reformlar gerçekleştirilmiştir. Bu reformlardan sonra yerel yurt dışı ilişkilerin kapsamı artmıştır.

Türkiye'nin siyasi sistemi içerisinde ister hükûmet partisi isterse muhalefet partisi olsun taraflar, yerel yönetimlerin sistem içerisinde daha çok yer almasını ve küresel oyuncular olarak gelişim göstermesini istemekte ve bu yönde politikalar açıklamaktadır. Bu kapsamda çalışmada, yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkilerini destekleyen ulusal ve uluslararası pek çok belge incelenmiş ve yerel yurt dışı ilişkilerin hukuki zemini de ele alınmıştır. Bu hukuki zemin çerçevesinde, uluslararası alanda yapılabilecek olan faaliyetlere açıklık getirilmiştir. Türkiye genelinde yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkilerini destekleyen pek çok birlik ve kurumun varlığı da bilgilendirici ve aynı zamanda sistem içerisinde daha etkin olmaya yönelik adımların atılmasına olanak sağlamaktadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRKİYE’NİN MERKEZÎ YÖNETİM ÖRGÜTLENMESİNDE KAMU DİPLOMASİSİ VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER İDARESİ

3. Giriş

Önceki bölümde uluslararası sistem için önemli kavramlardan birisi olan kamu diplomasisinin temel özelliklerinin ve merkezî hükûmetin ve yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkilerinin hukuki ve siyasi sınırları anlatılmıştır. Bu bölümde ise, önce Türkiye’de uluslararası ilişkilerin hukuki ve siyasi çerçevesinin AK Parti iktidarı ile birlikte yaşadığı değişim süreci, yumuşak güç ve kamu diplomasisi anlayışının önem kazanması bağlamında ele alınmaktadır. Daha sonra merkezî hükûmetin bünyesinde görev alan ve kamu diplomasisi faaliyetlerini yürüten ve destek olan kurumlar incelenmektedir.

Ele alınan tüm kurumlar göstermiştir ki özellikle AK Parti döneminden itibaren Türkiye’nin kamu diplomasisine yönelik artan bir ilgisi ve faaliyeti bulunmaktadır. Yaklaşık 20 kurumun incelenmesi sonucunda kamu diplomasisi faaliyetlerinin aktif ve etkili bir biçimde yürütüldüğünü söylemek mümkündür. Gerek kamu diplomasisi yürütme amacıyla kurulan kurumlar gerekse başka ana konulara odaklanan kurumlar yabancı kamoyunu olumlu yönde etkilemek için diplomasi faaliyetlerini sürdürmektedir.

Ayrıca bu kurumlar ile yerel yönetimler arasındaki ilişkilere de kısaca değinilmiştir. Böylece tezin ana hipotezi için önemli bir zemin oluşturulmuştur. Daha önce de değinildiği üzere merkezî hükûmetin tutumu, yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkilerinin şekillenmesi bakımından önemlidir.

3.1. Türkiye’nin Uluslararası İlişkilerinin Siyasi Çerçevesi: Adalet ve Kalkınma Partisi’nin Dış İlişkiler Vizyonu

Özellikle 2000’li yılların başından günümüze Türkiye’de uluslararası ilişkileri siyasi açıdan en fazla etkileyen aktör şüphesiz iktidar partisi Adalet ve Kalkınma Partisi’dir. Bu nedenle burada AK Parti’nin dış ilişkiler vizyonunu ele almak faydalı olabilir.

2002 yılından itibaren Türkiye, her alanda olduğu gibi uluslararası ilişkiler alanında da AK Parti iktidarı elinde şekillenmiştir. Bu sürecin 2018’de kabul edilen Cumhurbaşkanlığı Sistemine geçiş ile birlikte en belirgin haline geldiğini söylemek mümkündür.

Zaman zaman uluslararası sistemin dinamikleri gereği stratejik çeşitlilikler uygulamaya konulsa da yirmi yıla yaklaşan bu süreç içerisinde yaşanan pek çok gelişme AK Parti’nin ve dolayısıyla hükûmetin manevraları ile şekillenmiş bir dış ilişkiler vizyonu ortaya çıkarmıştır.

Ak Parti’nin iktidara geldiği tarih, dünya siyasetinde dolayısıyla uluslararası sistemin de çok karışık olduğu, kaotik ilişki ve süreçlerin yaşandığı istikrarsız bir döneme denk gelmiştir.

11 Eylül 2001 tarihinde ABD’de meydana gelen Dünya Ticaret Merkezine yönelik terörist saldırı, sistem açısından yeni değişikliklere yol açmış, ittifaklar ve bakış açıları değişim göstermiştir. Dönemin ABD Başkanı George W. Bush terörizme savaş açma iddiasına dayalı; Önleyici Savaş Doktrinini ortaya atmış, ABD’ye düşmanca bir eylemde bulunmadan önce düşmana karşı askerî güç kullanma hakkının olduğunu ilan etmiştir. Güvenlik sebebiyle, terörle savaşın gerekliliğini sürekli olarak vurgulayan Bush, yeni bir döneme girildiği varsayımıyla tüm dünya ülkelerini Yeni Dünya Düzenine (*New World Order*) uymaya dolayısıyla ABD’nin yanında yer almaya çağırmıştır (Dunmire,2009:196).

Bilindiği üzere Türkiye, bir dönem boyunca darbelere maruz kalmış, yaşanan darbeler, ülkenin gerektiği gibi gelişmesini engellemiştir. Bu nedenle 21. yüzyılın başı olan 2000’li yıllara gelindiğinde, ülkedeki istikrarsızlıkların getirdiği pek çok sorun ile boğuşulmaktadır. Ekonomik açıdan 2001 yılında yaşanan kriz de dâhil olmak üzere çeşitli sıkıntılar bulunmaktadır. ABD’nin Irak’ı işgale hazırlandığı ortamda iktidara gelen AK Parti, ABD’nin Irak’a Türkiye üzerinden bir cephe açma isteğini reddederek ateş hattından uzak durmak istemiştir. Türkiye’nin, Bush yönetimine karşı bu direnişi, Türkiye’nin Orta Doğu’daki “ABD’nin Jandarması” olarak konumlandırılan imajını değiştirmiş, böylece Türkiye’nin, bölge halkları tarafından kabulünün de önünü açmıştır (Oran, 2013: 81).

AK Parti iktidarının ilk yıllarında yaşanan ve Arap Baharı olarak isimlendirilen süreç, ABD'nin dünya genelinde ve özellikle Ortadoğu'da gücünün ve etkisinin azalmasına neden olmuştur. 2003 sonrası dönemde Ortadoğu'daki, İran etkisinin artması, Türkiye'ye bölgede daha aktif ve etkili olma fırsatları vermiştir. ABD'nin bölgedeki etkisi ve gücünün azalmış olması, bölgedeki Rus tehdidinin azalmasıyla paralellik göstermektedir. AK Parti bu dönemde daha çok Orta Doğu ve Afrika'ya yönelik bir dış politika benimsemiş, bölgede bulunan güç boşluğunu doldurmaya yönelik bir strateji izlemiştir. Kısacası AK Parti “Yumuşak Güç” politikası ile hem İslami hem demokratik bir politika izleyerek Türkiye'nin dönemin önemli aktörlerinden biri haline gelmesini sağlamıştır (Oran, 2013:132).

2002-2009 yılları arasında Türk Dış Politikasında önemli bir etkisi olan Ahmet Davutoğlu, yazmış olduğu *Stratejik Derinlik* kitabında Türkiye'nin ve dolayısıyla AK Parti'nin dış politika stratejisinin nasıl olması gerektiğini açıklamıştır. Buna göre Davutoğlu; Türkiye'nin geçmişten gelen her türlü değerini kullanarak yakın çevresi ve küresel çevre ile stratejik ve uzun vadeli bir ilişki kurması gerektiğini belirtmiştir. Türkiye'nin aktif bir dış politika yürütmesi gerektiğini savunan Davutoğlu, yumuşak gücün de katkısıyla “*Komşular ile Sıfır Sorun*” politikası takip etmesi gerektiğini vurgulamış, böylece Türkiye'nin önce bölgesel ardından da küresel merkezî bir güç olması gerektiğini savunmuştur (Davutoğlu, 2001).

Turan'a göre (2015: 139) 2007 yılından itibaren Türk Dış Politikasının oluşturulması ve uygulanmasında üç itici güç söz konusu olmuştur. Bunlardan ilki, ülkenin transatlantik toplumla, yani NATO ve AB ile ilişkilerini sürdürme geleneğini devam ettirmek, ikincisi bölgesel düzeni ve barışı koruyan, bölge içi çatışmaların çözümüne yardımcı olan bir ülke olmak, üçüncüsü, mevcut küresel güç dağılımına ve küresel yönetim sistemine meydan okumaktır.

Ak Parti dış politika hedeflerinde, gönül coğrafyası olarak nitelenen Türk ve İslam dünyası ile münasebetleri önemsemekte, bunun yanında AB üyeliğini stratejik bir hedef olarak izlemeye devam etmektedir. Yine, Orta Doğu'nun yanında Afrika, Asya ve Latin Amerika ülkelerine açılarak, dış politika alanlarını çeşitlendirmektedir. 2002'den beri, AK Parti hükûmetleri, uluslararası aktörler ile daha güçlü ikili ilişkiler geliştirmek, vize gereksinimlerini kaldırmak, yüksek stratejik konseyler kurmak ve

Türkiye'nin arabuluculuk çabalarını arttırmak gibi bir dizi politikayı da aktif olarak uygulamaya gayret etmiştir. AK Parti göreve geldiği günden bu yana iç politikada da pek çok değişim gerçekleştirmiştir. Yargı reformu, azınlık sorunları, ulusal güvenlik ve ekonomik kalkınma gibi kritik alanlarda reform sürecini başlatmış ve bunların hepsi sonunda dış politikayı dönüştürmüştür (Kalın, 2012).

Türkiye, AK Parti döneminde siyasal ve sosyal iş birliğinin yanı sıra ekonomik olarak da karşılıklı iş birliğini önelemiş, tüm taraflar için bir kazan-kazan durumu oluşturma girişiminde bulunmuştur. Bu politika, Türkiye'nin, Ortadoğu, Karadeniz, Akdeniz ve Orta Asya'daki ticaret ortaklıklarında kendisini göstermiş ve ticaret hacimlerini artırmıştır. Bir yandan Avrupa ile dış ticaretinin yüzde 45'ini gerçekleştirmeye devam ederken, diğer yandan komşularıyla da ticaret hacmini artırmıştır. Buna ek olarak, Türkiye, 2011 sonunda 70'den fazla ülke ile vize-feragat antlaşmaları yapmıştır. Bu durum AK Partinin, insanların ve malların serbest akışının önündeki engellerin kaldırılmasına verdiği önemi yansıtmaktadır (Kalın, 2012).

2001 yılında Türk siyasetinde Fazilet Partisi tecrübesinden sonra ‘Siyasal İslamcı’ çizgiyi temsil ettiği söylenen Saadet Partisi ile yollarını ayıran bir grup tarafından kurulan AK Parti, “İslamcı” olduğu gerekçesiyle çoğu kesim tarafından sorgulanmış, AB gibi oluşumlardan uzak duracağı düşünülmüştür. Ancak aksine, Türkiye'nin 24 Mart 2001'de kabul edilen adaylık statüsünden sonra AK Parti hükûmeti Kopenhag Kriterleri doğrultusunda kısa, orta ve uzun vadede uygulanması beklenen değişiklikleri kapsayan Katılım Ortaklığı belgesindeki maddeleri hayata geçirmek için pek çok çalışma yapmıştır. Helsinki sonrası dönemde Türkiye, katılım müzakerelerine başlayabilmek için yeni reformlar gerçekleştirmiştir. Türkiye 2004 yılında AB üyesi olan 10 ülke ile ilişkileri uyumlu hale getirmek için Ek Protokol imzalamıştır. Türkiye ile AB arasındaki katılım müzakereleri 3 Ekim 2005 tarihinde başlamıştır. Buna rağmen özellikle Güney Kıbrıs ve Yunanistan ile yaşanan sorunlar, AB'nin kendi içerisindeki derinleşme ve genişleme çalışmaları ve İslamafobi, süreci olumsuz etkilemiştir (Turan ve Akçay, 2019: 659). Sürekli tıkanan üyelik sürecine rağmen Türkiye-Avrupa Birliği ilişkileri devam etmektedir. Dahası AB, 2019 yılında Türkiye dış ticaretinin en büyük ekonomik ortağı olarak en üst sırada yer almaktadır (İçişleri Bakanlığı Dış Ticaret İstatistikleri).

Türk dış politikasında AK Parti'nin getirdiği en önemli değişimlerden birisi de yumuşak güç, karşılıklı katılım ve karşılıklı ekonomik bağımlılık gibi kavramlardır. Bu yumuşak güç doğrultusunda geliştirilen arabuluculuk çalışmalarında Türkiye, İsrail ile Suriye, Hamas ve Fetih, Irak ve Suriye, İran ve Batı güçleri ile Lübnan ve Irak arasında arabuluculuk yapmaya çalışmıştır.

2000'li yıllarda Türk dış politikası, Türkiye'nin hem komşu bölgelerde hem de küresel politikadaki önemini artırmayı amaçlamıştır. Türkiye, etki alanında bulunan bölgelerde aktif olarak sistem içerisinde yer almaktadır. Bunu yaparken askerî güçten ziyade yumuşak güç, diyalog, arabuluculuk, ekonomik karşılıklı bağımlılık gibi araçları giderek daha fazla kullanmaktadır. Türkiye, “yükselen güç” olarak bölgesel öneminin artmasına paralel olarak, küresel güç olarak uluslararası politikadaki etkinliğini artırmaya çalışmaktadır. Türkiye'nin BM veya İslam İş birliği Teşkilatı gibi uluslararası örgütlerdeki aktivizmi buna bir örnektir (Altunışık, 2011). Sonuç olarak Türkiye, yapıcı katılım ve arabuluculuk çabalarıyla bölgesel barışa katkıda bulunmaya çalışmaktadır.

Türkiye'nin “sıfır sorun politikası” yaklaşımı, Türkiye'nin, vize serbestisi politikası, liberal bir ekonomiyi desteklemesi, politika ve kültür alanlarında artan iletişim ve iş birliğini içeren “yumuşak gücüne” ve dolayısıyla kamu diplomasisi çalışmalarına katkıda bulunmakta ve başta komşuları olmak üzere genel anlamda uluslararası ilişkiler bakımından güçlü bir devlet inşası amacına katkı sağlamaktadır.

Ak Parti kendi dış politika vizyonunu şu şekilde vurgulamaktadır:

“Küresel ve bölgesel gelişmeleri doğru okuyan, gerekli adımları zamanlıca atan, anlık çıkar hesaplarının üstüne çıkan, değerlerimize bağlı, ilkel ve kararlı politikalar yürütmek ve Türkiye'nin tarihi ve coğrafyasını stratejik derinlik perspektifiyle yeniden yorumlayarak, Türkiye merkezli, kendi vizyonumuzu, stratejimizi ve çözüm önerilerimizi ortaya koyan ve gelişmeleri yönlendirmeye matuf dinamik bir dış politika izlemek” (2023 Siyasi Vizyon).

Türkiye, AK Partili yıllarda, dış politika konusunda yumuşak güç ve enerji politikaları çerçevesinde adım atmakta, ülkenin dış dünyada daha görünür hale gelmesi için yurt dışı temsilcilik sayılarını artırmaktadır. Enerji güvenliği için enerji nakil

yolları üzerinde bulunan ülkeler ile uyumlu bir stratejik vizyon izlediği görülmektedir. Ayrıca kurulmuş olan Türk İş birliği Konseyi ile Türkiye'nin dış politikasının sadece Batı-Doğu eksenli değil, aynı zamanda çok yönlü olduğu belirtilmiştir. Orta Asya'daki Türk Cumhuriyetlerle kurulan ilişkiler, Afrika ülkeleri ile kurulan bağlantılar da bu dış politika vizyonunun bir sonucu olarak sunulmuştur. Başta Suriye meselesi olmak üzere Ortadoğu ve Arap Dünyasına yönelik politikalar, savaş ortamının bir an önce son bulması ve insan hakları ihlallerinin yaşanmaması için Türkiye'ye gelen mültecilerin ülkelerine geri dönmesi hedefi ile şekillenmektedir (2023 Siyasi Vizyon).

Türkiye bir yandan BM, NATO, G20, OECD gibi uluslararası teşkilatlarda aktif olarak yer alırken, bir yandan da kendi dış politika alanını oluşturmaya gayret etmektedir. Gelişen Sekiz Ülke D8, Türk Konseyi, TÜRKSOY, Karadeniz Ekonomik İş birliği Örgütü gibi pek çok kuruluşun kuruculuğunu üstlenmiştir.

Adalet ve Kalkınma Partisi'nin dış politika çizgisi, Doğu-Batı ekseninde kültürel açıdan tarif edilen yalın bir ilişkiye dayalı değildir. Parti, her türlü entegrasyonu ve batı ile bağlantılarını, Türkiye'nin kalkınması ve ilerlemesi amacına yönelik olarak değerlendirmektedir. Dolayısıyla hem BM, AB, NATO gibi önemli uluslararası aktörler, hem de diğer devletlerle daha derin ve daha sıkı bağlantılar kurma amacını benimsemiştir. AK Parti, Türkiye'nin ulusal çıkarları doğrultusunda bölgesel ve küresel barışın gerçekleşmesi için başta Ortadoğu ve gönül coğrafyası ülkeleri olmak üzere, bütün dünya ile ilişkilerini daha da geliştirmeyi planlamaktadır.

3.2. Yumuşak Güç ve Kamu Diplomasisi

İlk defa 1990 yılında Joseph Nye tarafından tanıtilen ve daha sonraki çalışmalara referans olan 'yumuşak güç' (*soft power*), dış politika tartışmalarında merkezî bir terim haline gelmiştir. Nye, gücü, zorlamadan ziyade ikna veya cazibe yoluyla istenilen şeyi elde etme yeteneği olarak tanımlamış, ekonomik ve askerî güç dışında neredeyse her şeyin yumuşak güç kapsamında sayılabileceğini belirtmiştir. Nye, bir devletin gücünü başkalarının gözünde meşru gösterirse, diğerlerinin gözüne daha cazip görüneceğini ve o devletin isteklerine daha az direnç gösterileceğini belirtmiştir. Bir ülke, dünya siyasetinde istediği sonuçları elde edebilmek için, dünya üzerinde belirli kavramlarla özdeşleşmiş ve bu kavramların sürekli pozitif hisler uyandırması sonucu, herkesin "hayali" olan bir devlet yapısına sahip gibi bir imaj

oluşturarak sahip olduğu refah ve diğerk çekici özelliklerini yumuşak güç kapasitesi olarak kullanabilmektedir. Yumuşak güç, başkalarının tercihlerini şekillendirme yeteneğine dayanır. Otoriter ülkelerdeki liderler zorlama ve düzenleme komutlarını kullanırken, demokratik ülkelerdeki politikacılar daha fazla teşvik ve cazibe ile yumuşak gücü, siyasetin temel taşı olarak kullanmaktadır (Nye, 2004:7-8).

Nye, yumuşak gücün kültüre, siyasi değerlere, kurumlara ve dış politikalara dayandığına inanmaktadır. Bu nedenle sanat, edebiyat, mimari, medya, eğitim sistemi, politika, sivil toplum, turizm ve çok daha fazla unsur bir ülkenin yumuşak güç imajına katkıda bulunabilir. Yumuşak güç, sistematik olarak iki genel kaynaktan türetilir. Bunlar, uluslararası kaynaklar ve iç kaynaklardır. Her biri için birden fazla alt kaynak bulunmaktadır. Tüm bu kaynaklar nihayetinde, yumuşak güce sahip devletleri diğerk uluslara sevdiren olumlu bir görüntüye katkıda bulunmakta ve bu da yumuşak güce sahip olan aktörlerin uluslararası siyasetteki etkisini artırmaktadır. Devletlerin, bu etkiyi sağlayabilmeleri için; söylemlerine bağlı, güvenilir, duyarlı, meşru ve şiddete karşı bir duruş sergilemesi gerekmektedir. Uluslararası alanda devletler; uluslararası yasalara, normlara ve kurumlara saygı duymalı, çok taraflılığa yönelmeli ve tek otorite karşısında olmalı, uluslararası anlaşmalara ve ittifak taahhütlerine saygı duymalı, kısa vadeli ulusal çıkarları yerine uzun vadeli ulusal ve uluslararası çıkarlara odaklanmalı, liberal dış ekonomik politikaları benimsemelidir. İç politikada ise ekonomik, kültürel ve sosyal açıdan gelişmiş, yüksek yaşam kalitesine ve özgürlüklere sahip, demokratik, liberal, çoğulcu ve tutarlı olmalıdır (Gallaroti, 2011: 23). Yumuşak güç sahip olduğu bu etki ile diplomasiye de yeni bir boyut katmış, kamu diplomasisi kavramı ortaya çıkmıştır.

Nye, kamu diplomasisinin üç boyutu olduğunu belirtmiştir. Bunlar; “iletişim ve bilgi”, “stratejik planlama ve ulus-markalaşma” ve “uzun vadeli ilişkiler kurma ve geliştirme” dir. Kamu diplomasisinde başarılı olmanın da üç boyutu vardır. Bunlardan ilki; iç ve dış politika kararlarının belirli bir tutarlılığa sahip olmasıdır. İkinci boyut, bir reklam kampanyasında olduğu gibi ülkenin sevilmesini sağlayacak ülkeyi dünyaya tanıttacak stratejik iletişimin sağlanmasıdır. Üçüncü boyut ise, burslar, değişim programları, eğitimler seminerler, konferanslar ve medya kanallarına erişim yoluyla kilit kişilerle uzun yıllar süren ilişkilerin geliştirilmesidir (Nye, 2008: 94-100).

Kamu diplomasisi, uzun ve kısa vadede olmak üzere, dış politikada kültürlerarası iletişim, yumuşak güç cazibesi ve diğer pek çok amaca ulaşmak için farklı ve etkili iletişim araçları kullanılan iki yönlü bir süreçtir. Herhangi bir ülkenin yumuşak gücünün başarısı, iletişim aracı olarak kamu diplomasisinin gerçekleştirilmesine bağlıdır. Kamu diplomasisi, yumuşak güç politikalarının başlatılabileceği bir platform olarak kabul edilmektedir (Kayani ve Rehman, 2015: 46-48).

Devletler kültürlerini, değerlerini ve dış politikalarını yabancı devletler ve uluslararası toplumlar için cazip hale getirmek amacıyla ülkelerinin öyküsünü pazarlama kültürü uygulamaktadır. Bu nedenle devletler, markalaşma, algı yönetimi ve imaj yönetimi gibi kamu diplomasisinin araç ve yöntemlerini kullanarak yumuşak güç olarak yükselmeyi düşünmektedir. Bu çerçevede, kamu diplomasisi yumuşak gücün işleyen mekanizmasıdır ve onu potansiyelden pratik güce dönüştürmesi bakımından çok önemlidir (Ekşi ve Erol, 2016: 19).

Tüm bu tanımlamalardan anlaşılacağı üzere; yumuşak güç başkalarının tercihlerini şekillendirme maharetine dayanmaktadır. Örneğin Amerika Birleşik Devletleri tüm dünyaya demokrasi, özgürlük, barış getireceğini iddia eder. Demokratik olmadığı gerekçesiyle ülkelere müdahale eder. Bugün “özgürlükler ülkesi” denilince akla ilk gelecek olan ülkenin ABD olması için yapılan çalışmalara rağmen genel kanıya göre bir o kadar da nefret edilen bir ülkedir. İşte burada kamu diplomasisinde kabul ettirilmeye çalışılan konu kadar o konuya ait olan eylemleri hayata geçirmenin ne kadar önemli olduğunu görmek mümkündür. Kamu diplomasisinde söylem kadar eylem de hayati bir noktada durmaktadır. Bu nedenle kamu diplomasisi geleneksel diplomasiye nazaran daha kritik bir noktadadır. Kamu diplomasisi yapılırken karşı halkı dinleme, kamuoyu araştırmalarının yapılması, tarihin iyi bilinip aktarılması ve medya kullanımı oldukça etkilidir. Kamu diplomasisi devletten halka doğru gerçekleşen bir etkileşim aracı olduğu için aktarılmak istenilen düşüncelerin karşı taraf üzerindeki etkileri iyi analiz edilmelidir (Özkan, 2014). İletişimde, mesajın kaynağı, mesaj kadar önemlidir. Kamu diplomasisi kapsamında verilen mesajlar o kadar güvenilir ve inanılır olmalıdır ki ülkelerin güvenilirliği ve saygınlığı sarsılmamalıdır.

Kamu diplomasisi öncelikle daha geniş bir kitleyi etkilemeye çalıştığından, kitle iletişim araçları ve teknikleri büyük ölçüde kullanılmaktadır. Bunlar “geleneksel” diplomaside çok daha az kullanılmaktadır. Bunun nedeni, hükûmetten hükûmete diplomasının çoğunlukla diplomatlar veya devlet adamları arasında doğrudan iletişimi gerektirmesidir ki bunun, diğer araçlar ve tekniklerle (örneğin müzakere teknikleri yoluyla) gerçekleştirilmesi daha uygundur.

Teorik bir bakış açısıyla, uygulamadaki kamu diplomasisini şu şekilde tanımlamak mümkündür;

- Gerçekleştirme Nedeni** : Belirli bir dış politika hedefine ulaşılması
- Hedef Grup** : Yabancı kamu
- Çalışma Yöntemi** : Hedef kamuoyunun görüşünü etkilemek için iletişimin kurulması
- Gerçekleştirme Araçları** : Büyük ölçüde kitle iletişim araçları ve diğer politikaların kullanımına dayanmaktadır (Pajtinka, 2019: 25-26).

Kamu diplomasisinin pek çok bileşeni bulunmaktadır. Bu bileşenler şunlardır:

- 1) Dinleme (Tüm etkili kamu diplomasisi uygulamalarının temeli, dinlemedir).
- 2) Savunuculuk,
- 3) Kültür Diplomasisi,
- 4) Değişim,
- 5) Uluslararası Yayıncılık,
- 6) Psikolojik Savaş.

Bu bileşenleri kamu diplomasisi içerisine entegre ederek dış politika içerisinde kullanmak, devletlere ve kamu diplomasisini kullanan diğer aktörlere olumlu anlamda katkı sağlamaktadır (Cull, 2009:13-14).

Kamu diplomasisinin zaman içerisinde değişim geçirmekte olduğunu savunan görüşler bulunmaktadır. Buna göre yeni kamu diplomasisinde yeni aktörler bulunmaktadır. Bu aktörler, küresel teknolojilerin de yardımı ile dünya kamuoyu ile iletişim kurmak için yeni mekanizmalar kullanarak gerçek zamanlı davranmakta ve hareketlilikleri de yüksek olmaktadır. Bu yeni teknolojiler, yerel ve uluslararası haber

alanları arasındaki eskiden katı olan çizgileri bulanıklaştırmış, yani aslında propagandaya yönelik tek taraflı yapılan haberler küreselleşmenin de etkisiyle daha çok kaynaktan duyurulmaya başlanmış, böylece kamu diplomasisi yürüten kurumların söylem ve eylemleri arasındaki tutarlılık oranı daha gözle görülebilir hale gelmiştir. Diğer alanlarda da yaşanan değişimleri gösteren Tablo 2 pek çok alanda eski ve yeni kamu diplomasisi arasındaki farkı ortaya koyar niteliktedir (Cull, 2009: 13-14).

Tablo 2 Eski ve Yeni Kamu Diplomasisi

Baskın Özellikler	Eski Kamu Diplomasisi	Yeni Kamu Diplomasisi
Uluslararası Aktörün Kimliği	Devlet	Devlet ve devlet altı aktörler
Teknolojik Araçlar	Radyo, gazete ve sabit telefonlar	Uydu, internet, gerçek zamanlı haberler, cep telefonları
Medya Araçları	Yerel ve uluslararası haber alanı arasında net bir çizgi bulunmaktaydı	Yerel ve uluslararası haber alanları bulanıklaştı
Diğer Kamuya Yaklaşım	Siyasi savunuculuk ve propaganda teorisi	Kurumsal markalaşma ve ağ teorisi
Terminoloji	Uluslararası imaj ve itibar	Yumuşak güç ve ulus markalaşması
İlişkilerin Yapısı	Yabancı halklara yönelik yukarıdan aşağıya bir diplomasi	Yatay yönlü olarak ilerleyen daha iyi ilişkiler
İlişkilerin Cinsi	Hedefe yönelik mesaj iletme	Karşılıklı ilişki kurma
İlişkilerin Amacı	Uluslararası alanın yönetimi	Uluslararası alanın yönetimi

Cull, 2009: 13-14

Hans Tuch, kamu diplomasisini; *'bir hükûmetin veya hükûmet altı kuruluşun, ulusun fikir ve idealleri, kurumları ve kültürünün yanı sıra ulusal hedeflerinin anlaşılması konusunda yabancı halklarla iletişim kurma süreci'* olarak tanımlamıştır.

Devlet dışı aktörler, ulus-üstü ve yerel oyuncular da kamu diplomasisi politikaları geliştirme yeteneklerine sahiptir (Melissen, 2005: 11).

Eski kamu diplomasisi esas olarak tek yönlü bilgi akışı ile karakterize edilen devlet merkezli bir faaliyet olarak bilinmektedir, yeni kamu diplomasisi ise daha fazla değişim ve iş birliğinin yanı sıra diyalog, yeni teknolojiler ve yeni aktörlere vurgu yapmaktadır. Kathy Fitzpatrick, yeni kamu diplomasisini on karakteristik özellik üzerinden tanımlamıştır. Buna göre yeni kamu diplomasisi:

- 1) Uluslararası ilişkilere daha işbirlikçi bir yaklaşım öngörür,
- 2) Uluslararası aktörler ve yabancı halklar arasında karşılıklı anlayışa katkıda bulunur,
- 3) Uluslararası aktörler ve yabancı halklar arasında ilişkiler kurmaya ve sürdürmeye yardımcı olur,
- 4) Hem kamu hem de özel sektördeki kuruluşlar ve insanlar arasındaki ilişki ağlarını kolaylaştırır,
- 5) Hem yabancı hem de yerli halkları ilgilendirir,
- 6) Politika süreçlerine bu iki halkı da dâhil eder,
- 7) Diyalog ve karşılıklılık ilkelerine dayanmaktadır,
- 8) İki yönlü iletişim ve etkileşimleri vurgular,
- 9) Kitlesele mesajlaşma tekniklerinden ziyade insanlar arası etkileşimleri destekler,
- 10) Esas olarak proaktif, uzun vadeli bir ilişki kurmaya odaklanır (Fitzpatrick, 2011: 12-13).

Yeni kamu diplomasisinde öne çıkan aktörlerden olan yerel yönetimler de kamu diplomasisi çalışmalarında yer almaktadır.

Durum Türkiye’de de böyledir. Yerel yurt dışı ilişkiler çoğunlukla kamu diplomasisi üzerinden yürümektedir. Şehir pazarlaması çalışmaları ülkelerin de tanıtımına olumlu katkı sağlamaktadır.

3.3. AK Parti Dönemi Türkiye'nin Kamu Diplomasisi Uygulamaları ve Yumuşak Güç

Türkiye Cumhuriyeti, kurulduğu tarihten bu yana genel çizgi itibari ile barışı, savaş yerine tercih etmiş, “*Yurtta barış cihanda barış*” mottosu ile dış politikasını şekillendirmiştir. Literatürde Joseph Nye 'nin de öncülüğünü yaptığı uluslararası ilişkilerde yumuşak güç yani bir diğer yönü ile kamu diplomasisi teorisi, Türkiye'nin dış politikasına hizmet etmektedir. Türkiye, kamu diplomasisini geliştirmek için son yıllarda önemli çalışmalar yapmıştır. Türkiye'nin kamu diplomasisinde en çok etkin olduğu konu insani yardım konularıdır. TİKA, AFAD, Türk Kızılay'ı gibi pek çok kuruluş insani yardım ve kalkınma konusunda diğer ülkeler ile iş birliği sağlayıp, halkların gönlünü kazanmak ve ilişkileri sıcak tutmak için çaba sarf etmektedir. İnsani yardımlar dışında ülke tanıtımına katkıda bulunmak ve gelişmekte olan ülkelere katkı sunmak amacıyla çok sayıda dış temsilcilikler açılmıştır.

Türkiye esas olarak, uluslararası arenada yeniden başat aktör haline gelmek için kamu diplomasisi yolu ile iletişim kampanyalarını kullanmakta; Balkanlar, Afrika, Ortadoğu ve Orta Asya ülkelerine ağırlık vermektedir. Türkiye, kendisini uluslararası arenada yükselen bir güç olarak görmekte ve uluslararası siyaseti etkileme kapasitesini artırmaya çalışmaktadır. Kamu diplomasisi, Türkiye'nin yeni dış politika döneminde kullandığı en önemli araçlardan biridir.

Türkiye, AK Parti döneminde dış politika hedefleri doğrultusunda Amerika Birleşik Devletleri ile stratejik ortaklık konumunu korurken, Rusya ve Çin gibi büyük devletlerle dostane ilişkiler geliştirmiştir. AB'ye katılmak, komşuları ile iyi ilişkiler yürütmek, Asya, Ortadoğu, Afrika'da bulunan ülkeler ve Balkanlardaki gönül coğrafyası kapsamında değerlendirilen ülkeler ile bağları güçlendirmek Türkiye için önemlidir. Ülkenin dış politikasında Uzakdoğu, Güney Asya, Orta ve Güney Amerika ülkeleri ve Avustralya ile iletişim içerisinde olmakta aynı şekilde önemlidir. Bu amaçla pek çok ülkede diplomatik temsilcilikler açılmıştır. Ayrıca sahip olduğu yaklaşık 200 Türk üniversitesi ile kamu diplomasisi için stratejik potansiyele sahip olan bir ülkedir. Bu akademik kurumlar, Türkiye'nin kamu diplomasisi ile ilgili gelecekteki yol haritasını desteklemektedir (Özkan, 2015: 40).

Türkiye'nin kamu diplomasisi faaliyetlerinde önemli bir paya sahip olan kalkınma yardımları, hem devlet eli ile oluşturulan kurumlarla yapılmakta, hem de bu alanda faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşları vasıtasıyla gerçekleştirilmektedir. Çünkü geleneksel diplomasinin aksine, kamu diplomasisi yabancı hükûmetler yerine devlet dışı aktörleri ve kamuoyunu hedeflemektedir. Türkiye'nin uluslararası kalkınma projeleri sadece yardım göndermeye dayanmamakta, aynı zamanda hedef ülkelerde yaşayan nüfusun ihtiyaçlarını karşılamak için ve ülkelerin yeteneklerini geliştirmelerine yardımcı olmalarını sağlamak için de çeşitli alanlarda çalışmalar yapılmaktadır (Çevik ve Sevin, 2018:188).

Önde gelen bir İslam ülkesi olarak Türkiye, Dışişleri Bakanlığı üzerinden yürütülen klasik diplomatik faaliyetlerinin ABD ve Batı ülkelerinde 2000'li yıllardan sonra kuvvetlenen İslamofobi'ye karşı mücadelede sınırlı kaldığını fark ederek, diplomasi kanallarının zenginleşmesini sağlayan adımlar atmıştır. Kamu diplomasisi tek yönlü bir olgu değildir. Ülkeler kamu diplomasisi uyguladıkları zaman hedef aktör halkları ve hükûmetleri ile karşılıklı güvene dayanan bir ilişki kurma fırsatı yakalamaktadır. Bu ilişkinin bir sonucu olarak, ülkeler kendi politikalarını destekleyebilir ve hedef ülke kamuoyunun sempatisini kazanabilirler.

Türkiye'nin sahip olduğu kültürel zenginliği ve tarihsel değerleri ciddi bir kamu diplomasisi potansiyelinin varlığına işaret etmektedir. Bunun yanında özellikle Orta Asya ve bazı Afrika ülkeleri için “model ülke” rolünde olması da bu unsuru desteklemektedir.

Burada, Türkiye'nin kamu diplomasisi potansiyelini nasıl kullandığı, merkezî yönetimin uluslararası ilişkiler idaresi içerisinde kamu diplomasisinin nasıl kurumsallaştığını incelemek önemlidir.

3.3.1. Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü (KDK)

Türkiye'de Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü, 30 Ocak 2010 tarihli ve 27478 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 2010/3 sayılı Başbakanlık Genelgesi ile kurulmuştur. Bu kapsamda kurumun amacı, Türkiye'nin doğru ve etkin bir şekilde tanınması ve bilinmesi için kamu kurumları ile sivil örgütlenmeler arasında koordinasyonu sağlamaktır.

KDK, diplomasi, dış yardımlar, bilim ve teknoloji, ekonomi, yükseköğretim, turizm, kültür sanat ve medya gibi geniş bir alana yayılan kamu diplomasisi ile ilgili farklı faaliyetlerin koordinasyonunu sağlamak, böylece Türkiye'nin stratejik iletişimine ve etkin tanıtımına katkıda bulunmak amaçlarını gerçekleştirebilmek için kurulmuştur (2010/3 Sayılı Başbakanlık Genelgesi, 2010).

Türkiye, 2010 yılında Başbakanlık ofisine bağlı bir kurum olarak oluşturduğu Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü ile çeşitli devlet şubeleri tarafından yürütülen kamu diplomasisi faaliyetlerini koordine etme imkânı bulmuştur. Özetle; Kurum, Türkiye'nin yabancı uluslarda daha uygun bir kamuoyu oluşturmak için ülkenin mevcut kamu diplomasisi yeteneklerini organize etmek ve geliştirmekle görevlendirilmiştir.

Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü, kuruluş amacını; “yumuşak güç” doğrultusunda hareket etmeyi hedefleyen kamu diplomasisinden sorumlu kurumlar arasında yakın iş birliği ve hızlı karar alma sürecini yönetmek, özellikle bilgi ve iletişim teknolojilerindeki son gelişmeler ve uluslararası arenada ortaya çıkan fırsatlar ve tehditleri gözlemlemek ve ülkenin kamu diplomasisini şekillendirmek olarak tanımlamıştır. Bu amaca ulaşmak için de Dışişleri Bakanlığı, Türkiye Büyük Millet Meclisi, Belediyeler diğer kamu kurumları ve Türk STK'ları ile koordine bir şekilde faaliyetlerini yürütmeye çalışmıştır. (Güleç, 2015: 877).

Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü kurulduktan sonra vizyonunun da gerektirdiği gibi pek çok faaliyete imza atmış, gerek STK'lar ile gerekse geçmişten gelen mirası da arkasına alarak Türkiye için bir “imaj” oluşturma çalışmalarına girişmiştir. Bu kapsamda; akademik düzeyde programlar düzenlenmiş üniversite ve gençlik programları ile kamu diplomasisi ve dış politika ilişkisi gelecek nesillere daha iyi aktarılmaya çalışılmıştır. Bununla beraber politik komunikasyonun da sağlanması için Akil İnsanlar Konferansları başta olmak üzere çeşitli uluslararası aktörler ile paneller ve programlar gerçekleştirilmiştir. KDK ayrıca yumuşak güç ve kamu diplomasisinin doğru kullanımını desteklemek için medya ve iletişim araçlarını da kullanarak ülke ve kültür tanıtımını yapmak için çeşitli çalışmalar gerçekleştirmiştir (Gündoğdu, 2019: 140).

KDK'nın kamu diplomasisi faaliyetlerini üç ana başlıkta toplamak mümkündür; *üniversite programları, siyasal iletişim faaliyetleri, medya tanıtım çalışmaları*. Bu ana başlıklar altında organize edilen faaliyetler, Türkiye için önemli bir araç olan kamu diplomasisinin dış politika içerisinde daha etkili olmasını sağlamıştır (Anaz ve Özşahin, 2015:508-512).

Türkiye'nin yumuşak güç hedefi ile çıktığı yolda bölgede yaşanan bazı gelişmeler bu çalışmaların gidişatını ve kamu diplomasisi hedeflerini olumsuz etkilemiştir. İlk olarak Orta Doğu'da ortaya çıkan Arap Baharının etkileri, Türkiye ve diğer çevre ülkeleri tarafından hissedilmiş, kısa bir süre içerisinde, özellikle Kuzey Afrika ülkeleri ve Suriye başta olmak üzere yaşanan iç savaşlar ve kaos ortamı ardından Irak ve Suriye'de faaliyete geçen terör örgütü IŞİD, tüm bölge ülkeleri için bir güvenlik tehdidi olarak ortaya çıkmıştır.

Bu durum Türkiye'nin kamu diplomasisi hedeflerine ve Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğünün ortaya koyduğu vizyona zarar vermiştir. Dışarıda yaşanan bu gelişmelere iç politikadaki Gezi Parkı Olayları ve 17-25 Aralık olaylarından sonraki iç sorunlar da eklenince, kamu diplomasisi hükûmetin gündemindeki önceliğini kaybetmiştir. Daha sonra Cumhurbaşkanlığı Sistemine geçiş ile birlikte KDK, görevini Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığına devretmiştir.

Tüm bu gelişmeler ışığında yıllar boyunca yaşanan Suriyeli mülteci sorunu, AB ile olan donmuş katılım süreci ve Avrupa Parlamentosu'nun demokrasi ve insan hakları konusunda Ankara'ya yönelik eleştirileri, Türkiye ile AB arasında sert bir retorik değişimine yol açarken, ABD ile ilişkiler de bir kriz dönemine girmiştir. Washington'un YPG'ye desteği, 15 Temmuz Kalkışması, FETÖ elebaşının Türkiye'nin talebine rağmen iade edilmemesi, Türkiye'nin S-400 füze sistemini Rusya'dan satın alması da dâhil olmak üzere birçok gelişmenin sonucu olarak kamu diplomasisi istenilen seviyeye gelememiştir (Ülgül, 2019:162-164).

Her şeye rağmen, Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü, ülke dış politikasının sadece Dışişleri Bakanlığının tekelinde olmadığı, onun yanında başka kurumların da yapıcı bir şekilde Türk Diplomasisine yardımcı olabileceği anlayışını ortaya koyması bakımından ve Türkiye'de kamu diplomasisi algısının oturması ve literatüre girmesine

katkıda bulunması bakımından önemlidir. Bu anlayışın getirdiği ortamın yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkilerinin hız kazanmasına da zemin hazırladığı gerçeğinden hareketle, KDK'nın yerel yönetimler açısından da rehber niteliğinde çalışmalar yaptığı söylenebilir.

3.3.2. Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı

Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı 2018 yılında *İletişim Başkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi* ile kurulmuştur. Kararnamede başkanlığın görevleri sıralanmıştır.

Buna göre Başkanlığın uluslararası ilişkilerle ilgili en önemli görevi şu şekilde açıklanmıştır;

“Türkiye'nin dış tanıtım faaliyetlerini yönlendirmek, uluslararası platformlarda, uluslararası kamuoyunun doğru bilgilendirilmesine yönelik kamu diplomasisi yöntem ve araçlarını kullanarak stratejik iletişim ve tanıtım faaliyetleri konusunda kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum kuruluşları arasında iş birliği ve koordinasyonu sağlamak.” (30488 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, 2018)

İletişim Başkanlığı, bünyesi altında bulundurduğu Kamu Diplomasisi Dairesi Başkanlığı, Tercüme Dairesi Başkanlığı gibi başkanlıklar ile kendisine tanımlanan bu görevleri yerine getirmektedir.

Tıpkı, Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü gibi Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı da gerek akademik düzeyde gerekse medya ve tanıtımda ülke imajını güçlendirmek, yabancı kamuoyuna doğru ve etkili açılabilme için çalışmalar yapmaktadır. Bu kapsamda çeşitli paneller, seminerler ve konferanslar düzenlenmekte, ülke gençliğine kamu diplomasisinin ne olduğu aktarmaktadır. Kurum, ülkemizde yer alan uluslararası öğrencileri kamu diplomasisi halkasına dâhil etmek ve çok taraflı olumlu ilişki ağı kurabilmek için çalışmalar yürütmektedir (30488 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, 2018).

İletişim Başkanlığı'nın bir diğer önemli görevi; *“Türkiye hakkındaki propaganda faaliyetlerini izlemek, değerlendirmek, ilgili kamu kurum ve kuruluşları*

ile iş birliği yapmak ve gerekli tedbirleri almak” olarak açıklanmıştır (30488 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, 2018).

Bu noktada propaganda terimi ön plana çıkmaktadır. Anlam olarak propaganda; herhangi bir grubu ya da kamuoyunun yalanlar, yarı gerçekler ve tarihin seçici olarak yeniden anlatılması yoluyla kasıtlı olarak manipüle edilmesidir (Oxford Dictionary). Bu noktada propaganda, bir hükümet veya kurumdakiler tarafından günlük veya uzun süreli meselelerin ülkenin belirli çıkarlarını desteklemek amacıyla aktarılmasıdır. Olayları filtrelemesi ve ülkenin kendi fikirleri ile asıl olayı çevreleyerek ikna edici bir şekilde kitle iletişimini sağlaması propagandanın araçlarından birisidir. (Bernays, 1928: 198).

Kamu diplomasisinde propaganda çalışmaları sürekli olarak kullanıldığında çeşitli tepkiler toplasa da devletler, kimi zaman kısa süreli olarak bu yola başvurabilmektedir. Türkiye’nin de Avrupa ve diğer coğrafyalarda eskiden beri maruz kaldığı propagandalar düşünüldüğünde İletişim Başkanlığının bu görevi hayati bir önem taşımaktadır.

2018 yılında yayınlanan bir genelge ile Türkiye’nin medya polisi görevinde olan Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK)’e bağlı Türkiye Radyo - Televizyon Kurumu Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı ile ilişkilendirilmiştir (2018/2 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi, 2018). Bugün Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığının yurt dışı teşkilatına bağlı olarak daha önceden Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğüne bağlı olarak faaliyet gösteren yurt dışı yapılanması İletişim Başkanlığına bağlanmıştır. Bunlar, Basın Müşavirliği adı altında TC Büyükelçiliklerinin bulunduğu hemen her ülkede mevcut olup, çalışmalarını sürdürmektedir. (Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı Yurt Dışı Teşkilatı). İletişim Başkanlığı yurt dışından davet ettiği basın mensuplarının Türkiye’yi tanınması için organize ettiği programlarda başta büyükşehirler olmak üzere Türkiye’deki yerel yönetimler ile iş birliği içerisinde çalışmalarını sürdürmektedir.

3.3.3. Türk İş Birliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA)

Türk İş birliği ve Kalkınma Ajansı (TİKA), 1992 yılında kurulmuştur.

Dünya genelinde 1990 sonrası dönem uluslararası ilişkiler için bir referans noktası olarak kabul edilmektedir. Çünkü yıllardır uluslararası siyasette ABD ile birlikte iki kutuptan birisi olan Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği (SSCB) yıkılmış, dünyada bir güç boşluğu oluşmuştur. SSCB'nin etkili olduğu alanlarla Türkiye'nin tarihi etkisi de düşünüldüğünde bu bölgede etkili olmak güç boşluğunu doldurmak tarihten kalan bağları kullanarak ilişkileri güçlendirmek isteyen Türkiye, TİKA'yı kurmuştur. TİKA, 1992'de Türkiye'nin yumuşak gücünü kullanmak; Afrika, Asya ve Avrupa, Balkanlar, Kafkasya ve Orta Asya'da ülkenin etkisini artırmak için bir araç olmuştur. İlk olarak teknik yardım ajansı olarak kurulan TİKA'nın amacı, Türkiye ile Türk dilinin konuşulduğu ilgili topluluklar arasındaki sosyo-kültürel ve tarihi bağları canlandırarak Sovyet yönetimi sırasında yaratılan ayrımı ortadan kaldırmaktır. Bu amaçla TİKA ekonomi, ticaret, sosyo-kültürel alanlar ve eğitim alanlarında iş birliği projeleri gerçekleştirmiştir (Ekşi ve Erol, 2016:37).

Türkiye'nin, GSYH'sının % 0,85'i ne tekabül eden ve 8,7 milyar ABD dolarını bulan bir fonu, yurt dışı yardım ve destek projeleri için kullandığı göz önüne alındığında, bu alanda kişi başına düşen gelir oranla dünya genelinde en cömert ülke olma konumundadır. (Anadolu Ajansı, 2018). Genel olarak TİKA üzerinden yapılan bu yardımların boyutu, TİKA'nın önemini de gözler önüne sermektedir.

TİKA, 2011 yılında kamu diplomasisi çerçevesinde yeniden düzenlenmiştir. Günümüzde TİKA yaklaşık 150 ülkede mesaisini devam ettirmektedir. Türkiye'nin barışa yönelik dış politikası ile ulusal ve uluslararası alanlarda da huzurlu iklim oluşturma misyonu doğrultusunda hareket eden TİKA, faaliyet gösterdiği ülkelere kalkınma yardımı başta olmak üzere teknik iş birliği projeleri, doğrudan yatırımlar, krediler, insani yardım, barış inşası ve uluslararası ortaklık çabalarını desteklemek için uluslararası kuruluşlara katkı sunmak gibi pek çok icraatta bulunmaktadır (TİKA, 2020).

Gelişmekte olan bölgelerde makro projeler uygulamak ve kalkınma konusunda küresel iş birliğini kolaylaştırmak TİKA'nın amaçları arasında yer almaktadır. TİKA bu kalkınma yardımlarını sağlarken BM, OECD ve AB kurumları da dâhil olmak üzere bir dizi uluslararası kuruluşla iş birliği yapmaktadır (TİKA, 2020).

Türk İş Birliği ve Koordinasyon Ajansının görevleri 15 Temmuz 2018 tarihinde 4 Nolu Cumhurbaşkanlığı Genelgesi ile açıklanmıştır. Buna göre kurum;

“İş birliğinde bulunulması hedeflenen devletler ve topluluklarla iktisadi, ticari, teknik, sosyal, kültürel ve eğitim alanlarındaki ilişkileri projeler, programlar ve faaliyetler aracılığıyla geliştirmek, yapılacak katkı, yardım ve ilgili süreçleri yürütmek ve mevzuatla verilen diğer görevleri yapmak üzere, Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı, kamu tüzel kişiliğini haiz ve özel bütçeli Türk İş birliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı kurulmuştur” (4 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi, 2018)

Bilindiği üzere Türkiye’nin kamu diplomasisi yapma amaçlarından birisi de bölgesinde “marka ülke” olduğu imajını yansıtmak olarak açıklanmıştır. TİKA da bu amaca hizmet eden çok önemli bir kuruluştur. Türkiye, bölgesinde demokrasi, serbest piyasa gibi pek çok modern özelliğe sahip gelişmiş bir ülkedir. Bu nedenle TİKA’nın diğer ülkelerde kalkınma yardımları yapması, altyapının geliştirilmesi için çalışmalar yapması, eğitim sağlık gibi her alanda ülkelerin gelişimini sağlamak üzere yaptığı çalışmalar, hedef ülkenin ekonomisinin gelişmesine, yoksulluk ve işsizliğin azalmasına da neden olmaktadır. Bu yardımlar sayesinde ülkelerde yaşam standartları artmakta ve Türkiye’nin bölgedeki imajı güçlenmektedir. TİKA’nın bu ve diğer görevleri yine aynı genelgede sıralanmıştır (4 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi, 2018).

Uzun yıllar diğer ülkelerin aksine çok iyi çalışmalar yapan ve kalıcı iz bırakan TİKA, 2019 yılında da çalışmalarına devam etmiştir. TİKA sadece yardım yapmak yerine yardımın aktörü olan ülke personeli ile tecrübe paylaşımını da gerçekleştirerek uzun vadede yarar sağlamaktadır. İnsani yardımlar, istihdamın sağlanması, kadın istihdamını arttırmak, sosyal toplum içerisinde yardıma muhtaç olan kişilere maddi ve manevi yardımların yapılması, insanlığın temel ihtiyacı olan temiz suya ulaşımı sağlamak, çevre güvenliğini sağlamak, tarihi ve kültürel her türlü yapıyı ya da düşünceyi korumak gibi pek çok amaçla hareket eden TİKA, Türkiye’nin imajına olumlu katkı sağlamaktadır (TİKA 2019 Faaliyet Raporu: 43-45).

TİKA 2019 yılında yaklaşık 56.000.000 TL Orta Asya ve Kafkaslara, 99.000.000 TL’yi Balkanlar ve Doğu Avrupa’ya 103.000.000 TL’yi Orta Doğu ve

Afrika'ya ve son olarak yaklaşık 23.000.000 TL Doğu ve Güney Asya, Pasifik ve Latin Amerika bölgelerinde harcamıştır (TİKA 2019 Faaliyet Raporu: 50). Bu miktarlar, eğitim sektöründe başta 21 okulun inşası olmak üzere 329 okulun daha gelişimine katkıda bulunulmuş ve binlerce öğrenci için umut kapısı oluşturulmuştur. Sağlık alanında ise 5 tane yeni hastane inşa edilmiş ve bununla beraber pek çok hastane onarılmış ve donatılmış yine binlerce hastaya şifa kapısı açılmıştır. TİKA 2019 yılında 15 yeni temiz su kuyusu açmış, hasarlı olan kuyuları onarmış ve temiz suyun devamlılığı için çeşitli eğitimler vermiştir. Bununla beraber ülkelerin idaresinin gelişimine yönelik katkılar yapmış, pek çok yeni konut ve sosyal tesis inşa etmiş böylelikle sosyal gelişimin önü açılmış ve yaşam kalitesinin artırılması için çalışmalar yapılmıştır. Enerji, iletişim, ulaştırma, tarım, sanayi, altyapı kontrolü gibi sektörlerde de pek çok çalışma yapılmış gıda yardımları ve insani yardımlar da bu bütçe içerisinde pay alan başlıklar olmuştur (TİKA 2019 Faaliyet Raporu: 68-73).

TİKA sahip olduğu tarihi birikim, Türkiye'nin cömertliği ve imkânları, büyük coğrafyalara yayınlanan koordinasyon ağı, hızlı bürokratik yapısı ve yeterli çalışanları sayesinde alanına başarılı olan bir kuruluştur. Bununla beraber dövizdeki dalgalanmalar ve kalkınma yardımlarının maliyetlerin artması kurumu biraz zorlasa da kurumun çalışmaları son hızıyla devam etmektedir.

TİKA çalışmalarını bölgesel ve küresel düzlemde gerçekleştirmekte, adalet ve eşitliği de göz önünde tutarak kısa vadeli yatırımlarla beraber genellikle uzun vadeli kalkınmaya yönelik çalışmalar yürütmektedir. Sadece bu kalkınma yardımları değil eğitim, kültür ve altyapı çalışmaları, olası afetlerde insani yardımlar yapması TİKA'nın Türkiye'nin uluslararası ilişkiler idaresindeki ve dolayısıyla kamu diplomasisindeki rolünü arttırmıştır.

Yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkileri açısından TİKA güngeçtikçe daha fazla önem kazanmaktadır. Özellikle kardeş şehir ilişkileri çerçevesinde yurt dışında gerçekleştirmek istedikleri özellikle fiziki yatırım gerektiren projelerde ve gümrük mevzuatına tabi yardımlarda yerel yönetimler, uluslararası tecrübe ve süreklilik arzeden ofisleri ile TİKA'dan hem know-how hem de uygulamada destek almakta, böylece kendilerini sınırlayan hem iç hem de dış hukuki mevzuatı aşmaktadırlar.

3.3.4. Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB)

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı Türkiye'nin eğitim alanındaki kalkınma yardımları açısından önemli paya sahip kuruluşlardan birisidir. Organizasyon 24 Mart 2010 tarihinde kurulmuş 15 Temmuz 2018 tarihinde yayınlanan 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile yeniden düzenlenmiştir. İlk kanun metninde kurumun amaçları açıklanmıştır.

Buna göre kurumun amaçları; “yurt dışında ikamet eden Türk yurttaşları ile alâkalı çalışmalar yapmak ve onların meselelerine çare bulmak, Türk soydaşlar ve binlerce yıllık tarih ve kültürün gerektirdiği bağ ile akraba topluluklar ile her türlü sosyal, kültürel ve ekonomik bağların arttırılması, gelişmesi veya yeniden inşa edilmesi emeliyle bu topluluklara yönelik çalışmalar yürütmek, Türkiye'de eğitim gören akraba öğrenciler ile her türlü etkileşimin gerçekleşmesini sağlamak, bu amaçla Türkiye bursları, üniversite eğitimi, genel sağlık sigortası, yurt ve Türkçe eğitimi gibi faaliyetleri yürütmek” olarak sıralanmıştır (Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun, 2010).

AK parti döneminde açılan YTB Türkiye'nin ilk kez diaspora diplomasisine girmesinde etkili olmuştur (Ekşi ve Erol, 2016:33). Diaspora, ülke dışında yaşayan vatandaşları birbirine ve merkeze bağlayan, böylece ulus ötesinde ülkenin her türlü politikası ve çıkarı ile ortak hareket ederek millet kavramının tamamını sınır ötesinde birbirine bağlayan bir ideolojidir (Butler, 2001: 208). YTB'nin kurulması Anayasa'nın 62. maddesinde “*devletin aile birliği, eğitim, kültürel ihtiyaçlar ve sosyal güvenlik, anavatanla bağlantı sağlamak için gerekli önlemleri alması*” maddesine dayanmaktadır (T.C. Anayasası, 1982: 62).

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, Başbakanlığa bağlı olarak kurulmuş, Cumhurbaşkanlığı sistemi ile birlikte, Kültür ve Turizm Bakanlığı teşkilat yapısı içerisine katılmıştır.

Yabancı ve akraba topluluklarının Türkiye ile ilişkilerini güçlendirmeyi ve kültürel değerlerini korumayı amaçlayan kurum bu amacı gerçekleştirebilmek için 5 farklı koldan çalışmalarını yürütmektedir. Yurt dışında yaşayan vatandaşlar, soydaş ve

akraba topluluklar, STK'lar, hukuk ve uluslararası öğrenciler bu kolları oluşturmaktadır (Ekşi ve Erol, 2016:34).

Türkler ve akraba topluluklar Avrupa ve diğer coğrafyalara göç konusunda oldukça hareketli bir yapıya sahiptir. Özellikle 1960'lı yılların başından itibaren Türk işçilerin başta Almanya olmak üzere pek çok Avrupa ülkesine gitmesi ve önemli bir kısmının orada kalmış olması Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin, vatandaşlarını gözetme ihtiyacını daha da arttırmış, 1980'li yıllardan itibaren Avrupa'ya göç eden Türk vatandaşlarına yönelik politikaları değişim göstermeye başlamıştır. O zamandan bugüne Türk topluluklarıyla bağ kurma çabaları daha aktif hale gelmiştir (Ünver, 2013: 181).

Bilindiği üzere son yıllarda artan bir İslamofobi ve Türk düşmanlığı grafiği bulunmaktadır. Tam da bu noktada yurt dışında ikamet eden pek çok Türk vatandaşı ırkçı saldırılara maruz kalmakta özellikle Müslüman Türklere yönelik şiddet içeren olaylar yaşanmaktadır. Bu noktada YTB, Konsolosluklar ve Dışişleri Bakanlığı ile eşgüdümlü çalışarak, soydaşlarının ve akraba topluluklarının haklarını korumak için çalışmalar yapmaktadır (Yurtnaç, 2013: 13).

AK Parti iktidarıyla birlikte, yurt dışındaki Türk topluluklarıyla daha yakın bir ilişki politikası izlenmeye başlamıştır. Bu amaçla alınan tedbirler arasında en önemli olanı, Türkiye'nin yurt dışında yaşayan Türk vatandaşlarına, yapılacak parlamento seçimlerinde oy hakkı tanınmasıdır. Bir diğer önemli adım ise, Türk vatandaşlarının, göçmenlerin ve Türk kökenli toplulukların dünya çapında sorunlarının çözümü için çaba sarf etmek üzere YTB'nin kurulmuş olmasıdır.

YTB, sosyo-ekonomik, kültürel ve politik gündem belirleme yeteneğine sahip, ortak refleksleri olan güvenilir ve saygın bir Türk diasporası oluşturma konusunda stratejik taahhütlere sahip olan bir kurumdur. Türkiye sadece diasporasıyla ya da akrabalarıyla değil, aynı zamanda ev sahibi ülke ile Türkiye arasında daha yakın etkileşime katkıda bulunacak, nitelikli siyasi katılımı artıracak siyasi bilincin geliştirilmesini de hedeflemektedir. Bu hedeflere, akademisyenler, sivil toplum ve ilgili tüm devlet kurumlarının sosyal katılım ile destek olması çok önemlidir (Ünver, 2013: 186).

YTB, Türkiye'nin çok boyutlu dış politikasının temel bileşenlerinden birisidir, ekonomik, politik ve kültürel çıkarlara bağlı aktif bir diaspora politikası izlemektedir. YTB; Mavi Kartlar, burslar, yurt dışında oy kullanma, yurt dışında eğitim, hukuki ve mali destek gibi konularda çalışmalar yapmaktadır. Mavi Kart, yurt dışına gitmiş ve başka ülkenin vatandaşlığına geçmiş olan kişilerin Türkiye'deki haklarını saklı tutan bir kimlik kartı sistemidir. Mavi Kart'ın 2004 yılındaki eski adı Pembe Kart'tır. Mavi Kart sahipleri yasal olarak Türk vatandaşı olmasa da, Türk yasalarının yabancıların getirdiği çeşitli kısıtlamalardan muaf olarak, ikamet, iş, yatırım ve miras gibi konularda bazı haklara sahip olmaktadır. Mavi Kart sahiplerinin Türkiye'deki Türk vatandaşı olmayanlar arasında ayrıcalıklı bir statüsü bulunmaktadır. 150'den fazla ülkede yaşayan yaklaşık 6.5 milyon Türk vatandaşı Mavi Kart kullanmakta YTB de bu vatandaşlar ile devletler arasında bir köprü oluşturmaktadır (Pusch ve Splitt, 2013).

YTB'nin 2019 faaliyetlerine kısaca değinmek gerekirse; gençlik kampları kapsamında ülke dışında yaşayan ve yabancı ülkelerin kültürleri ile harmanlanmış Türk vatandaşlarının kendi kültürleriyle ile kaynaşmasını sağlamak için 4 farklı kamp düzenlenmiştir. Bununla beraber *Evliya Çelebi Gençlik Köprüleri* projesi ile ülke dışında yaşayan yaklaşık 3200 vatandaş Türkiye'nin farklı farklı yönlerini görerek gezdirilmiş böylece soy ile olan bağların kopmaması için çalışmalar yapılmıştır. Tüm bunların yanı sıra YTB, öğrenci bursu, eğitim, teknolojik, kültürel ve sanatsal programlar, Türkçe öğrenimini sağlamak maksadı ile çeşitli programlar gerçekleştirmiştir. YTB 2019 yılında yaklaşık 4750 kişiye burs sağlamıştır. Bu burslarda en büyük pay Asya Pasifik ülkeleri olmak üzere Avrupa ülkelerine de yönelik olmuştur (YTB, 2019).

Görüldüğü üzere YTB, kamu diplomasisi için önemli bir kurumdur. Yurt dışındaki Türk diasporasının Türkiye ile bağlarının güçlü tutulması için çok önemlidir. Türk şehirleri YTB ve yurt dışındaki Türk toplulukları ile ortaklaşa düzenledikleri kültürel etkinlikler vasıtasıyla Türk kamu diplomasisine önemli katkılarda bulunmaktadır.

Öte yandan, YTB üzerinden verilen Türkiye bursları ile ilgili yerel diplomasi açısından önemli bir noktaya burada değinmek gerekir. O da YTB'nin burs verilecek ülkeler ve alanlarla ilgili olarak, Türk şehirlerin sosyal ve ekonomik önceliklerini göz

önünde bulundurması konusudur. YTB bu önceliklere göre, Türkiye'ye getireceği yabancı öğrencilerin şehirlerin dışı açılma önceliklerine göre üniversite yerleşimlerini sağlarsa, yerel diplomasinin gelişmesi, şehirlerin bu öğrenciler üzerinden yurt dışı münasebetlerini sürdürülebilir hale getirmelerine de katkıda bulunabilir.

3.3.5. Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı

Soğuk savaşın sona ermesinden sonra, demokrasi siyasi rejimler için dünya çapında bir referans haline gelmiştir (Fukuyama, 2014). Demokrasi, yapısı itibarıyla; hukukun üstünlüğü, devletin etkinliği, meşruiyeti ve sesi, siyasi istikrar ve şiddetin olmaması, şeffaflık, hesap verebilirlik, katılım ve karşılıklı etkileşime sahiptir. Hal böyle olunca özellikle ekonomi boyutundan bakıldığında demokrasi serbest piyasanın gelişimi için önemli bir noktada durmaktadır (Fracchiolla, 2018: 260).

Serbest piyasa denince akla gelen Adam Smith, serbest piyasayı, toplumda mal ve hizmetlerin değiş tokuşu sırasında minimum iki kişi ya da iki aktör arasında gönüllü bir anlaşma yapılması durumu olarak açıklamıştır. Bu anlaşma sayesinde dünyanın dört bir yanından gelen mallar tüketicilerin kullanımına sunulmaktadır. Serbest piyasa, tüketicilerin kitlesinin gelecekteki arzularını mümkün olduğunca verimli bir şekilde karşılamak için girişimcilere mümkün olan en geniş kapsamı sunmaktadır. Tasarruf ve yatırım daha sonra sermaye mallarını geliştirebilir ve işçilerin üretkenliğini ve ücretlerini artırabilir, böylece yaşam standartlarını yükseltebilir. Serbest rekabet piyasası aynı zamanda yenilikçiliğin yeni ve yaratıcı yollarla üreticilerin, tüketicilerin isteklerini karşılamaya başlamasını sağlayan bir yapıya sahiptir ve sürekli güncel kalarak sistem içerisinde önemli bir yere sahiptir. (Rothbard, 2006: 3).

Milyarlarca insan sürekli artan mal ve hizmet bolluğu arasında hayatını sürdürürken serbest ekonomi konusunda kolaylık sağlamak ulusal ve uluslararası alanda iş birliği yapmak, mal ve hizmet üretmeyi kaliteli ve faydalı hale getirmek son zamanların olmazsa olmaz konularındandır. Tamda bu noktada Türkiye açısından Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı ortaya çıkmıştır. Bu Ajans, ülkeye yabancı para ve yatırım sağlayarak ekonominin çarklarının yabancı sermaye yoluyla dönmesi için önemli çalışmalar yapmak misyonunu taşımaktadır.

2001 yılındaki ekonomik krizin ardından, Bakanlar Kurulu yatırım ortamını iyileştirmek için bir reform programı ortaya koymuş bu programlar doğrultusunda da Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansının temelleri atılmıştır. 2006 yılında kurulan ajans ülkeye olan yatırımın kolaylaştırılmasına ve yabancı yatırımcıların ilgisini çekmek için Türkiye'nin ticari kapasitesinin ve özelliklerinin küresel bir biçimde yayılmasına yardımcı olmuştur. Türkiye, Doğu ile Batı'yı birbirine bağlayan dinamik ve büyüyen bir G20 ekonomisidir. Türkiye, dünyanın en hızlı büyüyen ekonomilerinden biri olmasının yanı sıra, uluslararası yatırımcıların büyümesini ve uluslararası pazarlara erişimini desteklemektedir. Ajans, Türkiye'nin konut, ofis, perakende ve lojistik pazarlarına genel bakış, mega projeler, Türkiye'deki mülk edinme çerçevesi, inşaat ve yapı kullanma konusunda bilgilendirme sağlamak ve yatırımcı çekmek için projeler yürütmektedir (JLL Turkey: 3).

2016 yılında açıklanan 5523 Sayılı Kanun, kurumun görevlerini açıklamıştır. Kurumun görevlerinden kısaca bahsetmek gerekirse; küresel yatırımın ülkemize yönelmesi için her türlü aracı kullanarak özellikle Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı niteliğindeki diğer uluslararası kurumlar ile iş birliği yapmak; içeride ve dışarıda yatırımı destekleyen veya yatırım yapmaya niyetli olan aktörler ile koordinasyonu sağlamak; yatırım yapılmasını desteklemek amacıyla bilgi eksikliğini gidermek ve olası aktörlere ülke ve ekonomi tanıtımını ve bilgilendirmeyi sağlamak; yatırımcıları bürokratik süreçlerden daha uzak hale getirerek hızlı ve etkili sonuç almak için bürokratik işlemleri yürütmek; iç politikada uluslararası yatırımı destekleyici ve kolaylaştırıcı adımlar atılması konusunda destekte bulunmak ve son olarak her türlü kesime ulaşabilmek için çok kapsamlı çok dilli, vizyonu yüksek bilgilendirme çalışmaları yapmak olarak açıklanmıştır (5523 Sayılı Kanun, 2016).

Kurum yatırımları kolaylaştırmak için vergi indirimi, gümrük vergisi muafiyeti, teknik desteğin sağlanması, eğitim çalışmaları ve istihdam edilen personellere SGK kapsamında prim desteği verilmesi gibi çeşitli kolaylıklar sağlamaktadır. Bu kapsamda dünyaca ünlü BASF, Ford, Hyundai, Mercedes, Bosh gibi markalar Türkiye'ye yatırım yapmaktadır (İNVEST, 2020). Ajans'ın 2023 yılı için hedeflerinden birisi dünyanın en güçlü on ekonomisi arasında olmak, şeklinde açıklanmıştır. Türkiye'nin, ekonomi, Ar-Ge ve yüksek teknoloji üretimi gibi alanlarda

gelişmesi de bu hedefler arasındadır. Bu bağlamda hükûmet, yargı ve eğitim sistemlerindeki reformlardan kilit endüstrilere ve ülkenin altyapısına yapılan yatırımlara kadar zorlukların üstesinden gelmek için bir dizi önlem almaktadır. Özellikle ulaşım, enerji ve iletişim alanlarında daha fazla büyümeyi desteklemek ve kolaylaştırmak için önemli yatırım projeleri devam etmektedir. Kamu altyapısına yapılan yatırımlar, Türkiye'nin gelişen ekonomisini beslemek ve ülkeyi daha fazla büyümeye hazır hale getirmek için alınan önlemlerden bazılarıdır. Özel sektörde yap-işlet-devret anlaşmaları gibi kamu-özel sektör ortaklıkları şeklinde uygulanan mega projelerle hemen hemen her sektörde gelişim hedeflenmektedir (JLL Turkey: 43).

Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansının genel olarak makroekonomik verilere göre hareket ettiği, Türkiye'deki şehirlerin önceliklerine yer vermediği söylenebilir. Başta büyükşehirler olmak üzere yerel yönetimlerle Ajans ilişkilerinin iyi bir şekilde kurulması, hem yatırımlarda yer seçimi optimizasyonu ve verimliliğini sağlayacak, hem de şehirlerin dışa açılmasına ve yerel diplomasiye katkı sunacaktır.

3.3.6. Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD)

Türkiye ve bulunduğu coğrafya çok yeni bir oluşuma sahip genç diye adlandırılabilir bir toprak yapısına sahiptir. Hal böyle olunca deprem gibi doğal afetlere açık yapısı nedeniyle Türkiye, gerek içeride gerekse dışarıda acil durumlara karşı önlem almanın gerekliliğinin farkına varmış bir ülkedir. Özellikle 1999 yılında yaşanan büyük İstanbul depreminin ardından önlemlerin artırılması gündeme gelmiştir. Türkiye 2009 yılında afet yönetimi yapısını daha önce sorumlu olan 3 aktörü birleştirerek değiştirmiştir. Yeni organizasyon Başbakanlık altında kurulmuş ve Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) olarak adlandırılmıştır. Cumhurbaşkanlığı sistemi ile birlikte AFAD 4 nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile İçişleri Bakanlığına bağlanmıştır.

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Resmi Gazete'de yayınlanmış ve başkanlığın görevleri bu kanunda sıralanmıştır. AFAD, olası bir afete hazırlık, afetin zararlarını hafifletme ve risk yönetimi gibi afet öncesi çalışmalar, afet sırasında müdahale ve acil yardım, afet sonrasında ise kurtarma ve yeniden yapılanma gibi işlemleri gerçekleştirmek üzere

görevlendirilmiştir. AFAD bünyesinde bulunan pek çok daire ülke içinde ve dışında faaliyet göstermektedir. İyileştirme ve Müdahale Daire Başkanlığı uluslararası durumlarda da faaliyet göstermektedir. AFAD görevlerini yerine getirirken yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları, uluslararası organizasyonlar ve diğer tüzel kişilikler ile iş birliği yapmaktadır (5902 Sayılı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun, 2009).

AFAD sadece acil durumlarda değil uzun süreli kriz durumlarında da çalışmalarını sürdürmektedir. Afet ve Acil Durum Yönetimi Politikası kapsamında Nisan 2011'de Suriye'de başlayan iç savaş nedeniyle Türkiye'ye gelen Suriyeli vatandaşlar için sekiz şehirde çadır ve konteyner evler içeren kamplar kurulmuştur. Ayrıca bu kamplarda her türlü insani yardım karşılanmaktadır (Tetik, 2013).

Türkiye'nin doğal, insan yapımı veya bu iki tür arasındaki etkileşimden kaynaklanan bir dizi felaket için tehlikeye açık olduğu bir gerçektir. Bu felaketlerin ve krizin sonuçları insan, çevre, maddi ve ekonomik kayıplar, sosyal, ekonomik ve toplumsal yaşamın kesintiye uğraması açısından risk içermekte ve ülkenin gelişimini olumsuz etkileyebilme riskini canlı tutmaktadır. Dolayısıyla Türkiye, ülkede afetlere dirençli bir toplum inşa etmek ve sürdürmek için giderek daha fazla kaynak kullanmaktadır. Afet olasılığını ve sonuçlarını azaltmak için hem orta hem de uzun vadede alınan önleme, hafifletme, acil kurtarma ve restorasyonun tüm yönlerini kapsayan etkili ve kapsamlı bir afet ve acil durum yönetim sistemine sahip olmak çok önemlidir. AFAD'ın misyonu; risk azaltıcı önlemler almak, finansal projeler gerçekleştirmek, uluslararası standartlarda insani yardım sağlamak için en iyi uygulamaları ve standartları belirlemektir. Yani AFAD'ın amacı; *“afetlere dayanıklı bir toplum inşa etmek”* olarak açıklanabilir. (Team-up AFAD, 2018).

AFAD, çevreyi korumak ve Türk vatandaşlarının ve mallarının güvenliğini korumak için Türkiye'de stratejik ve kritik bir rol oynamaktadır. Uluslararası alanda da önemli faaliyetler gösteren AFAD; Avrupa, Asya, Afrika ve Amerika kıtasında ve Ortadoğu bölgesine uzanan yapısı ile uluslararası alanda önemli faaliyetlerde bulunan bir kuruluştur. Zira daha öncede bahsedildiği gibi Türkiye insanı yardımlar konusunda dünyanın önde gelen en önemli ülkelerinden birisidir. AFAD'ın uluslararası faaliyetlerinden kısaca bahsetmek gerekirse; 2014 yılında Türkiye'nin önemli

soydaşlarından Bosna Hersek'te meydana gelen sel felaketinden sonra başta AFAD olmak üzere KIZILAY, yerel yönetimler ve diğer tüzel kişiler kendi aralarında koordine olarak Bosna Hersek'e yaklaşık 376.000 TL değerinde yardım yapmıştır. Bu yardımlar sadece nakdi değil aynı zamanda acil ihtiyaçları karşılayacak envanterle donatılmıştır (AFAD, 2018: 11).

Asya kıtasında ise Afganistan, Japonya, Rusya, Kırgızistan gibi pek çok ülkede faaliyet gösteren AFAD, 2010'dan 2018'e kadar çeşitli konularda Afganistan'a yaklaşık 1 milyon 800 bin TL değerinde yardım yapmıştır.

AFAD, Japonya gibi büyük depremleri sürekli olarak yaşayan ülkelerde de sürekli olarak faaliyetlerine devam etmektedir. Özellikle başta Türki Cumhuriyetler olmak üzere diğer Asya ülkeleri ile sık sık iletişim halinde olan kurum; deprem, sel felaketi, tsunami gibi doğal afetlerde yardım elini uzatırken iç karışıklıkların yarattığı olumsuz etkilerin onarımında da rol oynamaktadır (AFAD, 2018: 22-30).

Ortadoğu bölgesi AFAD'ın en çok etkili olduğu bölgelerden birisidir. Filistin başta olmak üzere pek çok Ortadoğu ülkesi ile etkileşim halinde olan kurum Irak, İran, İsrail, Lübnan, Suriye, Yemen gibi ülkelere maddi ve ayni pek çok yardımda bulunmuştur. Ülkemizde çadır kentlerde kalan Suriyeli mültecilerin ihtiyaçlarını karşılamak için devletle iş birliği halinde çalışmalarını sürdürmektedir (AFAD, 2018: 30-45). Afrika bölgesinde ise gerek doğal afetler gerekse temel insani ihtiyaçları karşılamak üzere yapılan insani yardım azımsanmayacak düzeydedir. AFAD diğer bölgelerde olduğu gibi Mısır, Libya gibi ülkelerde yaşanan iç karışıkların yarattığı yıkımların ve diğer zararların onarılmasında da yardımda bulunmuştur. Amerika kıtasında bulunan Şili, Kolombiya gibi ülkelerle de yardımlar sağlanmaktadır (AFAD, 2018: 45-80). Tüm bu örneklerden görüldüğü üzere AFAD hem içeride hem dışarıda çok faydalı bir kurum olarak faaliyetlerini sürdürmekte ve Türkiye'nin uluslararası imajına olumlu bir katkı sağlamaktadır.

Türkiye'nin kamu diplomasisi faaliyetleri pandemi döneminde de devam etmiştir. Pandemi süreci boyunca Türkiye, Cumhurbaşkanlığı koordinesinde Bakanlıklar, KIZILAY ve TİKA, AFAD gibi kurumlar eliyle pek çok ülkeye tıbbi malzeme ve diğer yardımlarda bulunmuştur. *142 ülke ve yedi uluslararası yardım*

örgütüne tıbbi yardımda bulunan Türkiye (Türkiye Gazetesi, 2020), aynı zamanda NATO gibi müttefikleri ile birlikte dolaylı yardım faaliyetlerini de sürdürmüştür. Türkiye, ilk COVID-19 hastasının teyit edilmesinden sonra iki aydan kısa bir süre içinde dünya çapında 55 ülkeye tıbbi malzeme dolu kargo uçakları göndererek yardım etmiştir (Kanat, 2020). Türkiye'nin yardım yaptığı bazı ülkeler şunlardır; ABD, Bosna Hersek, Çin, İngiltere, İran, İspanya, İtalya, Libya, Pakistan, Sırbistan, Somali, Sudan, Suriye ve Türki Cumhuriyetler (TÜBA, 2020:31). Türkiye'nin bu tutumu kamu diplomasisi ve uluslararası yardımlaşma için çok ses getirmiş pek çok ülke, Türkiye'ye olan teşekkürlerini sunmuştur. Gönderilen yardım kolilerinde Konya'nın en önemli simgelerinden olan Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî'nin *“Ümitsizliğin ardından nice ümitler, karanlıkların ardından nice güneşler var.”* sözleri yer almıştır (Hatisaru, 2020).

Bu sözler aslında Türkiye'nin dayanışma ve iş birliğine ne kadar önem verdiğinin bir göstergesidir. Türkiye'nin insani yardım yönünden bu derece etkili olması ve hatta bazı konularda sık sık politik olarak ters düştüğü ülkelere bile yardım etmesi insan ve vicdan temelli bir dış politika ve diplomasi yürüttüğünün bir göstergesidir.

AFAD'ın hem yurtiçi hem de yurt dışı faaliyetlerinde en önemli paydaşlarından bir tanesi yerel yönetimlerdir. Yerel yönetimler itfaiye teşkilatları vasıtasıyla iş gücü, doğrudan veya STK'lar üzerinden acil yardım malzemeleri sağlanması açısından AFAD'a destek olmaktadır. Dolayısıyla AFAD vasıtasıyla gerçekleştirilen yurt dışı yardım ve kamu diplomasisi faaliyetlerinde yerel yönetimlerin katkısı önemli bir paya sahiptir.

3.3.7. Yunus Emre Enstitüsü (YEE)

Kültürel tanıtım etkinlikleri ve değişimleri organize etmenin yanı sıra Türk kültürünü tanıtmak için yabancı ülkelerde Türk Kültür Merkezleri kurmakla görevlendirilen Yunus Emre Enstitüsü(YEE), AK Parti döneminde kamu diplomasisini yönlendirmek için kurulan kurumlardan birisidir.

Kültür, kamu diplomasisi için çok önemli bir olgudur. 2007 yılında kurulan Yunus Emre Enstitüsü (YEE), dilin ve kültürel değerlerin önemli unsurlarını etkin bir

şekilde tanıtmak için görevlendirilmiştir. Bu Enstitü, dünya çapında Türk dilini, tarihini, sanatını ve kültürünü tanıtmak amacıyla kurulmuş, aynı zamanda diğer ülkelerle değişim programlarını geliştirmeyi amaçlamıştır. Enstitü, Türk kültürünün, tarihinin, dilinin ve edebiyatının tanıtımı ve öğretimi için çalışmalar yürütmekte, ayrıca bilimsel çalışmaları ve yayınlarını desteklemek için diğer kurumlarla iş birliğini içeren çeşitli faaliyetlerde bulunmaktadır (Özkan, 2015: 41).

Özellikle küreselleşme sürecinin getirdiği fırsatlar ve riskler açısından son yıllarda ülkemizde en stratejik hizmetleri yürüten kurumlardan olan YEE, Türk Dış Politikasının yumuşak gücünde çok önemli bir yere sahiptir ve bir nevi kültürel diplomasi çalışması yürütmektedir.

Yunus Emre Türk Kültür Merkezleri, dünyanın farklı bölgelerinde, özellikle komşu bölgelerde, Türk dilini ve kültürünü yurt dışında tanıtmak amacıyla kurulmuş bir enstitüsüdür. Enstitü hem bulunduğu bölgelerde hem de diğer yabancı kuruluşlarla iş birliği yaparak ve bu tür faaliyetlerin sonuçlarını yayınlayarak daha geniş kitleleri bilgilendirerek her alanda gelişimi hedeflemektedir. Enstitü, bireysel ülkelerde Türk dilini, kültürünü, sanatını ve tarihini tanıtmak için Yunus Emre Türk Kültür Merkezleri kurulmasına yardımcı olmaktadır. Bu merkezler, dostluk bağlarını güçlendirmeyi ve diğer ülkelerle kültürel alışverişi artırmayı hedeflerken, kültürel faaliyetler, bilimsel projeler ve kurslarla Türkiye'yi desteklemektedir. Kurulan merkezlerin yerleri, Türk dış politikasının ortak kültürel miras yaklaşımına uyan Balkanlar ve Ortadoğu'ya yapılan vurguları yansıtmaktadır (Öner, 2014: 7).

Yunus Emre Enstitüsünün açılışında konuşma yapan Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Enstitünün açılışı için aslında geç kalınmış olduğunu belirtmiş kurumun ülke tanıtımı açısından çok etkili olacağına inandığını vurgulamıştır. Bununla beraber, Türkiye'nin sahip olduğu zengin kültürel mirasa rağmen, kültür ve dili tanıtmak noktasında tatmin edici bir seviyeye ulaşamadıklarını bu nedenle kurumun Türkiye'nin yurt dışındaki vitrini haline gelmesini umduğunu açıklamıştır. Recep Tayyip Erdoğan 7 Mayıs 2009 tarihindeki şu şekilde sözlerine devam etmiştir;

“Yurt dışında Yunus Emre Kültür Merkezleri'miz aracılığıyla artık Türkiye'yi, Türk dilini, kültürünü, tarihini, sanatını o ülkelerdeki ilgili kesimlere aktarma fırsatımız olacak. Türkiye içinde faaliyet gösterecek Yunus Emre Enstitüsü aracılığıyla da bu hedeflerimize ulaşmak için projeler üretilecek ve uygulanacak. Türkiye, artık dünya genelinde de farklı bir düzeyde algılanıyor. Türkiye için artık çok farklı yeni bir dönem başladı. Türkiye artık tanıtımını yurt dışındaki medya kuruluşlarının ve onların muhabirlerinin inisiyatifine bırakamaz. Türkçe, sadece bu topraklarda yaşayan insanların iletişim dili değil. Türkçe, aynı zamanda bir bilim dili, sanat dili, edebiyat dili. Türkçe, Yunus Emre'nin, Pir Sultan Abdal'ın, Karacaoğlan'ın, Fuzuli'nin, Baki'nin, Nazım Hikmet'in, Necip Fazıl'ın dili. Yunus'u, Mevlana'yı, Karacaoğlan'ı, Pir Sultan'ı, 780 bin kilometre kare Türkiye toprağını sevgiyle, aşkla, kardeşlikle yoğuran her bir gönül sultanımızı yüreğimize nakşederek bu badireleri aşacağımıza inanıyorum. Ben, bu düşüncelerle sözlerime son verirken, Türkiye'nin yeni yüzü, Türkiye'nin dünyaya açılan kapısı Yunus Emre Vakfının ülkemize ve milletimize hayırlara vesile olmasını diliyorum.” (Erdoğan ve Karlığa, 2012:313-319)

Görüldüğü  zere, Enstitü sivil toplumun kapsamına ilişkin Türk Dış Politikasının sosyal ve kültürel aracı ve aktörü olarak faaliyet göstermek üzere Dışışleri Bakanlığına ek bir enstitü olarak kurulmuştur. 2009 yılında faaliyetlerine başlayan YEE'nin çeşitli yabancı ülkelerde 50'ye yakın kültür merkezî ofisi bulunmaktadır. Bu merkezdeki yabancılara verilen Türkçe eğitiminin yanı sıra kültür ve sanatta çeşitli etkinlikler de yürütülmektedir (Ekşi ve Erol, 2016: 48).

Ek 18 de yurt dışında bulunan Yunus Emre Enstitüsü Kültür Merkezlerini görmek mümkündür. Yunus Emre Enstitüsü, diğer ülkelerle dostluk geliştiren, kültürel alışverişi artırmak için ilgili bilgi ve belgeleri sunarak Türk dili, kültürü ve sanatı alanında eğitim almak isteyen insanlara yurt dışında hizmet vermek amacıyla hizmet vermektedir. Enstitü bir kamu vakfı olarak kurulmasından ötürü siyasetin, gündelik hayatın ve partilerin ötesinde inşa edilmiştir ve görevlerini bu açıdan titizlikle sürdürmektedir (Doğan A.M. 2019: 68).

 lkelerde kurulan Yunus Emre Türk Kültür Merkezleri, bulunulan ülke ile Türkiye arasında dostluk bağlarını güçlendirmeyi ve diğer ülkelerle kültürel alışverişi artırmayı hedeflerken, kültürel faaliyetler, akademik programlar ve kurslarla

Türkiye'yi desteklemektedir. Bu sayede YEE, Avrupa ülkelerinde Türkiye ile ilgili önyargıların ve klişelerin üstesinden gelmeye, Türkiye ve Türk kültürüne yönelik ilginin artmasına yardımcı olmaktadır. Enstitü sadece Avrupa’da değil aynı zamanda, Orta Doğu ve Balkanlar ve diğer coğrafyalarda da etkisini göstermektedir. Kurum, sürekli olarak kültürel etkinlikler düzenlemekte, Türk kültürünü tanıtan projeleri finanse etmekte ve her coğrafyada yaşayanlara Türkçe öğretmektedir. Kurum, başka bir dil programı aracılığıyla Türk vatandaşı olmayan vatandaşları uygun Türkçe öğretmenleri olarak belgelendirmekte ve istihdam olanakları sunmaktadır. Türk dili ile ilgili sempozyumlar, seminerler ve mini kurslar düzenlemek YEE’nin diğer etkinlikleri arasında yer almaktadır.

Soğuk Savaş sonrası Türkiye’nin özellikle Kafkasya, Orta Asya ve Balkan ülkeleri ile ilişkileri güçlendirilmesiyle TİKA tarafından 1999 yılında başlatılan Türkoloji Projesi, 2011 yılında özel bir protokol ile Enstitüye devredilmiştir. Türkoloji projesinin Yunus Emre Enstitüsüne devri ile Türkçe öğretim coğrafyası, Afrika, Ortadoğu, Güney Asya ve Amerika kıtasına kadar genişlemiştir. Nitekim Enstitü bünyesinde 50 ülkede 101 Türkoloji bölümü açılmış ve Türkçe kurslarına ülkemizden öğretim elemanları görevlendirilmiştir. Enstitü, Türkçe eğitimi için aktif çalışmalar yürütmektedir. Zira 2023 vizyonunda Türkçe’nin bir dünya dili haline gelmesi ana hedef olmuştur. Bunun nedeni dilin kültür açısından son derece önemli bir konumda olmasıdır (Er, 2015: 39-41).

Türkiye uluslararası politikada pek çok alanda kendisini göstermiş bir ülkedir. TİKA, KIZILAY, AFAD gibi kurumlar Türkiye’nin yumuşak gücüne hizmet etmektedir. Yunus Emre Enstitüsü de eğitim kapsamında öne çıkmış bir kurumdur. Sadece Türkçe öğretimi değil aynı zamanda vermiş olduğu burslar ile adından söz ettirmiştir. Enstitü 2018 yılında yaklaşık 160 milyon TL’lik eğitim kültür ve sanat hizmeti vermiş böylece Türkiye’nin cazibesine katkıda bulunmuştur. YEE aynı zamanda müzik, modern ve klasik el sanatları, tiyatro, sinema, fotoğraf ve Türk mutfağının zengin kültürel birikimini paylaşmak için konserler, sergiler, atölyeler, sahne gösterileri, film gösterimleri, akademik toplantılar ve sanat kursları gibi etkinlikler düzenlemektedir. Türkiye’nin tanınırlığını artırmayı sağlamak ve dünyada kültürel etkileşim yaratabilmek üzere çalışmalar yürütmektedir. (Yunus Emre

Enstitüsü 2018 Faaliyet Raporu: 141). Yunus Emre Türk Eğitim ve Öğretim Merkezleri, yurt dışında Türk dilini bir dünya dili olarak öğretmeyi, ders ve materyal hazırlamayı ve Türkiye'yi kendi dili aracılığıyla tanıtmayı amaçlamaktadır. Yunus Emre Enstitüsü, Türkiye'nin kültürel diplomasi aracıdır. Kültürel diplomasının inşasında kilit bir rol oynadığı düşünüldüğünde, Yunus Emre Enstitüsü Türk Dış Politikası için önemli bir etkiye sahiptir (Çevik, 2015: 29).

Yunus Emre Enstitülerine bağlı Türk Kültür Merkezlerinin faaliyetlerindeki en büyük destekçileri Türkiye'deki yerel yönetimlerdir. Yerel Yönetimler, Merkezlerin kültürel diplomasi faaliyetlerini, meslek edindirme kursları, sergiler, sempozyum ve konferans paydaşlığı, mehter, sema ve halk dans gruplarının gönderilmesi gibi değişik form ve formatlarda desteklemektedir. Ayrıca söz konusu Merkezlerin bulundukları ülkelerden Türkiye'ye gönderdikleri çeşitli gruplara yerel yönetimler ev sahipliği yapmakta, misafir etmektedirler. Dolayısıyla Yunus Emre Enstitüsü ile Yerel Yönetimler karşılıklı bağımlılık teorisi çerçevesinde kendi amaçlarını gerçekleştirmek için ortak hizmet protokollerine dayalı iş birlikleri yapmaktadırlar.

3.3.8. Diyanet İşleri Başkanlığı

Din, hem insanların hem de devletlerin gündemini meşgul eden önemli bir konudur. Din ile ilgili olarak uygulanan politikalar ülkelerden ülkelere değişiklik göstermektedir. Mesela Fransa'da, halkın %27 gibi büyük bir kısmı herhangi bir dine veya inancıya sahip olmadığını söylese de ülkede yaklaşık 38000 Katolik Kilisesi bulunmaktadır. Yine aynı şekilde İsveç'te kralın Lutheran olması bir zorunluluktur. İngiltere'nin meclisinde bile din ile alakalı uzmanlar yer almaktadır. Hal böyle olunca din ve devlet işleri belirli bir noktada birbirinden ayrılmış gibi görünse de, din, devlet ve toplum arasında bulunan ayrılmaz bağlardandır. Türkiye ise laik bir sisteme sahip olmasına rağmen pek çok kurum ve kuruluşu vasıtasıyla hem ülke içindeki hem de ülke dışındaki vatandaşlarına ve soydaşlarına din konusunda yardımcı olmaktadır (Köse ve Küçükcan, 2006).

Din konusu ülkelere göre çeşitlilik gösteren bir konudur ve çoğu insanın hayatında hayati bir öneme sahiptir. Hal böyle olunca din konusunda bir aydınlanma sağlayacak güvenilir kurumların olması çok önemlidir. Türkiye'nin çok kültürlü yapısı

da düşünöldüğünde farklı dine mensup pek çok vatandaş bulunmaktadır. Ancak çoğunluğun Müslüman olduğu ölkede Diyanet İşleri Başkanlığı “İslam dininin inanç, ibadet ve ahlak esasları ile ilgili işleri yürötmek, din konusunda toplumu aydınlatmak ve ibadet yerlerini yönetmek” ile görevlendirilmiştir (633 Sayılı Kanun, 1965). Cumhurbaşkanlığına bağılı bir kuruluş olarak çalışan kurum ölkede içerisinde etkili olduğu kadar yurt dışında da faaliyetlerini sürdürmektedir. Diyanet İşleri Başkanlığının görevleri; yurt dışında yaşayan Müslüman nüfusun dinle ilgili merakını gidermek, herhangi bir sorun olduğunda güvenilir çözümler sunmak ve dünya genelinde son zamanlarda artan İslamofobi’yi azaltarak İslamiyetin özüne uygun bir şekilde yayılmasını sağlamak olarak açıklanmıştır (633 Sayılı Kanun, 1965).

Diyanet İşleri Başkanlığı yurt dışı teşkilatını 3 bölge içerisinde yapılandırmıştır. Bunlar, ölkede dışında yaşayan Türk ve Müslüman vatandaşların yaşadığı ölkeler, Müslüman soydaş ve akraba topluluklarının olduğu ölkeler ve son olarak herhangi bir soy bağı ya da akrabalık bağları bulunmayan ancak Müslümanların bulunduğu ölkeler olarak sıralamıştır (2013/5285 Sayılı Karar, 2013). Diyanet İşleri Başkanlığı, yurt içinde; inanç, ibadet ve ahlak ilkeleri, halkın din eğitimi ve ibadethanelerin yönetimi ile ilgili faaliyetler yürötmeye sorumluluğunu taşıırken, yurt dışında da bu işleri kolaylaştırmak için ölkeler ile koordineli çalışmalar yürötmektedir.

Diyanet İşleri Başkanlığı yurt dışında yaşayan vatandaşlara, soydaşlara ya da sadece İslam ile ortak noktası bulunan topluluklara ulaşmak için Dış İlişkiler Genel Müdürlüğünü ve onun altında çalışan birimleri kullanmaktadır (Sunier ve Bilgili, 2011: 40). Bu birim 1972, 1976, 1984, 1994 ve 1999 yıllarında çeşitli değişikliklere uğramış ve son olarak 2010 yılında “Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Gereğı” Dış İlişkiler birimi olarak kurulmuştur. Ek 15’de de göröleceğı üzere Diyanet İşleri Başkanlığı: Avrupa, Amerika, Asya ve Afrika ölkelerinde Türkiye’nin büyükelçilik ve konsolosluklarına bağılı vatandaşlara yönelik hizmetlerin düzenli, verimli ve koordineli bir şekilde sağlanmasına yönelik danışmanlık, ataşe ve koordinasyon birimlerini kullanmaktadır. (Diyanet Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü, 2018). 2019 yılında 210 uzun süreli, 477 kısa süreli ve 120 sözleşmeli din görevlisi yurt dışında görevlendirilmiştir (Diyanet İşleri Başkanlığı 2019 Faaliyet Raporu:129). Diyanet

ayrıca Türk vatandaşları, diğer Türk ve Müslüman etnik gruplar için Avustralya'dan ABD'ye birçok ülkede genel ve özel eğitim kursları düzenlenmektedir. Yurt dışında yaşayan Türk vatandaşlarının diğer Türk etnik gruplarının üyelerinin ve tüm Müslümanların dinini yaşayabilmesi ve bazı geleneklerden kopmaması sağlamak için çalışmalar yapan Diyanet, toplantılar ve konferanslar, farklı ulusal ve dini şenlikler boyunca kimliklerin korunması için çalışmalar yapmaktadır. Dini yayınların tercümeleri ve derlemeleri, temel bilgilerin aktarılmasını ve daha iyi anlaşılmasını sağlamak da yurt dışında sürdürülen faaliyetler arasındadır. Vakıflar ve diğer din kurumları ile ilişkiler ve yurt dışında İslam ve diğer dinlerle ilgili olay ve olaylar alanında çalışmalar yapılmaktadır (Diyanet Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü, 2018).

Özünde din, yalnızca bireysel veya sosyal alanlarla sınırlanamaz. Dinin sosyolojik tezahürü topluma yansırken, manevi boyutu bireyin iç dünyasını organize etmektedir. Bu gerçeğin farkında olmak ve din olgusunun uluslararası ilişkilerde temel bir unsur olduğunu bilmek ulusal ve uluslararası düzeylerde ortaya çıkan gerginlik ve çatışmaların temel nedenlerini ele almak için politikalar geliştirirken dinin göz önünde bulundurulmasını gerektirmektedir. Sadece çatışma çözümü değil aynı zamanda ortak noktalara hitap ederek kurulan bağlar ülke imajı için önemlidir (Görmez, 2012:9).

Diyanet İşleri Başkanlığı yayınlarında, dinlerin rahatsızlık, gerginlik, huzursuzluk ve şiddet kaynağı olmasını engelleyecek bir üslup kullanmaktadır. Şiddet, gerilim ve huzursuzluğun din ile hiçbir ilişkisi olmadığını vurgulayarak, dini eğitim ve öğretim eksikliğinin hem ulusal hem de uluslararası olarak doğuracağı olumsuz sonuçları engellemek, kurumun hedefleri arasındadır. Kurum için, gerek Avrupa Birliği politikaları gerekse diğer uluslararası diyalogları geliştirmek ve bu kapsamda sağlam, doğru ve dinamik yöntemlerle bilgi üretmek ve bu bilgileri güncellemek hayati bir önem taşımaktadır. Başka bir deyişle dini bilgi, doğru aktarıldığında toplum içerisinde barış ve güveni tesis edebilecek bir niteliğe sahiptir. Kurum, yurt içi ve yurt dışında kurduğu bağlantılar ile bu ortamı sağlamak niyetindedir (Bardakoğlu, 2008: 6).

Din ulusal veya uluslararası çıkarlara ulaşmak için, (örneğin yayılmacı hedefler) kullanılmamalıdır. Bunun yerine dinin özünün aktarılması ve eğitimlerin sağlanması çok önemlidir. Kolaylıkla manipüle edilebilecek bir alan olmasından

dolayı düzgün bir imaj yaratmak hem İslam dininin doğru anlaşılması için hem de Türkiye'nin uluslararası imajı için çok önemlidir. Diyanet de bu hedefler doğrultusunda çalışmaktadır (Bardakoğlu, 2008: 6).

Din İşleri Müşavirlikleri, Diyanet İşleri Başkanlığı altında çalışan ve uluslararası ilişkiler konusunda kurumda görev alan bir birimdir. Müşavirlerin görevleri şu şekilde açıklanmıştır;

“Yurt dışı din hizmetlerini Başkanlığın belirlediği esaslar çerçevesinde yürütmek, Görevli olduğu misyonda veya aynı ülkedeki diğer misyonlarda bulunan görevliler ile eşgüdüm halinde çalışmak ve raporlama yapmak ” (28633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Yurt Dışı Teşkilatına Sürekli Görevle Atanacak Personel Hakkında Yönetmelik, 2013)

Dinî ataşeler olarak da adlandırılan müşavirliklerin sorumluluk portföylünde Diyanet İşleri Bakanlığının yurt dışı teşkilatına yüklediği görevlerin yanı sıra yerel dini liderler ve gruplarla güven ilişkilerini geliştirme, ilgili dini hareketler ve gelişmeler hakkında raporlama yapma ve karmaşık dinî meselelerle daha etkin bir şekilde başa çıkmasına yardımcı olma görevleri yer almaktadır. Günümüzde 52 tane Dinî Müşavirlik bulunmakta ve bu müşavirlikler Diyanet İşleri Başkanlığı ile birlikte uyumlu çalışarak görevlerini yerine getirerek ülkenin uluslararası imajına ve gelişimine katkı sağlamaktadır (Diyanet Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü).

Uluslararası Müslüman Topluluklarla Dayanışma Vakfı (MÜSDAV), Diyanet İşleri Başkanlığı ile iş birliği yapan önemli kurumlardandır. MÜSDAV, 1997 yılında Tokyo'da bir caminin ibadete açılmasını sağlayarak kurulmuş, daha sonra çalışmalarını genişleterek günümüzdeki halini almıştır (MÜSDAV, 2020). Vakıf amacını şu şekilde açıklamaktadır;

“Çoğunluğunu Müslümanların oluşturmadığı bölgeler öncelikli olmak üzere, din eğitimi ve din hizmetleri ile dinî içerikli sosyal ve kültürel faaliyetler yürütmek ve Müslüman toplulukların statüleri, dinî ihtiyaçları ve beklentileri ile ilgili bilimsel çalışmalar yapmak amacıyla kurulmuş kar amacı olmayan bir kurum olarak faaliyetlerini sürdürmek. ”(MÜSDAV, 2020)

Vakıf, azınlık halinde olan Müslümanlara her türlü desteği sağlamayı amaçlamaktadır. Bunun için pek çok faaliyet gerçekleştirmektedir. Bu faaliyetler,

- Yurt içinde ve yurt dışında hayır hizmetleri gerçekleştirmek,
- Ülke içinde ve dışında dinî eğitimi sağlayarak dinî ibadetlerin yerine getirilmesine imkân sunacak camii yapımı ve ya onarımını gerçekleştirmek,
- Zekât ve fitrelerin, ihtiyacı olan kişilere ulaşmasını sağlamak,
- Durumu olmayan kişilere din bağından dolayı insani yardımlar yapılmasını sağlamak,
- Eğitim ve iş için yurt dışında bulunan Müslüman topluluklarının ihtiyaçlarını karşılamak,
- İslam dininin özünde olan huzuru, ülkeye yayarak İslamofobiye azaltmak gibi faaliyetler yürüterek Türkiye'nin dış vizyonuna katkı sağlamaktadır (MÜSDAV Katalog).

Yerel Yönetimler, yurt dışı ilişkilerinde Diyanet İşleri Başkanlığı ile kardeş şehirlerde cami, kültür merkezî yaptırma, dinî ve kültürel etkinliklere destek olma veya bu gibi etkinliklere ev sahipliği yapma şeklinde çeşitli işbirlikleri yapmakta, yurt dışı ilişkilerini zenginleştirmektedir. Yine bir tanesi Konya'da olmak üzere bazı büyükşehirlerde Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından açılmış olan Uluslararası İmam Hatip Ortaokul ve Liseleri farklı İslam ülkelerinden insanların uzun yıllar bu şehirlerde Türkçe olarak eğitim alıp ülkelerine dönmeleri, şehir tanıtımı ve markalaşması adına önemli bir faaliyettir.

3.3.9. Dışişleri Bakanlığı

Dışişleri Bakanlığı Türkiye'nin dışa açılan kapısında her türlü dış politika ve uluslararası ilişkileri belirleyen yegâne kurumlardan birisidir. Dışişleri Bakanlığının tarihi kökleri çok eskiye dayanmaktadır. Osmanlı'nın kendine has diplomasisi ve dış politikası yeni sistemlerle ve değişen koşullarla beraber Türk dış politikasının şekillenmesinde rol almıştır. Günümüzde bakanlık, geçmişe uzanan kökleri ile ülkenin dış politikasını dizayn etmektedir.

Kanunen Dışışleri Bakanlığının görevleri şu şekilde açıklanmıştır; Türk dış politikasının temelini oluşturan “*Yurtta barış cihanda barış*” mottosu ışığında hem bölgesinde hem de küresel anlamda barışı ve huzuru tesis etmek ve var olan huzurun daha sağlam temeller üstünde yükselmesini sağlamak; ülkenin her türlü hakkını ve politikası ve geleceğı ile uyumlu olan çıkarlarını uluslararası alanda savunmak ve ülkenin çıkarlarına yönelik olası tehditlerde Türkiye'nin hakkını korumak; ülkenin dış politikasında ana merkez olarak üst ve ast merciler ile koordine bir şekilde ülkenin çıkarlarına uygun akılcı ve sürdürülebilir bir dış politika yapılabilmesi için her türlü hazırlığı yapmak; uluslararası platformda akla gelebilecek her alanda Türkiye Cumhuriyeti'ni temsil etmek, katılım sağlamak ve olası programlara ev sahipliğı yaparak ülkenin hakkını ve çıkarlarını savunmak; alt mercilerle iletişim halinde olarak dış temsilin doğru ve koordine bir biçimde yapılmasını sağlamak; ülkeyi yurt dışında daha iyi anlaşılabilir hale getirebilmek için her türlü tanıtım yolunu kullanarak doğru bilgilendirme sağlamak; ülke dışında yaşayan TC vatandaşlarına her türlü konuda sorunlarına koşmak onların adaptasyon süreçleri konusunda tüm desteğı sağlamak, sadece kişilere değı aynı zamanda tüzel kuruluşlara da yurt dışında her türlü imkânı sunarak haklarının savunulduğı ve rahatlarının sağlanacağı bir ortam tesis etmek; uluslararası hukukun ana kaynaklarından olan uluslararası anlaşmaların imzalanması söz konusu olduğunda, anlaşma öncesi ve anlaşma sonrası işlemleri gerçekleştirmek, küresel trendleri takip ederek ülkenin dış politikasında geri kalmışlığı önleyecek tavsiyelerde bulunmak; Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ile ülke vatandaşları arasındaki davaları ikame etmek ve sürekli güncel olarak izlemek; Kamu kurum ve kuruluşlarının uluslararası alanda gerçekleştirdikleri her türlü ilişkiyi yakından takip ederek konu hakkında fikrini sunmak; ülke ekonomisini ilgilendiren her türlü maddi, iktisadi ya da teknik kapsamlı uluslararası işbirliklerine ülkenin çıkarları ile uyuşması halinde katılım göstermek ya da hali hazırda bu şekilde kurulmuş bir iş birliğı varsa bu işbirliklerinin faydasının devamlılığına yönelik takipte bulunmak; uluslararası alanda gerek diplomasi gerekse dış temsilciliklerin yapmakla yükümlü olduğu işleri yerine getirmek; AB'ye üyelik kapsamında yapılan her türlü çalışmanın takibini sağlayarak sürecin sağlıklı geçmesine fayda sağlamak olarak açıklanmıştır (1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, 2018).

Tüm bu görevleri yerine getirmek için Bakanlık bünyesinde pek çok başkanlık yapılandırılmıştır. Uluslararası hukuk, uluslararası anlaşmalar, uluslararası güvenlik, diplomasi, tercüme, küresel konuların takibi ve uluslararası tanıtım ile ilgilenen başkanlıklar bulunmakta ve bu başkanlıklar bakanlığın ana görevlerini yerine getirmesine katkı sağlamaktadır. (1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, 2018).

Geçmişten gelen mirasla beraber Dışişleri Bakanlığının örgütsel yapısı son zamanlarda yeniden yapılanma yaşamıştır. Yurt dışındaki diplomatik temsilcilikler yıllar geçtikçe artarak çoğalmaktadır. 2012 yılında 210 olan temsilcilik sayısı 2018 yılında 243'e yükselmiştir. Günümüzde Dışişleri Bakanlığının yurt dışındaki diplomatik temsilcilik sayısı; Büyükelçilik, Daimi Temsilcilik, Başkonsolosluk, Ticaret Ofisi ve Konsolosluk Ajanlığında dâhil olmak üzere 243'tür. Bu sayı dünyada en fazla yurt dışı temsili olan 5. ülke olduğumuz anlamına gelmektedir. Bu durumda Türkiye'nin bağlarının ne kadar geniş çaplı olduğunu kanıtlar niteliktedir. Ek 14'de de görüleceği üzere listede yer alan ülkeler çok geniş alanlara hitap etmektedir. En çok temsilcilik Avrupa'da bulunmakta bu sırayı Asya, Afrika, Amerika ve Okyanusya izlemektedir (Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı 2020 Yılı Performans Programı, 2020:7).

Uluslararası kalkınma yardımları, barış ve arabuluculuk gibi yeni alanlarda aktif olarak yer alan Bakanlık bu bağlamda çeşitli bölgesel ve uluslararası kuruluşlarda sorumluluklar almış ve Uluslararası Afrika Konferansı, BM En Az Gelişmiş Ülkeler Zirvesi gibi uluslararası alanlarda aktif olmuştur. Uluslararası alanda etkin olma çalışması dış politikanın temeli olan zengin tarihten, yüzyıllarca süren deneyimlerden ve ülke kaynaklarından destek almaktadır (Davutoğlu, 2012: 6).

Bölgesel ve küresel anlamda çeşitli vizyonlar barındıran Dışişleri Bakanlığı bölgesel düzeyde; bölgesel devletlerin demokrasinin ve gerçek ekonomik karşılıklı bağımlılığın temel değerleri etrafında birbirine tam olarak entegre olduğu insanların meşru taleplerini yansıtan temsili siyasi sistemler üzerine inşa edilmiş bölgesel bir düzen kurmayı hedeflemektedir. Küresel düzeyde ise katılımcı bir şekilde, genel olarak uluslararası toplumu kapsayan yeni bir uluslararası düzen inşa etmek kurumun amaçları arasındadır. Bu küresel düzenin üç boyutu bulunmakta buna göre; diyalog ve çok taraflılığa dayalı bir siyasi düzen, adalet ve eşitliğe dayalı bir ekonomik düzen ve

kapsayıcılığa ve konaklamaya dayalı bir kültürel düzen ile uluslararası sistemin yapısına entegre olmak önemlidir (Davutoğlu, 2012: 8).

Dışişleri Bakanlığı, insan olmaktan gelen eşitlik bilinci ile davranarak ayrıştırıcı her türlü hareketin karşısında durmak, her yönden insan haklarını savunmak, kültürel birikimi yaşatmak ve bununla beraber yaşam için olmazsa olmaz olan doğayı korumak, uluslararası hukuktan doğan hakları kullanmak, küresel anlamda geliştirilen hukuksal işbirliklerine destek olmak amacı ile kurulmuştur (6004 Sayılı Dışişleri Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun, 2010).

Dışişleri Bakanlığı yurt dışında bir yapılanma sağlamış ve ülkenin her türlü dış temasını kolaylaştırmak, merkezî hükûmetin uluslararası ilişkiler idaresini tesis etmek ve güçlendirmek için sınırlar ötesinde teşkilatlanmıştır.

"Bakanlığın yurt dışı teşkilatı; büyükelçilikler, daimi temsilcilikler, başkonsolosluklar, büyükelçilik konsolosluk şubeleri ile fahri başkonsolosluk ve fahri konsolosluklardan oluşur. Bununla beraber; elçilik, irtibat ofisi, muavin konsolosluk ve konsolosluk ajanlığı ile diplomatik temsil ve konsolosluk hizmeti amaçlı benzer temsilcilikler..." (1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, 2018). Bakanlığın yurt dışı teşkilatını oluşturmaktadır.

Büyükelçilik, bir ülke tarafından ev sahibi ülke ile kendi hükûmeti arasında dostane ilişkileri teşvik etmek amacıyla yabancı topraklarda tutulan bir ofistir. Büyükelçilikler bulundukları ülkelerde temsil ettikleri devletin merkezî makamlarıyla doğrudan iletişim sağlayarak, her türlü konuda ülkeler arasındaki ilişkileri sürdürmektedir. Sadece devlet düzeyinde değil ev sahibi ülkede yaşayan soydaş vatandaşların da haklarını korumayı taahhüt eden büyükelçilikler bununla beraber uluslararası antlaşmalarda ve diplomatik uygulamada öngörülen temsilci ve dış politika işlevlerine ait görevleri yerine getirmektedir. Bu görevler yerine getirilirken anayasa, yasalar, genel kabul görmüş uluslararası hukuk kuralları ve onaylanmış uluslararası anlaşmalar ile genel nitelikteki yönetmeliklere uygun hareket etmek çok önemlidir. Büyükelçilikler bulundukları ülkedeki her türlü gelişmeleri takip ederek gidişat hakkında bir değerlendirmede bulunup bunu ülkesiyle ve küresel bir etki doğurması halinde diğer yurt dışı teşkilatları ile paylaşmak ile görevlidir.

Büyükelçilikler ayrıca konsolosluk işlevlerini de yerine getirmektedir. Uluslararası antlaşmalarda öngörülen konsolosluk işlevlerine ve diplomatik ve konsolosluk uygulamalarına bakanlığın yetkisi dâhilindeki görevlerde büyükelçiliğin görevleri arasındadır (1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, 2018). Büyükelçilikler, ev sahibi ülke ile ülkesi arasındaki anlaşmazlıkları gidermeye, siyasi gerginlikleri azaltmaya ve gözlemlemeye yardımcı olabilmekte veya ev sahibi ülke ile menşe ülke arasındaki ticaret tarifeleri gibi çeşitli konularla ilgilenmektedir. Elçilik çalışanları bulundukları ülkeyi ziyaret eden kendi vatandaşlarının sıkıntılarını çözmek içinde yardımcı olmaktadır.

Daimî temsilcilikler ise, bir uluslararası kuruluşa üye ülke tarafından uluslararası kuruluşa ev sahipliği yapan ülkede uluslararası kuruluş ile kendi hükûmeti arasındaki ilişkileri takip etmek amacıyla açılan temsilciliklerdir. Temsilcilikler, aynı büyükelçilikler gibi uluslararası alanda hizmet vermekte ancak aktörler konusunda farklılaşmaktadır. Büyükelçilikler devlet düzeyinde çalışırken daimi temsilcilikler uluslararası kuruluşlarda görevlerini sürdürmektedir. Herhangi bir uluslararası kuruluşta görev alan temsilciler bulundukları kuruluşlarda ülkelerini temsil etmek ve ülkenin her türlü hakkını savunmakla görevlidirler. Bununla beraber temsilcisi olarak bulundukları uluslararası örgütler içindeki her türlü değişim ve gelişimi takip ederek ülke politikasının güncel kalmasına yönelik tavsiyeler de dış politika için çok önemlidir. Uluslararası kuruluşlar ile kendi ülkeleri arasında bir iş birliği köprüsü gören daimi temsilcilikler taraflar arasındaki iletişim için önemli bir konumda bulunmaktadır (1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, 2018).

Konsolosluk ve başkonsolosluklar, devletlerin karşılıklı rızaları ile kurulurlar. Hem vatandaşların hem de kurumların çıkarlarını uluslararası hukukun izin verdiği sınırlar içinde korumak, uluslararası alanda ticari, ekonomik, kültürel ve ilmî ilişkilerin geliştirilmesini sağlamak, dostane ilişkileri desteklemekle görevlidirler. Ayrıca, kabul eden devletin ticari, ekonomik, kültürel ve bilimsel yaşamındaki bütün gelişmelerini yasal yollardan takip ederek tespit etmek ve kendi hükûmetine rapor etmek gibi görevleri de vardır. Yine kendi vatandaşlarına pasaport ve seyahat belgeleri düzenlemek, gönderen devlete seyahat etmek isteyen bulunan ülkedeki kişilere vize veya uygun belgeler vermek, gönderen devletin hem bireyleri hem de kurumlarına

sahip çıkarak haklarını korumak da asli görevleri arasındadır (15249 Sayılı 24 Nisan 1963 Tarihinde Viyana'da İmzalanan Konsolosluk İlişkileri Hakkında Viyana Sözleşmesine Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun, 1975).

Fahri Konsolosluklar ise, devletin daimî yetkililerini taşımayan sadece gerektiğinde görevlendirilen ve herhangi bir ücret almadan sözlü onursal konsolosluk yapan ve ülkelerini temsil eden aktörlerdir. Eski Yunan'a dayanan kökleri ile fahri konsolosluklar bulundukları ülkelerde ikamet eden soydaşlara ya da tüzel kişilere yardımcı olmaktadır (1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, 2018). Fahri konsoloslar, bir topluluğun, seçkin diplomatik birliklerin bir parçası olarak saygı duyulan kişilerdir ve bu nedenle ayrıcalıklar, koruma ve avantajlarla birlikte görevlerine yerine getirmektedirler. Viyana Sözleşmesi, fahri konsoloslukların yapması gerekenleri açıklamış buna göre fahri konsoloslukların kendi vatandaşlarını ve ticari çıkarlarını koruyarak gönderen devleti onurlandırması gerektiğini belirtmiştir. Viyana Sözleşmesi, fahri konsolosların; sağlık, göç ve pasaport konuları da dâhil olmak üzere ev sahibi ülke hüküm ve kurallarını, ev sahibi ülkenin kültürel, ticari ve politik durumu hakkında gönderen ülkeyi ve bulunduğu ülkeye gelecek olan ziyaretçileri bilgilendirmesi gerektiğini açıklamıştır. Bununla beraber iki ülkeyi başarılı ticaret anlaşmaları yoluyla bağlayarak, gönderen devlet ile ev sahibi devlet arasındaki ittifakın teşvik edilmesi gerektiği de antlaşmada yer almıştır. (15249 Sayılı 24 Nisan 1963 Tarihinde Viyana'da İmzalanan Konsolosluk İlişkileri Hakkında Viyana Sözleşmesine Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun, 1975).

Dışişleri Bakanlığı sahip olduğu bu yurt dışı teşkilatı ile uluslararası alanda aktif bir rol oynamakta bölgesel ve küresel gelişmeleri değerlendirerek gerek politika yapımı gerekse insani konular açısından hem kendi vatandaşlarını hem de zor durumda olan diğer insanları yalnız bırakmamak için vicdani bir dış politika anlayışı benimsemiştir. Bakanlık, Türkiye'nin uluslararası ilişkiler idaresinde başı çekmiş önemli bir kurumdur. Sadece devlet düzeyinde değil aynı zamanda diğer sivil toplum kuruluşları ve aktörlerle iş birliği içinde olan Bakanlık, Türkiye'nin dış ilişkiler vizyonunu sürekli olarak genişletmek küresel anlamda daha aktif ve katılımcı bir Türkiye olması için çalışmalarına devam etmektedir.

Yerel yönetimler, Dışışleri Bakanlığı ile sürekli beraber çalışmaktadır. Ancak, Türkiye’de bulunan yapı nedeniyle bu çalışma ortamı daha çok izin ve talep yönünden gerçekleşmektedir. Bir yerel yönetimin yurt dışından bir yerel yönetimle ilişki kurması veya uluslararası bir kuruluşa üye olması Dışışleri Bakanlığının olumlu görüşüne bağlıdır. Yine Türkiye’deki yabancı ülke misyonları ile ilişkiler de yine genel olarak Dışışleri Bakanlığının düzenleyiciliğinde yürümektedir. Büyükşehir belediye başkanlarına diplomatik pasaport verilmesi Türk yerel yönetimlerin yurt dışı münasebetlerine ivme kazandırması bakımından önemli bir etken olmuştur. Ancak, özellikle kültürel münasebetlerde Kültürel Diplomasi Genel Müdürlüğünün sınırlı desteği dışında yerel yönetimlerin yurt dışı münasebetlerini ülkenin dış politika hedefleri doğrultusunda koordine edecek, yerel yönetimlerin bu alandaki sorunlarını doğrudan danışabileceği bir yapının henüz Dışışleri Bakanlığı bünyesinde bulunmaması zaman zaman sıkıntılara sebep olmaktadır.

3.3.10. Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK)

Türkiye, Avrasya, Balkanlar, Orta Doğu, Akdeniz, Karadeniz bölgesi, Kafkaslar ve Orta Asya'nın kesişme noktasında önemli bir rol oynamaktadır. Bu jeostratejik konum, ekonomik yönlü dış politikaya çok boyutlu bir karakter kazandırmaktadır. Türkiye’nin öncü Cumhurbaşkanı olan Turgut Özal, ekonomide devletin merkezî konumunu koruyacağı ancak aynı zamanda iş dünyasının Türkiye'nin dış ekonomi politikalarında rol oynamasını sağlayacak yeni bir kurumsal çerçevenin temelini atmıştır. Bu düşüncenin temelleri üzerinden yükselen Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu bugün Türkiye’nin uluslararası ilişkiler idaresinde önemli bir rol oynamaktadır.

1986 yılında iş adamlarının kendi çabaları ile yapmış oldukları iş konseyleri, zaman ve kaynak israfı olarak görülmüş bu konseylerin daha iyi bir sonuç verebilmesi ve işlevsel hale getirilebilmesi için *"ticari ve ekonomik iş birliği fırsatları hakkında bilgi derlenmesi, çeşitli ticari ve ekonomik iş birliği biçimleri için uluslararası düzeyde koordinasyon sağlamak ve mevcut potansiyelin gerçekleşmesi için uygun siyasi ortamın sağlanması için"* Türkiye Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu kurulmuştur (Atlı, 2011: 113).

Türkiye'nin ekonomik dış politikası, uzun devlet geleneğinin ve halkının çağdaş isteklerinin bir sonucudur. Türkiye'nin gerek coğrafi yapısı gerekse sosyal açıdan çok yönlü bir devlet oluşu, ekonomide sadece içeride kalmayı kabul edebileceği bir yapı sunmamaktadır. Bu nedenle Türkiye'nin başta komşularıyla başlayan tüm ülkelerle dostluk ve ekonomik iş birliği ilişkilerini geliştirmeye çalışması ve bölgedeki iş birliğine, barışa ve istikrara katkıda bulunması kaçınılmaz bir sonuçtur (Özer, 1997: 2). Bu amaçları gerçekleştirebilmek için 1986 yılında temelleri atılan bu kurum, çağa ayak uyduracak şekilde 2014 yılında yeniden görev tanımlamasına tabii tutulmuştur. “Özel sektörün dış ekonomik ilişkilerini yürütmek üzere” (6552 Sayılı İş Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması ile Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılmasına Dair Kanun, 2014: m.142) kurulan DEİK bir nevi “iş diplomasisi” çalışmaları yürütmektedir (DEİK, 2017: 2).

Son yıllarda adını sıkça duyduğumuz küreselleşme süreci, irmaları da etkilemiş pazarların küreselleşmesi, firmaları giderek uluslararası alanda faaliyet göstermeye zorlamıştır. Hal böyle olunca firmalar yabancı hükûmetler ve kamuoyu ile iyi anlaşabileceği bir düzene ihtiyaç duymuşlardır. İşte tamda bu noktada iş diplomasisi kavramı kendisi göstermiştir. Ekonomik ve sosyal aktörlerin yeni iş fırsatları yaratma ve yakalamalarını içeren; uluslararası ticareti etkileyen kararları, kural koyucu uluslararası organlarla çalışarak paydaşlarla olası çatışmaların önlenmesi ve siyasi risklerin en aza indirilmesi; kurumsal imaj ve itibarı korumak için birden fazla uluslararası forum ve medya kanalı kullanmak iş diplomasisinin ana faktörlerindendir. Yani iş diplomasisi, küresel şirket ile ticari olmayan birçok meslektaşın (STK'lar, hükûmetler, siyasi partiler, medya ve diğerleri gibi) iletişimi ve iş birliği ile ilişkili bir kavramdır (Saner,Yiu ve Sondergaard, 2000: 85).

Tüm bu tanımlamalar ışığında DEİK, Türkiye'nin; özel sektör ile kamu sektörü ve sivil toplum arasındaki iş birliğine dayalı bölgesel ve küresel düzeyde ekonomik ve politik kalkınma için örnek teşkil etmek isteyen bir kurumdur. DEİK lojistik, inşaat, ithalat, ihracat, yabancı yatırım, bankacılık ve finans, enerji, turizm alanlarda faaliyet gösteren kurumlarda; makro ekonomik istikrarın sağlanması, önde gelen girişimciler ve markalarla küresel olarak rekabet edilebilmesi; yüksek teknoloji üretilmesi; dünya ticaretinde önemli bir paya sahip ve dünyanın önde gelen yatırım, finans ve ar-ge

merkezlerinden biri olmak için kurumları ve dolayısıyla Türkiye ekonomisini desteklemektedir (DEİK, 2017: 3).

DEİK, uluslararası mecralarda Türk kuruluşlarının, firmalarının ve bankalarının ticari-ekonomik ve bilimsel-teknik ilişkilerinin gelişimini teşvik eden kâr amacı gütmeyen bir sivil toplum kuruluşudur. DEİK, faaliyetlerini kendi bünyesindeki Türk-yabancı iş konseyleri aracılığıyla yürütmektedir. Bununla birlikte belirli bir ülkeyle iş ilişkilerini kurmak veya genişletmek isteyen Türk şirketlerini birleştirmek konusunda da destek sağlamaktadır. (DEİK, 2017: 1). Kurum, 2016-2017 yılları arasında Avrupa, Afrika, Amerika, Asya, Avrasya, Ortadoğu bölgeleri başta olmak üzere, özel amaçlı ve sektörel başlıklar altında da pek çok faaliyet gerçekleştirmiştir. Buna göre çeşitli bölgelerde ve konularda; 135 İkili İş Konseyi, 5 Sektörel İş Konseyi, 2 Özel Amaçlı İş Konseyi ve 94 kuruluşun kurulmasında etkili olarak Türkiye'nin hem ekonomik gelişimi için hem de uluslararası tanınırlığı için önemli faaliyetlere imza atmıştır (DEİK İş Konseyleri 2016 - 2017 Olağan Genel Kurul Faaliyet Raporu, 2018).

DEİK'in yerel yönetimler ile ilgili çalışmaları konusunda bir veriye rastlanmamıştır. Dolaylı ilişkiler ise genel olarak ticaret odaları ve diğer iktisadi alanda faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşları üzerinden gerçekleştirilmektedir. Ancak, DEİK faaliyetleri ile yerel yönetimlerin yurt dışı münasebetlerinde karşılıklı kazan kazan ilişkisinin gözardı edilmemesi ülke menfaatleri açısından gereklidir.

3.3.11. Türkiye Maarif Vakfı (TMV)

2010 yılından bu yana Türkiye, giderek uluslararası eğitimin merkezlerinden biri haline gelmiştir. Türk bursları, Diyanet Vakfı bursları ve Türk üniversitelerinin artan uluslararasılaşması, Türkiye'yi sadece yeni bir eğitim merkezi olarak ilerletmekle kalmamış, aynı zamanda çeşitli zorluklar mücadele etmesi gerektiğini kanıtlamıştır. Hal böyle olunca binlerce yeni öğrencinin Türk akademisine kazandırılması gereksinimi doğmuştur. Türkiye ,2002 yılından itibaren eğitim konusunda uluslararası olarak aktif olmak istemiştir. 15 Temmuz 2016'da askerî darbe girişiminden sonra Türkiye uluslararası eğitimde çoğunlukla FETÖ tarafından kontrol edilen yerlerin ulusal makamlarca kontrol altına alınması bağlamında Türk Maarif Vakfı kurulmuştur (Akgün ve Özkan, 2020: 60).

17 Haziran 2016'da kabul edilen Kanun'a göre kurumun faaliyetleri şu şekilde açıklanmıştır; okul öncesi eğitimden başlayarak kademe kademe artan düzeyde eğitim hizmetleri sağlamak, bu eğitimleri geliştirmek için burs tahsisi ve diğer materyalleri sağlamak, okulların ve etüt merkezlerinin açılması, eğitim kurumları ve öğrenci yurtlarının açılması, insanlığın ortak değerlerini ve mirasını dikkate alarak daha yüksek standartlarda eğitimi sağlamak; uluslararası topraklarda bulunan öğretmenler de dâhil olmak üzere eğitmek; araştırma ve geliştirme faaliyetlerini ulusal ve uluslararası düzeyde kongre, sempozyum, konferans gibi toplantılarda dâhil olmak üzere yürütmek; yayın üretmek ve öğretim yöntemlerini geliştirmek; ülke içinde ve ülke dışında vakfa gelir akışı gerçekleştirebilecek ortaklıklar inşa etmek veya hâlihazırda bulunan kurumlarla iş birliği yapmak (6721 Sayılı Türkiye Maarif Vakfı Kanunu, 2016).

Türkiye Maarif Vakfı, Türkiye'nin kültürel diplomasisini ve yumuşak gücünü destekleyen en yeni devlet kurumlarından birisidir. FETÖ kurumlarının kapanmasının ve kendisine devredilmesinin ardından eski bağlar üzere daha sağlıklı ilişkiler kurmak için ekonomik, kültürel ve güvenlik anlaşmaları yaparak ve Türk eğitim sistemini ülke çıkarları ile orantılı hale getirebilmek için büyük çaba göstermiştir. Ek 17'de görüleceği üzere Maarif Vakfı geniş bir alanda hizmet vermektedir. Bu alanlar Türkiye Maarif Vakfı'nın ne kadar etkin olduğunun bir göstergesidir. Vakfın faaliyetleri, Türkiye'nin küresel genişleme çabalarına yönelik olası tehditleri azaltmıştır. Ayrıca bu Vakıf, Milli Eğitim Bakanlığının onayına bağlı olmaksızın kendi iradesi ile eğitim kurumu açma yetkisine sahip tek aktördür. Milli Eğitim Bakanlığı 2019 yılında Maarif Vakfına yaklaşık 425.000.000 TL bütçe ayırmıştır (MEB 2019 Faaliyet Raporu, 2020: 57).

Vakıf, kurulduğu günden itibaren çalışmalarına başlamış 2019 yılına gelindiğinde eğitim alanında her türlü gelişimi sağlamak ve bilgi paylaşımını desteklemek için toplam 182 iş birliği protokolü imzalamıştır (Maarif Vakfı Bülten, 2020:8). TMF, Türkiye'nin birçok ülke ile yakalamayı hedeflediği, "toplum-toplum" ilişkilerinin merkezinde yer almaktadır. TMF ayrıca Türkiye'nin geleceğinde önemli bir unsur olacak yeni nesil uluslararası eğitimciler yetiştirmektedir. Sonuç olarak

Maarif Vakfı Türkiye'nin yumuşak gücü ve uluslararası ilişkiler idaresi içinde önemli aktörlerdendir.

Maarif Vakfının geleceği ve yurt dışı hizmetlerini geliştirmesi yerel yönetimler ile kurduğu ve kuracağı yakın iş birliğine bağlıdır. Çünkü halen Maarif Vakfının şubelerinin bulunduğu pek çok yurt dışı merkez, Türkiye'den bir veya birden fazla yerel yönetimin uluslararası münasebet kurduğu şehirlerdir. Dolayısıyla Vakıf orada yürüttüğü eğitim ve kültür faaliyetlerinde bir ortak hizmet protokolüyle Türkiye'deki ilgili yerel yönetim ile iş birliği yapabilmekte, böylece yerel yönetimlerin yurt dışı faaliyetlerine zenginlik katabilmektedir. İlerleyen dönemlerde, Vakfa bağlı yurt dışı eğitim kurumları mezunlarının eğitimlerine Türkiye'den destek veren şehirlerde devam etmesi sistematik olarak sağlanırsa bu durum yerel yönetimlerin sürdürülebilir yurt dışı ilişkilerine büyük katkı sağlayabilir.

3.3.12. Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu (TRT)

Küreselleşme süreci, ekonomi, kültür, güvenlik politikası, diplomasi ve televizyon yayıncılığı gibi birçok alanda uluslararası ilişkilerdeki rekabeti artırmıştır. Modern toplumlar tarafından kullanılan en etkili ve en yaygın kültürel üretim araçlarından biri olan televizyon, yüzyılımızda iz bırakan kitle iletişim araçları arasında öncülük etmektedir. Televizyon, haber verme, eğitime ve eğlendirmenin temel işlevlerini yerine getiren çeşitli tür ve amaçlara sahip programlar aracılığıyla video ve sesli mesajları sürekli olarak ileten bir kitle iletişim aracıdır. Bu araç, ülkelerin tanıtımı içinde kullanılmakta medya üzerinden kamu diplomasisi çalışmaları yürütülebilmektedir (Kuyucu, 2015: 44). Bunlarla beraber çok yönlü bir medya anlayışı, gündelik hayatta yaşanan veya tarihi sürekliliği olan ulusal ve uluslararası olaylarda ülkenin bakışını daha iyi göstermekte böylece konuyu takip eden kesimler tek elden ve doğru bir şekilde haberdar edebilmektedir.

Devletlerin bir propaganda aracı olarak medyayı kullanmaları çok eskilere dayanmakla birlikte bunun en belirgin şekilde karşımıza Soğuk Savaş sırasında çıktığı söylenmektedir. ABD ve SSCB arasında gerçekleşen propaganda savaşları neticesinde halkın manipüle edilmesi için medya etkin bir biçimde kullanılmıştır. Medya, hem iç siyasetin hem de küresel siyasetin önemli bir parçası haline gelirken aynı zamanda

medya patronlarının da siyasiler ile hemen hemen aynı konuma gelmesi ise tesadüf değildir. Sosyal medyanın gelişimi her ne kadar geleneksel medyanın gücünü kırmışsa da sosyal medyanın dezenformasyon açısından çok büyük bir potansiyele sahip olması, geleneksel medyanın işlevselliğini korumasında yardımcı olmaktadır. Medyanın gücünü etkin biçimde kullanmak isteyen devletler, uluslararası alanda yayın yapan kanallar açarak rekabeti bu alana taşımışlardır. Bunlardan en önemlileri ise İngiltere'nin BBC, Rusya'nın Russia Today, Çin'in CCTV, ABD'nin CNN, Arap dünyasının Al-Jazeera ve Almanya'nın DW kanalları olarak karşımıza çıkmaktadır (Ekşi, 2017: 12-13).

TRT ile ilgili Yasa Tasarısı 24 Eylül 1963'te ulusal meclis gündemine getirilmiştir. Bu Kanun, 24 Aralık 1963'te kabul edilmiş ve 1 Mayıs 1964'te yürürlüğe girmiştir. 1968 ve 1971 yılları arasında TRT, yasal açıdan bağımsız ve özerk bir şirket olarak yapılandırılmıştır. Televizyon platformu, özellikle 1980'lerden sonra Türkiye'deki gücünü artırmış ve toplum için en popüler platform haline gelmiştir. Hanelerin kullandığı televizyon sayısındaki artış, televizyonun popülaritesini desteklemiş ve Türk halkının televizyona bağımlılığını artırmıştır. Uluslararası anlamda ilk kez 1990 yılında Avrupa'da yaşayan Türk işçilere ve onların ailelerine yayın yapmayı hedefleyen TRT-INT açılmıştır. Bu adımdan tam 3 yıl sonra Kafkasya ve Orta Asya'yı hedefleyen bir kanal olan TRT-AVRASYA, Soğuk Savaş sonrası dönemde bölge ülkelerine yönelik bir adım atmıştır ve Türkiye'nin bu coğrafyalara yapmak istediği kamu diplomasisine yönelik bir destek platformu olarak planlanmıştır. (Yılmaz, A. N., ve Kılıçoğlu, G. 2018:170). Ek 19'da TRT'nin detaylı kanal listelerini görmek mümkündür.

Dünya konjonktürüne bağlı olarak büyüyen ve gelişen TRT, en radikal kararı Avrupa Birliği uyum aşaması ve çözüm süreci nedenleri ile 2009 yılında TRT-6 kanalını kurarak almıştır. TRT'nin Türkçe dışında açtığı ilk kanal olma münasebetiyle önem arz eden TRT-6, 24 saat Kürtçe yayın yapmaktadır. Fakat TRT-6'nın sadece çözüm süreci veya AB uyum politikası çerçevesinde değerlendirilmemesi gerekmektedir. Türkiye bu yolla hem PKK'nın yayın organı olan Roj TV'ye karşı bölge halkını bilinçlendirmekte hem de dünya kamuoyuna doğruları anlatma fırsatı yakalamaktadır. Bunun yanı sıra bölgesel güç olmak isteyen Türkiye, zengin bir içerik

sunan TRT-6 ile, bölgede yaşayan diğer Kürtlere karşı kamu diplomasisi yürütme şansı yakalamıştır (Ertekin, 2012:341).

2009 yılında Türk kültüründe yılbaşı ve baharın habercisi olan 21 Mart'ta TRT-Avrasya yerine Balkanlardan Orta Asya uzanan yaklaşık 250 milyon nüfusa sahip coğrafyaya hitap etmesi planlanan TRT AVAZ yayın hayatına başlamıştır. Kanal, *“Türkiye Cumhuriyeti ve Türkçe konuşan geniş coğrafya arasında bir kültür köprüsü olmayı hedeflemektedir.”*(TRT AVAZ). Ses anlamına gelen ‘Avaz’ ile Türk dünyasının ortak sesi olmayı planlayan kanal, özel içerikli programlar yaparak bunu gerçekleştirmek istemektedir. Balkanlara yönelik diğer bir çalışması ise internet sitesinde Boşnakça ve Arnavutça dillerine yer vermek olmuştur. Ayrıca bu bölgeye yönelik çalışma yürüten TİKA, YTB gibi kuruluşların da seslerinin duyurulmasında yardım etmektedir (Eren, 2009: 35-36)

Türkiye'nin bölgesine yönelik bir diğer adımı ise 4 Nisan 2010 yılında kurulan TRT El Arabia kanalı olmuştur. Arap dünyası ile bağları güçlendirmek isteyen kanal, Türkiye'nin tezlerini ileri süren yayınlar yapmaktadır. TRT El Arabia özellikle ağırlıklı olarak Ortadoğu ve Kuzey Afrika bölgesine kapsayan içerikler yayınlamaktadır. Kanal yirmi dört saat Arapça yayın yaparak 22 Arap ülkesine doğrudan seslenmektedir. Her ne kadar haber-kültür kanalı kimliği taşısa da TRT El Arabia, yayın akışı içerisinde ekonomik, sosyolojik, politik, magazin ve kültürel ağırlıklı programlara da yer vermektedir (Alemdar, 2018: 119).

TRT, kamu diplomasisinin iletişim ve bilgi alanındaki faaliyetlerini yürüten bir devlet televizyon kanalıdır. Kurum, 2015 yılında TRT World'ü kurarak CNN veya BBC gibi yayın yapacak şekilde düzenlenmiştir. Bunun nedeni, özellikle 2000'li yıllarda Türkiye'nin küresel politikadaki kitle iletişim araçların ve yeni sosyal medyada gücünü arttırmaktır. Devletler medyayı diplomatik bir kaldıraç olarak ve hatta uluslararası ilişkiler söz konusu olduğunda uluslararası kamuoyunun desteğini sağlamak için bir araç olarak kullanma eğilimindedir. Bu nedenle Türkiye, TRT World ve Anadolu Ajansı gibi kurumlarla uluslararası medya ortamına girmiştir. TRT World, belirli konularda kamuoyu oluşturmak ve böylece uluslararası toplumun desteğini kazanmak için çeşitli ülkelerde yayın yapmaktadır. Türkiye, diğer ülkelerin yaptığı

gibi politikalarını açıklamak, güçlendirmek ve savunmak için küresel medyayı ve dolayısıyla TRT World'ü kullanmaktadır. (Ekşi ve Erol, 2016: 71).

TRT World, TRT televizyon ağıının yurt dışındaki yüzüdür. Yayınlarının bir kısmını Londra ve Washington'daki stüdyolarda gerçekleştirmektedir. Ayrıca, Singapur'da benzer bir altyapının oluşturulması planlanmaktadır. Şu anda TRT'nin Kudüs, Tahran ve Moskova'daki ofisleriyle canlı yayınlar yapmaktadır. Kanal'ın yayın kadrosunda, dünyanın en önemli organizasyonlarında görev almış deneyimli temsilciler, yurt dışında eğitim almış ve yaşamış, yüksek düzeyde İngilizce ve gazetecilik becerileri olan gençler de dâhil olmak üzere pek çok kişi görev almakta ve bir yönden Türk Dış Politikasına hizmet etmektedir. TRT World, Türkiye'nin ABD, Avrupa, Rusya, Çin, MENA bölgesi, Balkanlar, Kafkasya ve Orta Asya ile ilişkilerinde pek çok konuda bilgilendirme çalışması yapmaktadır. Ayrıca aşırılıkların yükselmesi, radikalleşme ve enerji güvenliğine kadar çeşitli sorunları ele alan bütüncül bir yaklaşım ile ülkenin güvenlik tutumunu yansıtan bir yayın politikası izlemektedir. Türkiye'nin kamu diplomasisi ile Türkiye meselelerine ilişkin haber anlatıları, çerçeveleme ve gündemleri üzerinde yoğunlaşan medya ve iletişim çalışmaları, göç ve diaspora çalışmaları ise TRT World kanalının ana gündemleri arasındadır. Sonuç olarak TRT World, yurt dışındaki etkisini artırmak için harika bir fırsata sahiptir ve bunu kullanmaktadır (Doğan A.M, 2019: 76).

Aynı zamanda TRT, dizilerini yurt dışında gösterime sokarak Türk tarihi ve gelenekleri konusunda seyir keyfi yüksek yapımları dünya ile paylaşmaktadır. Şu anda Türkiye, küresel eğlencenin en önde gelen aktörlerinden biridir. 2017 yılında yapılan bir Eurodata araştırması, Türkiye'nin televizyon dünyasında en fazla dizi ihracatına sahip olan on ülke arasında yer aldığını göstermiştir. Üstelik Türkiye, dünya çapında ithal edilen içeriğin yüzde yirmi beşini oluşturmaktadır ki bu çok önemli bir rakamdır. Televizyon dizilerinin Türkiye'nin imajını şekillendirme üzerindeki potansiyelinin farkında olan TRT, yayınlamış olduğu Filinta, Diriliş Ertuğrul, Bir Zamanlar: Osmanlı İmparatorluğu, Osmanlı Tokadı, Osmanlı'da Derin Devlet, Payitaht: Abdülhamit gibi diziler ile Neo-Osmanlıcılığı vurgulamakta ve bunu zaman zaman dış yayın politikasına yansıtmaktadır (Çevik, S. B. 2019: 230).

Günümüze bakıldığında TRT, 14 televizyon kanalına, 5 bölgesel, 5 ulusal, 3 uluslararası ve 3 yerel radyo istasyonuna sahiptir ayrıca farklı dillerde internet siteleri ve basılı dergiler ile hem Türkiye'ye hem de dünyaya yayın yapmaya devam etmektedir (TRT Tarihçe). TRT günümüze kadar gelen süreçte Türk halkının ve devletin gereksinimlerine karşılık vermek amacıyla yayın perspektifini oldukça genişletmiştir. Özellikle de Türkiye açısından 2000'lerden sonra önemi daha çok anlaşılan kamu diplomasisi alanında önemli katkıları olmuştur. Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu (TRT), Türk kamu diplomasisi faaliyetleri için yayın aracı olarak önemli bir rol oynamaktadır. Uluslararası yayıncılık, kaynağın mesajın hem içeriğini hem de ortamını kontrol etmesini sağlayan önemli ve etkili bir kamu diplomasisi aracıdır. TRT'nin uluslararası 35 farklı dilde ve lehçede yayını mevcuttur (Sancar, G. A. 2015: 25). Sonuç olarak TRT, Türk kamu diplomasisinin vazgeçilmez iletişim aracı olma yolunda ilerleyen ve Türkiye'yi çekici bir ülke olarak inşa etmenin ve olumlu bir algı oluşturmaının en etkili araçlarından birisi olma konusunda çok önemli bir yol kat etmiştir.

Yerel yönetimlerin hem yurt dışı ilişkileri hem de turizmi açısından TRT gittikçe önem kazanan bir kurum haline gelmektedir.

Özellikle TRT World, TRT Türk, TRT Avaz, TRT Arabi gibi kanalları ile yayın ağını Avrupa, Balkanlar, Orta Asya Türk Cumhuriyetleri ve Ortadoğu ülkelerine genişleten TRT'nin Yerel yönetimler için reklam değeri yükselmekte, yerel yönetimlerin bu bölgelerde yaptıkları faaliyetler yine bu kanallarda haber olarak değerlendirilmekte, şehir tanıtımına katkıda bulunmaktadır. Yine İstanbul, Kocaeli ve Konya gibi şehirlerde kurulan TRT Film Platoları vasıtasıyla TRT'nin buralarda çekilen film ve dizi filmlerin dünya çapında izlenmesiyle birlikte şehir tanıtımı ve turizmine hem doğrudan hem de dolaylı katkı sağladığı görülmektedir.

3.3.13. Türk Hava Yolları (THY)

Günümüzde hükümetler, yalnızca hava taşımacılığı işinde başarılı olmak istedikleri için değil, aynı zamanda ulusal bir marka yaratmanın sınırlarını zorlamaya çalıştıkları için de havacılık endüstrisine sürekli yatırım yapmaktadır. Nihayetinde bu durum ulusun prestijini arttırır ve ulusal hava yolunun uçtuğu her yerde dünya

kamuoyunu etkileme kapasitesi gelişir. Bu anlamda aslında havalanan, bir uçaktan fazlasıdır. Genellikle uçan uçağın, ülkenin uçan anıtı ve kültürel simgesi haline geldiğini söylemek mümkündür (Anaz ve Akman, 2017:310-311).

Tarih boyunca yaşanan teknolojik gelişmeler sayesinde insanlar, sınırlardan ve zorluklardan uzaklaşmış, uzaklar yakın olmuştur. Türk Hava Yolları (THY), sadece ulaşım kapasitesiyle ön plana çıkan bir kurum değildir. THY aslında ülkemizin kamu diplomasisine de hizmet etmektedir. TRT, Dışişleri Bakanlığının elçilik açtığı yerlere yönelik gerçekleştirdiği uçuşlar sayesinde merkezî hükûmetin diplomaside atması olduğu adımı kamu diplomasisi ile desteklemektedir.

1933 yılında başlayan tarihi ile büyük bir tecrübeye sahip olan THY misyonunu şu şekilde açıklamıştır:

“Türkiye Cumhuriyeti'nin sivil havadaki bayrak taşıyıcısı kimliğini korurken, uçuş güvenliği, güvenilirliği, ürün yelpazesi, hizmet kalitesi ve rekabet gücüne sıkı uyumu sayesinde küresel kapsama alanıyla tercih edilen lider Avrupa hava taşıyıcısı olmak.” (THY Vision and Mission,2021)

THY, AK Parti döneminde, Dünyada en fazla dış destinasyona uçan havayolu şirketlerinden birisi konumuna gelmiştir. Bu dış uçuşların hemen hepsini İstanbul üzerinden gerçekleştirilmektedir. Bu açıdan THY'nin Türkiye algısının markalaşmasına verdiği katkı çok önemlidir.

THY günümüzde toplam 127 ülke, 319 şehir ve 323 havaalanına uçuşlar gerçekleştirmektedir. Dünya'nın en geniş uçuş ağlarına sahip olan kurum, en çok uçuşu Avrupa bölgesine düzenlemektedir. Avrupa'dan sonra Afrika, Uzak Doğu, Orta Doğu ve Amerika bölgeleri gelmektedir (Sayılarla THY, 2021).

Türkiye'nin ilk hava yolu şirketi olan THY, güçlü kültürel geçmişe ve etkilere sahiptir. Türkiye'nin en başarılı markalarından biri olarak görülen ve 2012 yılında Avrupa'nın en iyi havayolu şirketi seçilen THY, Türk kültürünü yansıtmaya çalışmaktadır. Türkiye'ye ait değerleri, kültürel mirası, geleneği ve gelecek vizyonunu farklı ülkelere taşımaya çalışarak bir tür kamu diplomasisi yürütmektedir (Maden, 2013: 48). Bunu yaparken de çeşitli yöntemler kullanmaktadır. THY, Lionel Messi, Didier Drogba, Kobe Bryant, Morgan Freeman, Mehmet Öz gibi dünyaca ünlü kişileri

reklam filmlerinde oynatmış ve ünlü pek çok kurum ve kuruluşa sponsorluk yapmıştır. Bu sayede Türk Hava Yolları, Türkiye'nin tanıtımı için önemli vitrinlerden birisi olmuştur.

THY'nin dünyanın dört bir yanına doğrudan uçuş gerçekleştirmesi, Yerel yönetimler açısından dünyanın dört bir yanını ulaşılabilir hale getirmektedir. THY'nin uçuş destinasyonlarını genişletmesiyle yerel yönetimlerin yurt dışı kardeş şehir münasebetleri dâhil uluslararası ilişkilerinin geliştiği ve çeşitlendiğini söylemek mümkündür. Hatta yurt dışından gelen kardeş şehir talepleri değerlendirilirken, talep gelen şehre THY'nin uçuşunun bulunup bulunmadığı, yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkiler idaresinin öncelikli olarak ele aldığı konuların başında gelmektedir. Yine uluslararası kuruluşların faaliyetlerine ev sahipliği yapmak isteyen Türk yerel yönetimlerine ilk başta sorulan sorunun uçuş rahatlığı olup olmadığı olduğu yurt dışı ilişkiler birimlerine yapılan röportajlarda ifade edilmiştir. Dolayısıyla, yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkilerinin sürdürülebilirliği açısından THY'nin önemli bir yeri olduğu aşikârdır.

3.3.14. Kültür ve Turizm Bakanlığı Tanıtma Genel Müdürlüğü ve Tanıtım Müşavirlikleri

Dünya üzerinde yaşayan pek çok toplum şüphesiz arkasında iz bırakmış ve insanlık tarihine katkı sağlamıştır. Milyonlarca yıl boyunca insanlığın ilerleyişini takip eden medeniyetlerin ardında bıraktığı miras, dünya tarihinde silinmez izler bırakmış ve bugün kültür kavramının temelini oluşturmuştur. Kültür, tanımlaması çok zor olan bir terimdir. Pek çok akademisyen, kültürü kapsayan geniş bir tanım yapmak için çalışmalar yapmıştır. Ünlü İngiliz Antropolog Tyler, kültürü; insan tarafından topluma kazandırılan her türlü bilgi, inanç, sanat, ahlak, hukuk, gelenek ve diğer yetenek ve alışkanlıkları içeren karmaşık bir bütün olarak tanımlamıştır (Avruch, 1998: 6). Hofstede ise kültürü, bir grup veya insan kategorisinin üyelerini diğerinden ayıran aklın kolektif programlaması olarak tanımlamıştır (Hofstede, 1991:5). Sonuç olarak kültür, bireysel veya toplumsal deneyimlerin bir sonucu ya da bireylerin kendilerinin veya toplumların zaman içerisinde öğrendiği, yarattığı ya da ataları tarafından miras kalmış ve gelecek nesillere aktarılan sosyal ve çok yönlü bir kavramdır (Spencer-Oatey, 2008:9).

Böyle bir kültür anlayışı, sosyal bilimlerin çoğunda, özellikle uluslararası ilişkilerde çok etkili olarak kullanılmaktadır. Ülkeler arası ilişkilerde kendine has bir tutum sergilemek ve geleneklerini sürdürmek o ülkeye bir “tarz” kazandırmakta ve bu tarz ülkelerin tanınırlığını canlı tutmaktadır. Bunun dışında kültür, uluslararası ilişkilerde ulusların, halkların ve bireylerin ekonomik ve sosyal kaderlerini belirlemede kritik bir rol oynar çünkü bazı kültürler diğerlerinden daha başarılıdır. Sonuç olarak zengin bir kültüre sahip olmak bireysel ve ulusal başarıyı geniş ölçüde belirlemektedir. Kültürel perspektifler ve inanç sistemleri, ulusal liderlerin politika sorunlarını zaman içinde hem bireysel hem de toplu olarak görme biçimlerini güçlü bir şekilde etkiler. Yani kültür, uluslararası ilişkilerde karar verme süreçlerine etki eden bir kavram olarak ele alınmaktadır. Kültür, sosyal, ekonomik, askerî yapılar ve kurumlar için baskın bir görevi yerine getirmekte ve böylece dünya toplumundaki ulus-devletlerin davranışları ve beklentileri üzerinde güçlü bir etki yaratmaktadır. Dolayısıyla kültür, ekonomik ve sosyal yapının temel belirleyicisi olarak büyük bir rol oynamaktadır. Son olarak kültür, uluslararası ilişkilerin baskın çerçevesini oluşturmakta, devlet eyleminin temel dayanağı ve dünya meselesinde başlıca çatışma kaynağı olarak anılmaktadır. Kavram kimi zaman çatışmaların nedenini oluştururken kimi zamanda çözümü için önemli bir araç olarak kendini göstermektedir. (Mazarr, M. J. 1996).

Kültürel özelliklerin, insanlara yaşam için zihinsel, ahlaki ve ekonomik kaynak sağlamada önemli bir rol oynadığı bilinen bir gerçektir. Aynı etki devletler ve devletler arası ilişkiler için de geçerlidir. Tam da bu noktada kültürel diplomasiden söz edilebilir. Ülkeler sahip oldukları kültürel mirası, uluslararası imaj yaratmak ve politik amaçlara ulaşmak için kültürel diplomasiyi sık sık kullanmaktadır. Kültürel diplomasi, yurt dışındaki kamuoyunu etkilemek, yurt dışındaki olayların izlenmesi ve siyasete olumlu bir etki yaratması için, geleneksel diplomasi dışında kalan, ülkeler ve toplumlar arasında iletişim kurmak için kullanılan bir diplomasi türüdür. Tüm bu amaçların gerçekleştirilebilmesi için kültürel diplomasi çok önemli bir araç olarak sistem içerisinde yer almaktadır. Devlet hem kendi içyapısında hem de dışarıda kültürel diplomasiyi kullanmaktadır. Dışişleri Bakanlığı kendi içyapısında da ülkenin diplomasi faaliyetlerini de yürütmektedir. Yurt dışı tanıtım ve kültür işleri içerisinde

yer alan Kültürel Diplomasi Genel Müdürlüğü bu durum için örnek teşkil etmektedir. Kültür, insanın oluşturduğu medeniyettir ve bu medeniyeti diğer toplumların kalbinde ülke ile özdeşleştirmek uluslararası imaj için çok önemli bir faktördür (Ryniejska–Kioldanowicz, M, 2009:3).

Bir süreç olarak kültür, temel olarak belirli bir sosyal gruba dayalı davranış biçimleri olarak görülmekte ve Antropoloji ve Sosyoloji’den türetilen bir yaklaşım olarak değerlendirilmektedir. Sosyal grupların ve dolayısıyla kültürlerin sınırları değişkendir ve bir ulus, şehir, kabile, şirket veya belirli başka alanları kapsayabilmektedir. Kültürel tezahürler uluslararası tanıtım için çok önemlidir ve bu tanıtım yapılırken daha önce bahsedilen kurumlar etkin bir rol oynamaktadır. Bununla birlikte turizm, kültürel diplomasi için olmazsa olmaz bir konumdur. Başka bir deyişle turizm; bir süreç olarak anılan kültürün, bir ürün olarak sunulmasına zemin hazırlamaktadır. Böylece gelenekler ve görenekler dışında kalan kültürün canlı unsurları olan; binalar, anıtlar ve diğer miraslar gibi fiziksel nesneler aynı şekilde kültürel cazibe yaratmakta ve turizm de bu etkiyi hem ülke tanıtımı için hem de ülkenin ekonomik yönden de gelişimi için kullanmaktadır. Bu nedenle kültür ve turizm ayrılmaz iki unsuru oluşturmaktadır (Richards, G., 2000:13).

Türkiye ise kültür ve turizmin bu iç içe ilişkisini göz ardı etmemiş yılların getirdiği mirasa ev sahipliği yapan ülkeyi, daha iyi tanıtmak, kültür ve turizm alanındaki gelişimi daha da arttırmak için nihai olarak 2003 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığını kurmuştur. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Türkiye'nin turizm, sinema ve tarihle ilgili olan kapasitesini kamu diplomasisi boyutunda kullanan en aktif aktörlerinden birisidir. Bakanlık, özellikle yurt dışındaki tanıtım çalışmaları konusunda önemli bir çaba sarf etmektedir. 2018 yılında yapılan değişikliklerle beraber Bakanlığın görevleri güncellenmiştir. Buna göre Kültür ve Turizm Bakanlığı;

“Milli, manevi, tarihi, kültürel ve turistik değerleri araştırmak, geliştirmek, korumak, yaşatmak, değerlendirmek, yaymak, tanıtmak, benimsetmek ve bu suretle milli bütünlüğün güçlenmesine ve ekonomik gelişmeye katkıda bulunmak tüm bu amaçları gerçekleştirmek için yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları ve özel sektör ile iletişimi geliştirmek ve iş birliği yapmak” (1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, 2018) görevleri ile kurulmuştur.

Kurum, lke içinde ve dışında her türlü faaliyeti yerine getirmek için özveri ile çalışmaktadır. Kültür turizminin genişlemesi, turizm ve kültür arasında daha geniş bir yelpazede karşılıklı faydalar da sağlamıştır. Kültür turizmi doğrultusunda ziyaretçinin temel motivasyonu; turizm merkezindeki kültürel cazibe merkezlerini, sanatı, mimariyi, edebiyatı, müziği, tarihi, kültürel mirası ve mutfak mirasını keşfetmek ve deneyimlemek üzerinedir Bu nedenle tanıtım çok önemlidir. Tanıtım konusunda çalışan kurum, Türkiye'nin doğal, kültürel, sanatsal ve tarihi değerlerini dijital ortamda da tanıtmayı ve farklı mirasını dünya ile paylaşmayı hedeflemektedir. Bakanlığın hedefi markalaşma üzerine kuruludur. Kültür ve Turizm Bakanlığı ülkenin doğal, tarihi ve kültürel değerleri ile ülkenin markasını ilişkilendiren bir kampanya yürütmektedir. Tarih boyunca Türkiye'nin birçok farklı medeniyete ev sahipliği yaptėı gerçeğine dayandırılan bir politika ile çalışmalar bütünleştirilmiştir (UNWTO, 2018).

Bakanlık yurt dışı teşkilatında yer alan Tanıtma Genel Müdürlüğü şu görevlere sahiptir, ülkenin sahip olduğu değerleri yurt içinde ve yurt dışında tanıtarak ülke imajına katkı sağlamak, ülkeye yurt dışından seyahatlerin gerçekleşmesi için her türlü tanıtma faaliyetlerini kullanarak ülke içinde veya yurt dışında seminer, kongre, fuar, sergi, festival, yarışma gibi faaliyetler düzenlemek veya hâlihazırda bulunan bu tarz faaliyetlere katılım göstererek ülke tanıtımını sağlamak, ülkenin daha iyi tanınmasına hizmet edebilecek yurt içinde veya yurt dışında görev alan aynı vizyona sahip kurumlar ve kuruluşlar ile iş birliğini sağlamak, ülke ve kültür tanıtımını gerçekleştirmek amacıyla her türlü medya ve bültenleri kullanmak, ülkenin turizm faaliyetlerini arttırıcı çalışmalar yapmak (1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, 2018).

Tanıtma Genel Müdürlüğü, yurt dışı teşkilatı kapsamında Amerika, Avrupa, Orta Asya ve Orta Doğu'da çalışmalarını yürütmektedir. Dini Liderler Zirveleri, Uluslararası Kur'an-ı Kerim'i Güzel Okuma Yarışmaları, Uluslararası Kıraat Sempozyumları, Kütüphaneler Haftası, Uluslararası Türk Sanatları Kongreleri, Türkiye'nin Uluslararası Edebi eviri Atölyeleri, Uluslararası Su Formları, Uluslararası İklım Değişkenliği ve Tahminleri alıştayları, Uluslararası Kazı, Araştırma ve Arkeometri Sempozyumu, Uluslararası Türk Sanatlar Kongresi gibi pek

çok kongre ile çalışmalarını sürdürmektedir (T.C Kültür ve Turizm Bakanlığı Tanıtma Genel Müdürlüğü Uluslararası Kongre ve Toplantılar, 2018-2020).

Bu konferans ve seminerlerin dışında Genel Müdürlük, 2019 yılında çeşitli yurt dışı fuarlarında da faaliyetlerini sürdürmüştür. Tanıtım müşavirlikleri sene içerisinde pek çok fuar düzenlemiş olsa da bunlardan en ön plana çıkanlardan bahsetmek mümkündür. Lahey Kültür ve Tanıtma Müşavirliği, 2019 yılının Ocak ayında Utrecht Turizm Fuarı düzenlemiştir. Mart ayında ise Berlin Kültür Müşavirliği ITB Berlin Turizm Fuarı düzenleyerek Almanya’da faaliyetlerini sürdürmüştür. Nisan-Mayıs aylarında ise Dubai Kültür ve Tanıtma Müşavirliği, Arap Seyahat Pazarı ile Arap dünyasında ülke tanıtımını gerçekleştirmiştir. Kasım ayında Londra Kültür ve Tanıtma Müşavirliği Uluslararası Turizm Fuarı (WTM) Londra Fuarı gerçekleştirerek bakanlığın çalışmalarına katkıda bulunmuştur. (T.C Kültür ve Turizm Bakanlığı Tanıtma Genel Müdürlüğü 2019 Yılı Fuar Takvimi). Bunun gibi daha çok program sayesinde Kültür ve Turizm Bakanlığı altında çalışan tanıtım müşavirlikleri görevlerini yerine getirmekte ve Türkiye’nin uluslararası ilişkiler idaresine katkı sağlamaktadır.

Yerel Yönetimler, Tanıtma Genel Müdürlüğü ve Yurt dışı Müşavirliklerinin kültürel etkinliklerinde ve turizm faaliyetlerinde yer alarak uluslararası faaliyetlerini zenginleştirmekte ve şehir tanıtımlarını gerçekleştirmektedir. Özellikle Mevlana Celaleddin Rumi, Mesnevi ve Sema ayinleri ile özdeşleşmiş Konya’nın Türkiye adına yapılan hemen her yurt dışı kültür ve turizm faaliyetinde yer alması şehrin markalaşmasına büyük katkı sağlamaktadır.

3.3.15. Ticaret Bakanlığı Ticaret Müşavirlikleri

Türkiye, coğrafi, kültürel ve ekonomik bir köprü görevi gören, Asya ve Avrupa arasında yer alan çok önemli bir ülkedir. İki kıtadaki konumu Türk tarihinde merkezî bir rol oynamaktadır ve ülkeye, Avrupa, Asya, Orta Doğu ve Kuzey Afrika pazarlarına hizmet etmede önemli bir avantaj sağlamaktadır. Hâl böyle olunca ülkenin gerek coğrafi konumu gerekse zengin yapısı ithalat ve ihracatta ön plana çıkmasına neden olmuş Türkiye ticaret ve gümrük konularında da kamu diplomasisi çalışmaları için bir ortam bulmuştur. Türkiye’nin dışa dönük dinamik ekonomisi ve serbest ticaret rejimi,

düşük vergiler ve yüksek teşvikler, Avrupa, Balkan ve Ortadoğu Ülkeleri ile Yeni Bağımsız Devletlere komşu olmanın coğrafi avantajı, ticaret konusunda da kamu diplomasisi faaliyetlerinin yürütülebilmesine olanak sağlamaktadır. Türkiye, dünyanın ekonomik sistemine entegrasyon sağlamak için çeşitli politikalar yürütmektedir. Türkiye'nin Gümrük Birliğinin kurulmasındaki rolü ve Dünya Ticaret Örgütünün kurucu üyesi olması, yaklaşık 80 milyon insanı barındıran dinamik bir toplum yapısı için çabaladığını göstermektedir. Türkiye sahip olduğu bol miktarda eğitilmiş iş gücü, yönetsel işgücü ve profesyonel iş adamları, rekabetçi imalat sanayisi, zengin tarım ve maden kaynakları, teknolojik olarak gelişmiş bankacılık ve telekomünikasyon sistemleri ve iyi gelişmiş altyapısı ve dünyanın kanıtlanmış birincil enerji rezervlerinin yüzde 70'inden fazlasına sahip olması ile ticaret için elverişli bir ülkedir (Republic of Turkey Ministry of Trade, 2018: 16).

Bölgesel veya ikili düzeyde ticaretin serbestleştirilmesi, küresel bağlamda serbestleşmeye ve ticaretin gelişmesini sağlayabilir. Bu nedenle, Türkiye, çok farklı ekonomik ve sosyal imkanları ile dünyanın çok farklı bölgelerini birbirine bağlamakta ve ikili ve bölgesel ticaret ilişkilerinin kurulmasını, ticaretin serbestleştirilmesini artırmak için ticareti çok önemli bir fırsat olarak görmektedir. Türkiye, dış ticaret politikası kapsamında kendisini tamamen ticaretin çok taraflı düzeyde serbestleştirilmesine adanmış bir ülkedir. Kuşkusuz, Türkiye'nin ikili ve bölgesel ticaret ilişkilerinde izlediği temel kılavuz, ülkenin uluslararası ticarete verdiği önemin bir kanıtıdır (Deloitte, 2006:1).

Türkiye'nin ticaret konusundaki vizyonunu ileriye taşımak için kurulan Ticaret Bakanlığı, gümrük işlerini de içerisine alan yenilenmesiyle birlikte uluslararası alana ayak uydurmak konusunda teşkilatlanmasını genişletmiştir. Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü, Dış Temsilcilikler ve Uluslararası Etkinlikler Genel Müdürlüğü gibi asıl genel müdürlüklerin yanı sıra İthalat ve İhracat Genel Müdürlükleri de ülke içinde ve dışında ticaretin geliştirilmesi için çalışmaktadır. Uluslararası Anlaşmalar Genel Müdürlüğü gerek AB gerek DTÖ ya da diğer uluslararası ekonomik bağlamlar içeren kuruluşlarla eş güdümlü çalışarak küresel alanda etkili olmak istemektedir (1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, 2018).

Uluslararası Anlaşmalar Genel Müdürlüğü aynı zamanda;

“Serbest ticaret anlaşmaları, tercihli ticaret anlaşmaları, ticari, sınai, teknik ve gümrük iş birliği anlaşmaları ve ortaklık anlaşmaları başta olmak üzere, mal ve hizmet ticareti, yatırımlar, ticaretle bağlantılı fikri mülkiyet hakları ile kamu alımlarına ilişkin ikili, bölgesel, çoklu ve çok taraflı ekonomik ve ticari her türlü anlaşmayı, gerektiğinde yurt dışında da koordinasyon sağlayarak ilgili bakanlık ve kuruluşlarla iş birliği halinde hazırlamak, müzakerelerini yürütmek, imzalamak, uygulanması ile ilgili mevzuatı hazırlamak, yürürlüğe koymak ve uygulamalarını izlemek ve sağlamak” (1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, 2018). konusunda da görevlidir.

Ticaret Bakanlığı Dış Temsilcilikler ve Uluslararası Etkinlikler Genel Müdürlüğü, Türkiye’nin ihracatını artırmak ve ülkeye ekonomik açıdan kazanç sağlamak için döviz getirici faaliyetleri artırarak Türkiye’de ve yurt dışında düzenlenen her türlü uluslararası EXPO, fuar, sergi, ticaret heyeti, âlim heyeti, kongre, konferans, tanıtım organizasyonu ve benzeri organizasyonlarda ülke tanıtımı yapmak bunu yapacak diğer kurumlarla koordinasyonu sağlamak ve ülkelerin ekonomik yapıları hakkında önemli bilgileri toplamak konusunda da görevlendirilmiştir (1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, 2018).

Ticaret Bakanlığı Müşavirlikleri bir ülkenin büyükelçiliğinin veya konsoloslğunun diplomatik personelinin ticari uzmanları olarak anılmaktadır. Yurt dışında bulunan bu ticari müşavirlikler; ticaret, yatırım, turizm, ülke imajı ve bilim ve teknolojinin tanıtımı alanında iş kolaylaştırıcı faaliyetler yürütmek üzerine kurulmuştur. Görev aldıkları ülkenin aidat ve gümrük mevzuatı, ülkede iş yeri açma ve yatırım yapma ihtimal ve şartları, mahallî ithalatçı işletme listeleri, vb. her türlü mevzuda vatandaşları bilgilendirmek ile vazifeli olan müşavirlikler, yurt dışı teşkilatında faaliyetlerini sürdürmektedirler. Bu faaliyetler ticari diplomasiye de katkı sağlamaktadır. Tanım olarak ticari diplomasi, ev sahibi ülke ve ana ülke arasında iş tanıtımı açısından diplomatik statüye sahip devlet temsilcileri tarafından yürütülen bir faaliyettir (Naray, 2008:2).

Bakanlık yapmış olduğu çevrim içi platform ile müşavirliklerle yurt dışında iş yapmak isteyen vatandaşlar arasında iletişimi sağlamakta “mal hizmet ithalatçıları, yatırımcılar, ithalatçılar, iş birliği kuruluşları ve konsolosluk işlemleri” için yardımcı

olacak bir arayüz hazırlamıştır. Yurt dışı teşkilatında yaklaşık 108 Ticaret Müşavirliği 51 Ticaret Ataşeliği bulunmaktadır. Hemen hemen her kıtada faaliyet gösteren müşavirlikleri görmek mümkündür. Toplamda 164 tane yurt dışı teşkilatı bulunmaktadır. 2019 yılında 51 sektörel projeyi destekleyen Ticaret Bakanlığı Ticaret Müşavirliklerinin gelişimi için de çalışmalarını sürdürerek ticari diplomasiye dolayısıyla da ülkenin ticari bakımdan uluslararası olarak gelişmesine katkı sağlamaktadır (Ticaret Bakanlığı 2019 Faaliyet Raporu).

Ticaret Müşavirlikleri şehirlerin sahip olduğu ekonomik ve ticari potansiyel ile iş imkanlarının yurt dışı tanıtımı için platformlar sunma ve uluslararası sermayenin şehirlere yönlendirilmesinde önemli işlevler üstlenmektedir.

3.3.16. Milli Savunma Bakanlığı Yurt Dışı Askerî Ataşelikleri

Milli Savunma Bakanlığına bağlı askerî ataşelikler ülkesinin yurt dışındaki savunma kuruluşunun temsilcisi olarak görev yapan ve bu sıfatla diplomatik statüye ve dokunulmazlığa sahip olan silahlı kuvvetlerin bir teşkilatıdır. Bir ülkenin silahlı kuvvetlerinin üyeleri, AB, BM ya da NATO gibi bölgesel bir organizasyona askerî misyonun bir parçası olarak da görev yapabildiği gibi kendi içerisinde de bir örgütlenme ile de çalışabilmektedir. Demokratikleşen ülkelerde savunma reformu ve güvenlik sektörü reformunu destekleyen askerî ataşelikler, ülkelere barış desteği ve olağanüstü hallerde sivil halka yardım etmek için operasyonları düzenlemekte ve ülke savunmasına dolayısıyla savunma diplomasisine katkı sağlamaktadır. Savunma diplomasisi terimi, 1990'lı yıllarda Doğu Avrupa'da komünizmin çöküşünü takiben ön plana çıkmıştır. Savunma diplomasisinin ana özelliği, diplomatik ve askerî araçların birlikte kullanılmasıdır. (Attaches, 2007: 2).

Savunma diplomasisi faaliyetleri arasında şunlar yer almaktadır; savunma sektörlerinde reform yapan ülkelere askerî tavsiye ve yardım sağlamak; çatışma ve çatışma sonrası durumlarda sivil ve askerî misyonlar tesis etmek; temel olarak çatışma esnasında ve çatışma sonrasında ülkelerin taleplerine yanıt olarak silahların kullanımı konusunda kontrolü ve eğitimi sağlamak, silahsızlanma ve güvenlik ve güven artırıcı önlemler geliştirilmesi. Savunma diplomasisi büyük ölçüde Batı Balkan ülkelerinin ve Orta ve Doğu Avrupa ülkelerinin gereksinimleri nedeniyle ortaya çıkmış, ancak daha

sonra diğer bölgelerde de önemli bir rol oynamaya başlamıştır. 11 Eylül 2001 saldırılarının ardından, savunma diplomasisinin çatışmaların ve terörizmin ülke içerisinde yayılmasını engellemesi için çalışmalar yapılmıştır. Savunma diplomatları olarak savunma ataşeleri, ülkelerinin terörle mücadele politikasında önemli oyuncular olarak görev almaktadır. Savunma diplomasisi yabancı alanlarda kriz önleme, erken uyarı ve çatışma sonrası yeniden inşada bir araç kullanılmaktadır (Attaches, 2007: 2).

Kamu diplomasisinin tanımına paralel olarak, askerî diplomasi terimi ya da sıklıkla da adlandırıldığı gibi, savunma diplomasisi askerî ataşe rolü ile hâlâ çok yakından bağlantılıdır. Ataşe, büyükelçinin muadili olarak, bir zamanlar yabancı bir ülkedeki askerî gelişmeleri gözlemlemek ve değerlendirmek ve yabancı askerî elitler ile yakın ilişki kurmak olan tam diplomatik statüye sahip üniformalı bir diplomattır. Askeri Ataşeler; ülkeler arasında düşmanlığı gidermek, güveni inşa etmek ve sürdürmek ve demokratik olarak hesap verilebilir silahlı kuvvetlerin geliştirilmesine yardımcı olmak, çatışmanın önlenmesi ve çözümüne önemli bir katkı sağlamak için Savunma Bakanlığı tarafından yürütülen çeşitli faaliyetleri yerine getirmek için görevlendirilmiştir. Silahlı kuvvetlerin geleneksel rolü, güç kullanma ve savunma, caydırma, zorlama veya müdahale amacıyla tehdit oluşturma yetenekleri ve hazır olmaları ile tanımlanmıştır. Ancak günümüzde askerî diplomasi temelde barış zamanı bir etkinlik haline gelmiştir ve silahlı kuvvetler ve onların sorumlu bakanlıkları için görevlendirme yapmaktadır. Üst düzey askerî ve sivil savunma yetkilileri arasında; ikili ve çok taraflı temasların oluşturulması, ikili savunma iş birliğinin yapılması, yabancı askerî misyonlar ve sivil kuvvetler için eğitim faaliyetleri, silahlı kuvvetlerin savunma yönetiminin ve askerî teknik alanlarda demokratik kontrolün sağlanması konularında uzmanlık ve tavsiye sağlanması, malzeme ve teçhizatlar askerî destek ve yardımının yapılması, sosyal yardım faaliyetleri, sosyal yardım kapsamına girmeyen askerî yardımı kapsayan diğer faaliyetler gibi alanda faaliyet gösteren ataşeler, ülkenin uluslararası ilişkiler idaresinde çok önemli bir rol oynamaktadır (Swistek, G. 2012: 81-83).

Silahlı kuvvetlerin sert gücünü kullanma kapasitesinin ötesinde bir devlet aracı olarak evrimini tamamlayan savunma diplomasisi aynı zamanda kamu diplomasisine de katkı sağlamaktadır. Türkiye, Suriye’de verdiği terörle mücadele ve sınırlarını

koruma kapsamında terörizm ve onun korkusundan temizlenen yerlere huzur götürmekte Türk askerinin üniforması insanlara umut vadetmektedir. İnsani yardım ve afet yardımı konusunda da etkili olan, savaştan tahrip olmuş alanlara barışın huzurunu götüren Milli Savunma Bakanlığı, Türk Dış Politikası için çok önemli bir rol oynamaktadır. Dünyanın hemen hemen her bölgesinde 79 ataşelik bulundurmakta ve bu askerî ataşeler Türk kamu diplomasisine hizmet etmekte ve ülkenin uluslararası imajının gelişmesine katkıda bulunmaktadır.

3.3.17. Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dış İlişkileri

Türkiye Büyük Millet Meclisi ülke içerisinde yasamanın yegâne kuruluşlarından birisidir. Geçmişte olan ve gelecekte olabilecek tüm olayların bu merkezden geçtiği bilinen bir gerçektir. Daha önce bahsedilen tüm kurum ve kuruluşların yapabileceği her türlü uluslararası antlaşmalar bazı istisnalar dışında TBMM'nin kontrolü ve onayı altında yürürlüğe girmekte bu da Meclis'in uluslararası ilişkilerdeki önemini göstermektedir. Bununla birlikte Türkiye Büyük Millet Meclisinin kendi içerisinde de dış dünya ile ilişki kurduğu mekanizmalar bulunmaktadır.

1990 yılında düzenlenen kanun ile TBMM'nin dış ilişkiler çerçevesi çizilmiştir. Buna göre Meclis; uluslararası anlaşmalardan doğan ilişkiler, uluslararası dostluk komisyonları, gerek ülkelerin gerekse uluslararası aktörlerin yabancı parlamentolar ile uluslararası ilişki kurabilme avantajına sahip olmuştur. Dolayısıyla bu faaliyetler TBMM'nin dış ilişkilerinin ana hatlarını oluşturmuştur (20484 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dış İlişkilerinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun, 1990). TBMM'nin dış ilişkileri, ülkeler arasındaki karşılıklı anlayışı artırmak, hükûmetlerin kontrolünü ve bir halkın temsilini iyileştirmek ve demokratik meşruiyetini arttırmak için birbirlerine yardımcı olmak amacıyla parlamenterler tarafından üstlenilen tüm uluslararası faaliyetleri içermektedir. Uluslararası alana bakıldığında zaman ülkelerin parlamentolarında TBMM gibi uluslararası alanda iş birliğine yönelik çalışmalar yaptığı görülebilir ancak parlamentolar, hükûmetler, STK'lar ve işletmelerle karşılaştırıldığında uluslararası arenada nispeten zayıf kalan aktörlerdir. Bunun nedeni parlamenterlerin birlikte çalıştığı kuruluşlarda genellikle daha iyi donanımlı olmalarına rağmen ikili ilişkilerin geleceğine doğrudan etki

gösterecek finansman, kaynak bulunmamakta ve ülkenin iç politikadaki yoğunluğundan dolayı uluslararası etkileşimin tatmin edici bir düzeyde gerçekleşmediğini söylemek mümkündür. (De Boer, G., ve Weisglas, F., 2007: 95). Ancak tüm bunlara rağmen TBMM bu konuda çalışmalarını sürdürmektedir.

Meclis tarafından yürütülen bu dış ilişkiler parlamenter diplomasi olarak da anılmaktadır. Parlamenter diplomasi, resmî diplomasinin unsurlarını ve kamu diplomasisinin unsurlarını kapsamakta, milletvekilleri ve onların oluşturduğu komisyonlar, ülkenin dış politikası doğrultusunda uluslararası alanda diğer parlamento grupları veya temsilcileri ile küresel ilişki kurduğu durumu ifade etmektedir. Milletvekilleri, demokratik olarak seçilen ve geniş kitlelerin çıkarlarını koruyan ülkelerinin meşru temsilcileridir. Parlamenter organlar, yasama, denetleme, örgütlenme ve temsil olmak üzere birçok önemli uluslararası işlevi yerine getirmektedir. Parlamenter diplomasi, yürütme organının uluslararası faaliyetlerinde ayrılmaz bir parçadır. Parlamenter diplomasi, ülkenin daha üst düzeyde bakanlarının veya meslek memurların güncel sorunlarla uğraştığı yoğun dönemlerde de ülkenin diplomasi faaliyetlerinin devam etmesine olanak sağlayarak ulusal kalkınmaya yardımcı olmaktadır. Diğer büyük diplomasi ve dış politika çalışmalarıyla birlikte diplomasinin bu çeşidi de, uluslararası güvenliği sağlamak için de kullanılmaktadır. Ulusal parlamentoların yanı sıra AB, BM, AGİT ve diğer uluslararası parlamentolar arası iş birliği biçimleri, ulusal güvenlik, enerji güvenliği, ekonomik güvenlik ve insani güvenlik, çevre koruma, su kaynaklarının ve ülke kaynaklarının korunmasına katkıda bulunmaktadır. Parlamentolar birincil işlevlerini yerine getirirken, ulusal, bölgesel ve uluslararası düzeylerde güvenlik konularında giderek daha fazla karar alma sürecine girmektedir. Parlamenter diplomasi, uluslararası hukukun ve BM Şartı'nın temel ilkelerinin uygulanması, uluslararası taahhütlere uygunluk, uluslararası anlaşmaların sonuçlandırılması ve uygulanması, diplomatik protokolün kullanılması, parlamentolar arası kuruluşların ve derneklerin kurulması ve çalışmaları ile iç içe olan bir kavramdır. Hükûmetlerarası yapılarla iş birliği, dış politika girişimlerinin teşvik edilmesi, ticari çıkarların korunması gibi alanlarda etkili olan parlamenter diplomasi; sivil toplum kuruluşları, ulus ötesi şirketler, küresel şehirler, vakıflar, düşünce kuruluşları vb. aktörlerle ilişkiler kurarak devlet-devlet ilişkilerinin parlamenter boyutunu

yansıtmaktadır. Uluslararası alanda her türlü iş birliğinin kilit önem taşıdığı bu dönemde küresel ve bölgesel parlamentolar arası gruplar ve ilişkiler diğer uluslararası aktörler arasında meşru bir yer edinmiştir ve dış ilişkilere katkı sağlamaktadır (Kunkov A. Chukov R. ve Tkachenko 2018: 9).

Türkiye Büyük Millet Meclisi çatışma çözümü, demokrasinin gelişimi, kültürel diyalog, insan hakları, göç, ekonomik ve sosyal konular gibi konuları gündeme getirerek parlamenter diplomasi konusunda aktif rol oynayan ülkelerden birisidir. Günümüzde TBMM pek çok uluslararası komisyonda ve dostluk gruplarında önemli roller oynamaktadır.

TBMM'nin katılım gösterdiği dostluk komisyonları aşağıda listelenmiştir;

- *Avrupa Güvenlik ve İş Birliği Teşkilatı Parlamenter Asamblesi (AGİTPA)*
- *NATO Parlamenter Asamblesi (NATOPA)*
- *Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi (AKPM)*
- *Türkiye - Avrupa Birliği Karma Parlamento Komisyonu (KPK)*
- *İslam İş birliği Teşkilatı Parlamento Birliği (İSİPAB)*
- *Asya Parlamentoları Asamblesi (APA)*
- *Akdeniz İçin Birlik Parlamenter Asamblesi (AİBPA)*
- *Parlamentolararası Birlik Komisyonu (PAB)*
- *Karadeniz Ekonomik İş Birliği Parlamenter Asamblesi (KEİPA)*
- *Akdeniz Parlamenter Asamblesi (AKDENİZ-PA)*
- *Türk Dili Konuşan Ülkeler Parlamenter Asamblesi (TÜRKPA)*
- *Ekonomik İş birliği Teşkilatı Parlamenter Asamblesi (EİTPA)*
- *Güneydoğu Avrupa İş Birliği Süreci Parlamenter Asamblesi (GDAÜPA)*
(TBMM, Uluslararası Komisyonlar)

Tüm bu komisyonlar, uluslararası organizasyonların parlamentoları ve üye devletlerin parlamenterleri arasında temasları, koordinasyonu ve deneyim alışverişini teşvik etmektedir. Parlamentoların ve parlamenterlerin eyleme geçmesini sağlamak için uluslararası ilgi ve kaygıların ele alındığı ve bu konulardaki görüşlerin ifade edildiği bu platformlarda, parlamenter demokrasi ve kalkınmanın temel unsuru olan iş birliği alanlarının daha etkin kullanılması gündeme gelmektedir. Bununla birlikte

insan haklarının savunulması ve geliştirilmesine katkıda bulunan uluslararası komisyonlar aynı zamanda temsili kurumların çalışmaları hakkında daha iyi bilgiye ve eylem araçlarının güçlendirilmesine ve geliştirilmesine de katkı sağlamaktadır. Türkiye Büyük Millet Meclisi de bu amaçlar doğrultusunda etkin bir şekilde çalışmaktadır.

TBMM aynı zamanda Parlamentolararası Dostluk Gruplarında da uluslararası faaliyetlerini yürütmektedir. Bu gruplarının amaçları şu şekildedir;

“İki ülke parlamentosu arasındaki dostane ilişkileri sürdürmek ve geliştirmek;

İki ülke parlamenterlerin tanıştırmak, kaynaştırmak ve Parlamentolar arasında, Cumhuriyet Meclisi İçtüzüğü’nün 170’nci maddesi kurallarına uygun olarak karşılıklı resmi ziyaretler düzenlemek ve bu çerçevede görüş alışverişinde bulunmak;

İki ülke arasındaki ilişkilerin geliştirilmesine yardımcı olmak üzere, hükûmete gerekli danışmalarda bulunmak suretiyle ilişkileri geliştirmek.

İki ülke parlamentosu arasında geliştirilecek ilişkiler, elde edilen başarılar hakkında karşılıklı görüş alışverişinde bulunmak.” (97 Sayılı Parlamentolararası Dostluk Grubu Yönetmeliği).

Türkiye Büyük Millet Meclisinin 27. Yasama Dönemi Dostluk Grupları listesinde akla gelebilecek hemen hemen her ülke ³ ile temas kuran TBMM son zamanlarda dikkat çekecek faaliyetlerde bulunmuştur. 2017 ve 2018 yıllarında Avustralya, Etiyopya, Fransa, Kuveyt, Mali, Moldova, Pakistan, Şili, Tanzanya,

³ Afganistan, Almanya, Angola, Arjantin, Arnavutluk, Avustralya, Avusturya, Azerbaycan, B.A.E., Bahreyn, Bangladeş, Belarus, Belçika, Benin, Birleşik Krallık, Bolivya, Bosna, Hersek, Botswana, Brezilya, Bulgaristan, Burkina Faso, Burundi, Butan, Cezayir, Cibuti, Çad, Çek Cumhuriyeti, Çin, Danimarka, Dominik Cumhuriyeti, Ekvator Ginesi, Endonezya, Estonya, Etiyopya, Fas, Fildişi Sahili, Filistin, Finlandiya, Fransa, Gabon, Gambia, Gana, Gine, Gine-Bissau, Guatemala, Güney Afrika, Güney Kore, Gürcistan, Hırvatistan, Hindistan, Irak, İran, İrlanda, İspanya, İsveç, İsviçre, İtalya, İzlanda, Jamaika, Japonya, Kabo Verde, Kamboçya, Kamerun, Kanada, Karadağ, Katar, Kazakistan, Kenya, Kırgızistan, Kolombiya, Komorlar, Birliği, Kongo, Kongo Demokratik Cumhuriyeti, Kosova, Kostarika, Kuveyt, Kuzey Kıbrıs, Türk Cumhuriyeti, Kuzey Makedonya, Küba, Letonya, Liberya, Litvanya, Lübnan, Macaristan, Madagaskar, Malavi, Maldivler, Malezya, Mali, Malta, Mauritius, Meksika, Moğolistan, Moldova, Moritanya, Mozambik, Namibya, Nepal, Nijer, Nijerya, Norveç, Orta Afrika Cumhuriyeti, Özbekistan, Pakistan, Panama, Paraguay, Peru, Polonya, Portekiz, Romanya, Ruanda, Rusya, Sao Tome ve Principe, Senegal, Seyşeller, Sırbistan, Sierra Leone, Singapur, Slovakya, Slovenya, Somali, Sri Lanka, Sudan, Suudi Arabistan, Şili, Tacikistan, Tanzanya, Tayland, Togo, Tunus, Türkmenistan, Uganda, Ukrayna, Umman, Uruguay, Ürdün, Venezuela, Vietnam, Yemen, Yeni Zelanda, Zambiya, Zimbabve

Parlamentolararası Dostluk Grupları, Türkiye’ye gelerek görüşmelerde bulunmuştur, 2017 yılında Türk heyetler, Birleşik Krallık, Filistin, Gürcistan, İran, Nijer, Özbekistan, Parlamentolararası Dostluk Gruplarını, 2018 yılında Fas Parlamentolararası Dostluk Grubunu ziyaret etmiştir. 2019 yılında ise Türk heyet, Azerbaycan Parlamentolararası Dostluk Grubu’nu ziyarete gitmiş, Tacikistan Parlamentolararası Dostluk Grubu ise Türkiye’yi ziyaret etmiştir. 2018 yılında Japon Büyükelçisi tarafından görüşmeler gerçekleştirilen Japonya Parlamentolararası Dostluk Grubu ile 2019 yılında Japonya Resmi Kalkınma Yardımı (ODA) kapsamında Türkiye’deki yerel projelere hibe sağlanmıştır. (TBMM, Dostluk Grupları).

TBMM dostluk gruplarında yer alan milletvekilleri aynı zamanda yerel yönetimlerin en önemli temsilcileridir. Kurulan uluslararası ilişkilerde ülke tanıtımı ile birlikte şehir tanıtımı da yapılmakta, her milletvekili aynı zamanda kendi seçim bölgesi olan şehrin ve yerel yönetimin uluslararası ilişkilerine TBMM dostluk gruplarındaki vazifesi vasıtasıyla katkı sunmaktadır.

3.3.18. Göç İdaresi Genel Müdürlüğü

Göçmenler ve mülteciler son yıllarda dünyanın gündemini yoğunlukla meşgul eden konulardandır. Özellikle, yaşanan krizlerden dolayı mülteci sayılarının artması ve mülteci karşıtı programlar nedeniyle dünya siyasetinde büyük sorunlar yaşanmaktadır. Aslında göçmen ve mültecilerin haklarının korunması için alınmış pek çok uluslararası önlem bulunmaktadır. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, Göçmen İşçinin Hukuki Statüsü Hakkında Avrupa Sözleşmesi, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, Mültecilerin Hukuki Durumuna İlişkin Sözleşme ve Tüm-Göçmen İşçilerin ve Aile Fertlerinin Haklarının Korunmasına Dair Uluslararası Sözleşme gibi sözleşmeler uluslararası nitelikte olup küresel anlamda devletlere düşen sorumlulukları belirlemektedir. Bu uluslararası sözleşmeler ışığında devletler, kendi ülkelerindeki göçmen ve mültecilerin yaşamlarını sürdürmesi ve aynı zamanda ülkenin refahının da korunması için önlemler almaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığına bağlı olan Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, 2013 yılında yayımlanan 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma

Kanunu ile kurulmuştur. Kurum, 2018 yılında Cumhurbaşkanlığı Karanamesi ile yeniden düzenlenmiştir.

MADDE 159 –(1) Genel Müdürlüğün görev ve yetkileri şunlardır:

a) Göç alanına ilişkin, mevzuatın ve idari kapasitenin geliştirilmesi konularında çalışmalar yürütmek ve Cumhurbaşkanınca belirlenen politika ve stratejilerin uygulanmasını izlemek ve koordine etmek.

b) Göçle ilgili iş ve işlemleri yürütmek.

c) 19/9/2006 tarihli ve 5543 sayılı İskân Kanununda Bakanlığa verilen görevleri yürütmek.

ç) İnsan ticareti mağdurlarının korunmasına ilişkin iş ve işlemleri yürütmek.

d) Türkiye’de bulunan vatansız kişileri tespit etmek ve bu kişilerle ilgili iş ve işlemleri yürütmek.

e) Uyum süreçlerine ilişkin iş ve işlemleri yürütmek.

f) Geçici korumaya ilişkin iş ve işlemleri yürütmek.

g) Düzensiz göçle mücadele edilebilmesi amacıyla kolluk birimleri ve ilgili kamu kurum ve kuruluşları arasında koordinasyonu sağlamak, tedbirler geliştirmek, alınan tedbirlerin uygulanmasını takip etmek.

ğ) Kamu kurum ve kuruluşlarının göç alanına yönelik faaliyetlerinin programlanmasına ve projelendirilmesine yardımcı olmak, proje tekliflerini değerlendirmek ve onaylamak, yürütülen çalışma ve projeleri izlemek, bu çalışma ve projelerin uluslararası standartlara uygun şekilde yürütülmesine destek vermek.

h) Mevzuatla verilen diğer görevleri yürütmek. (30479 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, 2018)

Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, uluslararası anlaşmaları dikkate alan yapısı ile merkez, taşra ve yurt dışı yapılanmasından oluşmaktadır. Her ilde bulunan İl Göç İdaresi Genel Müdürlükleri şehirde bulunan göçmen ve mülteciler ile ilgili politikalar yürütmektedir. İllerde, Geçici Barınma Merkezleri, Geri Gönderme Merkezleri, Kabul

ve Barınma Merkezleri ve İnsan Ticareti Mağdurları Sığınma Evleri bulunmaktadır (Göç İdaresi Genel Müdürlüğü Teşkilat Yapısı).

Bu merkezler bulundukları şehirlerde göçmenlere ve mültecilere yönelik programlar düzenleyerek onların sosyal hayat içerisine dâhil olmasını kolaylaştırmaktadır. Göç idareleri güvenlik entegrasyon ağırlıklı politikaları ile tüm il genelinde özel ihtiyaçların karşılanması, uyum ve iletişimin sağlanması, oturma ve çalışma izinleri, uluslararası dolaşıma yönelik izinlerin alınması gibi faaliyetler yürütmektedir. Aynı şekilde İl Göç İdareleri, şehirlerin yaşayabileceği sıkıntıları da gidermek için şehirde bulunan belediyeler ve sivil toplum kuruluşları ile de ortak çalışmalar yürüterek hem yerel halkın huzurunu ve güvenliğini temin etmek hem de göçmen ve mültecilerin bulundukları ortamı benimsemelerini sağlamak için bir nevi kamu diplomasisi çalışması yürütmektedir.

Görüldüğü üzere merkezî yönetimin uluslararası ilişkileri önceden sadece klasik diplomasi yoluyla asıl olarak Dışişleri Bakanlığı üzerinden yürütülürken, AK Parti iktidarıyla birlikte kamu diplomasisinin önem kazanması ile birlikte bu faaliyetleri yürütmek üzere ya yeni kurumlar kurulmuş veya mevcut kurumların dış ilişkiler birimleri daha aktif hale getirilmiştir. Bu kuruluşlar genel olarak yerel yönetimler ile karşılıklı çıkar ilişkisi içerisinde ortak çalışmalar gerçekleştirerek hizmetlerinin sürdürülebilirliğine katkı sağlama yolunu tutmuşlardır. Bu durum, buradaki kadar detaylı olmasa bile, giriş bölümünde de değinildiği üzere, kamu diplomasisi alanında şu ana kadar yapılan akademik çalışmalarda da ele alınmıştır. Çalışmanın bundan sonraki bölümünde ise bu çalışmanın ana konusunu oluşturan yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkilerinin yapısı ve işleyişi, kamu diplomasisine katkıları bağlamında ele alınmaktadır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BELEDİYE BİRLİKLERİ VE ULUSLARARASI YEREL YÖNETİM AĞLARI

4. Giriş

Yerel yönetimlerin uluslararası alanda öne çıkmaya başlaması, ulusal ve küresel sorunlara çözüm arama yolunda ortaklıklar kurması ile birlikte yerel yönetim birliklerinin önemi gün geçtikçe artmaktadır. Birliklerde alınacak kararlarda kendi ülkelerinin çıkarlarını gözetmek ve şehir markalaşmasına katkıda bulunmak için şehirler bu birliklerde etkin rol alma yarışı içerisindeyler.

Bu bölümde yerel yönetimler için önemli olan Türkiye’deki belediye birlikleri ile Türkiye’deki yerel yönetimler ve belediye birlikleri tarafından ilgi duyulan, aktif katılım ve faaliyet gösterilen belli başlı uluslararası yerel yönetim ağları ele alınmaktadır. Böylece Türk yerel yönetimlerinin yurt dışı ilişkilerinde, kardeş şehir münasebetlerinin yanında hangi alanlarda ne tür yapılar ile paydaş oldukları ortaya konulmaktadır.

4.1. Belediye Birlikleri

Büyükşehirlerde yönetim modelini değiştirme girişimleri 1970’lerde gündeme gelmiştir. Bu modellerin ortak noktası, büyükşehir yönetiminde ilçeden oluşan alt aşamada belediye birliği olarak oluşturulan ikinci bir aşamayı inşa etmek olarak açıklanmıştır. Bu aşamanın, ilçe sınırlarını aşan ve tüm metropol alanı içeren hizmetlerde yetkilendirilmesi amaçlanmıştır. Bu modeller, büyükşehir reformu yaklaşımında bölümlere ayrılmadan tek bir belediye yerine, kamu seçim yaklaşımında olduğu gibi, daha düşük düzeyde yapı ve belediye birliğini üst aşamada bölümlere ayıran bir yönetim yapısını öngörmektedir: Belediyelerin birleşmesi ile hizmetlerde koordinasyon sağlanması ve ölçek ekonomisinin avantajlardan yararlanılması için çalışılmıştır. Böylece belediye birlikleri ile üst aşamaların ve alt aşamaların dikey koordinasyonu mümkün kılınmıştır (Oktay, 2017: 73).

Bir şehrin, ülke sınırlarını aşması başka ülkelerden şehirler ile iş birliği sağlaması kolay bir sürecin sonucu olarak ortaya çıkmamaktadır. Tam da bu noktada

başta ülke içerisinde bir birliğin sağlanması dış dünyayı hedefleyen aktörlerin marjinal faydalarını korumaları için diğer mevkidaşları ile iş birliği içerisinde olması sistemin işleyişi için hayatidir. Belediye birlikleri, ülkeyi ya da şehri dışarıda temsil etmeden önce içeride bir iş birliğinin sağlanması konusunda sıkça başvurulabilecek platformlardır. Pek çok belediye bu iş birliğine katılarak fayda sağlayabilmektedir. Türkiye’de pek çok belediye birliği bulunmaktadır. Ancak yine bir örnek üzerinden gitmek daha anlaşılırdır. Belediyeler Birliğinin Tüzüğü’nde birliğin amacı kısmında şu ifadeler yer almaktadır;

“Üye belediyeler arasında mevzuat desteği vermek, proje ve teknik destek sağlamak; belediyeleri mevzuattaki değişiklikler konusunda bilgilendirmek, belediyelerin menfaatlerinin korunması ve gelişmesine yardımcı olmak; mahallî idarelerle ilgili Kanun ve diğer mevzuatın hazırlanmasında ilgili üst kuruluşlara görüş bildirmek; demokratik, katılımcı, saydam, hesap verebilir, insan hak ve özgürlüklerini esas alan bir yerel yönetim anlayışının yerleşmesi ve yaygınlaşması için çaba göstermek; belediyeler arasındaki dayanışma ve iş birliği anlayışını geliştirerek, yerel yönetimlerin halka daha etkin ve verimli hizmet sunmasına katkıda bulunmaktadır.” (Belediyeler Birliği Tüzüğü)

Bu amaçlar, belediye birliklerinin kuruluşunun sebeplerini açıklar niteliktedir. Üye olan tüm belediyeler, söz konusu amaçların yerine getirilmesi durumunda gelişim kaydedecek ve iş birliği sayesinde zorluklar azalacak ve mekanizmalar daha hızlı hâle gelecektir. Konunun daha iyi anlaşılabilmesi için Akdeniz Belediyeler Birliği Tüzüğüne bakacak olursak tüzüğün 6. maddesinde yer alan amaçlara göre;

“Birliğin üyesi olan belediyelerde, demokratik, katılımcı, saydam, hesap verebilir, insan hak ve özgürlüklerini esas alan bir yerel yönetim anlayışının yerleşmesi ve yaygınlaşması için çaba göstermek; sürdürülebilir yerel kalkınma için rehberlik yapmak, yerel yönetimler ve belediyeler arasında iş birliği ve dayanışmayı geliştirerek, yerel yönetimlerin, belediyelerin halka daha etkin ve verimli hizmet sunmasına katkıda bulunmaktadır.”(Akdeniz Belediyeler Birliği Tüzüğü, 2015)

Görüldüğü üzere iki kurum da benzer amaçlara sahiptir ve temel gayeleri iş birliği yolu ile gelişimi hızlandırmak ülkenin kalkınmasına yardımcı olmaktır. Ülke

genelinde etkili birliklerin yanında bölgesel ve küresel olarak etkili birliklerde bulunmaktadır.

4.1.1. Türkiye Belediyeler Birliği (TBB)

Türkiye Belediyeler Birliği, yerel yönetimler için koordinasyon kurumu olarak 1954 yılında kurulmuştur. Kurum, Avrupa Konseyi Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi tarafından koordine edilmektedir. Türkiye'deki 1389 belediyenin tamamını, (30 büyükşehir belediyesi, 51 il belediyesi, 519 büyükşehir ilçe belediyesi, 403 ilçe belediyesi ve 386 belde) kurumun doğal üyesidir. Kurum, üye belediyeleri ulusal ve uluslararası düzeyde temsil etmektedir ve yerel yönetimler reform süreci kapsamında 5355 sayılı Yerel Yönetimler Birliği Kanunu'nun 20. maddesi uyarınca 2005 yılında dernekten tüzel bir kamu kuruluşuna dönüştürülmüştür.

Kurumun görevleri şu şekildedir;

- Parlamento ve merkezî idari kurumlara yönelik etkili lobi faaliyetleri yürütmek;
- Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı temelinde belediyeleri etkileyen ve bunlarla ilgili mevzuatın hazırlanması sırasında görüş bildirmek;
- Yurt içinde ve yurt dışında seminerler, paneller, konferanslar, çalıştaylar ve teknik çalışma ziyaretleri düzenlemek;
- Belediye konularında süreli yayınlar ve çeşitli yayınlar yayınlamak;
- Yasal, teknik ve diğer ilgili belediye konularında danışmanlık hizmetleri sunmak;
- Uluslararası belediye iş birliğini geliştirmek için dünya örgütleri ve yurt dışındaki ulusal yerel yönetim birlikleri ile iş birliği yapmak;
- Avrupa Birliği'ne katılım sırasında belediyeleri desteklemek;
- Belediye başkanları, belediye meclis üyeleri ve personeli için eğitim kursları düzenlemek.

(Türkiye Belediyeler Birliği Tüzüğü, 2005)

Birlik, bu amaçları gerçekleştirmek için kendi içerisinde de yapılara ayrılmıştır. Türkiye Belediyeler Birliği Tüzüğü'nde birimlerin görevleri detaylı olarak anlatılmıştır. Yine tüzüğe göre Türkiye'de bulunan tüm belediyeler, Birliğin doğal üyesidir. Birliğin merkezî Ankara'da bulunmaktadır. Yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkilerdeki yeri ve Türkiye Belediyeler Birliğinin bu sisteme bağlantısına bakmak gerekirse Tüzüğü'n 7. maddesinde sayılan görevler içinde yer alan şu ifade bize Türkiye Belediyeler Birliği'nin rolünü göstermektedir;

“Yurt içi ve yurt dışında belediyeleri temsil etmek, bu kapsamda yerel yönetimler alanında faaliyette bulunan kurum, kuruluş, birlik, dernek, vakıf ve benzeri kuruluşlara üye olmak, belediyelerin uluslararası ilişki ve iş birliklerini desteklemek ve uluslararası ağlara erişimini kolaylaştırmak.” (Türkiye Belediyeler Birliği Tüzüğü, 2005).

Diğer maddelerde de yer alan ifadelerle hem yurt içinde bulunan hem de yurt dışında bulunan belediyelerle iş birliği yapmak, zor durumlarda dayanışma sağlamak ve AB'ye entegrasyon için gerekli çalışmaları yaparak gündemi takip edip Türk belediyelerine yol göstermek gibi pek çok amaç bulunmaktadır. Yani Türkiye Belediyeler Birliği yurt dışı ilişkilerde etkili olmak isteyen diğer yerel yönetimler için bir nevi yol göstericidir.

Türkiye Belediyeler Birliği, hedeflerine ulaşmak için kendi bünyesinde komisyonlar oluşturmuştur. Bu komisyonların; belediyelerin ihtiyacı olduğu konulara yardım etmek, destekleyici öneri ve faaliyetlerde bulunmak, dünya belediyeleri arasında yaşanan gündem maddelerini takip ederek Türk belediyelerinin uluslararası arenada temsil edilmesine katkı sağlamak gibi pek çok amacı bulunmaktadır. Birlik bünyesinde sosyal ve kültürel hayatı ilgilendiren konularda ve olası sorunların çözümü için çalışan alt birimler bulunmaktadır (Türkiye Belediyeler Birliği Tüzüğü, 2005).

Türkiye Belediyeler Birliği, hem yurt içi hem de yurt dışı ilişkilerinde belediyeleri aydınlatıcı yayınlar çıkarmaktadır. Ayrıca Dış İlişkiler Birimi, yerel yönetimlerin uluslararası alanda temsili konusunda öne çıkmış örgütlere üyelik yapmaktadır. TBB, Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler Teşkilatı (UCLG) ve aynı teşkilatın Ortadoğu ve Batı Asya'da temsilcisi olan Birleşmiş Kentler ve Yerel

Yönetimler Orta Doğu ve Batı Asya Teşkilatına (UCLG-MEWA) üyedir. UCLG, teşkilatı yerel yönetim, sosyal konular, kültür, çevre, iklim, akıllı kentler, cinsiyet eşitliği, kalkınma iş birliği, kent diplomasisi ve sürdürülebilir kalkınma gibi konularda çalışmalar yapmaktadır (Demirtaş, 2016:491).

Türkiye Belediyeler Birliği aynı zamanda Avrupa Belediyeler ve Bölgeler Birliğine (CEMR) de üyedir. 1951 yılında kurulan CEMR de UCLG'nin bir uzantısıdır. CEMR'e belediyeler üye olmazlar belediye birlikleri üye olabilir. Avrupa'da yerel yönetim özerkliği, vatandaş katılımının sağlanması ve yerinden yönetimin gelişmesi için çalışmalar yapan CEMR, ekonomiden sosyal hayata küresel ilişkilerden çevre sorunlarına kadar pek çok konuyu gündeminde tutmaktadır (Türkiye Belediyeler Birliği, 2017: 48).

Türkiye Belediyeler Birliğinin üye olduğu bir diğer örgüt ise, Avrupa Konseyi Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi'dir (*Council of Europe Congress of Local and Regional Authorities*). Kongre, yerel ve bölgesel makamların Avrupa uyum sürecinin ilk aşamalarında söz sahibi olmaları için bir forum verilmesi gerektiği inancı ile kurulmuştur.. Kongre, demokrasiyi ve özerkliği güçlendirmek, yönetimi iyileştirmek ve iş birliğini geliştirmeyi hedeflemektedir. Türkiye Belediyeler Birliği de bu kurumun sekreteryasında görev yapmaktadır (Türkiye Belediyeler Birliği, 2017: 48).

Belediyeler Birliği, Avrupa-Akdeniz Bölgesel ve Yerel Meclisine (ARLEM) üyelik çalışmalarını sürdürmektedir. ARLEM, Avrupa Birliği ve Akdeniz ortaklarından yerel ve bölgesel seçilmiş temsilcilerin toplanmasıdır. 2010 yılında Avrupa Bölgeler Komitesi Avrupa Birliği'nin bölgesel ve yerel temsilcilerin siyasi meclisi tarafından kurulmuştur. Akdeniz'in üç kıyısından seçilmiş temsilcilerin temsil edilmesine izin vererek Akdeniz Birliğinin bölgesel boyutu temsil etmektedir. Kurum'un amaçları şu şekildedir; yerel ve bölgesel makamları siyasi olarak destekleyerek siyasi diyalogu sürdürmek ve bölgeler arası iş birliğini desteklemek; Akdeniz Birliğine bölgesel bir boyut kazandırmak; Akdeniz'in üç kıyısı çevresinde yerel demokrasiyi, çok düzeyli yönetimi ve merkezî olmayan iş birliğini teşvik etmek; yerel ve bölgesel yetkililer arasında Kuzey-Güney ve Güney-Güney diyalogunu teşvik etmek; yerel ve bölgesel yetkililerin sorumlu olduğu alanlarda en iyi uygulama, bilgi ve teknik deneyim alışverişini teşvik etmek; bölgesel entegrasyon

ve uyumu teşvik etmek olarak açıklanmıştır. ARLEM Bürosu, Meclis'in stratejisini ve faaliyetlerini tanımlamak için yılda birkaç kez toplanmaktadır. Sürdürülebilir Bölgesel Kalkınma Komisyonu, şu konularda tematik raporlar hazırlamaktadır: ademimerkeziyetçilik, kentsel ve bölgesel kalkınma, kültürel iş birliği, bilgi toplumu, göç ve entegrasyon, küçük ve orta ölçekli işletmeler, ticaret, sürdürülebilir kalkınma, su yönetimi, atık yönetimi, enerji, özellikle güneş enerjisi, ulaşım, tarım ve turizm vb. (ARLEM, 2018).

Türkiye Belediyeler Birliği, Dünya Su Konseyi'ne üyedir. Konsey, su güvenliği, adaptasyon ve sürdürülebilirliğin siyasi boyutlarına odaklanmaktadır. Dünya Su Konseyi, üst düzey karar vericilerin su konularındaki farkındalığını artırmak için çalışmaktadır. Suyu küresel siyasi gündemin en tepesine yerleştirmeyi ve yetkililerin su kaynaklarını geliştirmesine ve yönetmesine yardımcı olmak ve verimli su kullanımını teşvik etmek için dünya çapında politikalar üretmeyi amaçlamaktadır. Konsey, ulusal hükûmetler, parlamenterler, yerel yönetimler ve Birleşmiş Milletler organları ile aktif çalışma yürütmektedir. 50'den fazla ülkede 350'den fazla kuruluşun binlerce insanı temsil eden Konseye, Türkiye Belediyeler Birliği de üyedir (World Water Council). Bu örgütlerin yanı sıra uluslararası alanda Türkiye Belediyeler Birliği oldukça aktif çalışmalar izlemektedir.

4.1.2. Marmara Belediyeler Birliği (MBB)

Marmara Belediyeleri Birliği (MBB), Marmara Bölgesi'nden 191 üye ile Türkiye'nin en eski ve en büyük bölgesel yerel yönetim derneğidir. MBB, 6 tanesi anakent olmak üzere 13 şehirde faaliyet göstermektedir. 1975 yılında temellerinin atılmasından bu güne kadar geçen sürede pek çok farklı siyasi görüş ve tutum ile yönetilse de halen varlığını devam ettirmektedir. Kurum; eğitim, bilgi paylaşımı, yerel yönetimlere yönelik kaynak çeşitliliği, yerel diplomasi konularında yayınlar yapmaktadır. Ayrıca bilgi aktarımı, ilmî ve akademik faaliyetler, eşgüdüm ve iş birliği, göç ve sosyal uyumu sağlama çalışmaları, çevre yönetimi, yetenek geliştirme ve şehirleşme gibi alanlarda önemli faaliyetler yürütmektedir. Birlik, Türkiye'deki yerel yönetimler düzeyinde âdilâne bir iletişim ortamı oluşturmak, merkezî idare karşısından yerel yönetimlerin konumunu güçlendirici çalışmalar yapmak, gerek ülke içinde gerekse ülke dışında belki de günümüzün en önemli sorunlarından olan çevre

sorunlarına çözüm aramak ve belediyelerin uluslararası temsili için bir ses olmaya çalışmaktadır (Marmara Belediyeler Birliği Hakkımızda).

Türkiye'nin en eski ve kapsamlı bölgesel belediyeler birliği olan Marmara Belediyeler Birliği 1975 yılında kurulmuş 2009 yılında yapılan değişimlerle bugünkü halini almıştır. Marmara Denizi'ne kıyısı olan belediyelerin üye olduğu birlikte; yerel diplomasi, çevre sorunları, bilimsel araştırmalar, demokratikleşme, yerel yönetimlerin kalkınması, iş birliğinin geliştirilmesi ve uluslararası temsil gibi pek çok konu ele alınmaktadır (Marmara Belediyeler Birliği Hakkımızda). Tıpkı Türkiye Belediyeler Birliğinde olduğu gibi Marmara Belediyeler Birliği de kendi içerisinde komisyonlar oluşturmuştur. Bu komisyonlar çok kapsamlı bir yapıda kurulmuş olup her türlü alanda araştırma ve geliştirme yapmak üzere dizayn edilmiştir.

Kurumun kapsamlı bir örgüt olduğu bilinmektedir. Bu nedenle birliğin pek çok komisyonu vardır ve bu komisyonlar kuruluş tüzüğünde belirtilen amaçlar doğrultusunda çalışmaktadırlar. Komisyonlar, üyeler arasında deneyimlerin paylaşılması için zemin hazırlamak amacıyla belediyelerin hizmet alanlarını içeren konularda yerel yönetimler arasında koordinasyon sağlamayı ve yerel yönetimlerin talep ve ihtiyaçları doğrultusunda ortak politikalar belirlemeye yönelik faaliyetler yürütmeyi amaçlamaktadır. Başta çevre sorunlarını engellemek ve turizmin geliştirilmesine yönelik olarak iş yapılması için dizayn edilmiş olan Birlik, her türlü deniz kirliliğini önlemek, balıkçılık ürünlerini korumak, çeşitli belediye hizmetlerini koordine etmek için önemli çalışmalar da yürütmektedir (Marmara Belediyeler Birliği, 2016).

Sadece yerel düzeyde iş birliği ve kalkınma değil uluslararası alanda da aktif olan Marmara Belediyeler Birliği, Arap Şehirleri Teşkilatı (ATO), Milletlerarası Şehirler ve Mahallî İdareler Birliği (IULA), Güney-Doğu Avrupa Yerel Yönetim Birlikleri Ağı (NALAS), İslam Başşehirleri ve Şehirleri Teşkilatı OICC gibi daha pek çok örgütle de ilişkilerini sürdürmektedir (Marmara Belediyeler Birliği Stratejik Plan, 2019:32).

Türkiye'de, Türkiye Belediyeler Birliği gibi bütün belediyelerin üyesi olduğu bir genel birlik yanında, Marmara Belediyeler Birliği, Anadolu Medeniyetleri

Belediyeler Birliği, Akdeniz Belediyeleri Birliği, Doğu Anadolu Belediyeler Birliği, Doğu Karadeniz Belediyeler Birliği, Bursa Belediyeler Birliği, Konya Belediyeler Birliği, Pasin Ovası Belediyeler Birliği gibi bölgesel dayanışma amaçlı birlikler ile Tarihi Kentler Birliği, Sağlıklı Kentler Birliği, Enerji Kentleri Birliği, Yağlı Güreş Düzenleyen Kentler Birliği gibi özel amaçlı belediye birlikleri de kurulmuş ve faaliyet göstermektedir.

Bu birlikler, üyeleri arasında iş birliğinin sağlanması için bir platform olmakla birlikte, özellikle TBB ve Marmara Belediyeler Birliği gibi birlikler kurdukları yurt dışı ilişkiler sayesinde üyelerinin yurt dışı kardeş şehir ilişkileri kurmalarına, uluslararası yerel yönetim ağlarına üyeliklerine ve uluslararası gündemleri takip etmelerine aracı olmaktadır.

4.2. Uluslararası Yerel Yönetim Ağları

Türkiye’de yerel yönetimler yurt dışı ilişkilerini gerekli yasal prosedürü yerine getirdikten sonra doğrudan kurabildikleri gibi, yukarıda anlatılan Türkiye Belediyeler Birliği, Marmara Belediyeler Birliği, Türk Dünyası Belediyeler Birliği gibi üye oldukları birlikler aracılığıyla veya onların ilişki ağları üzerinden de ilerleyebilmektedirler.

Yerel ve bölgesel yönetimlerin ve ağlarının uluslararası sahnede ortaya çıkması, hızla genişleyen bir süreçtir. Günümüzde pek çok yerel yönetim, yurt dışından aktörlerle ilişki dinamiğine girerek, küresel anlamda yetki alanlarını tam olarak uygulamak, kamu hizmetlerini çağdaş bir biçimde sunmak, üretme kapasitesini geliştirmek veya istediği şehir veya bölge modelini inşa etmek için bu tür amaçlara hizmet eden ağlar ile iş birliği yapmaktadır. Günümüzde uluslararası yerel yönetim ağları, herhangi bir şehir, belediye veya bölge için hayâti bir öğrenme ve fırsat alanıdır. Bu anlamda, Türkiye’deki yerel yönetim birlikleri veya yerel yönetimlerin üye oldukları belli başlı uluslararası birlikler değerlendirilmelidir.

4.2.1. Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler (UCLG) Teşkilatı

Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler (UCLG), uluslararası olarak yerel ve bölgesel yönetimlerin çıkarlarını temsil etmektedir. Merkezî Barselona’da bulunan kuruluşun misyonu şu şekilde açıklanmıştır:

“Demokratik yerel özerk yönetimin birleşik sesi ve dünya savunucusu olmak, yerel yönetimler arasında iş birliği yoluyla ve daha geniş uluslararası topluluk içinde değerlerini, hedeflerini ve çıkarlarını teşvik etmek.” (UCLG Who We Are)

UCLG, merkezi İspanya Barselona'da bulunan uluslararası bir teşkilattır. Tarihi 1913 yılına kadar uzanan UCLG, yerel ve bölgesel yönetimler ve bunların ulusal derneklerinin uluslararası hareketinin mirasçısıdır. UCLG ilk, Dünya Yerel Yönetimler Meclisi'ni, 1996'da İstanbul'da düzenlenen BM Habitat II Konferansı vesilesiyle gerçekleştirmiştir. Uluslararası bir teşkilat olarak UCLG'nin faaliyetleri, üyelerin nüfusuna dayalı üyelik ücretleri ile finanse edilmektedir. 2004 yılında Habitat II'nin ardından, şehirler ve bölgesel yönetimler için önemli olan üç küresel birlik (IULA, UTO ve Metropolis), bir araya gelmiştir. UCLG, 1996 yılının Mayıs ayında Paris'te 3000 belediye başkanının, bölge başkanlarının, meclis üyelerinin ve temsilcilerin ve gezegendeki mevcut ulusal derneklerin çoğunun katılımıyla resmen kurulmuştur. UCLG şu anda dünya nüfusunun 3 çeyreğini temsil etmekte, 140'ın üzerinde BM üye devletinde 153 ulusal ve bölgesel birliği bir araya getirmektedir. Bu, teşkilatı uluslararası yerel ve bölgesel dernekleri temsil eden dünya çapında lider bir organizasyon yapmaktadır (UCLG Local And Regional Governments: Partners for the Global Agenda, 2013).

UCLG ağı, içerisinde pek çok bölge teşkilatı bulundurmaktadır. Teşkilatlar kendi politikalarını belirlemekte ve işlerini yönetirken bulundukları coğrafi alan kapsamında UCLG merkezine kurumsal destek sağlamaktadır. Teşkilatlar ayrıca UCLG'nin yönetim organları tarafından karar verilen politikaları ve faaliyetleri bölgelerinde güçlendirmekte, politikaların programlaması ve idare edilmesini sağlamaktadır (UCLG Sections).

UCLG-MEWA, UCLG'nin Orta Doğu ve Batı Asya'daki temsilcisidir. UCLG ile aynı amaçlar doğrultusunda hareket eden teşkilatın merkezî İstanbul'da bulunmaktadır. UCLG-MEWA amacını şu şekilde açıklamıştır;

“Yerel yönetimlerin değerlerini, hedeflerini ve çıkarlarını koruyarak çok katmanlı ortaklıklar kurmak ve bölgemizdeki yerel yönetimlerin uluslararası sesi ve savunucusu olmak, ulusal sınırları aşmaktır.” (UCLG-MEWA About Us).

UCLG-MEWA, bu amaçları gerçekleştirmek için çeşitli komiteler kullanmaktadır. Bu komiteler şu şekildedir;

- Akıllı şehirler ve Kentsel Mobilite Komitesi
- evre Komitesi
- Kent Diplomasisi ve Yerel Yönetişim Komitesi
- Kültür ve Turizm Komitesi
- Sosyal İçerme Komitesi
- Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Komitesi (UCLG-MEWA Committees Andworking Groups)

UCLG-MEWA, yerel yönetimlerin gündeminde olan ana konuları bölgesinde sürdürülebilir hale getirmek için çalışmaktadır. Türkiye'de bulunan yerel yönetimler bu teşkilat içerisinde yer almaktadır.

4.2.2. Avrupa Konseyi - Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi (KONGRE)

1953'te o zamanki Danışma Meclisinin sadece bir komitesi olarak başlayan Kongre daha sonra “Avrupa'nın Yerel ve Bölgesel Yönetimler Konferansı” olmuş ve 1994 yılında “Avrupa Konseyi Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi” olarak son halini almıştır. Kurum, merkezî yönetimler karşısında yerel yönetimlerin hak ve sorumluluklarını garanti eden bir Avrupa Tüzüğü istemiştir. Bunun sonucu olarak da çalışma içerisinde sık sık bahsettiğimiz Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik şartı'nın oluşturulmasında büyük rol oynamıştır. Taslak alışmaları 1981 yılında başlamış ve 1985'te yürürlüğü giren Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik şartı'nın Bakanlar Komitesi tarafından, 1988'de yürürlüğü giren yasal bir sözleşme biçiminde kabul edilmesiyle sonlanmıştır.

Avrupa Konseyi bünyesinde yer alan Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi, Avrupa Birliği'nin demokratik yaşamı için hayati öneme sahiptir ve ortak Avrupa politikalarının oluşturulması ve uygulanmasında kilit aktörlerden birisidir. AB bölgesinin yaklaşık dörtte üçü yerel veya bölgesel düzeyde faaliyetlerini sürdüren yerel yönetimlerden oluşmaktadır. Bu nedenle Kongre, yerel ve bölgesel temsilcilerin yeni AB yasalarının geliştirilmesinde söz sahibi olması, yetki ikamesi ilkesine uyumu

izlemesi ve kararların tabana olabildiğince yakın bir şekilde ele alınması için çalışmaktadır. Vatandaşlara en yakın seçilmiş hükûmet düzeyi olan yerel yönetimleri sisteme dâhil etmek isteyen Kongre, ekonomik ve sosyal uyum, trans-Avrupa altyapı ağları, sağlık, eğitim ve kültür, istihdam politikası, sosyal politika, çevre, mesleki AB faaliyetlerinin büyük bir bölümünü kapsayan eğitim ve ulaşım gibi konularda yerel ve bölgesel yönetimleri desteklemektedir (Merloni, 2016).

4.2.3. Avrupa Belediyeler ve Bölgeler Konseyi (CEMR)

1951 yılında Avrupa Belediyeler Kongresinin (CEMR) kurulması Avrupa’da yaşanan çok önemli bir gelişmedir. CEMR 1951 yılında Cenevre’de kurulmuş, kurucuları, iki dünya savaşının yaşanmasından sonra birleşik bir Avrupa inşasının sadece hükûmetlerin katılımı ile mümkün olmadığını, aynı zamanda yerel topluluklardaki geniş kitlelerin katılımının da gerektiğine ikna olmuş bir grup ulusal ve yerel siyasi aktörü, oluşuma dâhil etmiştir. Kurum, Avrupa’nın siyasi birliğini desteklemek için açık ve doğrudan taahhütte bulunmuştur. Çeşitli sektörlerde ortak Avrupa politikalarının uygulanması, Avrupa kurumlarının ve özellikle Avrupa Parlamentosunun güçlendirilmesi ve Avrupa’nın dünyanın diğer bölgelerine karşı tek bir sesle hareket etmesi ihtiyacının geliştirilmesi için kurulan kurum. Batı Avrupa’da ortaya çıkan kardeş şehir ilişkilerinin başarı sağladığını görmüş ve bu ilişkilerin uluslararası sınırları aşarak dünyanın diğer bölgelerine de yayılması gerektiğini savunmuştur.

CEMR’in merkezî Paris’te bulunmaktadır ve kuruluş kendi bünyesinde faaliyet gösteren aktörleri de içerisine alarak Avrupa düzeyindeki ulusal kesimler federasyonu olarak yapılandırılmıştır. Tüm ulusal bölümlerin temsil edildiği bir Avrupa Bürosu tarafından yönetilen CEMR, iki yılda bir Avrupa Belediyeleri Meclisinin yanı sıra bir dizi daha küçük geçici toplantı düzenlemektedir. Yerel yönetim adına Avrupa Topluluğu kurumlarıyla diyalog kurma amacına özel bir önem vermektedir. CEMR’e belediyeler üye olmazlar belediye birlikleri üye olabilir. (Bongers, 1980: 73).

4.2.4. Türk Dünyası Belediyeler Birliği (TDBB)

Türk Dünyası Belediyeler Birliği, 2000 yılında yapılan Azerbaycan Zirvesi’nde Türk dillerini ve lehçelerini konuşan ülkeler ve yerel yönetimler arasında karşılıklı iş

birliğinin geliştirilmesi misyonu ile 12 Kasım 2003 tarihinde Bakanlar Kurulu kararı ile kurulmuştur. Birlik, Uluslararası Nitelikli Kuruluşların Kurulmasının 3335 sayılı Kanunu uyarınca faaliyetlerini sürdürmektedir. TDBB Yönetim Kurulu bünyesinde 11 ülke temsil edilmektedir ayrıca 30 ülkeden 1.179'dan fazla belediye de iş birliğini gerçekleştirmek amacı ile kurumda çalışmalarını sürdürmektedir. Birliğin merkezi İstanbul'da bulunmaktadır. Birlik, Balkanlardan Kafkasya ve Orta Asya'ya uzanan coğrafı alanda dost ve kardeş ülkelerdeki yerel yönetimler arasında iş birliğini geliştirmek için çeşitli programlar ve projeler yürütmektedir (Türk Dünyası Belediyeler Birliği Hakkımızda).

TDBB, Türk Dünyası ile iyi ilişkiler kurmayı hedefleyen bir iş birliğidir. Bilindiği üzere SSCB'nin dağılmasının ardından bağımsızlıklarını kazanan Türki Cumhuriyetler, 1991 yılından beri bir mücadele içerisine girmiş, bu dönemde hem Türkiye ile hem de Rusya ile ilişkiler yürütmek durumunda kalmışlardır. Rusya'nın bölgedeki etkin güç olduğu bilinen bir unsurdur. Türkiye buna rağmen tarihi ve kimlikten kaynaklanan bağlarını kullanarak hem Türki Cumhuriyetlerle hem de Rusya içerisinde bulunan Türk toplulukları ile ilişkilerini ilerletmek istemekte ve bu yönde politikalar izlemektedir (Kara ve Solak, 2017).

12 Kasım 2013 tarihinde kurulan Türk Dünyası Belediyeler Birliği,

“Türk Dünyası arasında mevcut olan ortak kültür ve medeniyet mirasını dikkate alarak, kardeşlik, dayanışma ve yardımlaşma yaklaşımı ile bilgi, görgü ve karşılıklı deneyimlerden yararlanmak” (Türk Dünyası Belediyeler Birliği Tüzüğü), amacıyla yola çıkmış bir belediye birliğidir.

Kent yönetimi, belediye hizmetleri, sosyal ve kültürel hizmetler, eğitim hizmetleri, yurt dışı ilişkilerin geliştirilmesi gibi alanlarda hizmet vermektedir. Bunların yanı sıra tarihi ve kültürel mirasa sahip çıkmak, başta sosyal düzey dâhil olmak üzere her alanda iş birliğini geliştirmek, kent yönetimi için yeni projeler üretmek sorunları çözmek de birliğin amaçları arasında yer almaktadır (Türk Dünyası Belediyeler Birliği Tüzüğü).

Birliğin üyeleri, Türkiye Cumhuriyeti belediyeleri ile sınırlı değildir. Günümüzde Türk Dünyası Belediyeler Birliğine: Afganistan, Arnavutluk,

Azerbaycan, Bosna Hersek, Bulgaristan, Filistin, Irak, Karadağ, Kenya, Kazakistan, KKTC, Kırgızistan, Kosova, Lübnan, Macaristan, Moğolistan, Mısır, Pakistan, Romanya, Somali, Sırbistan, Ukrayna gibi pek çok ülkeden belediye de üyedir (Türk Dünyası Belediyeler Birliği Üyeler).

Türk Dünyası Belediyeler Birliği, yerel yönetimlerin özellikle de belediyelerin temsili konusunda oldukça gelişmiş bir mekanizmaya sahiptir. Çünkü içerisinde dış ülkelerden belediyeler barındırması, örgütün işlevselliğini daha da arttırmaktadır. Örgüt aynı zamanda CEMR, TİKA, Türk Kızılayı gibi pek çok kurum ile de iş birliği yaparak etkisini arttırmaktadır. Türkiye Cumhuriyetlere yönelik bu iş birliği projesi geçmişten gelen akrabalık bağlarını güçlendirmek ve sürekli canlı tutmak için oldukça verimli bir hale gelmiştir.

Kurum'un mevcut başkanı ve aynı zamanda Konya Büyükşehir Belediye Başkanı olan Uğur İbrahim Altay:

(Türk Dünyası Belediyeler Birliği).

Türk Dünyası Belediyeler Birliğinin başkanlığını yürüten Konya Büyükşehir Belediye Başkanı Uğur İbrahim Altay, birliğin faaliyet anlayışını şu şekilde ifade etmiştir:

“Hep birlikte iş birliğini ve dayanışmayı güçlendirerek uluslararası alanda önemli faaliyetlere imza atmaya devam edeceğiz. Başta Türk dünyası olmak üzere tüm dünyada huzurun ve barışın hâkim olması için gayret göstereceğiz. Balkanlardan Kafkasya ve Orta Asya'ya uzanan coğrafi alanda dost ve kardeş ülkelerde yerel yönetimler arasında iş birliğini geliştirmeye yönelik projeleri en üst seviyede yürüteceğiz. Çünkü uluslararası ilişkilerde aktörler arasında iyi bir iletişim kurulabilmesi sürecin daha güçlü ve uzun ömürlü olabilmesi, yerel yönetimler ve diğer alt aktörler seviyesinde de ilişkilerin kurulması ile mümkündür. Bu amaca ulaşabilmek için kültür coğrafyamızdaki her ülkenin yerel yönetim birliği veya ayrı ayrı her bir yerel yönetimle ilişkilerimizi geliştireceğiz.” (U.İ. Altay, 02.05.2019)

Görüldüğü üzere TDBB, yerel yönetimleri ve dolayısıyla ülkeleri Türkiye'ye yaklaştırmak ve Türkiye'nin dış politikasını desteklemek istemektedir. Bu duruma

delil olması açısından birliğin 2019 yılında gerçekleştirdiği belli başlı faaliyetlere bakmak bile aslında yeterlidir:

- Bosna Hersek Glamoc'ta Eğitim ve Kültür Merkezi
- Bosna Srebrenitsa Potoçari Soykırım Anıt Merkezî Tadilat Projesi
- Doboj İstok Belediyesine İtfaiye Aracı
- Bulgaristan Madan Bölge Hastanesine Röntgen Cihazı
- Bosna Hersek Srebrenik'te Okul Tadilatı
- Kırgızistan ve Gagauz Yeri Okul Öncesi Eğitim Yöneticileri Uzman Eğitimi Programı
- Akıllı Şehir Yönetimi ve Akıllı Ulaşım Uzman Eğitimi Programı
- Moğolistan Bilgi ve Tecrübe Paylaşım Programı
- Özbekistan Bilgi ve Tecrübe Paylaşım Programı
- Kuzey Makedonya Bilgi ve Tecrübe Paylaşım Programı
- Kırgızistan Bilgi ve Tecrübe Paylaşım Programı
- Filistin Beyt Hanun Belediyesine Yakıt Yardımı
- VIII. Altay Toplulukları Sempozyumu
- 4. Türk Dünyası Belgesel Film Festivali
- Avrasya Şarkiyatçıları Çalıştayı
- “Moğolistan'daki Eski Türk Yazıtları” Çalıştayı (TDBB Faaliyet Raporu)

4.2.5. Avrupa Bölgeler Meclisi (AER)

Avrupa Bölgeleri Meclisi (AER), Avrupa'daki en büyük bağımsız bölge ağıdır. 15 Haziran 1985 yılında kurulmuştur. 33 ülkeden 260'tan fazla bölgeyi ve 13 bölgeler arası örgütü bir araya getiren AER, üyelerinin siyasi sesi olmayı amaçlayan ve bölgeler arası iş birliği için bir kurulan bir meclistir. Meclis amaçlarını şu şekilde açıklamıştır;

- a) Yerel, bölgesel, ulusal ve Avrupa seviyeleri arasında yetki ikamesi ve tamamlayıcılık ilkelerinin uygulanmasını teşvik etmek,
- b) Yönetişimin tüm düzeylerinde iyi bir yönetişimi teşvik etmek,
- c) İyi uygulamaların karşılıklı paylaşımı yoluyla tecrübe paylaşımı teşvik etmek,
- d) Lobicilik ve savunuculuk yoluyla Avrupa'daki ve uluslararası kurumlardaki pan-Avrupa niteliğindeki siyasi kaygıları gidermek,
- e) Kendi bünyesinde programlar ve projelerini yürütmek veya üçüncü şahıslarca düzenlenen bu tür projelere katılmak,
- f) Bölgesel gençlik parlamentoları, konseyler ve kuruluşların ağ kurma çabalarını desteklemek,
- g) Avrupa'da bölgelerarası derneklerin faaliyetlerini desteklemek,
- h) AER ile çıkarları paylaşan kamu, özel ve sivil toplum kuruluşlarıyla iş birliği yapmak (AER Tüzüğü).

Avrupa'da bulunan yerel yönetimler için önemli bir kuruluş olan AER yerel yönetimlerin katılabileceği uluslararası ağlar arasında önemli yere sahip olan kurumlardan birisidir.

4.2.6. Asya Belediye Başkanları Forumu (AMF)

Asya belediye başkanlarının ilk toplantısı Kasım 2008'de Tahran Belediyesinin ev sahipliğinde ve çok sayıda yerli ve yabancı yetkilinin katılımıyla gerçekleşmiştir. Tahran toplantısına katılan Belediye Başkanları ve Asyalı şehir yetkililerinin kararı ve onayı ile Asya Belediye Başkanları Forumu (AMF) kurulmuştur. Forum, kuruluşundan bu yana, Asya'daki yerel işlerin ve şehirlerin günlük yönetiminde etkili olmak ve belediye başkanları ile şehir yöneticileri arasında bilgi ve deneyim alışverişi fırsatlarının geliştirilmesinin önünü açmak için toplantı ve konferanslar gerçekleştirmektedir (AMF Who We Are).

AMF, sürdürülebilir barışı tesis etmek, Asya şehirleri ve insanları arasında yapıcı iş birliğini teşvik etmek, Asya şehirleri arasındaki dostluk ilişkilerini

geliştirmek ve farklı ekonomik bölgelerdeki tüm Asya şehirlerinin sosyal, bilimsel ve teknolojik alanlarda sürdürülebilir bir şekilde kalkınması için gerekli zemini sağlamak amacıyla kurulmuştur (AMF Who We Are).

4.2.7. Güneydoğu Avrupa Yerel Yönetim Birlikleri Ağı (NALAS)

NALAS, Güney Doğu Avrupa, yerel yönetimlerinden oluşan bir uluslararası yerel yönetim ağıdır. Ağ, Güneydoğu Avrupa bölgesinin 80 milyondan fazla vatandaşı tarafından doğrudan seçilen yaklaşık 9000 yerel yönetimi temsil eden 14 farklı ağı bir arada tutan üst bir kuruluştur. NALAS, Avrupa Konseyi Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi tarafından düzenlenen ilk Güneydoğu Avrupa Şehir ve Bölgeler Forumu'nun (Üsküp, Kasım 2000) ardından 2001 yılında kurulmuştur. Ağ, Güney Doğu Avrupa İstikrar Paketi ve Avrupa Konseyi himayesinde kurulmuştur. İlk yıllarda NALAS, düzenli toplantılar, seminerler ve eğitim programları ile gayriresmî bir organizasyon olarak işlev görmüştür. Üsküp'te bulunan NALAS Sekreterliği, faaliyetlerin genel koordinasyonundan ve uygulanmasından sorumludur (NALAS About Us).

Güneydoğu Avrupa'daki yerel yönetimler için önemli olan belirli konulardaki görev güçlerini organize eden NALAS, öncelikle yerel finansman, kentsel planlama, atık yönetimi, kurumsal gelişme ve enerji verimliliğine odaklanmaktadır. Bu konuların her birindeki görev güçleri, farklı projeler ve somut faaliyetler geliştirerek faaliyetlerini sürdürmektedir (NALAS Activities).

4.2.8. İslami Başkentler ve Şehirleri Teşkilatı (OICC)

İslam Başkentleri ve Şehirleri Organizasyonu, kâr amacı gütmeyen hükûmet dışı (Non-Governmental Organisations (NGO's)) bir uluslararası organizasyondur. Bu kurum, 1980 yılında İslam İş birliği Teşkilatı Örgütüne (OIC) bağlı olarak Mekke şehrinde kurulmuştur. Bir sivil toplum kuruluşu gibi çalışan OICC, siyasal konulara karşı mesafeli yaklaşmaktadır. Organizasyon'un gelirlerinin büyük bir kısmını; üyelik aidatları ve üyelerin bağışları, bireyler, kuruluşlar, belediyeler ve hükûmetler finanse etmektedir.

Günümüzde, Organizasyon'a 141 adet başkent ve şehir üyedir. Bu üyeler, Asya, Afrika, Avrupa ve Güney Amerika gibi kıtalara yayılmış ve büyük bir ağ

oluşturmuştur. Aynı zamanda İslam İş Birliği Teşkilatı Örgütüne üye olmayan 8 gözlemci ülke de bu Organizasyon'da yer almaktadır. İslam ülkelerinden, Teşkilat'ın amacına uygun etkinlikler yapan çeşitli bakanlıklardan, kuruluş ve üniversitelerden, ayrıca beşerî yerleşmelerin sürekli gelişimi üzerinde çalışan araştırma merkezlerinden 14 üye bulunmaktadır. Organizasyon, genel olarak Arapça kullanımını uygun bulmuş olsa da İngilizce ve Fransızca dilleri ise iş içerisinde kullanılmaktadır.

OICC'nin hedefleri ise şu şekilde sıralanabilir;

- 1) Üyeler arasındaki samimiyet, kardeşlik ve dostluğun pekiştirilmesi.
- 2) İslami başkentlerinve kentlerin kimliği ve mirasının korunması.
- 3) Üyeler arasındaki iş birliğinin desteklenmesi, koordinasyonun genişletilmesi.
- 4) Üyelerinin ekonomik, sosyal, kültürel, çevresel ve kentsel koşullarının desteklenmesi için büyüme ve refahına hizmet edecek kapsamlı kentsel normlar, sistemler ve planlar oluşturmak ve geliştirmek için çaba sarf etmek.
- 5) Üyelerin şehirlerdeki kalkınma, hizmet ve belediye hizmet standartlarını arttırmasını teşvik etmek için çaba sarf etmek.
- 6) Üyelerin şehirlerdeki kapasite geliştirme programları geliştirmek (OICC).

Organizasyon, bu hedeflerine ulaşmak için, uluslararası konferanslar ve seminerler başta olmak üzere mimarlık, şehir planlama, çevre, hizmetler ve belediye mevzuatı alanlarına yönelik yazım, çeviri ve projeler gerçekleştirmektedir.

4.2.9. Güçlü Kentler Ağı (SCN)

2015 yılında, şehirlerde şiddet içeren aşırılığa karşı koymak, sosyal uyum ve topluluk direnci oluşturmak için Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda kurulan Güçlü Şehirler Ağı (SCN), belediye başkanları, valiler ve yerel uygulayıcıların katılımıyla küresel olarak kurulan ilk uluslararası iş birliği ağıdır. Kuruluşundan bugüne kadar geçen sürede 140'tan fazla şehir, bölge ve belediyeye ulaşan Kurum, şehirlerde şiddet

içeren aşırılığın önlenmesinde ve bunlara karşı mücadelede üyeleri ile birlikte çalışmalar sürdürmektedir. SCN, çıkardığı Yerel Eylem Planları ile topluluk düzeyinde şiddeti önleme, barışı sağlama ve ayrımcılığı önleme eğitimleri ile üye şehirlere bir tür yerel strateji sunmaktadır. SCN, şiddet içeren her türlü uygulamayı önlemeyi ve engellemeyi amaçlamaktadır. İnsanların herhangi bir din, milliyet veya etnik grupla ilişkilendirilmesinin şiddet sebebi olmaması gerektiğinin kabul edilmesini savunmaktadır. Kurum, yerel topluluklarla kapsayıcı, iş birliğine dayalı ve ayrımcı olmayan bir temelde uluslararası insan hakları standartlarına uygun olarak ortak çalışma taahhüdünü sağlamayı amaçlamaktadır (About THE SCN).

4.2.10. Yavaş Şehirler (CITTASLOW)

Küreselleşmenin ve teknolojinin etkisi ile hızlanan ve sürekli olarak yenilenen şehirlere ve yaşam tarzlarına karşı “yavaş şehirleşmeyi” amaçlayan kavram, hayatın hızlı temposunun tersi yönde hareket edilmesini teşvik etmektedir. Yavaş şehirler, ekonomik ve sosyal hayatta sürdürülebilir kalkınmayı ve çevrenin korunmasını teşvik ederek, toplumları yeni, yavaş tempolu bir yaşam tarzını benimsemeye teşvik etmektedir. Doğal ve çevre dostu teknikler kullanarak gıda üretimini teşvik eden kavram hem sosyal bir hareket hem de kentsel yönetim için bir model sunmaktadır. Küreselleşme bağlamında yerel farklılığı vurgulamakta ve yerel olarak yaşam kalitesini iyileştirmeyi amaçlamaktadır. Yavaş yeme kavramından hareketle 1997'de Slow Food'un kurucusu Petrini tarafından ortaya atılan yavaş şehirler kavramı, İtalya'nın Orvieto kentindeki Slow Food Kongresi'nde kentsel tasarım ve planlamada “yavaşlık” fikrini devreye sokmuş ve uluslararası olarak bir ağ kurulması fikri burada gündeme gelmiştir (Panait, 2013). Türkiye’de Ahlat, Akyaka Eğirdir, Gerze, Gökçeada, Göynük, Güzül, Halfeti, Köyceğiz, Mudurnu, Perşembe, Şavşat, Seferihisar, Taraklı, Uzundere, Vize, Yalvaç ve Yenipazar gibi şehirler Cittaslow hareketinde yer almaktadır (CITTASLOW List, 2020).

4.2.11. Metropol Kentler Birliği (Metropolis)

Metropolis, UCLG bünyesinde 2004 yılında resmî olarak kurulmuştur. Büyükşehirlerin çıkarlarını savunmak, yerel ve küresel zorlukların üstesinden gelmek ve büyükşehirlerin performansını iyileştirmek hedefleri arasındadır. Dünya çapında

siyasi liderleri, politika yapıcıları ve uygulayıcıları birbirine bağlamak için faaliyet gösteren bir metropol ağıdır (Metropolis About Us, 2020).

Birliğin temel amacı, tüzükte şu şekilde açıklanmıştır:

- Büyük metropollerde siyasi otoriteler, yönetimler ve kamu veya özel kuruluşlar arasında uluslararası iş birliğini ve alışverişi teşvik etmek,
- Büyük metropollerin yönetimine, organizasyonuna ve gelişimine katkıda bulunan farklı alanlarda edinilen deneyim ve bilgileri teşvik etmek ve paylaşmak,
- Metropol alanların uluslararası düzeyde ve uluslararası kuruluşlarda sesini duyurmak,.
- Büyükşehir yönetişimi ve kalkınmayla ilgili tüm politikalar hakkında bilgi alışverişi ve tartışmaları kolaylaştırmak,
- İyi yaşam koşullarını ve iyi çevreyi kentsel alanlarda teşvik etmek,
- Farklı ülkelerdeki büyük metropoller arasındaki dayanışma bağlarını güçlendirmek (Metropolis Statutes, 2020).

UCLG ile birlikte yerel yönetimlere hizmet veren bu uluslararası ağ önemli bir konuma sahiptir.

4.2.12. Kentler İttifakı

Küresel nüfus ve kentsel ekonomiler genişledikçe, şehirleri yönetmek ve tüm vatandaşlar için eşit fırsatlar sağlamak, ulusal refah, uluslararası ilerleme ve istikrar için çok önemlidir. Bu nedenle Kentler İttifakı, kentsel yoksullukla mücadele eden şehirleri destekleyen bir ağ olarak faaliyetlerini sürdürmektedir. Kentler İttifakı şu amaçları taşımaktadır,

1. Şehirlerde açık ve tutarlı ulusal politikaları teşvik etmek,
2. Güçlü ve istikrarlı kurumlar inşa edilmesini desteklemek,
3. Hesap verebilir ve kaynakları iyi olan yerel yönetimler oluşturmak,
4. Temel hizmetlere evrensel erişimi sağlamak, kalkınma için kapsayıcı bir yaklaşım geliştirmek,

5. Ulusal ve yerel yönetimleri uygun politika çerçeveleri geliştirmek,
6. Yerel becerileri ve kapasiteleri güçlendirmek,
7. Stratejik şehir planlaması gerçekleştirmek ve yatırımları kolaylaştırmak,
8. Uzun vadeli programatik yaklaşımları teşvik etmek (Citties Alliance Who We Are).

Kentler İttifakı bu kapsamda faaliyetlerini sürdürmektedir.

4.2.13. Avrupa Enerji Kentleri

Avrupa Enerji Kentleri, 30 ülkede 1.000 yerel yönetimden oluşan bir ağıdır. Enerji dönüşümü ve yenilenebilir enerji vurgusu yapılmaktadır. Avrupa'da yerel katılımı ve refahı güçlendirirken kaynakların da akıllıca kullanılmasını isteyen ağ enerji sistemlerinde ve politikalarında radikal bir dönüşümü vurgulamaktadır. Ağ, Avrupa'da enerji dönüşümünü hızlandırmak için yerel liderler ve AB ve ulusal kurumlar arasında güvenilir bir ortam sunmayı hedeflemektedir. Yaklaşık 30 yıldır şehirleri daha yeşil ve daha sürdürülebilir hale getirmek için çalışan pek çok üye bulunmaktadır. Türkiye'den Bornova, Büyükçekmece, Karşıyaka, Gaziantep ve Seferihisar şehirleri bu ağa üyedir (Energy Cities About Us).

4.2.14. Barış İçin Belediye Başkanları

II. Dünya Savaşı döneminde Japonya'nın Hiroşima ve Nagazaki kentine atılan atom bombaları şehirleri ve ülkeyi büyük oranda etkilemiştir. Bu etkiler günümüzde bile devam etmektedir. Bu olayın tekrar yaşanmaması ve nükleer silahsızlanmayı sürekli olarak vurgulayan Barış İçin Belediye Başkanları Birliği, 24 Haziran 1982'de New York'taki Birleşmiş Milletler Genel Merkezinde düzenlenen 2. Birleşmiş Milletler Silahsızlanma Özel Oturumunda, o zaman Hiroşima Belediye Başkanı Takeshi Araki'nin girişimleri ile kurulmuştur. 1991 yılında ise, BM Ekonomik ve Sosyal Konseyinde Özel Danışma Statüsünde bir STK olarak tescil edilmiştir. Birliğin amaçları şu şekildedir: Üye şehirler arasında yakın dayanışma yoluyla nükleer silahların tamamen ortadan kaldırılması için dünya vatandaşları arasında endişe uyandırarak ve aynı zamanda yaşamsal sorunları çözmeye çalışarak kalıcı dünya barışına ulaşılmasına katkıda bulunmak, açlık ve yoksulluk gibi insani problemlerin

çözülmesini sağlamak, mültecilerin kötü durumunu iyileştirmek, insan hakları ihlalleri ve çevresel bozulmaları önlemek. Birlik, 165 ülke ve bölgeden 8.002 üye şehir ile faaliyetlerini sürdürmektedir (Mayors for Peace About Us, 2021).

4.2.15. Küresel Kardeş Kentler (SCI)

1956 yılında dönemin ABD Başkanı Dwight D. Eisenhower tarafından kurulan Küresel Kardeş Kentler, şehirler arasında kültür, eğitim, bilgi ve ticaret alışverişlerine dayalı küresel ilişkiler oluşturmayı hedeflemektedir. Küresel Kardeş Kentler Ağı, ilçeler ve eyaletler için hizmet veren bir sivil toplum kuruluşudur. Günümüzde ağ, 140'tan fazla ülkede 2.000'den fazla ortaklık ile yaklaşık 500 üye kenti ve on binlerce diplomat ve gönüllüyü bir araya getirmektedir. İnsanlar arası değişimler ve girişimler yoluyla daha barışçıl bir dünya yaratmada önemli bir rol oynamak isteyen Ağ, dünyanın farklı toplumlarından insanlar arasındaki bağları güçlendirerek barış ve refah için çalışmalarını sürdürmektedir (Sister Cities International About Us, 2021).

4.2.16. Avrupa Tarihî Termal Kentler Birliği (EHTTA)

Avrupa Tarihi Termal Kentler Birliği (EHTTA), Avrupa'daki tarihî termal kaplıca şehirlerini temsil eden uluslararası bir ağdır. EHTTA, 2009 yılında Brüksel'de kurulmuştur. 2010 yılından bu yana Avrupa Konseyi, Kùltür Rotaları programının bir parçası olarak Avrupa Tarihi Termal Kentler ile birlikte çalışmaktadır (EHTTA About Us, 2021).

- Avrupa'daki termal kültürel mirasın değerlendirilmesini sağlamak,
- Avrupa'nın termal şehirleri arasındaki uluslararası düzeydeki iş birliğini güçlendirmek,
- Avrupa termal şehirlerinin tarihî geleneğinin yeniden canlandırılması,
- Avrupa kaplıca kentlerinin mirasının tanıtımı,
- Uluslararası düzeyde ticarileştirilmiş (termal kentlere ekonomik fayda sağlayabilecek) bir Avrupa turizm ağı geliştirmek,
- Avrupa kaplıca kentlerinin özgüllüğü ve korunması için ihtiyaçlar konusunda farkındalık yaratmak (EHTTA, 2010).

Avrupa genelinde termal, sanatsal ve kültürel mirası koruma ve geliştirme ihtiyacına dayalı kâr amacı gütmeyen bir birlik olan EHTTA, 18 ülkeden 51 yerel yönetim ile ortak çalışmaktadır. Türkiye’de Bursa, Afyonkarahisar ve Pamukkale bu birlik içerisinde yer almaktadır.

4.2.17. Küresel Şehir Geliştirme Fonu (FMDV)

Küresel Şehir Geliştirme Fonu (FMDV), yükselen ve gelişmekte olan yerel yönetimlerde kentsel gelişim projelerini finanse etmek için gerekli mali kaynaklara erişimi destekleyen bir STK'dır. FMDV, bir tür teknik yardım ve finans mühendisliği organizasyonudur. FMDV, programların tasarlanması ve planlanmasından finansman, uygulama ve değerlendirmeye kadar tüm kentsel gelişim projelerin süreci boyunca yerel yönetimleri desteklemektedir (City Invest FMDV, 2021).

FMDV, kentsel gelişim için yatırım ve finansman çözümleri geliştirmek ve teşvik etmek için Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler (UCLG) ve Metropolis üyeleri tarafından başlatılan küresel bir yerel ve bölgesel yönetimler ağıdır. Fonun amaçları şu şekildedir, kentsel bölgelerin finansmanı için destek stratejileri ve operasyonel çözümler sunmak, paydaşlar arasındaki iş birliğini güçlendirerek projelerin zamanını kısaltmak ve daha verimli hale getirmek, bilgiyi üreterek ve paylaşarak yerel yönetimleri desteklemek. Ağ, çok paydaşlı bir yaklaşıma dayalı olarak, yerel kalkınma finansmanı konularında yer alan tüm aktörlerle ortaklaşa çalışmaktadır. Bu kapsamda ulusal ve yerel yönetimler, Birleşmiş Milletler, bölgesel kuruluşlar, kalkınma bankaları, yatırımcılar, özel bankalar, vakıflar, araştırma merkezleri ve üniversiteler, vatandaş kuruluşları ve şirketler FMDV ile çalışmaktadır (FMDV About Us, 2021).

4.2.18. Küresel Belediye Başkanları Forumu

Küresel Belediye Başkanları Forumu'nun genel amacı, Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarının (özellikle Hedef 11'in) yerel düzeyde daha iyi bir hedefe ulaşmanın bir yolu olarak uygulanmasıyla ilgili temel hususlara ilişkin sunumlar ve tartışmalar yoluyla politika diyalogu ve bilgi paylaşımı için bir platform sağlamaktır. Forumun hedefleri arasında, yerel yönetimleri; kapsayıcı, güvenli, dirençli ve sürdürülebilir hale getirmek için gereken dönüşümü hızlandırmak gibi amaçlar

bulunmaktadır. Özellikle COVID-19 salgınının mevcut bağlamı göz önüne alındığında, 2020 Küresel Belediye Başkanları Forumu, mevcut krizin şehirler ve yerel yönetimler üzerindeki sosyal, ekonomik ve çevresel etkilerini incelemeyi ve sürdürülebilir yanıtlar için potansiyel çözümleri belirlemeyi amaçlamaktadır. Ayrıca, yerel yönetimlerin ve yerel aktörlerin COVID-19'dan hızlı bir şekilde kurtulmasını desteklemek için Sürdürülebilir Kalkınma için On Yıllık Eylem Planı hazırlamıştır. (UNOSD, 2020).

Birleşmiş Milletler Bölgesel Kalkınma Ofisi (UNCRD) ile ortaklaşa düzenlenen ilk uluslararası Belediye Başkanları Forumu, Mart 2017'de gerçekleşmiş ve dünyanın dört bir yanından yaklaşık 70 belediye başkanı, lider ve yerel yönetim temsilcisi toplantıya katılarak, yerel yönetimlerin daha sürdürülebilir hale gelmesi için ortak görüş bildirmiştir (UNOSD, 2018)

4.2.19. Dünya Mirası Şehirler Organizasyonu (OWHC)

Dünya Mirası Şehirler Örgütü (OWHC), 1991 yılında Kanada'nın Québec şehrinde gerçekleşen Dünya Mirası Şehirleri'nin ilk toplantısının ardından resmi olarak 8 Eylül 1993'te Fas'ın Fez kentinde kurulmuştur. OWHC, kâr amacı gütmeyen uluslararası bir sivil toplum kuruluşudur. Organizasyon, UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde yer alan 300'den fazla şehirden oluşmaktadır. Bu, 300 Dünya Mirası Şehri'nin toplam nüfusu 164 milyonun üzerindedir. OWHC'nin genel merkezî, Kanada'nın Québec şehrinde bulunmaktadır. UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde yer alan alanların tanıtılması, korunması ve gelecek kuşaklara aktarılması için faaliyet gösteren bir organizasyondur. OWHC, Dünya Kültürel ve Doğal Mirasının korunmasına ilişkin Sözleşme'nin ve Tarihî Kentlerin Korunmasına İlişkin Uluslararası Şart'ın doğrultusunda hareket ederek, dünya miraslarını korumak için dünya çapında bulunan tarihî şehirler arasında hem bölgesel hem de uluslararası iş birliğini, bilgi ve uzmanlık alışverişini teşvik etmektedir. Bu amaçla, OWHC, yönetim alanında ortaya çıkan zorluklarla mücadele etmek ve tarihî şehirlerin korunması ve geliştirilmesiyle ilgili stratejilerin belirlenmesi için, Dünya kongreleri, konferanslar, seminerler ve atölyeler düzenlemektedir. OWHC, yerel yönetimler arasında daha iyi bağlantılar kurarak şehirleri, tarihî miras değerlerini koruma konusunda duyarlı olmaya davet etmektedir (OWHC About Us).

4.2.20. C 40 Kentleri

2005 yılında şehirlerin yaptığı iklim değişikliği görüşmelerinden sonra doğan C40 Kentleri, nüfus, altyapı, bütçe ve iklim değişikliğiyle ilgili uluslararası protokollerde şehirlerin önemine vurgu yapmıştır. İklim duyarlı teknolojilerin benimsenmesini hızlandıracak ve aynı zamanda bu teknolojiler için pazarları etkileyecek satın alma politikaları ve ittifakların oluşturulması, ağın temel amaçları arasındadır. C40 Şehirleri, küresel çözüm ağlarında yer alan bir ağıdır. Üyeler, dünyanın dört bir yanındaki şehirlerin belediye başkanlarından oluşmaktadır. Büyük ölçüde iklim değişikliklerinden kaynaklanan acil sorunlarla karşı karşıya kalan C40 Şehirler Ağı'nın belediye başkanları, bu ve bunun gibi sorunların çözümü için çalışmaktadır. Ağ, kuruluşundan bu yana geçen on yılda, iklim değişikliğinin yarattığı sorunlar üzerinde çalışan en etkili kurumlardan birisi olmuştur (C40 Cities, 2014).

4.2.21. Akıllı Dünya Kentleri

Şehirlerin yaşamış olduğu, gelir dağılımı, idare, hava kirliliği, atık yönetimi, iklim değişikliği ve yaban hayatı kirliliği gibi konuların akıllı kentler inşa edilerek çözüleceğini savunan bir ağıdır. Kâr amacı gütmeyen bir kuruluşu olan Ağ, yerel yönetimlere ve belediyelere, dünya çapında insan merkezli akıllı şehirler inşa edip geliştirerek karşılaştıkları mevcut kentsel zorlukları çözmeleri için destekte bulunmaktadır. Şehirler için sürdürülebilir büyüme modellerini, yenilenebilir enerjiyi, karbon salınımını azaltmayı, akıllı binalar inşa etmeyi, su israfını önlemeyi, şehirler arası iş birliğini sağlamayı, geri dönüşümü teşvik etmeyi, güvenliğini akıllı şehirler doğrultusunda sağlamayı ve yenilikleri takip etmeyi tavsiye eden Ağ, bu sekiz sütun üzerinden yerel yönetimlere dönüşüm çağrısında bulunmaktadır (World Smart Cities About Us, 2021).

4.2.22. Eurocities

Avrupa bölgesinde tüm insanların daha iyi bir hayat yaşaması ve şehirlerin bu imkânları sunmak için aracı olması için çalışan EUROCITIES, önemli uluslararası ağlardan birisidir. Avrupa Birliği ile de ortak olarak çalışan EUROCITIES aşağıdaki amaçlar doğrultusunda politikalar üretmektedir,

Daha iyi bir gelecek oluşturmak için şehirlerin AB ile gerçek ortak olduğu bir Avrupa için çalışıyoruz.

1. İnsanların kapsayıcı bir toplumda yer almasını sağlamak,
2. İnsanların müreffeh yerel ekonomik şartlarda yaşamasını sağlamak,
3. İnsanların sağlıklı bir çevrede yaşamasını sağlamak,
4. Canlı ve açık kamusal alanlar inşa etmek,
5. Şehir yönetimlerinin küresel zorlukları karşısındaki direncini artırmak,
6. Şehirleri geleceğe hazırlamak.

EUROCITIES bu amaçlara ulaşmak için, eğitimler, raporlar, örnek uygulamalar ve tecrübe paylaşımlarını sık sık kullanmakta ve yerel yönetimlerin küresel sesi olabilmek için çalışmaktadır (EUROCITIES, About Us). Birliğin yaklaşık 200 üyesi bulunmaktadır. Türkiye’den Konya Büyükşehir Belediyesi, Gaziantep Büyükşehir Belediyesi, İstanbul Büyükşehir Belediyesi, İzmir Büyükşehir Belediyesi, Beylikdüzü Belediyesi, Beyoğlu Belediyesi, Kadıköy Belediyesi, Mezitli Belediyesi, Nilüfer Belediyesi, Osmangazi Belediyesi ve Pendik Belediyesi EUROCITIES üyesidir (EUROCITIES, Cities)

4.2.23. Uluslararası Toplu Taşımacılar Birliği (UITP)

Uluslararası, kâr amacı gütmeyen bir birlik olan UITP, 27 Haziran 1921 tarihinde Belçika’da kurulmuştur.

Birlik, uluslararası kamu yararını öngören ve kâr amacı gütmeyen hedefi kapsamında, uluslararası ölçekte kentsel, bölgesel veya bölgeler arası olarak, faaliyetlerini sürdürmektedir. Birlik, ortak hareketlilik hizmetleri de dâhil olmak üzere, yolcuların toplu ulaşımıyla ilgili konularda çalışmalar yürütürken üyelerine tavsiyelerde bulunmaktadır. Ayrıca ulaşım sektörünün gelişimine de yardımcı olmak isteyen Birlik, sosyal, ekonomik ve teknik açıdan çeşitli faaliyetlerde bulunmaktadır.

Özetle UITP,

- (a) Uluslararası ölçekte insanların hareketliliğinin teşvik edilmesi;
- (b) Uluslararası kolektif ulaşım uzmanları için bir iletişim ağı olmak;

(c) Toplu ulaşımla ilgili bilgilere yönelik bir referans noktası olmak;

(d) Ulaştırma politikası alanında uluslararası forum konumunda olmak;

(e) Kolektif ulaşımı destekleyerek savunmak; gibi çeşitli amaçlar taşımaktadır.

Konya, Bursa, İstanbul, İzmir, Edirne, Malatya, Kayseri, şanlıurfa, Tekirdağ, gibi şehirler UTPP ile aktif alışmakadır. Ayrıca ulaşım alanında faaliyet gösteren endüstriler de üyeliklerini srdmektedir (UITP About US).

Yukarıda değinilenlere ilave olarak, Kuzey Amerika şehirleri Birliği, Güney Amerika şehirleri Birliği gibi daha pek çok uluslararası yerel yerel yönetim ağı dünya yerel yönetimlerini ülke aşırı bir şekilde ortak platformlarda bir araya getirmektedir. Bu birliktelikler bölgesel konuların, küresel konuların ele alınmasına zemin oluşturmakta, yerel yönetimlerin sorun ve görüşlerini dünya kamuoyuna taşıma zemini oluşturmasının yanında, yerel yönetimlerle alakalı uluslararası gündemin yerel yönetimlerce takip edilmesine ve yerele taşınmasına katkıda bulunmaktadır.

Yerel yönetimler arası bir ağ olmamasına rağmen, Avrupa Birliği, UNESCO gibi devletlerarası teşekküller de süreli veya sürekli faaliyetlerle yerel yönetimlerin uluslararasılaşmasına, uluslararası gündemin yerelleşmesine katkıda bulunabilmektedir. Burada, bir örneklik teşkil etmesi açısından UNESCO’nun ele alınmasında fayda mülahaza edilmiştir.

4.3. Yerel Yurt Dışı İlişkiler Aracı Olarak UNESCO

İsminin açılımı Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür rgt olan kurum, uluslararası alanda standart olan bir rgttn ziyade çok etkili bir kurumdur. UNESCO yapmış olduğu programları, beyanları, kararları ve uluslararası eylemleri ile sisteme damgasını vurmuş bir kurumdur. I. Dünya Savaşı’nın sona ermesinin ardından uluslararası alanda barışın inşa edilmesi için çok taraflı entelektüel iş birliği, uluslararası örgütlenme gibi konular gündeme gelmiştir. Ancak bu düşüncenin bir sonucu olarak kurulan Milletler Cemiyeti beklenen faydayı sağlayamamıştır. Buna rağmen Milletler Cemiyeti, UNESCO için gerekli altyapının hazırlanmasında etkili olmuştur. Milletler Cemiyeti bünyesinde Uluslararası Entelektüel İş Birliği Enstitüsü, dünya halkları arasında iş birliğine daha uygun genel bir zihniyet geliştirmeye çalışmıştır. Daha sonra bu kuruma yardım etmesi amacıyla kurulan Uluslararası Fikr

İş Birliği Komitesi ise, *“Fikir ve kişi alışverişi ve bilimsel iş birliği yoluyla uluslararası anlayışı kolaylaştırma çabaları kapsamında ülkeleri ve halkları birbirine bağlama çabalarının”* bir sonucu olarak UNESCO için bir temel oluşturmuştur. Aslında Milletler Cemiyeti'nin bilim, eğitim ve kültür temalı bir örgüt için merkez oluşturduğu düşüncesi biraz anlamsız gibi gelse de kolektif barışa giden yolun sadece siyasi ayaklardan değil aynı zamanda entelektüel alanlarda da olabilecek iş birliği ile mümkün olduğu bir gerçektir. II.Dünya Savaşı'nın patlak vermesiyle sonuçsuz kalan girişimler sonucunda Birleşmiş Milletlerin temeli atılmıştır (Valderrama,1995).

II. Dünya Savaşı'ndan sonra ulusların, birden fazla kişiyi etkileyen konularda, tüm devletlerin dâhil olduğu ortak bir organ tarafından alınan karara bağlı olacağı konusunda hemfikir olmasın bir sonucu olarak Kolektif Güvenlik ilkesi etrafında şekillenen Birleşmiş Milletler, 1945'te bu ve aşağıdaki itici amaçlar doğrultusunda oluşmuştur. Birleşmiş Milletler'in oluşumunda etkili olan diğer faktörler ise şu şekildedir;

1. Uluslararası barış ve güvenliği sağlamak ve bu amaçla, barışın bozulmasına yönelik tehditlerin önlenmesi ve ortadan kaldırılması, saldırganlık eylemlerinin veya diğer barış ihlallerinin bastırılması ve barışçıl yollarla gerçekleştirilmesi için etkin ve toplu önlemler almak, adalet ve uluslararası hukuk ilkelerine uygun olarak, uluslararası anlaşmazlıkların çözümü veya barışın bozulmasına yol açabilecek durumların önlenmesi,
2. Milletler arasında eşit hakları teşvik etmek ve halkların kendi kaderini tayin etme ilkesine saygıya dayalı şehirleri teşvik etmek, şehirler arasında dostane ilişkiler geliştirmek ve evrensel barışı güçlendirmek için diğer uygun önlemleri almak,
3. Ekonomik, sosyal, kültürel veya insani nitelikteki uluslararası sorunların çözümünde ve ırk, cinsiyet, dil veya din ayrımı yapılmaksızın herkes için insan haklarına ve temel özgürlüklere saygının teşvik edilmesi ve tahsis edilmesinde uluslararası iş birliği sağlamak,
4. Bu ortak amaçlara ulaşılmasında milletlerin eylemlerini uyumlaştıran bir merkez olmak. (Birleşmiş Milletler Şartı). Dünya barışının bozulmasını

engelleme düşüncesi Birleşmiş Milletler sisteminde baskın bir konudur (Ariye, 2013:25-26).

1 - 16 Kasım 1945 tarihleri arasında Londra'da İnşaat Mühendisleri Enstitüsünde düzenlenen toplantıda "Birleşmiş Milletler Eğitim ve Kültür Örgütünün kurulması" konuşulmuştur. Türkiye'de bu toplantıya temsilci göndermiştir (Valderrama, 1995: 21). 16 Kasım 1945 tarihinde 37 ülkenin temsilcilerinin bir araya gelmesiyle oluşturulan UNESCO Anayasası: Barış, "*insanlığın entelektüel ve ahlaki dayanışması*" üzerine kurulmalıdır diyerek bir miladı başlatmıştır. Birleşmiş Milletler'in uzmanlaşmış bir ajansı olarak UNESCO, eğitim, bilim, kültür, iletişim ve bilgi yoluyla küreselleşme çağında barış, insani gelişme ve kültürlerarası diyalogun inşasına katkıda bulunmaktadır (UNESCO at Work).

UNESCO kuruluşundan sonra 1948 yılında üyelerine, ücretsiz ilköğretimi zorunlu ve evrensel hale getirmesini tavsiye etmiştir. Yine UNESCO tarafından bilimsel ve sosyal çalışmalar için olmazsa olmaz telif haklarının korunmasını içeren Evrensel Telif Hakkı Sözleşmesi günümüzde bile önemini sürdürmektedir. Bununla birlikte UNESCO, ırkçılığın önlenmesi, tarihî mirasın ve insan haklarının korunması, sürdürülebilirlik hedeflerine uygun ülke ve şehirlerin inşası için pek çok proje üretmiştir.

UNESCO için şehirlerin büyük bir önemi vardır. Çünkü UNESCO'nun hedeflemiş olduğu eğitim, bilim, kültür ve tarih konusundaki iyileştirme ve geliştirme çabalarının merkezinde şehirler yer almaktadır. Bu nedenle UNESCO ile iş birliği yapmak şehirler içinde önemli bir prestij yaratmaktadır. Yurt dışı ilişkiler bağlamında UNESCO yerel yönetimler için önemli bir aktördür. Kurum sahip olduğu ağlar ile bünyesinde bulunan şehirler arasındaki etkileşimi arttırmayı ve hedeflenen alanlarda önemli gelişmeler sağlamayı hedeflemektedir.

Bir UNESCO programı olan Hayat Boyu Öğrenen Şehirler Programı, yaşam boyunca bilgi, beceri ve yetkinlikleri geliştirmek amacıyla gerçekleştirilen tüm etkinliklerin kişisel, sivil, sosyal veya istihdamla ilgili olmasına dikkat çekmektedir. Hayat boyu öğrenme, yeni bilgi ve becerileri kavramak, geliştirmek ve hatta icat etmek için öğrencilerin çeşitli bilgi ve beceriler edinmelerini ve mevcut yapıya entegre

etmelerini kolaylaştırmaya yardımcı olmaktadır (UNISA, 2015). Bununla birlikte UNESCO bünyesinde Öğrenen Şehirler Programı da bulunmaktadır. Buna göre öğrenen şehir; *“temelden yüksek eğitime kadar kapsayıcı öğrenmeyi teşvik etmek, ailelerde ve topluluklarda öğrenmeyi yeniden canlandırmak için her sektörde kaynaklarını etkin bir şekilde seferber eden bir şehirdir; işyerlerinde öğrenmeyi kolaylaştırmak; modern öğrenme teknolojilerinin kullanımını genişletmek; öğrenmede kaliteyi ve mükemmelliği artırmak ve yaşam boyunca bir öğrenme kültürü geliştirmek ve böylelikle bireysel güçlenme ve sosyal uyum, ekonomik ve kültürel refah ve sürdürülebilir kalkınma yaratmak ve pekiştirmek.”* amaçlarını taşımaktadır. Türkiye’den de Konya, Bolu, Eskişehir ve Hatay bu ağa üyedir (UNESCO Öğrenen Şehirler Küresel Ağı).

UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı ise, 2004 yılında başlamış ve yerel aktörlerin himayesinde olan kültürel unsurların; yaratıcı, sosyal ve ekonomik potansiyelini geliştirmeyi ve dolayısıyla UNESCO'nun kültürel çeşitlilik hedeflerini desteklemeyi amaçlamıştır. Şehirlere, 7 ana tema üzerinden yaratıcılıklarını gösterebilme şansı sunulmuştur. Bu temalar şu şekildedir; Edebiyat, Sinema, Müzik, Zanaat ve Halk Sanatı, Tasarım, Medya Sanatları ve Gastronomi. Şehirler bu alanlarda gerçekleştirdikleri projeler ile UNESCO içerisinde yer alabilmek için önemli çalışmalar yapmaktadır. Ek 20’de UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı Temalarını (UNESCO Creative Cities Network) görmek mümkündür.

Yaratıcı Şehirler Ağına Türkiye’den de pek çok yerel yönetim katılım göstermektedir. Buna göre 2015 yılında Gaziantep, 2017 yılında Hatay ve 2019 yılında Afyonkarahisar, gastronomi dalında gastronomi şehri seçilmiştir. Bununla birlikte, 2017’de İstanbul, tasarım temasında ve yine aynı yıl Kütahya, zanaat ve Sanatları konusunda ön plana çıkmıştır. Bundan iki yıl sonra Kırşehir, müzik dalında kendisini göstermiştir (UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı). Tüm bunlar şehirlerin prestiji ve dış ilişkileri için önemlidir. Zira uluslararası anlamda da pek çok üyesi bulunan UNESCO verdiği bu unvanlar ile şehir ve ülke tanıtımı için bir yol sunmaktadır.

Bir başka ağ olan UNESCO Kardeş Okullar Ağı (ASPnet) ise 1953’te, 16 üye devlette 33 ortaokulun katılımıyla *“Dünya Toplumunda Yaşamak İçin Eğitimde Eşgüdümlü Deneysel Faaliyetler”* adlı bir proje başlatmıştır. Projenin amacı,

“Birleşmiş Milletler ve Uzman Kuruluşların amaç ve faaliyetlerinde ve İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi ilkelerinde eğitimin gelişmesini teşvik etmek” olarak açıklanmıştır. Günümüzde ise ASPnet, 182 ülkede 11.000'den fazla kayıtlı okul ile küresel bir ağı temsil etmektedir. Ağ üyelerinin faaliyetleri tek bir projenin başlangıç çerçevesinin ötesinde çeşitlendirildiği için, "Proje" kelimesi kaldırılmış ve ağ UNESCO ile ilişkili Okullar Ağı olarak adlandırılmıştır. ASPnet, UNESCO'nun değerlerini ve hedeflerini katılımcı okulların organizasyonunda, derslerinde, projelerinde ve politikalarında belirgin bir şekilde yerleştirerek öğrencilerinin zihninde *“barış savunmasını inşa etmeyi”* amaçlamaktadır. Uluslararası Yirmi Birinci Yüzyıl Eğitim Komisyonunun UNESCO, raporunda da tanımlandığı şekliyle eğitimin dört temelini vurgulamaktadır: “bilmeyi öğrenmek, yapmayı öğrenmek, olmayı öğrenmek ve hepsinden önemlisi birlikte yaşamayı öğrenmek” (UNESCO Associated Schools Network: Guide For National Coordinators, 2018).

1953'teki kuruluşundan bu yana, ASPnet'in barış ve insan hakları konusunda olduğu kadar UNESCO ve BM'nin diğer önceliklerini de dikkate almıştır. Yenilikçi eğitim materyallerinin ve UNESCO tematik alanlarıyla ilgili yaklaşımların yayılması yoluyla pozitif değerleri doğrudan ilişkili okullara yönlendirme potansiyeli ASPnet'i önemli bir konuma taşımaktadır. Ayrıca ASPnet, dünya çapındaki genç nesiller arasında ortak bir küresel kimlik oluşturmayı amaçlayan Birleşmiş Milletler Sistemi içindeki en büyük küresel okul ağı olarak tahmin edildiği için benzersizdir. ASPnet, dünyanın her yerindeki çocukların ve gençlerin acil eğitim ihtiyaçlarını karşılamak için barış, özgürlük, adalet ve insani gelişime katkıdabulanacak kaliteli eğitimi teşvik etmek ve sunmak hedeflerini taşımaktadır. ASPnet okullarının, barış için yönlendirici ve kendi topluluklarında olumlu değişim için araç olması hedeflenmektedir. Kurum, eğitim vizyonunda şu maddelere dikkat çekmektedir (UNESCO Evaluation Office, 2006);

- a) Öğrencinin öğrenme deneyimine neler kattığının değerlendirilmesi;
- b) Güvenli ve psiko-sosyal açıdan kolaylaştırıcı öğrenme ortamlarının oluşturulması;
- c) Destekleyici politika ve etkili yönetimler;

- d) İlgili müfredat içeriğinin uyumlaştırılması;
- e) Mesleğine kendini adanmış ve profesyonel olarak yetkin öğretmenlerin eğitimde yer alması;
- f) Aktif öğrenme süreçlerinin eğitim programlarına dâhil edilmesi;
- g) Katılımcı yönetim ve okul temelli yönetimin sağlanması;
- h) Yeterli tesis ve kaynakların tahsisi;
- i) Eğitime dair tüm yönlerin uygun şekilde değerlendirilmesi ve uygulanması.

Sonuç olarak ASPnet sayesinde öğrenciler; kültürlerarası öğrenme ve farklılıklara saygı gibi pek çok nitelik kazanmaktadır. Ayrıca öğrenciler, araştırma yapma, eleştirel düşünme, sonuçları analiz etme ve sonuç çıkarma kapasitesine sahip olmaktadır. ASPnet, uyurlanabilirlik, esneklik, güvenilirlik, yaratıcılık ve yaşam boyu öğrenmenin sağlanması gibi alanlarda etkili olduğu gibi, dil öğrenimi, gelişimi ve yeteneklerin ve hayal gücünün kullanılması ve bilgi ve iletişim teknolojilerinin etkin kullanılması gibi yeterliliklerde sunmaktadır (UNESCO Evaluation Office, 2006).

Üniversite Eşleştirme ve Ağ Kurma (UNITWIN) programı 1992 yılında UNESCO Genel Konferansı'nın 26. oturumunda, bilgi alışverişi ve paylaşımı yoluyla yükseköğrenim ve araştırma kurumlarının kapasitelerini geliştirmek amacıyla kurulmuştur. UNESCO, ortak üniversitelerde eğitim, araştırma ve akademisyen değişiminde bir iş birliği platformu sunmak için çok disiplinli alanlarda eğitim tecrübelerinin paylaşılmasını sağlamaktadır (UNESCO UNITWIN).

Küresel bir taban hareketi olan UNESCO kulüpleri ise, barış ve alışverişi teşvik etmek için topluluğun öz deneyimlerini, becerilerini ve bakış açısını kullanarak UNESCO üyeleri arasındaki etkileşimleri desteklemektedir. UNESCO kulüpleri, ortak özelliklere sahip olmalarına rağmen birçok farklı şekilde yapılanmıştır. Bir kulübün niteliği, üyelerine ve faaliyet göstermeye davet edildiği koşullar ve sosyal çevre tarafından belirlenmektedir. UNESCO için kulüpler dört ana kategoriye ayrılmaktadır:

1. Okullarda kurulan kulüpler, (üyeleri eğitim kurumlarında öğrenci ve öğretmenlerdir, şu anda çoğunluktadır)
2. Üniversitelerde ve yükseköğretim kurumlarında faaliyet gösteren kulüpler, (okul kulüplerinin doğal devamıdır ve sayıları giderek artmaktadır ve genellikle öğrenci gruplarının inisiyatifiyle kurılmaktadırlar).
3. Geniş kapsamlı kulüpler, (özellikle okullar veya öğrenciler için değil, daha geniş bir üyelik için tasarlanmıştır. Bu kulüplerin açıkça tanınan bir yasal statüsü bulunmakta ve üyelikleri topluluğun kültür ve kamu hizmeti çevrelerinin önde gelen üyelerini içermektedir),
4. UNESCO Merkezleri. (Bu Merkezler, UNESCO kulüpleri ve derneklerinden farklıdır çünkü genellikle halka açık tesislerde faaliyet göstermektedirler).

Sivil toplum ve BM'nin kaynaşmasını ve hedeflerin daha ileri düzeye taşınmasını hedefleyen kulüpler, bu nedenle önemli bir noktaya hizmet etmektedir (Matsuura, 2009:8-9).

UNESCO aynı zamanda Dünya Kitap Başkenti programı, Dünya Mirası, Somut Olmayan Kültürel Miras Listesi, Dünya Belleği Programı, Dünya Biyosfer Rezervleri Ağı, Küresel Jeoparkları Miras Listesi (UNESCO Miras Listeleri) gibi daha pek çok politika ve program ile şehirleri sınıflandırmakta, şehirlerin her türlü özelliğini turizm potansiyeline dönüştürme, kültürün ve tarihin korunması amacını artırmak istemektedir. Türkiye'deki yerel yönetimler de bu konunun farkında olup UNESCO Gastronomi Şehri, Müzik Şehri, Zanaat Şehri, UNESCO Öğrenen Şehir gibi ağlara dâhil olarak bu sayede aldıkları sıfatları bir marka unsuru olarak şehir tanıtımında ve yurt dışı ilişkilerinde sık sık kullanmaktadırlar.

BEŞİNCİ BÖLÜM

TÜRKİYE’DE YEREL YÖNETİMLERİN YURT DIŞI İLİŞKİLER İDARESİ VE FAALİYET ALANLARI

5. Giriş

Bu bölümde ilk olarak yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkiler idaresi kurma amaçları, nasıl bir mekanizma kurdukları ve kurulan bu mekanizmanın işleyişi ele alınmaktadır.

Teorik olarak verilen bilgilerden sonra pratikteki durumun değerlendirilebilmesi için araştırmacı tarafından Google Anket üzerinden bir anket çalışması yapılmıştır. Bu ankette Türkiye’de bulunan büyükşehir belediyelerine, yurt dışı ilişkilerin anlam ve önemi ile personel yapısı hakkında çeşitli sorular yöneltilmiş, anket sonuçları değerlendirilmiştir.

Anket sonuçlarından hareketle, yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkiler konusunda hangi alanlarda daha faal olabilecekleri konusundaki tespitler müstakil başlıklar altında ele alınmaktadır.

5.1. Yerel Yönetimlerin Yurt Dışı İlişkiler İdaresi

Son yıllarda yaşanan değişim ve gelişmeler yaşadığımız dünyayı adeta “küçültmüş” mesafeler veya engeller daha kolay aşılabılır hale gelmiştir. Daha önce bir toplumun dilini veya kültürünü anlamak zor gelse de küreselleşen dünya düzeni ile birlikte herkes tarafından kabul edilen bazı iletişim kanalları oluşturulmuştur. Diplomatik kurallar, protokol kuralları, temel insan hakları bunlara örnek gösterilebilir. İşte böyle bir düzen içerisinde sınırlar buharlaşmışken uluslararası ilişkilerin artık sadece ulus devletler tekelinde yürümediği bir gerçektir. Sonuç olarak parçadan bütüne bir kalkınma hedefi ile hareket edildiğinde, ulus devletlerin ayrılmaz parçası olan yerel yönetimlerin uluslararasılaşması, şehirlerin ve ülkenin küreselleşmesine ve kalkınmasına katkıda bulunmaktadır.

Küçülen ve küçüldükçe ivme kazanan dünya artık uluslararası ilişkilerin yürütülmesinde ulus devletin yanına yeni aktörler ortaya çıkarmıştır. Bu aktörlerden biri de hiç şüphesiz yerel yönetimler olmuştur.

Dünyanın yaşamış olduğu iki büyük savaş ve sonrası dönemde neredeyse her ülkenin ekonomisi zarar görmüş, binlerce insan hayatını kaybetmiştir. Toplum, savaşa doymuş bu nedenle bu konuda bir adım atmak için topyekûn savaştan, topyekûn iş birliğine geçiş için çalışmalar başlatılmıştır. Avrupa Kömür Çelik Topluluğundan evrilen Avrupa Birliği (Paris Antlaşması, 1951: 6), Atlantik Bildirisi ile hayat bulan Birleşmiş Milletler gibi daha pek çok uluslararası örgüt, sistem içerisinde yer alarak barış ve güvenlik tesisi için çalışmalar yapmıştır (The Atlantic Charter, 1941).

Barışın tesisini daha iyi sağlamak için bir fırsat olarak görülen yerel yönetimler, iç politikada bulunan hiyerarşiye uygun olarak küresel alanda ülkesini temsil etmek ve bunu yaparken de kazanç elde etmek için yurt dışı ilişkileri kullanmaya başlamıştır.

Türkiye’de yerel yönetimler, özellikle bu çalışmada ele alınan büyükşehir belediyeleri yurt dışı ilişkilerini genel olarak müstakil daire başkanlıkları veya şube müdürlükleri eliyle yürütmektedirler. Organizasyon şeması içerisindeki yerleri ne olursa olsun bu birimlerin çok yönlü ilişkiler ağı içerisinde hareket etme zorunluluğu vardır. Bu ilişkileri;

- 1) Yukarı doğru (merkezî idare birimleri),
- 2) Yana doğru (diğer büyükşehir ve il merkezî belediyeleri, belediye birlikleri),
- 3) İçer doğru (belediye içi daireler arası münasebetler),

4) Aşağı doğru (mücadir alan içindeki ilçe belediyeleri) ilişkileri olarak sınıflandırmak mümkündür.

Yukarı doğru ilişkilerden kasıt, merkezî idarenin il bazındaki yapılanmaları yani valilik, çevre ve şehircilik il müdürlüğü ile yürütölen formel ilişkiler başta olmak üzere, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, İşçileri Bakanlığı gibi merkezî kurum ve kuruluşlar ile yürütölen yazılı ve sözlü münasebetlerdir. Bunlar, ön izin, izin, onay alma ve bilgi verme gibi farklı formlarda olabilmektedir.

Yana doğru münasebetler, genel olarak tecrübe paylaşımı, davet, davetlere katılım, ortak hizmet, lobi faaliyetleri gibi formlarda yine yazılı ve sözlü olarak gerçekleştirilen ilişkileri ifade etmektedir.

İçeride doğru münasebetler, yurt dışı ilişkiler biriminin sadece başkanların yurt dışı programlarını düzenlemekle yetinmeyip, aynı zamanda belediye faaliyetlerinin tümünden haberdar olmak ve bunları gerekli uluslararası platformlara taşıyarak şehrin markalaşmasına katkıda bulunmak, uluslararası alandaki iyi uygulama örneklerini şehre taşımak gibi bir yükümlülüğü de yerine getirmek üzere girdikleri her türlü iş ve ilişkiyi ifade etmektedir.

Aşağı doğru münasebetler ise, sadece büyükşehir teşkilatı ile sınırlı kalmayıp, şehirdeki diğer ilçe belediyeleri, sivil toplum kuruluşları dâhil, şehrin uluslararası alanda varlık göstermesine katkıda bulunacak özel ve tüzel kişilikler ile ilgili ilişkileri kapsamaktadır.

Bu münasebetlerin her birisini ayrı ayrı örneklendirmek mümkündür. Ama en nihayetinde yerel yönetimlerin yürüttüğü bu yurt dışı ilişkiler, diğer tüm alt ve üst kategoriler için faydalı bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Çünkü bir yerel yönetimin uluslararası katılımı, yukarı doğru yani merkezî hükûmetin dış politikasına yönelik katkı sağlayabilir niteliktedir. Bununla birlikte yana doğru olan ilişkilerde uluslararası katılımı arttırmak ve teşvik etmek mümkündür. Belediyenin içine doğru olan ilişkileri aslında, politikaların şehirler düzeyinde harmanlandığı önemli mekanizmalardır. Bir şehrin kalkınması ya da pazarlanması aynı zamanda aşağıya doğru da olumlu etki göstermekte ve böylelikle yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkilere katılımı her yönden hem sistem açısından hem de gelişmişlik açısından faydalı sonuçlara vesile olmaktadır.

Türkiye’de yerel yönetimler farklı amaçlarla birçok uluslararası kuruluşa üye olmaktadır. Şüphesiz bu durumun en büyük sebebi küreselleşen dünyada etkileşimlerin artmış olmasıdır. Merkezî yönetim kadar yerel yönetimler de çeşitli kazançlar elde etmek, küresel dünyaya ayak uydurabilmek, şehir pazarlaması yapabilmek, kamu hizmetlerini daha iyi sunabilmek gibi pek çok nedenden ötürü uluslararası politikada oldukça aktif durumdadırlar. Küreselleşme süreci ile birlikte

hızla artan kentsel yönetim düşüncesi, ülkelere göre farklılaşmaktadır. Şehirleri yöneten yerel yasal kurallar arasındaki farklılıklara rağmen şehir merkezlerinin uluslararasılaşması ve küreselleşmenin getirdiği şehirler arası bağlantı türleri giderek artmaktadır.

Uluslararası İlişkiler disiplinde, yerel yönetimlerin de doğal bir aktör olduğu düşüncesi henüz “normalleşmemiştir”. Diplomatik alandaki yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkileri bazı zamanlar istisnai veya egemenliği sarsıcı bir etmen olarak yorumlanmaktadır (Cornago, 2010: 34-36). Buna verilebilecek örneklerden birisi yerel yönetimlerin yurt dışı temsili konusunda ön plana çıkmış uluslararası iş birliği platformlarından birisi olan Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler Teşkilatı (UCLG) dir. Bu teşkilatın 2016 yılında Bologna’da gerçekleşen toplantısında o dönemde Diyarbakır Belediye Başkanı olan Gülten Kışanak, Türkiye’nin merkezî hükûmetini eleştiren, uluslararası mecrada Türkiye’nin imajını sarsabilecek pek çok söylemde bulunmuştur. Söylenenlerin ve iddiaların aksini kanıtlamaya çalışan diğer Türk katılımcıların çabaları sonuçsuz kalmıştır (Gazete Karınca, 2016). İşte bu örnekte olduğu gibi, yerel yönetimlerin uluslararası alanda temsili konusunda normalleşme çabaları, yukarıdaki örneğe benzer olayların başka uluslararası platformlarda da yaşanabileceği endişesinden dolayı beklenen sonuca ulaşamamaktadır.

Tüm bu olumsuz durumlara rağmen yaşanan süreç ile birlikte yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkileri bir açıdan da normal hale gelmiştir. Çünkü aslında bu durum karşıt görüşte olan aktörlere kendi düşüncelerini uluslararası alanda dile getirebilmek için bir fırsat yaratmıştır. Yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkiler uygulamaları, kurumları ve söylemleri dünyanın her yerinde giderek yaygınlaşmakta ve geleneksel diplomatik ortamdaki algı ve tutumlar ve aslında sistemin kendisini hızla değiştirmektedir. Son yıllarda yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkilerinin daha da iyi bir seviyeye gelmesi için uluslararası düzeyde bir seferberlik başlamış, bölgeselleşme ve sonrasında küreselleşme umuduyla pek çok şehir bu seferberliğe dâhil olmuştur. Uluslararası alanda daha fazla tanınmaya yönelik siyasi bir irade yürüten devletler, giderek karmaşık bir bağlamda ilerleyen sistem içerisinde yerel yönetimlerin uluslararasılaşmasını daha esnek karşılar hale gelmiştir (Cornago, 2010: 34-36).

Yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkilerinin temel özellikleri şu şekildedir: İlişkiler farklı ülkelerde bağlantı kurma taahhüdü veren iki veya daha fazla yerel yönetimi içermelidir. Resmi bir anlaşmanın imzalanmasıyla bu ilişkiler genellikle belirsiz veya uzun vadeli olarak tasarlanmaktadır. Genel olarak yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkilerini geliştirme motivasyonları, yerel kültürü tanıtmaya ve paylaşmaya arzusuyla desteklenen idealizm, uluslararası platformlarda tanınırlık ve dayanışma, ülkenin dış politikasına hizmet etme, ekonomik kalkınmaya dış kaynak sağlama ve bilgi ve tecrübe paylaşımı olan ilgiden kaynaklanmaktadır. Kurulan ilişkiler genellikle tek bir proje ile sınırlı değildir ve bu ilişkiler genellikle bazı somut başarı öyküleriyle ile sistem içerisinde örnek teşkil etmektedir. Yerel yönetimlerin ve diğer aktörlerin yurt dışı ilişkiler süreci içinde etkili olmasının temel sebepleri şu şekildedir; idealist bir bakış açısı ile barışı ve uzlaşmayı artırma arzusu, siyasi alanda daha etkili olmak daha geniş dünya gelişmeleriyle bağlantılı olma isteği, ekonomik anlamda yeni iş ve ticaret fırsatlarının geliştirilmesini sağlamak, mevcut kapasitenin geliştirilmesini ve güçlendirilmesini sağlamak (Gibbs, ve Gooding, vd. 2015: 3).

Yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkilerini gerçekleştirdiği bazı yollar vardır. Kardeş şehir ilişkileri, uluslararası ağlar, diplomatik misyon şefleri ile ilişkiler, uluslararası günler, kültürel veya ulusal miras günleri, Avrupa Birliği, kaynak oluşturma, bilgi ve halk eğitimi, şehir pazarlaması, markalaşma, belediye başkanları seyahat ve delegasyonları (gelen ve giden), kalkınma iş birliği, ticaret şehri faaliyetleri gibi faaliyetler yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkileri idaresine örnektir (Fishbone, 2015:19). Yerel yönetimler, yurt dışı ilişkilerini yürütürken çoğunlukla kamu diplomasisi yapmaktadır. Bu durum sayesinde yerel yönetimler merkezî hükûmet ile ortaklaşa hareket ettiğinde uluslararası alanlarda etkili faaliyetlere rastlamak mümkündür.

5.2. Yerel Yönetimlerin Yurt Dışındaki Faaliyet Alanları

Ulus-altı birimlerin dış politikaya katılımını temsil eden paradiplomasi, devlet nezdinde yürütülen yabancı halkların gönüllerini kazanmak üzere kurulu olan kamu diplomasisi, şehirlerin ve kentlerin ana aktör olduğu yerel diplomasi gibi daha pek çok farklı kavram, yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkilere katılımını ifade eden nosyonlardır. Genellikle federal devletlerde kendisini gösteren paradiplomasi faaliyetleri zaman zaman egemenlik tartışmalarına yol açmaktadır. Türkiye’de de özellikle bazı

partililerin özgürlük ve bağımsızlık talepleri ve dış politikada merkezî hükûmeti kötiledikleri dönemlerde bu konu gündeme gelse de genel eğilimde yerel yönetimler, yurt dışı ilişkilerini, ekonomik temelli kazanç sağlama hedefi ve bununla birlikte ülkenin yürüttüğü kamu diplomasisi faaliyetlerine zemin hazırlama noktasında şekillendirmektedir.

Yerel yönetimler, yurt dışı ilişkiler için eski ama aslında yeni sayılabilecek bir aktördür. Bu nedenle bu aktörün daha çok ön planda olması gerekmektedir. Çünkü küreselleşen dünyada her geçen gün etkileşimler çeşitlenmekte yeni aktörler ortaya çıkıp yeni atılımlar gerçekleştirmektedir. 1990'lı yıllarda başlayan küreselleşme süreci ile birlikte kamu diplomasisi ve yerel diplomasinin yeni modeller olarak ortaya çıkması yerel yönetimlerin yurt dışı sahnesinde yer almasına olanak sağlamıştır. Yerel yönetimler; kardeş şehir ilişkileri, uluslararası örgütlere üyelik, turizm faaliyetleri, insani yardımlar gibi konularda uluslararası politikaya katkı sağlamaktadır. Bunlar küçük adımlar gibi gözüксе de aslında yerel düzeyde büyük adımlar sayılmaktadır. Mesela, uluslararası düzeyde kurulan bir ilişki, şehre pek çok fayda sağlayabilmektedir. Bu faydalar; yurt dışında yaşayan Türklerle ilişkiler kurmak, kamu diplomasisi yapmak, şehrin turizm kapasitesini arttırmak, teşvik edici ödüller ile şehirde bulunan tarihî mekânların korunmasına ve restorasyonuna yönelik katkılar sağlamak, belediyeler, üzerinde düşen konularda iş birliği yapılmasını teşvik etmek, ülkeyi diğer ülkeler nezdinde temsil etmek, düzenlenen uluslararası organizasyonlara ev sahipliği yaparak hem bilgi kazanmak hem de şehir pazarlamasına katkı sağlamak olarak özetlenebilir.

Küreselleşme, fikir ve bilginin uluslararası yayılmasından, tüketim malları ve üretim girdilerinin küresel pazarlarına, kültürlerin paylaşılması ve küresel çevre hareketlerine kadar çok çeşitli alanlarda etkili olmuştur. Ekonomik anlamda yerel yönetimler, küresel entegrasyonun artması ile kendilerini daha fazla ön plana çıkarabilme şansı bulmuştur. Bölgesel anlamda ekonomik seviyenin güçlendirilmesine rasyonel olarak da olanak sağlayan yerel yönetimler, üretmek ve rekabet etmek için ihtiyaç duyduğu her şeye sahiptir. Zira yerel yönetimler, ekonomik gelişme potansiyelinin yanı sıra yerel bilgi üretimi, birikimi ve alışverişi süreçlerini yönetme yeteneğini çoğulculuk ve demokratikleşme potansiyelleri ile harmanlayarak

kendilerini uluslararası alana taşıyabilme potansiyeline sahiptir (Bellini ve Bramanti, 2008: 5).

Yerel yönetimlerin uluslararası alanda yer alması hem merkezî devletlerin çıkarını desteklemekte hem de yerel yönetimler bu sayede şehirlerine yatırımcıları, ziyaretçileri, yeni yerleşimcileri çekerek şehrin kalkınmasına ve kültürel gelişimine katkı sağlama imkânı bulmaktadır.

Yerel yönetimler uluslararası alanda pek çok farklı aktiviteye katılım göstermektedir. Yerel yönetişimin uluslararası düzeyde sağlanması, canlı, yaşayan, çalışan ve çevresel olarak korunmuş, kendi kendini yöneten toplulukların inşa edilmesi için ortam hazırlamaktadır. İyi bir yerel yönetişim, yalnızca bir dizi yerel hizmet sağlamakla değil, aynı zamanda şehir sakinlerinin yaşamını ve özgürlüğünü korumak, demokratik katılım ve sivil diyalog için alan oluşturmak, pazar öncülüğünde ve çevresel olarak sürdürülebilir yerel kalkınmayı desteklemek ve kaliteyi zenginleştiren sonuçları kolaylaştırmak gibi sonuçlar doğurabilmektedir. (Shav ve Shav, 2009:2).

Devletler, merkezî yönetim ile kamu diplomasisini yürütse de dünya genelinde devletin ağırlığını taşıyan yerel yönetimler; uluslararası örgütlere üyelik, yabancı ülkelerde bulunan şehirlerle kardeş şehir ilişkileri başlatmak, insani yardımlar yapmak, merkezî yönetimle uyumlu olarak devletler arası ilişkilerin güçlendirilmesi için ortak politikalar yürütmek ya da merkezî yönetimin arasının çok iyi olmadığı ve dış politikanın işleyişi açısından herhangi bir sorun teşkil etmeyecek devletler ile tamamlayıcılık ilişkisi kurmaktadır.

Türkiye’de bulunan yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkileri konusunda önemli çalışmalar yapan Türkiye Belediyeler Birliği, Türkiye’de bulunan belediyelerin kardeş şehirleri ile ilgili bir tablo yayınlamıştır.

Tablo 3 İş birliği Dağılımları 2019-2020

İŞ BİRLİĞİ DAĞILIMLARI	2020		2019
	Kardeş Şehir Sayısı	Kardeş Şehir Oranı	Kardeş Şehir Oranı
Belediye Türü			
<i>Büyükşehir Belediyesi</i>	440	%24	%20,6
<i>Büyükşehir İlçe Belediyesi</i>	1017	%55	%43
<i>İl Merkez Belediyesi</i>	174	%9	%16,4
<i>Diğer Belediyeler</i>	217	%12	%20
TOPLAM	1848	100	100

Biçer ve Kodaz, 2021

Tablo 3'te de görüleceği üzere (Biçer ve Kodaz, 2021), ülkemizde bulunan yerel yönetimler, kardeş şehir ilişkileri konusunda oldukça aktif bir politika izlemektedir. Bu verileri desteklemek amacıyla büyükşehir belediyeleriyle yurt dışı ilişkilerine dair önemli bilgiler elde etmek amacıyla bir anket yapılmıştır.

5.3. Büyükşehir Belediyelerinin Yurt Dışı Çalışmalarına Dair Alan Araştırması

Anket araştırması, belirli bir kesimin belirli yönlerini nicel olarak tanımlamak için kullanılan bir yöntemdir. Anket çalışması kapsamında toplanan veriler, mevcut durumun belirlenmesi, olası ihtiyaçların değerlendirilmesi ve geleceğe yönelik adımlar bakımından önemlidir. Bu nedenle tezin ana konusunu da destekleyecek şekilde bir anket çalışması yapılmıştır.

Türkiye'deki büyükşehir belediyelerinin yurt dışı ilişkilerini incelemek üzere 2020 yılının Ağustos ayında çalışma sahibi tarafından yapılan ankette, belediyelerin mevcut yurt dışı ilişkiler durumunu ve Türkiye'deki yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkilere bakışını ve yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkiler konusunda ne kadar etkin olduğunu görmek mümkündür.

Anketin soruları şu şekildedir,

1. Yurt dışı ilişkiler biriminiz hangi seviyede kurulmuştur?

2. Yurt dışı ilişkiler biriminiz hangi tarihte kurulmuştur?
3. Dış ilişkiler personel sayınız kaçtır?
4. Hem yabancı dil hem de donanım bakımından yeterli gördüğünüz personel sayınız kaçtır?
5. Belediye Meclisinde, dış ilişkiler ile ilgili konular hangi komisyonda değerlendirilmektedir?
6. Şehrinizde belediyenizin dış ilişkiler politikalarını etkileyen makamları sıralar mısınız? (Önem Sırasına Göre 1-6 arasında numaralandırınız)
7. Belediye olarak dış ilişkiler alanında şehirde en çok hangi kurum ve kuruluşlar ile iş birliği içerisindesiniz?
8. Belediye olarak yabancı ülkeden bir şehir ile dış ilişki kurarken aşağıdakilerden hangi kurumların kararda etkin olduğunu düşünürsünüz?
9. Kaç uluslararası birliğe üyeliğiniz bulunmaktadır?
10. Üyesi olduğunuz uluslararası birliklerden en yakın çalıştığınız beş birlik hangileridir?
11. Kaç tane kardeş şehriniz bulunmaktadır?
12. Kardeş şehir ilişkisinde en yakın iş birliği gerçekleştirdiğiniz beş şehir hangileridir?
13. Sizce aşağıdakilerden hangileri belediyenizin dış ilişkiler biriminin faaliyetleri içerisinde?
14. Hangi ülke, bölge veya şehirlerle dış ilişki içerisindesiniz?
15. Dış ilişki kurarken öncelikleriniz nelerdir?
16. Geçen yıl katılım gösterdiğiniz veya ev sahipliği yapmış olduğunuz öne çıkan beş adet uluslararası faaliyetlerinizi sıralar mısınız?
17. Dış ilişkilerde genel olarak temsil seviyeniz nedir?
18. Belediyenizin dış ilişkiler çalışmalarını düzenleyen herhangi bir stratejik plan, yıllık rapor, faaliyet albümü veya belge var mıdır?
19. Sizce, Türkiye’de şehir tanıtımı ve şehir kalkınması açısından yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkilerinin önemi yeterince anlaşılmış mıdır?
20. Eğer cevabınız hayır ise sizce atılması gereken üç adım nedir?

Bu sorular çevrimiçi ortamda 30 büyükşehir belediyesine gönderilmiştir. Ankete, Adana, Ankara, Antalya, Balıkesir, Denizli, Bursa, Erzurum, Gaziantep, Hatay, İzmir, Kahramanmaraş, Kayseri, Kocaeli, Konya, Malatya, Manisa, Mersin, Ordu, Şanlıurfa, Trabzon belediyeleri cevap vermiştir. İstanbul, Eskişehir, Muğla şehirlerinden cevap alınamamış. Aydın, Diyarbakır, Mardin, Sakarya, Samsun, Tekirdağ ve Van şehirlerinde herhangi bir dış ilişkiler faaliyetine rastlanmamıştır.

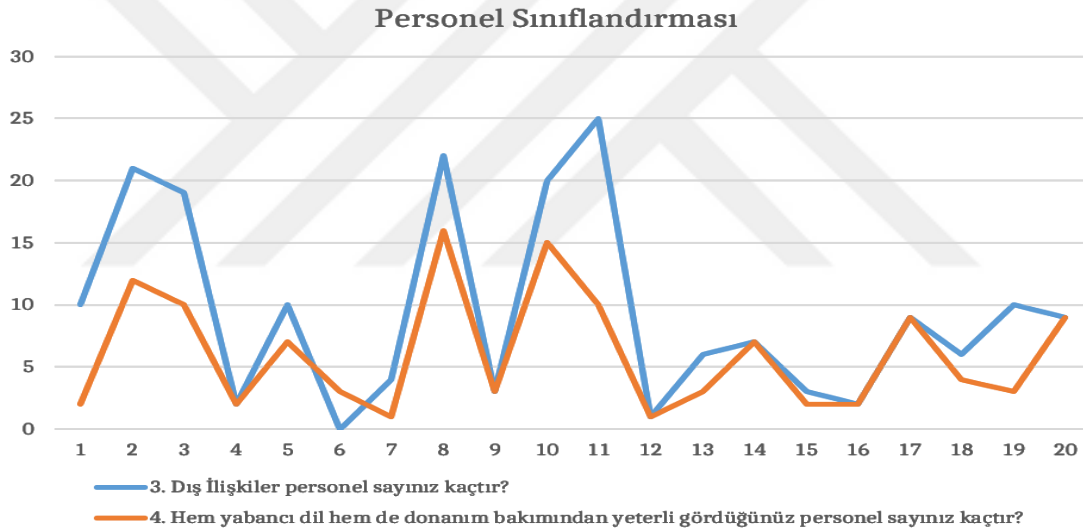
Tablo 4 Yerel Yönetimlerin Yurt Dışı İlişkilerini Araştıran Anket- Ağustos 2020

Büyükşehir Belediyesi	Temsil Seviyesi	Kuruluş Tarihi	Kardeş Şehir	Uluslararası Birlik Üyeliği	Personel Sayısı	Yeterli Görülen Personel Sayısı
Adana	Şube Müdürlüğü	13.07.2010	22	2	10	2
Ankara	Daire Başkanlığı	16.06.2006	51	15	21	12
Antalya	Daire Başkanlığı	16.12.2011	14	10	19	10
Balıkesir	Şube Müdürlüğü	23.07.2019	12	2	2	2
Bursa	Şube Müdürlüğü	30.07.1989	41	15	10	7
Denizli	Başkan Danışmanlığı	-	1	2	0	3
Erzurum	Şube Müdürlüğü	18.11.2009	15	-	4	1
Gaziantep	Daire Başkanlığı	01.01.2011	23	23	22	16
Hatay	Başkan Danışmanlığı	01.01.2015	3	2	3	3
İzmir	Dış İlişkiler Koordinatörlüğü	20.05.2001	30	10	20	15
Kahramanmaraş	Daire Başkanlığı	11.07.2018	9	2	25	10
Kayseri	Şube Müdürlüğü	14.08.2006	10	0	1	1
Kocaeli	Şube Müdürlüğü	11.09.2005	12	5	6	3
Konya	Daire Başkanlığı	12.05.2013	56	18	7	7
Malatya	Şube Müdürlüğü	02.07.2019	12	1	3	2
Manisa	Şube Müdürlüğü	30.03.2014	9	-	2	2
Mersin	Şube Müdürlüğü	10.12.2012	11	9	9	9
Ordu	Şube Müdürlüğü	09.04.2014	0	2	6	4

Şanlıurfa	Daire Başkanlığı	20.04.2016	6	5	10	3
Trabzon	Alt Birim/Şeflik	12.02.2015	10	5	9	9

Yerel Yönetimlerin Yurt Dışı İlişkilerini Araştıran Anket- Ağustos 2020

Ankete katılan yerel yönetimlere başka sorular da yöneltilmiştir. Buna göre; yurt dışı ilişkiler konusunda temsil seviyesi sorusuna %50 oranında Şube Müdürlüğü, %30 Daire Başkanlığı cevabı alınmıştır. Diğer kalan kısım, belediyelere göre değişmekte ve yurt dışı ilişkiler başka mercilerde temsil edilmektedir. Yerel yönetimlerin personel sayılarının yer aldığı yukarıdaki bilgiler de göz önüne alınarak personel yeterlilikleri de sorulmuş buna göre belediyelerin verdiği yanıtlara göre yeterlilik yarından fazla olsa da tam olarak uzmanlaşmış personellerin kurum içerisinde yer almadığı sonucuna varılmıştır.

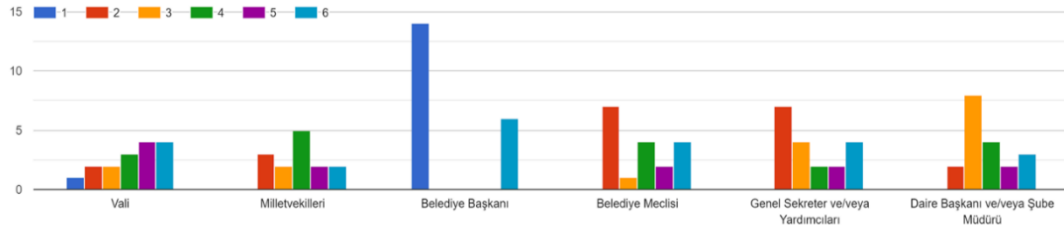

Şekil 1 Hem Yabancı Dil Hem de Donanım Bakımından Yeterli olan Personel Sayısı - Yerel Yönetimlerin Yurt Dışı İlişkilerini Araştıran Anket - Ağustos 2020

Yerel yurt dışı ilişkilerin yönetiminde bazı zorluklar bulunmaktadır. Bunlardan biri de yurt dışı ilişkiler konularının dış ilişkiler komisyonları yerine başka komisyonlarda değerlendirilip karara bağlanmasıdır. Zira anket sonuçları göstermiştir ki; yurt dışı ilişkiler konularının %45 gibi büyük bir oranı Plan Bütçe Komisyonu'nda değerlendirilmektedir. Dış İlişkiler Komisyonu bulunan büyükşehirlerin oranı ise %20'dir. %10 oranını ise Hukuk Komisyonu ve AB ve Dış İlişkiler Komisyonu paylaşmıştır. Geri kalan yüzdelik kısımda Belediye Meclisi yer almaktadır.

Yerel yönetimlere; “Şehrinizde belediyenizin dış ilişkiler politikalarını etkileyen makamları sıralar mısınız?” sorusu sorulmuş cevaplar arasında belediye yetkililerinin politika içerisinde daha etkili olduğu görülmüştür.

6. Şehrinizde belediyenizin dış ilişkiler politikalarını etkileyen makamları sıralar mısınız? (Önem Sırasına Göre 1-6 arasında numaralandırınız)

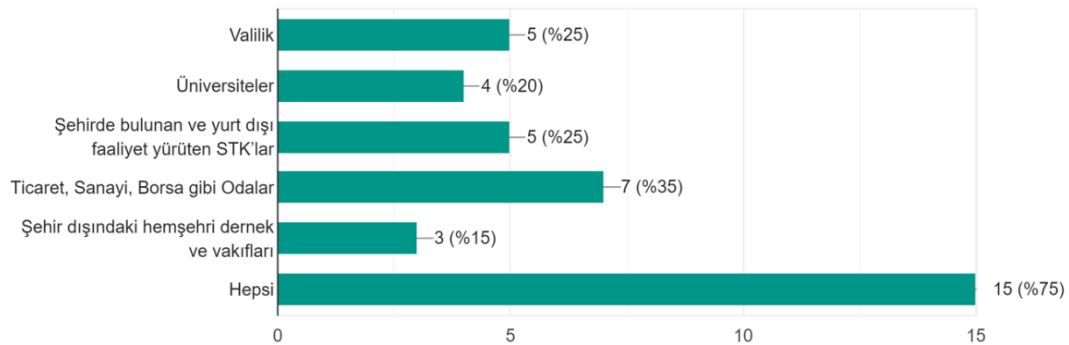

Şekil 2 - Belediyelerin Yurtdışı İlişkilerini Etkileyen Makamlar - Yerel Yönetimlerin Yurt Dışı İlişkilerini Araştıran Anket - Ağustos 2020

Bilindiği üzere yerel yönetimler yurt dışı ilişkilerini gerçekleştirirken ülke içerisinde pek çok kurum ve kuruluş ile iş birliği yapmakta ve zaman zaman yurt dışı ilişkilerini bu aktörle birlikte şekillendirmektedir. Ankette yerel yönetimlerin en çok iş birliği yaptığı kuruluşların hangileri olduğu da sorular arasında yer almıştır. Çoğu belediye; valilik, üniversiteler, şehirde bulunan ve yurt dışı faaliyet yürüten STK’lar, ticaret, sanayi, borsa odaları ve şehir dışındaki hemşeri dernek ve vakıflarının hemen hemen hepsi ile iş birliği yaptığını belirtmiştir. Diğer yanıtlar ise;

7. Belediye olarak dış ilişkiler alanında şehirde en çok hangi kurum ve kuruluşlar ile işbirliği içerisindesiniz?

20 yanıt

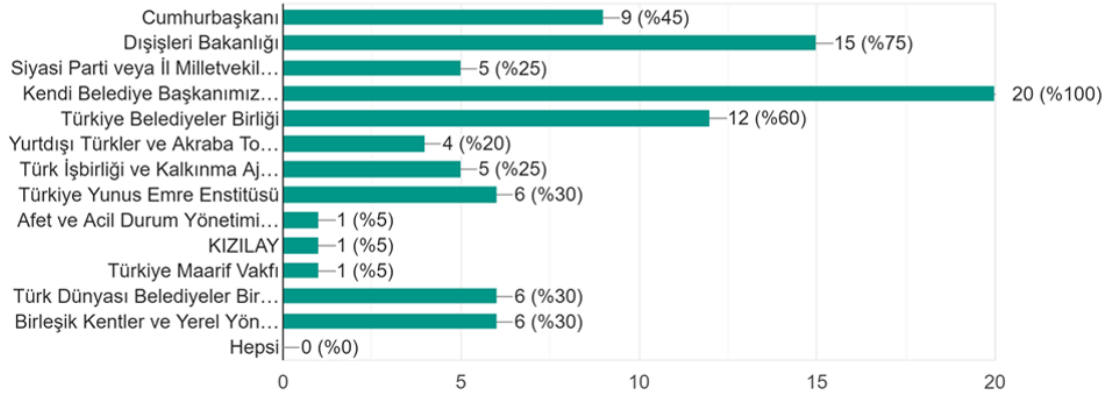

Şekil 3 Belediyelerin Yurt Dışı İlişkilerinde En çok İş birliği Yaptığı Kurumlar - Yerel Yönetimlerin Yurt Dışı İlişkilerini Araştıran Anket - Ağustos 2020

Anketin bir diğ er sorusu olan ‘‘Belediye olarak yabancı ülkeden bir Şehir ile dış ilişki kurarken aşağıdakilerden hangi kurumların kararda etkin olduğunu düşünürsünüz?’’ sorusuna yanıtlar incelenmeye değerdir. Ankete cevap veren tüm belediyeler, kendi belediyelerini ön plana çıkarmıştır. Zira bu, normal bir durumdur. Daha sonra Dışışleri Bakanlığı ve Türkiye Belediyeler Birliği gelmektedir. Cumhurbaşkanı cevabı %45 gibi bir orana sahiptir. Burada büyükşehir belediyelerinin temsil ettikleri partilerin yönelimine göre yurt dışı ilişkilerini belirledikleri söylemek mümkündür. Siyasi Parti veya İl Milletlikleri oranı ise %25 olarak yerini almıştır. En çok etkili olan kurumları büyükten küçüğe sıralamak gerekirse; kendi belediye başkanımız ve belediyemiz en yüksek orana sahiptir. Daha sonra Dışışleri Bakanlığı bu listede yerini almış ardından Türkiye Belediyeler Birliği gelmiştir. TBB maddesini Cumhurbaşkanı takip etmektedir. Türk Dünyası Belediyeler Birliğinin arkasından ise Birleşik Kentler ve Yerel Yönetimler Orta Doğu ve Batı Asya Teşkilatı (UCLG-MEWA) gelmekte ve Türkiye Yunus Emre Enstitüsü ile siyasi parti veya il milletvekillerimiz cevabı aynı oranı paylaşmaktadır. T KA, YTB de %25 oranında etkili olmakta onların ardından AFAD, KIZILAY ve Türkiye Maarif Vakfı aynı oranı paylaşmaktadır.

8. Belediye olarak yabancı ülkeden bir şehir ile dış ilişki kurarken aşağıdakilerden hangi kurumların kararda etkin olduğunu düşünürsünüz?

20 yanıt

Şekil 4 Belediyelerin Yurt Dışı İlişkilerinin Geleceğini Etkileyen Kurum ve Kuruluşlar - Yerel Yönetimlerin Yurt Dışı İlişkilerini Araştıran Anket - Ağustos 2020⁴

Ankete verilen cevaplarda en çok ilişki kurulan kardeş şehirleri de sıralamıştır. Buna göre en çok ilişki kurulan kardeş şehirler arasında Bosna Hersek şehirleri yer almaktadır. Diğer şehirler ise; Almanya, Amerika Birleşik Devletleri, Bosna Hersek, Bulgaristan, Çin Halk Cumhuriyeti, Fransa, Güney Afrika, Güney Kore, İran, Japonya, Kırgızistan, Kuveyt, Litvanya, Macaristan, Moğolistan, Rusya, Şili, Tataristan ve Ukrayna gibi ülkelerde yer almaktadır. Görüldüğü üzere tüm dünyaya yayılan iş birliği ağı, şehirlerin coğrafi konumuna ve tarihî bağlarına göre şekillenmektedir. Çoğu belediye, UCLG-MEWA üyesi şehirlerle etkileşim kurmakta ve coğrafi konuma bağlı olarak da Avrupa Birliği ülkeleri, Karadeniz Havzası ülkeleri, Balkanlar, Uzak Doğu, Orta Asya, Afrika ve Ortadoğu ile yakın ilişkiler sürdürmektedir.

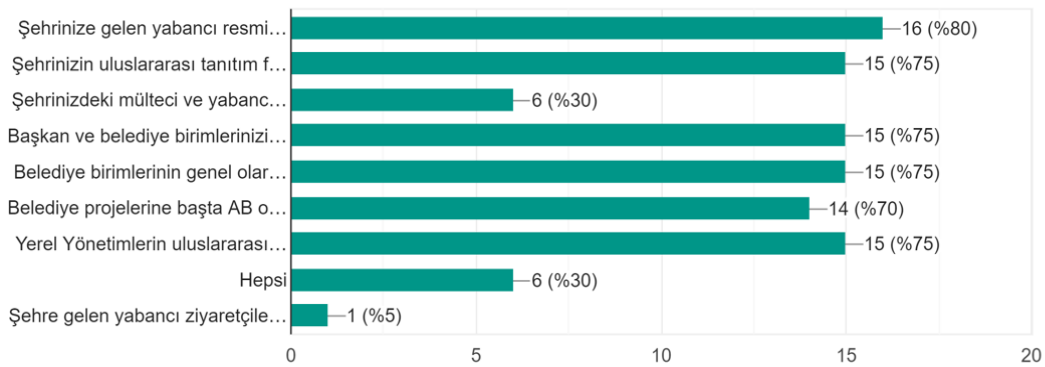
Bir diğer soruda dış ilişkilerde hangi faaliyetlere yönelik çalışmalar yapıldığı sorulmuş ve cevaplar içenden seçim yapılması istenmiştir. Bu cevaplardan %80 oranında; şehrinize gelen yabancı resmî ziyaretçiler ile ilgilenmek, şehrinizin

⁴ **Seçenekler:** Cumhurbaşkanı, Dışişleri Bakanlığı, Siyasi Parti veya İl Milletvekillerimiz, Kendi Belediye Başkanımız ve Belediyemiz, Türkiye Belediyeler Birliği, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB), Türk İş birliği ve Kalkınma Ajansı Başkanlığı (TİKA), Türkiye Yunus Emre Enstitüsü, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD), KIZILAY, Türkiye Maarif Vakfı, Türk Dünyası Belediyeler Birliği, Birleşik Kentler ve Yerel Yönetimler Orta Doğu ve Batı Asya Teşkilatı (UCLG-MEWA)

uluslararası tanıtım faaliyetlerini yürütmek cevapları seçilmiştir. Daha sonra ise %75 oranında; belediye birimlerinin genel olarak her türlü yurt dışı iş ve projelerini takip etmek, başkan ve belediye birimlerinin yurt dışı ziyaretlerini organize etmek, yerel yönetimlerin yurt dışı temsil kabiliyetlerini geliştirici faaliyetlerde bulunmak cevapları verilmiştir. Belediye projelerine başta AB olmak üzere dış kaynak sağlayıcı çalışmalar yapmak cevabı ise %70 oranında seçilmiştir. Şehrinizdeki mülteci ve yabancı öğrenciler ile ilgilenmek cevabı çok fazla seçilmemiş ve oran %30'da kalmıştır. Tüm bu faaliyetlerin hepsini seçen belediye oranı ise %30'dur. Bu da faaliyetleri özetleyen niteliktedir.

13. Sizce aşağıdakilerden hangileri belediyenizin dış ilişkiler biriminin faaliyetleri içerisinde?

20 yanıt

Şekil 5 Belediyelerin Yurt Dışı İlişkiler Birimlerinin Faaliyetleri - Yerel Yönetimlerin Yurt Dışı İlişkilerini Araştıran Anket - Ağustos 2020⁵

“Dış ilişki kurarken öncelikleriniz nelerdir?” sorusuna verilen yanıtlara göre belediyeler; şehir tanıtımı, belediye projelerine dış fon sağlamak, karşılıklı inceleme ve ziyaretlerle uluslararası tecrübe paylaşımında bulunmak, yabancı ülke belediyeleri ile ortak projeler yürüterek şehir kalkınmasına katkıda bulunmak, uluslararası kuruluşlar içerisinde etkin faaliyette bulunarak ülke kamu diplomasisine katkıda

⁵ **Seçenekler:** Şehrinize gelen yabancı resmi ziyaretçiler ile ilgilenmek, şehrinizin uluslararası tanıtım faaliyetlerini yürütmek, şehrinizdeki mülteci ve yabancı öğrenciler ile ilgilenmek, başkan ve belediye birimlerinin yurt dışı ziyaretlerini organize etmek, belediye birimlerinin genel olarak her türlü yurt dışı iş ve projelerini takip etmek, belediye projelerine başta AB olmak üzere dış kaynak sağlayıcı çalışmalar yapmak, yerel yönetimlerin uluslararası temsil kabiliyetlerini geliştirici faaliyetlerde bulunmak.

bulunmak, ülkenin dış politikasını desteklemek; gönül coğrafyamızdaki şehir ve halklarına yardımda bulunmak cevaplarından hepsini %85 oranında işaretlemiştir.

CEVAPLAR	Şehir
Hepsi	17
Uluslararası kuruluşlar içerisinde etkin faaliyette bulunarak ülke kamu diplomasisine katkıda bulunmak	1
Ülkenin dış politikasını desteklemek	1
Yabancı ülke belediyeleri ile ortak projeler yürüterek şehir kalkınmasına katkıda bulunmak	1
Genel Toplam	20

Şekil 6 Belediyelerin Yurt Dışı İlişkilerindeki Öncelikleri - Yerel Yönetimlerin Yurt Dışı İlişkilerini Araştıran Anket - Ağustos 2020⁶

Burada özellikle gönül coğrafyasına yapılan vurgu pek çok belediyenin Bosna Hersek'te kardeş şehir bağları kurmasının küçük bir örneğidir. Bu örnek aslında yerel yönetimlerin de dış politikasını, merkezî hükûmetin yaptığı gibi din ve kültür eksenli aidiyet bilinci doğrultusunda yürüttüğünü kanıtlar niteliktedir. Ortak bağlara yönelik bu yurt dışı ilişkilere olumlu yönden bakıldığında Türkiye'nin kendi teziyle dış politikasını şekillendirdiğini görmek mümkündür. Bununla beraber yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkileri ile ülke kamu diplomasisine ve dış politikasına katkı sağladığı söylenebilir. Bu gelişmeler, parçadan bütüne gidildiğinde gerçekten gelecek açısından Türkiye'de önemli ve olumlu değişimlere sebep olabilir. Diğer tüm cevaplar ise şehir pazarlamasına ve kalkınması katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Yerel yönetimlere aynı zamanda geçtiğimiz yıl katıldıkları ya da ev sahipliği yaptığı uluslararası faaliyetler sorulmuştur. Verilen cevaplar aslında Türk yerel yönetimlerinin yurt dışı ilişkilerdeki etkinliğini gösterir niteliktedir.

⁶ **Seçenekler:** Şehir tanıtımı, Belediye projelerine dış fon sağlamak, Karşılıklı inceleme ve ziyaretlerle uluslararası tecrübe paylaşımında bulunmak, Yabancı ülke belediyeleri ile ortak projeler yürüterek şehir kalkınmasına katkıda bulunmak, Uluslararası kuruluşlar içerisinde etkin faaliyette bulunarak ülke kamu diplomasisine katkıda bulunmak, Ülkenin dış politikasını desteklemek, Gönül coğrafyamızdaki şehir ve halklarına yardımda bulunmak

Tablo 5 Belediyelerin Bir Senelik Yurt Dışı Faaliyetleri - Yerel Yönetimlerin Yurt Dışı İlişkilerini Araştıran Anket - Ağustos 2020

Büyükşehir Belediyesi	Faaliyet
Adana	• Uluslararası Lezzet Festivali
Ankara	• Dünya İdari Kentler Birliği Yönetim Kurulu(WACA) • Avrupa Ödülü Kazanan Kentler Birliği Yönetim Kurulu • Bişkek Belediye Meclisi Başkan Vekilinin Ziyareti • Moskova Şehircilik Forumu • Taşkent Ziyareti ve Kardeş Kent Protokolünün İmzalanması
Antalya	• İpek Yolu Belediye Başkanları Forumu
Bursa	• Balkan ve Kafkas Coğrafyasına Yönelik İftar, Sünnet ve Aşure Organizasyonları • Kardeş Şehirler Bursa'da Buluşuyor Etkinliği
Erzurum	• "Çevreci Kış Turizmi İş birliği Projesi" Kapsamında Proje Açılış, Eşleştirme ve Final Toplantıları • Aynı Proje Kapsamında Bulgaristan/Bansko Sporcuları ile Erzurum'da Kayak Müsabakaları
Gaziantep	• Gastronomi Festivali • BM Göç ve Yerinden Edilmeye Yönelik Uluslararası Çözümler Forumu • İkinci Avrupa Oyunları/Minsk • UNESCO Yıllık Konferansı • Küresel Mülteci Forumu
Hatay	• Gastronomi Festivali
İzmir	• UCLG Genel Kurulu • UCLG Retreat. • Medcities Genel Kurulu • İzmir Enternasyonal Fuarı (IEF)
Kahramanmaraş	• TBB Local International
Kayseri	• Erciyes 2020 Uluslararası Dağ Kayağı Şampiyonası • Kar Voleybolu Avrupa Kupası • Kar Voleybolu Dünya Turu • Snowkite Dünya Kupası • Uluslararası Erciyes Ultra Sky Trail Dağ Maratonu. • Dağ ve Yol Bisikleti Yarışmaları • Uluslararası 13. Liselerarası Tiyatro Festivali
Kocaeli	• 23 Nisan Uluslararası Çocuk Festivali • Kartepe Zirvesi
Konya	• Avrupa Hareketlilik Haftası • Uluslararası Öğrenciler Ülkelerini Tanıtıyor Projesi • UCLG Kültür Zirvesi • 12. Uluslararası Öğrenci Buluşması • Jata Turizm Fuarı

Manisa	• Almanya- İngostadt Vatandaşlık Festivali • Kıbrıs/Güzelyurt Mandalina Festivali
Mersin	• UCLG- MEWA Sosyal İçerme Komitesi Toplantısı • 7. Uluslararası Mersin Narenciye Festivali • 5. Uluslararası Tiyatro Festivali
Ordu	• Avrupa Birliği Erasmus+ Programı kapsamında DYPALL Network (Portekiz) ve R-Newt (Hollanda) tarafından Portekiz/Lizbon'da düzenlenen “Local Youth Prolicies on Social Entrepreneurship” Programına katılım
Trabzon	• Almanya Dortmund Trabzon Meydanı Açılışı • Kıbrıs Hamsi Festivali • Katar Denizcilik ve Gemicilik Festivali • Büyükşehir Belediye Başkanı’nın Amerika Ziyareti

Yerel Yönetimlerin Yurt Dışı İlişkilerini Araştıran Anket - Ağustos 2020

Görüldüğü üzere sadece bir yıllık zaman diliminde pek çok büyükşehir belediyesi yurt dışı ilişkilere aktif katılım göstermiştir. Bununla beraber il ve ilçe belediyeleri de yurt dışı ilişkiler faaliyetlerinde bulunmakta bu da yerel küresel hareketin canlanmasına katkıda bulunmaktadır. Ankete göre yerel yönetimler %84.2 oranında yurt dışı ilişkilerini yürütürken aynı zamanda belediyelerinin yurt dışı ilişkiler çalışmalarını düzenleyen herhangi bir stratejik plan, yıllık rapor, faaliyet albümü veya belge kullanmaktadır.

“Sizce Türkiye’de şehir tanıtımı ve şehir kalkınması açısından yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkilerinin önemi yeterince anlaşılmış mıdır?” sorusuna verilen yanıtların %63.2’si hayır oranındadır. Bu da bu kadar etkin olmasına rağmen hâlâ eksiklikler olduğunu gösterir niteliktedir. Bu soruya evet cevabını verenlerin ise oranı; %36.8’dir. Hayır, cevabı veren belediyelere; yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkilerinin daha iyi sonuç vermesi için hangi adımlar atılması gerektiği sorulmuştur ve şu cevaplar alınmıştır:

- Yurt dışı ilişkiler birimlerinin maddi anlamda güçlendirilmesi ve idari serbestliğin sağlanması,
- Yerel ekonomi diploması kurumunun kurulması,
- Personel yetkinliğinin sağlanması ve dış ilişkiler personellerine daha fazla sorumluluk verilmesi,

- TBB'nin kısa ve orta vadede şehir eşleştirme ve tanıtım programlarını yönlendirecek bir stratejik plan organize etmesi,
- Bakanlığın dış ilişkiler personellerine eğitim vermesi,
- Üye olunan belediye birliklerinin, dış ilişkiler konusunda daha fazla çalışma yapması,
- Dış ilişkiler sistemini verimli bir şekilde kullanan büyükşehir belediyelerine teknik ziyaretler yapılarak kurumlar arası iş birliğinin sağlanması,
- Belediye yatırımlarının planlanmasında ve belediye tanıtım ile organizasyonlarında dış ilişkilere daha fazla önem verilmesi,
- Dış ilişkiler protokollerinin ciddiyle ve sağlam temeller üzerinden gerçekleştirilmesi,
- Devletin üst makamlarınca belediyelerin yurt dışı ilişkilerine siyasi olarak destek verilmesi,
- Belediyelerde dış ilişkiler birimlerinin başkanlık makamı ile aracısız çalışabilmesi,
- Kent diplomasisi eğitimlerinin verilmesi ve etkin bir şekilde faaliyete dökülmesi,
- Ülkenin dış politikasına dair, bakanlık tarafından yerel yönetimler için oluşturulacak ve izlenmesi zorunlu bir yol haritası hazırlanması ve tanıtım faaliyetlerinin yapılması,
- AB ve yurt dışı hibe programlarının etkin kullanımı için bir network kurulması,
- Profesyonel yönetime daha fazla önem verilmesi,
- Nitelik ve nicelik olarak dış ilişkiler birimlerinin kuvvetlendirilmesi,

Görüldüğü üzere bunlar gerçekten de yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkilerini güçlendirmek konusunda oldukça yararlı olabilecek tavsiyelerdir. Bu tavsiyelerin uzun vadede getirisi tahmin edilemeyecek düzeylerde olabilir marka şehir konusunda Türkiye bir öncü haline gelebilir.

Ankete verilen cevaplarda da görüldüğü gibi yerel yönetimler, dış ilişkilerini yürütürken pek çok araç kullanmaktadır. Bu araçlar bu bölümde detaylı olarak açıklanmıştır. Yerel yönetimler, bu araçları genellikle aynı amaçlar için kullanmaktadır; şehir pazarlaması yapmak ve ülke kamu diplomasini desteklemek. Gerek kardeş şehir ilişkileri gerekse uluslararası örgütlere üyelik hem yerel hem de ulusal farkındalığı sağlayabilecek türdedir. Türkiye'de bulunan pek çok yerel yönetim bu araçları aktif olarak kullanmaktadır.

Bu anket ile birlikte Türkiye'de bulunan yerel yönetimlerin özellikle 2000'li yıllar sonrası dönemde dış ilişkilerinde aktif bir politika sürdürdüğünü görmek mümkündür. Pek çok büyükşehir, yurt dışı ilişkiler konusuna öncelik vermekte ve bünyesinde buna yönelik personel çalıştırmaktadır.

Anket sonuçları göstermiştir ki, büyükşehir belediyeleri yurt dışı ilişkilerini sürdürürken gönül bağı olan coğrafyalar ile daha yakın bir ilişki kurmakta ve tarihsel bağlamdaki yakın ilişkileri yerel yurt dışı ilişkiler düzeyine taşımaktadır. Türkiye'de bulunan yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkilerini göz ardı etmek mümkün değildir.

Yine de bazı eksikliklere rağmen Türkiye'de bulunan yerel yönetimler, yurt dışı ilişkiler konusunda etkin bir konumdadır. Bu ilişkilerin daha iyi anlaşılması ve daha güçlendirilmesi açısından akademik bilgi eksikliği de göz önünde tutularak yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkiler konusunda hangi alanlarda daha faal olabileceği aşağıdaki başlıklarda ele alınmaktadır.

5.4. Yurt Dışı Görevlendirmeler

Son on yılın en önemli eğilimlerden biri, dünya sahnesinde şehirlerin artan önemi olmuştur. "Küresel" şehirlerin, küresel meselelerde artan ağırlığı sisteme yeni bir boyut, kapsam ve erişim kazandırmıştır. Şehirlerin son yarım yüzyılda derin bir dönüşüm geçirmiş olduklarını söylemek mümkündür. Şehirler, siyasi, ekonomik ve teknolojik güçler tarafından dönüştürülmüştür. Böylece şehirler, küreselleşmenin genişlemesinde merkezî itici güçler haline gelmişlerdir. Bunun bir sonucu olarak şehirler, diplomatik yollardan sistem içerisinde etkili olmaya başlamışlardır (Curtis ve Acuto, 2018: 1-2).

Şehirlerin uluslararası stratejileri, ilgi alanları, amaçları, kurumları, kaynakları ve durumlarının muazzam çeşitliliği birçok yönden farklılık göstermektedir bu durum da sisteme çok yönlü ve çok katmanlı bir yapı kazandırmıştır. Şehirler, yeni, dinamik ve sürekli gelişen uluslararası duruma adapte olmaya çalışmaktadır. Yerel yönetimler, sadece diğer yönetim kademeleri ile iş birliği yapmak zorunda değildir, aynı zamanda yerel ve bölgesel, ulusal ve uluslar üstü yetkililere birlikte iş birliği yaparak politikasını yönlendirebilir. Zira küreselleşen ekonomi ve ağların ortaya çıkışı, özel sektör ve aynı zamanda kâr amacı gütmeyen dernekler gibi alandaki diğer aktörlerle çalışabilmek için ortam hazırlamıştır (Iocco, 2005: 26).

Yurt dışı görevlendirmeler farklı amaçlarla olabilmektedir. Uluslararası konferans, festival, turizm fuarı vs. gibi etkinliklere katılım, kardeş şehirler ile ikili veya çoklu iş birliği, kardeş ve dost şehirlerde kültürel turizm tanıtım faaliyetleri, daha iyi uygulama örneklerini yerinde görüp inceleme, uluslararası yerel yönetim birliklerindeki görevlerin ifası veya Cumhurbaşkanı, Bakanların yabancı ülke ziyaretlerine katılım bunlardan önde gelen görevlendirme çeşitleridir.

Her ne surette olursa olsun bu görevlendirmeler; uluslararası kurumlar, kuruluşlar ve devletlerle diplomatik ilişkilerin artmasına ve şehir pazarlamasına yardımcı olmakta ve Türk kamu diplomasisinin sürdürülebilirliğine katkı sağlamaktadır. .

Dünyada her yıl çok sayıda özel festival ve etkinlik düzenlenmektedir. Bu festivaller ve etkinliklerin bir imaj artışı sağladığı ve ev sahibi şehre birçok avantaj sağladığı bilinen bir gerçektir. Çok çeşitli konulara (tematik festivaller, siyasi etkinlikler, kültürel etkinlikler, spor etkinlikleri vb). sahip olan etkinlikler ve festivaller, şehir yaşamının önemli bir parçasıdır (Çelik ve Çetinkaya, 2013: 10).

Ülke içerisinde yapılan festivaller ve tanıtımlar da dikkate alındığında yurt dışında şehir tanıtımı kapsamında düzenlenen festivaller Türkiye'nin hemen her ilini ve ilçesini ve hatta bazı köylerini tanıtan etkinlik ve festivaller ülke gelişimine katkıda bulunmaktadır. Bu tarz yurt dışı görevlendirmeleri Anadolu'nun geleneksel kültürünü temsil eden etkinlikler ve festivaller, komşu toplumlar ile birlik ve beraberlik ruhunu

artırmanın yanı sıra şehrin kültürel zenginliğini tanıtmayı da amaçlamaktadır (Çelik ve Çetinkaya, 2013:10).

Sonuç olarak yerel yönetimler, yurt dışı ilişkilerini gerçekleştirmek için merkezî hükûmetin de onayı ile yurt dışında resmi görevler, ziyaretler gerçekleştirmekte, müzakerelerde bulunmakta, diğer yerel yurt dışı aktörlerle anlaşmalar imzalayıp uygulamakta ve dünya çapında forumlara ve konferanslara katılabilmektedir (El-Dessouki, 2018:106).

Bu bağlamda büyükşehir belediye başkanlarına diplomatik, daire başkanlarına yeşil, görevli personele hizmet pasaportu verilmesi önemli bir gelişmedir. Ancak buna rağmen zaman zaman kâğıt üzerinde bile kalsa yurt dışı görevlendirmelerinin bir şekilde izne bağlı olması, sınırlayıcı bir faktör olarak dış ilişkiler birimlerinin önünde durmaktadır.

5.5. Diplomatik Misyon Şefleri ile Münasebetler

Bir bölgenin uluslararasılaşmasında yerel yönetimlerin tek ana aktör olması beklenemez. Yerel yönetimler, uluslararası eylemlerini daha etkili hale getirebilmek ve kamu politikasına daha fazla fayda sağlamak için bölgede faaliyet gösteren farklı aktörler ile (sivil toplum kuruluşları, diplomatik misyon şefleri, kanaat önderleri, akademik personel ve özel sektör) ortak amaçlar doğrultusunda bütünleştirilmiş iş birliği kurabilir. Yerel yönetimler yurt dışı ilişkilerinde, kalıcılık, meşruiyet ve sürdürülebilirliği sağlamak için uluslararası konularda etkili veya uzman olan çok sayıda aktör ile diyalog alanları geliştirme ve ilişkilerin geleceğini bu kanallar ile şekillendirme konusunda isteklidir. Bunun gerçekleşmesi için, yalnızca uluslararasılaşma ortamına vatandaş katılımı mekanizmalarına değil, aynı zamanda somut projelerde aktörlerin yeterli bağlantı, şeffaflık ve hesap verebilirlik araçlarını kullanması gerekmektedir. Demokratik yönetim uygulaması, yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkileri için önemlidir. Taraflar arasındaki ilişkilerin selameti için kilit mesajların ana aktörlere ulaşması, ittifakların kurulması ve güven oluşturulması gerekmektedir. Diplomatik Misyon şefleri de bunu yapmak için oldukça iyi bir konuma sahiptir (Allas Proeycto, 2015).

Bir  lke tarafından iki ülke arasında aracı olarak hizmet vermek üzere başka bir  lkede yaşamak ve çalışmak üzere gönderilen h k met temsilcilerine diplomatik misyon temsilcileri denmektedir. Diplomatik misyon temsilcilerinin ve  eflerinin görevleri  u şekildedir özetlenmektedir:

“Gönderen devleti temsil etmek; gönderen devletin vatandaşlarını alıcı devlet içinde korumak; alıcı devletle müzakere etmek; alıcı devlet içindeki koşulların ve gelişmelerin gönderen durumunu bildirmek; iki devlet arasında dostane ilişkileri geliştirmek ve iki devlet arasında ekonomik, kültürel ve bilimsel ilişkileri geliştirmek.”
(Diplomatik İlişkiler Hakkında Viyana Sözleşmesi,1984)

Diplomatik misyon  efleri ülkeler arasındaki ilişkileri iyileştirmek ile görevli olduğundan dolayı bu konuda çeşitli çalışmalar yapmaktadır. Görevli bulundukları  lkede kendi ülkelerini temsil etmektedirler. Hem  lkemizdeki yabancı misyon  efleri hem de yurt dışında görevlerini sürdüren tüm diplomatik misyon  yeleri ilişkilerin iyileşmesi için çabalamakta ve şehirler ile de i  birliği yaparak bu gidişatı sağlam temeller üzerinde kurmak istemektedir. Zira bir diplomatik misyon  efinin belediyeleri ziyaret ederek i  birliğine yönelik konuşması ve ülkesinin gelişimi için özellikle b y k ehirler nezdinde gayret göstermesi son yıllarda Türkiye’de sık rastlanır bir durum haline gelmiştir.

Ancak yabancı misyon üyelerinin, özellikle büyükelçilerin yerel yönetimleri ziyaret etmeleri veya ba kanların büyükelçilikleri ziyaret etmeleri için prensip olarak Dı ı leri Bakanlığına bilgi vermek durumundadırlar. Özellikle B y kel ilerin  ehir ziyaretleri söz konusu olduğunda bu durumu bir nota ile Dı ı leri Bakanlığına bildirmekte, Dı ı leri Bakanlığı da söz konusu ilin valisi ve belediye başkanına yazılı olarak durumu bildirerek randevu verilmesini salık vermekte veya duruma göre vermemektedir. Randevu verilmesi durumunda büyükelçiye il sınırları dahilinde eskort verme ve güvenliğini sağlama valilik makamınca sağlanmaktadır.

Dı ı leri Bakanlığı, 2021 yılında Ankara’daki b y kel iliklere yapt  ı bir bildirimle, valilik ziyaretleri için gerekli olan Bakanlığa nota yazma prosedürünün büyükşehir belediyelerine yapılacak ziyaretlerde gerek olmadığını bildirmiştir. Ancak bu durum, büyükelçilerin güvenliğinin sağlanması konusunda b y k ehirleri zor

durumda bıraktığı, güvenlik verilmesi için büyükşehirlerin valilik veya il emniyet müdürlüklerinden ilave talepte bulunma durumunda kaldıkları gözlenmiştir.

5.6. Dışarıya Yardımlar, Dışarıdan Yardımlar

Türkiye, uluslararası yardım konusunda tarihsel süreçte hep ön plana çıkmış bir devlettir. Türkiye'nin atası konumunda olan Osmanlı İmparatorluğu gerek Müslümanlara gerekse gayrimüslimlere yaptığı yardımlar ile ön plana çıkarak insani diplomasi çalışmalarını yürüten bir devlet olmuştur. Osmanlı İmparatorluğu zamanında kıtlık zamanında İsveç'e, sel felaketi yaşayan Macaristan'ın Segedin şehrine yardım göndermiştir (Ünal, 2019). Bunlar sadece küçük örneklerdir. Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü'nün çıkarmış olduğu "Cihan Penah Osmanlı'dan Günümüze İnsani Diplomasi" adlı kitapta bu insani diplomasinin örneklerini görmek mümkündür. Türkiye'de bu geleneğini günümüzde de sürdürmektedir.

Yerel yönetimler, merkezî hükûmetlerin onayı ile dış yardımlar yapmakta ve kamu diplomasisine katkıda bulunmaktadır. Yerel yönetimler tarafından yapılan yardımlar, küçük projelerden kültürel iş birliğine ve isnat edilen öğrencilerin maliyetlerine kadar geniş bir faaliyet yelpazesinden oluşmaktadır. Türkiye'de yerel yönetim yardımlarının çoğu, doğrudan belediye veya bölgesel yönetimler üzerinden değil, sivil toplum kuruluşları aracılığıyla yapılmaktadır (Türkiye'de TİKA gibi kuruluşlar belediyelerle iş birliği halindedir). Maddi yardımlar dışında, hedef şehre aktarılan bilgi ve deneyimler ortak kalkınma iş birliğine önemli bir katkı sağlamaktadır. Yardım faaliyetlerinin finansmanı ile ilgili olarak, yerel yönetimler, devletlere nazaran küçük aktörler olarak kalmaya devam ederler, ancak zor durumdaki şehirlere yardım için ek kaynaklar konusunda bir alternatif oluşturmaktadırlar. Yerel yönetimler; ilk olarak bilgi paylaşımı yoluyla, ikinci olarak kendi uluslararası iş birliği deneyimleri ile ve son olarak kendi kaynaklarını seferber etme kapasitelerini kullanarak üç farklı şekilde yardım yapabilmektedir (OECD, 2005).

UCLG, küresel düzeyde, merkezî olmayan iş birliği perspektiflerinin oluşturulmasında en aktif aktörlerdendir. Kurum, yerel kuruluşlar arasında bilgi aktarımı için merkezî olmayan iş birliğinin üstünlüğünü defalarca vurgulamakta ve bununla beraber dışa yardımlar konusunda çalışmalar yapmaktadır. Özellikle

1990'lardan beri, yerel yönetimler ve Avrupa ve Kuzey Amerika'daki dernekler, uluslararası kalkınma ve iş birliği programlarını artırmış ve geliştirmişlerdir. Kapsamlı hedef, yerel yönetimlerin yerel kalkınma süreçlerini, yoksulluğun azaltılmasını ve Binyıl Kalkınma Hedeflerine ulaşılmasını kolaylaştırmak için kapasitesini geliştirmektir. Yerel yönetimlerin kalkınma yardımına yaptığı önemli katkılar göz ardı edilemez bir konuma gelmiştir. Kalkınma yardımları ile birlikte yerel yönetimler insani yardımlarda da bulunmaktadır. (UCLG Position Paper, 2009).

Suriye'de başlayan savaştan sonra Türkiye'ye bir göç dalgası başlamış bu göç dalgası da illerde yerel yönetimleri bazı konularda zor duruma sokmuştur. Bir insani görev olarak hem mültecilerin hayatını kolaylaştırmak hem de yerel yönetimlere binen yükü azaltmak isteyen Avrupa Birliği Komisyonu, Temmuz 2016'da Türkiye'deki mültecilerden en çok etkilenen illere eğitim, sağlık, belediye altyapısı gibi öncelikli alanlarında sosyo-ekonomik destek sağlamak ve acil ihtiyaçlarını karşılamak için maddi yardım vermeyi gündeme getirmiştir (European Commission Managing The Refugee Crisis, 2017). Bu durum dışarıdan yardımlara örnektir.

Merkezî hükûmetler kendi kurumları ile ya da sivil toplum kuruluşları ile organize olarak kalkınma ya da insani yardım yapabilmektedir. Yerel yönetimler de bu konuda kendi bütçelerine bağlı olarak ve merkezî hükûmetin ya da kurumlarının bilgisi dâhilinde yurt dışı ilişkilerini yönlendirmek için dış yardım yapabilmektedir. Merkezî hükûmetin yoğun gündemi içerisinde yerel yönetimlerin özellikle dışarıya yardımlara kaynak ayırması hem ülke kamu diplomasisi politikasını desteklemekte hem de şehirlerin markalaşmasına fayda sağlamaktadır. Bununla birlikte dışarıdan gelen yardımlar devletin de gözetiminde yerel yönetimlere dağıtılabilmektedir.

5.7. Uluslararası Birliklere Üye Olmak

Yerel ve bölgesel yönetimlerin ve ağların uluslararası sahnede ortaya çıkması, hızla artan bir ivme göstermektedir. Günümüzde yurt dışı ilişkiler, herhangi bir şehir, belediye veya bölge için hayâtî bir öğrenme ve fırsat alanıdır. Uluslararası örgütlere üyelik bir amaç değil, bölgeyi ve nüfusu ilerletmek için bir araçtır. Bir yerel yönetimin katıldığı herhangi bir uluslararası eylemin nihai hedefi, topraklarında yaşayan nüfusun yaşam koşullarını iyileştirmek üzerine kuruludur. Merkezî hükûmetler ve yerel

yönetimler, bölgelerinde yurt dışı ilişkileri kapsayıcı, sürdürülebilir ve çekici hale getirmeye çalışmaktadır (Allas Proyecto, 2015).

Yerel hükûmetlerin üye oldukları uluslararası örgütlerin önemli bir noktasını yerel hükûmetin çıkarlarını savunmak ve teşvik etmek için kurulan Milletler Arası Şehirler ve Mahallî İdareler Birliğidir. (IULA), "Kentleri İnşa Etme Sanatı ve Belediye Yaşamının Organizasyonu" Kongresinin ardından 1913'te Gent'te kurulan birlik, yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkilerini incelemek için önemli bir referans noktasıdır. Örgütün amaçları şu şekildedir (Bongers, 1980: 71):

- Daha etkili yerel yönetim yoluyla vatandaşların refahını artırmak;
- Yerel yönetim ve hizmet standartlarını yükseltmek;
- Üyeler arasında uluslararası bilgi alışverişini ve kişisel temasları teşvik etmek;
- Vatandaşların yerel yönetim işlerine katılımını teşvik etmek.

IULA'nın ilk yıllarındaki ana faaliyeti, genel yönetimde ufukların genişletilmesi ve yerel yönetim uygulayıcıları arasında karşılıklı anlayışın artırılması olmuştur. II. Dünya Savaşı'ndan sonra IULA merkezini Lahey'e, (başlangıçta Hollanda Belediyeler Birliği ofislerine) taşımıştır. IULA'nın üyeliği, dünya çapında 70'ten fazla ülkede yerel otorite birlikleri arasında paylaşılmaktadır (Bongers, 1980: 72).

Özellikle 1990'lı yılların başından bu yana uluslararası ilişkilerde IULA (BM'ye yerel vurguyu dâhil etmede temel teşkil eden) örgütü gibi kurumlar yerel yönetimlerin uluslararasılaşması çabalarının sonucunda ortaya çıkmıştır. 1992 Rio Zirvesi'nin sürdürülebilir kalkınma çerçevesi ve gündemi ile birlikte de bu süreç hızlanmış ve yerel yönetimler yurt dışı ilişkilerde daha etkili bir hale gelmiştir. Bunlar gibi ulus ötesi yönetim ağıları, yerel eylemleri küresel arenaya bağlayan geniş ölçekli bir ağı temsil etmektedir (Curtis ve Acuto, 2018:4). Görüldüğü üzere o tarihte de şimdi de şehirler kendi yerel çıkarlarını geliştirmek için yurt dışı ilişkileri kullanmaktadır.

Dünya Bölgesel Yönetimler Zirvesi, Metropolis Dünya Kongresi, Birleşmiş Şehirler ve Yerel Yönetimler (UCLG), Sürdürülebilir Kalkınma İçin Bölgesel

Yönetimler Ağı, Sürdürülebilirlik İçin Yerel Yönetimler (ICLEI) gibi uluslararası örgütler yerel yönetişimi küresel bağlamda tartışmak “Küresel-yerel odak” amacını sağlamak için belediye ve eyalet yönetimlerinden binlerce katılımcıyı bir araya getirmektedir. Şehirler arasında kurulan bu ağlar birçok amaca hizmet etmektedir. Kapasite oluşturmak, bilgiyi paylaşmak ve yerel yönetimleri desteklemek için teknik danışmanlık, ortak koordinasyon, eğitim ve bilgi hizmetleri bu amaçlardan bazılarıdır. Bu organizasyonlar sadece günlük meselelerde değil, iklim değişikliği gibi küresel zorluklarda da toplu çalışma yeteneği ile dünya genelinde fayda sağlamak için hareket etmektedirler (Tavares, 2017).

Küreselleşme süreci ile birlikte uluslararası organizasyon ağlarının sayısındaki şaşırtıcı artış, onları birlikte çalışmaya teşvik etmiştir. Ocak 2015'te, Uluslararası Frankofon Belediye Başkanları Birliği (AIMF), Commonwealth Yerel Yönetim Forumu (CLGF), Avrupa Belediyeler ve Bölgeler Konseyi (CEMR-PLATFORMA), UCLG ve UCLG Afrika ilk stratejik ortaklık antlaşmasını imzalamışlardır. Avrupa Birliği de bu organizasyonların politikaları tanımlamak ve küresel zorlukların ele alınmasına katkıda bulunmak için karar vericiler olarak yerel hükûmetlerin rolünü kabul etmiştir (Tavares, birliklere).

Uluslararası Birliklere üye olmak isteyen yerel yönetimler kanuni çerçevede işlenen kurallar doğrultusunda hareket etmelidir. Buna göre 5393 sayılı Belediye Kanunu'nda *Yurt Dışı İlişkileri* başlıklı 74.maddede yer alan ifade şu şekildedir,

“Belediye, belediye meclisinin kararına bağlı olarak görev alanıyla ilgili konularda faaliyet gösteren uluslararası teşekkül ve organizasyonlara, kurucu üye veya üye olabilir.

Belediye bu teşekkül, organizasyon ve yabancı mahallî idarelerle ortak faaliyet ve hizmet projeleri gerçekleştirebilir veya kardeş kent ilişkisi kurabilir.

Birinci ve ikinci fıkra gereğince yapılacak faaliyetlerin, dış politikaya ve uluslararası anlaşmalara uygun olarak yürütülmesi ve önceden Çevre ve Şehircilik Bakanlığının izninin alınması zorunludur.”

Bu kapsamda Ek 7’de örnek bir meclis kararı yer almaktadır.

Sonuç olarak yerel yönetimler kanunen uydukları zeminle birlikte temelde dört nedenden dolayı uluslararası faaliyetlerde bulunmakta ve bu doğrultuda olan birliklere üye olmaktadır. Bunun başlıca nedenlerinden biri ekonomiktir, esas olarak ticaretle bağlantılıdır. Mal ve hizmet ihracatı, ekonomik kalkınma, istihdam artışı için içe dönük yatırım, turizm gibi tüm etmenleri besleyen ekonomik nedenler rekabetçi küresel ortamda şehirlerin ön plana çıkmasına yardımcı olmaktadır. İkinci bir ana neden ise kültürelidir. Yerel yönetimlerin uluslararası alanda aktif olması dünya vatandaşları ile kültürel alışverişleri desteklemekte, "ulusal" kimliğinin küresel olarak tanınmasını sağlamaktadır. Üçüncü bir motivasyon ise politiktir; şehirlerin uluslararası bir topluluğun düzenleme statülerinde yer alması şehrin ve dolayısıyla ülkenin küresel alandaki saygınlığını arttırmaktadır. Dördüncü neden ise yalnızca küresel hareket edilerek çözülebilecek sorunlarla ilgili iş birliği sağlayarak şehir ve ülke geleceğine olumlu bir etki sağlamak amacıdır(Kincaid, 2002:143-146).

5.8. Uluslararası İş birliği Protokolü Yapmak

Bölgesel ve yerel yönetimlerin dış politika yapımına ve yurt dışı ilişkilere katılımı olan yerel diplomasi, demokratik yerel yönetimlerin kurumsallaşmış bir özelliğidir. Aynı zamanda bazı demokratik olmayan ülkelerde de bu diplomasi çeşidi görülmektedir. Yerel diplomasinin yirmi birinci yüzyılda neredeyse tüm ulus devletlerin bir özelliği haline gelmesi muhtemeldir. Yerel diplomasinin ülkemizde bu denli gelişmesine yol açan temel faktörler ise şu şekildedir; demokratikleşme, insan haklarına saygı ve onları koruma isteği, piyasa liberalizasyonu, hükûmetlerarası olma isteği, ademimerkezîyetçilik, kamu diplomasisi ve insan temelli politikalar, teknolojik yenilik (Kincaid, 2002:132). Karşılıklı bağımlılıkta önemli olan bir diğer faktördür. Tüm bu faktörler ışığında uluslararası alanda daha da etkili olmak isteyen yerel yönetimler ulaşabilecekleri her yere ulaşmayı amaçlamakta ve bunun için uluslararası işbirliği protokollerini kullanmaktadır.

Ademimerkeziyetçiliğin, demokratikleşmenin ve karşılıklı bağımlılığın yayılması hız kazandıkça, sınırlı kaynaklara erişime sahip olmalarına rağmen, gelişmekte olan ülkelerdeki yerel yönetimler, performanslarını geliştirmek, diğer devlet vatandaşları ile arasındaki ilişkiyi iyi yönde ilerletmek ve hizmet sağlamak için giderek daha fazla sorumluluk almaktadırlar. Ademimerkeziyetçilik ve yerel

seçimlerin yapılması sayesinde, profesyonel dernekler, sivil toplum kuruluşları gibi çeşitli kuruluşlar, artık kalkınma sürecine katılabilir ve sosyal alanlarda siyasi bir rol üstlenebilir hale gelmiştir. Yerel yönetimler ve seçmiş oldukları uluslararası kurumlar, uluslararası iş birliği protokolleri ile ortak noktada buluşmaktadır (The European Centre for Development Policy Management, 2018:4-5).

Esas olarak yerel yönetimler ile uluslararası alanda etkili olan aktörler arasında gerçekleşen uluslararası iş birliği protokollerinde taraflar yerel yönetişimi güçlendirmek için birbirlerine yardımcı olmaktadır. Bu protokoller, uluslararası koordinatörler ve ulusal yerel yönetim birlikleri aracılığıyla ulusal ya da uluslararası düzeyde kısa süreli de olsa olumlu gelişmeler yaratmaktadır. Protokol ile yurt dışı ilişkilerin yürütülmesinde diğer dış faaliyetlere nazaran maliyetler düşüktür ve aktörlerin katılımı çok yüksektir. Bu nedenlerden dolayı uluslararası iş birliği protokolleri, programın verimliliği ve sürdürülebilirliği açısından çok faydalıdır (UCLG CIB).

Yerel yönetimler, rekabet etmekten çok, dayanışmacı ve karşılıklı yarar sağlayan bir şekilde iş birliği yapmalıdır. Farklı ülkelerin yerel yönetimleri arasındaki ilişkiler ve uluslararası iş birliği protokolleri rekabetten çok iş birliğine uygun olmalıdır. Ekonomik, sosyal ve kamu hizmetleri konusunda protokoller imzalanabilir. Şehir ve bölge planlaması, çevrenin korunması, ticari ve sağlık düzenlemeleri, ticaret fuarları, işletme bölgeleri, turizm, kırsal kalkınma gibi ekonomik alana, aile ve yaşlı bakımı, sosyal hizmet, sosyal konutlar gibi sosyal alanlarda, tiyatrolar, festivaller, kütüphaneler, spor faaliyetleri gibi kültürel alana, polis, itfaiye, kurtarma, sivil koruma gibi güvenlik konularında, su temini ve dağıtımı, atık yönetimi, enerji tasarrufu gibi kamu hizmetlerine örnek verilebilir. (Hertzog vd. 2010:10).

Yerel yönetimler, yatırımları ve ziyaretçileri kendi bölgelerine çekmek için çaba sarf etmektedirler bu tür bağlantılara ve karşılıklı dayanışmaya dayalı bir iş birliği ilişkisinde çok daha fazla alan ve potansiyel vardır. Deneyimlerin ve sağlam uygulamaların değiş tokuşu ve yerel kamu politikalarının güçlendirilmesi için ittifaklar kurulması, karşılıklı öğrenmenin çok zengin kaynaklarıdır. Yerel yönetimlerdeki yetkililer, memurlar, teknisyenler ve uzmanlar, ortak amaçlar adına bilgi alışverişinde bulunmakta ve tecrübelerini bir araya getirerek ortak protokoller sayesinde uluslararası

alandaki önemli projeler gerçekleştirmektedirler. (Allas Proyecto, 2015). Ülkemizde bulunan yerel yönetimler de sık sık uluslararası iş birliği yapmakta, Hollanda Belediyeler Birliği ya da Maarif Vakfı, TİKA, YTB, YEE gibi kurumlar başta olmak üzere diğer önemli kurumlarla da etkili işler yapmak için çalışmalar sürdürmektedir.

5.9. Kardeş Şehir Münasebeti Kurmak

Kardeş şehir ilişkileri çok uzun bir geçmişe sahip ilişki türlerinden birisidir. İlk olarak Batı Avrupa'da başlamış daha sonra diğer ülkeler nezdinde şehirler arasında bağlantılar kurulmuştur. Şehirler bu yönde bir ilişki kuracağı aktörü rastgele seçmemekte tarihsel bağlantıları, paylaşılan ekonomik, kültürel, rekreasyonel ve ideolojik kaygıları, benzer veya özdeş tarihsel süreçleri değerlendirmektedir (Zelinsky, 1991:2-7). Kardeş şehir ağı; sanat ve kültür, gençlik ve eğitim, ekonomik ve sürdürülebilir kalkınma ve insani yardım konularına odaklanan programlar ve projelerle yorulmadan çalışan on binlerce diplomatı ve gönüllüyü birleştirmektedir.

Kardeş şehir ilişkileri iki toplumdan belediye başkanları veya en yüksek seçilmiş veya atanmış yetkilileri tarafından, ortaklığı kuran bir mutabakat zaptı imzalandıktan sonra resmi olarak oluşturulmaktadır. Bununla birlikte, bu genellikle belediye ve diğer yerel kurumlarla birlikte yerel kardeş şehir organizasyonunu içeren uzun bir sürecin sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. Kardeş şehir ilişkileri, karşılıklı olarak faydalı olması gereken uzun vadeli stratejik ortaklıklardır. Potansiyel ortakların belirlenmesi, başarılı bir ilişki geliştirmenin temelini oluşturmaktadır. Süreç her topluluk için çok farklı olabilir ve kültürden kültüre değişebilir ancak genel olarak ortak noktaları yakalamak, ilişkilerin faydası için önemlidir (Sister Cities International, 2017).

Tarihsel süreçte bakıldığında yerel yönetimlerin bugün sıkça kullanmış olduğu kardeş şehir anlaşmalarının tarihi, çok önceki zamanlara dayanmaktadır. En eski zamanlarda şehirler kendi dinlerini yaymak, ulus ötesi kardeşlik, profesyonel, hayırseverlik ve hükûmet dışı nitelikte politik faaliyetlere katılmak için bu yola başvurmuştur. 1850'lerde başlatılan dünya fuarları serisi sayesinde iş dünyası ve bilimsel alanlarda etkileşim çoğalmış ve insanlar arası ilişkiler için önemli bir gelişim sağlanmıştır. 1871 de Şikago Ateşi, 1923 Tokyo Depremi, göçmenler için organize

edilen ve yerel koşullar tarafından oluşturulan uluslararası yardım kampanyaları tarihsel süreç içerisinde çok etkili olmuştur (Zelinsky, 1991:4).

Şehirlerin ve kasabaların uluslararası olarak anlaşması kavramı 1920 yılına kadar izlenebilmektedir. Avrupa kıtasında tarihte bilinen ilk kardeş şehir ilişkisi, Alman Paderborn şehri ile Fransız şehri Le Mans arasında 836 yılında kurulmuştur (Ogawa, 2012:11). II. Dünya Savaşı'nın sona ermesinden sonraki ilk anlaşma, 1947'de İngiltere'deki Bristol ile Almanya'daki Hannover arasında imzalanmıştır. Bunun ardından Oxford ve Bonn arasındaki ilişkiler de kardeş şehir ilişkilerine örnek teşkil etmektedir. Reading ve Düsseldorf arasındaki bağ da buna örnek gösterilebilir. Sonuç olarak 1950'de Fransız-Alman anlayışı için Uluslararası Belediye Başkanları Birliğinin kurulmasından nispeten durgun bir başlangıçtan sonra, kardeş şehirleşme fikri önümüzdeki on yılda hızına arttırmış ve o zamandan beri gelişmeye devam etmiştir.

1951 yılında Avrupa Belediyeler Konseyinin (CEMR) kurulması Avrupa'da yaşanan çok önemli bir gelişmedir. CEMR, yerel yönetimlerin özerkliğini güvence altına almak, güçlendirmek ve korumak, hukuki düzenlemeler ve taahhütlerin geliştirilmesi için çeşitli çalışmalar yapmaktadır. Ayrıca kurulduğu günden beri yerel yönetimlerin faaliyetlerini kolaylaştırmak, özgürlüklerini korumak ve refahlarına katkıda bulunmak ve bu toplulukların özerkliği üzerine kurulan Avrupa Birliğini teşvik etmek amacıyla yerel ve bölgesel topluluklar ve yetkililer arasında Avrupa ruhunu geliştirmek, yerel aktörlerin katılımını ve temsilini sağlamak amacıyla hareket etmiş böylece Avrupa'da kardeş şehir anlaşmalarının kurulması için önemli bir zemin hazırlamıştır.

Başkan D. Eisenhower, Amerikan kıtasında ekonomik kalkınmayı, ortaklık yoluyla barışı ve refahı teşvik etmek, kültürel değişim ve etkileşimi sağlamak, küresel ekonomik gelişmeleri takip etmek, uluslararası kalkınma ve insani yardım konularında iş birliğini sağlamak amacıyla 1956 yılında Küresel Kardeş Kentleri (SCI) kurmuştur. Birlik, günümüzde 145 ülkede 2.100 toplulukla ilişkisini sürdürmekte ABD genelinde ise 545'in üzerinde kardeş şehir, ilçe ve eyalet için ulusal üyelik organizasyonu olarak hizmet vermektedir. (Sister Cities International, 2018).

Aslında, Başkan Eisenhower'ın girişiminden önce 7 Aralık 1955'te önemli bir bağ kurulmuş bir Amerikan şehri olan Saint Paul ile bir Asya şehri olan Nagazaki arasında ilk kardeş şehir ortaklığı kurulmuştur. Bu bağın tarihi önemlidir zira iki ülke arasındaki düşmanlığın önemli referans noktalarından birisi olan Pearl Harbor saldırısının yıl dönümünde gerçekleşmiştir. Daha sonra yaşanan gelişmeler kapsamında ise Seattle ile Tokyo gibi önemli şehirler ile ilişkileri onarmak amacıyla iki ülke arasında uzun süredir devam eden ticaret ilişkileri yeniden başlatılmış, 1960'ların sonunda, 61 ABD şehri de dâhil olmak üzere on iki ülkede denizaşırı şehirlere bağlı 80'den fazla Japon şehri ile kardeş şehir ilişkisi kurulmuştur (Ogawa, 2012: 16-17).

1950'den bu yana, yaklaşık 159 ülkede 11.000'den fazla kardeş şehir anlaşması yapılmıştır. 1950'den itibaren kardeş şehirler ilişkilerinin artması ile birlikte uluslararası turizm ve sporda da çarpıcı bir büyüme olmuştur. Kardeş şehirler, sportif veya müzikal etkinlikler, tiyatro, zanaat, hobi ve diğer kültürel alanlarda şehirlerini tanıtmak için organizasyonlar düzenlemektedir. Dil eğitimi festivalleri ve ticaret fuarları, bilgilendirici yayınlar, öğrenci değişimleri ve meslek örgütleri yolu ile iş birliği güçlendirmektedir (Zelinsky, 1991:2-7).

Tüm bu iş birliği sayesinde kardeş şehirler, farklı toplulukları ortak değerler ve ilkeler temelinde yakınlaştıran ya da ortak geçmişi olan şehirleri bir alanda toplayarak ortak sorunlara ortak çözümler bulmayı kolaylaştıran, deneyim paylaşımı sayesinde kaynakların daha etkin ve verimli kullanılmasını sağlayan demokratik ve katılımcı bir yaklaşımdır. Kardeş şehir ilişkileri, sosyo-ekonomik kalkınmaya katkıda bulunmaktadır. Kardeş şehir programları bir topluluktaki üç ana sektörü içermeleri bakımından benzersizdir: yerel yönetimler, çok çeşitli alanlarda faaliyet gösteren işletmeler ve gönüllü vatandaşlar. (Türkiye'de Şehir Eşleştirme Kitapçığı, 2019: 6).

Kardeş şehir ilişkilerinin amacı, sınırları aşmak ve uluslararası kutuplaşma ve çatışma olasılığını azaltmak için dünya şehirleri arasında kalıcı iletişim ağlarının geliştirilmesine yardımcı olmaktır. Yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkileri, ortak problem çözmeye yönelik eğilim, tutarlı liderlik, güvenilirlik, kültürel farkındalık ve duyarlılık gibi faktörlerle desteklenen karmaşık, uzun vadeli bir süreçtir. Bu sürecin başarılı olabilmesi için etkin bir ortamın oluşması, dikkatli ortak seçiminin yapılması,

geniş tabanlı toplum bilincin oluşturulması ve katılımın sağlanması, kalite yönetimi ve iş planlamasının yapılması ve düzenli iletişim kurulması gerekmektedir (Gibbs, Gooding vd, 2015: 3).

Kardeş şehir münasebeti kurmak isteyen aktörlerin bazı temel amaçları bulunmaktadır. Her iki alandan ve ilgili topluluklardan insanlar arasında kültürel anlayışı kolaylaştırmak, bilgi ve anlayışı teşvik etmek ve toplumun tüm sektörleri aracılığıyla temas kurulmasını sağlamak, her alanda benzer düşünen çıkar gruplarını bir araya getirmek, hem ilkokul hem ortaokul hem de niversite düzeyinde gençlik değişimini kolaylaştırmak, konsey eğitimini ve gelişim süreçlerini zenginleştirmek için organizasyonlar düzenleyerek personel değişimini sağlamak, kardeş şehir deneyimlerinin, hem de konseylerin ve toplumlarının yararına ve iyileştirilmesi için paylaşılması için bir forum sağlamak, yerel yönetimlerde siyasi sürece yardımcı olmak için bir meclis değişim programını desteklemek, çeşitli sektörler arasında ilişki geliştirmek konseylerin iş süreçlerini iyileştirilmesini sağlamak, her konseyin karşılaştığı zorlukların daha iyi anlaşılmasını ve bu zorlukların üstesinden gelmek için alınan önlemlerin, ekonomik, ticari, sürdürülebilirlik ve teknik bilgi alışverişi için bir forum sağlamak bu amaçlardan bazılarıdır (Randwick City Council, 2010: 2).

Kardeş şehir ilişkilerinin başarılı olması için bazı gereksinimler bulunmaktadır. Bunlar;

- İttifak kabiliyeti, kardeş şehirler için çok önemlidir; taraflar birbirleri hakkında bilgi sahibi olmalı ve becerilerini başarıyla birbirlerine uyarlamalıdır,
- Ortak sayısını sınırlandırarak kaynakları yoğunlaştırmak ve topluluğun belirli hedeflerine ulaşmasına yardımcı olabilecek ortakları dikkatle seçmek önemlidir,
- İlişkiyi resmleştirmek için imzalanan protokol veya mutabakat zaptı uzun vadeli bir geleceğe odaklanmalıdır,
- İlişkilere net hedefler konulmalı planlanan faaliyetler stratejik olarak taraflara yarar sağlamalıdır,

- Belediye meclisleri, kardeş şehir ilişkilerine sağlam destek sağlamalı ve yönetimin bu konuyu taahhüdü ile ilişkiler sağlam düzeylerde yürütülmelidir,
- Geniş tabanlı topluluk katılımı sağlanmalı,. iş sektöründen de dâhil olmak üzere, mümkün olduğunca çok kurum, grup ve kuruluş arasında alt ittifaklar kurulmalıdır,
- Bütçe ve personel arasındaki ilişkiyi iyi yönetme kapasitesinin geliştirilmesi gerekmektedir,
- Güvenilir ve düzenli iletişimin sağlanması önemlidir,
- İki toplumu birbirine bağlayan güçlü ilişkilerin tesis edilmesi önemlidir. Bu ilişkinin temeli belirli tutumlar üzerine kuruludur. Bunlar: güven, bağlılık, karşılıklı anlayış, kültürel duyarlılık, riske karşı ortak tutum ve esneklik olarak sıralanabilir.
- Anlaşma ve ilişkinin düzenli olarak değerlendirilmesi ve gözden geçirilmesi gerekmektedir,
- Başarılı bir eşleştirme için politik ve kurumsal ortamın sağlanması gerekmektedir.

Yukarıdaki başarı faktörlerinin tespit edilmesi yıllarca süren bir etkileşim sonucu ortaya çıkmış ve bundan sonraki ilişkilerin gidişatı için önemli bir rehber niteliğindedir (Villiers vd, 2007: 3).

Türkiye’de kardeş şehir ilişkisi kurmak için atılacak adımları özetleyen Türkiye Belediyeler Birliği şöyle bir yol haritası çizmiştir; öncelikle kardeş şehir ilişkisi kurmak için motivasyonun belirlenmesi gerekmekte daha sonra amaçlara ve hedeflere uyan diğer şehirleri bulmak gerekmektedir, taraflar anlaştıktan sonra iş birliğinin amaçları, hangi alanlarda ve ne kadar süre etkileşim halinde olacağına karar verilmelidir. Tüm bunlarla birlikte ilişkilerin iyi bir seviyede yürütmesini destekleyen etkinliklerde bu görüşmelerde yer almalıdır. Daha sonra karşılıklı alınan meclis kararları, protokol metinleri ve şehir ile alakalı bilgilerin Çevre ve Şehircilik Bakanlığına gönderilmesi gerekmektedir. İnceleme süreci ardından gelen onay ile

kardeş şehir ilişkisi başlamış olur (Özden ve Gürbüz, 2017: 20-34). 2018 yasa değişikliğinden sonra Belediyeler, Çevre ve Şehircilik Bakanlığına bağlanmıştır ve belediyelerin yurt dışı ilişkilerin onayı bu bakanlığının gözetiminde devam etmektedir. Ek 5 ve Ek 6'da kardeş şehir ilişkisi kurmak için gereken meclis kararı ve bakanlık iznine dair örnek bulunmaktadır.

5.10. Uluslararası Birlik Kurmak

Yerel yönetimler, uluslararası alanda etkili olmak isterken, dış politikada merkezî hükûmetin yerini almayı onu ikame etmeyi amaçlamamaktadır. Aslında, Türkiye gibi ülkelerde yerel yönetimleri uluslararası alanda daha aktif olmaya teşvik eden, böylece uyguladığı kamu diplomasisi faaliyetlerinin sürdürülebilirliği ve kalıcılığını sağlamaya çalışan merkezî hükûmetin bizzat kendisidir.

Yerel yönetimler de bu durumun gayet farkındadırlar. Bir yandan merkezî hükûmetin bu amacına hizmet ederken, öte yandan şehir markalaşmasını sağlamak, iyi tecrübe örneklerinden faydalanmak, uluslararası politikada şehirlerini temsil etmek gibi hedefleri gerçekleştirmek istemektedirler.

Ayrıca yerel yönetimler arası uluslararası faaliyetlerin çoğu, yabancı hükûmetler veya vatandaşları üzerinde doğrudan veya dolaylı olarak olumsuz bir etkiye sahip değildir. Bu nedenle, şikâyetlere, protestolara veya misillemeye yol açma olasılığı düşüktür. Dolayısıyla, kardeş şehir ilişkileri ve kurulan uluslararası birlikler ekonomik, sosyal ve ticari olarak şehirlere ve ülkelere fayda sağlamaktadır (Bilder, 1989: 829).

Yerel yönetimlerin rolü, ulusal kalkınma politikalarının geliştirilmesinde açıkça kabul edilmiştir. Ayrıca yerel yönetimlerin kapasite geliştirme girişimlerini destekleme ihtiyacını kabul etmekte ve teknik iş birliğinin sağlanmasında yerel kaynakların önemini vurgulamaktadır. Hal böyle olunca şehirler de kendi potansiyellerini kullanabilecekleri uluslararası örgütler kurmak istemekte ve bunun yararları ile hem küresel bir görünürlük hem de şehir ve ülke kazancı sağlamak istemektedir.

Yerel yönetimlerin uluslararası birlik kurmaları kanunen de desteklenmektedir. Daha önce de belirtildiği üzere; 3335 sayılı Kanun;

”Uluslararası alanda beraberlik ve iş birliği yapılmasında fayda görülen hallerde, Türk ve yabancı hakiki veya hükmi şahısların veya yalnız hükmi şahısların, kazanç paylaşma amacı dışında ve kanunlarla yasaklanmamış olmak kaydıyla ekonomik ve teknik alanlarda iş birliğini geliştirmek, bu konularda bilgi, görgü ve karşılıklı teknolojilerinden yararlanmak maksadıyla Türkiye’de veya yurt dışında; En az yedisinin; uluslararası nitelikte birlik, federasyon veya benzeri teşekküller kurmaları veya kurulmuş bu gibi teşekküllerin şubelerini açmaları, Uluslararası faaliyette bulunmaları, Mevcut kuruluş ve benzeri derneklere katılmaları veya bunlarla iş birliğinde bulunmaları, Cumhurbaşkanının iznine tabidir.” (3335 sayılı Uluslararası Nitelikteki Teşekküllerin Kurulması Hakkında Kanun, 1987).

Yerel yönetimler bu ve diğer Kanun’dan da faydalanarak uluslararası birlik kurmak konusunda yetkilendirilmiştir. Pek çok yerel yönetim bu konuda çalışmalar yapmaktadır.

Sonuç olarak, yapılan anket sonuçlarının da ortaya koyduğu üzere, Türkiye’de yerel yönetimler, yetişmiş personel gücü eksikliğine rağmen, merkezî hükûmetin kendisine zemin açması ve teşviki sonucu, uluslararası yerel ilişkilerde, yerel diplomaside ve dolayısıyla kamu diplomasisinde istekli ve etkin roller almaktadır. Yine hükûmetin belirlediği ülkelerde, tarihî gönül coğrafyası başta olmak üzere dünyanın hemen her yerinde mağdur ve mazlumların yardımına koşma gayreti içerisindeyler. Avrupa ve Amerika ülkelerinde olduğu gibi merkezî hükûmetin otoritesine ve yurt dışı ilişkilerdeki tekeli tutumuna bir tepki olarak ortaya konan yerel diplomasi damarı, Türkiye’deki durum için bir, iki istisnai durum dışında söz konusu değildir.

Yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkilerini yürüten idareleri, merkezî hükûmetin özellikle hukuk sisteminden kaynaklanan sınırlayıcı uygulama ve tutumlara rağmen şehir tanıtımı, ülke tanıtımı, gönül coğrafyasına vefa borcu, zayıfın yanında yer almayı öğütleyen dini misyon anlayışının da desteklediği itici güç ile çalışmalarını sürdürmektedirler.

ALTINCI BÖLÜM

KONYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİNİN ULUSLARARASI İLİŞKİLERİ

6. Giriş

Önceki bölümlerde, yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkileri ile ilgili kavramlar, ulusal ve uluslararası hukuki çerçeve, siyasi ve idari yapı, belediye birlikleri ve uluslararası yerel yönetim ağları gibi paydaşlar ve faaliyet alanları ile UNESCO gibi devletler arası teşekküllerin yerel yönetimlere alan açma gayretlerine, büyükşehir belediyeleri özelinde yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkiler ve şehir diplomasisine bakışları ve faaliyetleri ele alınmıştır.

Bu bölümde uygulamada bir örneklik teşkil etmesi açısından Konya Büyükşehir Belediyesinin yurt dışı ilişkileri detaylı olarak ele alınmaktadır.

Bu çalışmada örnek olarak neden Konya Büyük Şehir Belediyesinin seçildiği konusu giriş bölümünde ele alındığından burada tekrar üzerinde durulmamaktadır. Burada, Konya Büyükşehir Belediyesinin özet bir tarihi verildikten sonra, dış ilişkiler biriminin yapısı ele alınmaktadır. Daha sonra Konya Büyükşehir Belediyesinin yurt dışı ilişkiler dinamikleri, merkezî yönetimin kamu diplomasisi kurumları ile ilişkilendirilerek incelenmekte, kardeş şehir ilişkileri, üye olunan ve yönetimine katılınan uluslararası birlik ağları ele alınmakta, Konya Büyükşehir Belediyesi tarafından kurulan ulusal ve uluslararası yerel yönetim birlik ve ağlarına değinilmektedir.

Daha sonra, Birleşmiş Milletler tarafından belirlenen Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri kapsamında yerel yönetimlerin üzerine düşen görevler başta olmak üzere uluslararası gündemlerin Konya Büyükşehir Belediyesi üzerindeki etkisi ele alınmaktadır.

Nihai olarak, dış ilişkiler biriminin faaliyetleri genel olarak bütün AK Parti belediyeleri için geçerli olacağı varsayılan dörtlü bir teorik çerçeveye oturtularak incelenmekte, böylece, Konya'nın izlediği yurt dışı ilişkiler faaliyetlerinin ve şehir

diplomasisinin aslında ülkenin kamu diplomasisine ve dış politikasına katkıyı merkeze alan bir yapıda olduğu görülmektedir.

6.1. Konya Büyükşehir Belediyesinin Tarihi

Türklerin Anadolu'daki ilk kadim başkenti olarak bilinen Konya Antik Dönem'den günümüze pek çok medeniyete ev sahipliği yapmıştır. Konya, Selçuklular Dönemi, Osmanlı ve Cumhuriyet dönemlerinde Türk Tarihi için önemli şehirlerden birisi olmuştur. Bunun dışında farklı medeniyetler de şehrin tarihinde yer almıştır. Konya, ev sahipliği yaptığı her medeniyetin kültürel, sosyal ve mimari özelliklerini taşımaktadır.

Konya, Anadolu'nun en eski uygarlık bölgelerinden birisi olan Çatalhöyük bölgesinde kurulmuş Doğu ve Batı arasında bir geçiş yeri olması nedeniyle İpek Yolu sayesinde tarım, bilim, transit ticaret ve sanayi konularında önemli bir merkez olmuştur. Konya, İpek Yolu zamanında çok önemli bir rol oynamıştır, bu nedenle uzun yıllar Selçuklu Devleti'nin başkentliğini yapmış, bununla beraber Osmanlı İmparatorluğu Dönemi'nde de güçlü bir il olarak tarih sahnesinde yerini almıştır. Tasavvufi mistik uygulama ve öğreti merkezlerinin güçlü temsilcilerinden birisi olan Konya, dünyada insanlığın hümanizm ve hoşgörü ile ilişkilendirildiği bir durak olarak anılmaktadır. Aynı zamanda Konya, Türkiye'nin en verimli kırsal alanlarına sahiptir. Bu özelliği sayesinde Türkiye'nin “tahıl deposu” olarak anılmaktadır (Konya Chamber of Commerce, 2012: 1).

Daha önce de değinildiği üzere Konya, Anadolu'nun en eski yerleşim merkezlerinden biridir. Alaeddin Tepesi'ndeki kazılar ve şehir merkezine yakın yerler, kent tarihinin M.Ö. 6000'lere gittiğini göstermiştir. Şehir, sahip olduğu tarihî miras sayesinde çok katmanlı bir yapı sergilemektedir. Roma ve Bizans Dönemi'nin yerleşim bölgeleri Alaeddin Tepesi ve çevresinde bulunmuştur. Anadolu Selçuklular Dönemi'nde ise kentin doğusunda gelişmiş yerleşim alanları olduğu tespit edilmiştir. Bu dönemde şehrin doğusunda Mevlana Dergahı bulunduğu için şehir merkezî oraya kaymıştır (Yaldız, Aydın ve Sıramkaya, 2014: 225).

Konya, ağırlıklı olarak tarımı ve arkeolojik zenginliği ile tanınmaktadır. Konya, Türkiye'nin toplam tarımsal üretiminin önemli bir kısmını karşılamaktadır ve Türkiye'nin en çok un fabrikasına sahiptir. Anadolu'nun önemli ticaret merkezleri arasında yer alan Konya, son yıllarda sanayi sektöründe de önemli ilerlemeler kaydetmiş ve Türkiye'nin sanayi ve ticaret merkezlerinden biri haline getirmiştir. Böylece Konya'nın şehir kimliğine sanayi şehri olma özelliğini de eklemiştir. 1970'li yıllarından gelen tarımsal geçmişini ve altyapısını koruyarak diğer alanlarda gelişen şehir, "Sanayi Kenti" olarak başka bir imaj kazanmıştır. Şehirde, bitkisel yağ, kauçuk, plastik, ayakkabı imalatı ve diğer sektörlerde orta ve büyük ölçekli fabrikalar bulunmaktadır. Konya, gelişmiş organize sanayi bölgeleri ve küçük sanayi siteleri ile birçok küçük ve orta ölçekli işletmeleri barındırmakta ve bu işletmeler önemli bir istihdam potansiyeli oluşturmaktadır. Konya, uluslararası pazarlarda yer almaktadır ve bu bağlamda Konya'daki işletmeler uluslararası pazarlara açılma potansiyeline sahiptir. Konya'nın dış ticareti, Türkiye'nin dış ticaretindeki olumlu gelişmelere paralel olarak artmaktadır. 80 farklı üretim alanı ile Konya önemli bir ihrac potansiyeline sahiptir (Konya Chamber of Commerce, 2012).

Konya, ekonomik ve sosyal kapasitesi ve gelişmiş altyapı tesisleri sayesinde Türkiye'deki gelişmiş şehirler arasında yer almaktadır. Sonuç olarak Konya, eğitim alanında (4 üniversite) ve sosyal olarak gelişmiş, açık piyasa ekonomisine sahip, ithalat ve ihracat yapan ve küresel sisteme katılan ve aynı zamanda dindar ve muhafazakâr bir şehir olarak anılmaktadır (Sarı, 2013: 266).

Konya Büyükşehir Belediyesi de şehrin bu potansiyelinden faydalanmış ve tarih boyunca önemli adımlar atarak şehrin gelişimine katkıda bulunmuştur. Osmanlı İmparatorluğu'nda modern belediye yapılarının inşasından önce şehirlerin mülkî ve beledî fonksiyonları birbirinden ayrılmamıştır. Bundan ötürü şehirleri yerel sakinleri değil, bir bütçe ve belediye örgütü olmaksızın, padişah adına memurları yönetmiştir (Gürboğa, 2008:166). Osmanlı Dönemi'nde fethedilen şehirlere bir komutan veya bir Bey, Vali olarak atanmıştır. Ardından şehirlere hâkim, kâtip ve imam gibi diğer memurlar da gelmiştir. Yeni gelen Türkler, terk edilmiş mahallelere ve şehrin önemli merkezî bölgelerine yerleşmişlerdir. Valiler, şehirdeki Hristiyan valilerin yerini almış

ayrıca bir cami inşa edilmiş veya kiliselerden biri camiye çevrilmiş böylece şehrin yeni yapısına adapte olması sağlanmıştır. Bu şehirler, gelir dağılımına dayalı bir yönetim sistemi olan Selçuklu İktisadi Sistemi'nde yönetilmiştir (Acun, 2002: 258-259).

Şehir yönetiminde, kadıların hem dinî hem sosyal konularda bazı yetkileri olmuştur. Tanzimat'tan sonra şehirlerde muhtarlar ve kadılar da etkili hale gelmiştir. Yaşanan değişimlerle birlikte zaman içerisinde kadıların ve imamların şehir yönetimindeki etkisi azalmıştır. 1826 yılında İhtisap Nazırlığı ve ona bağlı olmak üzere taşrada İhtisap Müdürlükleri oluşturulmuştur. Bu yolla Osmanlı Devleti, şehirlerde vergileri toplamak, asayiş sağlamak, ticarî faaliyetlerin ve çarşı pazarın teftişini sağlamak istemiştir (Erdoğan, 2000). 13 Haziran 1854 tarihinde Meclis-i Âlî-i Tanzimat tarafından hazırlanan mazbata yürürlüğe girmiştir ve İstanbul Şehremaneti'nin kurulması gerçekleştirilmiştir. Ancak imparatorluğun ilk belediye örgütü olarak kurulan Şehremaneti gerekli etkiyi sağlayamamıştır (Sunay, 2002:116). 1857 yılında Altıncı Daire-i Belediye kurulmuştur. Bundan sonra yerel yönetimin yeniden yapılandırılması çalışmaları ve Altıncı Daire-i Belediye'nin kısmî başarısı Osmanlı Belediye Teşkilatının başkentte ve taşrada yaygınlaştırılmasına öncülük etmiştir (Önver, 2019: 44-46). Daha sonra pek çok şehirde olduğu gibi Konya'da da belediye idareleri kurulmaya başlanmıştır.

Konya'da belediye çalışmaları bu zamana kadar pek çok kişi tarafından yürütülmüştür. Ek 21'de Konya'da belediye görevi yapan başkanlar yer almaktadır. Konya, gerek Osmanlı Dönemi'nde gerekse Cumhuriyet Dönemi'nde belediyeleşme adına önemli gelişim kaydeden şehirlerdendir. Günümüzde de çalışmalarını sürdüren Büyükşehir Belediyesi, şehri gelecek nesillere hazırlamaktadır.

6.2. Konya Büyükşehir Belediyesinin Yurt Dışı İlişkileri

Çalışmada, yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkilerinde Konya şehrinin örnek olarak incelenmesinde bazı önemli sebepler bulunmaktadır. Zira Konya tarihsel çerçeveye de bakıldığında Selçuklu başkentliği yapmış, önemli tarihsel mirasları taşıyan, Türkiye'nin en muhafazakâr ve en kapalı şehirlerinden birisi olarak anılmaktadır. Bununla birlikte sahip olduğu geniş yüz ölçümü ile özellikle Belediye

olarak yoğun bir iç gündeme sahiptir. Özellikle yeni Büyükşehir Yasası'ndan sonra belediyelerin iç işlerindeki yükü daha da artmıştır. Ancak buna rağmen Konya yurt dışı ilişkilerde etkili olan bir şehirdir ve yurt dışı ilişkilerin önemini kavrayarak bu yönde hareket etmektedir. Araştırmacının Konya'da olması her türlü veriye daha kolay erişebilmesini ve incelenen olaya bire bir tanık olmuş olması bu bakımdan önemlidir.

Konya Büyükşehir Belediyesi bazı önemli projeler gerçekleştirerek adından söz ettirmiştir. Mevlâna Kültür Vadisi Projesi ile yaklaşık 4.000.000 m2 alanda tarihî ve turistik mekânların iyileştirilmesi, şehir pazarlamasına katkı sağlamıştır. Bir diğer proje olan tarihî Konya Bedesten'nin yenilenme projesi, hem halk için hem de esnaf için oldukça yararlı olmuş, restorasyon projesi insanlara alışveriş merkezleri dışında kaliteli bir olanak sağlamıştır. Yaklaşık 2700 işyerinin restorasyonu hem Türkiye içinde pek çok kurumdan hem de Uluslararası Kent Araştırmaları Kongresi'nde İdeal Kent Ödülü almıştır. Bu da Konya şehrinin küresel alanda tanınırlığını arttırmıştır.

Kardeş Kentlere yapılan insani yardımlar ve hibeler de TİKA gibi kamu diplomasisi yapan kurumların işini kolaylaştırmış ve Türk Kamu Diplomasisi çalışmaları için oldukça yararlı olmuştur. Konya Büyükşehir Belediyesi UNESCO Öğrenen Şehirler ağı kuruluş çalışmalarına katılan ve bu ağa üye olan bir şehir olarak Konya'da bir marka haline getirdiği meslek edindirme kurslarını yerel diplomasi anlamında yurt dışında da değerlendirmektedir. Ek 10'da Konya Büyükşehir Belediyesi UNESCO Öğrenen Şehirler Üyelik Sertifikası'nı görmek mümkündür. Bu kapsamda, Makedonya, Bosna Hersek, Kosova'da açmış olduğu meslek edindirme kursları ile hem Türk kültürünün tanınmasına vesile olmuş hem de ücretsiz eğitim ile de pek çok kişiye fırsat sunarak sosyal hayat içerisinde daha aktif bireylerin yetişmesine olanak sağlamıştır.

Yine aynı şekilde 2016 yılında İslâm İş birliği Teşkilatı tarafından "İslâm Dünyası Turizm Başkenti" ilan edilen Konya, başkent olduğu süre içerisinde birçok uluslararası organizasyona ev sahipliği yapmış şehrin tanınırlığını arttırmak için ülke dışında gerçekleşen tanıtım fuarlarına katılmıştır. (Ek 11'de İslam Dünyası Turizm Başkenti Sertifikası'nı görmek mümkündür).

Konya Büyükşehir Belediyesi yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkilerinde oyun kurucu pozisyonunda önemli vazifeler üstlenmiştir. Başkan Uğur İbrahim Altay yaklaşık 1200 üyesi bulunan Türk Dünyası Belediyeler Birliği'nde başkanlık ve dünyanın en büyük yerel yönetimler arası organizasyonu olan Birleşik Kentler ve Yerel Yönetimler Teşkilatı UCLG'de eş başkanlık koltuğunda bulunmaktadır.

Konya Büyükşehir Belediyesi aynı zamanda sahip olduğu kültürel mirası yurt dışı ilişkilerine de yansıtmaktadır. Bu kapsamda düzenli aralıklarla ile Mevlana'nın vizyonunu dünya genelinde duyurmak için çalışmalar yapılmaktadır. Örneğin UNESCO'nun da katkıları ile 2007-2008 yılında gerçekleştirilen Mevlana Yılı etkinlikleri kapsamında Ek 16'da yer alan şehirlerde programlar yapılmıştır.

Konya, Sema gösterileri ve Çatalhöyük gibi soyut ve somut miraslarla ortaya çıkan ve İslam Dünyası Başkenti ünvanına sahip olan önemli bir şehirdir. Türk Dünyası Kültür Başkenti olmak için önemli çabalar gösteren Konya, aynı zamanda 2021 yılında İslam Dayanışma Oyunları'na ev sahipliği yapacaktır. Tüm bu özellikleri Konya'ya önemli bir uluslararası statü sağlamaktadır.

Konya Büyükşehir Belediyesi, kamu diplomasisine fayda sağlamak amacıyla yurt dışı ilişkilerinde çeşitli projeler yürütmekte veya varolan projelere katılım sağlamaktadır. Bu kapsamda TRT Avaz ile Türk Dünyası Belediyeler Birliği ortaklığında Türk Dünyası arasında mevcut olan ortak kültür ve medeniyet mirasını dikkate alan ve şu amaçları içeren bir program düzenlenmesi planlanmaktadır;

- a) Tarihî ve kültürel mirası korumak,
- b) Ekonomik, teknik, sosyal ve kültürel alanlar başta olmak üzere iş birliğini geliştirmek,
- c) Kent ve kent yönetimlerinin sorunlarını ve çözüm yollarını belirlemek, ortak çözümler aramak ve uygulama çalışmaları yapmak,
- d) Kent yönetimi ve kent kültürü konusunda yeni modelleri araştırmak ve geliştirmek amacıyla gerçekleştirilen faaliyetlerin tanıtımı,

Konya Büyükşehir Belediyesi programa katılım göstererek, Türk Dünyası ile ilişkilerini ilerletmeyi hedeflemektedir.

Konya, Maarif Vakfı, Yurtdışı Türkler Akraba Toplulukları ve Yunus Emre Enstitüsü ile çeşitli hizmet protokolleri yapmakta ve böylece merkezî hükûmet kurumlarıyla kamu diplomasisi faaliyetlerinde aktif bir rol almaktadır.

Ek 8’de görüleceği üzere 2017 yılında Konya Büyükşehir Belediyesi ve Yunus Emre Enstitüsü arasında iş birliği protokolü imzalanmıştır. İmzalanan protokolde;

“Konya’nın dış ilişkilerine, turizmine katkı sağlamak ve tanıtmak amacıyla yapılacak her türlü faaliyeti ortak iş birliği oluşturmak” ibaresi bulunmaktadır.

Yunus Emre Enstitüsü, Konya’nın eğitim, turizm, ekonomi, tarım, sosyal ve kültürel alanlarda tanıtılmasını bu protokolde taahhüt etmiştir. Konya Büyükşehir Belediyesi de hem Konya’nın hem de Türk kültürünü tanıtılması ve diğer faaliyetlerin gerçekleştirilmesi kapsamında Yunus Emre Enstitüsünün ihtiyaçlarına imkân dâhilinde yardımcı olacağını bildirmiştir (Konya Büyükşehir Belediyesi ve Yunus Emre Enstitüsü Arasında İş birliği ve Tanıtım Protokolü, 2018).

Yunus Emre Enstitüsü ile yürütülen faaliyetler şu şekildedir;

- 2017 yılında Enstitü’nün Türkoloji bölümünde eğitim gören öğrencilere Konya gezileri sırasında şehir tanıtımı yapılmıştır (Konya Büyükşehir Belediyesi Haber, 2017).
- Bir yıl sonra yine Enstitü bünyesinde eğitim gören öğrenciler Konya’yı ziyaret etmiştir (Konya Büyükşehir Belediyesi Haber, 2018).
- 2019 yılında Enstitü’nün girişimleri ile Kuala Lumpur’da Sema programı yapılmış Konya’nın ve ülkenin tanıtımı sağlanmıştır (Konya Büyükşehir Belediyesi Haber 2019) .
- Yine 2019 yılında Konya’nın kardeş şehri Kyoto’da Sema gösterisi yapılmış ve Konya’yı tanıtıcı faaliyetler düzenlenmiştir. Enstitü bu konuda da Konya

Büyükşehir Belediyesi ile iş birliğini yürütmüştür (Konya Büyükşehir Belediyesi Haber, 2019).

- 2020 yılında Konya Büyükşehir Belediyesi, TİKA ve Yunus Emre Enstitüsü iş birliği ile Kosova’da el sanatları merkezî açmıştır (Konya Büyükşehir Belediyesi Haber, 2019).

2018 yılında Konya Büyükşehir Belediyesi ve Maarif Vakfı arasında imzalanan protokolde Yunus Emre Enstitüsü ile imzalanan protokol ile benzer maddeler içermektedir. Bu kapsamda Konya Büyükşehir Belediyesi Maarif Vakfı ile;

- Vakıf, Türkiye’ye gelen Nijer Bakanı’nın Konya Büyükşehir Belediyesini de ziyaret etmesi sağlanmış, Konya’nın Nijer’de bulunan kardeş şehri ile olan ilişkilerini geliştirilmesi konuşulmuştur (TMV, 2018).

- 2019 yılında Konya Büyükşehir Belediyesi ve Maarif Vakfı iş birliği ile Pakistan’ın Lahor ve Karaçi kentlerinde Sema programları düzenlenmiştir. Bunlardan başka hem Türkiye’yi hem de Konya’yı tanıtıcı faaliyetler yürütülmüştür. (Konya Büyükşehir Belediyesi Haber, 2019). Bu tarz faaliyetler, ülke ve şehir tanıtımının yanı sıra diğer halklara önemli mesajlar vererek kamu diplomasisine de katkı sağlamaktadır.

- 2019 yılında taraflar arasında imzalanan ortak protokol ile Afgan Türk Maarif Okulları öğrencilerinin Konya’ya ziyareti sağlanmış ve şehir tanıtımı gerçekleşmiştir (Konya Büyükşehir Belediyesi Haber, 2019).

- Maarif Vakfı aynı zamanda TİKA ve Konya Büyükşehir Belediyesinin iş birliği ile açılan Saraybosna KOMEK’e de destek olmuştur (Konya Büyükşehir Belediyesi Haber, 2019).

Görüldüğü gibi bu faaliyetlerle birlikte Maarif Vakfının çalışmalarına dâhil olan Konya Büyükşehir Belediyesi hem şehir pazarlaması yapmakta hem de merkezî hükûmetin kamu diplomasisine destek olmaktadır.

Konya Büyükşehir Belediyesi aynı zamanda TİKA ile iş birliği yürütmektedir. Bu kapsamda ilişkiler şu şekilde ilerlemiştir.

- TİKA ve Konya Büyükşehir Belediyesi iş birliği ile pek çok ülkede KOMEK kursu açılmıştır (Konya Büyükşehir Belediyesi Haber, 2020).
- 2018 yılında TİKA, KBB, TBB, KOSKİ, Hak İş ve Hizmet İş ile birlikte; su ve kanalizasyon hizmetleri de dâhil olmak üzere tüm belediye hizmetleri alanlarında uluslararası tecrübe paylaşımında bulunmak üzere eğitim programları düzenlenmesine ilişkin protokol hazırlanmıştır.
- TİKA ve Konya Büyükşehir Belediyesi, 2017 yılında (iki defa) Afganistan'dan Belh, Semengan, Cevizcan, Faryab ve Sare Pol şehirlerinden gelen heyet ile su ve kanalizasyon eğitimi hakkında tecrübe paylaşım programı gerçekleştirmiştir.
- 2018 yılında (iki defa), TİKA, KOSKİ ve Konya Büyükşehir Belediyesi, Afganistan şehirlerine su ve kanalizasyon eğitimi hakkında tecrübe paylaşım programı gerçekleştirmiştir.
- TİKA, TBB ve Konya Büyükşehir Belediyesi, Uluslararası İtfaiye Eğitim Programı düzenlemiştir (Konya Büyükşehir Belediyesi Haber, 2018).

Görüldüğü üzere Konya Büyükşehir Belediyesi yurt dışı ilişkilerini devam ettirirken devletin kamu diplomasisine de destek olmakta ve merkezî hükûmet ile aynı doğrultuda bir dış politika izlemektedir. Konya, Türkiye için her açıdan dikkat çeken bir şehirdir. Bu nedenle yurt dışı ilişkiler konusunda da sisteme katabileceği çok fazla unsur bulunmaktadır. Ekonomik, sosyal, kültürel ya da akla gelebilecek her alanda önemli çalışmalara imza atan şehir, merkezî hükûmetin dış politikasını desteklediği kadar kendi yurt dışı ilişkileri konusunda da ön plana çıkmıştır.

Sonuç olarak Konya Büyükşehir Belediyesinin, yerel diplomasi ve kamu diplomasisinde oldukça etkin bir aktör olduğunu söylemek mümkündür. Bu etkin rol hem Konya şehri için hem de Türk Dış Politikası ve Kamu Diplomasisi için oldukça

yararlıdır. Çünkü günümüz dünyasında halkların kalplerine dokunmak daha öncelikli bir unsurdur.

6.2.1. İdari Yapı

Şehirlerin yükselişi tüm dünyada yönetim sorununu da beraberinde getirmiştir. Günümüzde şehirler, ekonomik, sosyal, politik, teknolojik ve kültürel olarak çok sayıda değişim ve gelişmeyle karşı karşıyadır. Bir yandan yükselen yeni şehirler inşa etmek diğer yandan; hâlihazırda var olan şehirlerin seviyesini korumak ve geliştirmek için mücadeleler had safhadadır. Hal böyle olunca her şehrin idari yapısı, merkezî hükûmetin çizdiği sınırlar da göz önüne alarak oluşturulmuştur. Metropol düzeyindeki şehirlerin yanı sıra ana kent olma sürecinde artan bağlam sorunları, farklı ölçeklerdeki şehirler için örgütsel model arayışını artırmaktadır. Öte yandan şehirler, ulusal düzeyin yanı sıra uluslararası ekonomik ilişkilerde önemli aktörler haline gelmiştir. Buna bağlı olarak, yönetim modelleri de etkilenmiştir. Bu durum, kamu yönetiminin mekânsal örgütlenmesini farklılaştırmıştır. Türkiye'de metropol yönetiminin tecrübesi Osmanlı Dönemi'ne kadar uzanmaktadır. Cumhuriyet Dönemi'nde, şehir yönetimi 1970'lerden sonra daha fazla değer kazanmıştır. Kırsal alanlardan şehirlere göç akışı bu şehirlerde pek çok soruna neden olmuştur. 1984 yılından sonra Türkiye'de Büyükşehir Belediyeleri kurulmaya başlanmıştır. 2004 yılında yerel yönetim reformu ile Büyükşehir Belediyesi modeli geliştirilmiştir (Oktay, 2016: 63).

Selçuklu ve Osmanlı dönemlerine ait mirasının bir parçasını taşıyan Konya, tarihî mirası ile idari kültürünü karakterize etmiştir. Belediyelerin karar organları, Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından belirlenen vatandaşlar tarafından doğrudan seçilmektedir. Yerel yönetimlerin oluşumu, görev ve sorumlulukları, gücün ademimerkeziyetçiliğine ilişkin yasaya uygun olarak dizayn edilmiştir. Mahallî idareler içinde yerel yönetimler özerklik, bütçe, personel ve halkla yakın ilişkiler açısından en etkili olanlardır. Yerel siyaset, belediye meclislerinde belediye başkanları ve politikacılar tarafından yürütülmektedir (Kutlu, 2007: 256-258).

Konya'nın çok sayıda ilçesi bulunmaktadır. Bu nedenle her ilçenin ihtiyaçları ve istekleri aynı doğrultuda ilerlememektedir. 1988 yılında çıkarılan Kanun;

“Karatay, Selçuklu ve Meram adıyla üç ilçe kurulması” ile Konya Belediyesi, büyükşehir statüsünü kazanmıştır (3399 sayılı Kanun, 1988). Konya'daki yerel yönetimler, neoliberal ekonomi politikalarını ve ilerici sosyal politikaları eş zamanlı olarak uygularken, ekonomiyi geliştirme, İslami ahlaki ilkeler doğrultusunda hareket ederek yoksul ve muhtaçların korunmasına ilişkin uygulamalar sergileme politikaları izlemiştir. (Kutlu, 2007:267).

Özellikle 2000'li yıllardan itibaren kentte çeşitli politikalar izlenmiş ve bu yolla şehri kalkındırmak için büyük adımlar atılmıştır. Konya Büyükşehir Belediyesinin politika tercihleri bu kentsel kalkınmanın bir yansıması olarak sunulabilmektedir. Bu yenilikler fiziksel (ulaşımda model şehir, akıllı şehir ve bisiklet şehri), ekonomik (tarım ve sanayi kenti), işlevsel (bilim, kongre ve kent merkezleri) ve kültürel (tarihî mirasın ve sosyal kimliklerin korunması) anlamda kendisini göstermiştir (Sipahi ve Şenalp, 2018: 138).

Konya Büyükşehir Belediyesi, ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda yakın takip sağlayabilen bir idari yapı içerisinde örgütlenmiştir. Konya Büyükşehir Belediyesi bünyesinde 19 Daire Başkanlığı 75 Şube Müdürlüğü bulundurmaktadır. Bu başkanlıklar üç farklı şekilde gruplandırılmıştır. Ulaşım, imar ve emlak gibi şehir içi düzeni ilgilendiren konuların tamamı bir genel sekreter yardımcısına; çevre, fen işleri, yapı kontrol gibi başkanlıklar başka bir genel sekreter yardımcısına bağlanmıştır. Son olarak sosyo-kültürel işlerle ilgilenen Kültür ve Sosyal İşler Daire Başkanlığı, Gençlik ve Spor Daire Başkanlığı, Dış İlişkiler Daire Başkanlığı gibi daireler de bir başka genel sekreter yardımcısına bağlanmış, böylece etkili yönetişimin sağlanması üzerine idari yapı oluşturulmuştur (Konya Büyükşehir Belediyesi Kurumsal Yapı, 2020).

6.2.2. Dış İlişkiler Daire Başkanlığı, Dış İlişkiler Şubesi

Konya Büyükşehir Belediyesinde daha önce Kültür ve Sosyal İşler Daire Başkanlığı içerisinde bir şube müdürlüğü olarak kurulan dış ilişkiler birimi müstakil bir daire başkanlığı olarak 2013 yılında kurulmuştur. Müstakil daire başkanlığının kurulması Konya Büyükşehir Belediyesinin dış ilişkilerine ivme kazandırmıştır.

Dış İlişkiler Daire Başkanlığı, *Konya Büyükşehir Belediyesi Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı Kuruluş, Görev Yetki ve Çalışma Yönetmeliği* çerçevesinde 20.06.2013 tarihinde kurulmuştur. Dış İlişkiler Şubesi ve Turizm Şubesi olarak yapılandırılan bu Daire Başkanlığı kuruluş yönetmeliğine göre;

“Yerli ve yabancı ülke belediyeleri ile ekonomi, ticaret, eğitim, turizm, bilim ve teknoloji konularında alışverişi ve işbirliğini geliştirmek, kentsel, ulusal ve uluslararası etkinliklere katılmak ve bu tarz etkinlikler düzenlemek, Konya ile dünya şehirleri arasında kardeş şehir ilişkisi kurulması ve mevcut ilişkilerin geliştirilmesinde öncülük etmek, gereği halinde yurt dışındaki belediyelerle bazı konularda iyi niyet ve işbirliği protokolleri imzalanmasını koordine etmek ve uygulamasını takip etmek, uluslararası kuruluş, kardeş şehir ve diğer dünya şehirlerinden gelecek misafirleri ağırlamak, gerekli programları yapmak, Belediye yetkilileri ile görüşmelerini sağlamak” gibi görevlerle donatılmıştır (Konya Büyükşehir Belediyesi Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı Kuruluş, Görev Yetki ve Çalışma Yönetmeliği, 2014).

Tüm bu görevler şüphesiz ki son yıllarda Konya Büyükşehir Belediyesinin uluslararası politikadaki rolünün artmasına katkı sağlamıştır. Çünkü bir işin sadece bir birime devredilmesi ve orada nitelikli personeller ile etkin bir çalışma yapılması konu hakkında daha fazla odaklanmaya ve çalışmaya meydan hazırlamıştır. Sadece İngilizce, Almanca gibi diller değil aynı zamanda Arapça, Fransızca, Çince, Japonca, Boşnakça gibi diller de bu görevlerin yerine getirilmesinde kolaylık sağlamaktadır.

Konya Büyükşehir Belediyesinde 2019 yılında gerçekleştirilen reorganizasyon çalışmaları sırasında dış ilişkiler çalışmalarının kültür sanat ve sivil toplum kuruluşları gibi boyutları da göz önünde bulundurularak yeniden Kültür ve Sosyal İşler Dairesi bünyesi içerisine döndürülmüştür. Mevcut yapı itibarıyla Kültür ve Sosyal İşler Dairesi, Dış İlişkiler, Turizm, Kültür ve Sanat, Sivil Toplum Kuruluşları, Müze ve Kütüphaneler Şubelerinden oluşan yaklaşık 200 personelli bir yapıya kavuşmuştur.

Konya Büyükşehir Belediyesinin günümüz itibarıyla yabancı ülkelere 58 şehir ile kardeş şehir ilişkisi ve 18 tane uluslararası örgüte üyeliği bulunmaktadır.

6.2.3. Personel Yapısı

Konya Büyükşehir Belediyesi, Dış İlişkiler Şube Müdürlüğü bünyesinde 12 personel çalıştırmaktadır. Bununla birlikte bu personel sayısı sadece bununla sınırlı değildir. Belediyenin diğer birimlerinde akredite olmuş dış ilişkiler işlerine ve yabancı dillere hâkim olan personeller bulunmakta böylece dairelerin hemen hepsinin dış dünya ile olan etkileşimi bir koordinasyon içerisinde yürütülmektedir. Arapça, Almanca, İngilizce, Boşnakça gibi dilleri iyi derecede bilen personeller şehrin yurt dışı ilişkilerini yürüttüğü bölgelerle doğrudan doğruya bağlantı kurarak sistem içerisinde daha iyi bir yol izlenmesini sağlamaktadır.

Yine, Belediye içerisinde genç, dinamik ve yabancı dillere ve kültürlere hâkim olan personellerin yetiştirilmesi için de önemli bir çaba bulunmaktadır. Bu konu ile ilgili çeşitli toplantılar yapılmakta ve personellere dış ilişkilerin önemini anlatmak ve bunu daha yaygın hale getirmek için belediyenin tüm birimlerinde çalışmalar yapılmaktadır.

Yine Konya Büyükşehir Belediyesi Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü (KOSKİ), yabancı ülkelerden gelen personellere eğitimler vermekte ve bu programların işleyişi için Dış İlişkiler Şubesi ile ortak çalışmaktadır.

Konya'nın yurt dışı ilişkilerinde 2 faktör bulunmaktadır. Bunlar; Konya'nın münasebette olduğu yerler ve Konyalının yoğun bulunduğu yerler. Konya Büyükşehir Belediyesi Dış İlişkiler Şube Müdürlüğü bu faktörleri kullanarak sadece resmî alanlarda çalıştırdığı personellerle değil aynı zamanda yurt dışında faaliyet gösteren pek çok kişi ve kurumla da iş birliği içerisine girerek bir nevi fahri dış ilişkiler personelleri ile Belediye'nin yerel diplomasi faaliyetlerini yürütmekte ve koordine etmektedir. Özellikle Osmanlı Dönemi'nde yapılan göçler nedeni ile pek çok Konyalı vatandaş Avrupa'nın çeşitli bölgelerinde yer almaktadır. Bu nedenle Dış İlişkiler Şubesi yurt dışında bulunan Konyalı hemşerileri ve onların dernek ve vakıfları ile ilişkiler kurmakta, böylece onların şehir tanıtımına gönüllü olarak katılımlarını sağlamaktadır.

Dış ilişkiler için önemli bir alanı oluşturan Projeler ve Hibeler Şube Müdürlüğü, kurumsal yapıda Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığının alt birimi olarak gözükmese de bu müdürlük ile daire başkanlığı aktif olarak çalışmalarını sürdürmektedir. Ek 22’de Projeler ve Şubeler Hibe Müdürlüğünün yürüttüğü çalışmaları görmek mümkündür.

Daire Başkanına bağlı olarak Dış İlişkiler Şube Müdürlüğü, Kardeş Şehirler Masası, Ulusal ve Uluslararası Birlikler Masası, Tercüme ve Mütercimlik Masası, Protokol İşleri Masası ve İdari İşler Masası şeklinde yapılanmış olup günlük işleri takip etmektedir.

6.2.4. Dış İlişkiler Şubesinin Faaliyetleri

Dış ilişkilerle alakalı konular sürekli dinamik olduğu için genel olarak günlük takip gerekmektedir. Dolayısıyla müdürlüğün bir günü daire başkanı, şube müdürü ve ilgili personelin değerlendirme toplantısıyla başlar. O gün başlayacak veya takip edilecek işler kısaca konuşulur, önem sırası belirlenir.

Daha sonra her masa, şubenin ortak mail adresinden gelen mailleri kendi masasının ilgi alanına göre gözden geçirir, doğrudan cevap verilecek olanları cevaplar, istişare edilmesi gerekenleri şube müdürüne iletir. Şube müdürü kendi kararı dışında kalan konuları daire başkanına, o da kendi kararı dışında istişare gerektiren konular olduğunu düşündüklerini başkanlığa iletir.

Sonra Kardeş Şehirler Masası kardeş şehirlerin web sayfalarını, Ulusal ve Uluslararası Birlikler Masası üyesi olunan birliklerin web sayfalarını tarayarak günlük duyuru, faaliyet, açıklama, özel gün vs. gibi konuları not eder, gerekli gördüklerini silsile üzere yukarıya bildirir.

Halen sayıları 58’i bulan kardeş şehirlerin veya onların ülkelerinin bağımsızlık günü, kurtuluş günü, anma günü, Belediye Başkanının yeni seçilmesi, büyük bir felaket söz konusuysa geçmiş olsun, yeni yıl, bayram, faaliyet veya organizasyon ev sahipliği tebriği gibi mesaj yazılması gereken kardeş şehirler var ise onların tespitini yapıp, mesaj taslaklarını hazırlayarak tercüme veya onaya gönderir. Kardeş

şehirlerden gelen yazıları takip ederek gereğini yerine getirir. Yeni kardeş şehir talepleri söz konusuysa onlarla alakalı konuların Belediye Meclise yazılması, Çevre ve Şehircilik Bakanlığına izin yazısının yazılması, kardeş şehir protokolünün hazırlanması, imzası gibi süreçleri takip eder. Kardeş şehirlerde yapılması gereken organizasyon, faaliyet veya yatırımlar ile ilgili planlama ve takipleri yapar.

Ulusal ve Uluslararası Birlikler Masası, üyesi olunan 18 birlik ve üye olunmamasına rağmen başkanlıkça takibine lüzüm görülen birlikler ile ilgili tebrik, bilgilendirme, yazışma gibi konuları takip ederek, sonuçlandırır. Özellikle pandemi öncesi yüzyüze yapılan toplantıların hemen tamamı online ortama taşındığından pandemi sürecinde online toplantı enflasyonu sebebiyle bu masanın görev yükü oldukça artmış bulunmaktadır. Toplantıları sadece kendileri takip etmekle kalmayıp, toplantı konusuna göre belediyenin ilgili birimleri ile koordinasyonu sağlayarak o bölümden ilgililerin katılmasını, yerine göre sunum yapmalarını sağlar. Yurt içi ve yurt dışı Mevlevihaneler ile ilgili konular da bu masa tarafından takip edilir.

Tercüme ve Mütercimlik Masası, şube içerisindeki diğer masaların işlerinden tercüme ve mütercimlik gerektiren konuları organize eder. Belediye hizmetleriyle alakalı konularda yurt dışı iyi tecrübe örnekleri, iyi uygulamaların taranması, belediye hizmetleri alanında verilecek ödüller ile ilgili bilgilerin taranması, belediyeye gelen veya belediyeden gidecek olan yabancı dildeki evrakın tercümesi, oluşturulması gibi süreçler, belediyenin bütün birimlerinin yurt dışı misafirleri veya yurtdışı ziyaretlerinde gerekli olan tercüme mütercimlik işleri bu masa tarafından takip edilir.

Protokol İşleri Masası, şube içerisindeki diğer masaların organizasyon ile alakalı işleri bu masa tarafından takip edilir. Bunun yanında Türkiye'deki yabancı misyon temsilcilikleri ile münasebetler, yabancı ziyaretçilerin Belediye Başkanı ve diğer makamlara yapacakları ziyaretlerin organizasyonu, ziyaretler ile ilgili Başkan'ın bilgilendirilmesini sağlayacak kapsamlı bilgi notlarının hazırlanması, Başkan dahil belediye yetkililerinin yurt dışı ziyaretlerinin organizasyonu gibi konular bu masa tarafından takip edilir.

İdari İşler Masası ise, diğer masaların işleri ile ilgili her türlü yazışmayı, satın alma ve ihalelerle ilgili iş ve işlemleri takip ederek sonuçlandırır.

6.2.5. Kardeş Şehir Münasebetleri (58 Kardeş Şehir)

Kardeş şehir kavramı, kültürel ve ekonomik alışveriş amacıyla iki şehir veya kasaba arasındaki ortaklığı ifade eder. Ortaklıkların çoğu farklı ülkelerdeki şehirleri birbirine bağlamaktadır, ancak aynı zamanda ülke içi şehir ortaklıkları da mevcuttur (Kaltenbrunne vd., 2013: 151).

Kardeş şehirler, şehirlerinin uluslararası alanda etkileşimi sağlayabileceği önemli yollardan birisidir. Genel olarak, kardeş şehirlerin aralarında gerçekleştirdiği ilişkiler ülke politikasına zararı olmayan faaliyetlerden oluşmakta ve en ufak bir anayasal endişeye yol açmamaktadır. Bu nedenle dünyadaki pek çok ulusun şehirleri kardeş şehirler programına katılmaktadır. Kardeş şehir ilişkileri; özgürlüğü, verimliliği ve yeniliği daha da artırabilir bir özelliğe sahiptir. Kardeş şehir ilişkileri, sağladığı paylaşımlı yönetim ile daha güçlü ilkelere inşa edilen ulusların sistem içerisinde öne çıkmasını desteklemektedir (Glennon ve Sloane, 2016:361).

Kardeş şehirler ve uluslararası örgütler, küresel alanda aralarında pek çok iş birliği, karşılıklı ziyaretler ve sosyal faaliyetler gerçekleştirdikleri için hem ülkeler hem de şehirler arasında köprü görevi görmektedirler. Şehirlerin ekonomik kazanç elde etmesi, ülke halkları arasında oluşan bağlar ve kültürel paylaşımlar ilişkilerin yalnızca ön planda olan kazançlarıdır.

2013 yılında yapılan bir araştırmada dünya genelinde kardeş şehirler konusunda en önemli şehirler seçilmiş bu çalışmada İstanbul ve İzmir’de yer almıştır (Kaltenbrunne vd., 2013: 154). Geçen 8 yıl içerisinde bu listede Konya’nın da yer alabilme özelliğini yakaladığını söylemek mümkündür

Konya Büyükşehir Belediyesinin dünyanın hemen hemen her bölgesi ile iyi ilişkiler içerisinde olduğunu ve bu ilişkilerin şehir kalkınmasında sıkça kullanıldığını söylemek mümkündür. Bilindiği üzere Konya, tarihî mirası ve sahip olduğu kapasiteler ile karşılıklı fayda temelinde yürütülebilecek ilişkiler konusunda oldukça

elverişli bir ortama sahiptir. Konya Büyükşehir Belediyesi 40 ülkeden 58 şehirle kardeş şehir ile ilişkisi kurmuş durumdadır.

Tablo 6 Konya Büyükşehir Belediyesinin Kardeş Şehirleri

Sıra No	Ülke	Şehir	Meclis Kararı Tarihi
1	Mısır	Damanhur	1966
2	Vietnam	Tay-Ninh	1970
3	Tunus	Kairouan	1970
4	Çin	Urumçi	1990
5	Suudi Arabistan	Mekke	1992
6	Kırgızistan	Karakol	1994
7	Bosna Hersek	Travnik	1994
8	Çin	Xi'an	1995
9	Kosova	Prizren	1997
10	Kosova	Priştine	1997
11	Türkmenistan	Merv	1997
12	Özbekistan	Urgenç	1997
13	Cezayir	Setif	1998
14	Azerbaycan	Neftçala	2003
15	Ukrayna	Gözleve	2003
16	Bosna Hersek	Konjic	2004
17	Afganistan	Belh	2006
18	Sudan	Gadaref	2007
19	Çin	Henan	2007
20	Pakistan	Multan	2007
21	Japonya	Kyoto	2008
22	Güney Kore	Gangneung	2008
23	Fas	Fez	2008
24	Bosna Hersek	Saray Bosna	2008
25	Makedonya	Kalkandelen	2008
26	Filistin	El Halil	2009
27	İtalya	Verona	2009
28	Tanzanya	Zanzibar	2009
29	Lübnan	Trablus	2009
30	İspanya	Cordoba	2009
31	Kazakistan	Şimkent	2010
32	Çin	Kaşgar	2010
33	Mısır	Garbiye	2010
34	İran	Tebriiz	2011
35	Bangladeş	Sylhet	2012
36	Irak	Kerkük	2012
37	Nijer	Agadez	2012
38	Yemen	Aden	2012
39	Hindistan	Ajmer	2012
40	Tunus	Sfax	2012

41	Tacikistan	Kulob	2012
42	Çin	Yangzhou	2013
43	Bosna Hersek	Gorajde (İl Özel İdaresinden Devir)	2013
44	Almanya	Hannover	2013
45	Senegal	Touba	2013
46	Cibuti	Cibuti	2014
47	Afganistan	Kabil	2016
48	Moğolistan	Bayan Ölgii	2016
49	Somali	Baidoa	2017
50	İran	Şiraz	2018
51	İran	Hoy	2018
52	Özbekistan	Buhara	2018
53	Rusya	Derbent	2019
54	Vietnam	Hue	2019
55	KKTC	Güzelyurt	2020
56	Azerbaycan	Gence	2020
57	Özbekistan	Semerkand	2021
58	Kıbrıs	Gazi Mağusa	2021

Konya Büyükşehir Belediyesi Dış İlişkiler Şubesinden alınan veriler ile oluşturulmuştur.

Kardeş şehirlerle olan ilişkiler hemen hemen her alanda bir iş birliği konusunda kendisini göstermiştir. Şehirlerin karşılıklı olarak kalkınması için gerekli olan bu iyi iletişim sayesinde hem kültürel ve sosyal hem de ekonomik anlamda ortak bağlar yakalanmış ve küresel ilişki ağlarında yerel bağlantılar kapsamında iyileşme sağlanmıştır.

Konya, kardeş şehir ilişkilerini yürütürken aynı zamanda kamu diplomasisi programı yürüten devlet kurumları ile de ortak hareket etmek istemektedir. Bu kapsamda TİKA, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, Türkiye Belediyeler Birliği, Maarif Vakfı, Yunus Emre Enstitüsü ve Diyanet İşleri Başkanlığı ile ortak hizmet protokolleri yapmakta ve bu kuruluşların ülkelerdeki temsilciliklerinin faaliyetlerini desteklemektedir. Konya Büyükşehir Belediyesi TİKA koordinesinde kardeş şehirlere yardımlar yapmaktadır. Örneğin;

- Konya için önemli bir değer olan Hz. Mevlana'nın doğduğu evin restorasyonu için Belh'teki tüm mali yükü üstlenmek isteyen Konya Büyükşehir Belediyesi, bu konu ile ilgili TİKA ile önemli yazışmalar sürdürmüştür.

- Konya Büyükşehir Belediyesi, 2014 yılında Bosna Hersek'te yaşanan sel felaketinden sonra Zeljezno Polje köyüne 30 prefabrik konut yardımıyla bulunmuştur.
- 2015 yılında 20 tramvay kardeş şehir Saraybosna'ya hibe edilmiştir.

Ayrıca, yakın zamanda ortaya çıkan korona virüsten kaynaklanan salgından dolayı kardeş şehir Xi'an'a tıbbi malzeme yardımı yapılması için çeşitli görüşmeler yapılmıştır.

Öte yandan kardeş şehirler arasında uzmanlık ve bilgi paylaşımı yapılması için iletişim ağına olan ülkelerdeki genç belediyecileri Konya'ya davet eden kurum 1-2 haftalık belediye hizmetleri tecrübe paylaşım eğitimleri ile uzmanlaşmayı desteklemektedir. Bugüne kadar Özbekistan, Afganistan, Kosova gibi ülkelere uzmanlara eğitim verilmiştir. Yakın gelecekte de yeni programların düzenleneceği sık sık vurgulanmaktadır.

Konya'da eğitim gören uluslararası öğrenciler için her yıl "Hoş geldiniz" ve "Güle Güle" programları ve bayram yemekleri düzenlenmektedir. Böylece şehirde yaşayan yabancı öğrencilerin şehir ile kucaklaşması ve benimsenmesi sağlanmakta ve aslında kamu diplomasisi de insana yapılan bu tarz yatırımlar ile desteklenmektedir. "Uluslararası Öğrenciler Ülkelerini Tanıtıyor" projesinin 2020 yılı dönemi başlamış 4 okulda Azerbaycan, Hindistan, Kırgızistan, Senegal ve Bosna Hersek ülkeleri tanıtılmıştır.

Konya şehri hemen hemen tüm kardeş şehirleri ile iyi ilişkiler kurmayı amaçlamaktadır. Bu şehirlerden Bosna Hersek ile ilişkiler iyi düzeyde gelişmektedir. Konya Büyükşehir Belediyesi de bu ilişkilerin sağlamlığını göstermek ve ilişkilerin samimiyetine vurgu yapmak için Konya'nın en büyük mahallesinin adını "Bosna-Hersek" olarak kabul etmiş ve bu mahalle içerisinde bir "Saraybosna" parkı yapmıştır. Ayrıca Konya'nın pek çok bölgesinde Bosna Hersek'in bağımsızlığı için büyük bir sembol olan Aliya İzzetbegoviç'in adı yaşatılmaya devam etmektedir. Taraflar arasındaki ilişkiler sosyal, siyasi, ekonomik ve kültürel düzeyde gelişim kaydetmiştir.

Konya'ya yapılan ziyaretler ve Konya'nın yürüttüğü kardeş şehir ilişkileri hem Türk Dış Politikası açısından hem de Kamu Diplomasisi açısından büyük önem

taşımaktadır. Siyasal ilişkilerin yanı sıra artık ilişkiler bir dostluk bağına dönüşmüştür. Örneğin, dönemin Saraybosna Büyükşehir Belediye Başkanı İvo Komsić ve eşi yaşadıkları sağlık sorunlarını belirtince Konya Büyükşehir Belediyesi organizasyonu ile Afyon'a termal tedavi görmeye gitmiştir. Sadece Konya değil Türkiye'de bulunan pek çok belediye, tarihî bağlar nedeniyle Bosna Hersek ile yakın ilişkiler kurmaktadır.

Bununla birlikte Konya'nın Çin'de de bulunan kardeş şehirleri ile ilişkileri başarısını sürdürmektedir. Konya'nın ithalat yaptığı ülkeler arasında Çin yaklaşık 147.000.000 dolar ile ikinci sıradadır. İhracatta ise, 15.000.000 dolar ile otuz beşinci sıradadır (Konya Ticaret Odası İthalat İhracat Verileri, 2019). Gerek tarihî miras gerek ekonomik etmenler iş birliğinin zeminini hazırlamış daha sonra kalkınma yolunda atılan adımlar iki eski kadim başkenti aynı noktada buluşturmuştur.

Sonuç olarak kardeş şehir ilişkileri, yerel yönetimlerden, sivil toplum kuruluşlarında, kamu ve özel sektörden pek çok aktörü bir araya getiren kapsamlı bir ağı temsil etmektedir. Kardeş şehir antlaşmalarının içerdiği faaliyetler ne olursa olsun, genel olarak kentsel gelişim için olumlu faydalar ve anlaşmalar sağlamaktadır. Kardeş şehir ilişkileri, genellikle 'gerçek' ekonomik faydalar üretmeye ve şehrin büyümesine katkıda bulunmaya elverişli olarak görülmektedir. İlişkilerdeki bölgesel ortaklıkların, kurumsal ve kültürel engelleri azaltarak, karşılıklı güveni artırarak ve işlem maliyetlerini azaltarak yerel firmaların dış pazarlara girişini kolaylaştırabileceğine inanılmaktadır. (Liu, ve Hu, 2018: 487-488)

Konya Büyükşehir Belediyesinin yurt dışı ilişkilerinin hepsini ele almak elbette kolay değildir. Konya Büyükşehir Belediyesi bu konuyla ilgili bir yurt dışı ilişkiler albümü hazırlamıştır. Konya Büyükşehir Belediyesinin yurt dışı ilişkileri incelenirken “konya.bel.tr” adresinden alınan haberler incelenmiştir. Burada hem Tahir Akyürek dönemi hem de Uğur İbrahim Altay dönemi boyunca yürütülen ilişkiler kronolojik olarak sıralanmıştır.

Tablo 7 Konya Büyükşehir Belediyesinin Kardeş Şehir İlişkileri - Kronolojik

Tarih	Kardeş Şehir	Faaliyet
22.07.2004	Mostar	Başkan, Mostar Köprüsü'nün restorasyonu sonucunda açılışına katılmıştır.

03.03.2005	Bosna- Hersek	Konya Büyükşehir Belediyesi, Bosna-Hersek'e yaptığı yardımlar nedeniyle şükran belgesi almıştır.
23.07.2005	Xi'an	Xi'an'lı yetkililer Konya Büyükşehir Belediyesi'ni ziyaret etmiştir.
16.04.2007	Tebriz	Tebriz Belediye Başkanı Konya Büyükşehir Belediyesi'ni ziyaret etmiştir.
27.05.2007	Kyoto	Kyoto Şehri Meclis Başkanı Konya Büyükşehir Belediyesi'ni ziyaret etmiştir.
15.09.2007	Mostar	Mostar'da Sema Gösterisi düzenlemiştir.
17.09.2007	Saraybosna	Saraybosna'da Konya Kültür ve Eğitim Merkezi Açılmıştır.
12.12.2007	Saraybosna	Kardeşlik ve İş birliği Protokolü imzalanmıştır.
27.02.2008	Gangneung	Gangneung'lı yetkililer Konya Büyükşehir Belediyesi'ni ziyaret etmiştir.
06.04.2008	Saraybosna	Konyalı heyet Saraybosna'ya ziyarete gitmiştir.
07.07.2008	Makedonya	Konya Büyükşehir Belediyesi Makedonya'nın 3 şehrinde KOMEK kursu açmıştır.
29.01.2010	Cordoba	Kardeş Şehir Protokolü imzalanmıştır.
18.06.2010	Çimkent	Kardeş Şehir Ön Protokolü imzalanmıştır.
12.10.2010	Kyoto	Kyoto Belediye binası önüne Konya Anıtı yapılmıştır.
05.01.2012	Yangzhou	Yangzhou'lu yetkililer Konya Büyükşehir Belediyesi'ni ziyaret etmiştir.
15.02.2012	Multan	Multan Valisi, Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
25.01.2012	Priştina	Konya Büyükşehir Belediyesi Kosova'da KOMEK kursu açmıştır.
28.03.2012	Kosova	Konya Büyükşehir Belediyesi Kosova'da KOMEK kursu açmıştır.
12.04.2012	Sylhet	Kardeş Şehir Protokolü imzalanmıştır.
24.04.2012	Xi'an	Xi'an'lı yetkililer Konya Büyükşehir Belediyesi'ni ziyaret etmiştir.
21.05.2012	Belh	Kardeş Şehir Protokolü imzalanmıştır.
12.11.2012	Saraybosna	Saraybosna Büyükşehir Belediye Başkanı, Konya Büyükşehir Belediyesi'ni ziyaret etmiştir.
22.11.2012	Kulob	Kardeş Şehir Protokolü imzalanmıştır.
01.12.2012	Belh	Belh'li yetkililer Konya Büyükşehir Belediyesi'ni ziyaret etmiştir.
06.06.2013	Sfaks	Kardeş Şehir Protokolü imzalanmıştır.
10.10.2013	Hannover	Kardeş Şehir Protokolü imzalanmıştır.
13.12.2013	Touba	Kardeş Şehir Protokolü imzalanmıştır.
20.12.2013	Cibuti	Kardeş Şehir Protokolü imzalanmıştır.
17.11.2014	Saraybosna	Saraybosna Belediye Başkanı, Konya Büyükşehir Belediyesi'ni ziyaret etmiştir.
06.05.2014	Hannover	Kardeş Şehir Ön Protokolü imzalanmıştır.

04.07.2014	Yangzhou	Çin'in Yangzhou Belediye Meclisi Başkan Vekili ve heyeti Konya Büyükşehir Belediyesi'ni ziyaret etmiştir.
27.09.2014	Kyoto	Kyoto şehrinden gelen İtfaiye Müdürü Konya Büyükşehir Belediyesi İtfaiyesi çalışanlarına konferans vermiştir.
02.10.2014	Kyoto	Konya Büyükşehir Belediyesi Kyoto'yu ziyaret etmiştir.
06.12.2014	Hannover	Konya Büyükşehir Belediyesi Hannover'i ziyaret etmiş mesleki eğitim iş birliği konusunda görüşmüştür.
25.03.2015	Fez	Kardeş Şehir Protokolü imzalanmıştır.
09.04.2015	Sfax	Türkiye-Tunus Kardeş Şehirler toplantısı yetkililer görüşmüştür.
25.11.2015	Kabil	Kabil Belediye Başkanı, Konya Büyükşehir Belediyesi'ni ziyaret etmiştir.
18.05.2017	Saraybosna	Saraybosna Büyükşehir Belediye Başkanı Konya Büyükşehir Belediyesi'ni ziyaret etmiştir.
30.06.2017	Belh	Belh Valisi, Konya Büyükşehir Belediyesi'ni ziyaret etmiştir.
06.07.2017	Saraybosna	Saraybosna'ya 20 adet tramvay hibe edilmiştir.
03.04.2018	Buhara	Özbekistan'ın, Semerkant ve Taşkent şehirlerine de ziyaret gerçekleştirilmiştir.
27.06.2018	Fez	Fez şehrinin Dost ve Kardeş Şehirleri Toplantısına Konya Büyükşehir Belediyesi katılım göstermiştir.
27.06.2018	Fez	2.Fez Meknes Ekonomik Forumu'na katılım sağlanmıştır..
06.07.2018	Fez	Konya Büyükşehir Belediyesi Fez şehrine gitmiştir.
08.08.2018	El Halil	El Halil Belediye Başkan Yardımcısı, Konya Büyükşehir Belediyesi'ni ziyaret etmiştir.
30.05.2019	Kyoto	Kyoto'da Sema Programı ve Tasavvuf Konseri düzenlemiştir.
29.07.2019	Saraybosna	KOMEK merkezî sergisinin açılışı yapılmıştır.
30.07.2019	Bosna Hersek	Konya Büyükşehir Belediyesi Başkanı Bosna Hersek ülkesini ziyaret etmiştir.
06.08.2019	Gangneung	Gangneung Belediye Başkanı Konya Büyükşehir Belediyesi'ni ziyarete etmiştir.
17.07.2020	Prizren	KOMEK El Sanatları Merkezî açılmıştır.

Konya Büyükşehir Belediyesi Dış İlişkiler Şubesinden alınan veriler ile oluşturulmuştur.

Görüldüğü üzere hem Tahir Akyürek döneminde hem de Uğur İbrahim Altay döneminde kardeş şehirler ile olan ilişkiler önemsenmiştir. Bu tabloda sadece en

önemli işlerin ele alındığı varsayıldığında günlük ve rutin işler kapsamında taraflar arasındaki bağlantı korunmuştur. AK Parti döneminde başlayan kamu diplomasisi faaliyetlerini destekleme vizyonuna destek olmak isteyen her iki başkan da kardeş şehir ilişkilerine önem vermiştir. Burada bir diğer dikkat çeken nokta ise kardeş şehir ilişkilerinin daha çok Dışarıdaki İçeri teorisine göre geliştirildiğidir. Bu konu, *Konya Büyükşehir Belediyesinin Uluslararası İlişkileri* bölümünde detaylı olarak ele alınacaktır.

Konya Büyükşehir Belediyesinin kardeş şehir ilişkileri incelendiği zaman; Ahmet Hilmi Nalçacı döneminde 1, Yılmaz Kulluk döneminde 2, Doç.Dr. Halil Ürün döneminde 10, Mustafa Özkafa döneminde 3, Tahir Akyürek döneminde 34 ve Uğur İbrahim Altay döneminde 8 kardeş şehir ilişkisi kurulduğu gözlenmiştir.

Tahir Akyürek döneminde bu kadar fazla kardeş şehir ilişkisi kurulmasının altında pek çok neden yatmaktadır. Şüphesiz bunlardan en önemlisi 1 Mayıs 2009 tarihinde Konyalı bir milletvekili olan Ahmet Davutoğlu'nun Dışişleri Bakanı olarak göreve başlamasıdır. Tahir Akyürek 2004 yılında göreve başlamıştır. 2004 yılından 2009 yılına kadar 13 kardeş şehir ilişkisi kurulmuştur. 1 Mayıs 2009'dan sonra ise 21 şehir ile kardeş şehir münasebeti tesis edilmiştir. Daha önce de belirtildiği üzere Ahmet Davutoğlu hem Dışişleri Bakanı olduğu dönemde hem de Başbakan olduğu dönemde Türkiye'nin özellikle komşuları ile sıfır sorun politikası yürütmesi gerektiğini vurgulamış, merkezî düzeyde önemli kamu diplomasisi kurumları da bu dönemde oluşturulmuştur. Bu dönemde, Konya Büyükşehir Belediyesinin yurt dışı ilişkilerdeki faaliyetlerini artırması, merkezî hükûmette yer alan bir vekil, bir bakan ile yerel yönetimin yurt dışı ilişkiler düzeyinde etkileşimini ortaya koyması açısından dikkat çekici olduğu kadar, yerel yönetimlerin merkezî hükûmetin dış politikasında destekleyici olarak nasıl önemli bir rol oynadığını da kanıtlar niteliktedir.

Uğur İbrahim Altay döneminde kurulan kardeş şehir ilişkileri de yine dönemin dış politikasıyla tam anlamıyla örtüşmektedir. Kurulan ilişkiler incelendiğinde dönemin kamu diplomasisi faaliyetleri ile de uygun olarak gönül coğrafyası ve akraba topluluklarla ilişkilerin öncelendiği gözlemlenmektedir.

Yerel yönetimlerin, merkezî hükûmeti destekleyen yurt dışı ilişkiler kurguladığını gösteren bir diğer önemli gösterge ise Konya Büyükşehir Belediye Meclisinin uluslararası konularda aldığı destek veya kınama kararlarıdır. 7 Konya Büyükşehir Belediye Meclisi, AK Parti dönemi Türk Dış Politikasının gidişatına göre yurt dışı ilişkilerini şekillendirmiş ve merkezî hükûmet ile ortak hareket ederek ülke genelinde tepkiye neden olan olaylara siyasi olarak da refleks göstermiştir.

Bu refleksler sadece destek veya kınama kararı ile sınırlı kalmamıştır. Bu duruma güzel bir örnek ABD'nin Torrance şehri ile Konya arasındaki kardeş şehir ilişkilerinin Kıbrıs Barış Harekâtından sonra ABD tarafından Türkiye'ye karşı uygulanan ambargo nedeniyle sonlandırılmasıdır.

Daha öncede bahsedildiği üzere ABD Başkanı Eisenhower, dünya genelinde kardeş şehir ilişkilerinin güçlendirilmesi için çok önemli adımlar atmıştır. Bu kapsamda ABD'nin Torrance şehri ile Konya 1959 yılında kardeş şehir ilişkisi kurmuştur. Dönemin Konya Belediyesi Başkanı Sıtkı Bilgin, bu şehirden fahri hemşehrlik beratı ve şehrin anahtarını almıştır. Ancak yaşanan siyasi olaylar nedeniyle ABD'nin Torrance şehri ile kardeş şehir ilişkisi 10.02.1975 tarihinde meclis kararı ile sonlandırılmıştır. Görüldüğü üzere çok iyi temeller üzerine inşa edilen ilişkiler bazen ülkenin siyasi çıkarları doğrultusunda hareket etmek adına yerel yönetimler tarafından sonlandırılabilir.

Tüm bu ilişkiler incelendiğinde Konya Büyükşehir Belediyesinin kardeş şehir ilişkilerini ülke dış politikası ile uyumlu olarak kurgulandığını söylemek mümkündür. Benzer durumlar yerel yönetimlerin uluslararası yerel yönetim birlikleri üyelikleri ve oradaki faaliyetleri açısından da söz konusu olabilmektedir.

⁷ 14.02.2006 tarihinde dönemin Büyükşehir Belediye Başkanı Tahir Akyürek, Hz. Muhammed'e yönelik hakaret içeren karikatürleri sözlü olarak kınadı.

14.03.2017 tarihinde Konya Büyükşehir Belediye Meclisi, Hollanda'yı ziyaret etmek isteyen Türkiye Cumhuriyet Dışişleri Bakanı Sayın Mevlüt Çavuşoğlu ve Türkiye Cumhuriyeti Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Sayın Fatma Betül Kaya'ya Hollanda'da gösterilen tutumu, kınamıştır.

17.08.2013 tarihinde Konya Büyükşehir Belediye Meclisi, Mısır'da yürüyüş yapan insanlara karşı gerçekleştirilen şiddet olaylarını ve katliamları kınadı.

14.05.2018 tarihinde Konya Büyükşehir Belediye Meclisi, ABD'nin Kudüs'ü İsrail'in başkenti tanımasını ve büyükelçiliğini Tel Aviv'den Kudüs'e taşınmasını protesto eden Filistinlilerin şehit edilmesini kınadı.

24.05.2021 tarihinde Konya Büyükşehir Belediye Meclisi, İsrail'in Filistin'de yapmış olduğu saldırıları kınadı. (Bu bilgiler konya.bel.tr'den alınmıştır. Erişim 25.08.2021).

6.2.6. Üye Olunan Uluslararası Birlikler

Konya Büyükşehir Belediyesi çok sayıda uluslararası örgütte etkin bir şekilde yer almaktadır. Türkiye'de bulunan yerel yönetimler son yıllarda bu ilişkilerin geliştirilmesi için çalışmalar yapmıştır. Konya Büyükşehir Belediyesi de uluslararası alanda etkili olmak ve şehir pazarlamasını tam anlamıyla gerçekleştirmek için pek çok uluslararası kuruluşa üye olmuştur. Bu sayede ülkenin kamu diplomasisi için destek oluşturmaktadır. Örneğin Türkiye’de yaşanan terör sorunu herkesin aşına olduğu bir konudur. Bundan bir süre önce bazı illerde teröre olan destekleri ortaya çıkan yönetimlerin yerine kayyum atanmış ve yeni yönetimler tesis edilmiştir. Bu olay konunun iç yüzünü bilmeyen bazı uluslararası birliklerce protesto edilmek istenmiş ancak Konya Büyükşehir Belediyesinin de bazı çabaları sonucunda bu durum engellemiş böylece uluslararası alanda Türkiye’nin olumsuz bir şekilde anılmasının önüne geçilmiştir.

Konya çok sayıda birliğe üye olmasının yanında bazı birliklerin yönetim mekanizmasında da yer almaktadır. Bu da Konya’nın yurt dışı ilişkiler kapasitesini destekleyen bir unsurdur. Yerel yönetimlerin uluslararası alanda sesini duyurmayı hedefleyen Türk Dünyası Belediyeler Birliğinin mevcut başkanı olan Konya Büyükşehir Belediye Başkanı Uğur İbrahim Altay, bu amaçlar doğrultusunda hareket etmektedir. Uğur İbrahim Altay aynı zamanda UCLG’nin eş başkanıdır. Bununla birlikte Tablo 8’de de görüldüğü üzere Konya pek çok kurumun yönetim mekanizması içerisinde yer almaktadır.

Konya’nın uluslararası alanda Hz. Mevlana, Mesnevi ve Sema ile geniş bir tanınırlığı bulunmaktadır. Gerek bu konuda gerekse diğer mirasların tanınırlığının daha da artırılması için yoğun gayret içinde olan Belediye, uluslararası alanda sık sık aktif olmayı amaçlamaktadır. Bu çerçevede Konya Büyükşehir Belediyesinin, Türk Dünyası Belediyeler Birliği, Birleşik Kentler ve Yerel Yönetimler Teşkilatı (UCLG), İslam Başkentleri ve Şehirleri Teşkilatı (OICC), Tarihi Şehirler birliği (LHC) gibi yerel yönetimlerce oluşturulan 18 uluslararası platformda üyeliği bulunmaktadır.

Aşağıdaki listede Konya Büyükşehir Belediyesinin üye olduğu tüm uluslararası birlik üyelikleri mevcuttur.

Tablo 8 Konya Büyükşehir Belediyesinin Üye Olduğu Uluslararası Birlikler

BİRLİĞİN ADI	ÜYELİK TARİHİ	BİRLİĞİN MERKEZİ	ÜYELİK STATÜSÜ
İslam Başkentleri ve Şehirleri Organizasyonu (OICC)	1990	Suudi Arabistan, Mekke ve Cidde	Yönetim Kurulu Üyesi
Dünya Belediye Başkanları İklim Değişikliği Konseyi	12.03.2007	Japonya-Kyoto	Üye
Küresel Tasarım Kentleri Teşkilatı	2010	Kore-Seul	Üye
Dünya Haller Birliği	18.03.2011	Hollanda-Lahey	Üye
Avrupa Şehirler Birliği (EUROCITIES)	14.10.2011	Belçika-Brüksel	Üye
İpek Yolu Şehirler Birliği	2012	Çin-Xi'an	Kurucu Üye
Türk Dünyası Belediyeler Birliği (TDBB)⁸	16.03.2012	Türkiye-İstanbul	Birlik Başkanlığı
Uluslararası Toplu Taşımacılar Birliği (UITP)	16.03.2012	Belçika-Brüksel	Üye
Dünya Tarihi Şehirler Birliği (LHC)	16.09.2012	Japonya-Kyoto	Başkan Yardımcılığı
U.C.L.G Orta Doğu ve Batı Asya Teşkilatı (UCLG MEWA)	12.11.2012	İspanya-Barselona	Yönetim Kurulu Üyesi
Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler Teşkilatı (UCLG)	12.11.2012	İspanya-Barselona	Eş Başkanlık
Sürdürülebilirlik için Yerel Yönetimler (ICLEI)	18.11.2012	Almanya-Bonn	Üye
Dünya Mirası Şehirler Organizasyonu (OWCH)	16.01.2015	Quebec-Kanada	Üye
Uluslararası Kütüphaneciler Birliği (IFLA)	14.08.2015	Edinburg-İskoçya	Üye
Barış için Belediye Başkanları İnisiyatifi	18.03.2016	Hiroşima-Japonya	Üye
UNESCO Hayat Boyu Öğrenme Programı	06.04.2017	New York- ABD	Üye
Dünya Su Konseyi (World Water Council)	-	Marsilya-Fransa	Üye
Uluslararası Tarım Şehirleri Birliği (Agricities)	22.03.2017	Konya- Türkiye	Kurucu

⁸ Ek 12: Türk Dünyası Belediyeler Birliğinin Konya Büyükşehir Belediyesine Vermiş Olduğu Üyelik Beratı

Konya Büyükşehir Belediyesi Dış İlişkiler Şubesinden alınan veriler ile oluşturulmuştur.

Görüldüğü üzere Konya Büyükşehir Belediyesi, uluslararası iş birlikleri konusunda oldukça gelişmiş bir aktördür. Yine kardeş şehirlerde olduğu gibi uluslararası iş birlikleri de 2 dönem halinde kısaca özetlenmiştir.

Tablo 9 Konya Büyükşehir Belediyesinin Uluslararası Birlikler ile İlişkileri

Tarih	Uluslararası İş birliği	Faaliyet
19.02.2007	Dünya İklim Değişikliği Birliği	Konya Büyükşehir Belediyesi üye olmuştur.
24.06.2007	LHC	Yönetim Kurulu Toplantısına Konya Büyükşehir Belediyesi de katılmıştır.
10.06.2008	LHC	11. LHC Konferansı Konya'da gerçekleşmiştir.
26.09.2009	LHC	LHC Konya Buluşması
16.04.2012	LHC Konferansı	Vietnam'da gerçekleşen Konferansa Konya Büyükşehir Belediyesi de katılmıştır.
30.05.2012	Dünya İpek Yolu Şehirleri Federasyonu	Yönetim Kuruluna Konya Büyükşehir Belediyesi seçilmiştir.
11.11.2012	EUROCITIES	Konya Büyükşehir Belediyesi Ödül almıştır.
14.04.2013	UCLG- MEWA	Konya Büyükşehir Belediye Başkanı, Bölge Teşkilatı Eş Başkanı seçilmiştir.
03-05.06.2013	Unesco Hayat Boyu Öğrenme Konferansı	Güney Kore, Çin ve Pekin'de gerçekleşen konferansta Konya; Türkiye'nin pilot uygulama bölgesi olarak seçilmiştir.
01.09.2013	OICC	İdare ve Belediyecilik Sistemi ve Belediye Hizmetleri, Çevre ve Çevre Düzenleme dallarında Konya Büyükşehir Belediyesine ödül verilmiştir.

01-04.10.2013	UCLG Genel Konferansı	Fas-Rabat'ta gerçekleşen konferansa Konya Büyükşehir Belediyesi de katılmıştır.
19-21.12.2013	UCLG-MEWA Yönetim Kurulu ve Konsey Toplantısı	Konya'da gerçekleşmiştir.
05.09.2014	LHC 14. Konferansı	Çin'in Yangzhou şehrinde yapılmıştır. ve Konya, 4 yıl daha yönetim kuruluna seçilmiştir.
26.09.2014	Dünya İpekyolu Şehirleri Federasyonu	Çin'in Xi'an şehrinde yapılmıştır ve Konya Büyükşehir Belediyesi de katılmıştır.
23.12.2014	UCLG-MEWA Yönetim Kurulu ve Konsey Toplantısı	Konya Büyükşehir Belediyesi Akıllı Şehirler Başkanlığı Komitesi için seçilmiştir.
23.03.2015	UCLG Genel Konferansı	İspanya'da gerçekleşen konferansa Konya Büyükşehir Belediyesi de katılmıştır.
12.08.2015	OICC	30. Yönetim Kurulu ve İş Birliği Fonu ile 4. Dijital Etkileşim Komitesi Toplantısı Konya'da gerçekleşmiştir.
19.11.2015	UCLG-MEWA Yönetim Kurulu ve Konsey Toplantısı	Malatya'da gerçekleştirilen toplantıda Konya, Turizm Komitesi Başkanlığına ve Çevre Komitesi Eş Başkanlığına seçilmiştir.
28.04.2016	UCLG-MEWA5. Olağan Kongresi	Gaziantep'te yapılan kongreye Konya Büyükşehir Belediyesi de katılmıştır.
25.05.2016	OIC	Konya'ya Turizm Başkenti Nişanı verilmiştir.
09.06.2016	LHC	Avusturya'da düzenlenen konferansa Konya Büyükşehir Belediyesi de katılmıştır.

26.09.2016	Dünya İpekyolu Şehirleri Federasyonu	Çin'in Xi'an şehrinde yapılmıştır ve Konya Büyükşehir Belediyesi de katılmıştır.
12-15.10.2016	UCLG Yerel ve Bölgesel Liderler Dünya Zirvesi	Ekvador'un başkenti Quito'da düzenlenen toplantıya Konya Büyükşehir Belediyesi de katılmıştır.
16.10.2016	UCLG	Konya Büyükşehir Belediye Başkanı, Eş Başkanlığına seçilmiştir.
22.10.2016	UCLG-MEWA Habitat 3	Ekvador'un başkenti Quito'da düzenlenen toplantıya Konya Büyükşehir Belediyesi de katılmıştır.
24.11.2016	UCLG-MEWA Uluslararası Akıllı Şehirler Zirvesi	İstanbul'da gerçekleşen Konya Büyükşehir Belediyesi de katılmıştır.
02.12.2016	OICC	Konya Büyükşehir Belediyesi Yönetim Kurulu üyeliğine yeniden seçilmiştir.
28.02.2017	AMF	Konya Büyükşehir Belediyesi de katılmıştır.
02.03.2017	AMF Kentsel Mobilite ve Toplu Taşıma Komite Toplantısı	Tahran'da yapılan toplantıya Konya Büyükşehir Belediyesi de katılmıştır.
12.03.2017	UCLG-MEWA Genel Kurul Toplantısı	Filistin'de yapılan toplantıya Konya Büyükşehir Belediyesi de katılmıştır.
17.03.2017	UCLG-MEWA Genel Kurul Toplantısı	Konya Büyükşehir Belediyesi de katılmıştır.
21.03.2017	Uluslararası Tarım Şehirleri Toplantısı	Konya'da gerçekleşmiştir.
04.05.2017	UNESCO Hayat Boyu Öğrenme Programı	Konya Büyükşehir Belediyesi katılım sağlamıştır.
10.05.2017	UCLG Dünya Kültür Zirvesi	Güney Kore'de gerçekleşen toplantıya Konya Büyükşehir Belediyesi katılım sağlamıştır.

10.05.2017	Sürdürülebilirlik için Yerel Yönetimler ve Birleşmiş Milletler Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi Taraflar Konferansı	Almanya'nın Bonn şehrinde düzenlenen Konya Büyükşehir Belediyesi de katılım sağlamıştır.
01.08.2017	UCLG-MEWA Turizm Komitesi Toplantısı	Konya'da gerçekleşmiştir.
18.10.2017	UCLG-MEWA Yönetim Kurulu Toplantısı ve Sosyal İçerme Forumu	İstanbul'da gerçekleşen Forumda Konya Büyükşehir Belediyesi de katılım sağlamıştır.
09.11.2017	UCLG Başkanlar Konseyi Toplantısı	Barselona'da gerçekleşen toplantıya Konya Büyükşehir Belediyesi de katılım sağlamıştır.
17.11.2017	Uluslararası Tarım Şehirleri Öğrenciler Buluşması	Konya'da gerçekleşmiştir.
06.12.2017	UCLG-MEWA Yönetim Kurulu ve Konsey Ortak Toplantısı	Çin – Hangzhou'da gerçekleşen toplantıya Konya Büyükşehir Belediyesi de katılım sağlamıştır.
22.01.2018	UCLG İstişare Toplantısı	İspanya da gerçekleşen toplantıya Konya Büyükşehir Belediyesi de katılım sağlamıştır.
13.03.2018	UCLG-MEWA Sürdürülebilir Turizm ve Yerel Kalkınma Formu	Şanlıurfa' da gerçekleşen toplantıya Konya Büyükşehir Belediyesi de katılım sağlamıştır.
18.04.2018	TDBB Yönetim Kurulu Toplantısı	Konya'da gerçekleşmiştir.
20.04.2018	UCLG Kültür Komisyonu “Dünya Kültür Pilot Şehri Konya”	Konya'da gerçekleşmiştir.
07.05.2018	OICC Genel Sekreteri	Konya Büyükşehir Belediyesine ziyaret gerçekleştirmiştir.
22.05.2018	UCLG Yönetim Kurulu Toplantısı	Fransa' da gerçekleşen toplantıya Konya Büyükşehir Belediyesi de katılım sağlamıştır.
27.05.2018	UCLG-MEWA Yönetim Kurulu Toplantısı	Balıkesir'de gerçekleşen toplantıya Konya

		Büyükşehir Belediyesi de katılım sağlamıştır.
26.06.2018	Dünya İpekyolu Şehirleri Federasyonu	Çin'in Xi'an şehrinde yapılmıştır ve Konya Büyükşehir Belediyesi de katılmıştır.
07.08.2018	UCLG-MEWA Çevre Komitesi Toplantısı	Konya'da gerçekleşmiştir.
24.08.2018	IFLA	Malezya'da gerçekleşen Toplantıya Konya Büyükşehir Belediyesi de katılmıştır.
07.09.2018	Dünya Tarihi Kentler Birliği	Bursa'da gerçekleşen Konferansa Konya Büyükşehir Belediyesi de katılmış ve Başkan Yardımcılığı'na seçilmiştir.
05.10.2018	TDBB	İstanbul'da gerçekleşen Kardeş Şehirler Platformu tanıtım toplantısına Konya Büyükşehir Belediyesi de katılmıştır.
04.10.2018	UCLG Avrasya Yerel Yönetimler Kongresi	Rusya'da gerçekleşen toplantıya Konya Büyükşehir Belediyesi de katılmıştır.
05.10.2018	UCLG Dünya Konseyi Toplantısı	İspanya'da gerçekleşen toplantıya Konya Büyükşehir Belediyesi de katılım sağlamıştır.
08.10.2018	UCLG-MEWA Kentsel Uygulayıcılar Çalıştayı	İstanbul'da gerçekleşen toplantıya Konya Büyükşehir Belediyesi de katılmıştır.
20.10.2018	Dünya İpekyolu Şehirleri Federasyonu- 13. İpekyolu Belediye Başkanları Forumu	Antalya'da gerçekleşen toplantıya Konya Büyükşehir Belediyesi de katılmıştır.
07.11.2018	UCLG	Konya Büyükşehir Belediye Başkanı Eş Başkanlığa seçilmiştir.
11.11.2018	OICC 32. Yönetim Kurulu Toplantısına	Cibuti'de gerçekleşen toplantıya Konya Büyükşehir Belediyesi de katılmıştır.

20.11.2018	UCLG-MEWA Yönetim Kurulu Toplantısı	Şanlıurfa’da gerçekleşen toplantıya Konya Büyükşehir Belediyesi de katılmıştır.
29.11.2018	AMF 5. Genel Kurul Toplantısı ile 6. Yürütme Kurulu Toplantısı	Gaziantep ’de gerçekleşen toplantıya Konya Büyükşehir Belediyesi de katılmıştır.
12.04.2019	UCLG Kültür Zirvesi	Arjantin’de gerçekleşen toplantıya Konya Büyükşehir Belediyesi de katılmıştır.
22.04.2019	UCLG-MEWA Kalkınma İş Birliği ve Kent Diplomasisi Komitesi	Filistin’de gerçekleşen toplantıya Konya Büyükşehir Belediyesi de katılmıştır.
26.07.2019	TDBB Yönetim Kurulu Toplantısı	Bursa’da yapılan toplantıya Konya Büyükşehir Belediyesi de katılmıştır.
28.07.2019	TDBB Konya Büyükşehir Belediyesi	Bosna Hersek Glamoc Eğitim ve Kültür Merkezî Açılmıştır.
23.09.2019	TDBB ve Konya Büyükşehir Belediyesi	Tataristan’da gerçekleşen Yürütme Kurulu Toplantısı sonrasında Tataristan Başbakanı ziyaret edilmiştir.
23.10.2019	Türk Dünyası Belediyeler Birliği ve Konya Büyükşehir Belediyesi	KKTC’de Yürütme Kurulu Toplantısı yapılmıştır.
16.11.2019	UCLG	Konya Büyükşehir Belediye Başkanı Eş Başkanlığa seçilmiştir.
31.01.2020	UCLG 1.Başkanlık Toplantısı	İspanya’da gerçekleşen toplantıya Konya Büyükşehir Belediyesi de katılmıştır.
11.02.2020	TDBB ve Konya Büyükşehir Belediyesi	Dışişleri Bakanına yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkileri hakkında bilgi verilmiştir.
24.04.2020	TDBB Yönetim Kurulu Toplantısı	Video Konferans ile yapılmıştır.
29.05.2020	UCLG Yönetim Kurulu Toplantısı	Video Konferans ile yapılmıştır.

12.07.2020	TDBB-Rusya Şehirler Birliği	TDBB ve Konya Büyükşehir Belediye Başkanı COVID süreci hakkında bilgi vermiştir.
09.09.2020	TDBB Yürütme Kurulu Toplantısı	Kocaeli Başiskele ilçe belediyesi'nin ev sahipliğinde gerçekleşmiştir.
21.10.2020	TDBB Yönetim Kurulu Toplantısı	Video Konferans ile yapılmıştır.
26.10.2020	UCLG MEWA	Yönetim Kurulu ve Komiteler Toplantıları video konferans ile yapılmıştır.
11-13.11.2020	UCLG Dünya Konseyi	Video Konferans ile yapılmıştır.

Konya Büyükşehir Belediyesi Dış İlişkiler Şubesinden alınan veriler ile oluşturulmuştur.

Konya Büyükşehir Belediyesi üye olduğu tüm bu kurumlar ile çok taraflı iş birliği yürütmektedir. Hem Tahir Akyürek döneminde hem de Uğur İbrahim Altay döneminde gerçekleştirilen bu ilişkiler, ülke kamu diplomasisine çok önemli bir katkı sağlamıştır. Tahir Akyürek döneminde alınan UCLG Eş Başkanlığı görevi Uğur İbrahim Altay döneminde de sürdürülmektedir. İlave olarak Uğur İbrahim Altay'ın Türk Dünyası Belediyeler Birliği Başkanı olarak seçilmesiyle Konya Büyükşehir Belediyesinin Balkanlardan Orta Asya içlerine kadar Türk Dünyası ile ilişkilerinin kuvvetlenmesi ve buralara yönelik ilgi ve katkılarının artması gerçekleşmiştir. Bu ilişkiler, şehir ve ülke tanıtımı için önemli bir alan sağlanmıştır. Bununla beraber bu tarz uluslararası birliklerde kazanılan tecrübeler ile ülke içerisinde uluslararası nitelik taşıyabilecek pek çok adım atılmasının önü açılmıştır.

Kamu diplomasisine ve ülke dış politikasına yönelik bu destek, günümüzde de devam etmektedir. Örneğin Filistin ile İsrail arasında 2021 yılında yaşanan çatışmalar sonucunda, Filistin'de 200'ün üzerinde insan yaşamını yitirmiştir. Türkiye, bu konu karşısında Filistin'e destek olan çeşitli açıklamalarda bulunmuştur. Aynı şekilde Konya Büyükşehir Belediye Başkanı ve Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler (UCLG) Eş Başkanı Uğur İbrahim Altay konuyla ilgili olarak Filistin'e desteklerini iletmiştir.

UCLG’de bu konuyla ilgili olarak şiddetin sona ermesi için bir bildiri yayınlamıştır. Bu olaylar sırasında gerçekleşen UCLG Dünya Konseyinde, Eş Başkan Uğur İbrahim Altay, bildiri metninde daha net ifadeler olması gerektiğini belirtmiş ve Filistin’de İsrail’in gerçekleştirdiği şiddet eylemlerinin durdurulması için bildirinin güncellenmesi talebinde bulunmuştur.

UCLG ve Konya Büyükşehir Belediyesi arasında yapılan çalışmalar sonucunda metin güncelenmiş ve Filistin’deki sivil kayıpları daha çok içeren ve farkındalık yaratan bir bildiri halini almıştır.

Eş-Başkan olarak atılan bu adım hem uluslararası anlamda barışa bir katkı sağlamış hem de ülke dış politikasını destekler nitelikte olmuştur. Konuyla ilgili tüm düzenlemeler ekte detaylı olarak ele alınmıştır (Ek 23-24-25).

Sadece bu örnek bile yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkiler konusunda yapabileceği işlerin önemini gösterir niteliktedir.

6.2.7. Kurulan veya Kurulma Aşamasında Olan Birlikler

Tablolardan da anlaşılacağı üzere Konya Büyükşehir Belediyesi yurt dışı ilişkiler konusunda kendisini ön plana çıkarmış şehirlerden birisidir. Özellikle birliklerde yürütülen yönetim görevleri ile Konya’nın yurt dışı ilişkilerdeki tecrübesi ve sistem içerisindeki görünürlüğü önemli ölçüde arttırmıştır. Daha önce de değinildiği üzere şehirler kendi potansiyellerini kullanabilecekleri uluslararası örgütler kurmak istemekte ve doğrudan yurt dışı ilişkilerde etkili olarak, fark oluşturmak istemektedir.

Konya Büyükşehir Belediyesi, üye olduğu kuruluşların yanında aynı zamanda yeni oluşumları başlatmak ve yeni oluşan kurumlara dâhil olarak vizyonunu ortaya koymak istemektedir. Örneğin Konya, Dünya İpek Yolu Şehirleri Ağı’nın 2012 yılında kurulmasında önemli rol oynamıştır. Bununla birlikte 2013 yılında Güney Kore, Çin ve Pekin’de gerçekleşen UNESCO Hayat Boyu Öğrenme Konferansı’na Türkiye’den tek temsilci olarak katılan Konya; Türkiye’nin pilot uygulama bölgesi olarak seçilmiştir. Konya’nın dünyanın diğer ucuna gitmesi yurt dışı ilişkilere verdiği önemi göstermektedir.

6.2.7.1. Uluslararası Tarım Şehirleri Birliği (Agricities)

Tarım, insanoğlunun bildiği en eski işlerden ve yatırım araçlarından birisidir. İnsanoğlu her zaman ihtiyaçlarını karşılamamanın yollarını bulmaya çalışmış ve tarım bunun için çok elverişli bir alan olmuştur. Tarım ve gıda üretimi yılların eskitemediği ikame edilemez ihtiyaçlardandır. Bu nedenle tarih boyunca devletlerin ve şehirlerin en önemli geçim unsuru olmuştur.

Osmanlı İmparatorluğu, ekonomideki zenginliğinin çoğunu tarım kalemi üzerinden sağlamıştır. On dokuzuncu yüzyılın ortalarında, tarım üzerindeki iki vergi - ondalık ve toprak vergisi - tek başına imparatorlukta toplanan tüm vergilerin yaklaşık yüzde 40'ına tekabül etmiş ve dolayısıyla hazineye katkıda bulunmuştur (Quataert, 2005:112).

Osmanlı İmparatorluğu döneminde İç Anadolu bölgesinde, biri kuzeyde diğeri güneyde olmak üzere iki büyük kentsel yoğunlaşma yaşanmıştır. Güney grubunda, Karaman ve Hamid beyliklerinin eski toprakları yer almıştır. Akşehir, Konya ve Karaman en önemli kent merkezlerini oluşturmuştur. Kuzey grubu, Ankara ile Sivas arasında yer alan Kızılırmak ve Yeşilirmak'ın yanı sıra bir dizi küçük akarsu sayesinde verimli bir alan haline gelmiştir. Bölge, Anadolu Selçuklular ve onların halefleri tarafından yönetildiğinde Amasya, Tokat ve Sivas gibi şehirleri barındırmıştır. Kanuni dönemine gelindiğinde Ankara ve Bursa ile birlikte, Konya, Kayseri, Kastamonu ve Tokat, Gaziantep ve Urfa şehirleri önemli tarım ve kent merkezleri haline gelmiştir (Faroghi, 1990:126-127).

Cumhuriyet'in kuruluşundan bu yana imalat sanayinde en hızlı büyüyen sektörlerden biri gıda ve tarım sektörü olmuştur. Tarihsel periyotta gıda ürünleri sektöründe küçük ölçekli özel sektör işletmeleri de büyük ölçekli kamu işletmeleri ile birlikte faaliyet ve gelişimlerini sürdürmüştür. Konya'da gıda sektörü, tarımdan elde edilen hayvansal kökenli ürün ve sebzelerin hammaddelerine uygulanan bir veya birden fazla işleme raf ömrünü uzatan ve kullanıma hazır ürünlere dönüşen ve giderek büyüyen bir imalat sanayi olmayı başarmıştır. Bu nedenle Konya tarımsal açıdan önde

gelen şehirlerden birisi olarak ülke genelinde adından söz ettirmektedir (Konya ABİGEM, 2017).

Günümüzde Konya 2.247.000 hektar tarım arazisine sahiptir. 2019 yılında bu alanların 1.820.271 hektarı işlenmiştir. Bu arazilerin %62'si ova %38'i dağlık olarak dağılmıştır. TÜİK 2019 verilerine göre Konya tahıl ve diğer bitkisel ürünlerin üretim miktarında 15.641.522 ton kapasiteye ulaşmıştır. ve bu üretimden 12.192.031 TL değer kazanmıştır. Konya'nın örtü altı sebze ve meyve üretim miktarı ise 10.231 tondur (TÜİK İl Göstergeleri). 2016 verilerine göre Konya; buğday, arpa, ayçiçeği, şeker pancarı, fasulye, havuç, kiraz, lale üretiminde 1. sırada yer almaktadır. Konya aynı zamanda modern sulama sistemleri ile de etkili bir tarım politikası sürdürmektedir. Konya aynı zamanda ÇİTEP projesi ile Konya genelinde çiftçilerin bilgi paylaşımı yapmasını sağlayan bir proje üretmiş ve tarımsal verimliliği artırmaya çalışmıştır. Bu nedenle uluslararası iş birliği ile potansiyelini kullanmayı hedefleyen Konya, Uluslararası Tarım Şehirleri Birliğinin kurucusu olmuştur.

22 Mart 2017 tarihinde Konya merkezli gerçekleşen tarım toplantısı ardından kurulan Birlik, Ukrayna, Bosna Hersek, Afganistan, Tacikistan, Sudan, Azerbaycan, Kenya, Irak ve Filistin yanı sıra ülke içinden pek çok şehir ile de iş birliği yapmaktadır.

⁹ Birliğin amacı tüzükte şu şekilde yer almaktadır;

“Dünyamızda tarımın yaygın olarak yapıldığı yerlerde mevcut olan tecrübe ve bilgi birikimini dikkate alarak, etkileşim, dayanışma ve yardımlaşma yaklaşımı ile bilgi, görgü ve karşılıklı deneyimlerden yararlanmak, ekonomik ve teknik alanlarda işbirliğini geliştirmek amacıyla;

a) Tarım ve gıdanın geleceğin dünyasında son derece stratejik öneme sahip bir sektör olduğu, bu nedenle tüm ülkelerin ve şehirlerin birbiri ile etkileşim içinde bulunmak ve sektöre olumlu katkı sağlamak

⁹Türk Katılımcılar; İstanbul, Ankara, Trabzon, Kahramanmaraş, Erzurum, Gaziantep, Bursa, Sakarya, Kocaeli, Balıkesir, Ordu ve Kayseri Büyükşehir Belediyeleri.

b) Tarımsal gelişmeleri, akıllı tarım uygulamalarını takip ederek üyeleri bilgilendirmek, üyelerden gelen somut projeleri değerlendirmek ve geliştirmek,

c) Üyelerin bulunduğu ülkelerde toplantı ve konferanslar düzenleyerek insanlığın tarım konusunda dikkatlerini çekmek,

d) Tarım politikaları yönetimi ve tarım kültürü konusunda yeni metodları araştırmak ve geliştirmek amacıyla faaliyetler ve yayınlar yapmak, yaptırmak ve yapılan çalışmaları desteklemektir.” (Uluslararası Tarım Şehirleri Birliği Tüzüğü, 2017)

Üyeler arasındaki fikir alışverişini, tarımla ilgili bilgi paylaşımı ve iş birliğini teşvik etmek, üyelerin tarımsal geleceğini doğru şekillendirmek, yerel toplum üzerinde tarımsal yönelimdeki etkiyi arttırmak, sürdürülebilir tarım, ekonomi ve gıda üretimini verimli ve etkili hale getirebilmek amacıyla hareket eden Birlik, Konya’nın sahip olduğu tarımsal potansiyel de düşünüldüğünde çok etkili bir noktada kurulmuştur. Konya’nın bu girişimi Türkiye’nin, tarım sektöründe en iyi küresel aktörlerden birisi olma isteği ile de orantılıdır.

Birlik’in kuruluş toplantısında tarımın insanlık için anlamı ve önemi, tarımsal sorunlar ve tarımın geleceği konuşulmuştur. Yerel yönetimlerin inisiyatifleriyle düzenlenen bu toplantıda tarımın önemini vurgulayan üyeler, konuyla ilgili uluslararası iş birliğini desteklemiştir. Günümüzde önemli bir alanda iş birliğini kurmayı başaran Birlik, uzun vadede önemli yerlere gelmeyi amaçlamakta ve yerel yönetimleri tarım konusunda üst seviyeye çıkarmayı hedeflemektedir.¹⁰

6.2.7.2. Anadolu Medeniyetleri Belediyeler Birliği

Başlangıçta Teknik Hizmet Organizasyonu Derneği olarak kurulmuş olan AMŞB, 2005 yılında yapılan değişiklikten sonra mevcut ismini almıştır. Merkezî Ankara’da olan Anadolu Medeniyetler Birliği, belediyelere yönelik eğitimler, seminerler, yurtiçi ve yurt dışı belediyeler arası işbirliği amaçlı organizasyonlar ile

¹⁰ Ek 13’te Uluslararası Tarım Şehirleri Birliğinin Kuruluşu Hakkında Tebliğ Tebellüğ Belgesi.

faaliyetlerine devam etmektedir. Birlik'in mevcut başkanı Konya Büyükşehir Belediye Başkanı olan Uğur İbrahim Altay'dır. Birlik'in Türkiye içerisinde 54 üyesi bulunmaktadır (Anadolu Medeniyetler Birliği Tüzüğü).

6.2.7.3. Konya Belediyeler Birliği

Konya Türkiye'nin en büyük şehirlerinden birisidir. Özellikle Büyükşehir Kanunu'ndan sonra şehirlerin ilçe ve kasaba bazında işleyişini yakından takip etmek bir zorunluluk haline gelmiştir. Ancak bundan daha önce bazı iller ve ilçeler arasında koordinasyonu sağlamak için kurulan Konya Belediyeler Birliğinin 31 Konya ilçesi dâhil, olmak üzere Karaman, İstanbul, Afyon ve Isparta'dan da üyeleri bulunmaktadır.

Birliğin amacı,

“Üye belediyelere mevzuat desteği vermek, proje ve teknik destek sağlamak; belediyeleri mevzuattaki değişiklikler konusunda bilgilendirmek, belediyelerin menfaatlerinin korunması ve gelişmesine yardımcı olmak; mahalli idarelerle ilgili Kanun ve diğer mevzuatın hazırlanmasında ilgili üst kuruluşlara görüş bildirmek; demokratik, katılımcı, saydam, hesap verebilir, insan hak ve özgürlüklerini esas alan bir yerel yönetim anlayışının yerleşmesi ve yaygınlaşması için çaba göstermek; belediyeler arasındaki dayanışma ve işbirliği anlayışını geliştirerek, yerel yönetimlerin halka daha etkin ve verimli hizmet sunmasına katkıda bulunmaktır.” (Konya Belediyeler Birliği Tüzüğü) olarak açıklanmıştır.

6.2.7.4. Uluslararası Mevlevihanesi Olan Şehirler Platformu

Konya, büyük ilim, irfan sahibi kişilere de yapmış olduğu ev sahipliği sayesinde pek çok konuda gelişmiştir. Hz. Mevlana'nın, 13. yüzyıldan günümüze tüm insanlığı kapsayan öğretileri, Allah'a daha yakın olmak yani insan-ı kâmile ulaşmak için izlediği yol, günümüzde dahi yalnızca Müslümanlar tarafından değil farklı dine mensup insanlar tarafından da dikkatle incelenip takip edilmektedir. Mevlana'nın tasavvufi öğretileri ile kurulmuş Mevlevilik tarikatı asırlar boyunca farklı ülkelere yayılmış ve bu ülkelerde Mevlevihaneler kurulmuştur. Zaman içerisinde Konya'da 11, Türkiye'de 68, diğer ülkelere 49 olmak üzere toplam 117 Mevlevihane (ülkemizde

11 tanesi, yurt dışında 2 tanesi Asitane olmak üzere) kurulduğu tespit edilmiştir. Bazı kaynaklara göre bu sayı 140'ı bulmaktadır. Ek 9'da Türkiye'de bulunan Mevlevihaneler ve Asitaneleri görmek mümkündür.

İnsanlığın, Mevlana'nın Mesnevi başta olmak üzere diğer eserlerinde de sözünü ettiği hoşgörü, barış ve aşka olan ihtiyacı gün geçtikçe artmaktadır. Bu öğretilerin gelecek nesillere aktarılması ve hayata adapte edilmesi için kurulan Mevlevihanelerin esas amaçlarına uygun kullanımına devam edilmesi amacıyla çeşitli çalışmalar yapılmaktadır.

Mevlevihaneler, yurt dışı ilişkiler konusunda öne çıkan merkezlerden birisidir. Mevlevi Sufizmi, 8 asırdan fazla bir süredir insanların maneviyatını etkilemiştir. Mevlevihaneler türbeleri, eğitim odaları, mutfakları, camileri ve tekkeleri ile derin bir tarihe sahiptir. Osmanlı Devleti ile güçlü bağları olan Mevlevi Tasavvufu şehirlere pek çok alanda hizmet (müzecilik, kültürel miras, turizm) etmektedir. Aynı zamanda bir bilim ve ilim merkezî olan Mevlevihaneler, musiki ve törenler konusunda da ön plana çıkmıştır. Türkiye'nin ve Avrupa'nın farklı bölgelerinde Mevlevihanelerde gerçekleştirilen ayinler, devlet kurumlarının, sivil toplum kuruluşlarının, girişimcilerin, sahne sanatçılarının ve seyircinin, uluslararası tanıtıma kamu diplomasisine büyük katkısı bulunmaktadır (Şahin, 2016).

Mevlevilik ve Mevlana felsefesinin temelini; Kur'an, Hadis, insan sevgisi, barış ve hoşgörü oluşturmaktadır. Bu merkezler, Osmanlı içerisinde İslami ahlak ve terbiyenin öğretilmesinin yanı sıra güzel sanatlar içinde bir alan oluşturmuştur. *"İslam'ın güler yüzü"* olarak bilinen Mevlevihaneler dış politika konusunda önemli rol oynamaktadır (Kuş, Dıvarcı, Şimşek, 2005: 25). Mevlevihaneler aynı zamanda Osmanlı İmparatorluğu'nda en önemli *"yüksek kültür"* merkezleri arasında yer almıştır. Zira Osmanlı, fethedeceği yerlere öncelikle Mevlevihanelerle temas ederek İslam'ın ve Türklerin iyi olduğu fikrini açıklamaya çalışmış bir nevi kamu diplomasisi çalışmaları yürütmüştür. Fetihten sonra o bölgeler türbe olarak faaliyetlerine devam etmiş ve halklar arasındaki bağlantının ortak merkezî olarak anılmıştır (Karpuz vd, 2006: 15).

Günümüzde de hem yurt içinde hem de yurt dışında bulunan Mevlevihaneler, kültürel tanıtım ve turizmin yanı sıra dış politika ve kamu diplomasisine de katkı sağlamaktadır. Türkiye genelinde; Konya, Afyon, Antalya, Bursa, Çanakkale, Çankırı, Çorum, Edirne, Eskişehir, Gaziantep, İstanbul, Karaman, Kastamonu, Kilis, Kütahya, Muğla, Manisa, Niğde, Şanlıurfa, Tokat gibi illerde Mevlevihaneler bulunmaktadır. Dikkat edilirse bu iller hep stratejik noktalarda yer almaktadır. Yurt dışında ise Suriye, Lübnan, İsrail, Mısır, K.K.T.C, Macaristan, Kosova, Bosna Hersek, Bulgaristan, Kırım, Yunanistan gibi ülkelerde Mevlevihaneler bulunmaktadır (Karpuz, vd, 2006). Küresel anlamda etkisini gösteren bu geniş coğrafya Mevlevilik düşüncesinin aslında ne kadar yaygın bir şekilde etki alanı oluşturduğunun bir göstergesidir. Konya Büyükşehir Belediyesi, Mevlevihanelerin bu küresel bilinirliği ve Hz. Mevlana'nın öğretilerini taşıyan bir şehir olmanın avantajını dış politikasına entegre etmeye gayret etmektedir.

Konya Büyükşehir Belediyesi, Mevlana'nın öğretilerinin gelecek nesillere aktarılması ve hayata adapte edilmesi için Mevlevihanesi olan şehirler ile iş birliği yaparak, Mevlevihanelerin esas amaçlarına uygun kullanımına devam edilmesi amacı ile çeşitli çalışmalar yapmaktadır. **“Uluslararası Mevlevihanesi olan Şehirler Platformu”** kurulması ve Mevlevihane kültürünün doğduğu merkez olması açısından da Birlik merkezinin Konya olması konusunda önemli girişimlerde bulunmaktadır.

Bu Platform, Hz. Mevlana'nın Mesnevisi başta olmak üzere,

- Mevlevilikle ilgili diğer eserlerin yaygınlaştırılmasına katkı sağlamak,
- Tarih boyunca Mevlevihanesi olan ve Türkiye içinde ve dünya genelinde Mevleviliğin yoğun olarak yaşandığı şehirler arasında iş birliğinin geliştirilmesi sağlamak,
- Günümüze ulaşamamış Mevlevihanelerin yeniden inşası ya da mevcut yapıların aslına uygun olarak restore edilmesini sağlamak,
- Gönüllü olarak Mevleviliğe hizmet eden vakıf, dernek vb. kurumların geleneksel, İslami çizgide Mevleviliği yaşamalarına ve bulundukları şehirlerde Mevlevihane inşa ederek Mevleviliğin yaşatılmasına katkıda bulunmak,

- Mevlevihanelerde Mevlevi öğretileri, Mesnevi ve sosyal hayata yansımalarına dair eğitimler verilerek, Mevlana ve Mevleviliğin daha geniş alanlara yayılmasını sağlamak,
- Mevlevihanelerin bulunduğu şehir ve ülkeler arasında sosyal yardımlaşma, iş birliği ve barış köprüsü oluşturmak, birlik üyesi şehirler başta olmak üzere Mevleviliğe ilgisi olan yerli/yabancılar yerinde veya Konya’da sema eğitimi vermek,
- Birlik üyesi şehirlerde bulunan Mevlevihanelerde sema-ı şerif düzenlemek,
- Mevlana Barış Ödülü programını gerçekleştirmek ve bu bağlamda dünya barışına katkıda bulunan kişi ya da kurumlara Mevlana Barış Ödülü vermek,
- Konya ve bu Birlik’in üyesi olan şehirlerin turizm potansiyelini artırıcı ortak faaliyetler düzenlemek,
- Mevlana ve Mevlevilik ile ilgili uluslararası kapsamda ilmi çalışmalar yapılarak fuar, çalıştay, sempozyum ve kongreler düzenlemek, ülke içinde ve yurt dışında bulunan Mevlevihaneler için Konya’da semazen yetiştirmek
- Hz. Mevlana’yı anma törenlerinde yetişen semazen ekiplerinin program yapmasını sağlamak ve çocuk ve gençlere yönelik farklı etkinlikler düzenlemek amacıyla kurulacaktır.

6.2.8. Uluslararası Belediye Akademisi

Konya Büyükşehir Belediyesinin kurduğu Belediye Akademisi yerel yönetimlerin gelişimi ve etkileşimi açısından hayati bir öneme sahiptir. Başkan Uğur İbrahim Altay’ın 2020 yılının ortalarında da belirttiği gibi;

“Ülkeler arası ilişkilerin kalıcı ve sürdürülebilir olması için yerel diplomasinin öneminin gün geçtikçe arttığı bir ortamda elde edilen tecrübe ve birikimi hem teorik hem de pratik düzeyde tüm dünyadan genç belediyecilerle paylaşmak ” (Konya Büyükşehir Belediyesi Haber, 2020)

amacıyla kurulan Akademi, henüz kuruluşundan çok az bir zaman geçmiş olmasına rağmen etkili bir çalışma yürütmüş; Afganistan, Kosova, Moğolistan,

Özbekistan gibi ülkelerde çeşitli çalışmalar yürütülmüştür (Konya Büyükşehir Belediyesi Haber, 2020). Bununla birlikte Konya Büyükşehir Belediyesi ve KOSKİ bir tecrübe paylaşımı programı tertip etmiş, bu kapsamda; atık yönetimi, çevre ve hayvan sağlığı, tarımsal destekleme, tarımsal bilinçlendirme, e- uygulamalar, kentsel dönüşüm, imar ve planlama, coğrafi bilgi sistemi, tarihî doku koruma, mezarlık ve defin hizmetleri, halkla ilişkiler, ulaşım planlama ve sinyalizasyon, toplu ulaşım, engelli ve sosyal yardım hizmetleri, yol yapım ve bakım onarım, çevre düzenleme, park ve bahçe, akıllı şehir uygulamaları, sivil toplum kuruluşları ile ilişkiler, aile ve toplum hizmetleri, gençlik ve spor hizmetleri, meslek edindirme kursları (KOMEK), ulusal ve uluslararası hibe ve kredi temini, kültür ve turizm, yangına müdahale, yangın önleme ve yangından korunma gibi konularda tecrübe paylaşımları gerçekleşmiştir.

Akademi çalışmaları kapsamında, pandemi sürecinde yerel yönetimlerin rolünü anlamak için bir program düzenlenmiş ve Türkiye'deki tüm büyükşehir belediyelerine “COVID-19 İyi Örnek Programı” çalışmaları kapsamında davet gönderilmiştir. Online bir platformda gerçekleşen programda büyükşehirlerden daire başkanları, şube müdürleri ve diğer uzmanlar katılmış, şehirlerindeki icraatlardan bahsetmiş ve pandemi sürecinde halk sağlığını korumaya yönelik uygulamalar konusunda diğer mevkidaşlarına tavsiyelerde bulunmuştur.

Görüldüğü üzere Konya Büyükşehir Belediyesi girişimleri ile kurulan Akademi, hem ulusal hem de uluslararası alanda yerel yönetimlerin gelişimi ve ilerlemesi için kuruluşunun hemen ardından çalışmalar yapmaya başlamıştır. Uzun vadede bu çalışmaların sürdürülmesi ve tecrübe paylaşımının devam etmesi de kaçınılmazdır.

6.2.9. Dış Yardımlar

Konya Büyükşehir Belediyesi yürüttüğü şehir diplomasisi çalışmalarını kamu diplomasisi yönünde kullanan şehirlerden birisidir. Bunun için ülke kamu diplomasisinde de çok kullanılan bir yöntem olan dış yardımlar sık sık kullanılmıştır. Merkezî hükûmetin sınırları kapsamında gerçekleşen bu yardımlar sayesinde şehir, kamu diplomasisine katkı sağlamaktadır. Ek 1’de görüleceği üzere Konya Büyükşehir

Belediyesi insani yardımları yurt dışı ilişkileri kapsamında değerlendirmekte ve buna yönelik çalışmalar sürdürmektedir.

6.2.10. Diplomatik Misyonlar ile Olan İlişkiler

Daha öncede vurgulandığı üzere diplomatik misyon şefleri ile olan temaslar şehir diplomasisi için en önemli araçlardan birisidir. Şehirler arasında yeni bağların oluşmasını sağlayan ve olan bağların güçlenmesi için olanak sunan bu ilişkiler sayesinde Konya Büyükşehir Belediyesi pek çok temas kurmuştur. Ek 4’de de detaylı görüleceği üzere Konya Büyükşehir Belediyesi 2004-2021 yılları arasında yaklaşık 380 diplomatik misyon şefi ile temas haline geçmiştir. Tabi bu rakam haber sitesinde yer alan bilgilere göre oluşturulmuştur. Akla gelebilecek hemen hemen her ülkenin temsilcisi ile yapılan görüşmeler sayesinde hem şehir diplomasisi gerçekleştirilmiş hem de Türkiye’nin misafir ülkeye olan kamu diplomasisi çalışmışlarına destek verilmiştir.

6.2.11. Diğer Faaliyetler

Şehir diplomasisi çalışmalarının sadece resmî ilişkilerle yürütüldüğünü düşünmek özellikle Konya örneği için doğru değildir. Konya Büyükşehir Belediyesinin şehir diplomasisinin bir aracı olarak kamu diplomasisini kullandığı bu çalışmanın ana hipotezlerinden birisidir. Bunun bir kanıtı olarak Ek 2’de yer alan ilişkilerden bahsedilebilir. Bu ek tablo detaylı incelendiğinde, yabancı olarak kabul edilen pek çok kişi ve kurum Konya ile doğrudan bağlantılıdır. Burada özellikle yabancı halkların Konya ile olan teması önemlidir çünkü konu direkt olarak kamu diplomasisi ile bağlantılı hale gelmektedir.

Şehir tanıtımı ile birlikte ülke için önemli olan bu faaliyetler çok çeşitli alanlarda gerçekleştirilmiştir. Konya Büyükşehir Belediyesinin yurt dışı ilişkilerini kendi kimliği ile bağlantılı olarak gerçekleştirdiğini söylemek kısmen doğrudur çünkü ilişkilerin muhafazakâr bir yanı bulunmaktadır. Ancak bu durumun haricinde şehrin kimliği ile çok bağlantılı olmayan dışarıdakiler ile de önemli bağlantılar kurulmuştur. Bu durum da çok katmanlı şehir diplomasisinin önemli örneklerinden birisidir.

6.2.11.1. Konferanslar, Fuarlar, Programlar, Seminerler ve Sempozyumlar

Konya Büyükşehir Belediyesi yurt dışı ilişkilerini yürütürken konferanslar, fuarlar, programlar, seminerler ve sempozyumları sık sık kullanmaktadır. Bu etkinlikler bazen belirli bir düzene bağlı olarak yürütülmekte bazen de tek seferlik olmaktadır. Ek 3’de de detaylı görüleceği üzere 2005 yılından 2020 yılına kadar şehir diplomasisi ve kamu diplomasisi bağlamında değerlendirilen yaklaşık 150 etkinlik gerçekleştirilmiştir. Bu sayının daha fazla olması mümkündür zira bu verilere belediyenin haber arşivinden erişim sağlanmıştır. Daha önceki başlıklarda da belirtildiği üzere gerçekleşen bu tür programlar yerel yönetimlerin dış tanıtımı için çok önemlidir. Konya Büyükşehir Belediyesi de bu yolu aktif olarak kullanmaktadır.

6.2.12. Pandemi Dönemi Yerel Yönetimlerin Uluslararası İlişkileri

Tarih boyunca bulaşıcı hastalıklar toplumlarda büyük hasara yol açmıştır. Küreselleşme süreci, pek çok olumlu özellik ile hayatımıza etki etmesine rağmen sahip olduğu mobilizasyon kapasitesiyle günümüzde ortaya çıkan bulaşıcı hastalıkların görülmemiş bir hızda yayılmasına neden olmuştur. DSÖ’ye göre, insanlık, geçtiğimiz on yılda 20’den fazla bulaşıcı hastalığa ve hastalık kaynaklı ölümlere tanık olmuştur. Zaten küresel seyahat ağının boyutu ve erişimi benzersiz bir özelliğe sahiptir. Yalnızca 2018’de, 4 milyardan fazla insan (dünya nüfusunun yaklaşık% 60’ı) ticari uçuşlar kullanarak küresel olarak seyahat etmiştir. Bugünün küresel dünyasında, yerel olarak ortaya çıkan her türlü salgın tüm dünyada hızla yayılma ve sınırları aşma kapasitesine sahiptir. Zaten COVID-19’un yayılımı da bunu göstermiştir. (Balkhair, 2020:1).

Geniş bir virüs ailesinin bir parçası olan Korona virüslerden COVID 19, insanları ve hayvanları enfekte edebilen ve nefes darlığı, öksürük ve ateşle birlikte çeşitli akciğer hastalıklarına neden olabilen ölümcül bir hastalıktır. İlk olarak Aralık 2019’un sonunda, Çin’in Wuhan kentindeki bir deniz ürünleri pazarında kimliği belirsiz bir grubun zatürre gibi belirtilerle şikâyetlerinin sonucunda başka bir salgın olduğu anlaşılan ve DSÖ tarafından bir pandemi olarak kabul edilen virüs, insan hayatını çok önemli ölçüde etkilemiş ve değiştirmiştir. (Bilgin vd, 2020:117).

Türkiye’de ilk vaka 11 Mart 2020 tarihinde tespit edilmiş (TRT Haber) olup o günden bu güne ülke genelinde bazı tedbirler alınmış okullar kapanmış ve bazı yaş gruplarına yönelik uzun süreli karantina uygulamaları gerçekleşmiş ve salgın kontrol altına alınmaya çalışılmıştır. Sadece Türkiye’de değil dünya genelinde de pek çok devlet, vatandaşlarına karantina uygulamış, toplu kullanılan alanlarda maske ve mesafe önleminin alınması için uyarılar yapmıştır. En nihayetinde il bazında bunu takip edecek olan yerel yönetimlerdir. İllerde sağlık koruma programları kapsamında kuralları belirleyen İl Hıfzıssıhha Kurulları belediyelerle iş birliği yapmaktadır. İl bazında alınan tedbirlerin ülke genelinde de salgının etkisini azalttığı bilinen bir gerçektir. Konya Büyükşehir Belediyesi de bu kapsamda hem şehir içinde önlemler almakta hem de pandemi sürecinde ortakları ile iş birliğini yürütmek için çalışmaktadır.

Bu kapsamda Konya Büyükşehir Belediyesinin pandemi dönemi yurt dışı ilişkiler faaliyetlerini doğrudan ve dolaylı olarak ikiye ayırmak mümkündür. TDBB Başkanlığını yürüten Konya Büyükşehir Belediye Başkanı Uğur İbrahim Altay, pandemi sürecinin başlangıcı sayılabilecek tarihlerde Dışişleri Başkanını ziyaret ederek yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkileri hakkında Bakanlığa bilgi vermiştir. Bununla birlikte Milli Eğitim Bakanı da Konya Büyükşehir Belediyesini ziyaret etmiştir (Salgın Günlüğü Basın Bülteni 2, 2020).

Konya Büyükşehir Belediyesi, pandemi döneminde pek çok önlem almış ortak kullanılan pek çok alanda dezenfeksiyon işlemi gerçekleştirmiştir. Bununla beraber halk eğitim kursları olan KOMER’ler de maske üretimi sağlanmış, tüm sağlık çalışanlarına ücretsiz ulaşım hakkı tanınmıştır. Ayrıca Konya Büyükşehir Belediyesine bağlı esnaflardan 2 aylık kira alınmayacağı ve su kesintisi yapılmayacağı açıklanmıştır. Ulaşım kartlarına yüklenen aylık ücretin pandemi sonrasında yenileneceğini açıklanmıştır. Ayrıca 65 yaş üstü dışarıya çıkamayan yaşlıların ihtiyaçları için Belediye bünyesinde de çalışmalar yapılmıştır. Evde kalan kişilerin spordan uzak kalmaması için çevrimiçi olarak spor yapmayı teşvik eden videolar yayınlanmıştır. Pandemi döneminde maddi sıkıntı çeken vatandaşlara Sosyal Kart vasıtasıyla yardım ulaştırılmış, sokak hayvanlarına mama verilmiştir. Konya Büyükşehir Belediyesi bu ve bunun gibi tedbirleri ülke içerisindeki paydaşları ve ülke

dışındaki ortaklarına da aktarmayı amaç edinmiştir. Konya Büyükşehir Belediye Başkanı, Cumhurbaşkanı ve diğer Bakanlar ile görüşerek Konya'daki salgın gündemi hakkında bilgi vermiştir (Salgın Günlüğü Basın Bülteni 3, 2020).

Konya Büyükşehir Belediyesi Başkanı'nın da katkılarıyla UCLG, "Olağanüstü Dönemlerde Şehirlerin Sürdürülebilirliği" ni sağlayacak 10 maddeyi kabul etmiştir. Bu maddeler şu şekildedir;

1. Kamu hizmetlerini temin etmek
2. Finansal destek paketleri sağlamak
3. Yakınlığa dayalı küresel tüketim ve üretim modelleri geliştirmek
4. Dünya çapında yeşil anlaşmaları sürdürmek ve yenilerini temin etmek
5. Yenilenmiş demokrasi için yeni vatandaşlık ve özgürlükler
6. Nesiller boyu eşitlik
7. Kamu görevlilerine önem veren bölgeler
8. İkincil etkiler için bir panzehir olarak kültür
9. Kentler arası sistem
10. Gelecek nesil çok taraflılık

Özetle, UCLG tarafından, evrensel sağlık hizmetleri sistemlerinin geliştirilmesi, yerel ve bölgesel yönetimlerin kriz esnasında kullanabileceği finansal destek paketleri, ekonomik büyüme, çevre ve kamu öncelikleri arasındaki ilişkinin yeniden dengelenmesi, alınan önlemlerin çevresel zarara yol açmasının engellenmesi, olağanüstü dönemlerde insan haklarının ve demokrasinin korunması, tüm vatandaşlar arasında eşitliğin sağlanması, kriz döneminde önemli rol oynayan kamu görevlilerinin korunması, kültürel etkileşimin sağlanarak kültürel hakların yerel düzeyde uygulanması, yerel ve bölgesel yönetimlerin gücüne dayanan uluslararası bir sistem kurulması ve geniş, kapsayıcı ve tüm bölgelere ulaşmada etkili uluslararası önlemlerin alınması gerektiği vurgulanmaktadır (UCLG COVID-19 Aftermath, 2020).

21.04.2020 tarihinde Konya Büyükşehir Belediyesi, UCLG'nin video konferans ile gerçekleştirilen Yönetim Kurulu toplantısına katılmıştır. Toplantıda

Konya'nın pandemi dönemi almış olduğu tedbirlerden bahsedilmiş ve üyeler arasında bilgi paylaşımı yapılmıştır (Konya Büyükşehir Belediyesi 1, 2020). Yine UCLG'nin Mayıs ayı yönetim kurulu toplantısı da video konferans ile gerçekleştirilmiş 3 gün boyunca çeşitli aralıklarla devam eden toplantıda üretim kapasiteleri, yerel yönetimlerin yönetimdeki etkisinin artırılması ve çevre koruması gibi pek çok konu konuşulmuştur (Konya Büyükşehir Belediyesi 2, 2020).

21.06.2020 tarihinde ise Türk-Alman Kardeş Şehirler Konferansı online olarak gerçekleşmiştir. Bu konferansta kardeş şehirler arasındaki ilişkinin ve iş birliğinin artırılması gerektiği görüşülmüştür. Konya Büyükşehir Belediye Başkanı, yerel diplomasinin öneminden ve arttırılması gerektiğinden bahsetmiş ayrıca UCLG tarafından alınan 10 maddelik destek programına da değinmiştir (Konya Büyükşehir Belediyesi 3, 2020). 12.07.2020 tarihinde ise aynı zamanda TDBB başkanı da olan Uğur İbrahim Altay, Kovid-19 gündeminde Konya'nın ve Türkiye'nin neler yaptığını Rusya belediyelerine anlatmış ve bilgi paylaşımında bulunmuştur (Konya Büyükşehir Belediyesi 4, 2020).

Konya Büyükşehir Belediyesi, UCLG-MEWA'nın belirli aralıklarla devam ettirdiği, *“Koronavirüs ile Mücadele Sürecinde Belediyelerin Rolü ve Normalleşme”* video konferanslara da katılmıştır. Aynı zamanda *Akıllı Şehir Belediye Başkanları Zirvesi*'ne katılım göstererek bilgi paylaşımı yapan diğer aktörleri dinleme şansı bulmuştur. Konya Büyükşehir Belediyesi, Belediye Akademisi çalışmaları kapsamında Türkiye genelindeki büyükşehirlerle birlikte düzenlenen *“Kovid-19 İyi Örnek Toplantısı”* ile şehirlerarasında iş birliğini sağlamayı hedeflemiş ve çevrimiçi bir toplantı düzenlenmiştir. Konya Büyükşehir Belediyesi, pandemi sürecinde Kazan Belediyesi Dijital Haftası ve UCLG Dünya Konseyine katılım göstermiştir.

Bunlarla birlikte Konya Büyükşehir Belediyesinin kardeş şehri Xi'an, pandemi döneminde Konya'dan salgın önleme ve kontrol için tıbbi malzemelere ihtiyaç duyduğunu bildirmiş ve acil bir yardım çağrısında bulunmuştur. Konuyu Dışişleri Bakanlığına ileten Konya Büyükşehir Belediyesi, Cumhurbaşkanlığı giden talebin ardından o dönemde imkân sağlanamadığı için çağrıya dönüş yapamamıştır. Ancak bu durum bile uluslararası dayanışmanın gösterdiği gelişimi görmek için yeterlidir. Yine aynı şekilde kardeş şehir Saraybosna, Konya Büyükşehir Belediyesinden acil tıbbi

ekipman, kişisel koruyucu ekipman ve tıbbi malzemelerle donatılmış bir veya daha fazla ambulans talep etmiştir. Yardım talebi şu an için değerlendirme aşamasında yer almaktadır.

Cumhurbaşkanlığı ve diğer STK'lar daha önce de bahsedildiği üzere pek çok ülkeye pandemi döneminde yardımda bulunmuştur. Yardım kolileri üzerinden Mevlana'nın sözleri ile tüm dünyaya seslenen Türkiye, Mevlana ve Konya'nın politikasını inşa ettiği temeller üzerinden ilerlemiş ve adeta "cömertlik ve yardım etmede akarsu gibi" olmuştur. Türkiye'nin bu politikası yerel yönetimlerde de karşılık bulmuş, Konya'da değeri olan Mevlana üzerinden tüm dünyaya iletilen bu mesajı aynı şekilde devam ettirebilmek için pandemi sürecinde de çalışmalarını sürdürmüştür.

Sonuç olarak Konya Büyükşehir Belediyesinin yurt dışı ilişkileri pandemi sürecinde de tüm imkânlar dâhilinde devam etmiştir.

6.3. Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ve Konya Büyükşehir Belediyesi

Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA), tüm insanların yaşaması için güvenli, adil ve sürdürülebilir bir dünya inşası ve evrensel olarak paylaşılan ortak bir küresel ilerleme vizyonuna sahip bir bilinç edinmek için belirlenmiş evrensel amaçlardır. Daha sade bir ifade ile SKA'lar Brundtland Komisyonu'nun da tabiri ile *"gelecek nesillerin kendi ihtiyaçlarını karşılama yeteneklerinden ödün vermeden bugünün ihtiyaçlarını karşılayan bir kalkınma"* yöntemidir (UNWCED, 1987). Birleşmiş Milletlerin çabaları ile 1992, 2002 ve 2012, 2015 de sürdürülebilirlikle ilgili pek çok çalışma gerçekleştirilmiş bu çalışmalar ve çeşitli konferanslar sonucunda, küresel sürdürülebilir kalkınma amaçlarının geliştirilmesi amacıyla *"tüm paydaşlara açık, kapsayıcı ve şeffaf bir hükûmetler arası süreç"* oluşturulmasına karar verilmiştir. 2002 Sürdürülebilir Kalkınma Dünya Zirvesi'nde, sürdürülebilirliğin üç boyutu ortaya çıkmış; çevresel, sosyal ve ekonomik anlamda sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması, sadece az gelişmiş ülkeler ve gelişmekte olan ülkeler için değil genel olarak kalkınma konusunda öne çıkan ülkeler için de gündeme gelmiştir (Sarabhai, 2015). Johannesburg Bildirgesi ise; ekonomik, sosyal ve çevresel konularda yerel, ulusal, bölgesel ve küresel düzeylerde sürdürülebilir kalkınmanın yayılma alanını artırmak ve

karşılıklı olarak güçlendirici hedefleri gerçekleştirmek için kolektif bir sorumluluk algısı oluşturmuştur (Robert, Parris, Leiserowitz,2015:10-13).

2000 yılında kabul edilen Milenyum Kalkınma Hedefleri (MKH'ler), büyük ölçüde gelişmekte olan ülkelerdeki sosyal durumlara, örneğin, yoksulluk ve açlığın ortadan kaldırılması, sağlık ve eğitim gibi konulara odaklanmıştır. Buna karşılık, 2015 yılında Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi'nde 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi kapsamında kabul edilen 17 Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları kapsamında, çok çeşitli çevresel, sosyal ve ekonomik hedefler belirlenmiştir. Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları, günümüz ve gelecek için temel bir yol gösterici ilkeler ve değerler dizisi geliştirmiştir (Morita, Okitasari, Masuda, 2019:180). Bu 17 hedef, dünya genelinde 15 yıllık periyotta, insanların yoksulluk ve açlıktan ve iklim değişikliğinin en kötü etkilerinden korunacağı bir gelecek inşa edilmesi üzerine kurulmuştur. Bu kapsamda Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) ve diğer aktörler, 2030 yılına kadar SKA'ları yerine getirmek için çalışmaktadır. Yaklaşık 170 ülke ve bölgede mevcut olan ulusların bu amaçları gerçek anlamda uygulaması gidişat için hayati önem taşımaktadır. Bu amaçlar şu şekildedir (UNDP Sustainable Development Goals);

- 1) Aşırı Yoksulluğu Sonlandırmak;
- 2) Kıtlık ve Açlığı Azaltmak, Sürdürülebilir Tarımı Desteklemek;
- 3) Sağlıklı ve Kaliteli Yaşam;
- 4) Nitelikli Eğitim;
- 5) Toplumsal Cinsiyet Eşitliği;
- 6) Temiz Su ve Sanitasyon;
- 7) Erişilebilirlik ve Temiz Enerji;
- 8) İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme;
- 9) Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı;
- 10) Eşitsizliklerin Azaltılması;
- 11) Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar;

- 12) Sorumlu Üretim ve Tüketim;
- 13) İklim Eylemi;
- 14) Suda Yaşam ve Su Kaynaklarının Etkin Kullanılması;
- 15) Karasal Yaşamın Korunması;
- 16) Barış ve Adaletin Sağlanması, Güçlü Kurumların İnşası;
- 17) Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerini Gerçekleştirebilmesi İçin Küresel İş Birliğinin Sağlanması.

Bu amaçların yerine getirilebilmesi için ulusal ve uluslararası düzeyde pek çok aktör önemli çalışmalara imza atmaktadır. Bilindiği üzere son yıllarda yerel yönetimlerin ulusal istişare sürecine katılım düzeyi artmaktadır. Birleşmiş Milletler ve diğer uluslararası kuruluşlar, ülkeleri daha etkili ve iyi biçimlendirilmiş yönetim sistemleri oluşturmaya teşvik etmiş ve yerel yönetimlerin sistem içerisinde daha etkin olması gerektiği vurgulamıştır. 2030 Gündemi ve Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları çerçevesince ülkeler; çevresel, sosyal ve ekonomik boyutlarda dengeli ve bütünleşmiş bir şekilde sürdürülebilir kalkınmanın sağlanmasını hedeflemektedir. Bunun yanında hukukun üstünlüğünün geliştirilmesi ve tüm düzeylerde iyi yönetişimin, şeffaf, etkili, hesap verebilir kurumların inşa edilmesi de amaçlar arasındadır (Robert, Parris, Leiserowitz, 2015: 10-13).

Sürdürülebilir kalkınma kavramı, son yıllarda baskın bir politika paradigması haline gelmiştir. Bu alandaki birçok araştırma, şehirlerin sürdürülebilirliği desteklemek için neler yaptığını incelemektedir. (Saha, 2009: 39).

Yerel yönetimlerin sürdürülebilirliğe yönelik eylem çağrısının ilk kökleri, 1992'deki Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Konferansı ve Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Konferansı Raporu'nda kendisini göstermiştir. Gündem 21 raporunda belirtildiği gibi, *“Hızlı büyüyen şehirler, iyi yönetmedikçe büyük çevresel sorunlarla karşı karşıya kalırlar”* gerçeğinin farkına varan aktörler sistem içerisinde yerel yönetimlerin sürdürülebilir kalkınmaya katılımının önemi konusunda bir farkındalık yaşamışlardır. Bu kapsamda “Yerel Yönetim ve Belediye Yönetimi Konularına Daha Fazla Dikkat İçin Sürdürülebilirlik ve Dayanıklılık Planlamasını

Tanımlama, Başlatma ve İnceleme Çağrı” sı yapılmış ve Gündem 21’in temel hedeflerinden birisi olarak, “*yeterli finansman düzeyini teşvik eden ve entegre insani kalkınma politikalarına odaklanan, gelir yaratma, kaynakların artan yerel kontrolünü sağlama, yerel kurumların güçlendirilmesi ve kapasite oluşturma ve daha fazla katılım dâhil olmak üzere politika ve stratejiler uygulamak*” amaçları belirlenmiştir. Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları içerisinde yer alan sosyal eşitliğin sağlanması maddesi ise tüm vatandaşların mal ve hizmetlere, eğitime ve yüksek kaliteli bir yaşam sürmesini sağlayan kaynaklara eşit erişime sahip olması anlamına gelmektedir. Bu kapsamda kamu kurumlarının, kamu politikasının oluşumunda adaleti ve eşitliği teşvik etmesi, kamu hizmetlerinin adil ve eşit dağılımını sağlaması gerekmektedir. Yerel yönetimler de bu kapsamda erişimi yüksek aktörlerdendir (Alibašić, 2018:4-7).

Sürdürülebilirlikle ilgili çabaların amacı, bir kuruluşun yalnızca ekonomik değil, aynı zamanda çevresel, sosyal ve belirli bir dereceye kadar yönetim yönlerini de geliştirmektedir. Sürdürülebilirlikle ilgilenen yerel yönetimler, en verimli hizmetleri sunabilme kapasitelerine sahipken çevresel ve sosyal kaynakları da korumaya çalışmaktadır. Sürdürülebilir eylemlerin pratik ve uygulamalı sonuçları ile kuruluşların genel olarak toplum üzerindeki faaliyetleri arasında bağlantılar bulunmaktadır. Sürdürülebilir ve dirençli topluluklar için zorunlu olan kaynaklardan bazıları enerji, iş fırsatları, ulaşım ve kamu güvenliğidir. Kuruluşlar, yenilenebilir enerji ve enerji verimliliğine aktif olarak yatırım yapmak suretiyle ekonomik, sosyal, iyi yönetim ve çevresel konularda fayda elde edilebilmektedir. Sonuç olarak, Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarındaki maddelerin yerel yönetim düzeylerinde daha uygulanabilir ve ulaşılabilir olması ile birlikte önce şehir genelinde ardından ülke genelinde ve en nihayetinde küresel düzeyde kalkınma hedeflenmektedir (Alibašić, 2018: 6).

Yerel Yönetimlerin Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarına katılma ve hedefleri yerine getirebilme çabasına yerel yurt dışı ilişkilerin önemli temsilcilerinden olan UCLG de katılım göstermektedir. UCLG, SKA'ları yerel düzeyde aktarmak ve politikalara entegre etmek amacıyla Yerel ve Bölgesel Yönetimlerin Küresel Görev Gücü adlı bir çalışma grubu oluşturmuştur. Küresel Görev Gücünün yerel ve bölgesel yönetimlerde daha iyi faaliyet göstermesini kolaylaştıran UCLG, sürdürülebilir

kentleşmeye ilişkin bağımsız bir hedefi savunmuş ve tüm amaç ve hedefleri yerel düzeyde gerçekleştirmenin önemine vurgu yapmıştır. “*Kentleri kapsayıcı, güvenli, dirençli ve sürdürülebilir hale getirme*” amacı bu noktada UCLG’nin de gündemini oluşturmaktadır. SKA’ların büyük bir kısmı şehirleşmenin önemine vurgu yapmakta ve bu noktada hedefler belirlemektedir. Mesela 11. Madde olan; “Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar” maddesi, kentleşmenin kalkınma için dönüştürücü gücünün ve aşağıdan yukarıya küresel değişimi yönlendirmede şehir liderlerinin rolünün tanınmasına vurgu yapmaktadır (UCLG The Sustainable Development Goals: What Local Governments Need to Know).

Şehirleri kapsayıcı, güvenli, dayanıklı ve sürdürülebilir kılmak amacını hedefleyen 11. Madde, çoğu insanın (neredeyse dünyanın yarısının) hayatını ikame ettirdiği şehirlerde, insanların karşı karşıya olduğu yoksulluk, iklim değişikliği, sağlık hizmetleri ve eğitim konularında yaşanan sorunların çözümünü ve şehir hayatında daha iyi koşulların sağlanması gerektiğini belirtmektedir. Ayrıca pek çok şehir, yüksek insan yoğunluğu nedeniyle iklim değişikliğine ve doğal afetlere karşı daha savunmasızdır, bu nedenle kentsel direnç oluşturmak, insani, sosyal ve ekonomik kayıpları önlemek için çok önemlidir. 11.Madde, sürdürülebilir bir şekilde şehir kalkınmasının önemine değinmekte, tüm vatandaşların iyi bir yaşam kalitesine sahip olduğu şehirler inşa etmeyi ve şehirlerin çevreye zarar vermeden refah ve sosyal istikrarın sağlanması gerektiğini vurgulamaktadır (SDG’s Goal:11).

Günümüzde şehirler, kentsel gelişimi hızlandıran ve kentsel alanlarda bulunan çeşitli ürün ve hizmetlere artan erişim için fırsatlar sağlayan hızlı bir büyüme yaşamaktadır. Ancak bu hızlı büyüme sonucunda hızla artan kentsel nüfus için altyapı ihtiyaçlarının ve hizmetlerin gecikmesi, gecekondulaşma gibi sorunların önüne geçilememesi ve diğer problemler öncelikle şehir genelinde, ardından ülke genelinde kalkınma sorunlarına neden olmaktadır. Bu sayılan sorunları çözmenin yanında şehirleri doğal afetlerin ve iklim değişikliğinin etkilerine karşı daha dirençli hale getirmek ve doğal kaynaklar ve ekosistemler üzerindeki baskıları azaltmak için kaynak verimliliğini ve döngüsel ekonomileri teşvik etmek çok önemlidir. Tam da bu noktada yerel yönetim-merkezî hükûmet iş birliği kaçınılmazdır. Yerel-merkez iş birliği çerçevesinde SKA'ların “yerelleştirilmesi” için harekete geçmek ve kentsel paydaşları

yerel uygulamaya, ulusal strateji geliştirme sürecine ve izleme, değerlendirme ve raporlamaya dâhil etmek sürdürülebilir kalkınma için gereklidir (SDG 11 Goal Profile Final Edit).

Sadece 11. Madde değil tüm maddeler yerel yönetimleri ilgilendirmektedir. Bu kapsamda yerel yönetimlerin üzerine pek çok görev düşmektedir. Yerel yönetimlerin SKH'ler kapsamında üzerine düşenler şunlardır:

1) Aşırı Yoksulluğu Sonlandırmak

Yerel yönetimler, şehirlerde yoksulluk içinde yaşayan insanları tespit etmek ve bu sorunların çözümüne yardımcı olacak kaynakları ve hizmetleri sağlamak için ideal konumdadır (UCLG The Sustainable Development Goals: What Local Governments Need to Know).

2) Kıtılık ve Açlığı Azaltmak, Sürdürülebilir Tarımı Desteklemek

Yerel ve bölgesel yönetimlerin kırsal alanlardaki doğal kaynakların yönetimi, özellikle toprak ve su, çevredeki bölge için gıda güvenliğinin temelini oluşturmaktadır. Yerel yönetimler, yerel gıda zincirlerini ulaşım altyapısını ve pazarları kuvvetlendirmek, tarımsal üretimi ve yerel ekonomik büyümeyi destekleme potansiyeline sahiptir (UCLG The Sustainable Development Goals: What Local Governments Need to Know).

3) Sağlıklı ve Kaliteli Yaşam

Yerel yönetimler, hava kirliliğini, trafik kazalarının neden olduğu ölümleri azaltmak, sağlıklı yaşam tarzlarını teşvik etmek için çalışmaktadır. Yerel yönetimler ayrıca doğal kaynak yönetimi ve çevre koruma yoluyla su ve toprak kirliliğinden kaynaklanan ölümlerin azaltılmasına katkıda bulunarak sağlıklı ve kaliteli yaşam amacı için çalışmaktadır (UCLG The Sustainable Development Goals: What Local Governments Need to Know).

4) Nitelikli Eğitim

Yerel yönetimler eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanması için zor durumda olan kişileri tespit edebilme konusunda önemli bir avantaja sahiptir. Bununla birlikte ilkökul eğitiminin yanı sıra teknik ve mesleki eğitim programlarını, yerel ekonomik

kalkınma stratejilerine entegre ederek iş gücü piyasası için önemli katkılar sağlamaktadır (UCLG The Sustainable Development Goals: What Local Governments Need to Know).

5) Toplumsal Cinsiyet Eşitliği

Yerel yönetimler, ayrımcı olmayan hizmet sunumu ve adil istihdam uygulamaları yoluyla toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadınların güçlendirilmesi için bir model oluşturabilme kapasitesine sahiptir. Yerel yönetimler, kadınların güçlendirilmesinin önündeki birçok engelin üstesinden gelmek için toplumsal cinsiyet eşitliğini çalışmalarını tüm alanlarında yaygınlaştırılabilir (UCLG The Sustainable Development Goals: What Local Governments Need to Know).

6) Temiz Su ve Sanitasyon

Temiz suya ve sanitasyona erişimin sağlanması genellikle yerel yönetimlerin sorumluluğudur ve etkin yerel yönetişim, doğal kaynak yönetimi ve şehir planlamasına dayanmaktadır. Yerel yönetimler, çevre koruma önlemleri ve sürdürülebilir katı atık yönetimi yoluyla su kalitesinin iyileştirilmesinde önemli bir role sahiptir (UCLG The Sustainable Development Goals: What Local Governments Need to Know).

7) Erişilebilirlik ve Temiz Enerji

Yerel yönetimler, kamu kurumlarında (devlet daireleri, okullar vb). enerji verimli binalar ve yeşil enerji kaynaklarına yatırım yaparak ve satın alma uygulamalarına sürdürülebilirlik kriterleri ekleyerek doğrudan enerji verimliliğine katkıda bulunabilmektedir (UCLG The Sustainable Development Goals: What Local Governments Need to Know).

8) İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme;

Yerel yönetimler, güvenli ve emniyetli çalışma ortamları sağlamada ve insana yakışır iş için eşit ücreti garanti etmede örnek olabilmekte ve yerel ekonomik kalkınma stratejileri aracılığıyla aşağıdan yukarıya büyüme ve istihdam sağlayabilmektedir.

9) Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı

Yerel yönetimler, yerel kaynakları, ihtiyaçları ve pazarları göz önünde bulundurarak, küçük ölçekli sanayinin ve yeni kurulan işletmelerin yerel ekonomik

kalkınma stratejilerine dâhil edilmesini sağlayabilir. Bununla birlikte altyapının geliştirilmesi ve bilgi teknolojilerini kullanarak yenilikçi şehirler oluşturabilmektedir (UCLG The Sustainable Development Goals: What Local Governments Need to Know).

10) Eşitsizliklerin Azaltılması

Ülkeler içindeki eşitsizliğin azaltılması için yerel yönetimler çok önemlidir. Yerel yönetimler yoksul ve dışlanmış kişileri belirleme ve bu eşitsizliklerle mücadele etme kapasitesine sahiptir. Bununla birlikte yerel bütçeler, yoksul hanelerin istihdam fırsatlarını ve gelirlerini artırmak için ayarlanabilir (UCLG The Sustainable Development Goals: What Local Governments Need to Know).

11) Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar;

Daha önce de belirtildiği üzere sürdürülebilir şehirler konusunda yerel yönetimler çok önemli bir konumda yer almaktadır. Yerel yönetimler, stratejik şehir planları geliştirmeli ve gecekondu mahallelerinin varlığını azaltmalı, barınma hakkını garanti altına almak için arazi ve konut piyasalarını düzenlemelidir. Bununla birlikte yol güvenliği, çevrenin korunması, atık yönetimi, kültürün korunması ve gelecek nesillere aktarılması, iklim değişikliğinin etkilerini azaltılması ve doğal afetlerin etkilerinden korunan şehirlerin inşası konusunda büyük bir rol oynamaktadır (UCLG The Sustainable Development Goals: What Local Governments Need to Know).

12) Sorumlu Üretim ve Tüketim;

Yerel ve bölgesel yönetimler, kısa tedarik zincirlerini destekleyebilir, böylece arazi yönetimi, altyapı, şehir planlama, eğitim ve öğretim ve kamu pazarları yoluyla ulaşım ve karbon emisyonlarını azaltabilir ayrıca insanlara en yakın hükûmet düzeyi olarak, vatandaşları sürdürülebilir üretim ve tüketimin önemi konusunda bilinçlendirilebilir. Ayrıca yerel yönetimler, çevresel ayak izlerini azaltacak bilgi ve araçları kullanmalıdır. (UCLG The Sustainable Development Goals: What Local Governments Need to Know).

13) İklim Eylemi;

Yerel ve bölgesel yönetimler, iklim değişikliğinin etkileri ile başa çıkmada genellikle ön saflarda yer almaktadırlar. Şehirlerin emisyonlarını azaltmak ve çevresel şoklara karşı dayanıklılıklarını arttırmak ve iklim değişikliğine uyum sağlamak ve iklim değişikliğinin etkilerinin azaltılması için kentsel ve bölgesel planlamaya iklim politikalarını entegre etmek çok önemlidir (UCLG The Sustainable Development Goals: What Local Governments Need to Know).

14) Suda Yaşam ve Su Kaynaklarının Etkin Kullanılması;

Kentsel sanitasyon ve katı atık yönetimi, belediyeler arasında ve bölgesel düzeyde iş birliği gibi kıyı bölgeleri kirliliğinin azaltılması için çok önemlidir. Bununla birlikte kıyılarda yer alan kentlerin canlı çeşitliliğini koruması gerekmektedir (UCLG The Sustainable Development Goals: What Local Governments Need to Know).

15) Karasal Yaşamın Korunması;

Yerel ve bölgesel yönetimler, biyolojik çeşitliliğin korunmasının kentsel planlama ve kalkınma stratejisinin ayrılmaz bir parçasıdır. Biyoçeşitliliğin korunması, biyolojik çeşitlilik ve yaban hayatı koridorlarının oluşturulması, biyoçeşitlilik kaybını durdurmak ve yok oluşu önlemek için güçlü bir araçtır (UCLG The Sustainable Development Goals: What Local Governments Need to Know).

16) Barış ve Adaletin Sağlanması, Güçlü Kurumların İnşası;

Bu hedef, yerel yönetimleri vatandaşlara karşı daha etkili ve hesap verebilir olmaya davet etmektedir. Yolsuzlukla mücadele edilmesi ve halkın bilgiye erişimini artırılması gerekmektedir. Kentsel alanlarda şiddetin azaltılması, küresel barış ve güvenlik sağlanması çok önemli bir konudur (UCLG The Sustainable Development Goals: What Local Governments Need to Know).

17) Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarının Gerçekleştirilebilmesi İçin Küresel İş birliğinin Sağlanması

Yerel yönetimler, toplumlarda kamu kurumları, özel sektör ve sivil toplum arasındaki ortaklıkları teşvik etmek ve kolaylaştırmak için ideal konumdadır. Yerel yönetimler, uluslararası belediye hareketinin bir parçası olarak yüz yıldan uzun süredir

uluslararası iş birliği yapmaktadır (UCLG The Sustainable Development Goals: What Local Governments Need to Know).

SKA'ların uygulanmasındaki başarı, ulusal ve yerel düzeylerde sahiplenme ve politika tutarlılığının sağlanmasına bağlıdır. Yerel yönetimler, vatandaşlara doğrudan hizmet sağladıkları için SKA'ların uygulanmasında kritik ve nispeten avantajlı bir role sahiptir. Yerel yönetimlerin ana ilgi alanı SKA Madde 11 kapsamında olmasına rağmen, yerel yönetimlerin sorumluluk alanı eğitim, sağlık, kentsel altyapı hizmetleri, iklim değişikliği, yoksulluğun azaltılması ve tamamen ortadan kaldırılması gibi çeşitli amaçlar altında bir dizi hedef içermektedir. Türkiye'deki yerel yönetimlerin sorumluluk ve görevleri, SKA'ların büyük bir bölümü ile doğrudan veya dolaylı olarak örtüşmektedir. Yerel yönetimler, temiz su ve sanitasyon hizmetleri, atık toplama ve bertarafı, yerel düzeyde ekonomik yaşamın organizasyonu, ulaşım, sağlık hizmetleri ve eğitim gibi ortak yerel ihtiyaçları karşılamak için ekonomik, sosyal ve çevresel hizmetler sağlamaktadırlar. Bu nedenle, yerel yönetimler doğal olarak SKA'ların uygulanmasına katkıda bulunmaktadır. Bu bağlamda halka en yakın birimler oldukları için yerel ihtiyaçların farkında olan belediyeler, bu ihtiyaçlara hızlı, etkili ve özgün çözümler sunmaktadır (Turkey Voluntary Review, 2019: 18-19).

Türkiye'den pek çok belediyede bu kapsamda çalışmalarını sürdürmektedir. Konya Büyükşehir Belediyesi de bu kapsamda politikalarını, SKA'lar ile eşdeğer düzleme getirebilmek için çalışmaktadır. Konya Büyükşehir Belediyesinin idari yapısında yer alan tüm daire başkanlıkları, faaliyetleri itibari ile SKA'lara uygun politikalar yürütmektedir.

Tablo 10 Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ve Konya Büyükşehir Belediyesi

Hedef	Faaliyet
1. Yoksulluğa Son	• Sosyal Kart Projesi • Ekmek Yardımı • Nakdi ve ayni yardımlar
2. Açlığa Son	• Modern yaş sebze ve meyve halleri • Bitkisel üretime yönelik tarımsal destek ve seracılığa destek • Küçük ölçekli tarım alet ve makineleri

3. Sağlıklı Bireyler	• Özellikle COVID-19 döneminde yapılan maske dağıtımı ve dezenfekte işlemleri
4. Kaliteli Eğitim	• TÜBİTAK ortaklığında Bilim Merkezi • Eğitim kurumlarında bilimsel faaliyetler • Bilimsel kongreler • Bilgehaneler • Eğitim yardımları • Değerler eğitimi programları • Mesnevi Sohbetleri ve Okumaları • Gençlik merkezleri
5. Toplumsal Cinsiyet Eşitliği	• Hanımlar Lokalleri • KOMEK
6. Temiz Su ve Sanitasyon	• KOSKİ nin faaliyetlerine örnek olarak; • Atıksuda Uyuşturucu Madde Kalıntısı rma • Biyolojik Atıksu Arıtımı
7. Erişilebilir ve Temiz Enerji	• Herkesin uygun fiyatlı, güvenilir, sürdürülebilir ve modern enerjiye sahip olmasını sağlamaya yönelik çalışmalar,
8. İstihdam ve Ekonomik Büyüme	• İşgücü duyarlılığı ve girişimciliği arttıracak yeni dallarda gelir getirici kurslar açmak • Üretim atölyeleri açmak, ürünlerin pazarlanması için faaliyetler oluşturmak • Açık kapı hizmet masasını etkin ve verimli kullanmak • Kariyer merkezleri • MEB, Üniversiteler, Meslek odaları, Sanayi Odası ile ortak projeler
9. Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı	• Altyapı çalışmaları konusunda önemli projeler yürütmek • Yeni teknolojilere uygun Akıllı Şehirlerin inşası,

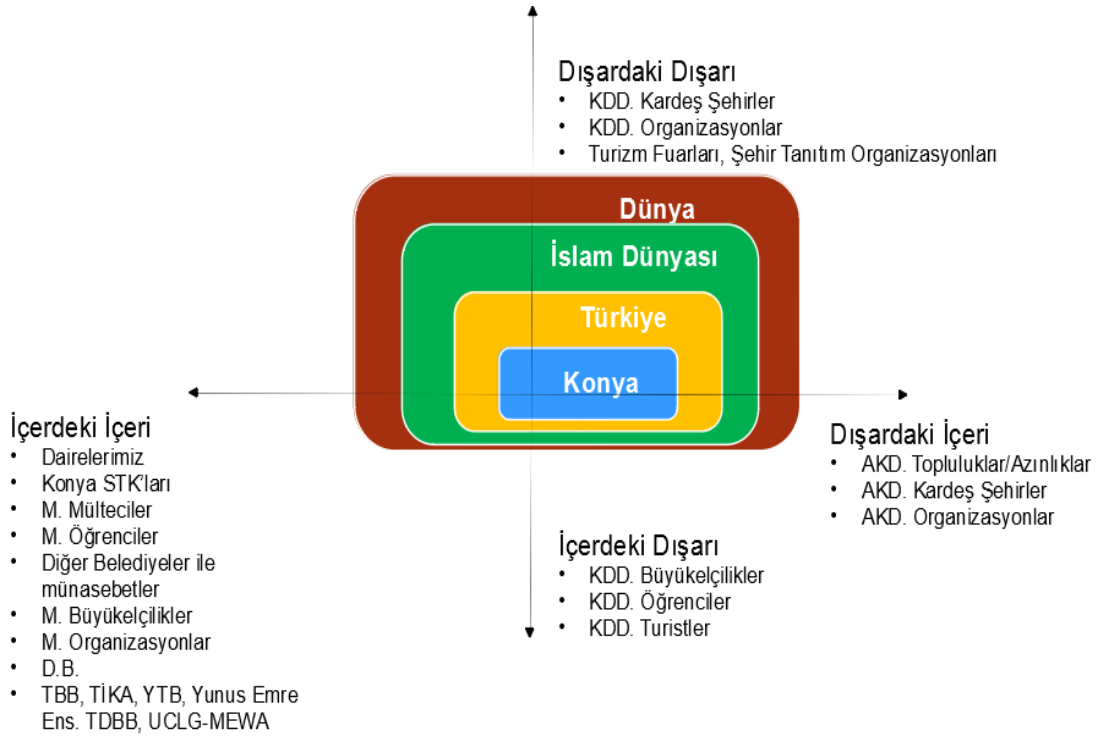
	• Sanayi ve Sanayi Odaları ile iletişimi sürdürmek ve bu kapsamda gelişimlerini yakından takip etmek.
10. Eşitsizliklerin Azaltılması	• Şehirdeki misafir öğrencilere yönelik program ve aktiviteler • Yabancı uyruklu hemşerilerimizin şehre adapte olması için gerçekleştirilen faaliyetler
11. Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar	• Yerel Yönetimlerin yapmış olduğu hemen hemen her faaliyet bu kapsamda değerlendirilmektedir. • Konya’da bulunan Tropikal Kelebek Bahçesi SKA 11. madde için örnek proje seçilmiştir.
12. Sorumlu Tüketim ve Üretim	• Sürdürülebilir üretim ve tüketim yapılarını garanti altına almak üzere pek çok çalışma yürütülmektedir.
13. İklim Eylemi	• Sera gazı emisyon envanteri oluşturmak • Eko bina uygulaması • Gönüllü çevre temizlik denetçiliği • Çevre zabıta hizmeti • Çevre yönetim bilgi sistemi • Çevre analiz laboratuvarları akreditasyonu • Bitkisel atık yağların ayrıştırılması, dönüştürülmesi • Ömrünü tamamlamış lastiklerin depolanması
14. Sudaki Yaşam	• Konya kıyı şehri olmasa da bünyesinde bulunan göl ve barajlarda sudaki yaşamı korumayı amaçlamaktadır.
15. Karadaki Yaşam	• Yeşil alanların korunması ve yayılması, hayvanların yaşamını sürdürebilmesi için pek çok önemli proje bulunmaktadır.
16. Barış Adalet ve Güçlü Kurumlar	• Yerel yönetim içerisinde liyakate dayalı, adaletli ve eşit bir düzen inşa edilmesine dair çalışmalar yapılmaktadır.
17. Hedefler İçin Ortaklıklar	• Kardeş şehirlerle ilişkilerin geliştirilmesi

	• Yeni birlik oluşumunda etkin rol almak • Uluslararası kuruluşlarda yönetim kurullarında temsil
--	--

Konya Büyükşehir Belediyesi Dış İlişkiler Şubesinden alınan veriler ile oluşturulmuştur.

6.4. Konya Büyükşehir Belediyesinin Uluslararası İlişkilerinin Teorik Zemini

Şekil 7 Konya Büyükşehir Belediyesi'nin Yurt Dışı İlişkilerine Yönelik Teorik Çerçeve - Bu Teorik Çerçeve Yazar Tarafından Oluşturulmuştur.

Hız. Mevlana'nın "Pergel Metaforu"nda olduğu gibi sabit ayak Konya'dır. Hareketli ayak ise dünya'yı dolaşmaktadır. Ancak dünyayı dolaşırken yakınlık ve uzaklık ilişkisini belirleyen unsur kimlik anlayışıdır. Son zamanlarda hem merkezî diplomaside hem de yerel diplomaside sıkça kullanılan "Gönül Coğrafyası" deyişi işte bu kimlik anlayışına dayalı bir alan ifadesi olarak ortaya çıkmıştır. Bu coğrafya, Arnavutluk'tan Doğu Türkista'a, Kırım-Kazan'dan Yemen'e, Kuzey Afrika'ya kadar uzanan bir büyüklüğe sahiptir. Hattâ Endonezya, Malezya, Hindistan'ın büyük bir kısmı dâhil bütün Müslüman ülkeler de bu ifade kapsamındadır. Yerine göre Endülüs geçmişinden dolayı İspanya'nın Kordoba, Granada, Toledo gibi şehirleri de bu deyim içerisinde ifadesini bulur.

Bu sınıflandırma aslında AK Parti Dönemi Türk Dış Politikasını da özellikle kamu diplomasisi yönünden açıklar niteliktedir. Gönül coğrafyası ile kurulan uzun vadeli ilişkiler bu sınıflandırma doğrultusunda değerlendirilebilir. Çünkü Türkiye, kim ne derse desin %99'u Müslüman olan, Osmanlı ve Selçuklu İmparatorluğu gibi geniş

coğrafyalarda uzun zaman hüküm sürmüş geçmişe sahip, AK Parti iktidarıyla birlikte bu geçmişi daha açık yüreklilikle kabul ve ifade eden Müslüman bir devlettir. Dolayısıyla bu kimliğini devlet anlayışından, yurt dışı ilişkilerine, kültür ve sanat anlayışından mimari ve estetik, şiir ve edebiyat dünyasına kadar görmek mümkündür. Hem Türk Dış Politikası'nın hem de Konya Büyükşehir Belediyesinin işleyişini aynı teorik zemin üzerinden açıklayabilmenin en önemli nedeni ise; Konya Büyükşehir'in bir AK partili belediye olarak kimlik anlayışı konusunda merkezî hükûmet ile örtüşmesi dolayısıyla kamu diplomasisi amaç, çalışma ve hedeflerine destek vermesidir. Aradaki fark, merkezî hükûmetin dış politikasında sabit ayak bir bütün olarak Türkiye üzerinde dururken, Konya'nın yurt dışı ilişkilerinde sabit ayak Konya'da durmasıdır. Diğer AK Partili büyükşehirler için sabit ayağın kendi şehirleri üzerinde olduğu izahtan varestedir.

Konya'dan tüm dünyaya uzanan bu ilişkiler toplamı pek çok alanda etkili olmakta ve Konya'nın yurt dışı ilişkilerde mufazakar ve içine kapalı bir şehir olduğu algısının aslında doğru olmadığını göstermektedir. Tam tersine belki Konya'nın kimlik olarak muhafazakâr yapısı, onun bir misyon bilinciyle yurt dışı ilişkilerde daha aktif olması sonucunu doğurmaktadır, denilebilir. Bu durumun imkânları geniş olan AK Partili diğer büyükşehir belediyeleri ile büyük il ve ilçe belediyeleri için de geçerli olduğu söylenebilir.

Burada Konya'nın yurt dışı ilişkileri ve yerel diplomasisini açıklamak için bir deneme olarak düşünülen teorik zeminde Konya'dan başlayarak genişleyen halkalar söz konusudur. Dolayısıyla birinci halka Konya, ikincisi Türkiye, üçüncüsü Türk ve İslam Dünyası ve sonuncusu da ilk üçü dışında kalan dünyanın geri kalanı olarak sıralanmaktadır. Öte yandan bu halkalar üzerinden yine Konya'yı merkeze alan dört adet vektör bulunmaktadır. Bu vektörler kimlik anlayışına göre “İçerideki İçeri”, “Dışarıdaki İçeri”, “İçerideki Dışarı” ve “Dışarıdaki Dışarı” olarak adlandırılmıştır. Bu isimlendirmelerin her birinde ilk kelime coğrafi alan olarak Konya ve Türkiye'yi ifade ederken ikinci kelime kültürel kimlik olarak yakınlık veya uzaklık algısını ifade etmektedir. Tabii aslında bu sınıflama her zaman kesin çizgilerle birbirinden ayrılıyor değildir. Bazen birisinin bir diğerinin içerisine girdiği durumlar da söz konusudur.

6.4.1. İçerideki İçeri

Konya Büyükşehir Belediyesinin yurt dışı ilişkileri kapsamında Konya ve Türkiye’de yerleşik gönül coğrafyasından olup kardeşlik hukukuna tâbi olduğu düşünülen uluslararası aktörler ile ilişkileri ifade etmektedir. Yani, Konya’da öğrenim gören uluslararası öğrenciler ve onların oluşturduğu sivil toplum kuruluşları, Müslüman ülkelerden çalışmak amacıyla Konya’ya gelmiş olan işçiler, Müslüman ülkelerden Türkiye’ye iltica edip Konya’da yaşayan mülteciler ve onların oluşturduğu sivil toplum kuruluşları, Konya’da yerleşik Müslüman ülke fahri konsoloslukları, Türkiye’deki Müslüman ülkeler dâhil Gönül Coğrafyasına dâhil ülkelerin Büyükelçilikleri, Başkonsoloslukları, Müslüman ülkeler tarafından kurulmuş İRCİCA, SESRİC, D8 Ülkeleri Teşkilatı gibi uluslararası kuruluşların Türkiye’de konuşlu temsilcilikleri bu kapsamda değerlendirilmektedir.

Bu kapsamdaki Büyükelçilik ve uluslararası teşkilatlar ile yakın ilişkilerin Konya’ya sağladığı faydalar büyüktür. Örneğin SESRİC ile kurulan yakın iş birliği ortamının 2016 yılında İslam İş birliği Teşkilatı (IOC) tarafından Konya’nın “İslam Dünyası Turizm Başkenti” ilan edilmesi sonucunu doğurmuş, şehir tanıtımına büyük faydası olmuştur. Aynı şekilde 2020 yılı İslam Dayanışma Oyunları Ev Sahibi Şehir olarak Konya’nın seçilmesi bir tesadüf değildir. Ancak bu organizasyon pandemi nedeniyle 2022 yılına ertelenmiştir.

Yine İRCİCA ile yakın iş birliği neticesinde bu teşkilat envanterinde bulunan Sultan II. Abdulhamit Han arşivlerindeki 600’ü aşkın eski Konya Fotoğraflarının bir arşiv olarak yayınlanma projesi tamamlanmıştır.

Uluslararası İmam Hatip Lisesi öğrencileri dâhil Konya’daki üniversitelerde sayıları 4000’nin üzerinde olan Müslüman ülke öğrencileri öğrenim görmektedir. Konya Büyükşehir Belediyesi uluslararası öğrenciler için her yıl, Uluslararası Öğrenci Festivali, Uluslararası Öğrenciler Futbol Turnovası, Yabancı Öğrenciler Öğretmen Projesi, Konya Yaşam Rehberi, Uluslararası Öğrenci Kampları, Ramazan İftar ve Bayramlaşma Programları, Yabancı Öğrenci Hoş Geldin ve Güle Güle Programları gibi pek çok etkinlik düzenlemiş veya düzenlenmesine destek olmuştur. Burada Belediyenin toplu taşıma hizmetlerinden uluslararası öğrencileri ücretsiz faydalanmalarını sağladığını da zikretmek gerekir.

Bugün Somali, Sudan, Irak, Afganistan, Pakistan gibi Müslüman ülkelerden gelenler dâhil Konya’da 60’dan fazla ülkenin vatandaşı yaşamaktadır. Bunlar hem sanayi bölgelerinde hem de kırsal kesimde iş gücü olarak Konya ekonomisine katkı sağlamaktadır. Şehirde Suriyeli göçmen sayısı 150 binin üzerindedir. Hem işçi hem de mülteci olarak şehir hayatını paylaşan Müslüman ülke vatandaşları hemşehri olarak Konyalılar ile birlikte yaşamakta, komşuluk münabetleri çerçevesinde ilişkiler sürdürülmektedir. Belediye ihtiyaç sahibi hemşehriler arasında yerli-muhacir ayrımı yapmaksızın sosyal destek vermekte, bu alanda sivil toplum kuruluşlarına da rehberlik etmektedir.

Konya Büyükşehir Belediyesi tarafından şehirde ne nereden nasıl elde edilir sorularına cevap verir nitelikte hazırlanan, her yıl gözden geçirilip basılan ve ücretsiz olarak dağıtılan “Konya Yaşam Rehberi”, İçerideki İçeri kategorisinde yer alan Müslüman ülke vatandaşları için de kullanılabilecek bir şehir yaşama rehberi niteliğindedir. Uzun süreli ikametlerde gereken her türlü işlemi açıklayan ve yol gösteren yayın, başta mülteciler olmak üzere bütün yabancılara hukuki haklarını açıklamakta, hayatlarını Konya’da ikame ettikleri süre boyunca akla gelebilecek hemen hemen her türlü ihtiyaçlarının karşılanması için önemli bir nitelik taşımaktadır. Nasıl iş bulunur, evlilik ve boşanma hizmetleri nasıl işler, çocukların ve yetişkinlerin eğitimi için neler yapılmalıdır gibi sorulara cevap veren Rehber, aynı zamanda tercüme büroları, ulaşım, sağlık ve diğer tüm konularda Konya’da yaşamak için gerekli olan her şeyi tek bir kaynakta toplanmıştır (Konya Yaşam Rehberi, 2016).

Daha öncede bahsedildiği gibi, mültecilerin şehir hayatı içerisine adapte edilmesi ve şehirde istikrar sağlanması için eğitim çok önemli bir konudur. Bu kapsamda geniş kapsamlı bir mülteci politikası inşa edilmeli ve mültecilerin eğitim haklarını en iyi şekilde kullanabilmesi için adımlar atılmalıdır (Ertaş ve Çiftçi Kıraç, 2017:108).

Türkiye’de Suriyeli Göçmenlere Yönelik Yapılan Eğitim Çalışmaları

Türkiye, Suriye’den aldığı göç sonucunda mültecilerin ülkedeki yaşamını iyileştirmek ve vatandaşların gündelik yaşamında herhangi bir sorun yaşanmaması için pek çok adım atmıştır. Mültecilerin yaşadığı sorunları çözebilmek ve toplumda onlara

karşı olaşabilecek olası bir tepkiyi önlemek çok önemlidir. Zira bu durum önemlenmezse ilerde hem güvenlik anlamında hem de sosyal anlamda sıkıntılar yaşanabilir (Sayın, Usanmaz ve Aslangiri:2016). İşte tam da bu noktada bu tarz olayların yaşanmaması için merkezî hükümetin politikasına uygun olarak çeşitli yerel adımlar atılmalıdır.

Konya Büyükşehir Belediyesi meslek edindirme kursları KOMEK'ler, mültecilerin geldiği ilk zamanlardan günümüze sürdürdüğü eğitimler ile yabancılar için Türkçe kurslarında toplam 5808 yetişkin kursiyere eğitim sağlamıştır. Ayrıca Suriyeli ve Arap kökenli eğitim gören toplam 1381 çocuğa Kur'an-ı Kerim, Türkçe, Arapça, Elde Basit Dikiş-Nakış, Spor branşlarında dersler verilmiş ve Konya'daki tarihi yerlere geziler düzenlenmiştir. Suriyeli öğrencilerin eğitim gördüğü, okul şeklinde kurslar düzenlenmiştir. Anasınıfından 8. Sınıfa kadar gruplar oluşturularak toplam 316 öğrenciye eğitim öğretim sağlanmıştır. Bu faaliyette Suriyeli ve Türk öğretmenler görev almış; Dil bilgisi, Arapça, Matematik, Türkçe, İngilizce Ahşap; Boyama ve Kâğıt Katlama sanatı ile ilgili eğitimler İçerideki İçeri olarak bahsedilen gruba yönelik gerçekleştirilmiştir Kursiyerlerin kurs merkezine ulaşımı belirli saatlerde 2 adet toplu ulaşım aracı tahsis edilerek sağlanmıştır. Suriyeli çocukların Türk eğitim sistemine entegrasyonunun desteklenmesi projesi kapsamında, Büyükşehir Belediyesi tarafından Konya İl Milli Eğitim Müdürlüğünce Suriyeli Öğrencilere yönelik açılan Yaz Okulunda öğrencilere verilmek üzere; Temel Türkçe, Eğitici afişler, Yazı Etkinliği, Hikâye kitapları, Kelime Sandığı gibi kaynaklardan oluşan setlerden 3000 adet hazırlanmıştır.

Ayrıca Konya, AFAD ile iş birliği yaparak, “Yetimin Kurşun Kalem” projesi ile 70 binden fazla kırtasiye malzemesini, Fırat Kalkanı Harekâtıyla Suriye'nin terörden arındırılan Azez, Cerablus, El Bab, Dabık vd. bölgelerindeki yetim öğrencilere ulaştırılmasını sağlamıştır. Bununla beraber, “Üşüyen Çocuk Kalmasın” projesi ile KOMEK öğretmenleri ve kursiyerleri 285 Suriyeli çocuğa mont hediye etmiştir. Konya Büyükşehir Belediyesi de 282 Suriyeli öğrenciye okul kıyafeti almış, 3100 kişiye sosyal kart verilmiştir. Belediye ekmek almakta zorluk çeken ailelere ekmek yardımı da bulunmaktadır.

Suriyeli olmayan mültecilere yönelik hizmetlerini sürdüren Konya Büyükşehir Belediyesi, İLO ve KOMEK arasında imzalanan “Suriyeli Olmayan Mültecilere Yönelik Mesleki Eğitim Programı” ile *Türkiye’de Suriyeli olmayan mülteciler ve sığınmacılar için iş olanaklarının teşvik edilmesi, yaşadığı topluma adaptasyonlarının sağlanması* amaçlanmıştır. Planlanan kurslar tamamı üretim ve istihdam alanlarına yönelik olduğu için kurs sonunda katılan kursiyerlerin ekonomik refahlarının yükseltilmesi amaçlanmıştır. KOMEK kurslarına kayıt için, kurs merkezinde kurulan kayıt masalarının yanında, online kayıt için 3 farklı dilde hazırlanan web sitesi de erişime sunulmuştur. 2019 yılında Pike Dikimi, Nevresim Takımları Dikimi, Dekoratif Örtü Dikimi, Giyim, Aşçı Çırağı, Kuaförlük, Arduinio ile Programlama ve Tasarım, Yabancılar İçin Türkçe, Makine ve El ile Alçı ve Çimentolu Sıva, Su Bazlı Boya olmak üzere 2’si Türkçe, 11’i mesleki ve teknik alanda toplam 13 branşta açılan kurslardan, 18 farklı ülkeden, 388 kursiyer faydalanmıştır. Ayrıca kursiyerler meslek edinmenin yanında, kurslara geldikleri her gün için 25 dolar destek ücreti almışlardır.

Konya, Hz. Mevlana ve Sema mukabelesi, Çatalhöyük gibi markaları sayesinde dünya’da önemli bir bilinirliğe sahiptir. Buna ilave olarak muhafazakâr kimliği ve AK Parti iktidarının destekçisi bir şehir olarak bilinmesi, sanayi ve ticaret kapasitesi, tarihî olarak Kıbrıs, Balkanlar ve Avrupa’ya geniş göç vermiş olması, Ankara ve İstanbul’dan kolay ulaşılabilir konumda olması dolayısıyla yabancı misyon şefliklerinin yoğun ilgisini çekmektedir. Dolayısıyla Konya çok yoğun bir şekilde yabancı misyon şeflerini ve Müslüman ülkeler tarafından kurulan uluslararası teşkilat Türkiye temsilcilerini şehirde ağırlamakta, Büyükşehir Belediye Başkanı da iade-i ziyaretlerde bulunarak münasebetleri geliştirmeye gayret etmektedir. İşte bu ziyaretleşmelerde İslam Dünyası dâhil gönül coğrafyası ülkelerinden gelen temsilcilerin Konya’ya ilgisi, Konya’nın bu temsilcilere ilgisi diğerlerine göre daha yoğun olmaktadır. Filistin, Endonezya, Malezya, Bangladeş, Bosna Hersek vs. gibi İslam Ülkelerinin Ankara Büyükelçileri veya Konsoloslarının Konya ziyaretleri bu kapsamdadır.

6.4.2. Dışarıdaki İçeri

İslam Ülkelerinin tamamı, İslam Ülkeleri veya şehirlerinin katılımıyla oluşturulmuş teşkilat veya birlikler ile münasebetler, Müslüman ülke şehirleri ile

kurulan kardeş şehir ilişkileri, Balkanlar gibi gönül coğrafyası şehirleri ile yürütülen ilişkiler, Yurt dışında azınlık olarak yaşayan Konyalılar, Türkler ve Müslümanlar ile kurulan münasebetler, kısacası kardeşlik hukukuna tâbi olduğu düşünülen ilişkiler bu kategoride değerlendirilmektedir.

57 İslam Ülkesi, Rusya, Çin, Güney Afrika, ABD, Balkan ülkeleri, Avrupa Ülkeleri gibi yerlerde yaşayan Türk ve Müslümanlar ile bunların kurdukları dernek, birlik ve teşkilatlar Konya'nın yurt dışı ilişkilerinde önemli bir yer tutmaktadır.

Aslında, Konya'nın kurduğu kardeş şehir münasebetlerine göz atmak bu konunun açıklaması için kâfi bir delil niteliğindedir.

Hız. Mevlana'nın öğrencilerinden Şah Celal'in doğuya seyahat ederek geldiği, yerleştiği ve bölgenin müslümanlaşmasını sağladığı Bangladeş'in Sylhet şehri ile Konya arasında kardeş şehir ilişkise tesis edilmesinin sebebidir.

Çünkü Konya'nın kurduğu 58 kardeş şehir münasebetinden 41 tanesi İslam ülkesi şehridir. Diğerleri de Çin Urumçi, Kaşgâr, Moğolistan Bayan Ölgii, Rusya Kazan, Derbent, Hindistan Ajmer gibi aslında kadim İslam şehirleridir.

Hattâ Konya'nın kardeş şehir münasebeti kurduğu Çin'in eski başkenti Xi'an, UNESCO Dünya kültür mirası tescili almış Terracotta kalıntılarının bulunduğu bir şehirdir. Aynı zamanda burası şehir merkezinde ilki 705 yılında yapılmış yaklaşık 20 adet camisi ve 200 bin Çinli Müslümanın yaşadığı İslam Medeniyetinin çok erken devirlerinde uzak doğuya aktarıldığı bir şehirdir.

Bununla birlikte, örneğin, Mevlana'nın 22.kuşaktan torunları ile Alman ve Amerikalı Müslüman Heyet'in, Aliya İzzetbegoviç'in Kızı ve Boşnak Öğrencilerin, Azerbaycanlı Hâkim ve Savcı Adaylarının ve İngiltere'de yaşayan ve Müslüman olan bir grup, Müslüman olmuş Avusturyalılar'ın, Yeni Müslüman olmuş Amerikalı heyetin Konya Büyükşehir Belediyesi'ni ziyaret etmesi Dışarıdaki İçeriye bir örnek olarak verilebilmektedir. Yine, Müslüman İzçiler Birliği'nin, Karaçay Çerkez Cumhuriyeti İslam Enstitüsü Rektörü ve Müftüsünün, Somali Abrar Üniversitesi Rektörü'nün, Iraklı Türkmenler Başkanı'nın, Afganistan Meclis Başkanı'nın, Kudüs Müftüsü'nün, Endonezyalı Yetim Çocukların ve Afrikalı Din Adamlarının ziyaretleri bu kategoride yer almaktadır.

Dışarıdaki İçeri kategorisine örnek olacak pek çok proje YTB, TİKA, Türkiye Maarif Vakfı ve Diyanet İşleri Başkanlığı ve TRT gibi kurumlar ile de iş birliği yaparak Konya Büyükşehir Belediyesi tarafından tamamlanmış veya sürdürülmektedir.

Bunlardan bazılarına özet dolarak değinmek bile konunun boyutu ve kapsamının anlaşılması açısından faydalıdır:

Kardeş Şehir Saraybosna'ya 20 adet ikinci el Tramvay ve yedek parçalarının hibe edilmesi,

TDBB, TBB, UCLG-MEWA ile iş birliği içerisinde Kuzey Kıbrıs, Özbekistan, Azerbaycan, Kuzey Kıbrıs, Filistin gibi ülkelerden genç belediyecilere Belediye Akademisi çalışmaları kapsamında tecrübe paylaşım programlarının düzenlenmesi, böylece SDG'lerin tanıtımı ve yerelleştirilmesine uluslararası çapta destek verilmesi

DİB ile ABD, İngiltere Japonya gibi ülkelere yeni Müslümanlar için Konya Yaşamı Tecrübe Programları,

Dışarıdaki İçerinin istifade edeceği şekilde 30 dile tercüme edilerek yayınlanan Mesnevi Tercüme Projesi,

TDBB ile iş birliği içerisinde Balkanlarda Türkçe Sınıfları oluşturulması projesi

YEE, Türkiye Maarif Vakfı ve TİKA, Yurt Dışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı, KTB, Yurt Dışı Tanıtım Müşavirlikleri ile Sema ve Konya Tanıtım Etkinlikleri,

Balkanlar, Kuzey Kıbrıs, Türk Cumhuriyetleri, Filistin gibi gönül coğrafyasında Meslek Edindirme Kursları Projesi,

Mevlevihanesi olan Şehirler Platformu Projesi,

Uluslararası Tarım Şehirleri Projesi,

Mistik Müzik Festivali,

Sufi Sinema Günleri,

Türkçe Konuşan Ülkeler Tiyatro Festivali,

Gönül Coğrafyasından Faaliyet Gösteren Konyalı STK'lar İçin Destek Programları.

6.4.3. İçerideki Dışarı

Türkiye'de mukim olan gönül coğrafyası harici yabancı ülke temsilcilikleri, şirketleri, turistleri kapsamda olup, misafirlik hukukuna tâbi ilişkileri ifade etmektedir.

Mesela ABD, İngiltere, Fransa, Meksika, Arjantin, Kanada, Şili, Panama gibi ülkelerin Türkiye'deki temsilcilikleri ile olan ilişkiler, AB, Dünya Bankası, FAO, UITP gibi uluslararası teşkilatların Türkiye temsilcilikleri ile münasebetler bu kapsamda değerlendirilmektedir.

Bu kapsamda olmasına rağmen, özellikle çok fazla Konya asıllı vatandaşların yoğun olarak yaşadığı İsveç, Almanya, Fransa gibi ülkelerin Türkiye temsilciliklerinin diğerlerine göre daha fazla ihimam görmesi, ilişki sıklığının diğerlerine göre daha fazla olması göz önüne alındığında normaldir.

Özellikle AB Projeleri, Avrupa Hareketlilik Haftası etkinlikleri gibi vesilelerle Türkiye'deki AB Temsilciliği ile Konya'nın yakın münasebet içerisinde olduğunu, AB Büyükelçisinin Konya ziyaretlerinden anlamak mümkündür.

Konya Büyükşehir Belediyesi şehirdeki sivil toplum kuruluşları ile iş birliği içerisinde zaman zaman Ankara'daki diplomatik miston temsilcilerini münferiden veya gruplar halinde Konya'ya davet etmekte, kültürel ve turistik etkinliklerin yanında, şehrin ekonomik kapasitesini görmelerini ve tanımalarını sağlamaktadır. 2018 yılında Müsiad Konya Şubesi ile birlikte gerçekleştirilen Afrikalı Büyükelçiler Buluşması buna bir örnektir.

Her yıl düzenlenen ve alanının en büyüklerinden olan Konya Tarım Fuarı gibi etkinliklerin bu alandaki çalışmalar için iyi bir zemin oluşturduğunu burada vurgulamak gerekir.

Konya şehirde bulunan 5 üniversitesinde gönül coğrafyası ülkeleri dışından da yabancı öğrenciye ev sahipliği yapmakta olduğundan bu öğrencilere yönelik spor ve organizasyon faaliyetleri de bu kapsamda değerlendirilmektedir.

6.4.4. Dışarıdaki Dışarı

Dışarıdaki dışarı ifadesi; genel olarak yurt dışı kamu kurum ve kuruluşları, şirketleri ve şahısları dâhil olmak üzere yabancı uyruk ve kültür mensubu özel ve tüzel kişilerle olan ilişkileri içerisinde barındırmaktadır.

UCLG, LHC, ICLEI, UITP gibi yerel yönetimleri ilgilendiren uluslararası kuruluşlar ile münasebetler, UNESCO Öğrenen Şehir Tescili, Gönül coğrafyası dışında kalan Kyoto, Yangzhou, Xi'an, Hue, Hannover gibi şehirlerle kurulan ve yürütülen kardeş şehir, ortak şehir münasebetleri bu kapsamdadır.

AB Projeleri kapsamında proje paydaşı olunan gönül coğrafyası dışı şehir, STK'lar ile ilişkiler de yine bu kapsamdadır.

UCLG Teşkilatı içerisinde yürütülen uluslararası kültürel etkinlik kriterlerinin belirlenmesi ve asgari minimumu ulaşılarak bunun üzerine çıkılmasını hedefleyen, bu amaçla şehirler arası tecrübe paylaşım platformu oluşturmayı hedefleyen Culture 21 Projesi de yine bu kategoridedir.

Konya Büyükşehir Belediyesi Dışarıdaki dışarı kapsamındaki münasebetlerini önemsemektedir. Zira üyesi olduğu 18 ulusal ve uluslararası birlikten yukarıda örnekleri verilen 13 tanesi bu kategoride yer almaktadır.

Bunlardan dünyanın en büyük yerelyönetimler arası teşkilatı olan UCLG'de Konya Eş Başkan olarak teşkilatın gidişatında etkin bir konumdadır.

Yihe LHC Teşkilatında başkan yardımcısı pozisyonunda olup kültürel mirasın korunması ve değerlendirilmesi için çaba göstermektedir.

Yine OWHC Teşkilatının bölge teşkilatlarından birisini Konya merkezli Batı Asya ve Ortadoğu ülkelerini kapsayacak şekilde kurma girişimlerini sürdürmektedir.

Hem bu kategori hem de diğer kategorileri kapsayacak şekilde Uluslararası Tarım şehirleri Birliğini Konya merkezli olarak kurmuş ve çalışmalarını sürdürmektedir.

Kurumsal Münasebetler dışında kültürel olarak özellikle Yurtdışı ülkelerde gerçekleştirilen Sema programları Konya tanınırlığı açısından kayda değerdir. Konya bu kapsamdaki ilk büyük etkinliğini 2007'nin BM tarafından Rumi Yılı ilan edilmesi

dolayısıyla 100 ülkede 100 etkinlik olarak gerçekleştirmiştir. Daha sonra da her yıl Kültür ve Turizm Bakanlığı ve diğer merkezî kamu diplomasisi idareleri ile düzenli olarak Sema programlarını içeren kültürel ve turistik tanıtım etkinlikleri, fuar katılımları sürdürülmektedir.

Bu bölümde sonuç olarak şu tespitlerde bulunulabilir:

- 1) Daha önce de bahsedildiği üzere kamu diplomasisi halkların gönlüne hitap eden bir diplomasi çeşididir. Bu kapsamında yer alan kişi ve kurumlarla yürütülen iyi ilişkiler öncelikle ülkenin kamu diplomasisine destek verecek nitelikte olup en nihayetinde ise şehirlerin gelişimi için bir etki sağlamaktadır. Dışarıdaki Dışarı olarak adlandırılan bu kesimlerle olan ilişkiler önemlidir çünkü ülkenin ve şehrin ileriye dönük olarak etki alanlarının belirlenmesinde büyük rol oynar. O nedenle yürütülen yerel diplomasinin olumlu bir şekilde ilerlemesi hem stratejik yarar çerçevesinde hem de uluslararası görünürlüğü artırma kapsamında etkili olmakta, toplamda Türk Kamu diplomasisi faaliyetlerine destek olmaktadır.
- 2) Konya Büyükşehir Belediyesinin yurt dışı ilişkiler anlayışı ve faaliyetlerinde bir örnek olarak görüldüğü üzere, Türkiye’de yerel yönetimlerin şehir diplomasisi aracılığıyla dünyaya verebilecekleri çok önemli mesajlar ve katkılar bulunmaktadır.
- 3) Kurduğu dış ilişkiler birimi ile Belediye’nin bütün birimlerinin yurt dışı ilişkilerini bütüncül bir şekilde koordine eden Konya Büyükşehir Belediyesi, kardeş şehir münasebetleri, yabancı misyon ziyaretleri, uluslararası öğrenci münasebetleri, uluslararası fon ve hibe kaynaklı proje işbirlikleri gibi araçlarla şehir diplomasisinin sağladığı avantaj ve imkânların farkında olan ve bu durumu aktif olarak değerlendiren bir yerel yönetim kuruluşudur.
- 4) Konya Büyükşehir Belediyesinin şehir diplomasisi faaliyetlerinin temel eksenî kimlik anlayışı üzerine kurulu 4 katmanlı bir yapıdadır. Bunlar, içerideki içeri, dışarıdaki içeri, içerideki dışarı, dışarıdaki dışarı şeklinde özetlenebilir. Konya Büyükşehir Belediyesinin yurt dışı ilişkileri incelendiğinde içerideki içeri ve dışarıdaki içeri olarak sınıflandırılan katmanlarda bir yoğunluk olduğu

görülmektedir. Bu durum Türk dış politikası ve kamu diplomasisi uygulamaları ile büyük oranda örtüşen bir durumdur.

- 5) Konya Büyükşehir Belediyesi yerel yurt dışı ilişkilerinde şehir diplomasisi vasıtasıyla merkezî yönetimin dış politika hedefleri ve kamu diplomasi faaliyetlerini desteklemektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

İçerisinde yaşamış olduğumuz dünya pek çok farklı süreç ve dönemden geçmektedir. Yaşanan her olay bir sonraki neslin hayatını ve yaşam tarzını büyük ölçüde değiştirmektedir. Özellikle yurt dışı ilişkiler disiplini açısından sistem pek çok kez değişime uğramış, sistem içerisinde yeni aktörler veya yeniden önem kazanan aktörler ortaya çıkmıştır. Şehirler, küreselleşme ile birlikte yeniden eski önemini kazanan küresel oyunculardır.

Ulus devlet mekanizmasının ulaşım, iletişim teknolojilerindeki gelişmeler, devletin önceki dönemlere göre artan görev ve hizmetleri, büyük nüfusların şehirlerde toplanması sonucu üretim ve tüketimin yani sermaye hareketleri dâhil her türlü ekonomik faaliyetin şehir merkezli yapısının daha da öne çıkması sonucu yönetimde tekel algısının zayıfladığı bir gerçektir.

Dünyadaki trende uygun olarak Türkiye’de de nüfus artışı, ekonomik faaliyetler açısından şehirlere yönelik bir nüfus yoğunluğu ve sermaye hareketliliği elbette söz konusudur. Özellikle büyükşehirler hem ulusal hem de uluslararası alanda gittikçe rol ve önemlerini arttırmaktadır.

Ancak bu durum ulus devletin zayıflaması sonucu ve ona rağmen bir önem kazanma şekli değildir. Özellikle şehirlerin yani yerel yönetimlerin sınır ötesi ilişkilerle girmeleri, kardeş şehir münasebetleri, birlik ve ağ içerisinde faaliyet göstermeleri ulus devletin yani merkezî idarenin yerel yönetimlere sınırlarını kendisinin belirlediği alan açmasının bir sonucudur. Açılan bu alanı devletin dış politikasına paralel olduğu, kamu diplomasisi faaliyetlerini desteklediği ölçüde yerel yönetimlerin aktif olarak değerlendirdiği bu çalışma ile ortaya konulmuştur.

Türkiye’de yerel yönetimlerin devletin izin verdiği çerçevede doğrudan ya da dolaylı olarak sınır ötesi yerel ve bölgesel yönetimlerle iletişim içerisinde olduğu bir gerçektir. Ülkenin dış politika hedefleri, araçları ve kaynak kullanımı konusunda aktörler arası yetki paylaşımı, koordinasyon ve eşgüdüm konularında belirsizlikler olduğu da başka bir gerçektir. Ancak buna rağmen yurt dışı ilişkilerdeki çeşitlilik ve zenginleşme devam etmektedir.

Yerel yönetimler, ulaşım ve iletişim teknolojilerinin gelişmesine paralel olarak, yurt dışı ilişkilerin yeniden önemli bir aktörü haline gelmiştir. Yerel yönetimlerin katılımıyla kurulan ve idare edilen uluslararası birlikler her geçen gün artmakta, bunlardan bazıları önemli çalışmalara imza atmaktadır. Yerel yönetimler arasında, uluslararası kardeş şehir münasebetleri artmakta, genel kültürel dostluk ilişkilerinin yanına daha özel boyutlar da eklenerek yerel diplomasi gelişmeye devam etmektedir.

Merkezî yönetim, dış politikasına paralel olarak oluşturduğu yeni kurum ve kuruluşlarıyla yerel yönetimlerin uluslararasılaşmasında lokomotif rol oynamaktadır. Uluslararası kurum ve kuruluşların doğrudan veya dolaylı olarak yerel yönetimleri kapsayan fon ve projeleri artış göstermekte, yerel yönetimlerin dünyaya açılmasına önemli katkılar vermektedir. Yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkileri, merkezî yönetimin ulusal dış politikasına destek olma, saygınlık kazanma, know-how ve maddi kazanç sağlama, özellikle ortak kültür coğrafyasına dönük milli ve dini duygularla yardımcı olma yolu olarak görmektedir.

Çalışmanın ilk araştırma sorusu olan, *“Türkiye’de kamu diplomasisi alanında yapılan çalışmalarda yerel yönetimler nasıl değerlendirilmiştir, konu ile ilgili kavramsal çerçeve nedir”* sorusu ile ilgili bugüne kadar yapılan çalışmalar incelenmiş, netice itibarıyla akademik kamu diplomasisi çalışmalarında yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkileri boyutu, yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkileri çalışmalarında ise kamu diplomasisi boyutunun genellikle ele alınmadığı tespit edilmiştir.

Oysa Türkiye’de yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkileri ülkenin dış politikasına ve kamu diplomasisine ya zemin hazırlamakta ya da altını doldurmaktadır. Dolayısıyla kamu diplomasisi alanındaki akademik çalışmalarda, uluslararası ilişkiler ve dış

politika araştırmalarında yerel yönetimlerin sınır ötesi ilişkileri ve artan önemi ciddiyeyle ele alınmayı beklemektedir.

Türkiye'deki yerel yönetimlerin kamu diplomasisi yoluyla dış politikaya olan katkısı bazı istisnalar dışında merkezî hükûmet ve yerel yönetimler arasında karşılıklı iş birliği yoluyla diğer bir deyişle karşılıklı bağımlılık teorisi çerçevesinde gerçekleşmektedir. Türkiye’de bulunan yerel yönetimler yabancı ülkelerde sürdürdükleri faaliyetler ile ülkenin dış politikasına ve kamu diplomasisine ya zemin hazırlamakta ya da altını doldurmaktadır.

“Uluslararası düzende diplomasi, kamu diplomasisi ve şehir diplomasisinin tarihsel gelişimi, hukuki zemini ve ilişkileri nasıl kurgulanmıştır” sorusu ile ilgili olarak, birinci bölümde, çalışmanın tamamı boyunca sık sık kullanılacak olan şehir, şehir diplomasisi, paradiplomasi, kamu diplomasisi gibi kavramlar ve bunların tarihî seyri açıklanmış, yerel yönetimlerin yani şehirlerin tarihî süreçteki durumu incelenerek günümüzdeki durumu analiz edilmiştir. Yerel yönetimlerin artan yurt dışı ilişkilerini yani genişleyen şehir diplomasisi faaliyetlerini ortaya koymak açısından şehir diplomasisinin medeniyetin günümüzdeki son aşaması olan şehirleşme yoluyla insanlığın temel sorunlarına çözüm üretme potansiyeline sahip olduğu ortaya konmuştur.

İkinci bölümde ele alınan konular, ana kavramların tarihsel gelişimini açıkladığı için araştırma sorusunun cevabı niteliğindedir. Türkiye’deki merkezî ve yerel yönetimlerin sınır ötesi ilişkilerinin temelini de teşkil eden uluslararası diplomasinin yapı taşları mesabesindeki hukuki düzenleme ve süreçler, yine aynı soruya cevap vermektedir. Uluslararası sistem ve uluslararası hukuk tarihi süreç içerisinde gelişmiş, ortaya çıkan işbirlikleri günümüz uluslararası sisteminin inşasında büyük rol oynamıştır.

Başta Viyana Kongresi ve Sözleşmeleri, Lahey Barış Konferansı, Cenevre Sözleşmeleri olmak üzere Avrupa İnsan Hakları Sözleşmeleri ve Milletlerarası Şehirler ve Mahallî İdareler Birliği gibi oluşumlar sistem içerisindeki aktörlerin uluslararası iş birliği ve diplomasi gibi alanlarda gelişmesini sağlamış, şehir diplomasisi ve kamu diplomasisi de böyle bir zemin üzerinde neşv-ü nema bulmuştur.

Yine ikinci bölümde ele alınan “*Türkiye’de yerel yönetimlerin uluslararası ilişkilere katılımına nasıl bakılmaktadır? Bununla alakalı hukuki ve idari zemin nasıldır?*” sorusuna cevap olarak, Türkiye’de yerel yönetimler nasıl bir hukuki, siyasi ve idari çerçevede yürütmekte olduğu konusu ele alınmış, bu durumun yerel yönetimleri nasıl etkilediği tartışılmıştır.

Türkiye’de gerçekleştirilen merkezî yönetim ve yerel yönetim reformları ile birlikte yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkileri için daha geniş bir alan elde edilmiştir. Bu alan sayesinde pek çok yerel yönetim uluslararası alanda şehrini ve ülkesini temsil etme olanağına sahip olmuştur. Ancak bu temsil süreci ülkenin yani merkezî idarenin koyduğu yasal sınırlar kapsamında gerçekleştirilmektedir. Ülkedeki geleneksel merkezî yönetim anlayışı ve iç güvenlik anlayışı gibi sebeplerin ortaya çıkardığı siyasi ve hukuki sınırlılıkların yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkileri ve şehir diplomasisi alanında tam kapasiteye erişmesini büyük ölçüde engellediği tespit edilmiştir.

Hukuki düzenlemeler yanında yerel yönetimleri hangi siyasi dayanak ve vizyon doğrultusunda yurt dışı ilişkiler içerisine girdiklerine dair belirleyici olması açısından merkezî hükûmete yön veren iktidar ve muhalefet partilerinin yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkilerine bakışlarının genel olarak olumlu yönde olduğu tespit edilmiştir.

Şayet Türkiye’de, ülkenin doğu ve güneydoğusundaki kendine özgün içişleri ve güvenlik politikaları ile ilgili kaygılarında iyileştirmeler sağlanır veya ülkenin kalan kısmındaki yerel yönetimlerin bu durumdan bağımsız olarak hareket alanlarının genişlemesi sağlınırsa, yumuşak güç olarak yerel yönetimlerin dünya ile irtibatı ve etkileşimi artacak, kamu diplomasisinde uluslararası aktör hüviyeti kuvvetlenecektir. Bu durum, kamu diplomasisi hedeflerinin gerçekleşmesinde, yerel yönetimlerin hedef ülke ve şehir halklarıyla doğrudan teması gibi önemli bir gücü daha etkin bir şekilde kullanmasını sağlar. Bu iyileştirmeler aynı zamanda ülke dış politika hedeflerinin gerçekleştirilmesinde yerel yönetimlerin rolünü arttırabilir. Tüm bu sonuçlar, bu bölümde sorulan araştırma sorularının cevaplarıdır.

Üçüncü bölümde, “*Türkiye’de 2000’li yıllardan sonra gelişen kamu diplomasisi dinamikleri ve bunların yerel yönetimlerle ilişkileri nasıl*

oluşturulmuştur?” sorusuna cevap olarak, Türkiye’de uluslararası ilişkilerin hukuki ve siyasi çerçevesinin AK Parti iktidarı ile birlikte yaşadığı değişim süreci, yumuşak güç ve kamu diplomasisi anlayışının önem kazanması ele alınmıştır. Ayrıca, merkezî hükümet bünyesinde görev alan ve kamu diplomasisi faaliyetlerini yürüten ve destek olan kurumlar incelenmiş, bu kurumların faaliyetlerinin yerel yönetimler tarafından nasıl desteklendiğine dair örnekler verilmiştir. Bu bölümünde sonunda, araştırma sorusuna da cevap olarak şu söylenebilir, 2000’li yıllarda başlayan reform sürecinin ardından yerel yönetimlerin sistem içerisindeki etkisi ve sorumlulukları büyük oranda artmıştır. Aynı dönemde ivme kazanan bir diğer konu olan kamu diplomasisi konusu da hem merkezden hem de yerelden desteklenmiştir. 2000’li yıllardan sonra yerel yönetimlerin, yerel ve kamu diplomasisine katılımı artmıştır. Kamu diplomasisine katkı veren pek çok kurum ve kuruluş zaman zaman yerel yönetimler ile ortak çalışmaktadır. Fakat karşılıklı olarak proje üretilmesi ve takibi konusunda zaman zaman eksiklikler olduğu da gözlemlenmektedir.

Dördüncü bölümde, *“Şehir diplomasisi çalışmalarında dünyada ve Türkiye’de hangi aktörler ön plana çıkmaktadır?”* sorusu ile ilgili olarak, yerel yönetimler için önemli olan Türkiye’deki belediye birlikleri ile Türkiye’deki belediye birlik ve yerel yönetimler tarafından münferit olarak ilgi duyulan belli başlı uluslararası yerel yönetim ağları ele alınmıştır. Türk yerel yönetimlerinin yurt dışı ilişkilerinde, kardeş şehri münasebetlerinin yanında hangi alanlarda ne tür yapılar ile paydaş olduğu da değerlendirilmiştir. Görüldüğü üzere yerel yönetimlerin, uluslararası alanda etkin olarak rol alabileceği pek çok platform vardır. Bu platformlar yerel diplomasi ve kamu diplomasisi alanında tecrübe paylaşımı, şehirleri doğrudan ilgilendiren konularda ortak inisiyatif oluşturma gibi imkân ve süreçleri yerel yönetimlere sunmaktadır.

Beşinci bölümde, *“Yerel Yönetimlerin yurt dışı ilişkiler çalışmalarına örnek olması açısından Konya Büyükşehir Belediyesi’nde durum nasıldır, yapılan çalışmalar merkezî hükûmetin dış politikası ve kamu diplomasisi hedefleri ile ne boyutta örtüşmektedir?”* sorusuna cevap olarak, yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkiler idaresi kurma amaçları, nasıl bir mekanizma kurdukları ve kurulan bu mekanizmanın nasıl işlediği gibi konular ele alınmıştır. Uygulamadaki durumun değerlendirilebilmesi

için büyükşehir belediyeleri ile sınırlı olarak gerçekleştirilen anket çalışması ve sonuçları da bu bölümde değerlendirilmiştir.

Türkiye’deki büyükşehirlerin tamamını kapsayan bu anket ile büyükşehirlerin yurt dışı ilişkiler idaresinin yapısı ve faaliyet içerikleri ele alınmıştır. Bu çalışma ile Türkiye’deki büyükşehirlerin daha çok bağımsız karar verip kendi şehirlerinin yurt dışı ilişkiler kurma ve geliştirmesi amacıyla hareket ediyor olmadıklarını, ülke olarak merkezî hükûmetin belirlediği dış politika ve kamu diplomasisi hedef ve amacına hizmet etme ve destek olma amacına güdülendikleri ortaya konulmuştur.

Bu anlamda merkezî hükûmet ile yerel yönetimler arasında karşılıklı bir bağımlılığın söz konusu olduğu görülmüştür. Yani merkezî hükûmet kamu diplomasisi faaliyetlerinin yaygınlaşması ve sürdürülebilir olması için merkezde kurduğu birimler ve onun yurt dışındaki uzantılarının yanında yerel yönetimlerin desteğine ihtiyacı vardır. Yerel yönetimlerin de yurt dışı ilişkiler kurma ve şehir diplomasisini yürütme konusunda merkezin kendisine izin verme ve alan açmasına ihtiyacı vardır.

Altıncı bölümde, uygulamada bir örneklik teşkil etmesi açısından Konya Büyükşehir Belediyesinin yurt dışı ilişkileri idari yapı, faaliyetleri şehir diplomasisi dolayısıyla kamu diplomasisi bağlamında ele alınmıştır.

Konya Büyükşehir Belediyesinin idari yapısı, dış ilişkiler idaresi ve personel yapısı ile uluslararası ilişki ağları ve faaliyetleri ele alınarak, gerek yapılanma, gerekse faaliyetlerin niteliği ve niceliği sorgulanmış, söz konusu idarenin uluslararası faaliyetlerinde kamu diplomasisine destek boyutunun nasıl öne çıktığı bir modelleme çalışmasıyla teorik bir çerçeveye oturtulmaya çalışılmıştır.

Oluşturulan teorik çerçeve, “*Konya Büyükşehir Belediyesinin yurt dışı ilişkilerini açıklamak için teorik bir zemin kurgulanabilir mi?*” sorusuna evet cevabını vermektedir. Teorik çerçeve, milliyet, din ve tarih algısı üzerine kurulmuş kimlik anlayışına dayalı içerideki içeri, dışarıdaki içeri, içerideki dışarı, dışarıdaki dışarı kategorilerinden oluşmaktadır. Türkiye’nin özünde geleneksel diplomasi ilişkisi, hedef ve amaçlarını şekillendiren ve AK Parti iktidarıyla birlikte daha da belirginleşen bu algının Konya Büyükşehir Belediyesi özelinde ama aslında ele alınan tüm büyükşehirlerin şehir diplomasisi faaliyetlerine de şekil verdiği görülmüştür. Türkiye’de şehir diplomasisi ve yurt dışı ilişkiler ağının daha çok milli ve dini

duygularla kurulduğu, dolayısıyla derece farkı olsa bile içerideki içeri ve dışarıdaki içeri olarak sınıflandırılan katmanlarda bir yoğunluk mevcuttur. Bu durum da, Türkiye’deki yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkilerinin salt bu boyutuyla ele alınmasının yeterli olmadığını, şehir diplomasisi dolayısıyla kamu diplomasisi boyutunun da mutlaka değerlendirmeye alınması gerektiğini ortaya koymaktadır.

Türkiye’de yerel yönetimler pek çok aşamadan geçerek bugünkü haline ulaşmıştır. Yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkileri konusunda da son dönemlerde iyi bir ivme yakaladığı söylenebilir. Elbette bu konuda bulunan bazı eksiklikler sorunlara yol açsa da uzun vadeli dönemde yerel yönetimler hem dış ilişkiler konusunda hem de kamu diplomasisi konusunda daha fazla öne çıkacaktır.

Türkiye’de bulunan hem büyükşehir hem de merkez ve ilçe belediyeleri, yurt dışı ilişkiler alanında daha etkin olmaya heveslidir. Ancak bu yurt dışı ilişkilerde etkin olma isteği bazı sorunlar ile karşılaşmaktadır. Bu sorunlar ve bu sorunlara yönelik öneriler şu şekilde sıralanabilir:

- 1) Bilindiği üzere siyasal bilimler değişken bir yapıya sahiptir. Liderlerin özelliklerine göre dış politikalar şekillenmekte ve daha önce olduğundan başka bir düzeye doğru hareket etmektedir. “Devlette devamlılık esastır” ilkesine göre hareket ederek daha önce kurulan ilişkilerin sürekliliği sağlanmalı ve yeni ilişkilere yönelik çalışmalar yapılmalıdır. Bu çerçevede örneğin, kardeş şehir ilişkileri gibi yerel yurt dışı ilişkilerin sürdürülebilirliğine yönelik üst düzey idari bir taahhüt mekanizması düşünülebilir.
- 2) Kurulan bazı ilişkiler kâğıt üzerinde kalmakta ilerleyememektedir. Bu nedenle bir kardeş şehir ilişkisi veya uluslararası birliğe üyeliği başlatmadan önce taraflar arasındaki ortak özellikler ve amaçlar tespit edilmeli ve ilişkiler ciddi manada fayda sağlayacaksa ve sürdürülebilir olacaksa inşa edilmelidir.
- 3) Yerel yönetimlerin, ulusal dış politika için etkin bir kamu diplomasisi unsuru olduğu anlayışı hala tam olarak yerleşmiş değildir. Bu anlayışı tüm aktörlerin politikalarına entegre edilmeli ve yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkileri desteklenmelidir.

- 4) Yerel yönetimlerin mevcut yapısındaki ve merkezî hükûmetle ilişkilerindeki problemlerini çözecek, yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkilerini ve kardeş şehir ilişki ağlarını güdümlenecek ve sadece bu ilişkiler ile ilgilenecek bir kurum yoktur. Yerel diplomasi ve özellikle yurt dışı ilişkiler ile kardeş şehir uygulamaları konusunda merkezî bir koordinasyon birimine ihtiyaç vardır.
- 5) Her ne kadar 2018 yılında İletişim Başkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile kurulan Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı görevleri içerisinde bu eşgüdümleme ifadesi yer alsa da yerel yönetimlerin durumu belirsizdir.
- 6) Yerel yönetimlerin diğer ülke yerel yönetimleri ile ilişkilerinde karşılıklı düzenli bilgi akışı ve koordinasyon tam anlamıyla sağlanamamaktadır. Ayrıca yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkileri, açık kaynak üzerinden erişime açık değildir. Bu sorunları giderilmesi gerekmektedir.
- 7) Yapılan ankette de tespit edildiği üzere, belediyelerde donanımlı dış ilişkiler personeli için diplomasi, uluslararası ilişkiler ve yabancı dil eğitimleri verilmelidir. Bu durum üniversitelerin Uluslararası İlişkiler ve Kamu Yönetimleri bölümleri içerisinde Yerel Yurt Dışı İlişkiler (Local Foreign Relations) ve Uluslararası Kamu Yönetimi (International Public Administration) gibi bölümler kurulması yoluyla gerçekleştirilebilir.
- 8) Ayrıca dil yeterliliği ve uluslararası iş tecrübesinin dış ilişkiler personeline kazandırılması için, 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 78-79 uncu maddelerine dayanarak yapılan yurt dışı stajının kapsamı (Kaymakam adayları için yapılan yurt dışı stajlarında olduğu gibi) yerel yönetimlerin dış ilişkiler birimi personeli için de uygulanabilir.
- 9) Hem merkezî hükûmetin hem de yerel yönetimlerin uluslararası pek çok örgüt, teşkilat ve ağlara üye olmalarına rağmen, bu kuruluşlarda personel olarak görev alan Türk vatandaşı sayısı yok denilecek kadar azdır. Dolayısıyla yerel yönetimlerin dış ilişkiler personelinin yeterliliğinin artırılması uluslararası kuruluşlarda görev alabilecek yeterli personel havuzunun oluşmasına nüyük katkı sağlayacaktır.

- 10) 5393 Sayılı Kanunun 74. Maddesi gereğince alınması gereken Bakanlık izni konusunda bir mevzuat çalışması yapılmalıdır. Böylece süreç daha hızlı ve etkin hale gelebilir.
- 11) Türkiye'nin dış politikasında ana aktörler olan ülkeler ya da bölgelerle iş birliği artırılmalı ve proje tabanlı toplu şehir eşleştirmeleri yapılmalıdır.
- 12) Belediyelerin yurt dışı ilişkilerdeki verimliliğini arttırmak için uzman personelin katılımıyla düzenli toplantılar gerçekleştirilmelidir.
- 13) Türkiye'deki bütün belediyelerin tek bir kanunla idare edilmesi yerine illerin ekonomik kapasiteleri, nüfus büyüklükleri ve coğrafi alanlarına göre farklılaşmaya gidilebilir. Böylece Türkiye'nin Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'na koyduğu çekincelerde iyileştirmeler yapılabilir.
- 14) Türkiye'deki bir belediyenin yurt dışı bir belediye ile proje yapıp destek verebilmesi için kardeş şehir münasabeti kurması, ya da uluslararası birliklere başvurması veya TİKA, KIZILAY gibi merkezi bir kuruluş üzerinden işlem yapması gerekmektedir. Tek bir proje için kurulan kardeş şehir ilişkileri sürdürülebilirlik açısından sıkıntılı bir duruma yol açmaktadır. Dolayısıyla proje bazlı "partner şehir ya da ortak şehir" ilişkileri kurulabilir. Bu tür formüller geliştirmek, yerel yönetimlerin yurt dışı münasebetlerini zenginleştirmek, Türkiye'nin kamu diplomasisinin ve kardeş şehir ilişkilerinin gelişmesine katkıda bulunacaktır.
- 15) Türkiye'de bulunan belediye birliklerinin kamu diplomasisine katkılarını artırmak faydalı olacaktır. Bu Birlikler, yerel yönetimlerin yurt dışı münasebetlerinde eşleştirme ve eş güdümlene fonksiyonlarını üstlenebilir. Ayrıca belediye birlikleri, üyesi oldukları uluslararası kuruluşlara, ülke içindeki diğer belediyelerin de üye olmasını sağlayabilir. Bununla birlikte yurt dışı faaliyetler için sponsorluk desteği sağlanabilir.

Hukuki ve siyasi sınırlamalarda özerklik doğrultusunda iyileştirilmeler sağlanması halinde yerel yönetimlerin yurt dışındaki verimliliği de artacaktır. 2014 yılında T.C Kalkınma Bakanlığı Yerel Yönetimler Özel İhtisas Komisyon Raporunda,

Türkiye’deki yerel yönetimlerin sorunlarını, bu sorunların çözümlerini ve yerel yönetimlerin karşı karşıya olduğu fırsatları ve tehditleri içeren bir GZFT analizi yapılmıştır. Bu analiz, yerel yönetimlerin güçlü ve zayıf yönlerini, sahip olduğu fırsatları ve olası tehditleri içermiştir. Ancak bu rapor yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkiler konusunda yaşadığı sorunları analiz etmemiştir. Bu durumda yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkilerinin göz ardı edildiğinin bir göstergesidir (T.C Kalkınma Bakanlığı Yerel Yönetimler Özel İhtisas Komisyon Raporu 2023, 2014:59-68).

Yine Kalkınma Bakanlığı tarafından hazırlanan On Birinci Kalkınma Raporunda ise yerel yurt dışı ilişkilerde yer alan bazı sorunlara değinilmiştir ancak yukarıda bahsedilen sorunlara yönelik çözümler yer almamıştır (T.C Kalkınma Bakanlığı Yerel Yönetimler Özel İhtisas Komisyon Raporu 2023, 2018:87-98).

Sistem olarak, halen atanmış bir merkezî yönetim il müdürü veya genel müdürün seçilmiş bir büyükşehir belediye başkanının yurt dışı ilişkiler, dolayısıyla şehir diplomasisi alanındaki faaliyetlerini daraltabildiği de facto bir durum varlığını sürdürmektedir.

Netice olarak, bu çalışma sadece büyükşehir belediyeleri ile sınırlı tutulmuştur. Büyükşehir olmayan mesela Nevşehir, Kütahya gibi il belediyeleri ile Bağcılar, Zeytinburnu, Beykoz, Selçuklu, Keçiören, Seferihisar gibi ilçe belediyelerinin de yurt dışı ilişkiler ve şehir diplomasisi alanında aktif oldukları bilinmektedir. Dolayısıyla Türkiye’deki bütün belediyelerin bu faaliyetlerini ele alarak incelemek bütünü görmek ve değerlendirmek açısından gereklidir.

Yine bu çalışma sadece Türkiye ile sınırlı tutulmuştur. Oysa Fransa, İtalya, İspanya gibi Avrupa ülkeleri başta olmak üzere, Çin, Kore Cumhuriyeti, Endonezya, Rusya, Japonya gibi Asya ülkeleri ve diğer kıta ülkelerinde yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkileri ve kamu diplomasisine katkıları konusunun karşılaştırmalı araştırmalarla ortaya konulması Türkiye’deki mevcut durumun daha iyi anlaşılmasına ve şüphesiz bu alanın gelişmesine katkı sağlayacaktır.

Uluslararası ilişkiler disiplininde önemli aktörlerden birisi haline tekrar gelen şehirler, yerel diplomasi ve kamu diplomasisi sayesinde uluslararası alanın önemli aktörleridir. Bu durum, kardeş şehir ilişkileri, uluslararası örgütlere üyelik, yurt dışı ziyaretlerinde ülkeyi ve şehirleri temsil etmek, insani yardım ya da hibe yapmak, sivil

halk içerisinde yabancı uyruklu insanlar ile ortak yaşam kültürünün gelişmesi için çeşitli organizasyonlar düzenlemek gibi araçlar ile sağlanmakta ve sürdürülmektedir.

Tüm bu araçlar hem şehirlerin öz gelişimine katkı sağlamakta hem de ülkelerin kamu diplomasisi ve dış politikasına az veya çok ama mutlaka değer katmaktadır.

Yerel diplomasiinin de bir parçası olduğu kamu diplomasisi faaliyetlerinin doğru kullanılması halinde şehirler artık, uluslararası sistem içerisinde büyük işler yapabilen aktörlerdir ve bu konumları gelecekte daha da kuvvetlenecektir.

Bunun bir sonucu olarak şehirler hem kendi kalkınmaları, dolayısıyla hem de ülkelerinin kalkınması için daha büyük katkılar ve fırsatlar ortaya koyabilirler.

Önemli olan şehirlerin, ülkelerin uluslararası hedeflerinin gerçekleşmesine hem yurt dışı ilişkiler ve hem de kamu diplomasisi yoluyla büyük katkılar sağladığının farkına varılması, sağlama kapasitesinin ise gerçekleşenden daha büyük ve geniş çaplı olduğunun bilincinde olunmasıdır.

KAYNAKÇA

- 1173 sayılı Milletlerarası Münasebetlerin Yürütülmesi ve Koordinasyonu Hakkında Kanun. (1969). T.C Resmi Gazete. 5 Mayıs 1969.
- 2013/5285 Sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Yurtdışı Din Hizmetleri Koordinatörlükleri Hakkında Karar. T.C Resmi Gazete. 11 Eylül 2013.
- 20484 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dış İlişkilerinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun, T.C Resmi Gazete. 28 Mart 1990.
- 23258470 sayılı Yurtdışı Çıkışlar Hakkında Genelge. Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü. 21.04.2021.
<https://webdosya.csb.gov.tr/db/yerelyonetimler/icerikler/yurtdisi-cikislari-genelge-20210429133241.pdf> (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021)
- 28633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Yurt Dışı Teşkilatına Sürekli Görevle Atanacak Personel Hakkında Yönetmelik. T.C Resmi Gazete. 30 Nisan 2013.
- 3152 Sayılı İçişleri Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun. (1985). T.C Resmi Gazete. 23 Şubat 1985.
- 3335 Sayılı Uluslararası Nitelikteki Teşekküllerin Kurulması Hakkında Kanun. (1987). T.C Resmi Gazete. 7 Nisan 1987.
- 3399 Sayılı Konya İli Merkezinde Karatay, Selçuklu ve Meram Adıyla Üç İlçe Kurulması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun. (1988). T.C Resmi Gazete. 11 Kasım 1988.
- 5272 ve 5216 sayılı Kanunların Uygulanması Hakkında Genelge. (2005).
[https://kms.kaysis.gov.tr/\(X\(1\)S\(5s2qsqtfieea3orzv3vimcd5\)\)/Home/Goster/137559?AspxAutoDetectCookieSupport=1](https://kms.kaysis.gov.tr/(X(1)S(5s2qsqtfieea3orzv3vimcd5))/Home/Goster/137559?AspxAutoDetectCookieSupport=1) (Son Erişim Tarihi:23.10.2021)
- 5355 Sayılı Mahallî İdare Birlikleri Kanununu. (2005). T.C Resmi Gazete. 11 Haziran 2005.
- 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu. (1949). T.C. Resmi Gazete. 18 Haziran 1949.
- 5523 Sayılı Türkiye Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı Kurulması Hakkında Kanun. (2016). T.C. Resmi Gazete. 4 Temmuz 2016.
- 5653 Sayılı Yunus Emre Vakfı Kanunu. (2007). T.C. Resmi Gazete. 5 Mayıs 2007.
- 5902 Sayılı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun. (2009). T.C. Resmi Gazete. 29 Mayıs 2009.
- 633 Sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun. (1965). T.C Resmi Gazete. 22 Haziran 1965.

- 6552 Sayılı İş Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması ile Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılmasına Dair Kanun. (2014). T.C Resmi Gazete. 10 Eylül 2014.
- 6721 Sayılı Türkiye Maarif Vakfı Kanunu. (2016). T.C Resmi Gazete. 17 Haziran 2016.
- 97 Sayılı Parlamentolararası Dostluk Grubu Yönetmeliği. (2000). T.C Resmi Gazete. 7 Ağustos 2000.
- About THE SCN. (2021). <https://strongcitiesnetwork.org/en/about-the-scn/> (Erişim Tarihi: 11.01.2021).
- Abrahamson, M. (2004). *Global Cities*. New York: Oxford University Press.
- Abu-Lughod, J. L. (1987). The Islamic City–Historic Myth, Islamic Essence, And Contemporary Relevance. *International Journal of Middle East Studies*, 19(2), 155-176.
- Acar, A. (2019). Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı ve Türkiye’ye Yansımaları. *Bülent Ecevit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(1), 277-293.
- Acun, F. (2002). A Portrait of the Ottoman Cities. *The Muslim World*. 92(3-4), 255–285.
- AER Tüzüğü. (2021). <https://aer.eu/aer-statute/> (Erişim Tarihi: 11.01.2021).
- AFAD. (2018). Uluslararası İnsani Yardım Faaliyetleri 2009-2018. https://www.afad.gov.tr/kurumlar/afad.gov.tr/35430/xfiles/Uluslararası_İnsani_Yardim.pdf (Son Erişim Tarihi:23.10.2021)
- Ak Parti. “2023 Siyasi Vizyon”. <https://www.akparti.org.tr/parti/2023-siyasi-vizyon/>(Son Erişim Tarihi:23.10.2021)
- AK Parti. “Parti Programı”. <https://www.akparti.org.tr/parti/parti-programi/> (Son Erişim Tarihi:23.10.2021)
- Akdeniz Belediyeler Birliği Tüzüğü. (2015). <http://www.akdenizbelbir.gov.tr/page.php?id=11> (Son Erişim Tarihi:23.10.2021)
- Akgün, B., ve Özkan, M. (2020). Turkey's Entrance to International Education: The Case of Turkish Maarif Foundation. *Insight Turkey*, 22(1), 59-70.
- Akıllı, E. (2019). Turksoy, Turkic Council and Cultural Diplomacy: Transactionalism Revisited. *Bilig*, (91), 1-25.

- Akman, Ç. (2017). Türkiye'de Yerel Yönetimlerin Uluslararası Kuruluşlara Üyelikleri Üzerine Bir Değerlendirme. *Suleyman Demirel University Journal of Faculty of Economics ve Administrative Sciences*, 22(2). 485-510.
- Aktulun, E. (2015). *Yönetişim çerçevesinde ortaklıklar ve belediyelerin kardeş şehir ilişkileri: Ankara Büyükşehir Belediyesi örneği*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Alemdar, A. (2018). Kültürel Diplomasi: Almanya ve Türkiye Örneği. *Master's thesis, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü*.
- Ali M. A. (2012). A Knowledge-Smart City in the Middle of the Desert: Almadina Almunawarah as an Example. *IGU Urban Commission Annual Meeting Held. Dortmund-Germany August 21-26 2012*.
- Alibašić, H. (2018). *Sustainability And Resilience Planning For Local Governments: The Quadruple Bottom Line Strategy*. (E-Book). Springer.
- Allas Proyecto. (2015). <https://proyectoallas.net/wp-content/uploads/2018/01/The-Irreversible-Internationalization-of-Local-Governments.pdf> (Son Erişim Tarihi:23.10.2021)
- Altunisik, M. B. (2011). Turkish Foreign Policy İn The 21st Century. *CIDOB International Yearbook*, 195-199.
- AMF Who We Are. (2021).<http://www.mayors.asia/Who-we-are/About-us> Erişim Tarihi: 11.01.2021.
- Amiri, S., ve Sevin, E. (2020). *City Diplomacy: Current Trends and Future Prospects*. Springer Nature.
- Anadolu Ajansı. (2018). “Küresel İnsani Yardım Raporu: Dünyanın 'en cömert ülkesi' Türkiye”. <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/kuresel-insani-yardim-raporu-dunyanin-en-comert-ulkesi-turkiye/1180618> (Son Erişim Tarihi:23.10.2021)
- Anaz, N ve Özşahin C.M. (2015). Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü: Türk Dış Politikasında Kamu Diplomasisin Rolü ve İşlevi, 499-516. Şahin, M., ve Çevik, B. S. (*Türk Dış Politikası ve Kamu Diplomasisi* (No. 1305). Nobel Akademik Yayıncılık.
- Anaz, N., ve Akman, E. (2017). Turkey's Soft Power Capacity: Geopolitics of Aviation and the Turkish Airlines. *The Arab World Geographer*, 20(4), 303-316.

- Arı, T. (2009). *Uluslararası İlişkiler ve Dış Politika*. (8. Baskı). Bursa: MKM Yayıncılık.
- Arı, T. (2013). *Uluslararası İlişkiler Teorileri*. (8. Baskı). Marmara Kitap Merkezi Yayınları.
- Ariye, E. C. (2014). The United Nations And Its Peace Purpose: An Assessment. *Journal of Conflictology*, 5(1). 24-32.
- ARLEM. (2019). The Euro-Mediterranean Regional and Local Assembly. European Committee of the Regions. https://cor.europa.eu/en/our-work/Documents/ARLEM/ARLEM's%20leaflet/3551_ARLEM_Leaflet_EN.pdf (Son Erişim Tarihi:23.10.2021)
- Aslan A., vd. (2018). *Kuruluşundan Bugüne AK Parti: Dış Politika*. SETA.
- Atalay, A. H. (1997). *Uluslararası Hukukun Oluşumu: İlk Küreselleşme Dönemi, 1492-1648*. İstanbul:Göçebe Yayınları.
- Atli, A. (2011). Businessmen as Diplomats: The Role of Business Associations in Turkey's Foreign Economic Policy. *Insight Turkey*, 13(1), 109-128.
- Attachés, D. (2007). Defence Attaches. *DCAF Backgrounder The Geneva Centre For The Democratic Control of The Armed Forces*. <https://www.files.ethz.ch/isn/38583/dcaf-backgrounder-defence-attaches.pdf>
- Aust, A. (2006). Vienna Convention On The Law of Treaties 1969. *Max Planck Encyclopedia of Public International Law*.
- Avruch, K. (1998) *Culture and Conflict Resolution*. Washington DC: United States Institute of Peace Press.
- Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti. (2019). Türkiye’de Şehir Eşleştirme Kitapçığı. https://www.yereldeab.org.tr/Portals/8/yayinlar/turkiye_de_sehir_eslestirme_kitapcigi.pdf (Son Erişim Tarihi:23.10.2021)
- Aydın, H. (2002). İslam Dünyasında Bilim ve Felsefe: Yükseliş ve Duraklama. *Bilim ve Ütopya Dergisi*, Sayı: 94-95.
- Aydoğdu, B. (2020). *Türkiye’de Kardeş Şehir Uygulamaları ve Konya Büyükşehir Belediyesi Örneği*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi. (2018). T.C. Resmi Gazete. 4. 15 Temmuz 2018.

- Balkhair, A. A. (2020). COVID-19 Pandemic: A New Chapter in the History of Infectious Diseases. *Oman Medical Journal*, 35(2), e123.
- Bardakoglu, A. (2008). The Structure, Mission And Social Function of The Presidency of Religious Affairs (PRA). *The Muslim World*, 98(2/3), 173.
- Baskın, O. (2013). *Türkiye Dış Politikası: Kurtuluş Savaşından Bugüne Olgular ve Yorumlar Cilt: 3: 2001-2012*. (2.Baskı). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Batal, S., ve Tuğlu, K. (2018). Türkiye’de Yerel Yönetimlerin Çok Düzlemli Yönetişim ve Kent Diplomasisi Bakımından Değerlendirilmesi. *TESAM Akademi*, 189-214.
- Baylis, J. vd. (2021). *Küreselleşen Dünya Siyaseti*. Çev. Hasan Basri Yalçın vd. İstanbul:Küre Yayınları.
- Bayrakci, E. (2014), *Yerel Yönetimler*. Dizgi Ofset, Konya.
- Bazı Andlaşmaların Yapılması İçin Cumhurbaşkanına Yetki Verilmesi Hakkında Kanun. (2018). (703 sayılı KHK’nin 181 inci maddesi). 11425. 2 Temmuz 2018.
- Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahallî İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik. (2007). T.C Resmi Gazete. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/05/20160522-10.pdf> (Son Erişim Tarihi:23.10.2021)
- Bellini, N., ve Bramanti, A. (2008). Sustainable Glocalisation: A Framework to Analyze the International Relations of Local and Regional Governments. *Centre for Regional Economics, Transports and Tourism Università Commerciale Luigi Bocconi*.
- Benet, F. (1963). The İdeology of Islamic Urbanization. *International Journal of Comparative Sociology*, 4(2), 211-226.
- Berg, D. City. (2008). City Diplomacy: The Roles and Challenges of the peace building equivalent of decentralized cooperation. Utrecht: Universiteit Utrecht.
- Bernays, E. L. (1928). This Business of Propaganda. *The Independent*, 1, 198-9.
- Biçer Y. ve Kodaz M. (2021). Yerel Diplomasi ve Kardeş Şehir İlişkileri. Türkiye Belediyeler Birliği. Ankara.

- Bilder R. B. (1989). The Role of States and Cities in Foreign Relations. *The American Journal of International Law*, Vol. 83, No. 4, The United States Constitution in its Third Century: Foreign Affairs. 821-831 .
- Bilder, R. B. (1989). The Role of States And Cities İn Foreign Relations. *The American Journal of International Law*, 83(4), 821-831.
- Bilgin, S. vd. (2020). Millennium Pandemic: A Review of Coronavirus Disease (COVID-19). *Experimental Biomedical Research*, 3(2), 117-125.
- Blaydes, L ve Paik, C. (2019). Muslim Trade and City Growth Before the Nineteenth Century: Comparative Urbanization in Europe, the Middle East and Central Asia. *British Journal of Political Science*. 1-24.
- BM Enformasyon Merkezî UNIC TURKEY. (2017). http://www.unicankara.org.tr/doc_pdf/Diplomatik_Iliskiler_1961.pdf (Erişim Tarihi:10.10.2019)
- Bongers, P. (1980). The British Sections of IULA and CEM. *Local Government Studies*, 6(4), 71–79.
- Bosker, E. M., Brakman, S., Garretsen, H., de Jong, H., ve Schramm, M. (2007). The Development of Cities In Italy 1300-1861. Munich: CESifo Working Paper, no. 1893.
- Bosworth, C. E. (2007). *Historic Cities of The Islamic World*. Boston:Brill Acâdemic Publishers.
- Brinkman R. and. Brinkman, J. (2002). “Corporate Powerand the Globalization Process”, *International Journal of Social Economics*, Vol. 29, No. 9, 730-752
- Butler, K. D. (2001). *Defining Diaspora, Refining a Discourse. Diaspora: A Jou.rnal of Transnational Studies*, 10(2), 189–219.
- C40 Cities. (2014). C40 Cities Climate Leadership Group Cities Confronting Climate Change Lighthouse Case Study. <http://gsnetworks.org/wp-content/uploads/C40-Cities.pdf> (Erişim Tarihi: 11.01.2021).
- Can, H. (2018). *Yerel Yönetim Birliklerinin Belediyelerin Kardeş Şehir İlişkilerine Katkıları: Türk Dünyası Belediyeler Birliği Örneği*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Carbone, S. M., ve Schiano di Pepe, L. (2009). States, Fundamental Rights And Duties. *Max Planck Encyclopedia of Public İnternational Law*.
- Cevik, S., B.ve Seib, P. (2015). *Turkey’s Public Diplomacy*. Palgrave Macmillan Series in Global Public Diplomacy. US: Palgrave Macmillan.

- Cevizliler, E., ve Öncü, A. S. (2013). Birinci Dünya Savaşı'ndan Sonra Avrupa Barışı İçin Önemli Bir Adım: Locarno Konferansı. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(9).
- CITTASLOW List. (2020). https://www.cittaslow.org/sites/default/files/content/it/page/files/774/cittaslow_list_december_2020.pdf (Erişim Tarihi: 11.01.2021).
- Cities Alliance Who We Are. (2021). <https://www.citiesalliance.org/who-we-are/about-cities-alliance/about-cities-alliance> (Erişim Tarihi: 11.01.2021).
- City Invest FMDV. (2021). Global Fund for Cities Development. <http://cityinvest.eu/content/global-fund-cities-development> (Erişim Tarihi: 11.01.2021).
- Clark G. ve Moonen T. (2017). *World Cities And Nation States*. Oxford: Wiley Blackwell.
- Constantinou vd. (2016). *The SAGE handbook of diplomacy*. Sage.
- Convention for the Amelioration of the Condition of the Wounded in Armies in the Field. (1864 Geneva Convention). (22 August 1864). <https://ihl-databases.icrc.org/ihl/INTRO/120> (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021).
- Cornago, N. (2010). On The Normalization of Sub-State Diplomacy. *The Hague Journal of Diplomacy*, 5(1-2), 11-36.
- Council of Europe Congress of Local and Regional Authorities Origins and History. <https://www.coe.int/en/web/congress/origins-and-history#%2250399899%22:01> (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021).
- Cowan, G., ve Cull, N. J. (2008). Public Diplomacy In A Changing World. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 616(1), 6-8.
- Cull, N. J. (2009). *Public Diplomacy: Lessons From The Past*. Los Angeles, CA: Figueroa Press.
- Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı Yurt Dışı Teşkilatı. <https://www.iletisim.gov.tr/turkce/yurtdisi-teskilat-map> (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021).
- Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi. (2018). TC Resmî Gazete, 30474. 10 Temmuz 2018.

- Cumhuriyet Halk Partisi Parti Programı. (2019) <https://chp.azureedge.net/1d48b01630ef43d9b2edf45d55842cae.pdf> (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021).
- Curtis, S., ve Acuto, M. (2018). The Foreign Policy of Cities. *The RUSI Journal*, 163(6), 1-10.
- Çaylak A., vd. (2014). *Osmanlı'dan İkibinli Yıllara Türkiye'nin Politik Tarihi (İç ve Dış Politika). (Beşinci Baskı)* Ankara:Savaş Yayınevi.
- Çelik, S., ve Çetinkaya, M. Y. (2013). Festivals In Event Tourism: The Case of International Izmir Art Festival. *International Journal of Contemporary Economics ve Administrative Sciences*, 3, 1-21.
- Çevik, S. B. (2019). Turkish Historical Television Series: Public Broadcasting of Neo-Ottoman Illusions. *Southeast European And Black Sea Studies*. 19:2, 227-242.
- Çevik, S. B. ve Sevin, E., ve Baybars-Hawks, B. (2018). State–Civil Society Partnerships in International Aid and Public Diplomacy: The Case of Turkey and Somalia. *Communicating National Image through Development and Diplomacy*, 169–192.
- Çiftçi, K. Westphalia-Sistemi” ne Karşı “Millet-Sistemi” Söylemi ve Soğuk Savaş Sonrası’nda “Uluslararası Siyaset. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(19), 685-705.
- Daoudov, M. (2013). Yerel Dış Politikanın Temelleri. *Marmara Belediyeler Birliği Yayınları, Kaplan Ofset, İstanbul*.
- Daoudov, M. (2013).Bağcılar Belediyesi’nde Uluslararası İlişkilerin Yönetimi. *Bağcılar Perspektifi*.
- Davutoğlu A. (2012). Principles of Turkish Foreign Policy and Regional Political Structuring. *SAM-Center For Strategic Research* No:3.
- Davutoğlu, A. (2001). *Stratejik Derinlik*. İstanbul: Küre Yayınları, 110.
- De Boer, G., ve Weisglas, F. (2007). Parliamentary Diplomacy. *The Hague Journal of Diplomacy*, 2(1), 93-9
- DEİK İş Konseyleri 2016 - 2017 Olağan Genel Kurul Faaliyet Raporu. (2018). https://www.deik.org.tr/uploads/2017-genel-kurul-kitabi_final.pdf (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021).
- Delloite T. (2006). *Customs and Foreign Trade in Turkey 20 Year In Turkey Audit Tax Consulting Corporate Finance Finding The Right Path to Improve Your*

Business. İstanbul: DRT Denetim Revizyon TasdikYeminli Mali Müşavirlik A.Ş.

Deming D. (2010). *Science and Technology in World History: Volume 2: Early Christianity, the Rise of Islam and the Middle Ages*. Londra: McFarland ve Company, Inc. Publishers.

Demir, V. (2012) *Kamu Diplomasisi ve Yumuşak Güç*. (1. Baskı). İstanbul: Beta Basım Yayım.

Demirakın, N. I. (2006). *A Study of Ottoman Modernisation On The City: The Sixth Municipal District of Istanbul (1858-1877)* (Doctoral dissertation, Bilkent University).

Demirtaş, B. (2016). Türkiye’de Yerel Yönetimlerin Dış İlişkilerinin Analizi: Merkez-Çevre Etkileşimini Yeniden Düşünmek. *Uluslararası İlişkiler Dergisi*, 13(52), 151-173.

Devlet Planlama Teşkilatı. (1993). *Avrupa Topluluklarına İlişkin Temel Belgeler*. (Cilt:1). “Paris Antlaşması”. http://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2018/11/Avrupa_Topluluklarına_Iliskin_Temel_Belgeler_Cilt_1_Avrupa_Topluluklarini_Kuran_Temel_Antlasmalar_AKCT_AET_AAE_T.pdf (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021).

Dış İlişkiler Ekonomi Kurulu DEİK. (2017). Kurumsal Kimlik. https://www.deik.org.tr/uploads/DEIK_SUNUM_EN/files/assets/common/downloads/DEIK_KURUMSAL_KIMLIK_2017.indd.pdf (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021).

Dışişleri Bakanlığı Uluslararası Kuruluşlarımız ve İlişkilerimiz TÜRK KONSEYİ (Türk Dili Konuşan Ülkeler İş birliği Konseyi. <http://www.mfa.gov.tr/turk-konseyi.tr.mfa> (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021).

Dışişleri Bakanlığı Uluslararası Kuruluşlarımız ve İlişkilerimiz Karadeniz Ekonomik İş birliği Örgütü. <http://www.mfa.gov.tr/karadeniz-ekonomik-isbirligi-orgutu-kei.tr.mfa> (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021).

Dinçer, Ö. (2016). *Türkiye’de Değişim Yapmak Neden Bu Kadar Zor*. (1. Baskı). İstanbul: Alfa Basım Yayım.

Diplomatik İlişkiler Hakkında Viyana Sözleşmesi. *Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni*, 4(2), 157-167.

Diyanet Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü. (2018). İlkeler ve Hedefler. <https://disiliskiler.diyanet.gov.tr/sayfa/51/ilkeler-ve-hedefler> (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021).

- Diyanet İşleri Başkanlığı 2019 Faaliyet Raporu. (2019). <https://stratejigelistirme.diyanet.gov.tr/Documents/2019%20Y%C4%B1%C4%B1%20Faaliyet%20Raporu.pdf> (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021).
- Doğan A. M. (2019). Public Diplomacy Perceptions: Elements of Soft Power In Germanys And Turkeys Foreign Policy. Graduate School of Social Sciences. Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Doyno, M. (2011). Urban Religious Life in the Italian Communes: The State of the Field. *History Compass*, 9(9), 720–730.
- Ducksters. (2020). https://www.ducksters.com/history/renaissance/italian_city-states.php (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021).
- Durdular, E. (2017). Parliamentary Assembly of Turkic-Speaking Countries TurkPA: Beyond Parliamentary Diplomacy. *Perceptions: Journal of International Affairs*, 22(1), 115-142.
- Durmuş, Z. (2020). *Kur'an-ı Kerim'de Ulus Uluslararası İlişkiler*. İstanbul: Bilimevi Basın ve Yayın.
- Edwards, C. (1970). The Law of Nature in the Thought of Hugo Grotius. *The Journal of Politics*, 32(4), 784–807.
- Efegil, E., ve Musaoğlu, N. (2009). Soğuk Savaş Sonrası Dönemin Uluslararası Sisteminin Yapısına İlişkin Görüşler Üzerine Bir Eleştiri. *Gazi Akademik Bakış*, 2(4), 1-24.
- EHTTA European Route. (2010). http://ehhta.eu/portal/wp-content/uploads/2010/09/EHTTA_european_route.pdf (Erişim Tarihi: 11.01.2021).
- Ekşi M., (2017). Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi, Türkiye'nin Türk Dünyasına Yönelik Kamu Diplomasisi: Yeni Araç ve Mekanizmalar. *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*. 17/1 Yaz, 10-19.
- Ekşi, M. (2014). *Kamu diplomasisi ve AK Parti dönemi Türk Dış Politikası*. Siyasal Kitabevi.
- Ekşi, M., ve Erol, M. S. (2018). The Rise And Fall of Turkish Soft Power And Public Diplomacy. *Lambert Academic Publishing*.
- Ekşi, S.T. (2017). *Yerel ve Ulusal Politikalar Bağlamında Kentlerin "Diplomatik" Faaliyetleri: Türkiye'deki Belediyelerin "Kardeş Şehir İlişkileri"*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- El-Dessouki, A. (2018). Domestic Structure And Sub-National Foreign Policy: An Explanatory Framework. *Review of Economics And Political Science*, 102-108.
- Energy Cities About Us. (2021). <https://energy-cities.eu/vision-mission/> , <https://energy-cities.eu/members/> (Erişim Tarihi: 11.01.2021).
- Er, S. (2015). Yumuşak Güç Kavramı Bağlamında Türkiye'nin Uluslararası Eğitim Faaliyetleri. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Atılım Üniversitesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Erdoğan, R. T., ve Karlığa, B. (2012). *Küresel Barış Vizyonu*. Medeniyetler İttifakı Enstitüsü.
- Erdoğdu, İ. (2000). Osmanlı İktisadi Düzeninde İhtisb Müessesesi ve Muhtesiblik zerine Bir Deneme. *ağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, VII/16-17. 165-185.
- Eren E. (2019). Medya Diplomasisi Aktörü Olarak TRT ve Balkanlardaki rnek Faaliyetleri. *TRT Akademi*, 4(7), 26-41.
- Erer, R., ve zemre, A. Y. (2002). Türklere Karşı Haçlı Seferleri. İstanbul:Kaknüs Yayınları.
- Ertaş, H., ve Kırac, A. G. F. . (2017). Türkiye'de Suriyeli Göçmenlere Yönelik Yapılan Eğitim alışmaları. *Selçuk Üniversitesi Sosyal ve Teknik Araştırmalar Dergisi*, (13), 99-110.
- Ertekin, B. A. (2012). Uluslararası Sistemde Görsel-İşitsel Medyanın Kamu Diplomasisi ve Kamuoyu Yaratmadaki nemi: Trt'nin Türkçe Dışında Yayın Yapan Kanalları zerine Bir İnceleme. *Electronic Journal of Social Sciences*, 11(42).
- European Commission Managing The Refugee Crisis. (2017). Managing The Refugee Crisis The Facility For Refugees In Turkey. https://www.avrupa.info.tr/sites/default/files/2017-05/frit_factsheet.pdf (Erişim Tarihi: 11.01.2021)
- European Council In Copenhagen. (1993). <https://www.consilium.europa.eu/media/21225/72921.pdf> (Erişim Tarihi: 11.01.2021)
- European Court of Human Rights Council of Europe. (2013). *European Convention on Human Rights*. Strasburg.
- Evans, G ve Newnham J. (2007). *Uluslararası İlişkiler Szlğ*, (1. Baskı). (ev: H.Ahsen Utku). İstanbul: Gkkubbe Yayınları.

- Farooqi, S. (1990). Towns, Agriculture And The State In Sixteenth-Century Ottoman Anatolia. *Journal of the Economic and Social History of the Orient*, 33(2), 125-156.
- Ferguson J. (2005). Background Briefing: The Polis, The City-State and Urban Life. *West: Essays in History, Politics and Culture*. <http://www.international-relations.com/History/Polis.pdf> (Erişim Tarihi: 05.09.2020)
- Fishbone A. (2015). Municipal Foreign Affairs: A Study of the Offices of International Affairs in Europe and the USA. *Robert Bosch Foundation Fellow*. <https://www.boschalumni.org/wp-content/uploads/2016/03/Fishbone-1.pdf> (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021)
- FMDV About Us. (2021). <https://www.fmdv.net/Propos> (Erişim Tarihi: 11.01.2021).
- Foulke, R. R. (1919). Definition and Nature of International Law. *Columbia Law Review*, Vol. 19, No. 6, 429-466.
- Fracchiolla D. (2018). Free Market and Democracy. *Sociology and Anthropology* 6(2): 259-273
- Frucht, R. (2000). *Encyclopedia of Eastern Europe: From the Congress of Vienna to the fall of Communism*. Newyork: Garland Publishing, Inc.
- Fukuyama, F. (2014). *Political Order And Political Decay: From The Industrial Revolution to The Globalization of Democracy*. New York: Farrar, Straus and Giroux.
- Gallarotti, G. M. (2011). Soft Power: What It Is, Why It's Important, And The Conditions For Its Effective Use. *Journal of Political Power*, 4(1), 25-47.
- Gazete Karınca. (2016). "Dünya yerel yönetimleri ve demokrasiyi konuştu Türkiye TOKİ projesi tanıttı!" <https://gazetekarinca.com/2016/10/dunya-yerel-yonetimleri-demokrasiyi-konustu-turkiye-toki-projesi-tanitti/> (Erişim Tarihi: 18.06.2020)
- Gibbs M., ve Gooding A., vd. (2015). Sister Cities and International Alliances: Can And Should Australian Local Governments Play An Expanded Role?. Sidney: Australian Centre of Excellence for Local Government.
- Gilbert, W. (1998). *Renaissance and Reformation* . (ed. J. Galas). Lawrence, KS: Carrie.
- Glennon, M. J., ve Sloane, R. D. (2016). *Foreign Affairs Federalism: The Myth of National Exclusivity*. Oxford: Oxford University Press.
- Göç İdaresi Genel Müdürlüğü. (2020). <https://www.goc.gov.tr/#>. (Erişim Tarihi: 31.12.2020)

- Göktolga, O ve Ekici S. (2016). A Local Governance Experience in Turkey: From “Local Agenda 21” s to the City Councils. *Birey ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(2), 107-128.
- Görmez, M. (2012). Religion and Secularism in the Modern World: A Turkish Perspective. *SAM Papers* No:2.
- Göymen K. ve Sazak O. (2014). *Centralization Decentralization Debate Revisited*. Sabancı Üniversitesi.
- Gözler, K. (2007). *Hukuka Giriş*. (Dördüncü Baskı). Bursa:Ekin Kitabevi.
- Güleç, Cansu. (2015). Cultural Diplomacy and Turkey in the Age of Globalization. *Uludağ Üniversitesi VII. Uluslararası İlişkiler Konferansı*, Bursa (21-22 Ekim 2015), .862-886.
- Güler, B. A. (2000). Yerel Yönetimleri Güçlendirmek mi? Âdemi Merkezîyetçilik mi?. *Çağdaş Yerel Yönetimler*, 9(2), 14-29.
- Gündoğdu S. (2019). AK Parti Dönemi Kamu Diplomasisi Uygulamaları (2002 - 2013). Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Gürboğa, N. (2008). Osmanlı Taşrasında Belediye İdaresi: Alanya Belediyesi (1914-1915). *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 7(16), 165-185.
- Hatisaru S. (2020). Karanlığın Ardında Nice Güneşler Var. <https://www.milliyet.com.tr/yazarlar/songul-hatisaru/karanligin-ardinda-nice-gunesler-var-6186756> (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021)
- Hertzog, R., vd. (2010). *Toolkit Manual: Inter-Municipal Cooperation*. Strasbourg. Council of Europe, UNDP, LGI Open Society Institute.
- Higgins P. (1909). *The Hague Peace Conferences And Other International Conferences Concerning The Laws And Usages of War Texts of Conventions With Commentaries*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Hobbes, T. (1968). *Leviathan*. (Pelican Classics). Londra: Penguin Books.
- Hofstede, G. (1991). *Cultures And Organizations: Software of The Mind* (London And New York, Mcgraw Hill). House, RJ, Hanges, PJ, Javidan, M., Dorfman, PW, ve Gupta, V.(Eds. 2004), Airaksinen, 1-25.
- III. Milli Kültür Şurası Eylem Planı. (2017). <https://kultursurasi.ktb.gov.tr/Eklenti/50571,raporsurasonucpdf.pdf?0> (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021)

- Invest. (2020). Incentives Guide. <https://www.invest.gov.tr/en/investmentguide/pages/incentives-guide.aspx> (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021)
- Iocco, M. (2005). The International Role of Cities: Decentralized Cooperation Between Domestic Concerns And Symbolic Politics. Doktora Tezi. Comparative and European Politics Center for the Study of Political Change (Circap) Faculty of Political Science University of Siena.
- İçişleri Bakanlığı Dış Ticaret İstatistikleri. (2019). <https://ticaret.gov.tr/istatistikler/dis-ticaret-istatistikleri> (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021)
- İletişim Başkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi. (2018). TC Resmî Gazete, 30488. 24 Temmuz 2018.
- İller İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri. <https://www.icisleri.gov.tr/illeridaresi/iller-idaresi-genel-mudurlugu-kurulus-ve-gorevleri2> (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021)
- Jamalinezhad, M., Talakesh, S. M., ve Soltani, S. H. K. (2012). Islamic Principles And Culture Applied to Improve Life Quality İn Islamic Cities. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 35, 330-334.
- JLL Tukey. The Real Estate Sector in Turkey. <http://investturkey.or.jp/wp-content/uploads/2018/04/REAL.ESTATE.INDUSTRY.pdf> (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021)
- Kadir Topbaş “Biyografi”. (2020). https://kadirtopbas.com.tr/#after_submenu_1 (Erişim Tarihi: 09.02.2021)
- Kalın, I. (2012). Turkish Foreign Policy. *International Journal: Canada's Journal of Global Policy Analysis*, 67(1), 7–21.
- Kaltenbrunner, vd. (2013). Not All Paths Lead to Rome: Analysing The Network of Sister Cities. *In International Workshop on Self-Organizing Systems*. 151-156).
- Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü. (2010). T.C. Resmi Gazete, 2010/3. 30 Ocak 2010.
- Kanat, K.B. (2020). Why Does Turkey Help Other Nations?. <https://www.setav.org/en/why-does-turkey-help-other-nations/> (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021)
- Kara A. ve Solak F. (2017). *Bağımsızlıklarının 25. Yılında Türk Cumhuriyetleri*. (1. Baskı). İstanbul: Türk Dünyası Belediyeler Birliği (TDBB) Yayınları, No: 23.
- Karabulut, B. (2014). I. Dünya Savaşı ve Uluslararası İlişkilerde İdealizmin Yükselişi. *Gazi Akademik Bakış*, (15), 57-72.

- Karadağ, H., ve Demirkıran, d. (2016). *Uluslararası İlişkilerde Yeni Bir Boyut Kamu Diplomasisi*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Karpuz, H., vd. (2006). Dünya mevlevihaneleri: fotoğraf albümü. TC Konya Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü.
- Kavoğlu, S. (2018). *Türk Kamu Diplomasisi: Halkla İlişkiler Eksenli Model Arayışları*. Eğitim Yayınevi.
- Kaya, E., (2007). *Kent Yönetiminde Yeni Yaklaşım: Yerel Kalkınma Yönetimi*. (2. Baskı) Okutan Yayıncılık.
- Kayani, S. A., ve Rehman, M. S. (2015). *Public Diplomacy: A New Foreign Policy Paradigm*. *Margalla Papers*, 19(2).
- Kincaid, J. (2002). Foreign Relations of Sub-National Units: Constituent Diplomacy In Federal Systems. *Saint-Gallen Suisse*, 132-168.
- Konya ABİGEM. (2017). FOOD Past, Present And Future of Konya Food Sector. <https://www.kalkinmakutuphanesi.gov.tr/assets/upload/dosyalar/11-food.pdf>
- Konya Belediyeler Birliği Tüzüğü. <http://www.kbb.gov.tr/hakimizda/tuzuk.html> T.C. (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021)
- Konya Büyükşehir Belediyesi Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı Kuruluş, Görev Yetki ve Çalışma Yönetmeliği , <http://www.konya.bel.tr/mevzuat/35.pdf> (Erişim Tarihi: 22.03.2018)
- Konya Büyükşehir Belediyesi Haber “Belediye Akademisi”. (2020). <https://www.konya.bel.tr/haberayrinti.php?haberID=7463> (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021)
- Konya Büyükşehir Belediyesi Haber “Sosyal Kart”. (2010). <https://www.konya.bel.tr/haberayrinti.php?haberID=2707> (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021)
- Konya Büyükşehir Belediyesi Haber “Türk İş birliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı”. (2020). <https://www.konya.bel.tr/arama.php> (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021)
- Konya Büyükşehir Belediyesi Haber “Yunus Emre Enstitüsü”. (2020). <https://www.konya.bel.tr/arama.php> (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021)
- Konya Büyükşehir Belediyesi Haber Maarif Vakfı. (2020). <https://www.konya.bel.tr/arama.php> (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021)
- Konya Büyükşehir Belediyesi Kurumsal Yapı. (2020). <https://www.konya.bel.tr/kurumsalyapi.php> (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021)

- Konya Chamber of Commerce. (2012). A Rising Economy Konya. <http://en.kto.org.tr/d/file/economy-of-konya---ocak-2012.pdf> (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021)
- Konya Ticaret Odası İthalat İhracat Verileri. (2019). <http://www.kto.org.tr/dis-ticaret-mudurlugu-77k.htm>
- Konya Yaşam Rehberi. (2016). Konya Kültür A.Ş. Konya: Erman Ofset Matbaacılık.
- Korkut, T. (2013). Toplumsal Açıklama Girişimi Olarak Şehir Teorileri. İstanbul: İz Yayınları.
- Koyuncu, A. (2014). *Kentin Yeni Misafirleri Suriyeliler*. Konya: Çizgi Kitabevi.
- Köse, A., ve Küçükcan, T. (2006). *AB Ülkelerinde Din-Devlet İlişkisi Hukuki Yapı Din Eğitimi Din Hizmetleri*. (İkinci Baskı) Ankara: İSAM (İslam Araştırmaları Merkezî) Yayınları.
- Kunkov A. Chukov R. ve Tkachenko. (2018) Parliamentary Diplomacy And Its Role In Modern Politics. Analytical Report. *Rethink Russia*. 1-15.
- Kurt, A. (2008). İslam ve Geri Kalmışlık Sorunu. *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 17(2), 35-72.
- Kurutçu, K. (2019). *Kardeş Şehir İlişkileri ve Öğrenen Kentler: Trabzon Büyükşehir Belediyesi Örneği*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Giresun.
- Kuş, A., Dıvarcı, İ., ve Şimşek, F. (Eds).. (2005). *Türkiye Mevlevihâneleri: Fotoğraf Albümü*. Konya Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü.
- Kutlu, Ö. (2007). Local Government Tradition and Its Cultural, Social, and Political Bases: The Konya Model. *Critique: Critical Middle Eastern Studies*, 16(3), 255-271.
- Kuyucu, M. (2015). Historical, Economic And Political Development of Television Broadcasting In Turkey An Industry Analysis. *International Journal of Management and Applied Science*. Volume-1, Issue-9. 44-55.
- Kuznetsov, A. S. (2014). *Theory And Practice of Paradiplomacy: Subnational Governments In International Affairs*. New York: Routledge.
- Lachenmann, F., ve Wolfrum, R. (2016). *The Law of Armed Conflict and the Use of Force: The Max Planck Encyclopedia of Public International Law*. Oxford University Press.

- Lapidus, I. M. (1973). The Evolution of Muslim Urban Society. *Comparative Studies in Society and History*, 15(1), 21-50.
- Larsson, T. (2001). The Race to the Top: The Real Story of Globalization: Washington. DC: Cato Institute, 9.
- Leba, R. (2001). Küreselleşme Sürecinde Ulus-Devletin Önemi ve Sosyal Devletin Geleceği. *Mevzuat Dergisi*, 44.
- Lecours, A. (2008). Political Issues of Paradiplomacy: Lessons From The Developed World. *The Hague: Netherlands Institute of International Relations' Clingendael*. 1-14.
- Lecours. (2002). Paradiplomacy, Reflections on the Foreign Policy and International Relations of Regions. *International Negotiation*, 7, 91–114.
- Lenzi, G. (2011). Diplomats, Politicians and Foreign Policy in Post-war Italy. *Revista UNISCI*, (25), 65-75.
- Lequesne, C. ve Paquin, S. (2017). Federalism, Paradiplomacy and Foreign Policy: A Case of Mutual Neglect. *International Negotiation*, 22, 183–204.
- Lesaffer, R. (2015). The Congress of Vienna (1814–1815). Oxford Historical Treaties Online. <https://opil.ouplaw.com/page/congress-vienna-1814-1815>. (Erişim Tarihi: 02.06.2020)
- Liu, X., ve Hu, X. (2018). Are ‘Sister Cities’ from ‘Sister Provinces’? An Exploratory Study of Sister City Relations (SCRs) in China. *Networks and Spatial Economics*, 18(3), 473-491.
- Maden, D. (2013). The Concept of Brand Culture: A Qualitative Analysis Directed to Turkish Airlines. *mediterranean Journal of Social Sciences*, 4(10), 42-42.
- Mahallî İdareler Genel Müdürlüğü. (2005). B050MAH076000/5003-50520 sayılı Yurdsı İlişkiler Konulu Genelge. 20 Haziran 2005.
- Mammadova, S. (2017). The Key Aspects of Ancient Greek Diplomacy. *School of Public and International Affairs, Diplomatic History*.
- Marmara Belediyeler Birliği Stratejik Plan. (2019). http://marmara.gov.tr/UserFiles/StaticContent/Attachments/Static_218_DOC_StratejikPlan14-19.pdf (Erişim Tarihi: 12.07.2020)
- Marmara Belediyeler Birliği. (2016). <http://marmara.gov.tr/UserFiles/Editor/images/mbbbrosureng.pdf> (Erişim Tarihi: 12.07.2020)

- Marmara Belediyeler Birliği. (2020). Hakkımızda. <http://marmara.gov.tr/Hakkimizda-6573> (Erişim Tarihi: 12.07.2020)
- Marmara Belediyeler Birliği. (2020). Yerel Diplomasi Platform Bülteni:12.
- Matsuura K.M. (2009). *Clubs for UNESCO A Practical Guide*. https://www.efuca-unesco.org/library/Clubs_for_UNESCO.pdf (Erişim Tarihi: 20.10.2020)
- Mayors for Peace About Us. (2021). <http://www.mayorsforpeace.org/english/outlines/index.html> (Erişim Tarihi: 11.01.2021).
- Mazarr, M. J. (1996). Culture And İnternational Relations: A Review Essay. *The Washington Quarterly*, 19(2), 177–197.
- Mearsheimer, J. J. (2001). *The Tragedy of Great Power Politics*. (1. Baskı). New York: WW Norton ve Company.
- MEB.. (2020). 2019 Faaliyet Raporu. *Milli Eğitim Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı*. https://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2020_03/12144540_28191618_Milli_EYitim_BakanlYYY_2019_YYIY_Ydare_Faaliyet_Raporu_28.02.2020.pdf, (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021).
- Melissen, J. (2005). *Wielding Soft Power: The New Public Diplomacy*. Netherlands: Netherlands Institute of International Relations, Clingendael.
- Mengi, A. (1998). *Avrupa Birliği 'nde Bölgeler Karşısında Yerel Yönetimler*. Ankara: İmaj Yayıncılık.
- Merloni F. (2016). *Regionalisation Trends In European Countries 2007-2015: A study by members of the Group of Independent Experts of the European Charter of Local SelfGovernment*. Congress of Local and Regional Authorities.
- Metropolis About Us. (2020). <https://www.metropolis.org/about-us> (Erişim Tarihi: 11.01.2021)
- Metropolis Statutes. (2020). <https://www.metropolis.org/sites/default/files/resources/Statutes-2020.pdf> (Erişim Tarihi: 11.01.2021).

- Milletlerarası Andlaşmaların Onaylanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi. (2018). 30479, 15 Temmuz 2018.
- Milletlerarası Münasebetlerin Yürütülmesi ve Koordinasyonu Hakkında Kanun. (1969). TC Resmî Gazete 13201, 5 Mayıs 1969. (2 Temmuz 2018 tarihli ve 703 sayılı KHK'nin 159 uncu maddesi gereğince kanunda bazı değişiklikler yapılmıştır)
- Mir, U. R., Hassan, S. M., ve Qadri, M. M. (2014). Understanding Globalization And Its Future: An Analysis. *Pakistan Journal of Social Sciences (PJSS)*, 34(2), 607-624.
- Moreno, L. (2016). Theory and Practice of Paradiplomacy: Subnational Governments in International Politics. *Regional ve Federal Studies*, 26(2), 287-288.
- Morita, K., Okitasari, M., ve Masuda, H. (2020). Analysis of National And Local Governance Systems to Achieve The Sustainable Development Goals: Case Studies of Japan And Indonesia. *Sustainability Science*, 15(1), 179-202.
- Muhasilović, J. (2020). *Turkey's Soft Power and Public Diplomacy in Bosnia-Herzegovina and Sandžak (2002 -2017)*. İstanbul: Türk Dünyası Belediyeler Birliği (TDBB) Yayınları, No: 30.
- Mumford, L. (1961). *The City in History: Its Origins, Its Transformations, and Its Prospects*. New York: Harcourt Brace and World.
- NALAS About Us. (2021). <http://www.nalas.eu/AboutUs> (Erişim Tarihi: 11.01.2021).
- NALAS Activities. (2021). <http://www.nalas.eu/knowledge-center/Task-Forces> (Erişim Tarihi: 11.01.2021).
- Naray, O. (2008). Commercial Diplomacy: A Conceptual Overview. *In the 7th World Conference of TPOs*, The Hague, The Netherlands.
- Nye Jr, J. S. (2004). *Soft power: The Means to Success In World Politics*. New York: Public Affairs.
- Nye Jr, J. S. (2008). Public Diplomacy And Soft Power. *The Annals of The American Academy of Political And Social Science*, 616(1), 94-109.
- OECD. (2005). Aid Extended by Local and State Governments. *Pre-print of the DAC Journal*. Volume 6, No. 4. <https://www.oecd.org/dac/stats/35935258.pdf> (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021).

- Ogawa, A. (2012). Sister City As Preservation Strategy. Kolombiya Üniversitesi Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Oğuzlu, T. (2007). Soft Power in Turkish Foreign Policy. *Australian Journal of International Affairs*, 61(1), 81-97.
- OICC About Us. (2021). <http://www.oicc.org/oiccenglish/introduction.htm> (Erişim Tarihi: 11.01.2021).
- Oktay, T. (2017). Metropolitan Governance In Turkey With Regard to Regionalism Approaches. *Bilgi Ekonomisi ve Yönetimi Dergisi*, 12(1), 63-77.
- Oktay, T., (2014). Türkiye’deki Belediyelerin Türk Cumhuriyetleri ile Kardeş Şehir İlişkileri. *Türk Dünyasında Yerel Yönetimlerin Sorunları* (pp.11-28), Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- OWHC About Us. (2021). <https://www.ovpm.org/all-about-owhc/> (Erişim Tarihi: 11.01.2021).
- Öner, S. (2014). External and Domestic Challenges for Turkey’s Soft Power and the Role of the EU. *İsanet.Org*. <http://web.isanet.org/Web/Conferences/FLACSO-ISA%20BuenosAires%202014/Archive/346fb825-e2dc-4d99-9a11-d0017e1b2d79.pdf> (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021).
- Önver, Ş. B. Altıncı Daire-i Belediye ve Günümüz Belediye Hizmetleriyle Karşılaştırılması. *Takvim-i Vekayi*, 7(1), 37-72.
- Özden S.M. ve Gündüz S. (2017). *Belediyeler İçin Uluslararası İşbirlikleri ve Kardeş Şehir Rehberi*. Ankara: Türkiye Belediyeler Birliği.
- Özer, E. (1997). Foreign Economic Policy and Relations of Turkey: The Regional Perspective. *Perceptions: Journal of International Affairs*, 2(1).
- Özkan, A. (2014). Ülke Markası İnşasında Kamu Diplomasisinin Stratejik Rolü. <https://www.kamudiplomasisi.org/makaleler/makaleler/138-uelke-markas-nasnda-kamu-diplomasisinin-stratejik-rolue>
- Özkan, A. (2015). Strategic Practices of Public Diplomacy Policies in Educational Field and Turkey’s Potential for Cultural Diplomacy. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*. 176, 35–43.
- Özmen, M. (2018). *Yerel Yönetimlerin Uluslararası İlişkileri ve Bir İş birliği Modeli Olarak Kardeş Şehirler: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Pajtinka E. (2019). Public Diplomacy As A Theoretical Problem: Searching For A Definition. *EJTS European Journal of Transformation Studies*. V. 7, No. 2, 21-32.
- Panait, I. A. (2013). From Futurama to Cittaslow, Slowing Down In A Fast World. *MSc Landscape Architecture and Planning*. Wageningen University. Netherlands.
- Parlak, B. (2011). *Kamu Yönetimi Sözlüğü*. MKM Yayıncılık.
- Pazarcı H. (2017). *Uluslararası Hukuk*. (16. Baskı). Ankara:Turhan Kitabevi.
- Phillipson, C. (1908). Richard Zouche. *Journal of the Society of Comparative Legislation*, Vol. 9, No. 2., 281-304.
- Pluijm, Rogier van der ve Melissen, Jan. (2007). City Diplomacy: The Expanding Role of Cities in International Politics. Netherlands:Netherlands Institute of International Relations Clingendael.
- Pusch, B., ve Splitt, J. (2013). Binding the Almancı to the “Homeland”–Notes from Turkey. *Perceptions: Journal of International Affairs*, 18(3), 129-166.
- Pustu, Y. (2006). Küreselleşme Sürecinde Kent “Antik Site’den Dünya Kentine”. *Sayıştay Dergisi*, 60, 129-151.
- Quataert, D. (2005). *The Ottoman Empire, 1700-1922*. Cambridge University Press.
- Rana, W. (2015). Theory of Complex İnterdependence: A Comparative Analysis of Realist And Neoliberal Thoughts. *International Journal of Business and Social Science*, 6(2), 290-297.
- Randwick City Council. (2010). Sister Cities:Connect Globally Thrive Locally http://www.randwick.nsw.gov.au/_data/assets/pdf_file/0015/28122/Sister-cities.pdf (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021).
- Republic of Turkey Ministry of Trade (2018). <https://www.trade.gov.tr/data/5b9229ab13b876136466584b/Turkey.pdf> (Son Erişim Tarihi: 16.03.2020).
- Richards, G. (2000). Tourism And The World of Culture And Heritage. *Tourism Recreation Research*, 25(1), 9-17.
- Robert W. K., Parris T. M. ve Leiserowitz A.A. (2005). What is Sustainable Development? Goals, Indicators, Values, and Practice. *Environment: Science and Policy for Sustainable Development*, 47:3, 8-21

- Robertson, R. (1994). Globalisation Or Glocalisation? *Journal of International Communication*, 1(1), 33–52.
- Robertson, R. (1999)ç "Glokalleşme: Zaman-Mekan ve Homojenlik-Heterojenlik", Çev.Abdullah Topçuoğlu, Ankara: Vadi Yayınları.
- Rothbard M.N. (2006). What Is The Free Market?. *Ludwig von Mises Institute* Vol. 24, No. 1,1-7.
- Roudometof, V. (2015). Theorizing Glocalization. *European Journal of Social Theory*, 19(3), 391–408.
- Ryniejska-Kiełdanowicz, M. (2009). Cultural Diplomacy As A Form of International Communication. *Institute for Public Relations BledCom Special Prize*. <http://www.interarts.net/descargas/interarts664.pdf> (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021).
- Saha, D. (2009). Factors Influencing Local Government Sustainability Efforts. *State and Local Government Review*, 41(1), 39-48.
- Salgın Günlüğü Basın Bülteni 2. Konya Büyükşehir Belediyesi. https://www.konya.bel.tr/bulten/sayi_1_2/ (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021).
- Sancar, G. A. (2015). Turkey's Public Diplomacy: Its Actors, Stakeholders, and Tools. *Turkey's Public Diplomacy*, 13–42.
- Sancar, G. A. (2016). *Kamu Diplomasisinde Yeni Yaklaşımlar ve Örnekler*. Beta Yayıncılık.
- Saner, R., Yiu, L., ve Sondergaard, M. (2000). Business Diplomacy Management: A Core Competency For Global Companies. *Academy of Management Perspectives*, 14(1), 80-92.
- Sarabhai, K. V. (2015). ESD For Sustainable Development Goals (SDG's). *SAGE Publications*. Vol 9(2): 121–123.
- Sarı, Ö. (2013). Urbanization and Urbanism as a Way of Life: The Case of Konya as a Metropolitan Village in Turkey. *Academic Journal of Interdisciplinary Studies*, 2(8), 260-266.
- Sayılarla THY. (2021). <https://www.turkishairlines.com/tr-int/basin-odasi/hakkimizda/sayilarla-turk-hava-yollari/> (Erişim Tarihi: 06.01.2021).
- Sayın, Y., Usanmaz, A., Aslangiri, F.(2016). Uluslararası Göç Olgusu ve Yol Açtığı Etkiler: Suriye Göçü Örneği. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 18 (31), 1-13

Schreuer, C. (2000). Sources of International Law: Scope And Application. *Emirates Center, Strategic Studies and Research*, No. 28.

SDG 11 Goal Profile Final Edit. SDG's Goal:11. <https://www.un.org/sustainabledevelopment/wp-content/uploads/2018/09/Goal-11.pdf> (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021).

Sevin, E. (2017). *Public Diplomacy And The Implementation of Foreign Policy İn The US, Sweden And Turkey*. Switzerland: Springer International Publishing.

Shah, A., ve Shah, S. (2009). The New Vision of Local Governance And The Evolving Roles of Local Governments. *Journal of Public Administration*, 3(1), 2-15.

Shaw, M. N. (2003). *International Law*. (5. Baskı). Cambridge: Cambridge University Press.

Shuman, M. H. (1986). Dateline main street: local foreign policies. *Foreign Policy*, (65), 154-174.

Signitzer, B., ve Wamser, C. (2006). Public Diplomacy: A Specific Governmental Public Relations Function. *Public Relations Theory II*, 435-464.

Sipahi E. B. ve Şenalp M. (2018). An Assessment on the Effects of Urban Transformation to City Identity: The Case of Konya. *International Journal of Innovation, Management and Technology*, Vol. 9, No. 3. 135-140.

Sister Cities International (2018). Measures That Matter: A Study On The Economic Benefits of Sister City Relationships İn The U.S. And Their Impact On The Global Economy 2014-2015. <https://sistercities.org/wp-content/uploads/2018/04/Measures-that-Matter.pdf> (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021).

Sister Cities International About Us. (2021). <https://sistercities.org/about-us/> (Erişim Tarihi: 11.01.2021).

Sister Cities International. (2017). Guide to Establishing Sister City Relationships. <https://sistercities.org/wp-content/uploads/2017/10/Guide-to-establishing-a-sister-city-relationship.pdf> pdf (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021).

Sivrioğlu, U. ve Yılmaz, M.E. (2007). İlk Çağ Uygarlıklarında Diplomasi, Uludağ Üniversitesi *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt.10, Sayı.2, 179-227.

Sizoo, A. (2017). Concept Paper on City Diplomacy, https://www.uclg.org/sites/default/files/EN_405_conceptpaperoncitydiplomacy_0.pdf (Son Erişim Tarihi:23.10.2021)

- Sizoo, A. ve Musch. (2008). A City diplomacy. (ArneMusch ChrisvanderValk, Alexandra Sizoo, KianTajbakhsh) *City Diplomacy: The Role of Local Governments In; Conflict Prevention, Peace-Building, Post-Conflict Reconstruction*. Netherlands: VNGInternational, 7-27.
- Sözen, S. (2005). Administrative Reforms in Turkey: Imperatives Efforts and Constraints. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*. 60-3. 195-214.
- Spencer-Oatey, H. (Ed).. (2008). *Culturally Speaking Second Edition: Culture, Communication and Politeness Theory*. London: Bloomsbury Publishing.
- Spier, F. (2012). Interpreting The History of Big History. *Teaching History*, (146), 50.
- Sunay, C. (2002). Belediyeciliğin Doğuşu Sürecinde Osmanlı Mirası. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. Sayı 3. 113-133.
- Sunier, T., Landman, N., Van der Linden, H., Bilgili, N., ve Bilgili, A. (2011). The Turkish Directorate for Religious Affairs in a Changing Environment. *VU University Amsterdam and Utrecht University*.
- Swistek, G. (2012). The Nexus Between Public Diplomacy And Military Diplomacy In Foreign Affairs And Defense Policy. *Connections*, 11(2), 79-86.
- Şahin, M., ve Çevik, B. S. (2015). *Türk Dış Politikası ve Kamu Diplomasisi* (No. 1305). Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Tic. Ltd. Şti..
- Şahin, N. (2016). Contestations, Conflicts And Music-Power: Mevlevi Sufism In The 21st Century Turkey. Yayımlanmamış Doktora Tezi. *Middle East Technical University*.
- Şener, B. (2014). Küreselleşme Sürecinde Ulus-Devlet ve Egemenlik Olguları. *Journal of History School (Johs)* Year 7, Issue XVIII, 51-77.
- Şentürk, H. (2016). *Belediyecilikte Değişim ve Dönüşüm 2: AK Belediyecilik*. (1. Baskı). İstanbul: İşaret Yayınları.
- T.C Kalkınma Bakanlığı Yerel Yönetimler Özel İhtisas Komisyon Raporu 2023. (2014)https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2021/02/On_Birinci_Kalkinma_Plani_Ozel_Ihtisas_Komisyonlari_El-Kitabi.pdf (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021).
- T.C Kültür ve Turizm Bakanlığı Tanıtma Genel Müdürlüğü 2019 Yılı Fuar Takvimi. <https://uygulamalar.ktb.gov.tr/fuarlar/2019/> (Erişim Tarihi: 30.09.2020)
- T.C Kültür ve Turizm Bakanlığı Tanıtma Genel Müdürlüğü Uluslararası Kongre ve Toplantılar, 2018-2020. <https://kongreler.ktb.gov.tr/> (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021).

- T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB). (2019). 2019 Faaliyet Raporu. https://ytbweb1.blob.core.windows.net/files/2020/2020Raporlar/2019%20FAAL%C4%B0YET%20RAPORU_WEB_-5e60b9bf7136e.pdf (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021).
- Tan, E. (2019). Turkey's Local Government Reform Process. In Decentralization and Governance Capacity Palgrave Macmillan, Cham. 79-125.
- Tavares R. (2017). Cities and Foreign Policy: The Opportunities Behind International Organizations, Networks and Forums. <https://blogs.iadb.org/ciudades-sostenibles/en/networks/> (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021).
- Tavares, R. (2016). Forget The Nation-State: Cities Will Transform The Way We Conduct Foreign Affairs. *In the World Economic Forum* (Vol. 16). <https://www.weforum.org/agenda/2016/10/forget-the-nation-state-cities-will-transform-the-way-we-conduct-foreign-affairs> (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021).
- TBMM. Dostluk Grupları. https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/dostluk_gruplari.grup (Erişim Tarihi: 16.12.2020).
- TBMM. Uluslararası Komisyonlar. https://www.tbmm.gov.tr/uluslararasi_komisyonlar.htm (Erişim Tarihi: 16.10.2020).
- Team Up AFAD. (2018). Technical Assistance to the Republic of Turkey Prime Ministry AFAD in Strengthening the Institutional Capacity and Improving the Disaster and Emergency Management System. https://www.niras.com/media/10299523/afadbrosur_eng_0218.pdf (Erişim Tarihi: 16.10.2020).
- Tetik . (2013). Prime Minister Disaster And Emergency Management Agency. http://www.oecd.org/gov/risk/HLRF_2013_Plenary_3_Tetik.pdf
- The Atlantic Charter. (1941). <https://www.un.org/en/sections/history-united-nations-charter/1941-atlantic-charter/index.html> (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021).
- The European Centre for Development Policy Management. (2018). Promoting Local Governance Through Municipal International Cooperation. *Capacity.org*. Sayı: 21.
- The World's Cities in 2018. (2018). United Nations Data Booklet. https://www.un.org/en/events/citiesday/assets/pdf/the_worlds_cities_in_2018_data_booklet.pdf (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021).

- THY Vision and Mission. (2021). <https://investor.turkishairlines.com/en/turkish-airlines/vision-and-mission> (Erişim Tarihi: 06.01.2021).
- Ticaret Bakanlığı 2019 Faaliyet Raporu. (2020). https://ticaret.gov.tr/data/5e58fdaa13b8764dec3bf81d/TICARET_BAKANLI_GI_2019YILI_FAALİYET_RAPORU.pdf (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021).
- TRT AVAZ. <https://www.trtavaz.com.tr/hakimizda> (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021).
- TRT HABER. <https://www.trthaber.com/haber/gundem/turkiyede-ilk-koronavirus-vakasi-tespit-edildi-466216.html> (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021).
- TRT Tarihçe. <https://www.trt.net.tr/Kurumsal/Tarihce.aspx> (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021).
- Tuna K. (2013). *Toplumsal Açıklama Girişimi Olarak Şehir Teorileri*, İstanbul: İz Yayınları.
- Turan, İ. (2015). Reorienting Turkish Foreign Policy: Successes, Failures, Limitations. *The Eastern Mediterranean in Transition: Multipolarity, Politics and Power*, 133-146.
- Turan, İ., Akçay, E. Y., ve Kanat, S. (2019). An Overview to Turkey-Eu Relations During The Justice And Development Party Period. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 10(25), 658-666.
- Turkey Voluntary Review. (2019). Turkey’s Sustainable Development Goals 2nd VNR “Strong Ground Towards Common Goals. https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/23862Turkey_VNR_110719.pdf (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021).
- TÜBA. (2020). COVID-19 Pandemi Değerlendirme Raporu. Türkiye Bilimler Akademisi Yayınları, TÜBA Raporları No: 34
- TÜİK İl Göstergeleri. (2019). <https://biruni.tuik.gov.tr/ilgosterge/?locale=tr> (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021).
- Türk Dil Kurumu. (2020). <https://sozluk.gov.tr/> (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021).
- Türk Dünyası Belediyeler Birliği Tüzüğü. (2020). http://www.tdbb.org.tr/?page_id=38 [velang=tr](http://www.tdbb.org.tr/?page_id=38) (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021).
- Türk Dünyası Belediyeler Birliği Üyeler. (2020). http://www.tdbb.org.tr/?page_id=2587 [velang=tr](http://www.tdbb.org.tr/?page_id=2587) (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021).

Türk Dünyası Belediyeler Birliği. http://www.tdbb.org.tr/?page_id=46_velang=tr (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021).

Türk İş birliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı TİKA. (2019). 2019 Faaliyet Raporu. <https://www.tika.gov.tr/upload/2020/02/T%C4%B0KA%20FAAL%C4%B0YET%20RAPORU%202019/TIKAFaaliyetRaporu2019Web.pdf> (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021).

Türk İş birliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı TİKA. <https://www.tika.gov.tr/> (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021).

Türkiye Belediyeler Birliği Kuruluş ve Görev. <http://www.tbb.gov.tr/birligimiz/kurulus-ve-gorev> (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021).

Türkiye Belediyeler Birliği Tüzüğü. (2015). <https://www.tbb.gov.tr/birligimiz/kurulus-ve-gorev/turkiye-belediyeler-birligi-tuzugu> (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021).

Türkiye Belediyeler Birliği. (2017). Belediyeler İçin Uluslararası İşbirlikler ve Kardeş Şehir Rehberi, Ankara.

Türkiye Belediyeler Birliği. (2017). *Belediyeler İçin Uluslararası İşbirlikler ve Kardeş Şehir Rehberi*, Ankara.

Türkiye Belediyeler Birliği. (2017). Yerel Diplomasi Rehberi: Yerel Yönetim Ağları, Ankara.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dış İlişkilerinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun. (1990). TC Resmî Gazete, 20484, 28 Mart 1990.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası. (1982). TC Resmî Gazete, 17844, 20 Ekim 1982.

Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı 2020 Yılı Performans Programı. (2020). <http://www.mfa.gov.tr/data/BAKANLIK/DB-2020-yili-performans-programi.pdf> (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021).

Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı Dışişleri Bakanlığı Uluslararası Kuruluşlarımız ve İlişkilerimiz Gelişen Sekiz Ülke D8. <http://www.mfa.gov.tr/gelisen-sekiz-ulke-d-8.tr.mfa> (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021).

Türkiye Diyanet Vakfı. (2003). *İslam Ansiklopedisi*. (Cilt: 28). İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Türkiye Diyanet Vakfı. (2010). *İslam Ansiklopedisi*. (Cilt: 38). İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

- Türkiye Gazetesi. (2020). 153 Ülkeden Türkiye'ye 'Bize Yardım Edin' Çağrısı. <https://www.turkiyegazetesi.com.tr/gundem/727514.aspx> (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021).
- Türkiye Maarif Vakfı. (2018). Visit from Nigerien Minister to Turkish Maarif Foundation. <https://www.turkiyemaarif.org/post/7-visit-from-nigerien-minister-to-turkish-maarif-foundation-576?lang=en> (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021).
- Türkiye Maarif Vakfı. (2020). Türkiye Maarif Vakfı Bülteni. Yıl.4. Sayı.7.
- UCLG CİB. <http://www.cib-uclg.org/news/municipal-international-cooperation-effective-and-sustainable> (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021).
- UCLG Local And Regional Governments: Partners for the Global Agenda. (2013). <https://www.uclg.org/sites/default/files/folletto%20UN%20final%20web.pdf> (Erişim Tarihi: 06.01.2021).
- UCLG Position Paper. (2009). Aid Effectiveness and Local Government: Understanding The Link Between Governance And Development. *UCLG Capacity and Institution Building (CIB) Working Group*. https://www.uclg.org/sites/default/files/aid_effectiveness_ucl_position.pdf (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021).
- UCLG Sections. (2021). <https://www.uclg.org/en/organisation/structure/uclg-sections> (Erişim Tarihi: 11.01.2021).
- UCLG The Sustainable Development Goals: What Local Governments Need to Know. https://www.uclg.org/sites/default/files/the_sdgs_what_localgov_need_to_know_0.pdf (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021).
- UCLG. (2015). Who Are We. https://www.uclg.org/sites/default/files/uclg_who_we_are_0.pdf. (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021).
- UCLG. (2020). Decalogue for the post COVID-19 era. *Covid-19 Aftermath*. https://www.uclg.org/sites/default/files/decalogue_for_the_post_covid-19_era.pdf (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021).
- UCLG-MEWA About Us. (2021). <http://uclg-mewa.org/about-us/> (Erişim Tarihi: 11.01.2021).
- UCLG-MEWA Committees Andworking Groups. (2021). <http://uclg-mewa.org/tr/#> (Erişim Tarihi: 11.01.2021).
- Uluslararası Adalet Divanı. Statute of The International Court of Justice. <https://www.icj-cij.org/en/statute> (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021).

- Uluslararası Tarım Şehirleri Birliği Tüzüğü. (2017)
<http://agricities.com/bylaw.php?P=2> (Son Erişim Tarihi: 15.08.2021).
- UNDP Sustainable Development Goals.
<https://www.tr.undp.org/content/turkey/tr/home/sustainable-development-goals.html> (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021).
- UNESCO Associated Schools Network: Guide For National Coordinators. (2018)
<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000261994> (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021).
- UNESCO at Work.
http://www.unesco.org/new/fileadmin/MULTIMEDIA/HQ/BPI/pdf/Unesco_General_en.pdf (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021).
- UNESCO Creative Cities Network.
http://www.unesco.org/new/fileadmin/MULTIMEDIA/HQ/CLT/pdf/Creative_cities_brochure_en.pdf (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021).
- UNESCO Evaluation Office. (2016). Evaluation of the UNESCO Associated Schools Project Network (ASPnet). [https://ockham-ips.nl/Portals/57/OpenContent/Files/4902/Evaluation of the UNESCO ASP_net_schools_2016_B047.pdf](https://ockham-ips.nl/Portals/57/OpenContent/Files/4902/Evaluation_of_the_UNESCO ASP_net_schools_2016_B047.pdf) (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021).
- UNESCO Öğrenen Şehirler Küresel Ağı.
https://www.unesco.org.tr/Content_Files/Content/Programlar/osabsunum.pdf (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021).
- UNESCO UNITWIN. <https://www.unesco.org.tr/Pages/90/131/UNITWIN-A%C4%9Flar%C4%B1-UNESCO-K%C3%BCrs%C3%BCleri> (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021).
- UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı. <https://www.unesco.org.tr/Pages/88/129/UNESCO-Yarat%C4%B1c%C4%B1-S%CC%A7ehirler-Ag%CC%86%C4%B1> (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021).
- UNISA. (2015). Lifelong Learning: Department of Abet And Youth Development. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000245101> (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021).
- United Nations Development Programme International Telecommunication Union (UNDP-ITU). (1995). Guidelines On Regulation. https://www.itu.int/ITU-D/treg/Documentation/Guideline_Regulation95.pdf (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021).
- UNOSD. (2018). International Mayors Forum. <https://unosd.un.org/events/2020-international-mayors-forum-local-governments-and-sustainable-development-goals-times> (Erişim Tarihi: 11.01.2021.)

- UNOSD. (2020). International Mayors Forum "Local Governments and the Sustainable Development Goals in times of COVID-19. <https://unosd.un.org/events/2020-international-mayors-forum-local-governments-and-sustainable-development-goals-times> (Erişim Tarihi: 11.01.2021.)
- UNWCD- United Nations World Commission on Environment and Development. (1987). Our common future. The Brundtland Report. https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/5987our_common-future.pdf (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021).
- UNWTO, O. (2018). *Tourism Highlights: 2018 Edition*. International Tourism Trends 2017. <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284418978> (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021).
- Usta S., Akman, E., ve Kocaoğlu, M. (2018). 6360 Sayılı Kanun'un büyükşehir belediye sistemine etkileri: Konya Büyükşehir Belediyesi örneği. *TESAM Akademi Dergisi*, 217-249.
- Ülgül, M. (2019). Erdoğan's Personal Diplomacy and Turkish Foreign Policy. *Insight Turkey*, 21(4), 161-182.
- Ünal U. (2019). Cihan-Penah Osmanlı'dan Günümüze İnsani Diplomasi. T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri.
- Ünal, U. (2016). *Kamu Diplomasisi Kalkınma Yardımları ve Algı Araştırması Çerçevesinde*. (1. Baskı). Gazi Kitabevi.
- Ünver, C. (2013). Changing Diaspora Politics of Turkey And Public Diplomacy. *Turkish Policy Quarterly*, 12(1), 181-189.4
- Valderrama F. (1995). A History of UNESCO. (UNESCO reference books). France: UNESCO Publishing.
- Villiers, J. C., vd. (2007). Towards An Understanding of The Success Factors İn International Twinning And Sister-City Relationships. *South African Journal of Business Management*, 38(1), 1-10.
- Vodyanitskaya E. (2016). *Local Government*. Max Planck Encyclopedia of Comparative Constitutional Law. Oxford University Press.
- Waltz, K. N. (1979). *Theory of International Politics*. (Addison-Wesley Series in Political Science). Philippines: Addison-Wesley Publishing Company, Inc.
- Woodward, D. F. (2010). Federal System. *Government and Politics*, Volume I, 239
- World Smart Cities About Us. (2021). <https://worldsmartcities.org/about-us/> (Erişim Tarihi: 11.01.2021)

- World Water Council . (2020). <https://www.worldwatercouncil.org/en/about-us> (Erişim Tarihi: 11.01.2021)
- Yaldız, E., Aydın, D., ve Sıramkaya, S. B. (2014). Loss of City İdentities İn The Process of Change: The City of Konya-Turkey. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 140, 221-233.
- Yaylı, H., ve Gönültaş, Y. C. (2018). Uluslararasılaşan Yerel Yönetimler: Yerel Dış Politika (Paradiplomasi) Kavramına Teorik Bir Bakış. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 20(2), 271-288.
- Yerel Diplomasi Platformu. (2021).<https://marmara.gov.tr/platformlar/yerel-diplomasi-platformu/> Erişim Tarihi: 05.01.2021.
- Yıldırım, G. (2015). *Kültürel Diplomasi Ekseninde Uluslararası Halkla İlişkiler Perspektifinden Kamu Diplomasisi*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Yılmaz, A. N., ve Kılıçoğlu, G. (2018). Türkiye'nin Orta Asya'daki Yumuşak Gücü ve Kamu Diplomasisi Uygulamaları. *Türk Dünyası Araştırmaları*, 119(235), 141-184.
- Yılmaz, S., ve Güner, A. (2017). Impact of Recent Changes On Local Government Discretion And Accountability İn Turkey. *Marmara İktisat Dergisi*. Cilt: 1. Sayı: 2, 229-250
- Yunus Emre Enstitüsü 2018 Faaliyet Raporu. (2018). https://www.yee.org.tr/sites/default/files/yayin/2018_faaliyet_raporu_rev_0111-db-250320.pdf (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021).
- Yunus Emre Enstitüsü. <https://www.yee.org.tr/en/corporate/yunus-emre-institute> (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021).
- Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun. (2010). T.C. Resmi Gazete, 27544. 24 Mart 2010.
- Yurtnaç K. (2013). Artı 90: Özel Dosya: YTB'nin Kuruluş Hikâyesi. T.C. Başbakanlık Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, 5.
- Zelinsky, W. (1991). The Twinning of the World: Sister Cities in Geographic and Historical Perspective. *Annals of the Association of American Geographers*. 1-31.
- Zengin, E. Ç., ve Sağır, H. (2019). Rekabet Gücü Kapsamında Dünyadaki ve Türkiye'deki Kentlerin Değerlendirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 22(2), 867-889.

- Zeren, H. E., ve Aktulun, E. (2018). Yönetişim Çerçevesinde Ortaklıklar ve Belediyelerin Kardeş Şehir İlişkileri: Ankara Büyükşehir Belediyesi Örneği. *ASSAM Uluslararası Hakemli Dergi*, 5(11), 1-14.
- Yüksek Seçim Kurulu. (2019). <http://www.ysk.gov.tr/tr/31-mart-2019-mahalli-i%CC%87dareler-secimi/77916> (Erişim Tarihi: 9.9.2020).
- ICRC. The Geneva Conventions of 12 August 1949. <https://www.icrc.org/en/doc/assets/files/publications/icrc-002-0173.pdf>
- 15249 Sayılı 24 Nisan 1963 Tarihinde Viyana'da İmzalanan Konsolosluk İlişkileri Hakkında Viyana Sözleşmesine Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun. (1975). T.C Resmi Gazete. 20 Mayıs 1975.
- 5393 sayılı Belediye Kanunu. (2005). T.C Resmi Gazete. 3 Temmuz 2005.
- MÜSDAV. (2020). <http://musdav.org.tr/> (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021).
- 2018/2 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi. (2018). 24 Temmuz 2018. <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/CumhurbaskanligiGenelgeleri/20180724-2.pdf> (Son Erişim Tarihi:23.10.2021)
- EHTTA About Us. (2021). <https://ehtta.eu/portal/ehtta-2-2/> (Erişim Tarihi: 11.01.2021)
- Dunmire, P. L. (2009). 9/11 Changed Everything': An Intertextual Analysis of The Bush Doctrine. *Discourse ve Society*, 20(2), 195-222.
- Fitzpatrick, K. R. (2011). *Us Public Diplomacy In A Post-9/11 World: From Messaging to Mutuality*. Los Angeles, CA: Figueroa Press.

EKLER

EK 1 Konya Büyükşehir Belediyesi Dış Yardımlar, Dışarıdan Yardımlar Listesi

Tarih	Yardım Yapan	Yardım Yapılan	Yardım Türü
11.01.2005	Konya Büyükşehir Belediyesi	Endonezya	Aşevi kurulmuştur.
18.01.2005	Konya Büyükşehir Belediyesi	Meulaboh	Tsunami sonrası insani yardım yapılmıştır.
07.02.2005	Konya Büyükşehir Belediyesi	Banda Aceh	Tsunami sonrası maddi yardım yapılmıştır. Konya Büyükşehir Belediye Başkanı da afet bölgesine ziyaret gerçekleştirmiştir.
15.10.2005	Konya Büyükşehir Belediyesi	Pakistan	Aşevi, su arıtma tesisi kurulmuş, sağlık hizmetlerine yönelik yardım yapılmıştır.
13.08.2006	Konya Büyükşehir Belediyesi	Lübnan- El Arida	Savaş dönemi insani yardım yapılmıştır.
10.10.2006	Konya Büyükşehir Belediyesi	Beyrut, Sur, Sayda, Trablus	Gıda yardımı yapılmıştır
08.01.2009	Konya Büyükşehir Belediyesi- Konyalı İşadamları ve Sivil Toplum Kuruluşları	Filistin	Savaş dönemi insani yardım yapılmıştır.

Konya Büyükşehir Belediyesi Dış İlişkiler Şubesinden alınan veriler ile oluşturulmuştur.

EK 2 Konya Büyükşehir Belediyesinin Diğer Yurt Dışı Faaliyetleri

Tarih	Temsilci	Faaliyet
12.05.2004	Chicago Dinler arası Diyalog Platformu Üyeleri	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
06.08.2004	Suriyeli Âlimler Heyeti	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.

20.08.2004	Fransa Sorbonne Üniversitesi Şehircilik Kürsüsü Dekanı	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
24.08.2004	Müslüman İzciler Birliği	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
30.09.2004	Mevlana'nın 22.kuşaktan torunları ile Alman ve Amerikalı Müslüman Heyet	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
11.03.2005	Karaçay Çerkez Cumhuriyeti İslam Enstitüsü Rektörü ve Müftüsü	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
21.04.2005	Endonezyalı Yetim Çocuklar	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
25.04.2005	Suriye'nin Medya ve Turizm Acentaları	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
21.05.2005	İla Gandhi ve Güney Afrika Barış Platformu Yönetim Kurulu Üyesi	Konya Büyükşehir Belediyesinde Sema Törenine davet edilmiştir.
23.09.2005	Aliya İzzetbegović'in Kızı ve Boşnak Öğrenciler	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
01.05.2006	Chicago Dinlerarası Diyalog Platformu	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiş ve evde bakım hizmetleri ile ilgili bilgi almıştır.
12.10.2006	Türk-Alman Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı ve İşadamları	Yatırım konuları görüşülmüştür.
22.11.2006	İranlı Seyahat Acenteleri	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiş ve turizm konusunda iş birliği konuları görüşülmüştür.
12.12.2006	Özbek Sanatçı Curabayev	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
31.01.2007	Bahreynli Doktorlar	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiş ve sağlık konuları ile ilgili bilgi almıştır.

10.05.2007	Türkçe Konuşan Ülkeler Haber Ajansları Birliği Yöneticileri	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
04.07.2007	Türk-Kore Dostluk Derneği üyeleri	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
20.07.2007	Iraklı 25 Kursiyer	KOMEK kurslarından ders ve sertifika almışlardır.
12.08.2007	Güney Koreli Öğrenciler	Sema dersi verilmiştir.
27.02.2008	Avrupa Komisyonu Türkiye Delegasyonu	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
12.05.2008	Türkçe Konuşan İşadamları Heyeti	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
23.07.2008	Lefke Avrupa Üniversitesi Rektörü	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
05.05.2008	Alman İdari Yargı Heyeti	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
12.06.2008	Almanya Sosyal Demokrat Parti Türkiye Çalışma Grubu	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
21.06.2008	Belh Üniversitesi Rektörü	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
30.07.2008	Güney Koreli Öğrenciler	Türk kültürünü öğrenmek için Konya'ya gelmiştir.
25.08.2008	Güney Koreli ve Makedon Öğrenciler	KOMEK kurslarından ders almışlardır.
13.07.2008	Avrupa Ortaklık Ödülü	Konya Büyükşehir Belediyesi Türkiye genelinde en çok Avrupa Birliği projesi üreten kurum olduğu için ödül almıştır.
06.11.2008	Güney Kore'nin Gwangju Kültür Heyeti	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
16.08.2009	Makedonya ve Bosna Hersek'ten Gelen Öğretmenler	KOMEK kurslarından ders almışlardır.
30.06.2010	Bosna Hersek İlmiye Cemiyeti Heyeti	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.

03.08.2010	Güney Koreli Öğrenciler	Konya'yı ziyaret etmişler ve KOMEK kurslarından ders almışlardır.
26.11.2011	Afrikalı Din Adamları	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
22.12.2011	Fas Heyeti	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
30.12.2011	Türk Asya Stratejik Araştırmalar Merkezi	Konya Büyükşehir Belediyesi Başkanı'na Stratejik Vizyon Sahibi Siyasetçi Ödülü vermiştir.
18.03.2012	Nobel Barış Ödüllü Yemenli Aktivist ve Gazeteci Tevekkül Karman	Fahri Hemşehrilik Beratı verilmiştir.
22.04.2012	İngiltere'den Gelen Akademisyenler	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
03.07.2012	UNESCO Dünya Mirası Listesi	Konya- Çatalhöyük listeye dâhil edilmiştir.
15.07.2012	Avrupa İş Konseyi Birleşik Avrupa Ödülleri	Konya, Dinamik Büyümede ve Hızlı Gelişmede En İyi Şehir ödülü almıştır.
14.11.2012	Azerbaycanlı Hakim ve Savcı Adayları	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
05.02.2013	AB Eurodesk Temas Noktası	Konya Büyükşehir Belediyesi gençlere yönelik yeni projelerle başvuru yapmıştır.
17.02.2013	Libya Ulusal Geçiş Konseyi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
26.06.2013	Güney Kore Heyeti	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
27.05.2014	Malezya Teknik Üniversitesinden bir grup Öğrenci	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
31.05.2014	İran Tur Operatörleri	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.

16.04.2014	Mustafa Abdülcemil Kırımoğlu	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
12.08.2014	İranlı Bisikletçiler	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
04.11.2014	Bosna Hersek Toplu Ulaşım Merkezî Genel Müdürü ve beraberindeki heyet	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
04.11.2014	Afganistan'ın Bağımsız Yerel Yönetimler İdaresi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
06.11.2014	Avrupa Fair Play Birliği Başkanı	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
17.12.2014	20 ülkeden 40 gazeteci	Hazreti Mevlana'nın 741. Vuslat Yıldönümü Uluslararası Anma Etkinlikleri kapsamında Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
13.04.2015	Filistinli Genç Hafızlar	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
16.09.2015	Moldovalı Gazeteciler	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
25.11.2015	Kosova Adalet Partisi Genel Sekreteri	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
01.12.2015	Türkmenistan Kültür Başkan Yardımcısı	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
29.01.2016	Güney Kore Keimyung Üniversitesi Rektörü	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
14.04.2016	Kıbrıslı Öğretmenler	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
29.04.2016	Balkanlardan Gelen Tarihçiler	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiş Selçuklu ve Osmanlı Tarihi hakkında bilgi almıştır.

27.05.2016	Filipinler Bangsomoro Özerk Bölgesi'nden gelen 14 kişilik heyet	Konya Büyükşehir Belediyesinin faaliyetleri ile ilgili eğitim almıştır.
02.11.2016	Yabancı tur operatörleri	Konya tanıtımı yapılmıştır.
05.12.2016	10 ülkeden 150 tur operatörü	Konya'da buluşmuştur.
17.02.2017	TİKA Başkan Yardımcısı Ali Maskan ve TİKA koordinatörleri	Konya Büyükşehir Belediye Başkanı ile görüşmüştür.
02.05.2017	Kırgızistan Öğrenci Platformu Öğrencileri	Konya'da buluşmuştur.
13.06.2017	Pakistan Gazeteciler Federasyonu	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
17.07.2017	Müslüman olmuş Avusturyalılar	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
18.07.2017	Çin'in Ordos şehrinde gelen temsilciler	Konya Büyükşehir Belediyesinin çölleşme ve erozyonla mücadelesini incelemiştir.
11.08.2017	Uluslararası Türkoloji Öğrencileri	Konya Büyükşehir Belediyesi tarafından turistik ve tarihi gezi düzenlenmiştir.
16.09.2017	Konya Büyükşehir Belediyesi	Miryokefalon Zaferi Kutlamaları
29.09.2017	FİJET Altın Elma Ödülü	Dünyada turizmin Oscar'ı kabul edilen ödülü Konya Büyükşehir Belediyesi almıştır.
23.11.2017	Konyalı Kıbrıs Gazileri	Konya Büyükşehir Belediyesi aracılığı ile KKTC'ye gitmiştir.
08.12.2017	Japonya Uluslararası İş birliği Ajansı (JICA) Türkiye Ofisi Başkanı	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
31.01.2018	Somali Abrar Üniversitesi Rektörü	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
02.04.2018	Arap Türk İş Adamları Derneği	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.

02.08.2018	İrakilı Türkmen öğrenciler	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
08.09.2018	Amerika Diyanet Merkezi'nde eğitim gören hafızlık öğrencileri	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
14.09.2018	Bayırbucak Türkmenlerinin yetim çocukları	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
24.12.2018	Uluslararası Mevlana Anadolu İmam Hatip Lisesi Öğrencileri	Konya Büyükşehir Belediyesi aracılığıyla Konya'yı tanıma programlarına katılmıştır.
12.02.2019	İHH Asya Pasifik Sorumlusu	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
28.02.2019	Yeni Müslüman olmuş Amerikalı heyet	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
20.06.2019	Maarif Vakfı ile iş birliği sonucu Konya'ya gelen Afgan Öğrenciler	Konya Büyükşehir Belediyesi tarafından turistik ve tarihi gezi düzenlenmiştir.
28.06.2019	Tunus Monastir Bilim Merkezî Yönetici ve Eğitimcileri	Konya Büyükşehir Belediyesi tarafından teknik bilgi verilmiştir.
26.08.2019	Moğolistanlı Heyet	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
26.10.2019	İngiltere'de yaşayan ve Müslüman olan bir grup	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir ve Konya'da eğitim görmüştür.
09.11.2019	Kuzey Makedonya, Kosova ve Bosna-Hersek KOMEK'te eğitim gören öğrenciler	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
06.12.2019	Konyalı Kıbrıs Gazileri	Konya Büyükşehir Belediyesi aracılığı ile KKTC'ye gitmiştir.

Konya.bel.tr - Konya Büyükşehir Belediyesi Web Sitesinden alınan haberler ile oluşturulmuştur.

EK 3 Konya Büyükşehir Belediyesinin Yurt Dışı İlişkilerinde Konferanslar, Fuarlar, Programlar, Seminerler ve Sempozyumlar

Tarih	Düzenleyen	Faaliyet
08.04.2005	Konya Büyükşehir Belediyesi	İslam Medeniyeti ve Batı Konferansı
18.04.2005	Konya Büyükşehir Belediyesi	Bütün Diller O'nu Söyler Programı
13.05.2005	Konya Büyükşehir Belediyesi	1.Uluslararası Aşkın Film Festivali
25.08.2005	Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları aracılığıyla Konya Büyükşehir Belediyesi	Sufi ve Mevlana Gençlik Günleri
14.12.2005	Konya Büyükşehir Belediyesi	Mevlana'da Buluşmalar Konferansı
23.03.2006	UTAH Üniversitesi-Konya Büyükşehir Belediyesi	Türk Şehirlerinden Küreselleşmeyi Anlamak: Konya Modeli
14.04.2006	Konya Büyükşehir Belediyesi	Bütün Diller O'nu Söyler 2
27.05.2006	Almanya Türkiye Seyahat Acentaları Birliği	Konya Büyükşehir Belediyesi, Türk-Alman Ekonomi Kongresine katılmıştır.
27.06.2006	Konya Büyükşehir Belediyesi	Uluslararası Kent Kültürü ve Yaşlılık Sempozyumu
13.09.2006	Türk Amerikan Kültür Birliği	Chicago Türk Günü Festivali çerçevesinde Konya tanıtımı yapılmıştır.
06.10.2006	Almanya’da düzenlenen Dünyanın en kapsamlı kitap fuarı	Frankfurt Kitap Fuarı çerçevesinde Mevlana ve belediye yayınları tanıtılmıştır..
16.01.2007	Konya Büyükşehir Belediyesi	Pakistan Konya ve Mevlana Günleri
02.04.2007	Konya Büyükşehir Belediyesi	Bütün Diller O'nu Söyler-3 (Mısır)
18.04.2007	Konya Büyükşehir Belediyesi	Mevlana Barış Otobüsü Avrupa’ya giderek Konya’yı tanıtmıştır.
19.04.2007	Konya Büyükşehir Belediyesi	Belçika- Konya ve Mevlâna Günleri
09.05.2007	Dışişleri Bakanlığı-Konya Büyükşehir Belediyesi	Filistin Kültür Haftası’nda Filistin tanıtımı yapılmıştır.
11.05.2007	AB Hibeleri kapsamında Hollanda, Avusturya,	Frism 50+ Proje Toplantısı Konya’da yapılmıştır.

	Danimarka, Almanya dernekleri ve Konya Büyükşehir Belediyesi	
11.05.2007	Konya Büyükşehir Belediyesi	Uluslararası Mevlâna Sempozyumu
12.05.2007	Konya Büyükşehir Belediyesi	2. Uluslararası Aşkın Film Festivali
14.06.2007	Konya Büyükşehir Belediyesi	Güney Kore-2007 Mevlana Yılı Etkinlikleri
22.06.2007	Rumi Forumu ve Uluslararası Gangneung Festivali	Konya Büyükşehir Belediyesi de katılarak Konya'nın turizm potansiyelini tanıtmıştır.
20.08.2007	FOMGED ve Konya Büyükşehir Belediyesi	2007 Mevlâna Hoşgörüsünde Uluslararası Gençlik Buluşması
23.09.2007	Konya Büyükşehir Belediyesi ve Bayrampaşa Belediyesi	8 Balkan ülkesine yönelik İftar ve Sema Programları
18.10.2007	Konya Büyükşehir Belediyesi	Uluslararası Küresel İklim Değişikliği ve Çevresel Etkileri -Konferansı
24.10.2007	Konya Büyükşehir Belediyesi	Azerbaycan-2007 Mevlana Yılı Etkinlikleri
11.11.2007	Konya Büyükşehir Belediyesi	İtalya- Konya ve Mevlâna Günleri
21.11.2007	Konya Büyükşehir Belediyesi	İspanya- Konya ve Mevlâna Günleri
22.03.2008	Konya Büyükşehir Belediyesi	103. Konya ve Mevlâna Günleri Programı Almanya'da gerçekleşmiştir.
26.10.2010	Konya Büyükşehir Belediyesi-KOSKİ	Uluslararası Sürdürülebilir Su ve Atık Su Yönetimi Sempozyumu
14.05.2011	Konya Büyükşehir Belediyesi	Uluslararası Öğrenci Buluşması
02.12.2011	Konya Büyükşehir Belediyesi, Selçuk Üniversitesi, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü	3. Uluslararası Eğitimde Kalite Kongresi
15.12.2011	Konya Büyükşehir Belediyesi ve Türk Kadınları Kültür Derneği	Uluslararası Sultan Veled Sempozyumu
06.03.2012	Birleşmiş Milletler	Sürdürülebilir Kentleşme ve Konya Örneği

17.04.2012	Konya Büyükşehir Belediyesi	TRT 34. Uluslararası 23 Nisan Çocuk Şenliği
20.04.2012	Konya Büyükşehir Belediyesi	2. Uluslararası Rumi Çocuk Spor Oyunları
19.06.2012	Konya BM Rio +20 Dünya Kongresi	Brezilya’da gerçekleşen Konya Büyükşehir Belediyesi de katılmıştır
04.09.2012	Dünya Kentsel Forumu Yerel Yönetimler Danışma Komitesi	İtalya’da gerçekleşen komiteye Konya Büyükşehir Belediyesi de katılmıştır
24.02.2013	Dünya Fakirlikle Mücadele Eden Şehirler Toplantısı	İrlanda’da gerçekleşen toplantıya Konya Büyükşehir Belediyesi Sosyal Kart Projesi ile katılım göstermiştir.
26-30.06.2013	Eurodesk Türkiye 2013 Değerlendirme Toplantısı	Konya’da gerçekleşmiştir.
27-29.08.2013	Küresel Tasarım Kentleri Teşkilatı (GDCO)	Ankara’da gerçekleşen toplantıya Konya Büyükşehir Belediyesi Dış İlişkiler Daire Başkanlığı da katılmıştır.
21-22.11.2013	4. Boğaziçi Zirvesi	Konya Büyükşehir Belediyesi de katılmıştır.
31.05.2014	Hollanda Belediyeler Birliği	Matra COPROL programına Konya Büyükşehir Belediyesi de katılmıştır.
29.09.2014	Uluslararası Berlin Innotrans Fuarı	Konya Büyükşehir Belediyesi de katılmıştır.
02.10.2014	Jata Turizm Expo Japan	Konya Büyükşehir Belediyesi de katılarak Konya’nın turizm potansiyelini tanıtmıştır.
14.12.2014	Avrupa Türk Demokratlar Vakfı (UETD) ve Konya Büyükşehir Belediyesi	İsveç’te Aşk-Mevlana Gecesi
04.05.2015	Riyad Turizm ve Seyahat Fuarı	Konya Büyükşehir Belediyesi de katılarak Konya’nın turizm potansiyelini tanıtmıştır.
02.10.2015	Japonya Turizm Expo 2015	Konya Büyükşehir Belediyesi de katılarak Konya’nın turizm potansiyelini tanıtmıştır.

10.05.2015	Konya Büyükşehir Belediyesi	Uluslararası Öğrenci Futbol Turnuvası
24.10.2015	Konya Büyükşehir Belediyesi	Evlat-ı Fatihan Sıla-i Rahim Ziyaretleri
22.02.2016	Tahran Turizm Fuarı	Konya Büyükşehir Belediyesi, 2016 İslam Dünyası Turizm Başkenti çalışmaları kapsamında Konya'nın turizm potansiyelini tanıtmıştır.
17.03.2016	Fransa'nın Cannes MIPIM Fuarında	En büyük ve en prestijli gayrimenkul ve emlak fuarına Konya Büyükşehir Belediyesi de katılmıştır.
23.03.2016	Konya Büyükşehir Belediyesi	Uluslararası Konya Tarım Fuarı
24.03.2016	Konya Büyükşehir Belediyesi	Yerel Yönetimler ve Turizm Çalıştayı
28.03.2016	ITB Berlin Fuarı	Berlin şehrinde düzenlenen fuara Konya Büyükşehir Belediyesi de katılmıştır.
28.03.2016	Mata Fair Turizm Fuarı	Kuala Lumpur'da düzenlenen fuara Konya Büyükşehir Belediyesi de katılmıştır.
08.04.2016	Başbakanlık Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Konya Büyükşehir Belediyesi, Selçuk Üniversitesi ve KTO Karatay Üniversitesi	Selçuklular ve Haçlılar Sempozyumu
20.04.2016	Konya Büyükşehir Belediyesi	6. Uluslararası Rumi Çocuk Oyunları
23.04.2016	Konya Büyükşehir Belediyesi	İslam Dünyası Turizm Başkenti Tanıtımı ve Kutlu Doğum Özel Programı
09.04.2016	Türkiye-İran Karma Ekonomik Komisyon 25. Dönem Toplantısı	Konya'da gerçekleşmiştir.
14.04.2016	AITF Bakü Turizm ve Seyahat Acenteleri Fuarı	Bakü'de düzenlenen fuara Konya Büyükşehir Belediyesi de katılmıştır.
20.04.2016	8. Riyad Turizm Fuarı	Riyad'da düzenlenen fuara Konya Büyükşehir Belediyesi de katılmıştır.

03.05.2016	2. Uluslararası Helal Turizm Konferansı	Konya’da gerçekleşmiştir.
05.05.2016	Dubai Uluslararası Turizm Fuarı	Dubai’de düzenlenen fuara Konya Büyükşehir Belediyesi de katılmıştır.
07.05.2016	Konya Büyükşehir Belediyesi	9. Uluslararası Öğrenci Buluşması
13.05.2016	Konya Büyükşehir Belediyesi	Uluslararası Öğrenci Futbol Turnuvası
02.06.2016	Uluslararası Çölleşme ile Mücadele Eğitimi	Konya’da gerçekleşmiştir.
01.06.2016	Uluslararası Turizm Fuarı	Pekin’de düzenlenen fuara Konya Büyükşehir Belediyesi de katılmıştır.
07.07.2016	Konya Büyükşehir Belediyesi	Uluslararası Öğrenci Buluşmaları
14.07.2016	Konya Büyükşehir Belediyesi	Uluslararası Kültür Turizmi ve Medya Kurultayı
03.08.2016	Konya Büyükşehir Belediyesi	Dünya Müslüman Âlimler Birliği Yönetim Kurulu Toplantısı
04.08.2016	Konya Büyükşehir Belediyesi	İslam Dünyasının Kadim Şehirleri: Medine, Kudüs, Konya
20.09.2016	İslam Ticaret Sanayi ve Tarım Odası’nın 24. Yönetim Kurulu Toplantısı	Konya’da gerçekleşmiştir.
04.10.2016	Japonya Turizm Expo 2016	Konya Büyükşehir Belediyesi de katılarak Konya’nın turizm potansiyelini tanıtmıştır.
23.10.2016	Konya Büyükşehir Belediyesi	2. Uluslararası Uygulamalı Bilimler Kongresi
09.11.2016	İngiltere WTM Dünya Turizm Pazarı Fuarı	Konya Büyükşehir Belediyesi de katılarak Konya’nın turizm potansiyelini tanıtmıştır.
17.11.2016	Türkiye-Japonya Geleneksel Gösteri Sanatları Programı	Japonya’da düzenlenen programa Konya Büyükşehir Belediyesi de katılmıştır.
07.12.2016	Konya Büyükşehir Belediyesi	743. Vuslat Yıl Dönümü etkinlikleri
20.01.2017	Konya Büyükşehir Belediyesi ve RTÜK	Uluslararası Konya’da Vuslat Sempozyumu

04.05.2017	Konya Büyükşehir Belediyesi	Uluslararası Öğrenci Futbol Turnuvası
21.07.2017	Konya Büyükşehir Belediyesi ve Dış İşleri Bakanlığı	Türkiye ile Güney Kore'nin diplomatik ilişkilerinin 60. yılı kapsamında Anadolu Odise Programı
09.10.2017	Birleşmiş Milletler Çölleşmeyle Mücadele Sözleşmesi (BMÇMS) Taraflar Konferansı	Konya'da gerçekleşmiştir.
21.10.2017	Konya Büyükşehir Belediyesi, Uluslararası Öğrenci Dernekleri Federasyonu ve Necmettin Erbakan Üniversitesi	Uluslararası Öğrencilik Sempozyumu
25.11.2017	Konya Büyükşehir Belediyesi ve İl Milli Eğitim Müdürlüğü	Uluslararası Öğrenciler Ülkelerini Tanıtıyor
16.12.2017	Konya Büyükşehir Belediyesi	Uluslararası Öğrencilere Konya Platformu
06.03.2018	ITB Berlin Turizm Fuarına	Konya Büyükşehir Belediyesi de katılarak Konya'nın turizm potansiyelini tanıtmıştır.
20.03.2018	Paris Uluslararası Turizm Fuarı	Konya Büyükşehir Belediyesi de katılarak Konya'nın turizm potansiyelini tanıtmıştır.
21.03.2018	Cern International Masterclass	Konya Bilim Merkezi'nde gerçekleşmiştir.
02.04.2018	Uluslararası Fuarcılık Çalıştayı	Ankara şehrinde düzenlenen fuara Konya Büyükşehir Belediyesi de katılım sağlamıştır.
16.04.2018	TİKA ve Konya Büyükşehir Belediyesi	Müslüman Ükelere Su ve Atıksu Yönetimi Eğitimleri Konferansı
20.04.2018	Avrupa Birliği TOURBAN Projesi	Hollanda'da gerçekleşen programa Konya Büyükşehir Belediyesi de katılmıştır.
21.04.2018	Konya Büyükşehir Belediyesi ve Uluslararası Mevlana Vakfı	Pakistanlı Şair Muhammed İkbâl Vefatının 80. Yıldönümü Anma Programı
24.04.2018	2018 İslam Dünyası Turizm Başkenti Toplantısı	İran'ın Tebriz Şehrinde düzenlenen Konya

		Büyükşehir Belediyesi de katılım sağlamıştır.
03.05.2018	Konya Büyükşehir Belediyesi	Hız. Mevlana ve Ailesi'nin Konya'ya Gelişinin 790. Yıldönümü Etkinlikleri
16.05.2018	ITB Çin Turizm Fuarına	Konya Büyükşehir Belediyesi de katılarak Konya'nın turizm potansiyelini tanıtmıştır
05.05.2018	Uluslararası Hukukçular Birliği ve Konya Büyükşehir Belediyesi	İslam Dünyasında Terör ve İnsan Hakları Sempozyumu
05.05.2018	Konya Büyükşehir Belediyesi	11. Uluslararası Öğrenci Buluşması
08.05.2018	Konya Büyükşehir Belediyesi	Uluslararası Yeşil Başkentler Kongresi
09.05.2018	Konya Büyükşehir Belediyesi ve MÜSİAD Konya Şubesi	Türkiye-Afrika Ekonomi Forumu
09.05.2018	Konya Büyükşehir Belediyesi ve Selçuk Üniversitesi	Uluslararası Türk Sanatı, Tarihi ve Folkloru Kongresi
30.05.2018	Şangay Turizm Fuarı	Konya Büyükşehir Belediyesi de katılarak Konya'nın turizm potansiyelini tanıtmıştır.
06.06.2018	Konya Büyükşehir Belediyesi	Uluslararası Öğrencilerle Sahur Programı
15.06.2018	Konya Büyükşehir Belediyesi	Uluslararası Mezun Öğrencilere Veda ve Bayramlaşma Programı
23.07.2018	Yunus Emre Enstitüsü ve Konya Büyükşehir Belediyesi	Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Yaz Okulu Bilim Merkezi Buluşması
17.08.2018	10. Büyükelçiler Konferansı	Konya'da gerçekleşmiştir.
24.08.2018	Malezya Dünya Kütüphane ve Bilgi Kongresi	Konya Büyükşehir Belediyesi de katılmıştır.
20.09.2018	Japonya Jata Tourism Expo	Konya Büyükşehir Belediyesi de katılarak Konya'nın turizm potansiyelini tanıtmıştır.
25.09.2018	Paris Top Resa Uluslararası Turizm Fuarı	Konya Büyükşehir Belediyesi de katılarak Konya'nın turizm potansiyelini tanıtmıştır.

15.09.2018	Konya Büyükşehir Belediyesi	Miryokefalon Zaferinin 842. Yıl Dönümü Programı
16.10.2018	Konya Büyükşehir Belediyesi	Şehir ve Gençlik Çalıştay
26.10.2018	3. Uluslararası Kent Araştırmaları Kongresi	Konya Büyükşehir Belediyesi de katılmış aynı zamanda İdeal Kent ödülü almıştır.
15.11.2018	Konya Büyükşehir Belediyesi, Selçuk Üniversitesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, KTO Karatay Üniversitesi, İslam, Tarih, Sanat ve Kültür Araştırma Merkezî ve TRT Avaz	Buhara'dan Konya'ya İrfan Mirası ve XIII. Yüzyıl Medeniyet Merkezî Konya Uluslararası Sempozyumu
17.11.2018	Konya Büyükşehir Belediyesi	Uluslararası Öğrencilere Hoş geldiniz Programı
28.11.2018	Konya Büyükşehir Belediyesi	Hız. Mevlana'nın 745. Vuslat Yıldönümü Uluslararası Anma Törenleri
17.12.2018	Konya Büyükşehir Belediyesi	745. Hız. Mevlana'yı Anma Etkinlikleri
19.12.2018	Dünya Robot Yarışması	Çin'de düzenlenen yarışmaya Konya Büyükşehir Belediyesi tarafından gönderilen öğrenciler "En Çok İlgi Çeken Takım" ödülünü almıştır.
19.01.2019	Konya Büyükşehir Belediyesi	Uluslararası Öğrenciler Ülkelerini Tanıtıyor Projesi bu yıl da devam etmiştir.
30.01.2019	Konya Büyükşehir Belediyesi	Uluslararası Öğrencilere Yönelik Maneviyat Diyarı Konya'da gerçekleşmiştir.
10.03.2019	Konya Büyükşehir Belediyesi	Arap Öğrencilere yönelik "Kardeşlik Günü" Programı düzenlemiştir.
27.03.2019	Malezya Matta Turizm Fuarı	Konya Büyükşehir Belediyesi de katılarak Konya'nın turizm potansiyelini tanıtmıştır.
25.04.2019	Konya Büyükşehir Belediyesi ve Selçuk Üniversitesi	12. Uluslararası Türk Sanatı, Tarihi ve Folkloru Kongresi

03.05.2019	Konya Büyükşehir Belediyesi	Hız. Mevlana ve Ailesinin Konya'ya gelişlerinin 791. Yıldönümü
07.05.2019	Konya Büyükşehir Belediyesi	Gençlik, Şuur ve Özgüven Konferansı
02.09.2019	Konya Büyükşehir Belediyesi ve Klasik Düşünce Okulu	İslam'da Dini Düşüncenin Teşekkülü Üzerine Klasik Literatür Okumaları
28.10.2019	Konya Büyükşehir Belediyesi	Kitap Günleri düzenlemiş ve çok yoğun bir ilgi görmüştür.
31.10.2019	Japonya Jata Tourism Expo	Konya Büyükşehir Belediyesi de katılarak Konya'nın turizm potansiyelini tanıtmıştır.
27.11.2019	Uluslararası Ahilik Fuarı ve İş Ahlakı Zirvesi	Konya'da gerçekleşmiştir.
08.12.2019	Konya Büyükşehir Belediyesi	Hız. Mevlana'nın 746. Vuslat Yıldönümü Uluslararası Anma Törenleri
20.01.2020	Konya Büyükşehir Belediyesi	3. Uluslararası İslam Sanatları Yarışması
30.01.2020	EMITT	Konya Büyükşehir Belediyesi de katılarak Konya'nın turizm potansiyelini tanıtmıştır.
21.06.2020	Türk-Alman Kardeş Şehirler Konferansı Büyükşehir Belediye Başkanları Yuvarlak Masa toplantısı	Konya Büyükşehir Belediyesi de katılarak yerel diplomasinin önemine vurgu yapmıştır.

Konya.bel.tr - Konya Büyükşehir Belediyesi Web Sitesinden alınan haberler ile oluşturulmuştur.

EK 4 Konya Büyükşehir Belediyesinin Diplomatik Misyonlar ile İlişkisi

Tarih	Yetkili	Faaliyet
16.04.2004	Kırgızistan Büyükelçisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
07.05.2004	Azerbaycan Eğitim ve Kültür Ataşesi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
23.09.2004	Iraklı Türkmenler Büyükşehir Belediye Başkanı	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
17.10.2004	Bosna Hersek Milletvekili	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiş ve Aliya İzzet Begoviç'in anma programına katılmıştır.
18.10.2004	ABD Ankara Büyükelçisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
20.10.2004	Pakistan Savunma Bakanı	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
25.11.2004	KKTC Cumhurbaşkanı	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
14.12.2004	Afganistan Dışişleri Bakan Yardımcısı	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
21.12.2004	Fransa'nın Ankara Büyükelçisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
16.08.2005	Irak'ın Tikrit Valisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
08.11.2005	Pakistan Pencaplı Bakan	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
14.12.2005	Güney Kore Ankara Büyükelçisi	732. Mevlana İhtifallerine katılmak üzere Konya'ya gelmiştir.
20.02.2006	Makedonya Türkiye Büyükelçisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.

04.05.2006	İtalya Türkiye Büyükelçisi	Konya'da Yatırım Alanlarını ziyaret etmiştir.
12.05.2006	Hollanda Ankara Büyükelçisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
11.07.2006	Ukrayna Ankara Büyükelçiliği Ticaret Müşaviri ve Türk- Ukrayna İş Konseyi Başkanı	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
14.07.2006	Romanya Konya Fahri Konsolosu	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
25.08.2006	Afganistan Ankara Büyükelçisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
07.12.2006	Avustralya Ankara Büyükelçisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
17.02.2007	Pakistan Kültür Bakanı	İstanbul'da Konya Büyükşehir Belediyesi Başkanı ile görüşmüştür.
01.03.2007	Makedonya Tarım Bakanı	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
10.03.2007	Pakistan Başkonsolosu	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
17.04.2007	Filistin Ankara Büyükelçisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
21.06.2007	İngiltere Ankara Büyükelçisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
02.07.2007	ABD Ankara Büyükelçiliği Başmüsteşarı	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
30.08.2007	ABD Ohio Milletvekili	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
25.09.2007	İspanya Kraliçesi	Konya Büyükşehir Belediyesi Başkanı ile görüşmüştür.
26.11.2007	İngiltere Prensi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.

11.12.2007	UNESCO Başkan Yardımcısı ve Endonezya Milli Eğitim Bakanı	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
14.12.2007	Norveç Ankara Büyükelçisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
16.12.2007	Afganistan Vardak Valisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
15.01.2008	Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi Başkanı	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
18.04.2008	İsveç Ankara Büyükelçisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
07.05.2008	İrlanda Türkiye Büyükelçisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
23.09.2008	Avrupa Komisyonu Türkiye Delegasyonu Başkanı Büyükelçi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
01.12.2008	Halep Valisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
10.02.2009	Kazakistan Ankara Büyükelçisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
10.03.2009	Filistin Ankara Büyükelçisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
20.08.2009	Pakistan Ankara Büyükelçisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
08.10.2009	Afganistan Parlamento Heyeti	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
04.11.2009	Estonya Ankara Büyükelçisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
20.11.2009	Polonya Ankara Büyükelçisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
17.12.2009	Bosna Hersek Cumhurbaşkanı	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.

29.12.2009	ABD Ankara Büyükelçisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
09.03.2010	Kazakistan Ankara Büyükelçisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
19.06.2010	Japonya Türkiye Büyükelçisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
05.08.2010	İran Eyalet Valisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
15.12.2010	Kanada Ankara Büyükelçisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
07.01.2011	Senegal Ankara Büyükelçisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
09.02.2011	Hollanda Ankara Büyükelçisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
07.07.2011	Tanzanya Eski Cumhurbaşkanı	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
18.11.2011	Norveç Ankara Büyükelçisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
20.12.2011	Filistin Devlet Başkanı Mahmut Abbas	Fahri Hemşehrilik Beratı verilmiştir.
10.01.2012	Afganistan Meclis Başkanı	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
15.02.2012	Pakistan Multan Valisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
09.04.2012	Makedonya Türkiye Büyükelçisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
24.04.2012	Filistin Ankara Büyükelçisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
02.05.2012	Almanya'nın Aşağı Saksonya Eyaleti Ekonomi, Çalışma ve Ulaştırma Bakanı	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.

29.05.2012	Belçika Ankara Büyükelçisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
17.07.2012	Almanya Ankara Büyükelçisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
27.08.2012	KKTC Maliye Bakanı	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
08.10.2012	Afganistan Ankara Büyükelçisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
15.02.2013	İsveç Ankara Büyükelçisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
27.03.2013	Almanya'nın Baden-Württemberg Eyaleti Maliye ve Ekonomi Bakanı ve Başbakan Yardımcısı	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
08.04.2013	D-8 Genel Sekreteri Musavi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
04.07.2013	Azerbaycan Türkiye Büyükelçisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
18.09.2013	Senegal Büyükelçisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
04.10.2013	Güney Kore Ankara Büyükelçisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
11.11.2013	Karadağ Ankara Büyükelçisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
13.11.2013	Makedonya-Türkiye Parlamentolararası Dostluk Grubu	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
06.12.2013	Tacikistan Ankara Büyükelçisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
14.12.2013	Kazakistan Ankara Büyükelçisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
03.03.2014	Aşağı Saksonya Eyalet Meclisi Üyeleri	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.

06.05.2014	Aşağı Saksonya Eyalet Başbakanı	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
27.05.2014	Endonezya Ankara Büyükelçisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
30.05.2014	Bosna Hersek Ankara Büyükelçisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
31.05.2014	Belarus Ankara Büyükelçisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
13.08.2014	Sri Lanka Ankara Büyükelçisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
30.08.2014	Pakistan Cumhurbaşkanı	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
29.09.2014	Zambiya Ankara Büyükelçisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
13.11.2014	Avusturya Ankara Büyükelçisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
17.11.2014	Hırvatistan Ankara Büyükelçisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
26.11.2014	Almanya Ankara Büyükelçisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
12.12.2014	ABD Büyükelçilik Ekonomi Müsteşarı	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
13.03.2015	Almanya Ankara Büyükelçisi	Konya Bilim Merkezi'nin açılışına katılmıştır.
16.03.2015	Macaristan Ankara Büyükelçisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
23.03.2015	Afganistan Cumhurbaşkanı Başdanışmanı	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
09.04.2015	ABD Ankara Büyükelçisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
09.05.2015	İspanya Ankara Büyükelçisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.

25.05.2015	Pakistan Ankara Büyükelçisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
18.07.2015	Pakistan Ankara Büyükelçisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
11.08.2015	Medine Belediye Başkanı	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
20.08.2015	Endonezya Ankara Büyükelçisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
08.09.2015	Hollanda Büyükelçiliği Ekonomi ve Ticaret Müşaviri	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
10.09.2015	Ruanda Kuzey Bölge Valisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
16.12.2015	Çin Ankara Büyükelçisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
24.12.2015	Cibuti Cumhuriyeti Ankara Büyükelçisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
28.03.2016	Singapur Ankara Büyükelçisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
11.05.2016	Güney Kore Ankara Büyükelçisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
13.06.2016	Konya Büyükşehir Belediyesi	Bulgaristan'ın Kazanlık ve Plevne şehirlerine teknik inceleme gerçekleştirmiştir.
08.08.2016	Almanya Hamm Belediye Başkanı	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
23.11.2016	Çin'in Qinghai eyaleti Sanayi ve Ticaret Bakan Yardımcısı	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
19.08.2016	Pakistanlı Parlamenterler Heyeti	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
08.12.2016	Ruanda Ankara Büyükelçisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.

22.12.2016	Bosna Hersek Orta Bosna Kantonu Ekonomi ve Tarım Bakanları ile iş adamları	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
29.06.2017	Bangladeş Ankara Büyükelçisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
05.10.2017	Kolombiyalı Belediye Başkanları	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiş ve bilgi almıştır.
10.10.2017	Nijer Ankara Büyükelçisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiş ve bilgi almıştır.
21.10.2017	Filistin El Halil Belediye Başkanı	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
24.11.2017	Kanada Ankara Büyükelçisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
13.05.2018	Benin Cumhuriyeti Ankara Büyükelçisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
18.09.2018	Tacikistan Ankara Büyükelçisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
25.10.2018	Benin Cumhuriyeti Ankara Büyükelçisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
20.11.2018	Nijer Ortaöğretim Bakanı	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
28.11.2018	Moritanyalı Belediye Başkanı	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
12.12.2018	Rusya Federasyonu Adıgey Özerk Cumhuriyeti Meclis Başkanı	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
18.12.2018	Hindistan Ankara Büyükelçisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
14.01.2019	Tunus Ankara Büyükelçisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.

08.02.2018	Portekiz Ankara Büyükelçisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
25.06.2019	Filistin Ankara Büyükelçisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
12.07.2019	Tayland Krallığı Ankara Büyükelçisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
30.07.2019	Türk Dünyası Belediyeler Birliği ve Konya Büyükşehir Belediyesi Başkanı	Bosna Hersek'te pek çok üst düzey kişiyi ziyaret etmiştir.
25.08.2019	Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Başbakanı	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
12.12.2019	Kişinev Belediye Başkanı	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
17.12.2019	Fas Ankara Büyükelçisi	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
06.03.2020	Kamboçya Müslümanları Geliştirme Vakfı Başkanı ve Kamboçya Kıdemli Bakanı	Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ziyaret gerçekleştirmiştir.
10.07.2020	Konya Büyükşehir Belediyesi Başkanı	Pakistan Ankara Büyükelçisi'ni ziyaret etmiştir.

Konya.bel.tr - Konya Büyükşehir Belediyesi Web Sitesinden alınan haberler ile oluşturulmuştur.

T.C.
KONYA VALİLİĞİ
Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

Sayı : 96547641-724.01.02-E.16999
Konu : Kardeş Kent

KONYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞINA

İlgi : Bakanlığımız (Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü)'nün 08.05.2019 tarihli ve 106474 sayılı yazısı.

Bakanlığımız (Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü)'nün ilgi yazısı ekinde alınan Dışişleri Bakanlığının 06/05/2019 tarihli ve 23340371 sayılı yazısı ile Rusya Federasyonu'nun Derbent Belediyesi ve ilimiz Büyükşehir Belediyesi arasında kardeş kent ilişkisi kurulmak istenmesi halinde Bakanlığımızın 2005/36 sayılı Genelgesinde belirtilen bilgi ve belgelerle 19/07/2019 tarihine kadar müracaat edilmesi, kardeş kent ilişkisi kurulmayacak ise bu durumun da bildirilmesi gerektiği istenilmektedir.

Bilgi edinilmesini ve konu ile ilgili Valiliğimize (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü) belirtilen tarihten önce bilgilendirme yapılması hususunda;

Gereğini rica ederim.

Vali a.
Çevre ve Şehircilik İl Müdürü V.

Not: 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu gereği bu belge elektronik imza ile imzalanmıştır.

Horozluhan Mh. Abdulbasri Sk.No:2 Selçuklu/KONYA
Tel : (332)2245600 Faks:(332)2245899 e-Posta:konya@csb.gov.tr
<https://konya.csb.gov.tr> KEP: konyacevreveshircilik@hs01.kep.tr

Bilgi için:Belgin ALTAŞ
Veri Haz. Ve Kont. İşletmeni
Telefon No:(332) 224 57 36

T.C.
KONYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞI
BELEDİYE MECLİSİ KARARI

2019 YILI HAZİRAN TOPLANTISI
2. BİRLEŞİM
BİRİNCİ OTURUM

Karar No: 2019/360

Karar Tarih: 20/06/2019

Karar Özeti: Büyükşehir Belediyemiz ile Rusya Federasyonu Dağıstan Cumhuriyeti Derbent kenti arasında kardeş şehir ilişkisi kurulması.

Teklif:

Kültür, Turizm ve Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı'nın 14.06.2019 tarihinde Büyükşehir Belediye Meclisi'ne havale olunan 787 sayılı yazısında;

"Konya Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'nün 13 Mayıs 2019 tarih ve 96547641-724-01.02-E.16999 sayılı yazılarına istinaden Rusya Federasyonu Dağıstan Cumhuriyeti Derbent kenti ile Büyükşehir Belediyemiz arasında kardeş şehir ilişkisi kurulması düşünülmektedir.

Konya Büyükşehir Belediyesi ile Rusya Federasyonu Dağıstan Cumhuriyeti Derbent kenti arasında kardeş şehir ilişkisi kurulup kurulamayacağının Büyükşehir Belediye Meclisi'nde görüşülerek karara bağlanması hususunda evrakın Meclis Başkanlığı'na havalesini arz ederim." denilerek, yazı yürürlükteki yasa ve yönetmeliklere göre değerlendirilmek üzere karar alınması için Büyükşehir Belediye Meclisi'ne havale olunmuştur.

Karar:

Plan ve Bütçe Komisyonunun 19.06.2019 gün ve 2019/84 sayılı raporunda "Konya Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 14.06.2019 günlü birleşiminde 06-68 sıra sayı ile Komisyonumuza intikal eden teklifi incelendi.

Büyükşehir Belediyemiz ile Rusya Federasyonu Dağıstan Cumhuriyeti Derbent kenti arasında kardeş şehir ilişkisi kurulması komisyonumuzca uygun görülmüştür. Meclisin onayına arz ederiz." denilmiş olup, Plan ve Bütçe Komisyonu raporu; Belediye Meclisinin 20.06.2019 günlü birleşiminde okunarak, müzakereye açılmış ve söz konusu raporun kabulüne işaretle yapılan oylama sonucu oy birliği ile karar verilmiştir.

e-imzalıdır
MECLİS BAŞKANI
Meclis 1. Başkan V.

e-imzalıdır
Katip-Üye

e-imzalıdır
Katip-Üye

Bu belge 5070 sayılı kanun hükümlerine uygun olarak elektronik imza ile imzalanmıştır.

1

Doğrulama Kodu : a19a0e1b
<http://meclisdogrula.konya.bel.tr>

T.C.
KONYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞI
BELEDİYE MECLİSİ KARARLARI

2016 YILI MART TOPLANTISI
2. BİRLEŞİM
BİRİNCİ OTURUM

KARAR TARİHİ : 18.03.2016
KARAR NO : 238

KARAR ÖZETİ : Konya Büyükşehir Belediyesi olarak Belediye Başkanları Barış İnisiyatifi Birliğine üye olunması ve her yıl birlik tarafından belirlenecek üyelik aidatının ödenmesi.

TEKLİF : Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığının 03.03.2016 tarihinde Büyükşehir Belediye Meclisine havale olunan aynı tarih ve 102 sayılı yazısında;

“Belediye Başkanları Barış İnisiyatifi Birliği (Mayors For Peace Initiative) 1982 yılında Hiroşima ve Nagazaki Belediye Başkanlarının önderliğinde ‘2020 yılına kadar dünyanın nükleer silahlardan arındırılması’ amacı ile kurulmuştur.

Konya Büyükşehir Belediyesi olarak Belediye Başkanları Barış İnisiyatifi Birliğine üye olmak istiyoruz. Birliğe üyelik işlemlerinin başlatılıp, başlatılmayacağı, üye olunması halinde her yıl birlik tarafından belirlenecek üyelik aidatının ödenmesi hususunun Büyükşehir Belediye Meclisinde görüşülerek karara bağlanmasını arz ederim.” denilerek yazı, yürürlükteki yasa ve yönetmeliklere göre değerlendirilerek karar alınmak üzere Büyükşehir Belediye Meclisine havale olunmuştur.

KOMİSYON RAPORU: Plan ve Bütçe Komisyonunun 16.03.2016 gün ve 2016/35 sayılı raporunda Konya Büyükşehir Belediye Meclisinin 14.03.2016 günlü Birleşiminde 3-10 sıra sayı ile Komisyonumuza intikal eden teklifi incelendi.

“Konya Büyükşehir Belediyesi olarak Belediye Başkanları Barış İnisiyatifi Birliğine (Mayors For Peace Initiative) üye olunması ve her yıl birlik tarafından belirlenecek üyelik aidatının ödenmesi komisyonumuzca uygun görülmüş olup, Meclisin onayına arz olunur.” denilmiştir.

KARAR : Rapor, Büyükşehir Belediye Meclisinin 18.03.2016 tarihli toplantısında okunmuş, yapılan müzakeresi sonunda raporun aynen kabulü ile;

Konya Büyükşehir Belediyesi olarak Belediye Başkanları Barış İnisiyatifi Birliğine (Mayors For Peace Initiative) üye olunması ve her yıl birlik tarafından belirlenecek üyelik aidatının ödenmesine” işaretle yapılan oylama sonucu ittifakla karar verilmiştir.

T.C.
KONYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞI
BELEDİYE MECLİSİ KARARLARI

2017 YILI ŞUBAT TOPLANTISI
2. BİRLEŞİM
BİRİNCİ OTURUM

KARAR TARİHİ : 17.02.2017
KARAR NO : 115

KARAR ÖZETİ : Yunus Emre Enstitüsü Başkanlığının yurtdışındaki şubelerinin bulunduğu ülkelerde Büyükşehir Belediyemiz ve Konya'mızın tanıtımına katkı sağlamak ve tanıtmak amacıyla yapılacak her türlü faaliyet için Belediye ve Enstitü arasında ortak işbirliği protokolü imzalanması.

TEKLİF : Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığının 31.01.2017 tarihinde Büyükşehir Belediye Meclisine havale olunan aynı tarihli yazısında;

"Yunus Emre Enstitüsü Başkanlığının yurtdışındaki şubelerinin bulunduğu ülkelerde Büyükşehir Belediyemiz ve Konya'mızın tanıtımına katkı sağlamak ve tanıtmak amacıyla yapılacak her türlü faaliyet için Belediye ve Enstitü arasında ortak işbirliği protokolü imzalanması gerektiği bildirilmiştir.

Söz konusu işbirliği protokolünün imzalanıp, imzalanmayacağı, eğer imzalanacak ise imza yetkisi için Başkanlık Makamının yetkilendirilmesini arz ederim." denilerek yazı, yürürlükteki yasa ve yönetmeliklere göre değerlendirilerek karar alınmak üzere Büyükşehir Belediye Meclisi'ne havale olunmuştur.

KARAR : Plan ve Bütçe Komisyonunun 15.02.2017 gün ve 2017/35 sayılı raporunda Konya Büyükşehir Belediye Meclisinin 13.02.2017 günlü Birleşiminde 02-17 sıra sayı ile Komisyonumuza intikal eden teklifi incelendi.

"Yunus Emre Enstitüsü Başkanlığının yurtdışındaki şubelerinin bulunduğu ülkelerde Büyükşehir Belediyemiz ve Konya'mızın tanıtımına katkı sağlamak ve tanıtmak amacıyla yapılacak her türlü faaliyet için Belediye ve Enstitü arasında ortak işbirliği protokolü imzalanmasına ve imza yetkisi için Başkanlık Makamının yetkilendirilmesi Komisyonumuzca uygun görülmüş olup, Meclisin onayına arz olunur." denilmiş olup, Plan ve Bütçe Komisyonu raporu; Belediye Meclisinin 17.02.2017 günlü birleşiminde okunarak, müzakereye açılmış ve söz konusu raporun kabulüne işarette yapılan oylaması sonucu oy çokluğuyla karar verilmiştir.

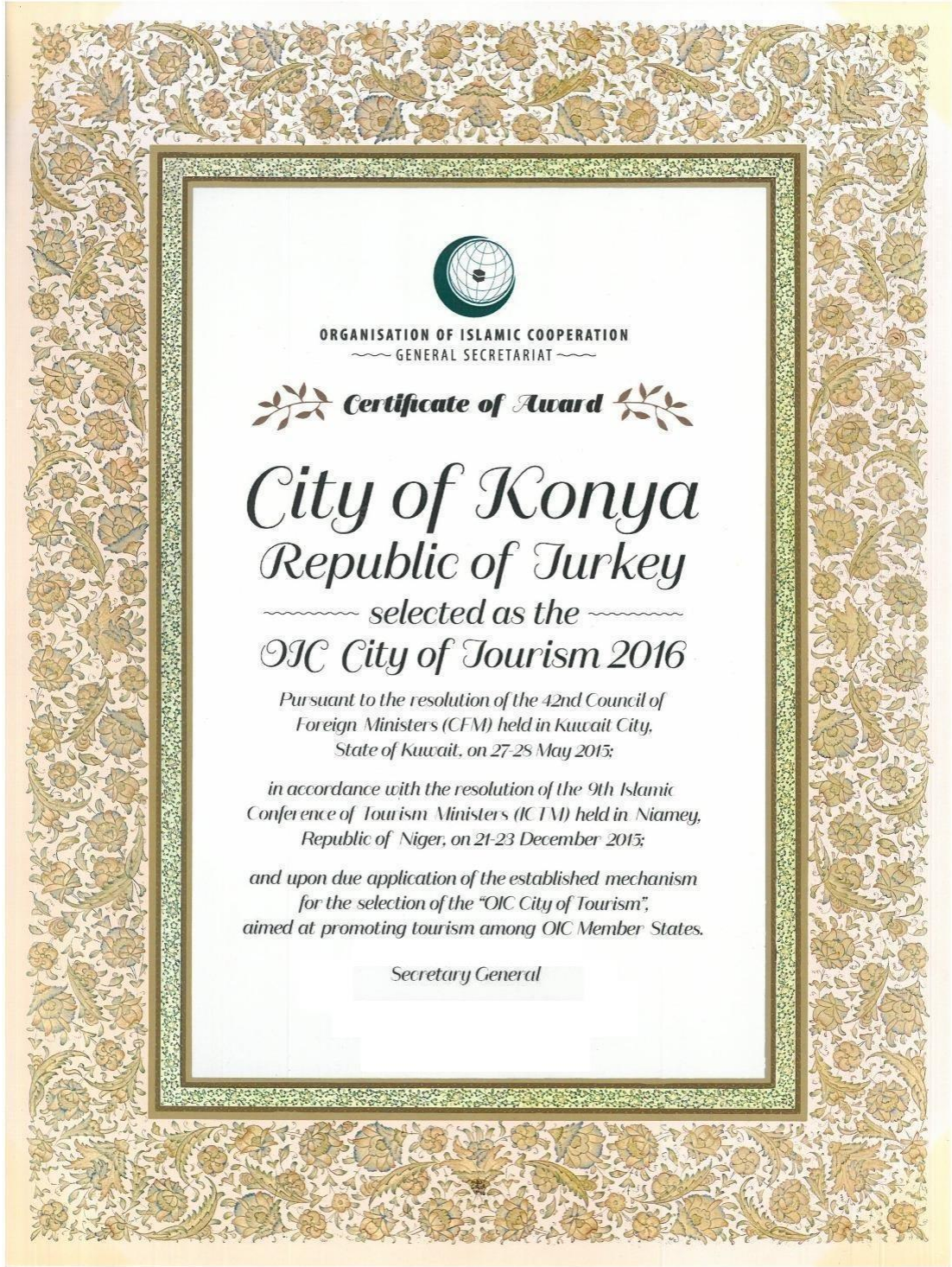
TÜRKİYE MEVLEVİHANELERİ	
1.	Adana Mevlevihanesi
2.	Afyon Mevlevihanesi
3.	Akçahisar Mevlevihanesi (Gümüşhane)
4.	Akşehir Mevlevihanesi
5.	Amasya Mevlevihanesi
6.	Ankara Mevlevihanesi
7.	Antakya Mevlevihanesi
8.	Antalya Mevlevihanesi
9.	Ateşbaz-ı Veli Zaviyesi (Konya)
10.	Ayasluğ Mevlevihanesi (İzmir/Selçuk)
11.	Bahariye Mevlevihanesi
12.	Bayburt Mevlevihanesi
13.	Beyşehir Mevlevihanesi (Konya)
14.	Bilecik Mevlevihanesi
15.	Bolvadin Mevlevihanesi (Afyon)
16.	Bor Mevlevihanesi (Niğde)
17.	Bozkır Mevlevihanesi (Konya)
18.	Burdur Mevlevihanesi
19.	Bursa Mevlevihanesi
20.	Cemel Ali Dede Zaviyesi (Konya)
21.	Çankırı Mevlevihanesi
22.	Çorum Mevlevihanesi
23.	Denizli Mevlevihanesi
24.	Diyarbakır Mevlevihanesi
25.	Edirne Mevlevihanesi
26.	Eğirdir Mevlevihanesi (Isparta)
27.	Ermenek Mevlevihanesi (Karaman)
28.	Erzincan Mevlevihanesi
29.	Eskişehir Mevlevihanesi
30.	Eyüp Sultan İdris Köşkü (İstanbul)
31.	Fahriyye Mevlevihanesi (Aksaray)
32.	Fahrunnisa Zaviyesi (Konya)
33.	Galata Mevlevihanesi (İstanbul)
34.	Gaziantep Mevlevihanesi
35.	Gelibolu Mevlevihanesi (Çanakkale)
36.	Güzelhisar Mevlevihanesi (Aydın)

37.	İlgın Mevlevihanesi (Konya)
38.	İzmir –Selçuk Mevlevihanesi
39.	İzmir-Tire Mevlevihanesi
40.	İzmit Mevlevihanesi
41.	Kalenderhane Mevlevihanesi (İstanbul)
42.	Karaman Mevlevihanesi
43.	Kasımpaşa Mevlevihanesi (İstanbul)
44.	Kastamonu Mevlevihanesi
45.	Kayseri Mevlevihanesi
46.	Kırşehir Mevlevihanesi
47.	Kilis Mevlevihanesi
48.	Kütahya Mevlevihanesi
49.	Manisa Demirci Mevlevihanesi
50.	Manisa Mevlevihanesi
51.	Maraş Mevlevihanesi
52.	Marmaris Mevlevihanesi
53.	Mevlana Dergâhı (Konya)
54.	Muğla Mevlevihanesi
55.	Niğde Mevlevihanesi
56.	Pir-i Mehmed Paşa Zaviyesi (Konya)
57.	Samsun Mevlevihanesi
58.	Sivas Mevlevihanesi
59.	Şanlıurfa Mevlevihanesi
60.	Şems-i Tebrizi Zaviyesi (Konya)
61.	Tavşanlı Mevlevihanesi
62.	Tekirdağ Mevlevihanesi
63.	Tokat Mevlevihanesi
64.	Tokat Mevlevihanesi
65.	Ulukışla Mevlevihanesi
66.	Üsküdar Mevlevihanesi (İstanbul)
67.	Yenikapı Mevlevihanesi (İstanbul)
68.	Yenişehir Mevlevihanesi
ASİTANELER	
1.	Konya Mevlevihanesi
2.	Afyon Mevlevihanesi
3.	Manisa Mevlevihanesi
4.	Kastamonu Mevlevihanesi
5.	Kütahya Mevlevihanesi
6.	Galata Mevlevihanesi

7.	Eskişehir Mevlevihanesi
8.	Yenikapı Mevlevihanesi
9.	Kasımpaşa Mevlevihanesi
10.	Gelibolu Mevlevihanesi
11.	Bahariye Mevlevihanesi (Beşiktaş)
<i>Konya Büyükşehir Belediyesi Turizm Şubesinde alınan veriler ile oluşturulmuştur.</i>	

TEBLİĞ TEBELLÜĞ BELGESİ

İlimiz merkezinde kurulan **“Uluslararası Tarım Şehirleri Birliği”nin** tüzüğü incelenmiş olup Dernekler Kanunu'na uygun olduğu görülerek birliğe **42-046-062** kütük numarası verilmiştir.

Onaylı bir adet dernek tüzüğünün teslim alınarak yazılı bildirimi izleyen ilk altı ay içinde ilk genel kurul toplantısının yapılarak zorunlu organların oluşturulması, genel kurul toplantısının yapılmayıp zorunlu organların oluşturulmadığı takdirde, Türk Medeni Kanunu'nun 87. Maddesi gereğince birlik hakkında yasal işlem yapılacağı hususu tebliğ edilerek imza altına alınmıştır.

TEBLİĞ TARİHİ

/07/2019

EK 14 Dışışleri Bakanlığı'nın Yurt Dışı Temsilcilikleri

1	AFGANİSTAN
2	ALMANYA
3	AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ
4	ANDORRA
5	ANGOLA
6	ARJANTİN
7	ARNAVUTLUK
8	AVUSTRALYA
9	AVUSTURYA
10	AZERBAYCAN
11	BAHAMALAR
12	BAHREYN
13	BANGLADEŞ
14	BELARUS
15	BELÇİKA
16	BELİZE
17	BENİN
18	BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ
19	BİRLEŞİK KRALLIK
20	BOLİVYA
21	BOSNA-HERSEK
22	BOTSVANA
23	BREZİLYA
24	BRUNEY DARÜSSELAM
25	BULGARİSTAN
26	BURKİNA FASO
27	BURUNDİ
28	BUTAN
29	CABO VERDE
30	CEZAYİR
31	CİBUTİ
32	ÇAD
33	ÇEK CUMHURİYETİ
34	ÇİN
35	DANİMARKA
36	DOĞU TİMOR DEMOKRATİK CUMHURİYETİ
37	DOMİNİK CUMHURİYETİ
38	EKVATOR CUMHURİYETİ
39	EKVATOR GİNESİ

40	EL SALVADOR
41	ENDONEZYA
42	ERİTRE
43	ESTONYA
44	ETİYOPYA
45	FAS
46	FİLİPİNLER
47	FİLİSTİN
48	FİNLANDİYA
49	FRANSA
50	GABON
51	GAMBİYA
52	GANA
53	GİNE
54	GİNE BİSSAU
55	GUATEMALA
56	GÜNEY AFRİKA
57	GÜNEY SUDAN
58	GÜRCİSTAN
59	HAİTİ
60	HIRVATİSTAN
61	HİNDİSTAN
62	HOLLANDA
63	HONDURAS
64	IRAK
65	İRAN
66	İRLANDA
67	İSPANYA
68	İSRAİL
69	İSVEÇ
70	İSVİÇRE
71	İTALYA
72	İZLANDA
73	JAMAİKA
74	JAPONYA
75	KAMBOÇYA
76	KAMERUN
77	KANADA
78	KARADAĞ
79	KATAR

80	KAZAKİSTAN
81	KENYA
82	KIRGIZİSTAN
83	KOLOMBİYA
84	KOMORLAR BİRLİĞİ
85	KONGO CUMHURİYETİ
86	KONGO DEMOKRATİK CUMHURİYETİ
87	KORE
88	KORE DEMOKRATİK HALK CUMHURİYETİ
89	KOSOVA
90	KOSTA RİKA
91	KOTDİVUAR
92	KUVEYT
93	KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
94	KUZEY MAKEDONYA
95	KÜBA
96	LAOS
97	LETONYA
98	LİBERYA
99	LİBYA
100	LİECHTENSTEİN
101	LİTVANYA
102	LÜBNAN
103	LÜKSEMBURG
104	MACARİSTAN
105	MADAGASKAR
106	MALAVİ
107	MALDİVLER
108	MALEZYA
109	MALİ
110	MALTA
111	MARŞAL ADALARI
112	MAURITIUS
113	MEKSİKA
114	MISIR
115	MOĞOLİSTAN
116	MOLDOVA
117	MONAKO PRENSLİĞİ
118	MORİTANYA İSLAM CUMHURİYETİ
119	MOZAMBİK

120	MYANMAR
121	NAMİBYA
122	NEPAL
123	NİJER
124	NİJERYA
125	NİKARAGUA
126	NORVEÇ
127	ORTA AFRIKA CUMHURİYETİ
128	ÖZBEKİSTAN
129	PAKİSTAN
130	PANAMA
131	PAPUA YENİ GİNE
132	PARAGUAY
133	PERU
134	POLONYA
135	PORTEKİZ
136	ROMANYA
137	RUANDA
138	RUSYA
139	SAO TOME VE PRİNÇİPE
140	SENEGAL
141	SEYŞELLER
142	SIERRA LEONE
143	SİRBİSTAN
144	SİNGAPUR
145	SLOVAKYA
146	SLOVENYA
147	SOLOMON ADALARI
148	SOMALİ
149	SRİ LANKA
150	SUDAN
151	SURİNAM
152	SUUDİ ARABİSTAN
153	SVAZILAND
154	ŞİLİ
155	TACİKİSTAN
156	TANZANYA
157	TAYLAND
158	TAYVAN
159	TOGO

160	TRİNİDAD VE TOBAGO
161	TUNUS
162	TÜRKMENİSTAN
163	UGANDA
164	UKRAYNA
165	UMMAN
166	URUGUAY
167	ÜRDÜN
168	VATİKAN
169	VENEZUELA
170	VİETNAM
171	YEMEN
172	YENİ ZELANDA
173	YUNANİSTAN
174	ZAMBIYA
175	ZİMBABVE CUMHURİYETİ

Dış İşleri Bakanlığı Yurt Dışı Teşkilatı, <https://www.mfa.gov.tr/yurtdisi-teskilati.tr.mfa> (Son Erişim Tarihi:23.10.2021)

EK 15 Diyanet İşleri Başkanlığı Yurt Dışı Temsilcilikleri

NO	ÜLKE ADI	BÜYÜKELÇİLİK
1	A.B.D.	Vaşington
2	ALMANYA	Berlin
3	AVUSTURYA	Viyana
4	BELÇİKA	Brüksel
5	DANİMARKA	Kopenhag
6	FRANSA	Paris
7	HOLLANDA	Lahey
8	İNGİLTERE	Londra
9	İSVEÇ	Stockholm
10	İSVİÇRE	Bern
11	NORVEÇ	Oslo
12	VATİKAN	Vatikan
13	ARNAVUTLUK	Tiran
14	AZERBAYCAN	Bakü
15	BELARUS	Minsk
16	BOSNA HERSEK	Saraybosna
17	BULGARİSTAN	Sofya

18	GÜRCİSTAN	Tiflis
19	HIRVATİSTAN	Zagreb
20	K.K.T.C.	Lefkoşa
21	KARADAĞ	Podgoritsa
22	KAZAKİSTAN	Astana
23	KIRGIZİSTAN	Bişkek
24	KOSOVA	Priştina
25	LİTVANYA	Vilnius
26	MAKEDONYA	Üsküp
27	MOĞOLİSTAN	Ulanbator
28	ÖZBEKİSTAN	Taşkent
29	ROMANYA	Bükreş
30	RUSYA FEDERASYONU	Moskova
31	SİRBİSTAN	Belgrad
32	TACİKİSTAN	Duşanbe
33	TÜRKMENİSTAN	Aşkabat
34	UKRAYNA	Kiev
35	YUNANİSTAN	Atina
36	ÇİN HALK CUM.	Pekin
37	ETYOPYA	Addis Ababa
38	HİNDİSTAN	Yeni Delhi
39	KENYA	Nairobi
40	MISIR	Kahire
41	MORİTANYA	Nuakşot
42	NİJERYA	Abuja
43	SOMALİ	Mogadişu
44	SUUDİ ARABİSTAN	Riyad
45	UGANDA	Kampala
46	ÜRDÜN	Amman
47	İRAN	Tahrân
48	YEMEN	Sana
49	MALEZYA	Kualalumpur
50	GANA	Accra
51	SENEGAL	Dakar
52	SUDAN	Hartum

DİN HİZMETLERİ ATAŞELİĞİ

S.NO	ÜLKE ADI	BAŞKONSOLOSLUK
1	A.B.D.	New York
2	A.B.D.	Şikago
3	A.B.D.	Houston
4	ALMANYA	Münster
5	ALMANYA	Köln
6	ALMANYA	Stuttgart
7	ALMANYA	Frankfurt
8	ALMANYA	Hannover
9	ALMANYA	Nürnberg
10	ALMANYA	Mainz
11	ALMANYA	Berlin
12	ALMANYA	Münih
13	ALMANYA	Karlsruhe
14	ALMANYA	Essen
15	ALMANYA	Hamburg
16	ALMANYA	Düsseldorf
17	AVUSTRALYA	Sidney
18	AVUSTRALYA	Melburn
19	AVUSTURYA	Bregenz
20	AVUSTURYA	Viyana
21	AVUSTURYA	Salzburg
22	FRANSA	Paris
23	FRANSA	Bordo
24	FRANSA	Liyon
25	FRANSA	Strazburg
26	HOLLANDA	Deventer
27	HOLLANDA	Rotterdam
28	İTALYA	Milano
29	KANADA	Toronto
30	BELÇİKA	Anvers
31	NAHÇIVAN	Nahçıvan
32	BOSNA HERSEK	Mostar
33	BULGARİSTAN	Burgaz

34	GÜRCİSTAN	Batum
35	ROMANYA	Köstence
36	KAZAKİSTAN	Almatı
37	AFGANİSTAN	Mezar-ı Şerif
38	S.ARABİSTAN	Cidde

DİN HİZMETLERİ KOORDİNATÖRLÜĞÜ

S.NO	ÜLKE ADI	BÖLGE
1	KIRGIZİSTAN	Osh
2	RUS--FED. BAŞKURDİSTAN	Ufa
3	SİRBİSTAN	Yeni Pazar
4	POLONYA	Bialystok
5	UKRAYNA	Odesa
6	YUNANİSTAN	Rodos
7	BULGARİSTAN	Filiba
8	KAMERUN	Yaounde
9	TANZANYA	Darusselam
10	FİLİSTİN	Kudüs
11	MADAGASKAR	Antananarivo
12	JAPONYA	Tokyo

Diyanet İşleri Başkanlığı Yurt Dışı Temsilcilikleri,
<https://disiliskiler.diyanet.gov.tr/kategoriler/yurt-d%C4%B1%C5%9F%C4%B1-temsilcilikler> (Son Erişim Tarihi:23.10.2021)

EK 16 Konya Büyükşehir Belediyesi “Konya ve Mevlana Günleri” Programları 2007 – 2008

KONYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ “KONYA VE MEVLANA GÜNLERİ” PROGRAMLARI 2007 – 2008	
Ülke	Şehirler
Pakistan	İslamabad, Lahor, Karaçi.
ABD	Şikago, Lowa, Minneapolis, Colombus.
Belçika	Brüksel, Lummen, Genk.
Hollanda	Amsterdam, Zaandam, Denhag, Rotterdam, Hoorn.
Almanya	Köln, Münih, Frankfurt, Würzburg.
Avusturya	Viyana
Romanya	Bükreş, Köstence, Mecidiye.
Bosna Hersek	Saraybosna, Mostar, Gorazde, Senidca.
Sırbistan-Karadağ	Tutin
Kosova	Mitrovista, Priştina, Prizren.
Makedonya	Üsküp, Kalkandelen, Struga.

Arnavutluk	Elbasan, İşkodra.
Yunanistan	İskeçe, Gümölcine.
Bulgaristan	Kırcaali, Şumnu.
Azerbaycan	Bakü, Hirdalan, Sumgayıt, Semahı.
İspanya	Madrid, Toledo, Kordoba.
Mısır	Kahire, İskenderiye.
İtalya	Milano, Siena, Modeno.
Güney Kore	Seul, Gangneung+ 2şehir
Japonya	Kyoto, Osaka, Tokyo.
İran	Tahran
Hindistan	Yenidelhi, Kolkata, Andropadesikişehir.
Lübnan	Beyrut
Rusya	Moskova, Stpetersburg.
Kırgızistan	Bişkek
Kazakistan	Astana
Gürcistan	Batum
<i>Konya Büyükşehir Belediyesi Turizm Şubesinden alınan veriler ile oluşturulmuştur</i>	

EK 17 Maarif Vakfı Yurt Dışı Ofisleri

Ülke	Eğitim Kurumu	Yurt	Öğrenci
ABD	7	-	89
Afganistan	46	12	6924
Almanya	1	-	30
Arnavtluk	6	-	1048
Avusturya	1	-	472
Avustralya	2	-	115
Belarus	1	-	16
Belçika	1	-	110
Bosna Hersek	4	-	292
Burundi	3	-	185
Cibuti	2	-	71
Çad	6	1	656
Ekvator Ginesi	4	-	182
Etiyopya	4	-	531
Fildişi Sahili	4	-	80
Fransa	1	-	59
Gabon	4	-	507
Gambiya	3	-	180
Gana	2	-	9
Gine	10	2	217
Gürcistan	4	-	219
Irak	12	-	2120
Kamerun	14	4	1277
Kongo	4	-	176
Kongo Dem. Cumh.	4	-	544

Kosova	8	-	569
Kuzey Makedonya	4	1	525
Macaristan	3	-	39
Madagaskar	3	-	53
Mali	21	1	2846
Moritanya	9	-	920
Nijer	11	2	1105
Pakistan	77	11	12110
Romanya	7	-	319
Senegal	13	-	768
Sierra- Leone	2	-	149
Somali	7	3	1027
Sudan	6	-	1801
Tanzanya	11	2	1886
Tunus	4	1	215
Ürdün	-	1	-
Venezuela	6	-	469
TOPLAM	339	42	40.910
Eğitim Faaliyeti Yürütülen Ülke Sayısı	44		
Faaliyette Bulunulan Ülke Sayısı	67		
Eğitim Kurumu Sayısı	359		
Öğrenci Sayısı	41.795		
Yurt Sayısı	41		

Maarif Vakfı Yurt Dışı Ofisleri, <https://turkiyemaarif.org/> , (Erişim Tarihi:01.07.2021)

EK 18 Yunus Emre Enstitüsü Yurt Dışı Kültür Merkezleri

ÜLKE	ŞEHİR
ABD	Washington DC
Afganistan	Kabil
Almanya	Berlin
Almanya	Köln
Arnavutluk	İşkodra
Arnavutluk	Tiran
Avustralya	Melbourne
Avusturya	Viyana
Azerbaycan	Bakü
Bahreyn	Manama
Belçika	Brüksel
Bosna Hersek	Foynitsa
Bosna Hersek	Mostar
Bosna Hersek	Saraybosna
Cezayir	Cezayir
Fas	Rabat
Fransa	Paris
Güney Afrika	Johannesburg
Güney Kore	Seul

Gürcistan	Tiflis
Hollanda	Amsterdam
Hırvatistan	Zagreb
İngiltere	Londra
İran	Tahran
İspanya	Madrid
İtalya	Roma
Japonya	Tokyo
Karadağ	Podgoritsa
Katar	Doha
Kazakistan	Nur-Sultan
KKTC	Lefkoşa
Kosova	İpek
Kosova	Priştine
Kosova	Prizren
Lübnan	Beyrut
Macaristan	Budapeşte
Makedonya	Üsküp
Malezya	Kuala Lumpur
Meksika	Meksiko
Mısır	Kahire
Moldova	Komrat
Pakistan	Karaçi
Pakistan	Lahor
Polonya	Varşova
Romanya	Köstence
Romanya	Bükreş
Rusya Federasyonu	Kazan
Rusya Federasyonu	Moskova
Senegal	Dakar
Sırbistan	Belgrad
Sudan	Hartum
Somali	Mogadişu
Tunus	Tunus
Ukrayna	Kyiv
Ürdün	Amman
Yunus Emre Enstitüsü Yurt Dışı Kültür Merkezleri, https://www.yee.org.tr/tr/kurumsal/yunus-emre-enstitusu , (Son Erişim Tarihi: 23.10.2021)	

EK 19 TRT Kanal Listesi

Kanal	İçerik	Yayın Türleri	Yayına Başlama
1	TRT 1	Dizi - Eğlence	31.01.1968

2	TRT 2	Sanat	22.02.2019
3	TRT 3	Meclis - Futbol	02.10.1989
4	TRT Arabi	Arapça	19.02.2015
5	TRT Avaz *	Orta Asya	04.04.2010
6	TRT Belgesel	Belgesel	22.12.2009
7	TRT Çocuk	Çizgi Film	22.12.2009
8	TRT Haber	Haber	01.11.2010
9	TRT Kurdî *	Kürtçe	10.01.2015
10	TRT Müzik	Müzik	16.11.2009
11	TRT Spor	Futbol	11.04.2011
12	TRT Spor 2	Spor Branşları	27.09.2019
13	TRT Türk *	Tekrarlar	31.01.2001
14	TRT World *	İngilizce	30.06.2015
15	TRT 4K	Ultra Yayın	19.02.2015
16	TRT ebaTV ilkokul	Eğitim	26.03.2020
17	TRT ebaTV ortaokul	Eğitim	26.03.2020
18	TRT ebaTV lise	Eğitim	26.03.2020

https://tr.wikipedia.org/wiki/T%C3%BCrkiye_Radyo_Televizyon_Kurumu,(Son Erişim Tarihi, 23.10.2021)

EK 20 UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı Temaları (UNESCO Creative Cities Network)

Tema	Faaliyet
Edebiyat	• Editoryal girişimlerin ve yayınevlerinin niteliği, niceliği ve çeşitliliğinin sağlanması; • İlk ve ortaokullarda ve üniversitelerde yerli veya yabancı edebiyata odaklanan eğitim programlarının kalitesi ve miktarının artırılması; • Edebiyat, tiyatro ve / veya şiirin bütünleyici bir rol oynadığı ortamların yaratılması; • Yerli ve yabancı edebiyatı tanıtmayı amaçlayan edebi etkinliklere ve festivallere ev sahipliği yapma deneyimi;

	• Yerli ve yabancı edebiyatın korunması, tanıtımı ve yayılmasına adanmış kütüphaneler, kitapçılar ve kamu veya özel kültür merkezlerinin kurulması; • Çeviri yayınların edebiyata kazandırılması;
Sinema	• Sinemayla ilgili altyapının geliştirilmesi; • Film festivalleri, gösterimler ve filmle ilgili diğer etkinliklere ev sahipliği yapma deneyimi; • Yerel, bölgesel ve uluslararası düzeyde iş birliği girişimler; • Film yapım okulları ve eğitim merkezleri; • Yerel veya ulusal olarak üretilen veya yönetilen filmleri yayma çabası; • Yabancı filmler hakkında bilgi paylaşımını teşvik etmeye yönelik girişimler yapılması
Müzik	• Tanınmış müzikal yaratım ve etkinlik merkezlerinin oluşturulması; • Ulusal veya uluslararası düzeyde müzik festivallerine ve etkinliklerine ev sahipliği yapma deneyimi; • Müzik endüstrisinin tüm biçimleriyle tanıtımı; • Müzik konusunda uzmanlaşmış müzik okulları, konservatuarlar,

	akademiler ve yükseköğretim kurumlarının oluşturulması;
Zanaat ve Halk Sanatı	• Belirli bir zanaat veya halk sanatı biçiminde uzun süreli gelenek oluşturulması; • El sanatları ve halk sanatının çağdaş üretiminin sağlanması; • Zanaatkârların ve yerel sanatçıların varlığının güçlendirilmesi; • El sanatları ve halk sanatı ile ilgili mesleklerle ilgili eğitim merkezlerinin oluşturulması; • El sanatlarını ve halk sanatını tanıtmaya çabası (festivaller, sergiler, fuarlar, pazarlar vb.);
Tasarım	• Yerleşik tasarım endüstrilerinin geliştirilmesi; • Tasarım ve yapı çevre (mimari, şehir planlama, kamusal alanlar, anıtlar, ulaşım, tabela ve bilgi sistemleri, tipografi, vb). ile beslenen kültürel peyzaj oluşturulması; • Tasarım okulları ve tasarım araştırma merkezlerinin oluşturulması; • Tasarıma adanmış fuarlar, etkinlikler ve sergilere ev sahipliği yapma deneyimi; • Tasarım odaklı yaratıcı endüstriler, ör. Mimari ve iç mekânlar, moda ve tekstil, mücevher ve

	aksesuarlar, etkileşim tasarımı, kentsel tasarım, sürdürülebilir tasarım vb. sağlanması.
Medya Sanatları	• Dijital teknolojinin tetiklediği kültürel ve yaratıcı endüstrilerin gelişiminin sağlanması; • Kent yaşamının gelişmesine yol açan başarılı medya sanatları entegrasyonunun sağlanması; • Sivil toplumun katılımını amaçlayan elektronik sanat formlarının büyümesi; • Dijital teknoloji geliştirme yoluyla kültüre daha geniş erişimin sağlanması; • Medya sanatçıları için ikamet programları ve diğer stüdyo alanlarının oluşturulması;
Gastronomi	• Şehirlerin gastronomilerinin geliştirilmesi; • Çok sayıda geleneksel restoran veya şefin bulunduğu canlı gastronomi topluluğunun oluşturulması; • Yerel bilgi birikimine teknolojik ilerlemenin de eklenerek, geleneksel mutfak uygulamaları ve pişirme yöntemlerinin yaygınlaştırılması; • Geleneksel gıda pazarları ve geleneksel gıda endüstrisi;

	• Gastronomi temalı festivallere, ödüllere, yarışmalara ve diğer geniş kapsamlı tanıma yöntemlerine ev sahipliği yapma geleneği; • Çevreye saygı ve sürdürülebilir yerel ürünlerin teşviki; • Halkın takdirinin beslenmesi, eğitim kurumlarında beslenmenin teşvik edilmesi ve aşçılık okullarının müfredatına biyolojik çeşitliliği koruma programlarının dâhil edilmesi.
--	--

UNESCO

Yaratıcı

Şehirler

Ağı

Temaları,

http://www.unesco.org/new/fileadmin/MULTIMEDIA/HQ/CLT/pdf/Creative_cities_brochure_en.pdf , (Son Erişim Tarihi, 23.10.2021)

EK 21 Konya Büyükşehir Belediyesi Başkanları

Kişi	Tarih
İhtisap Ağası Âşık Şem‘î	1830-1839
Muhasebeci Rahmi Bey	1869
Hacı Fasih Efendi	1870
Hacı Velizade Mehmed Efendi	1871-1872 / 1878 /1884-1990 / 1893-1895
Hacı Şerif Efendi	1873-1874
Mustafa Lütü Efendi	1875-1877
Hacı Fasih Efendi	1879-1882
Burhanzade Seyit Rıfat Efendi	1891-1892 / 1897-1905
Hacı İbrahim Efendi	1896
Seyit Mehmed Rıfat Efendi	1899
Hacı Ali Efendi	1905-1908
Arapkirli Mustafa Efendi	1908-1912
Ali Salip Efendi	1912

Hacı Ali Efendi	1912-1914
Dellalbaşının Tahir Efendi	1914-1916
Mühendis Muhtar Bey	1916-1917
Mecidiye Zade Arif Bey	1917
Mehmet Muhlis Koner	1917-1918
Burhan Zade Hakkı Efendi	1918-1919
Gevraki Zade Vehbi Efendi	1919
Kazım Gürel	1923-1927
Halis Ulusan	1927-1930
Şevki Ergün	1930-1938
Mehmet Muhlis Koner	1946-1950
A.Samet Kuzucu	1950-1950
Rüştü Özal	1950-1954
İbrahim Aşçıgil	1954-1955
Nafiz Tahralı	1955-1957
Cemil Keleşoğlu	1957-1958
M.Sıtkı Bilgin	1958-1960
Muhlis Babaoğlu	1960-1960
Rebii Karatekin	1960-1963
Ahmet Hilmi Nalçacı	1963-1969
Yılmaz Kulluk	1969-1977
Mehmet Keçeciler	1978-1980
Lütfü F. Tuncel	1980-1984
Ahmet Öksüz	1984-1989
Doç. Dr. Halil Ürün	1989-1999
Mustafa Özkafa	1999-2004
Tahir Akyürek	2004-2018
Uğur İbrahim Altay	2018-

EK 22 Konya Büyükşehir Belediyesi Projeler ve Hibeler Şubesi Faaliyetleri

No	Proje İsimleri	Finansman Kaynağı	Sektör	Toplam Proje Bütçesi	Tarih	Durum
1	JICA III Konya'da Su kayıplarının azaltılması, su güvenliği yönetim sistemi, Köprülü Kavşak Yapımı Kredisi	JICA	Altyapı	80.700.000 €	2020	Değerlendirme Sürecinde
2	İklim Değişikliği ile Mücadele için Atıksu Arıtma Tesisi Kredisi	Dünya Bankası	Altyapı	105.080.000 €	2020	İhale Aşamasında
3	Sürdürülebilir Şehirler Kredisi (KOSKİ)Karapınar, Doğanhisar, Derebucak, Taşkent, Suğla Atıksu Arıtma Tesisi	Dünya Bankası	Altyapı	59.020.000 €	2020	İhale Aşamasında
4	İslam Kalkınma Bankası Kredisi Banliyö Araç Alımı	İslam Kalkınma Bankası	Ulaşım	27.200.000 €	2021	Değerlendirme Sürecinde
5	FRIT II Dünya Bankası Hibesi (KOSKİ) Ilgın, Çumra, Akşehir Atıksu Tesisi	Dünya Bankası	Altyapı	13.940.000 €	2020	İhale Aşamasında
6	Psikoterapi Eğitimi	Erasmus+	Eğitim	222.960 €	2021	Değerlendirme sürecinde
7	Konya'da Yaşayan Mültecilerin Sosyal Uyumu	Birleşmiş Milletler	Sosyal Hizmet	61.800 \$	2019-2020	Uygulanıyor
8	USOP Konya Bisiklet Yol Ağının Geliştirilmesi ve Güvenliğinin Artırılması	AB IPA II	Ulaşım	2.700.000 €	2019-2021	Uygulanıyor
9	Active Youth Academy	AB	Gençlik	450.000 €	2021	Değerlendirme Sürecinde
10	Genç Tercümanlar	Erasmus+	Eğitim	186.824 €	2020	Uygulanıyor
11	Ritmik Birlikte Yakaladık	Erasmus+	Sosyal Hizmet	251.350 €	2021	Değerlendirme Sürecinde

12	Neets Pro	Avrupa Birliği	İstihdam	330.000 €	2021	Değerlendirme sürecinde
13	İlköğretimde Spor	GSB	Eğitim	344.300 ₺	2021	Değerlendirme sürecinde
14	Psikoterapi Temelli Engelli Vakalarla Çalışma Manuelinin Geliştirilmesi	Erasmus+	Eğitim	130.000 €	2021	Değerlendirme sürecinde
15	Mesnevi'den Perdeye	UNESCO	Kültür	100.000 \$	2021	Değerlendirme sürecinde
16	Konya ilinde Gıda Arz ve Güvenliğinin Sağlanması	MEVKA	Altyapı	980.000 ₺	2020	Uygulanıyor

Konya Büyükşehir Belediyesi Projeler ve Hibeler Şubesinden alınan veriler ile oluşturulmuştur.

Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler (BKYY)

[DANIŞMA İÇİN]
FİLİSTİN VE İSRİL'DE ŞİDDETİN SONA ERMESİ ÇAĞRISI

UCLG üyeleri, Filistin ve İsrail'deki artan şiddet ve gerginlikten derinden endişe duyuyor. Geçtiğimiz günlerde Doğu Kudüs ve Batı Şeria'da binden fazla Filistinli yaralandı, aralarında çok sayıda çocuk var, İsrail şehirlerine doğru yüzlerce roket fırlatıldı ve sivil nüfusta ciddi hasarlara, kayıplara ve tehditlere neden oldu.

UCLG üyeleri, özellikle çocuklar ve siviller arasında meydana gelen kayıplarla ilgileniyor ve şiddetin azaltılması ve siyasi bir çözüm çağrısında bulunuyoruz.

Doğu Kudüs'teki Filistinli ailelerin tahliye tehdidini sona erdirmek için uluslararası anlaşmalara ve tüm dini mekanlara saygı gösterilmesi çağrısında bulunuyoruz.

İnsan Hakları Yüksek Komiserliği'nin tüm tarafların ayırım gözetmeksizin silah kullanımını kınamasına katılıyoruz ve düşmanlıkların yürütülmesine ilişkin temel ilkelere, yani ayırım, orantılılık ve önlemlere sıkı sıkıya saygı gösterilmesini istiyoruz.

Bölgedeki yerel yönetim üyelerimizin yanındayız ve her ne pahasına olursa olsun sivillerin hayatlarını korumak için, yerel yönetimin gerilemeye yönelik sonraki adımlarda ve hükümetin tüm alanları arasındaki diyalogu daha da geliştirmesi çağrısında bulunuyoruz.

FİLİSTİN'DEKİ GÜNCEL DURUM ÜZERİNE NOTLAR

- İlk olarak, UCLG'ye, Filistin'de yaşanan durumla ilgili hazırladığı metinden dolayı teşekkür ediyoruz.
- Bilindiği üzere, bugün daha geniş bir alana yayılmış olan olaylar, Şeyh Cerrah'ta Filistinli ailelerin zorla evlerinden çıkarılmak istenmesi ile başlamıştır.
- UCLG'nin yaptığı açıklamada, "tarafsız" bir tutum takınılmaya çalışıldığı fark edilmektedir ancak bu tutum, yaşanan trajedinin tüm boyutlarını ortaya sermemektedir.
- Öncelikle, açıklama çatışmanın iki denk güç arasında gerçekleştiği izlemine doğurmaktadır ancak gerçekte, çatışma denk güçler arasında yaşanmamaktadır ve açık bir orantısız güç kullanımı söz konusudur.
- Ayrıca, yaşanan maddi ve insani kayıpların çok büyük bir bölümü, uluslararası hukuk tarafından işgal edilmiş Filistin toprağı olarak tanınan bölgelerde gerçekleşmektedir.
- Son çatışmalar sırasında, Filistin'de 200'ün üzerinde insan yaşamını yitirmiştir.
- Can kayıplarının dışında, Gazze'nin sivil altyapısı yerle bir edilmiştir ve bu kente açıkça bir saldırıdır.
- Filistin ve İsrail olarak 2 bağımsız devlet şeklinde çözüm önerisinin vurgulanması gerekir.
- Sonuç olarak, UCLG'nin durumu yeniden değerlendirip, tahrip edilen Filistin kentleri ve zarar gören sivil vatandaşlar ile ilgili daha güçlü bir vurgu yapmasının daha yerinde olacağına inanıyoruz.

[İSTİŞARE İÇİN]

FİLİSTİN ve İSRAIL'DE ŞİDDETİN SONA ERMESİ
İÇİN ÇAĞRI

Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler (UCLG) üyeleri Filistin ve İsrail'de artan şiddet ve gerilimden dolayı derinden bir endişe duymaktadır. Son günlerde Doğu Kudüs, Batı Şeria ve Gazze'de Filistinli sivil nüfusa yönelik olarak gerçekleşen bombardıman, atış mühimmatları binlerce ve roket saldırıları sonucunda aralarında çok sayıda çocuk, kadın ve yaşı olan 200'den fazla Filistinli hayatını kaybetmiş ve binden fazla Filistinli yaralanmıştır. İsrail şehirlerine doğru fırlatılan füzeler sivil nüfusta ciddi hasarlara, can kayıplarına ve tehditlere neden olmuştur.

UCLG üyeleri olarak, özellikle her iki taraftaki çocuklar ve siviller arasında meydana gelen kayıplar nedeniyle endişeleniyor ve bu şiddet eylemlerine derhal son verilmesi çağrısında bulunuyoruz.

Her iki tarafı da insan haklarına, uluslararası hukuka ve uluslararası anlaşmalara saygı göstermeye çağırıyoruz. İsrail'i Doğu Kudüs'teki Filistinli ailelerin tahliyesine son vermeye ve tüm dini mekanlara saygı göstermeye çağırıyoruz. Ayrıca şiddete son verilmesi ve İsrail şehirlerine roket atılmaması çağrısında bulunuyoruz.

Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'nin çağrısına ve onaylanmış kararlara uygun olarak, sorunun nedenlerini ele alan ve çatışmaya iki devletli bir çözümü teşvik eden bir siyasi müzakere çağrısında bulunuyoruz.

İnsan Hakları Yüksek Komiserliği'nin tüm taraflarca ayırım gözetmeksizin silah kullanılmasını kınamasına katılıyoruz ve düşmanlıkların yürütülmesine ilişkin temel ilkelere, yani ayırım, orantılılık ve önlemlere katı bir saygı gösterilmesi çağrısında bulunuyoruz.

Bölgedeki yerel yönetim üyelerimizin yanındayız ve gerilim azaltma ve ateşkes yolunda atılacak sonraki adımlarda yerel liderliğin katılımını ve masum sivillerin yaşamlarını korumak için hükümetin tüm alanları arasındaki diyalogu ne pahasına olursa olsun her iki tarafta da geliştirmeyi talep ediyoruz.

Açıklamalı Çok daha fazla yıkıma eden olan hava saldırılarından bahsetmiyorsunuz fakat roketlerden bahsediliyor bu gerçek durumu açıklamak için uygun değil

Açıklamalı Aynı şekilde, şiddet İsrail şehirlerine roket atılmasıyla eşittir, ancak İsrail söz konusu olduğunda, sadece tahliyelerin "tehdidinden" bahsedilmektedir. Gerçekten dengeli bir metin için, özellikle Gazze'ye yönelik şiddete yer vermemiz gerekiyor.